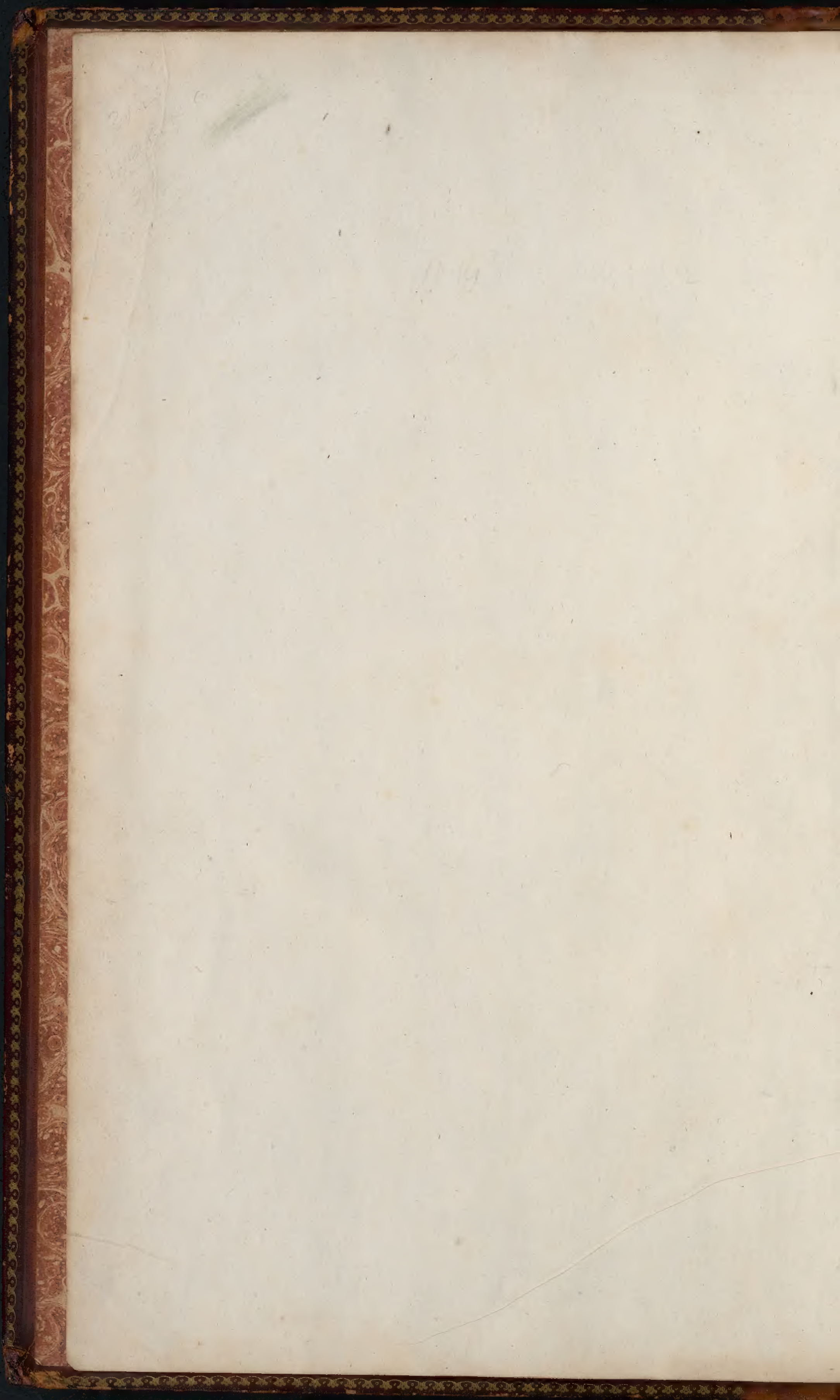

PETER
SEABY

THESAURUS ELECTORALIS BRANDENBURGICUS SELECTUS.

A . Terwesten. inv:
C.F.Blesendorff. f.

THESAURUS BRANDENBURGICUS SELECTUS:

SIVE

GEMMARUM,

ET

NUMISMATUM GRÆCORUM,

IN

CIMELIARCHIO ELECTORALI BRANDENBURGICO,

ELEGANTIORUM

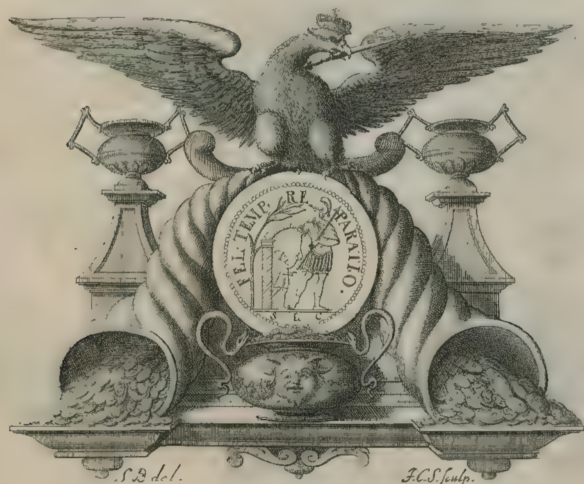
SERIES,

COMMENTARIO ILLUSTRATÆ

A

L. BEGERO,

SERENISSIMI ELECTORIS BRANDENBURGICI CONSILIARIO AB ANTIQVITATIBUS ET BIBLIOTHECA.

COLONIÆ MARCHICÆ,

TYPIS ET IMPENSIS ELECTORALIBUS;

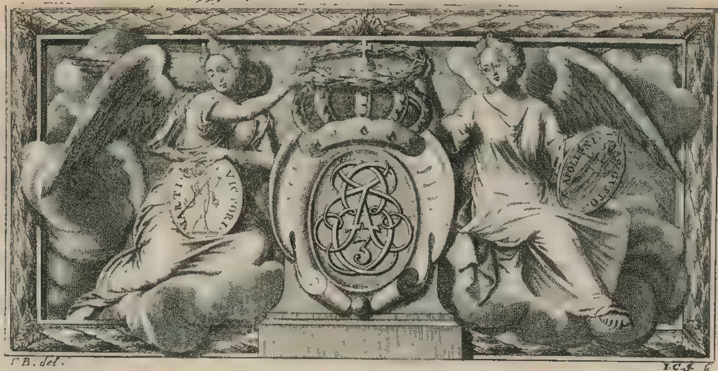
Excudit ULRICUS LIEBPERT, Typogr. Elect. Brand. M.DC.XCVI.

FRIDERICUS III ELECT. BRAND.

S. E. B. Sculptor fecit An.° 1696.

SERENISSIMO & POTENTISSIMO
PRINCIPI ac DOMINO,

DOMINO

FRIDERICO TERTIO,

MARCHIONI BRANDENBURGICO, S. R. I. ARCHICAMERARIO ET ELECTORI: SUPREMO BORUSSIAE PRINCIPI MAGDEBURGI, CLIVIÆ, JULIÆ, MONTIUM, STETINI, POMERANORUM, CASSUBIORUM, VANDALORUM, IN SILESIA, CROSNÆ, DUCI: BURGGRAVIO NORIMBERGENSI: PRINCIPI HALBERSTADII, MINDÆ, ET CAMINÆ: COMITI HOHENZOLLERANO, MARCÆ, ET RAVENSBERGÆ: DYNASTÆ IN RAVENSTEIN, DITIONUMQVE LAUENBURG ET BUTAU, &c. &c. &c.

DOMINO ſuo CLEMENTISSIMO

AUTHOR.

SERENISSIME ET POTENTISSIME
PRINCEPS ELECTOR,
DOMINE CLEMENTISSIME.

Iſi in SERENITATIS TUÆ ELECTORALIS famulatu eſſem, merita Tua faſtigii dicerem plusquàm terreſtris; Quotusquisque enim vel Regum vel Imperatorum, glorioſis in omnibus eò unquam pervenit gloriæ, ut ſago indutus, togæ officia ſimul impleverit? amictusque togâ nihil intermiſerit, quod ſagum requirit? Pacis artibus æternitatem famæ meruit PHILADELPHUS: Virtute bellicâ admirationem ſui Mortalibus incuſſit ALEXANDER; At Tu, SERENISSIME ET POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR, quæ Illi inter ſe partiti ſunt, amicô nexu conjungis, oſtendisq; Sole meridianô clariùs, & MARTIS TE, & APOLLINIS implere Gloriam. Martii Tui labores, & invictum Exercituum Tuorum TE DUCTORE robur, fulgidiſſimum Heroici Tui pectoris indicium ſunt. Bibliotheca Tua, quam inter bellicas neceſſitates, Regiis ſumptibus & auges & exornas, indicium eſt faventiſ-

ſim-

ſimi Tui in Muſas Genii, quo & Artium & Diſciplinarum omnium culmina radiant, quàm latè feliciſſima Sceptri Tui extenditur dominatio. Ad utrumque Tibi fervet ardor, ſanè plusquàm terreſtris: & ſi de ardore ex ſucceſſu judicium ferre licet, Deo amicum dixerim, adeò Regiis Tuis conatibus cœleſtis undique adſpirat favor.

Non Victorias Tuas loquar: Non Quietem ſubditorum fundatam: Non fulcra ſolii Tui ſtabilita. Omnia hæc jamdudum candidioris famæ buccina Æternitati ſacravit. Unicum adduco, quod etſi ſuperiora attingere fortasſis non videatur, omnia tamen in ſe complectitur: unde & neſcio, annon inter præcipua ſit collocandum.

Reliquerat DIVUS PARENS *Tuus,* HEROS GLORIOSISSIMUS, *meritoque cognomine* MAGNUS, *præter aliam ſupellectilem Antiquariam, etiam Numiſmatum ſeries ſatis abundantes: Reliquerat, ut reliquit tot fidelium Subditorum myriades, tot Urbium Provinciarumque catervas, Tot illuſtria terrenæ magnitudinis inſignia. Reliquerat* TIBI, SERENISSIME & POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR: TIBI, *inquam, quem æternus Univerſi & Conditor & Moderator* TANTI HEROIS *ſucceſſorem jamdudum paraverat, duplicique Paterni ſpiritûs abundantiâ eum in finem repleverat, ut* SCEPTRI BRANDENBURGICI *Gloriam, quam* DIVUS PARENS *evexerat, eô inter ſidera receptô, ad deſtinatum culmen, digno tantâ Majeſtate brachio deduceres.*

Agno-

Agnovisti benevolentiam Cœli, SERENISSIME ET POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR, & ut obsequioso ei conatu responderes, non tantùm Pacis Belique negotia, statim ab initio Regiminis Tui, Heroico ardore suscepisti, & hactenus gloriosè administrasti: Non tantùm aliis Serenissimæ Familiæ decoribus & excolendis & amplificandis operam dedisti; Sed etiam, quod mihi separatim memorare liceat, augendis Antiquitatum Tuarum Thesauris tantâ magnificentiâ incubuisti, ut dubius essem, ad complementum eorum an quicquam accedere posset, nisi temporis decursus quotidie adhuc incognita quædam ex Terræ visceribus erueret.

Sed nullibi Tua Gratia deest. Ut tantò nobiliore successu exspectationi Literati Orbis responderes, non tantùm mihi, Gazæ TUÆ Antiquariæ jam pluribus ab annis custodi, ad Paternum exemplum, Clementiæ Tuæ verè Regiæ aperuisti jubar; sed & in officio lautioribus conditionibus confirmatum, selectissimas Series jussisti adornare, in quibus nihil superfluum esset, nihilque contineretur Antiquitatis non indubitatæ.

Nondum stetit Generosa SERENITATIS TUÆ ELECTORALIS Magnanimitas. Si quid Cimeliarchio Tuo adhuc accedere posset, ut Tuis id sumptibus undique coëmerem, Electorali Rescriptô mihi imperasti: Et quod caput rei est, ne intra parietes latitaret uberrimus ille Antiquarum deliciarum Thesaurus, in mandatis mihi dedisti, ut potiora seligerem,

Tuis-

Tuisque auspiciis, Tuâque Munificentiâ, ære expressa, convenientique Commentario illustrata publicarem.

Parui Clementissimis jussibus Tuis, SERENISSIME ET POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR. *Et ne Doctorum exspectationi Tuam gratiam videar negaturus, ex Seriebus, quas possides locupletissimas, nobiliora selegi, publicisque usibus præsenti Volumine, ut imperasti, exponere aggredior.*

Hæc ea res est, SERENISSIME & POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR, *quâ magnificentissimos Tuos Triumphos mihi adæquare videris; Tuo enim munere volitabunt per ora virorum, tanquam resuscitatæ, tot Antiquorum Regum & Imperatorum facies: Noscentur eorundem facta illustria & virtutes: Ritusque, & alia, quæ indubitatis ex monumentis expromere, Tuâ,* SERENISSIME, *gratiâ mihi licet. Omnia hæc talia sunt, quæ Antiquitas quidem suppeditat; Sed & talia, in quibus etiam* TE, *quem dudum novit, denuò veneretur eruditus Orbis.*

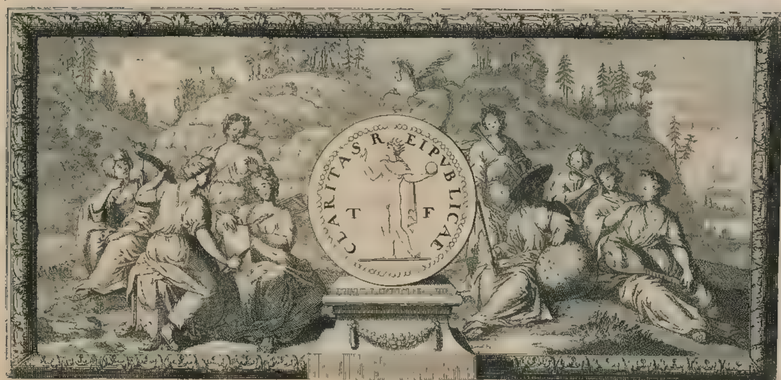
Quis leget Deorum vanitatem & Gentilium superstitionem, nisi & simul splendidissimum Christianæ Veritatis adoret jubar, quod Tu profiteris, quodque per TUAS *Regiones latè diffusum, & promoves & defendis? Quis intuebitur Virtutes, nisi &* TUAS *sibi in mentem revocet? Quis artes Imperatorias, nisi & eas, quas Tū felicissimo Regimini Tuo impendis? Heroum hîc sunt facinora, qualibus Tu Terrarum Orbem jam dudum implevisti. Merita Regum hîc sunt & Imperatorum, sed pleraque laudanda, qualia Tu publicæ saluti con-*

b *secras.*

ſecras. Taceo imagines, cùm omnibus unus Tu præpoſitus ſis, qui omnium merita ſolus adæquas. Jamdudum Coronas quærit Terrarum Orbis, quibus dignè Tuam Frontem præcingere poſſit; Sed en! etiam harum hîc ectypa ſunt. Querceam *Tibi imponunt Cives Tui:* Lauream *porrigunt proſtrati hoſtes:* Muralem *arces domitæ:* Vallarem *Caſtra occupata:* Obſidionalem *Urbes liberatæ:* Navalem *aperta Oceani clauſtra. Hîc ſunt* Arcus & Tropæa, *qualia Tua Virtus meretur: Hîc* perpetuitas Imperii, famæque æternitas *quæ Merenti calidiſſimis votis apprecantur Boni.*

Si mihi non licet Te laudare, SERENISSIME & POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR; *At licebit cum bonis exclamare: FRIDERICE ELECTOR, Deus Te ſervet! Patriæ Pater, FRIDERICE TERTIE, Deus Te ſervet! Principem Te, aut qualis Tu es, ſemper optavimus. Tu Hoſtium Fulmen! Tu Civium Tutela! Tu invictus Heros! Tu Muſarum Columen! Te ſalvô ſalvi ſumus! Te felice felices! Deus Te ſervet,* PRINCEPS OPTIME!

AD LECTOREM PRÆFATIO.

IN primo Librorum aditu Lectores alloqui, vulgaris equidem, sed & utilis & necessarius Scribentium mos est; Majore enim cum fructu rem aggrediuntur, minoreque cum offendiculo deinceps procedunt, quicunque in limine præmoniti, & instituti rationes, & quâ quæque ex causa fuerint acta, didicerunt. Id ante me observârunt etiam ii, quorum scripta æterno cum famæ candidioris elogio per ora virorum volitant; Mihi autem tantò magis videtur curandum, quantò plura se sistunt Lectori meo in limine memoranda.

Equidem de instituto nemo arbitror me culpaverit; præter enim, quòd Electorali mandato me tuear, illud sanè vel maximum nobilissimæ Antiquitatum Scientiæ augmentum adferre posset, si quorumcunque Cimeliarchiorum rariora, ære expressa, & Commentariis illustrata publicarentur. Id ut ante decennium in Thesauro Palatino feci, ita & nunc, postquam is Electorali Brandenburgico accessit, ideò iterandum duxi, quòd non tantùm ad ipsa Thesauri Palatini Numismata non pauca notaveram, quorum notitia Publico non erat invidenda; sed etiam, & quidem præcipuè, quòd utriusque Electoris Brandenburgici, & Divi

FRIDERICI WILHELMI MAGNI, & FRIDERICI TERTII, & pace & bello gloriosissimi, Regia Liberalitas plura coacervaverat, quibus novus splendor videbatur accedere posse.

Vides, Amice Lector, quicquid laboris hoc est, id omne tuo dicari commodo. Neque tamen soli commodo litandum censui; Sed memor notissimi illius:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,

Etiam delectationi operam dedi. Hoc fine Opus dividendum censui, ne vel crassities ejus crearet molestiam, vel mora temporis minueret exspectationem: Hoc fine Capitum principia gloriosis quibusdam Jovis BRENNONICI meritis exornavi, Commentariumque non stylo didactico, sed dialogistico proposui, ut scilicet lectio jucundior foret, simulque controversiæ, & contra sentientium opiniones, eò commodius proponerentur & simul enodarentur. Ita nec Sculpturas negligendas putavi; sed ut ea, quæ in Thesauro Palatino visuntur, proposito dignè accommodarentur, reliquaque consimili elegantiâ consurgerent, *Johannem Carolum Schottum,* meum ex Sorore nepotem, pluribus ab annis & Studio Antiquitatis, & Numismatum Gemmarumque delineationibus & sculpturis exercui, quibus in utrisque ille tanta etiam cum solertia processit, ut si Deus faveat, spe non inani confidere possim, & ipsum aliquando deliciis nostris operam navaturum, non omninò contemnendam. Quid is in sculpturis profecerit, Operis propositi testabuntur Gemmæ ad unam omnes, testabuntur Numismata, quæcunque Palatinis accessére; Utraque enim suâ manu & delineavit & æri incîdit. In ornamentis, quæ passim radiant, præter Hunc, idem præstitit *Samuel Blesendorff,* Sculptor Electoralis Brandenburgicus, cujus artificium celebrius est, quàm ut meo calamo commendari debeat: adeò ut non videam, quid sculpturarum vel perfectioni, vel nitori deesse possit.

Si de Gemmarum Numismatumque magnitudine quæras, ita habe! Gemmas majusculas, suo quascunque modulo delineandas curavi, minusculas autem duplo plerasque majore. Illas, ne laudi quid detraherem: Has, ut figuræ eò conspectiores forent. Eadem ratio & in minimis dominatur: Etiam has majuscula delineatione dignatus sum, in Commentario tamen minimas esse, plerumque indicavi. Necessitas me huc adegit, cùm figura Gemmarum diversa nullo universali schemate potuerit significari. In Numismatibus, utpote rotundis omnibus

bus, res aliter ſe habet. Ad receptum in his morem, Literas addidi, Circulis Præfationi ſubjectis reſpondentes, ex quibus indubiè patere poteſt, cujus quodcunque reipſa magnitudinis ſit; Nec eſt quod vitio mihi detur major eorum & æqualis delineatio, cùm & hîc viſui conſulendum fuerit, nec ego ſim vel ſolus, vel primus, qui ejusmodi methodo utar. Eâdem uſi ſunt Goltzius, Biæus, aliique. Sed de Antiquitate videndum!

Hîc fateor, Gemmis etiam eas me addidiſſe, quæ genuinæ videri non poſſent; Ne tamen fraude agerem, peculiari eas Capite propoſui, eâ potiſſimùm ratione arbitratus non omittendas, quòd rerum expreſſarum non elegantiâ tantùm, ſed & diverſitate, & raritate, Lectorem poſſent, ſi non confirmare, tamen delectare & illuſtrare. In Numiſmatibus omnia genuinæ Antiquitatis eſſe, pluraque tum in his, tum etiam in Gemmis me dilucidaſſe, hactenus obſcura, ſecurus & citra vanitatis jactantiam aſſerere poſſum. Ut obſcura luce ſuâ impertiar: Ut incognita in conſpectum exponam, id ego præcipuè ſtudere ſoleo, non in Electoralibus tantùm, ſed etiam in aliis, quæ pasſim occurrunt, præſtoque mihi ſunt haud pauca, quæ ſi occaſio dabitur, publico & ipſa me expoſiturum recipio.

Sed hoc fatorum benignitati relictum eſto! Princeps cura erit THESAURI ELECTORALIS BRANDENBURGICI PARS II. quæ uti ſub prælo ſudat, ita brevi propoſitum Volumen ſequetur. Sequetur & THESAURI SPICILEGIUM, modò Deus mihi vitam firmaverit & vires; Neque enim ſterile id arbitraberis futurum, cùm ELECTORIS BRANDENBURGICI, Domini mei Clementiſſimi, Regia in delicias noſtras liberalitas, etiam dum Theſaurus ſub prælo & cælo ſudat, non pauca coëmerit, hactenus omninò inedita, & etiam impoſterum coëmtura ſit, quicquid rarioris elegantiæ pretio patebit. Fovet ardorem *fulgentisſimum Gloriæ Electoralis Præſidum, Illuſtrisſimus* EBERHARDUS à DANCKELMANN, qui ut omnia, Phœbi inſtar, gratioſisſimò jubare & colluſtrat & recreat, ita & Antiquitatum Brandenburgicarum Theſauros tanto Zelo ſibi ſumſit augendos, ut pretioſisſima interdum Κειμήλια etiam de ſuo redimere, Gazæque Electorali inferre ſoleat: adeò non dubitabis, quin *Illuſtrisſimus Hic Mecænas* Glorioſisſimo AUGUSTI noſtri Genio etiam impoſterum ſuggeſturus ſit, quicquid elegantioris ex antiquitate artificii, Tantâ Majeſtate dignum repererit. Propoſi-

tum

tum ſanè Opus favore ſuô, Muſis meis undiquaque clementiſſimô, eum in ſplendorem extulit, quô Tuo, Lector amiciſſime, id ſiſtitur conſpectui; Non enim ſumptus tantùm ei perficiendo largiſſimè indulſit, ſed & aliquoties non contemnendas Antiquitatum farragines, ut auguſtius id prodiret, coëmenti gratioſisſimè aſſenſus eſt: Idque non in Numiſmatibus tantùm, ſed etiam in Gemmis, quarum eximiam copiam, ante aliquot annos, à Nobilisſimo & Conſultisſimo, Serenisſimi ELECTORIS noſtri Conſiliario, JOH. GEBHARDO RABNERO redemit, Viro vel ideò mihi memorando, quia hoc ſpecialiter à me petiit; quanquam & MSCtum ejus de Succesſione in JULIAM, CLIVIAM & MONTES, quod Bibliotheca Electoralis ſanctior poſſidet, lucubratisſimum: & Obſervationes Cœleſtes, quas à XX. annis cum incomparabili HEVELIO contulit, celebre Viro jamdudum inter Eruditos nomen pepererint.

Inter Eruditos, inquam, inter quos *Per-Illuſtris noſter* SPANHEMIUS, totius vel Orbis ſuffragiò, cum Excellentisſimis excellit. *Fulgidisſimum hoc Civilis Prudentiæ & Scientiarum Sidus* hoc in Opere mihi Cynoſura fuit. Hujus conſiliò rem aggreſſus ſum: Hujus ductu alacriter produxi: Hujus præſidiô feliciter exegi. Si nulla laborum meorum mihi fiducia eſſet, *Perilluſtris Hujus Evergetæ* Cenſura & mihi confirmando, & Operi meo Literatis commendando ſufficeret vel unica; Cùm enim ad Electorale placitum hanc ſpartam ſuſcepiſſet, tantâ deinceps cum cura & vigilantia ei incubuit, ut non tantùm omnia à me hoc volumine obſervata, antequam eadem prælo committerentur, quantum per graviores ejus occupationes licuit, illius oculis judicioque à me fuerint expoſita; ſed etiam, quod hîc fateri mihi gloriæ duco, ut penitiorem Antiquitatum quarundam ſenſum mihi non raró ſuggeſſerit Ipſe: Imò & integris interdum Epiſtolis, quas proinde ſimul inerendas duxi, eundem enodaverit. Hôc factô, uti *Perilluſtris hic omnigenæ eruditionis Promus Condus* & mihi favoris ſui radios aperuit, & nectare ſimul dulciſono, & plus quàm Caſtalio Publicum reſperſit, ita ingratus eſſem, ſi tantam gratioſæ beneficentiæ teſſeram non publicè deprædicarem.

Obſcura ſunt Antiquitatum myſteria, conatuque & ſucceſſu, ſi impari, tamen laudando procedunt, quicunque iis dilucidandis ſobriè laborant. Sobriè inquam; Non ſuæ gloriæ, ſed utilitati publicæ litantes: Non alios laude ſuâ fraudantes: Non vertigine inflati, & illo cum acri-

monia

monia vituperandi desiderio, quod affectant multi, immemõres, Humanitatis se studia tractare, quorum Gratiæ comites sunt, immane quantum abhorrentes à maledicto Eridis consortio.

Hæc non eò dico, quòd omnem dissentiendi libertatem Scriptoribus adimam; Imò potius id quod in Sacris Apostolus asserit, *oportere hæreses esse, schismata autem non toleranda:* id & ego de Antiquitatum monumentis asseruero: diversas scilicet de iis opiniones oportere esse, acrimoniam autem calami, præposteramque, illam taxandi libidinem omninò esse eradicandam. In medio jacet Veritatis Palma, & æqua omnibus ejus potiundæ patescit semita, indeque non miraberis, AMICE LECTOR, quòd & Ego interdum à receptis opinionibus recedam:

Hanc veniam petimusque, damusque vicissim:

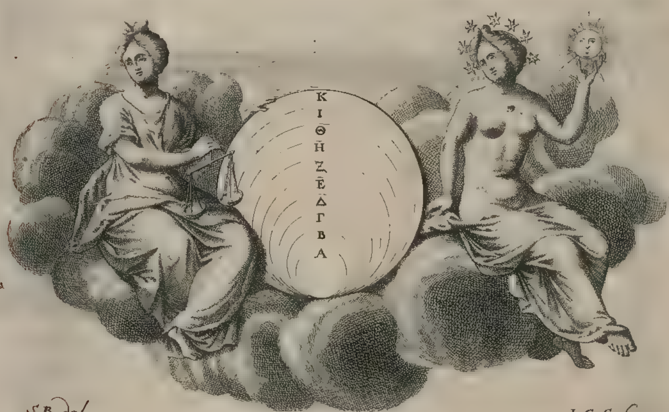
Non miraberis, quòd à me ipso dissentiam, sententiasque in Thesauro Palatino passim propositas haud raro evertam. Veritati studeo, idque eâ cum intellectûs & sensuum ingenuitate, quæ submisso Musarum sacerdoti convenit: eâ cum naturalis justitiæ observantiâ, cujus vi, quod in aliis statuo, id juris & aliis in me esse, uti sentio, ita & vel meò exemplô declaro. Non ex eorum numero sum, qui opiniones suas Pythagorico fastu defendunt. Novi me hominem esse & errare posse, indeque & me moneri patior, & justè monentibus gratias rependo.

Videt labores meos, cùm sub Prælo sudarent, Celeberrimus ANDREAS MORELLIUS, cùmque in Numisma ΑΥΔΩΛΕ inscriptum incidisset, quod ego ad Phidolæ Equam retuleram, amicè monuit, non ΑΥΔΩΛΕ, sed ΑΥΔΩΛΕΩΝ legendum esse, referendumque Numisma ad Autoleontem Regem Pæoniæ, cujus historiam è Reinero Reineccio superaddidit. Huic an ego resisterem? Neutiquam. Folium, licet jam impressum, tamen mutavi, & in limine Viri meritum eò justius proponendum censeo, quò apertius eâ ratione etiam Pausanias culpâ absolvitur, apud quem non ΑΥΔΩΛΑ, sed ΦΕΙΔΩΛΑ legitur.

Eâdem sanè moderatione & ipse MORELLIUS Antiquitatis Mysteria tractat, utpote quem non puduit in Nummo Trajani, à Prusaënsibus percusso, figuram muliebrem, cum apposito ad pedes animali quodam, sibi incognitam tunc fateri, quam ego postea, cùm

peni-

penitiùs introſpicerem, Heſionen deprehendi, monſtro Marino expoſitam, quod ſi legerit MORELLIUS, non dubito, quin pro candore ſuo & ipſe veritati ſuffragaturus ſit. Ego ſanè lucidisſimæ huic Divæ faſces haud gravatim ſubmitto, ubicunque radios ejus evidenti ratione reperero ſubnixas. Valè!

J. Blarendorf. delin: et Sculp.

Anguidus horrisonas abjecerat Æolus alas,
Jamq; vagum flagrante comâ lustrabat Olympum
Cynthius, & pictos Tellus dabat æmula flores.

Surrexit ARCHÆOPHILUS, unoque comitatus Achate, *BRENNI* Regiam versus iter instituit, cupidus, dum cœlum invitaret, tam visendæ Regionis, omni rerum abundantiâ felicis, quàm contemplandæ Supellectilis Antiquariæ, quam Heroicis *DIVI FRIDERICI WILHELMI,* sumtibus undique coactam noverat, & affluente insuper CIMELIARCHIO ARCHI-PALATINO audierat auctam.

Antiqua spirabat, recentioris tamen elegantiæ non omninò negligens: Antiqua quærebat, sed Urbem invenit ex antiquis ruderibus novam, cui appropinquans, optato gressu obviam habuit PHILOPYRGUM, veterem amicum. Fit mutua gratulatio: Cumque de aliis inter ambulandum confabulati essent, ad mœnia respiciens ARCHÆOPHILUS: Magna, inquit, Metropolis Brandenburgicæ fama est, sed famâ majorem esse, præsenti eam metientes oculo facilè agnoscunt. Regionem circumjacentem, DIANÆ delicias dixerim, adeò venationibus apta tellus est. Urbem ipsam, MINERVÆ penetralia, adeò munitionibus undique circumjectis pollet. Quæso Philopyrge, quis Urbis Conditor? An nemo ejus præconia aonio celebravit carmine?

Nec Oratores desunt, inquit PHILOPYRGUS, nec Poëtæ, sed in his paucissimi operam suam locant, non quòd res Parnasso indigna sit, sed quòd recentior gloria veterem superaverit. Quinque hodiè in Metropoli Electorali numeramus Urbes. *Primæ* incunabula jecisse legitur *ALBERTUS* cognomento *URSUS,* Comes Ascaniæ, &c. à quo & nomen mansit. Ex hac enata est *Secunda,* quæ vulgò COLONIA dicitur. Substitit inde impetus, donec nostra ætate efficacioribus erumperet alis. *FRIDERICUS WILHELMUS,* Gloriosissimus Elector, Urbes duas addidit, INSULAM FRIDERICIANAM, quam vocant, numerô *Tertiam,* & DOROTHEOPOLIM numero *Quartam. FRIDERICUS III.* cujus Sceptra, divinitus nobis concessa, DEUS æternum fulciat! ut Magnificentiæ culmen attingeret, productis denuò feliciter Pomœriis *Quintam* auspicatus est, nomenque FRIDERICOPOLI imposuit; Quanquam Providentissimus Heros, non in

hac tantùm, ſed & in reliquis gloriosè agat. Rei teſtes eſſe poſſunt ingentia illa molimina, quibus etiam in veteri Urſina foſſæ ampliantur, munimenta proferuntur, propugnacula firmantur, non terreâ baſi, ſed cæſis & jactis ingentium ſaxorum molibus.

PHILOPYRGUS hæc & plura alia ſub ingreſſum. Quid ARCHÆOPHILUS? Miratur incrementum,

Miratur Portas, Vallumque, & ſtrata viarum,
Turresque, & vaſtis excelſa Palatia tectis,
Regalesque domos,

Et quid non? Digna! Digna, exclamat, Regibus ſunt, Cæſaribusque hæc culmina! Digna, in quæ omnis priſcæ potentiæ confluant exuviæ! Jam certa mihi præſagia fingo. Faxit amicior Æther, ut voti mei compos ſaturq; recedam!

Audiiſſe DEOS crederes, tam illuſtri ſubitò penetralia effulſerunt jubare. Eo cinctus ARCHÆOPHILUS, Regiam Electoralem aſcendit, luſtratisque ditiſſimis omnigenæ Magnificentiæ Theſauris, ad Antiqua properavit, præcipuas genii ſui delicias.

Ingens & amœna ſeges! Locus ipſe & ſitu & opere jucundisſimus! hinc Najades ei, inde Drijades, imo & Flora & Pomona famulantur. Fallor, infit denuò ARCHÆOPHILUS, cum jam DULODORUM, Gazæ illius cuſtodem, amicâ oratione ſalutâſſet; Fallor, an hîc Muſarum cohors Græciâ everſâ? an hîc Apollinis Palatium, gemente Româ? Sic eſt! Non unam video antiquæ farraginis catervam. Plura ſunt, ſed omnia digno diſpoſita ordine, artificioſis omnia munita ſcriniis, rariſſimis exornata pigmentis. Munera Auroræ crederes, & Indorum miracula, volucribus advecta carinis.

Plura dicturum interrupit DULODORUS. Pigmenta, quæ vides, & ſcrinia, inquit, Hominis Incolæ artificium ſunt. Mercuriali is præditus genio, rarisſimas JAPONENSIUM elegantias imitatur. Adeò benignitas cœli non invidet Occaſui ſub occaſum, quod indulſerat Ortui poſt ortum. Hæc novitate ſua ſpectantes afficiunt. Quæ ſub iis latent, afficiunt antiquitate. *Quatuor* cernis *Gazophylacia: Sex Menſas.* Menſis inſiſtunt *Statuæ, Signa, Sigilla:* Inſunt variarum & Artium & Rituum *Inſtrumenta:* Subſunt *Urnæ, Lampades*, aliaque. In Gazophylaciis cuſtodiuntur *Numiſmata* & *Gemmæ*, quorum genera elevatis Deorum Simulacris diſtinguuntur. En *Apollinem, Dianam, Venerem* & *Serapidem!* quorum unicuique cognata abblanditur *Geniornm* turba. Apollini, Dianæ & Veneri *Numiſmata* ſubſunt; Apollini *Aurea:* Dianæ *Argentea:* Veneri *Ærea.* Sub Serapide ſunt *Gemmæ.* Partiti videntur munia Dii. Quisque ſua ſibi vendicavit. In medio radiat *Æquitas*, fulgidiſſima terreſtrium Deorum cynoſura.

Hæc DULODORUS referens, & apertis ſubinde ciſtulis nobiliſſimæ mercis farraginem oſtendens, id egit, quod ſolent, qui flammis fomenta injiciunt. ARCHÆOPHILUS, quem ſola amicioris famæ adduxerat aura, dum rem præſentem intuetur, non contentus ſuperficiariâ cognitione, per communia ſtudia, præſidesque ſtudiorum Deos orabat, ut ſingula penitius inſpiciendi ſibi poteſtas fieret, & ſi non omnia, ſaltem elegantiora ſimul illuſtrarentur, aſſeverans, eo facto, non Cimeliarchii tantùm, ſed & PRINCIPIS POSSESSORIS gloriam devoto ſe veneraturum præconio.

Qvid

Qvid faceret DULODORUS? Precibus abnuere nec honeſtatis ratio patiebatur, nec ratio officii; Meminerat enim, mandatum DOMINI non obſcuris parietibus tam rara Cimelia damnâſſe, ſed ut Orbis Literati emolumento vulgarentur, imperâſſe. Igitur, lubentiſſimè, inquit, Tibi morem gero, honoratiſſime Archæophile; ne autem actum videamur acturi, monendum omninò, quod ad Numiſmata attinet, maximam partem jam in THESAURO meo PALATINO proſtare.

Vidi illud Opus, interrupit ARCHÆOPHILUS, & præcipuum id mihi deſiderium injecit, ut præſens intueri cuperem, quæ illic cœlo expreſſa contemplari licuit. Concinnus eſt Commentarius; ſed ignoſces, dulciſſime Dulodore, ſi quod res eſt, fatear. Plus mihi videris poſterioribus tuis curis reſervâſſe, quàm expresſiſſe. Multa notavi, quæ latius deducta vellem. In quibusdam & dubia ſuborta ſunt, quæ, licentiâ mihi datâ, haud invitus proponerem. Proinde, ſi eum in finem Theſauri Palatini mentionem injeciſti, ut ejus Numiſmata (nam Gemmas ſcio in Gallias abiiſſe) prætereundi Tibi libertas eſſet, nihil agis. Expectat Orbis Literatus etiam ea, quæ decennium à prima editione elapſum Tibi aperuit. Si mihi operam hanc negas; At publico non invidebis, cui quemlibet Natura debitorem fecit. Et quid? Cum Dominos mutaverit ea Gaza, quidni & gratum erit Doctis, hodiernum domicilium ejus noſcere? quidni ex gloria AQVILÆ BRANDENBURGICÆ, ſi ſub Ejus auſpiciis tantæ divitiæ demùò prodeant?

Obruis me rationibus tuis, reſpondit DULODORUS, ſed nullâ ſtringis acrius, Nobiliſſime Archæophile, quam eâ, quâ Tibi multa notata affirmas, quæ vel dubia ſint, vel ulterius dilucidanda: Spes inde eſt, quæ me fugiunt, Tuis Obſervationibus ſuppletum iri, & nauſeam, quam ex iterata Numiſmatum quorundam inſpectione metueram, novâ commentationum tuarum dulcedine diſparituram. Theſaurus Palatinus exiguæ meæ in Antiquitate notitiæ rudimentum fuit, & licet pauca ſint, quæ non tam ſolertia mea, quàm fortuna mihi hactenus aperuit, tantò tamen libentius ea in medium adferam, quantò doctius adjutorium laboribus meis intelligo acceſſurum.

ARCHÆOPHILUS, ut ut pronâ Dulodori voluntate lætus, tamen ob nimiam de ſe ſpem, cui ipſe anſam videbatur dediſſe, modico pudore ſuffuſus: Ego quidem, ſubjecit, quæcunque potero, libenter conferam, an autem tuis potiora futura ſint, progreſſus docebit. In limine de eo non diſceptabo. Alia reſtant. De *tempore* ſtatuendum, & de *Methodo*. Hæc enim ſi ſciero, minore cum tuo tædio, majoreque non meo tantùm, ſed & Publici cum fructu propoſitum exequemur.

Methodus, reſpondit DULODORUS, eadem ferè erit, quæ fuit & Theſauri Palatini. PRIMA SECTIONE proponemus *Gemmas*, easque annulis vel *ſolutas* vel *affixas*, diſtinctis ſolutis in eas, quæ *de Diis*, & eas, quæ *de Hominibus* agunt. SECUNDA SECTIONE proponemus *Numiſmata*, eaque rurſus bifariam diviſa, in *Græca* ſcil. & *Romana*, diſtinctis Græcis in Numiſmata *Regum* & *Illuſtrium*, & in Numiſmata *Urbium*. In his ordo erit Geographicus, in illis, ut & Romanis, erit Chronologicus. SECTIONE III. & quidem Coronidis loco, in conſpectum dabitur *varia Supellex Antiquaria*, decenti tamen & ipſa diſpoſitione ſe ſe commendans. *Statuæ* præcedent, ſequentur *Imagines*, *Signa* & *Sigilla*, tandemque variarum & Artium & Rituum ſubibunt *Inſtrumenta*. Hi Antiquariæ noſtræ farraginis limites ſunt. Hoc ordine, ut vides, Nobiliſſime Archæophile, niſi quod Lapides & Metalla diſtincta ſunt, res ipſæ radiant. De tempore quod mones, gratum erit, ſi ſequentibus aliquot diebus ſub auro-

 ram,

ram, quæ Musis amicissima est, Sacrarium nostrum invisere dignaberis. Pandam Thesauros, & penitius inspiciendi potestatem faciam, quæcunque contemplatione Tua judicaveris digna.

Dici non potest, quâ lætitiâ DULODORI facilitatem exceperit ARCHÆOPHILUS. Rem statim fuisset aggressus, sed jam

Fermè dies exactus erat, tempusque subibat,
Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem.

Unius igitur noctis moram admittere coactus, multo verborum honore DULODORO valedixit, & in diversorium regressus est.

Ostera vix roseis surgens Aurora quadrigis,
Expulerat curvo pallentia sidera cœlo.

Cum spei sibi factæ memor ARCHÆOPHILUS, ad institutum se accinxit, amicâque salutatione DULODORUM allocutus, Heri, inquit, cum ad Antiquitatis Gazas properarem, externam *Palatii Electoralis* structuram penitius contemplandi otium non fuit; at hodiè, licet ardor deliciarum nostrarum mihi nondum deferbuerit, tamen non potui, quin sub ingressum desiderio meo satisfacerem. Magnificum vidi opus, nec indigna tanto fastigio culmina. Vidi duplicem aulam magnis ubique spatiis patulam, quadratis porticibus inclusam, sublimibus Portarum molibus perviam, commodis undique habitationibus ornatam. Vidi ædificia aëreis contignationibus excelsa, artificiosis scalarum voluminibus splendida, aheneis tectorum umbraculis superba. Quid muros loquar? quid concinnos columnarum ordines? quid situm & amœnitati & utilitati servientem? Quicquid alibi dispersum est, id largo hîc sinu videntur effudisse & Ars & Natura, indeque non miraberis DULODORE, si antequam propositum aggrediar, de Autore tam elegantis structuræ paucis te sollicitem. Si enim de hoc edoctus fuero, eò quietior postea tibi adesse potero, de pretiosissimis Antiquitatum Thesauris differturo.

Ita DULODORO ARCHÆOPHILUS præter expectationem: Et ille, quanquam aliorsum jam aciem intenderat, tamen solita sibi humanitate: Prima, inquit, hujus Palatii non fundamenta tantùm jecit, sed & culmina absolvit *JOACHIMUS ELECTOR BRANDENBURGICUS* hoc nomine *SECUNDUS*, sed Princeps nulli secundus, sive armatus exercitus ductaret, sive togatus DEI gloriæ Civiumque saluti prospiceret. Sex inde secuti sunt Electores, quorum plerique novis additionibus exstructum vel ampliârunt vel exornârunt. Magna, ut in omnibus, ita & in his *DIVI FRIDERICI WILHELMI* est Gloria! Magna, liceat sine adulationis suspicione veritatem pandere! Magna est *FRIDERICI TERTII*, cujus nos sub Tutela feliciter agimus. Hujus enim opera sunt excelsæ illæ Porticus, quæ impositis sibi invicem lapideorum fornicum ordinibus versus fluvium exsurgunt: Hujus sunt sublimes illi Columnarum nexus, quos interior aula ostentat, planè ut Gloriosissimus Princeps Tritavum suum non tantùm sequi, sed & æmulari videatur.

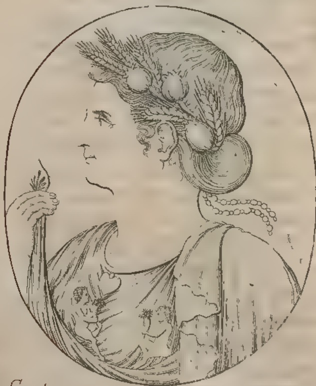
Mirum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, inter arma hæc fieri potuiſſe. Imò magis mirareris, reſpondit DULODORUS, ſi & reliqua noſceres; Sed alibi de his ulterior erit confabulandi locus. Nunc, ſi placet, ad propoſitum tranſibo.

Annuebat ARCHÆOPHILUS, non oblitus amicæ gratiarum actionis; Igitur DULODORUS, cum uterque Gazophylaciis appropinquâſſent, jure, inquit, inter omnes Antiquitatis reliquias principem locum ſibi vendicant

GEMMÆ,

Licet enim nec copiâ, nec utilitate Numiſmatum gloriam attingant, nequicquam aliter ſentiente Laurentio Pignorio, ſuperant tamen & raritate, & pretio. En Tibi non contemnendam harum congeriem! Figuras exhibent Gemmis vel excisas vel inciſas. Exciſarum non exigua pars Cantharo ceſſit, quem FRIDERICUS WILHELMUS, Glorioſæ memoriæ Elector Brandenburgicus, ex auro puro fieri juſſit, tàm Poſteris monumentum Magnificentiæ ſuæ relicturus, quàm Cimelia tam pretioſa fidæ inſerturus cuſtodiæ. Reliquæ vel ſolutæ ſunt, vel annulis, aliisque rebus incluſæ aut affixæ. Ex omnibus elegantiora ſeligam, Tu attende, & ſi quid vel præteriero, vel minus ad rem attulero, corrige! In medio Canthari operculo, & magnitudine & genuinâ Antiquitate, radiat

CERES
ΚΟΥΡΟΤΡΟΦΟΣ,
ſive
Puerorum nutrix.

Ererem hanc eſſe, ex corona patet, ſpiceâ quidem, ſed capitibus papaverum diſtincta: De corona teſtatur Heſiodus, cui in Operibus & Diebus verſu 298. Ευστέφανος Δημήτηρ *Ceres pulchrè coronata* audit:

dit: De corona ſpicea docet epigramma Philippi in Anthologia lib. VI. cap. 7. num. 9. propoſitum, quo Δηοῖ τῇ σταχυοστεφάνῳ, *Cereri ſpicis coronatæ* inſtrumenta ruſtica dedicat Lyſixenus. Sed ſpicas Cereris inſigne eſſe, nemo neſcit: Nemo neſcit, eſſe & papaver. Virgilio lib. I. Georg. ℣. 213. *Cereale* dicitur, & Euſebio lib. III. cap. XI. de Præparatione Evangelica etiam *circum imaginem Cereris poſitum* memoratur, addita ratione, quod non minus ac ſpicæ πολυγονίας ſeu *magnæ fertilitatis* Symbolum ſint.

Poſt coronam Coma ſe ſe offert, cujus reſpectu Homero non tantùm in hymno, Δημήτηρ ἠΰκομος *Ceres pulchricoma*; ſed & lib. XIV. ℣. 326. καλλιπλόκαμος ἄνασσα dicitur *Regina pulchros comarum nexus habens*: appoſito ad Gemmam epitheto; coma enim pulchris nexibus religata cernitur, ſimulque Deæ lætitiam arguit, cum apud Nonnum lib. 6. pr. de filiæ Nuptiis ſollicita *comam ſolviſſe, retròque conjeciſſe non nexam, ventisque immobilibus verberâſſe* memoretur.

Præcipuum autem, & quod Gemmam ſingulariter commendat, ſunt infantes in pectore Cereris, quorum uterque cornucopiæ videtur præferre. Infantes Ceres præfert, an quod hos amare credatur? Infantes præferunt cornua copiæ, an quod infantibus, beneficio Cereris, abundans nutrimentum affluat? Utrumque ex Orpheo adſtruxeris, cui in hymno, & Παιδοφίλη *Puerorum amans* dicitur, & Κουροτρόφος *Pueros nutrix*: Quanquam fortaſſis & ad prolem reſpicias, cum eidem Orpheo Ceres Εὔτεκνος & Πολύτεκνος, *pulchros & multos liberos habens*, audiat, & Nonno ἀγλαιόπαις, *Illuſtres pueros habens*, cognominetur, quæ omnia de Infantibus, pectori Cereris admotis, abundè teſtantur, nec aliud addere neceſſe eſſet, niſi colores Gemmæ ingenium Sculptoris mirè extollerent. Exterior habitus ex Gemmæ vena ſubfuſcus eſt, quales & infantes, & cornuacopiæ, cùm collum, manus, & interula ex albo ad cæruleum vergant: adeò, ut ſub habitu fuſco colorem terræ frugibus aptæ, ſub facie, collo & manibus autem, divinitatem, ex terræ viſceribus frugum abundantiam propellentem, non incommodè intelligas.

DULODORUS his ita deductis, ad ulteriora progreſſurus erat; at ARCHÆOPHILUS, Gemmam diligenter contemplatus, elegans, inquit, cimelium eſt, nec inconvenienti à te commentario illuſtratum; quanquam ſi rem penitius inſpiciam, quædam adhuc videantur vel dubia, vel ulterius dilucidanda. His dictis aliquantisper tacuit. DULODORUS autem, vultu in lætitiam compoſito, Perge, inquit, Mi Archæophile, perge, & quicquid id eſt, alacriter depromé!

Si ita jubes, ſubjunxit ARCHÆOPHILUS, obſequiosè pareo. Primò ex his Virgilii, 1. Georg. ℣. 77. & 78.

Urit enim Lini campum ſeges, urit avenæ
Urunt Lethæo perfuſa papavera ſomno.

Apertè conſtat, Papaver ſegetem & terras exurere, adeoque frugibus damnoſum eſſe. Quî igitur fieri poteſt, ut Cereri ſacratum ſit? Secundò, de Infantibus velim apertius loquaris, neque enim, quomodo Ceres infantes nutriat, ſatis intelligo. Tertiò, video aliquid cordi ſimile à collo Cereris hujus dependere, id quale ſit, ſi explices, perquam gratum mihi feceris.

Ad omnia, reſpondit DULODORUS, quantum luminis in me eſt, libenter impertiar: Cur papaver Virgilio *Cereale* dictum ſit, cauſa variè quæſita eſt, variè fuit tradita. Quidam ideo id factum arbitrantur, quod papavere famem Ceres impleverit, teſte Ovidio Faſt. 4. ℣. 531. ſeqq.

Illa

Illa ſoporiferum, parvos initura Penates,
Colligit agreſti lene papaver humo.
Dum legit, oblito fertur GUSTASSE palato,
Longamque imprudens exoluiſſe famem.

Alii ideò, quòd papaver aptum ſit eſui, ſicut frumentum: Alii quòd Ceres eo uſa ſit ad oblivionem doloris: Alii quod Miconem Athenienſem Ceres dilexerit, & transfiguratum in papaver, tutelæ ſuæ juſſerit reſervari: Alii, quod Pani adſpergitur papaver. Has rationes attulit Servius ad h. l. Brodæus citante Taubmanno, id ideò factum aſſerit, quia agricolæ papaver inter ſegetes ſererent tametſi nocivum, ut ſcil. ſacra facerent Cereri. Turnebus eodem referente, ideo, quia illud manu geſtarent & Dea & Deæ ſimulacra, additque, Antiſtitas quoque Cereris illud geſtaſſe; ſed Brodæum & Turnebum, non tam rationes putarem dare, quàm actiones & ritus, rationibus dilucidandos. Servii firmiora videntur, licet & ſint, qui aliunde rationem derivent. Probus ſimpliciter *cereale* dictum arbitratur, quod in ſegete naſci ſoleat: Phurnutus rotunditatem, impoſitasque pinnas in medium adducit, quod terra, ſecundum priſcos, ſub Cerere lateat, Sphæræque in modum rotunda, vallibus & montibus aſpera, hominibusque inhabitata iis apta præfiguretur. Hæc ut ut ſint, ad primum, quod propoſuiſti, dubium ſufficiant.

Ad ſecundum, quod de amore & nutritione infantium eſt, ita habe! Infantes naturale fœcunditatis ſymbolum ſunt, & fœcunditatem materna ſequitur nutritio. Flavia Maxima Fauſta, cum oſtendere vellet, Salutem Reipublicæ ſui muneris eſſe, non alio id ſchemate fecit, quàm ſua imagine, duos infantes pectori admotos geſtante, quòd ſcilicet duos filios, Conſtantinum Juniorem & Conſtantium peperiſſet, & fideliter educaret, quorum ope Reſpublica ſalva futura eſſet. Ita & in Numiſmate Hadriani, Nilus duobus infantibus inſignis eſt, quorum alter hippopotamo inſidet, alter ad cornucopiæ alludit: imò & in ſtatua ſedecim infantibus per totum corpus diſperſis nobilitatur, non ideò tantum, quod, ut Plinius putat, incrementi menſura ſub infantibus intelligeretur, ſed etiam, & quidem potiſſimùm, ob futuram nutrimenti ſpem, quòd fertilitas Regionis ab incremento dependeret. Exemplum Daciæ rem extra dubium ponit: In Numiſmate Trajani montibus inſidet, ſedenti duo infantes alludunt, quorum alter uvam, alter ſpicas tenet, non aliam ob rationem, quam ut ſignificetur, Regionem vini frumentique copiam indigenis ſuppeditare.

Hæc cùm ita ſint, utique patet, quid de Cerere Κουροτρόφῳ ſit ſtatuendum: Idem videlicet, quod de Nocte apud Pauſaniam, quæ & ipſa duos pueros, ſomnum & Mortem, cum eodem modo teneat, utriusque Τρόφος *nutrix* appellatur. Ceres ſi phyſicè conſideretur, ut diximus, terram denotat, quod appellatio Græca Δημήτηρ, quaſi γῆ μήτηρ demonſtrat. Terra autem, quid fœcundius? Non fruges tantum protulit, ſed ſecundum Ethnicos, etiam homines. Non homines tantum, ſed etiam fruges, quibus humana vita ſuſtentatur. Non jam ad fabulas deflectam, quanquam & ex his appariturum ſit, Cereri nec in pariendo fœcunditatem, nec in alendo pietatem defuiſſe. Proſerpinam ejus ex Jove filiam quis ignorat? Plutum Divitiarum Deum, ejus ex Jaſio filium, quis neſcit? de eo Heſiodus in Theogonia, ℣. 970.

Δημήτηρ μὲν πλοῦτον ἐγείνατο δῖα θεάων,
Ἰασίῳ ἥρῳ μιγεῖσ' ἐρωτῇ φιλότητι.

Ceres quidem Plutum genuit præſtantiſſima Dearum,
Jaſio Heroi mixta jucundo amore.

Adeò

Adeò ut & hinc ſufficiens ratio eſſe poſſet, cur Ceres infantes in pectore habeat, præſertim cùm Plutus, & infans fuiſſe, & eodem modo etiam in ulnis Pacis, & alibi in ulnis Fortunæ, apud Pauſaniam memoretur. Accedere poſſet & Nutritio, non ſuorum tantùm liberorum, ſed etiam alienorum. Plemnæo Orthopolin, recens natum, Ceres educavit: educavit & Triptolemum, Meganiræ Celei uxoris filium. Quid ſi hos in pectore Cereris noſtræ agnoſcas? Apertus eſt divinandi campus. Tutior tamen judicandus, qui ſub infantibus, cornua copiæ præferentibus, abundans nutrimentum intelligit, quo Terræ filios, alma hæc mater, vel ab ipſa infantia beare ſolet.

Quòd cordis ſpecie à collo dependet, eodem planè modo in *Gemma Auguſtæa* etiam Agrippina Germanici geſtat. Interpres Alb. Rubenius bullam arbitratur, aitq; Græcis Μήνισκον, Latinis *Lunulam* dictam, eandemque etiam in imagine Cleopatræ apud ſe ſpectari, & eodem modo adornatas etiam eſſe Livillam Druſi, & Meſſalinam in iis, quas Dux Bucquingamius olim à Parente ejus comparaverit.

At Bullas, inquit ARCHÆOPHILUS, mulieribus in ornatu fuiſſe, negare videtur Iſidorus. Nihil agit, ſubjecit DULODORUS, Hieronymus enim id apertè affirmat, & apud Plautum, Palæſtra filia Dæmonis, *Bulla*, inquit, *aurea eſt, Pater quam dedit mihi natali die.* Tiraquell. ad L. III. connub. *Bulla*, inquit, *licet propriè infantium ingenuorum eſſet, ut tradunt Aſconius in III. Verrina, & Macrobius* 1. *ſat.* 6. *& videre licet ex Plinio, ea tamen & mulieres uſas fuiſſe, ſatis conſtat,* ut proinde de bulla fœminarum dubitari non debeat. De forma Cordis, niſi de pueris loqueretur, teſtari poſſet Macrobius: *Nonnulli*, inquit, *credunt, ingenuis pueris attributum, ut Cordis figuram in bulla ante pectus annecterent, quam inſpicientes, ita demum ſe homines cogitarent, ſi corde præſtarent.* Locus egregiè quadrat, inquit ARCHÆOPHILUS. Niſi ritè intuearis, regeſſit DULODORUS non adeò; Notandum enim, quòd Macrobius dicat: *in bulla.* Bulla puerorum ipſa, non cordiformis, ſed orbicularis erat, uti exemplis firmat Cl. Spon. in Miſcell. pag. 299. & planum eſt ex ipſo nomine; Bulla enim non à βουλὴ, ſed à *bulla aquæ* dicta eſt, cujus ſimilitudinem referebat: & ex Plutarcho in Quæſt. Rom. qui rationem Bullæ à Luna arceſſit, cum *pleno* (non, ut interpres Xylander, dimidiato) *Orbe* fulget, *quòd* tunc ὀυ φαιροειδὲς, ἀλλὰ φακοειδὲς καὶ δισκοειδὲς, *non globi ſimilis ſit, ſed lentis aut diſci formam præ ſe ferat.* Id ideò conjecit, quia, ut paulò ante docuerat, nobiliores ad indicandam ab Arcadibus Originem, Lunulas in calceis geſtare ſoliti eſſent.

Hoc aſſertum Plutarchi, ſubjecit ARCHÆOPHILUS Rubenii opinionem firmare videtur, qui ut modò dixiſti, bullulas fœminarum, Græcis μηνίσκους, latinis *Lunulas* appellatas ſcripſit. Id ex Hieronymo, reſpondit ARCHÆOPIHLUS, hauſiſſe potuit Rubenius, is enim ad cap. III. Eſaiæ, ubi οἱ ὀ, vocem μηνίσκους uſurparunt, *Lunulas* vertit, additque fœminas in Lunæ ſimilitudinem bullulas dependentes geſtâſſe. Sed forma in allatis cimeliis non Lunæ eſt, ſed cordis, & multò aliter Heſychius, qui μηνίσκους interpretatur πέταλα, περιτραχήλια καὶ περιδέρια, *folia, aut laminas, collum & cervicem circumdantes*, & *Suidas* τὰ τοῦ κύκλου τμήματα, *ſegmenta circulorum*, ex quibus utique conſtat, non in pectore μηνίσκους quærendos eſſe, ſed in ipſo collo, adeòque pro bullis propriè accipi non debere. Rem apertius Baſilius. Diſtinguit is inter μηνίσκους, & καθήματα: Illa in collo, hæc à collo quidem dependentia, ſed in pectore collocat, indeque nihil arbitror obſtare, quò minus καθήματα, *bullas* interpretemur, & quidni has ipſas, de quibus hîc loquimur? Hebraicum הַנְּטִפוֹת *guttatoriam* ſonat. Radix eſt נטף, *guttavit* ſive *ſtil-*

lavit

lavit, nomen נטף *gutta* ſc. Balſami, & נטיפות *ornamenta aurea* ſive *vaſcula*, quibus continetur gutta, uti Forerius ad dictum Eſaiæ locum explicat. Vatablo teſte, *licet Hebræi dicant, eſſe torques, factos ex bdeliis parvis, alii tamen putant, ſignificare theculas, in quibus ponitur & includitur opobalſamum, aut aliquod aliud odoramentum.* Hoc poſterius appoſitè ad propoſitum, Bullæ enim, Macrobio authore, non vacuæ erant, ſed pharmacum contra invidiam continebant, & cùm in iis etiam cordis figura fuerit, quis non videt, exiguâ mutatione, mulieres loco figuræ rotundæ, formam cordis, & loco pharmaci, odores ſubſtituiſſe?

De Bulla Cordis formâ appenſa, videri poteſt Pierius Valerianus, qui varias ejus ſignificationes recenſet. Ad integram gemmam unicum adhuc monere placet, in Gemma Auguſtæa videlicet, non bullam tantùm cordis formâ dependere, ſed & duos infantes alludere, & cùm Auguſtis Dearum habitu præfigurari, iisdem temporibus inſolitum non fuerit, id quod vel ex ornatu Antoniæ, Cereris habitu in Numiſmate proſtantis, patere poteſt, conjecturâ forſan haud futili, etiam in noſtra gemma Auguſtarum aliquam credi poſſe adumbratam. Sed hoc in medio relictum eſto! Si longior fui, Vir amicisſime, cogita, Tibi id datum eſſe, brevioremque me futurum fuiſſe, ſi rei momenta paucioribus abſolvi potuiſſent.

Nihil opus eſt verborum honore, reſpondit ARCHÆOPHILUS. Gratias potius me Tibi debere, libens fateor, idque ob præſtitam operam, mihi longè gratiſſimam. Quod ulterius opponam, non habeo; Ergo ad alia tranſeo, ſubjecit DULODORUS. In ſequenti Gemma exhibetur

CERES
ΔΑΔΟΥΧΟΣ ſive TÆDIFERA.

FAbula nota eſt. Cùm Proſerpinam rapuiſſet Pluto, Ceres, Proſerpinæ mater, accenſis in Ætna facibus, per orbem terrarum dicitur cucurriſſe, filiamque requiſiviſſe. Ovidius rem graphicè, Met. V. fab. 7.

— — — *Illa DUABUS*
Flammiferas pinus MANIBUS ſuccendit ab Ætna,
Perque pruinoſas tulit irrequieta tenebras.

Eodem modo & Apollodorus lib. I. Bibliothecæ. Δήμητρα δὲ μετὰ λαμπάδων νυκτός τὲ καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα περιῄει. *Ceres accenſis FACIBUS noctes-*

noctesque & dies, universum terrarum orbem lustravit vestigando. Quid clarius ad Gemmam dici potest? inde sanè *Tædiferæ* cognomentum obtinuit, uti patet ex eodem Ovidio Ep. 2. Phyll. ad Demoph. Ubi Demophoon dicitur jurâsse per Venerem, Junonemque,

Et per TÆDIFERÆ mystica sacra DEÆ,

& iterum ex lib. III. Fast.

Luce sua ludos uvæ Commentor habebat,
Quos cum TÆDIFERA nunc habet ille DEA.

Ad Cererem, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc satis convenienter; Cum autem non Ceres tantùm faces gestaverit, sed & sacerdotes ejus, secundum Juvenalem Sat. XV. ℣. 141.

— *Quis enim bonus, & FACE dignus*
Arcanâ, qualem Cereris vult esse sacerdos?

Imò cùm, ut Lactantius ait, ardentium tædarum jactatione sacrum ejus consveverit celebrari, quis distinguat, an Ceres ipsa, an autem sacerdos quædam, aliave Cereris mysteriis initiata fœmina, in gemma præfiguretur?

De sacerdotibus masculis id asserunt allati Authores, respondit DULODORUS, qui & inde δαδοῦχοι, *faciferi* dicti sunt, quod vocabulum videri potest apud Jul. Pollucem lib. I. c. I. n. 31. Exemplum habet Plutarchus in princ. Aristidis, ubi Callias δαδοῦχος memoratur. Ita & Statius lib. IV. Sylv. 8.

Tuque Actæa Ceres, cursu cui semper anhelo,
Votivam taciti quassamus LAMPADA Mystæ.

Vetus Scholiastes Juvenalis non tantùm de masculis id fatetur, sed & ritum tradit: *Arcana*, dicit, *mystica, cum in templo Cereris sibi invicem facem cursores tradunt*: Scilicet, accensam ab ara facem, primus, ad certum templi locum, cùm cursu portâsset, alteri eam tradebat, rursus ad aliam metam cursuro, tertioque eam tradituro, & sic deinceps: Id quod non in Mysteriis Cereris tantùm fiebat, sed etiam in Panathenæis, Vulcanalibus & Prometheis, uti videre est apud Meursium de festis Græcorum. Hæc autem, ut ut secundum dicta de Sacerdotibus masculis afferant Authores, fœminis tamen non negavero; apud Senecam Tragicum enim in Hippolyto ita de se Phædra:

Non colere donis templa votivis libet,
Non inter aras Atthidum mystam choris,
JACTARE tacitis conscias sacris FACES.

Quod eò credibilius, quò apertius Matronarum præsentia in Cereris Mysteriis etiam Romæ requirebatur, id quod ex Livio colligas, lib. XXII. imò quò certius & Sacerdos fœmina fuit, uti ex Valerio Maximo docemur, lib. I. c. 1. Ut proinde objectio Tua adeò futilis non sit, quanquam tutius Cererem ipsam hîc agnoscas, eo potissimùm argumento, quòd eodem planè habitu ea etiam in Numismatibus prostet. Videri potest Ursinus Patini, sub Familiis Vibia & Voconia: videri Cl. Vaillant, in Col. T. I. p. 271. & T. II. pag. 54.

Vix me contineo, subjecit ARCHÆOPHILUS, quin & Deam ipsam & Deæ cultum rideam. Quid enim Dea faces præferens? Quid Mystæ Deæ nugas imitantes?

Nugas dixeris, si obiter inspicias, reposuit DULODORUS, at si penitius examines, non carebunt ratione. Proserpinam à Plutone raptam, in Mysteriis Cereris, commodè frumentum interpretaberis, terræ sulcis concreditum, à quibus quasi raptum occulitur, donec cum lampadibus, id est fervore Solis, ad justam maturitatem exsurgat, & requiratur.

Si res ita ſe habet, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, facilè Tibi cedo, idque eò libentius, quò illuſtrius Antiquitatis monumentum ſe oculis meis ſubjicit. Gemma eſt, & magnitudine & opere memoranda. Niſi fallor.

BACCHUS BOEOTICUS

Onÿch. excis.

EAm commendat. Tu ipſe, Honoratiſſime DULODORE, opinionis hujus mihi author es; Memini enim, in Theſauro Tuo Palatino, Bacchum Indicum à Bœotico eò Te diſtinxiſſe, quòd ille barbatus, hic imberbis fuerit, idque non nudâ conjecturâ: In aſſerti fidem Diodorum Siculum attuliſti, Scriptorem inter paucos & diligentiſſimum, & accuratiſſimum.

Id ſcio, reſpondit DULODORUS, nec adhuc inficias eo, licet Arrianus L.IV. conjicere non poſſit, an Thebanus ex Thebis, an alius in Indiam penetraverit; Diodori enim verba clariora ſunt, quàm ut quemquam dubitare ſinant. Indicum καταπώγωνα *barbatum* vocat, quòd Indi, ad finem uſque vitæ, barbam ſtudiosè alerent; Bœoticum autem τῷ κάλλει διάφορον, *ſpecie decorum*, appellat: & iterum, Δίμορφον αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν, διὰ τὸ δύο Διονύσους γεγονέναι, τὸν μὲν παλαιὸν καταπώγωνα, διὰ τὸ τοὺς Αρχαίους πάντας πωγωνοτροφεῖν, τὸν δὲ νεώτερον ὡραῖον καὶ τρυφερὸν καὶ νεόν. *Biformem*, inquit, *ideò putant eſſe, quòd duo exſtiterint Dionyſi, priſcus nimirum ille barbatus, (omnes enim Priſci barbas alere ſolebant) & junior iſte elegans, & delicatus, & adoleſcens.* Quibus ex verbis, non minus ac ipſis Antiquitatis noſtræ deliciis, uti in ſequenti videbimus, utique aſſertum meum egregiè fulcitur, nec obſtat idem Diodorus, qui alibi tres Dionyſos ſtatuit, *primum* Indicum ex Ammone & Amalthea: *ſecundum* ex Jove & Proſerpina, ſive Cerere: *tertium* ex Jove & Semele natum. Cui ſuffragari videtur & Philoſtratus, in vita Apollonii, qui & ipſe tres ſtatuit, Thebanum, Indicum & Aſſyrium: & Cicero, qui lib. III. de N.D. quinque recenſet, quorum *primus* Jove & Proſerpina, *ſecundus* Nilo, aut ut alii legunt, Nyſo, *tertius* Caprio, *quartus* Jove & Luna, *quintus* Nilo & Thyone natus eſſet. Hæc, inquam, aſſerto meo non obſtant; conſtat enim, præter Bœoticum omnes, etiam apud Poëtas, eſſe obſcuriſſimos, imò ſi quid egerint, tamen Bœoticum id egiſſe videri: Adeò ut nihil reſtet, quàm ut ſucculen-

culentam hîc, blandientis juventæ mollitiem intueamur, ut virgineam venustissimi Pueri formam suspiciamus, ut ebrias lascivientium oculorum scintillas miremur, quæ omnia Authorum suffragiis illustravi in Fasciculis meis pag. 161. ubi & de hedera docui, ex qua, teste Plinio, Bacchus sibi primus coronam imposuit. Addo hic, *Bachica serta* Ovidio, Trist. I. dici: Quanquam non tempora tantùm, sed & Thyrsos ea fronde Bacchus ornaverit.

Thyrsum, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam in hac Gemma cernimus, sed hederam non observo. Ita est, respondit DULODORUS; Thyrsum hedera non complectitur, sed ferrum Thyrso præfixum, hederâ involutum esse, forsan haud abs ratione statueris. Forma convenit, & suffragatur Propertius lib. III. El. 3.

Hæc Ederas legit in Thyrsos.

Propertius, excepit ARCHÆOPHILUS, an de hasta, an de ferro hastæ præfixo loquatur, dubitari potest. Mihi, quod sentio, fari liceat, non hederæ folia, sed Nux Pinea, Thyrso huic præfixa videtur. Nucem Pineam à Thyrso non rejecero, respondit DULODORUS, eâ enim insignis est in antiquis passim Nummis, Statuis & Toreumatibus, quæ etiamnum prostant. Eadem præferebatur inter Bacchi παίγνια in Orphicis, & inter mystica Bacchi symbola, ut liquet è Clemente in Protrept. p. 11. 12. Mitto quòd Pinum Baccho convenire, monet Plutarchus Symp. lib. V. Q. 3. quòd in locis, quæ pinubus abundant, vinum svave esse soleat: Mitto, quòd Suidas sub voce Κωνοφόροι, rationem consecrationis à Corde humano deducit, quòd scilicet Pinus ei similis, Bacchus autem, secundum Græcos, ejus præses esset; Hæc enim, ut ut per se vera, opinioni tamen meæ non contrariantur, cùm non minus verum sit, etiam foliis hederæ ferrum Thyrsis præfixum involutum fuisse. Apertè de his Diodorus Siculus, ἀναδιδόναι ταῖς βάκχαις ἀντὶ τῶν θύρσων λόγγας τῷ κίττῳ κεκαλυμένας τὴν ακμὴν τοῦ σιδήρου. *Bacchis pro Thyrsis lanceas MUCRONIBUS HEDERA OBVOLUTAS dabat*, unde & Bacchus ipse, apud Euripidem in Baccharum Prologo, Thyrsum κίσσινον βέλος, *hederaceum telum* appellat, & alibi, Κίσσινον βάκτρον ℣. 363. & κίσσινα βάκτρα in Jon. ℣. 216. ut proinde ratio nulla sit, cur vel de hedera, vel de sensu versûs Propertiani dubites, nam expressè dicit, *hederam in thyrsos LEGISSE*, quòd potius de foliis, quàm de integris ramis intelligi debet. Ut autem in proposito, hederæ folia potius, quàm Nucem Pineam agnoscam, foliorum magnitudo suadet, cum in nuce pinea exiguæ tantùm promineant ex ligno squamæ. Sed inquiebat ARCHÆOPHILUS, utique nucis pineæ formam referunt? Id non tantùm tibi fateor, respondit DULODORUS, imò & datâ operâ in Nucis Pineæ formam connexa arbitror, ut scil. rationes, à Suida & Plutarcho, ad nucem pineam propositæ, constarent, Bacchusque, cordis præses etiam in his nosceretur, quanquam alii cuspides foliis involutas, non ad mysticam rationem exigant, sed ad historicam, ideò id factum arbitrantes, ut hostes, si ferrum lateret, eò incautiores à Baccho opprimerentur. Quicquid sit, Θυρσοφόρος *Thyrsiger* dicitur in Epigrammate Gr. lib. I. c. 38. n. 11. & Horatius exclamat: *Parce Liber!*

Parce gravi metuende Thyrso!

De Thyrso, inquit ARCHÆOPHILUS, acquiesco, non item de Cornu, quod sinistrâ Bacchus hic præfert. Rarum hoc in Bacchi simulacris est, & licet etiam aliunde, præcipuè tamen ex hoc Gemmæ pretium elevatur.

Cornu, respondit DULODORUS, à Baccho alienum non est. Ταυροκέρως sive *Tauricornis* apud Nicandri Comment. in Alexipharmacis, Βουκέρως & δικέρως *Bucerus* & *bicornis*, Orpheo vocatur, & Ovidius:

Accedant capiti CORNUA, Bacchus erit.

Ideò autem Cornua Baccho affinxiſſe Veteres, quòd primus boves ſub jugum miſerit, Diodorus author eſt, quanquam alii ad audaciam ea referant, de qua re idem Ovidius:

Tunc Pauper CORNUA ſumit.

Horatius *AUREO CORNU Bacchum decorum* facit; Sed hæc ad Gemmam nihil: Neq; enim Cornu capiti Bacchi affictum cernimus, ſed ſiniſtrâ manu prælatum. Rei rationem ſi petas, Cornubus Veteres bibiſſe ſcieris, id quod pluribus exemplis Athenæus adſtruit, additis etiam ex vocis etymo fulcris, quod inde κεράσαι, *aquâ vinum permiſcere*, & Crater quaſi Κεράτηρ, ἀπὸ τοῦ κέρατος dicatur. Imò & ſcieris, ipſius Bacchi poculum cornu bovis fuiſſe. In Galeria Giuſtiniana, ex tali cornu Nympha Baccho infanti potum porrigit, & Nonnus Dionyſ. XII. ℣. 200. de Baccho expreſsè:

Δέπας ἀγκύλον εἶχε βοὸς κέρας,
POCULUM curvum habuit BOVIS CORNU,

& iterum lib. XIV. ℣. 240. qui locus ſimul & ad Thyrſum, & allatam ſupra de eo ſententiam, optimè quadrat.

Δαιῇ μὲν κέρας εἶχε βεβυσμένον ἡδέος οἴνου
Χρύσεον, εὐποίητον. ἀπ' οἰνοχύτου δὲ κεραίης
Ὄρθιος οἰνοπότοιο κατέῤῥεεν ὁλκὸς ἐέρσης.
Χειρὶ δὲ κέντορα θύρσον ἐλιμένον οἴνοπι κισσῷ.
Δεξιτερῇ κούφισεν· ἐπ' ἀκροτάτῳ δὲ κορύμβῳ,
Χαλκοβαρὴς πετάλοισι κατάσκιος ἦεν ἀκωκή.

SINISTRA quidem CORNU habebat, temperatum dulci
Vino, aureum, benefactum. A vinum-fundente verò cornu
Erectus vini potum-habentis defluxit tractus guttæ;
MANU verò punctorem THYRSUM involutum nigri-colore hederâ,
DEXTRA levavit, in ſummo verò corumbo
Aere gravatus FOLIIS INUMBRATUS quaſi latebat MUCRO.

Mirum, inquit ARCHÆOPHILUS. Imò ſubjecit DULODORUS, ſi me audias, nihil miraberis, mos enim cornubus bibendi, licet res vetuſta ſit, tamen etiam ad poſteriora ſæcula duravit. Argumento poteſt eſſe Cornu Danicum: Poteſt eſſe, quod inter Cimelia El. Brandenburgica aſſervatur, trium Regum nominibus inſcriptum.

Id vidi, reſpondit ARCHÆOPHILUS, & fateor, ad Bacchum ritè citari, licet ſimulatâ fucatum ſanctimoniâ; ſed age! quid alligata Thyrſo faſcia? quid ſucculenta corporis nuditas? quid palla, an tunica? quæ ad femora usque decidua, etiam virilia Dei detegit.

Faſcia, reſpondit DULODORUS, Lemniſcus eſt, de quo Caſaubonus ad Athenæum videri poteſt. Eodem plane modo viſitur etiam in ſequentibus, imò & in ferula Sileni, apud Per-Ill. SPANHEMIUM ad Cæſares Juliani pag. 338. Tunicam ab Hercule Ariſtochitone, cui poculum dederat Bacchus, apud Nonn. Dion. L. XL. in fin. memoratur accepiſſe. Nuditas, Ebriorum genium adumbrat, qui arcana propalare ſolent. Virilia etiam in Orgiis prælata novimus, & hîc Bacchi gratiſſimum cum puellis certamen in mentem revocare poſſent, de quo Authores paſſim. Sed Bœoticum, Juvenem illum, & muliebri venuſtate laſcivientem, quis nudum & in Venerem pronum miretur? cùm tamen in ſequenti Gemma non ad fœmora, ſed à capite ad calcem uſque, etiam

BACCHUS

BACCHUS BARBATUS SEU INDICUS,

SE nudum exhibeat. Barbatus ille, quem, ut ſupra dictum eſt, παλαιὸν καὶ καταπώγωνα Diodorus appellat. Utraque certè verecundiam ſuadere videbitur debere, & Barba, & Ætas. Barba gravitatis indicium eſt, & Ætas prudentiæ. Sed eadem hîc ratio militat, imò & major in hoc, partim quòd priſci homines, antequam veſtimenta ſibi pararent, vel nudi incederent, vel animalium pellibus ſe veſtirent; partim quòd barba Cœl. Rhodigino teſte, multum conferat ad decorem virilitatis & roboris. Barbatus Bacchus, non Juvenes tantùm, ſed & Viros oſtendit, & inebriari, & arcana prodere, & in libidinem concitari.

Similem, inquit ARCHÆOPHILUS, memini etiam in Theſauro Palatino me vidiſſe. Ita eſt, reſpondit DULODORUS, ſed ille non ex Gemma elevatus, ſed in eam inciſus, non haſtam ſed ferulam, non cantharum ſed uvæ baccas tenebat, adſtansque ei amphora, non diota, ſive duas aures habens, ſed vix unicâ inſignis erat.

Amphoras ſimiles, perrexit ARCHÆOPHILUS, in Numiſmatibus Chiorum cernimus. Annon inde conjiciam, Bacchum hunc in Chio fuiſſe cultum? Si arbitreris non refragabor, reſpondit DULODORUS; Bacchum enim in Chio cultum facilè demonſtravero, cùm etiam vina Chiorum celebratiſſima fuerint, & Euſebius de Præp. Evangel. lib. IV. aſſerat, Dionyſio, Omadio apud Chios appellato, hominem crudeliter diſcerptum ſacrificari ſolitum. Sed de his ad Chiorum numiſmata latior erit diſſerendi campus. Hoc loco monendum adhuc, ſimulacra Bacchi, tàm barbati, quàm Scyphum in Pantheras effundentis, non tantùm in Gemmis, ſed etiam in plurimis Græcorum Numiſmatibus exhiberi. Barbatum videas in Nummis ΘΗΒΑΙΩΝ, ΝΑΞΙΩΝ, ΚΑΤΑΝΑΙΩΝ, &c. Scyphum in Pantheram effundentem in ΤΗΙΩΝ, ΚΥΖΙΚΗΝΩΝ, ΝΙΚΑΕΩΝ, ΝΥΣΑΕΩΝ, ΤΙΑΝΩΝ, aliarumque Urbium. De Baccho ſcyphum effundente, videri merentur abſolutiſſimæ Diſſertationes Per-Ill. SPANHEMII de Uſu & Præſtantia Numiſmatum pag. 165. & ſeqq. ubi rem ex fide Heronis (non Herodoti, ut pag. 165. Typographi errore legitur) imò & Oppiani, egregiè illuſtravit. Verba digna ſunt, quæ adjiciantur: Ita Hero, περὶ αὐτοματοποιητ· ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ θύρσον κατέχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ σκύφον· παρακαθίζετο δὲ πανθήρισκος πρὸς τοῖς τοῦ Διονύσου ποσίν. Et paulò poſt: ἐκ δὲ τοῦ σκύφου ὄινος ἐγχυθήσεται ἐπὶ τὸν ὑποκείμενον πανθήρισκον. *Siniſtrâ quidem manu thyrſum tenens, dextrâ verò ſcyphum.*

Adſidet

Adſidet verò ad Bacchi pedes Pantheriſcus, &c. Ex ſcypho autem vinum in ſubjectum Pantheriſcum effunditur. Et Oppianus lib. III. Cyneget. de Panthera locutus:

Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν οἴνῳ μέγα καγχαλόωσι.
Δεχνύμεναι στομάτεσσι Διονύσου μέγα δῶρον.

Quâ causâ etiam nunc vino valdè exultant,
Capientes ore Liberi Patris magnum munus.

Sed ad alia tranſeamus. In ſequenti Gemma contemplandum ſe ſiſtit

SILENUS,
BACCHI FAMULUS,

Sardon. incis.

NOn ſolus, ſed cum Nutritio ſuo, cui humeros ſubſternit. De Baccho jam ſupra vidimus. Vidimus & de forma ejus, & de Thyrſo. Cantharus hic reſtat, quem dextrâ præfert, non minus ac in præcedente: Reſtat Palla, quæ à brachio dependet. Bacchum cum Cantharo & Thyrſo etiam videas apud Cl. Vaillant in Numiſmatibus Corinthiorum, & Æliæ Capitolinæ. Cantharis uſum, ex Plinio colligas, qui ejus exemplo, & C. Marium Cantharis potaſſe, aſſerit lib. XXXIII. cap. II.

Apud Athenæum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Cotyliſcus Baccho ſacer memoratur, & video pleroſque interpretum eam vaſis figuram, quæ hîc apparet, Cotyliſcum vocare: An rectè, an perperàm, gratum facies, ſi aperire dignaberis.

Cotyliſcus, inquit DULODORUS, probè à Cantharo diſtinguendus eſt. Expreſsè Athenæus dicit: ἱερὸν τοῦ Διονύσου κρατήρισκον καὶ ὅις χρῶνται οἱ Μυσταί, *Craterem exiguum & quo Myſtæ utuntur*, Libero Patri ſacrum, ita vocari. Exiguum craterem! cùm tamen Cantharus magnitudine fulſerit, ut apud eundem Athenæum ex hoc Eubuli liquet:

Πηλίκον τινὰ οἴεσθε μέγεθος
Μέγαν πάνυ, καὶ ξηρὸν ἐποίησε εὐθέως τὸν κάνθαρον.
Quâ vero putatis magnitudine ab eo ſublatum Cantharum?
Valde me hercule is amplus fuit, quem tamen confeſtim exſiccavit.

Ita & Xenarchus in Priapo.

Σὺ δὲ κατέγχει παιδάριον εἰς ἀργυροῦν,
Ἐις τὸ βαθὺ δὲ πάθιν ἄγομεν εἰς τὸν κάνθαρον.
Ne affunde, ô puellule, in argenteum poculum,
Sed contra potius age in profundum Cantharum.

Eodem

Eodem facit & querela Epigenis in Heroina apud Eundem,

"Αλλ' οὐδὲ κεραμεύουσι νῦν τοὺς κανθάρους,
Ω τάλαν ἐκείνους τοὺς ἁδροὺς, ταπεινὰ δὲ,
Καὶ γλαφυρὰ πάντες ὥσπερ αὐτὰ ποτήρια,
"Ου τὸν οἶνον πιόμενοι.

At Cantharos nunc non fingunt.
Me miſerum! amplos ac grandiores, ſed humilia,
Polita, ſculpturisque pulchra pocula, perinde ac ſi ipſa
Bibituri ſint, non vinum.

Hæc cùm ita ſint, utique vides, Cantharum à Cotyliſco differentiâ non exiguâ cenſeri; An autem hîc Cantharus, an Cotyliſcus agnoſcendus ſit? id meô judiciô decidendum non eſt. Aliud adhuc Bacchi poculum Carcheſium dicitur. Inde Poëta:

Cape Mæonii Carcheſia Bacchi.

Tale ex Gemma Sardonyche exhibuit celeberrimus Triſtanus, à noſtro & ipſum diverſiſſimum, quæ ratio eſt, cur ei non inhæream. Palla ſubit, à collo & brachio dependens. Pallam forſitan in Baccho novi quid arbitraberis, quòd ſecundum Authores, vel pelle Tigridis ſe velaverit, vel etiam Nebride; Sed novi nihil eſt: Ea indutus viſitur in Numiſmate Tarſi, Tranquillinæ honori percuſſo, in Selectis Jacobi de Wilde, Tab. XIX. ubi eruditus Author appoſitè hos verſus ex Sidonio citat, Carm. XXII. Burg. Pontii. ℣. 30

Cantharus & Thyrſus dextra lævaque feruntur,
Nec tegit exertos ſed tangit PALLA lacertos.

Locus hîc eſſet etiam de aliis veſtium generibus, Baccho uſitatis orationem extendere, ſed ne fuſior ſim, ad Silenum pergo, qui ad Luciani deſcriptionem, *ſtaturâ brevis, corpore obeſus & ventriculoſus*, *Senex* item & *Simus* eſt, *auribusque magnis præditus.* Addit Author & baculum, quo innitatur tremulus, qui ut ut in aliis Antiquitatum reliquiis obvius ſit, in noſtra tamen Gemmâ non obſervatur, imò potius ipſe Silenus Bacchum, ſiniſtro ejus humero brachium injicientem, ſuſtinet. Bacchum ſuſtinet, juvenili flore fulgidum, quem manibus ſuis elevaverat, & nutriverat infantem, ut ipſe loquitur apud Euripidem in Cyclope, qualemque, Per-Ill. SPANHEMIO teſte, exhibet Statua Borgheſiana, quæ hactenus Fauni credita eſt. Silenum Bacchi Nutricium, & Pædagogum fuiſſe, bellorum item ſocium, optimorumque Studiorum & Authorem & Magiſtrum, qui multa ei ad virtutem, & gloriam commodaverit, Diodorus Siculus Author eſt. Τροφὸν βάκχοιο, *Bacchi nutritorem* vocat & Orpheus in hymno: & Virgilio in Bucol. canente,

Sidera qui petiit, nutrit Silenus Jacchum.

Sed Dei non nutritor tantùm, imò & Famulus fuit, ſecundum Horatium in Poët.

An cuſtos FAMULUSQVE Dei Silenus alumni.

Indeque eſt, quòd in Gemma noſtra, licet & ipſe titubante gradu incedat, tamen humerum alumno ſuo ſubſternat. Si Phyſicè rem examines, ſub Baccho vinum, ſub Sileno vini vetuſtatem intelligas. Conſortium dulce eſt, eamque fortaſſe & rationem dixeris, cur Pauſania teſte, multis in locis, Silenus cum Libero Patre communia habuerit templa.

Finierat DULODORUS; At ARCHÆOPHILUS, ſive Gemmæ venuſtate captus, ſive res expreſſas, quod ſolebat, penitius trutinans: Amabò, inquit, tam raro divinæ artis monumento paulò diutius inhæreamus. Velim ex Te ſcire, quid de Silenis judices? an purum putum figmentum arbitreris, an autem Homines, an Dæmones?

Ardua quæſtio eſt, reſpondit DULODORUS, Purum putum figmentum videntur facere, qui ad vini naturam Sileni ſimulacrum exigunt. Vinum obeſos facit, & ventriculoſos, facit titubantes & capite pendulos, Senes item & calvos & tardos, quæ omnia Sileno tribui, nemo neſcit. Purum figmentum videtur facere & Euſebius III. Præpar. Evangel. ubi Silenum ſpiritalis motûs Symbolum fuiſſe, caput propter caniciem candore fulgens, motum Cœleſtem, Cæſariem autem & barbam craſſitudinem terreſtris aëris ait ſignificare.

Alii Dæmones arbitrantur, cœterorumque Deorum adminiſtros eſſe, id quod ex Strabone lib. X. adſtruxeris. Alii denique homines, eò quòd antiquiſſimus, ut Pauſanias & Pindarus habent, in Malea Laconum natus fuerit, & ſepulcra eorum apud Hebræos & Pergamenos exſtiterint, relictique à Baccho in Italia ſint, qui vineas colerent, quæ utique non Dæmonum, ſed Hominum opera ſunt. Hæc ut ut ſe habeant, aliam tamen adhuc opinionem, non niſi gravatè, adfert Doctiſſimus Bochartus, Silenos ex Prophetia de Silo, horrendum in modum detorta, originem ſumſiſſe conjectans, id quod quaſi per nebulam jam viderit Juſtinus Martyr, aſſerens, eam Prophetiam Dæmones ad Bacchum retuliſſe, & in ejus Myſteriis ὄνον, *Aſinum* recenſuiſſe, poſteriore Apol. pro Chriſtianis: & rurſus in Dialogo cum Tryphone Judæo. Hæc ſententia tantò verior forſitan, quantò certius eſt, Gentiles non in his tantùm, ſed in plerisque etiam aliis, puriſſimos ſanctioris fidei latices, auſu planè nefariò, contaminâſſe. Sed ad Bacchi aſſeclas regredimur. Tribus ſequentibus in Gemmis exhibentur

FAUNI.

PRimæ ſimilem, niſi quòd pro Fauno, Faunam exhibeat, apud Leonh. Auguſtinum videre eſt, pag. 137. Ex fictis Faunorum perſonis eam arbitratur, quas vel ad Scenam, & Dramaticam Poëſin, vel etiam ad Ludos Circenſes adhibitas, ad præcedentem Gemmam docuerat. In noſtra non Fauna, ſed Faunus, ex capillis noſcitur; Neque enim religatæ ſunt, ut apud Auguſtinum, ſed virili brevitate, & ſinciput & frontem inumbrant. Commodè hîc Priapea occurrunt, in quibus Carmine XXXVI.

Frontem COMATOS Arcadas vides FAUNOS.

Locus hic controverſiâ non caret, inquit ARCHÆOPHILUS. Scaliger non futili ratione pro comatos, *cruentos* legit, idque ideò, quòd Pan, ſecundum Servium, rubenti facie pingeretur, quo ſenſu Virgilius in Ecloga X.

Pan Deus Arcadiæ venit, quem vidimus ipſi
Sanguineis ebuli baccis, minioque rubentem.

Scio Scaligeri placitum, inquit DULODORUS, ſed ſcio & placitum Per-Ill. SPANHEMII, qui *Comatos* omninò legendum cenſet, in notis ad Juliani Cæſares pag. 341. idq; ideò, quòd hodieque in Statuis, & Toreumatibus, frontem comatam

matam Fauni præferant, nequicquam id negante Scaligero, qui Faunos semper calvos asserit, ideòque manum fronti pro umbraculo obtendere. Non id agunt, quòd calvi, sed quòd nudi fuerint. Non Silius tantùm de Pane, qui calvus non fuit,

Obtendensque manum, solem infervescere fronti
Arcet, & umbrato perlustrat pascua visu.

Sed etiam Faunus, in Gemma Augustini pag. 136. rem evincit; Is enim, licet comatus sit, manum tamen prætendit, non saltationem accommodaturus, uti Author conjicit, sed omninò frontem à Solis vehementia defensurus.

Sed si *Comatos* legas, inquit ARCHÆOPHILUS, quomodo distinguentur Fauni à Baccho? Hoc argumentum, respondit DULODORUS, ejusdem Scaligeri est; Non autem Bacchum, sed Apollinem debuisset adducere. Bacchum utique forma Virginis abundè distinguit. Apollo autem, qui *comosus* dicitur, dubium movere posset. Sed est etiam inter hos differentia. Fauni *frontem comati* dicuntur, Apollo autem absolutè *comosus*, idque ideò, quòd hic ἀκερσεκόμης, *intonsus* toto capite fuerit: Illi autem, in fronte præcipuè, comam hirsutam habuerint.

Comam, inquit ARCHÆOPHILUS, non amplius obstare video, & eò lubentius Tibi subscribo, quò majore authoritate contra Scaligerum usus es. De Faunis autem ipsis adhuc dubium superest. Faunis, si Ovidium audias, Cornua tribues, & Pedes Caprinos, ut & ipsi Pani, & Satyris. Ita ille II. Fastorum:

Cornipedi Fauno, cæsâ de more capellâ,

& in Oenone:

Cornigerumque caput Pino præcinctus acutâ
Faunus. — —

Hæc nihil movent, inquit DULODORUS; Fauni enim Poëtis ideò capripedes & cornuti vocantur, quòd iidem his fuerint, cum Panibus Græcorum. Audi Turnebum advers. lib. I, 18. c. 8: *Qui Panes*, inquit, *à Græcis vocantur, eos Latini videntur, additâ adspiratione, Faunos vocare.* Non abs ratione Turnebus; Horatius enim Pana, absque omni dubio Faunum appellat, id quod ex monte Lycæo intelligas, qui Pani sacer fuit:

Velox amœnum sæpè Lucretilem
Mutat Lycæo Faunus.

Quorsum hæc? infit ARCHÆOPHILUS. Nonne meam potius opinionem firmant, pedibus scil. caprinis, capitibusque cornutis, Faunos incedere, adeòque propositis in Gemmis Faunos non esse?

Nullo modo, respondit DULODORUS, ut enim Poëtis libuit Faunos, Græcorum more, habitu Panos describere, ita Statuariis, Plastis, & Cœlatoribus Gemmarum, eos humanâ formâ, tam infernè quam supernè, volupe fuit effingere: An quòd hi à Fauno Aboriginum Rege, Faunos deducebant? An quòd in Theatra adducentibus habitu distinguendi videbantur?

Quid audio, inquit ARCHÆOPHILUS. An Faunos etiam in Theatra adduxêre? Id jam ab initio, respondit DULODORUS, fide Leonh. Augustini dictum est. Si Authorem priscum desideres, Horatium adi, qui in Arte Poëtica, cùm varias Personas instrueret, etiam *Sylvis deductos Faunos* monet, ne velut in triviis loquantur: & quorsum arbores, speluncæ, montes, reliquæque res agrestes, quibus in topiarii operis speciem deformatis, Satyricam Scenam ornandam Vitruvius lib. V. c. 8. præcipit? Quorsum, inquam, si non Sylvestria Numina iis inducerentur? Exemplum talis Scenæ in Spicilegio meo dedi, id quod ex his locis non exiguam lucem mutuare poterit.

Scena Satyrica dicta eſt, infit ARCHÆOPHILUS; quid igitur, ſi ſoli Satyri eam impleverint, qui capripedes fuêre? Satyros capripedes negare non poſſum, reſpondit DULODORUS, ſed tales ab initio non fuiſſe, omninò notandum eſt. Nonnus lib. XIV. poſt verſum 105. ubi plura de Satyris, tandem ſubjicit:

— — Ὑγρογόνων γὰρ
Νηϊάδων ποτὲ παῖδες ἔσαν βροτοειδέϊ μορφῇ.
— — *Aquis natarum enim*
Najadum quondam pueri, erant hominibus ſimili formâ.

Unde igitur Metamorphoſis? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Idem Author, reſpondit DULODORUS, eam ſuppeditat. Cùm Bacchum cuſtodirent, Bacchus autem nihilominus mox in hircum, mox in virginem, ſe mutaret, Junonem memorat iratam eos mutâſſe.

Hæc ſi ita ſint, denuò infit ARCHÆOPHILUS, non amplius mirabor, quî Pauſanias in Atticis, Satyrorum maximos, Silenos dictos aſſerat, cùm tamen Sileni hactenus, non aliter ac humanâ formâ, Satyri autem caprinâ apparuerint. Potius ad Gemmas quærendum, unde Faunos in iis agnoſcas, & non potius juvenes Silenos, quales etiam apud Per-Ill. SPANHEMIUM, ad Cæſ. Juliani ex antiquo monumento cernimus, aut quod ſecundum Pauſaniam idem eſt, Juvenes Satyros? Juvenes Satyros inquam; Silenum enim Satyrorum Parentem Ovidius facit, ſemel Faſtorum III. ubi cùm Silenus cecidiſſet, ſpiculis crabronum confectus,

Concurrunt Satyri, turgentiaque ora PARENTIS
Rident: — —

& iterum lib. I. de Arte amandi, ubi denuò eum Silenus:

In caput aurito cecidit delapſus aſello,
Clamârunt ſatyri: ſurge age! ſurge, PATER!

Profundè philoſopharis, inquit DULODORUS, & penè eandem ſententiam tangis, quæ & mihi jam dudum ſedit: Scilicet, uti Fauni & Panes iidem fuêre, uti ſupra demonſtravimus, ita & Silenos & Satyros revera non alios eſſe, quàm Panes & Faunos; Licet enim & nomine, & ut plurimùm etiam formâ diſtinguantur, tamen interdum etiam confundi, facilè probavero. Faunos hîc humanâ formâ cernimus. Tales fuiſſe & Satyros, non tantùm antequam mutarentur, ut ſupra vidimus, ſed etiam poſt Metamorphoſin, ex relatione Euphemi Caris, apud Pauſaniam colligo. Memorat ille: *Cùm in Italiam navigaret, Ventorum impetu in Oceani extremas oras delatum, ibique deſertas fuiſſe inſulas multas, quas agreſtes homines incoluerint, & ad alias quidem noluiſſe nautas appellere, cùm & ante appuliſſent, & à quibus incolis tenerentur, non ignorarent, tunc verò tempeſtate appulſos. Inſulas autem nautis appellari SATYRIDAS, incolas rufos eſſe & CAUDAS, haud multò Equinis minores, infra clunes habere.* Vides ARCHÆOPHILE, Caprinæ figuræ nullam hîc eſſe mentionem. Caudæ tantummodò meminit, quæ in Gemmarum *prima* & *tertia* ad oculum patet. Proinde ſi hâc ratione Satyros hos eſſe, credere velis, liberum eſto! Satyros certè caudis inſignitos, etiam Nonnus teſtatur, allegato libro. ℣. 143.

— Ἱππείη δὲ τιταινομένη διὰ νώτου
Ὄρθιος ἀμφιέλικτος ἐπ' ἰξύος ἔρρεεν οὐρή.

— *Equina verò extenſa per dorſum,*
Acclivis circumvoluta ſuper ilia fluebat cauda.

Et

Et Lucianus, in Deorum Concilio, cùm Satyros descripsisset, ἔχουσι οὐρὰς ἅπαντες *sunt*, inquit, *CAUDATI omnes*. Et iterum in Baccho, ubi in ejus exercitu etiam νεανίσκους γυμνοὺς, κόρδακα ὀρχουμένους, οὐρὰς ἔχοντας, *Adolescentes nudos, Cordaca SALTANTES, CAUDASQVE habentes*, memorat.

At is, subjecit ARCHÆOPHILUS, qui in secunda Gemma visitur, caudâ insignis non est. An sit, an non sit, respondit DULODORUS, de eo, cùm tergum avertat, judicare non possumus. Sed illud hîc monendum, Artifices non omnia insignia omnibus tribuisse. Licet hic caudatus non sit, tamen Pedum & Pellem gestat, & cum Hinnulo saltat. Alii caudati sunt, Pelle autem & Pedo destituuntur. Alii auribus acutis insigniuntur, Alii Cornibus, Alii Pedibus Caprinis, Alii horum quibusdam, Alii omnibus. Variat in his, ut Authorum, ita etiam Artificum authoritas: Vulgò tamen, ut ab initio dixi, Satyros & Panes putamus, qui caprinis pedibus incedunt; qui verò humanis, eos Faunos, aut Silenos, adeò ut secundum hæc, non arbitrer me errâsse, quòd Faunos his in Gemmis exhiberi pronunciaverim.

Sed an pedum & pellis, inquit ARCHÆOPHILUS, indubitata sunt Fauni insignia? Quid si pastoris cujusdam videantur? Pedum & pellis, respondit DULODORUS, in Numismatibus etiam Pani tribuuntur, uti videre est apud Per-Ill. SPANHEMIUM, ad Cæsares Juliani pag. 50. Pana autem, eundem cum Fauno fuisse, supra docuimus. An Pastorem quendam hîc latere credas, an DEUM, perinde est, utrinque enim pastorium munus intelliges.

Pastorium munus? inquit ARCHÆOPHILUS; Atqui Hinnulus non ad Pastoritiam, sed ad Venatoriam potius pertinet; Si placet, respondit DULODORUS, uti sub pedo Pastoritiam, ita sub Hinnulo Venatoriam contemplari poteris, utramque enim Pastores exercuêre, alteram ut greges pascerent, alteram ut à feris tutas præstarent; Quanquam Hinnulus hic, non tam ad Venationes, quàm ad Sylvas respicere videatur, quibus Faunos attributos, ex Plinio, lib. XII. c. 1. discimus.

In mentem mihi veniunt Sylvani, inquit ARCHÆOPHILUS. Etiam horum forsan hîc ratio haberi debet. Sylvanus, respondit DULODORUS, apud Maronem Eccl. X. *agresti capitis honore*,

Florentes ferulas, & grandia lilia quassat,

& alibi:

— — *Teneram ab radice Cupressum*
Fert. — —

Inter Antiquitatis reliquias, Pini ramum, & falcem, cum Chlamide frugibus repleta, ostentat. Si hæc consideres, forsitan ad sylvas solas Sylvanum relegabis; Sed ego facillimè, non tantùm ejus ad Gemmas nostras rationem haberi posse, fatebor, sed & re ipsa non nisi nomine, & plerumque etiam figurâ, à Faunis, Satyris, Silenis, & Panibus distare. Virgilio lib. I. Æn. *Arvorum Pecorisque Deus*, Lucilio, *exactor Luporum* dicitur, & apud Ælianum hist. animal. *Pedes* ei *caprini* dantur, non minus ac Satyris & Pani. Hæc si ita sint, non absurdè ad Hinnulum hac in Gemmâ expressum, Cyparissi cervam attulero, quam Sylvanus occidisse, Servio memoratur: Non absurdè differentiam indicavero, inter publicam Ceremoniarum Opinionem, & Sententiam Prudentiorum. Illa Deum agrorum & pecoris, Sylvanum credidit, hæc autem ὑλικὸν θεὸν, id est DEUM τῆς ὕλης, patefecit; Ὕλη autem est fex omnium elementorum, id est, ignis Sordidior & aër, item aquæ & terræ Sordidiora, unde cuncta procreantur, quam ὕλην Græci, Latini materiem appellârunt, nec incongruè, cùm materies Sylvarum sint. Non hæc de meo profero. Servii sunt ad dictum Virgilii locum: Indeque constat, re-

ipsâ Sylvanos cum Pane, Satyris, Faunis, &c. eosdem fuisse, licet subinde etiam distinguerentur. Non in his tantùm exempla sunt, imò & in Gemma tertia prodit, ubi Faunus à tergo Thyrsum ostendit, manibus autem personam amplectitur. Personam, quòd ut supra dictum est, etiam Theatris Fauni illati fuerint. Thyrsum, quòd ex consortio Bacchi fuerint. Faunum Italiam reliquisse, Bacchoque comitem in India fuisse, Nonnus Author est, Dionys. lib. XIII. ý. 329. Et si Satyros respicias, quorum pleraque secundum demonstrata, Faunis applicare possumus, Diodorus Siculus se sistit: *Satyros*, inquit, *Baccho adjungunt, qui in Saltationibus, & ludis tragicis, risûs jocique oblectamenta DEO cieant; Ut enim Musæ liberalis disciplinæ bonis illum juvant & demulcent, ita Satyri ludicris, & ad risum compositis gestibus, & actionibus, vitam Dionyso beatam, gratiisque delibutam reddunt.*

ARCHÆOPHILUS, his, inquit, ita deductis, rei satis intricatæ affudisti lucem. Jam mihi videor de quibusvis hujus generis judicare posse. Mihi gratulor, inquit DULODORUS. Eò minore verborum ambitu confido in sequentibus opus fore. Succedit.

MARSYAS TIBICEN,

Sard. incis.

MArsyam ab Apolline, cum quo Tibiis certaverat, victum & excoriatum esse, in vulgus patet. In Gemma nostra tibias quidem inflat, sed non cum Apolline contendens, sed ad aram. Ara, Marsyæ pietatem indicare potest, indicare potest puritatem, quarum illâ Cybelen secutus, hâc per totam vitam à re venereâ se integrum præstitisse memoratur. Utrumque testatur Diodorus: *Cybele*, inquit, *Montana Mater appellata est. Frequens circa illam Phryx ille Marsyas, primusque inter necessarios erat. Mira in homine isto solertia, & castitas. De Solertia inde conjecturam faciunt, quòd fistulæ multis instructæ calamis sonos imitatus, totam ad tibias harmoniam traduxit. Pro castitatis argumento habent, quòd ad vitæ usque finem à re venerea se integrum conservavit.* Et paulò post: *Marsyas calamitatis Cybeles misertus, pristinæ amicitiæ studio, quocunque oberrat assectatur.* Hæc Diodorus, quæ ad Gemmam nostram, me quidem judice sufficere possunt.

Mihi, regessit ARCHÆOPHILUS, quædam adhuc in contrarium occurrunt: primò enim Marsyas secundum Pausaniam Silenus fuit, & eo habitu etiam in Gemma Neroniana apud Leonh. Augustinum part. II. n. 9. excoriatur: Secundò, video columnam à tergo, eique nisi fallor, pateram insistentem cum cibis, quos serpens columnæ circumvolutus petit. Hæc non tam pietatem in Cybelen, quàm sacrificium pro salute videntur denotare.

De sacrificio pro salute, respondit DULODORUS, inficias non iëro, sive illud pro se, sive pro Cybele peregerit. Cybelen certè non tantùm sanam, sed etiam furentem secutus est, ejusque honori, inventum à se Tibiarum cantum, *Matro-*

Matroum appellavit. Allegatus à Te Pausanias rei Author est, cui, quod Silenum attinet, Authoritatem Ovidii opponere possem, qui non Silenum, sed Satyrum appellat, Metam. VI. ℣. 383. Opponere possem Satyri vincti statuam, in quam Alcæus ludens, Marsyæ cum Phœbo certamen, vinculorum causam facit. Sed meminisse Te velim, quod jam supra dixi, Satyros & Silenos interdum capripedes, interdum pedibus humanis effigiatos esse, idque secundum eundem Pausaniam, qui Satyrorum maximos, Silenos dictos asserit, adeoque à diversitate pedum, nihil in contrarium probari. Tota ratio in tibiis consistit, imò etiam in Tibiarum numero; *Duas* enim *tibias* Marsyam habuisse, ex allegatâ Gemma Neronianâ patet, ubi tot ab arbore dependent. Accedit & Plinii testimonium lib. VII. c. 56. ubi Marsyam *geminas tibias* reperisse, apertè docet.

Atqui allatum Alcæi Epigramma, de tribus loquitur, inquit ARCHÆOPHILUS, ita enim interpres ejus Megiserus:

Amplius haud ternis chordas sociare cicutis
Pinosâ in Phrygiâ, Tu velut ante potes.

Falsum hoc, inquit DULODORUS; Græca enim de numero nihil habent. Non τρίτων legendum, sed Τρητῶν, à τρητὸς, *perforatus*. Versus ita habet:

Ὀυκ ἔτ᾽ ἀνὰ Φρυγίην πιτυοτρόφον ὡς ποτὲ μέλψεις
Κροῦμα διὰ τρητῶν φθεγγόμενος δονάκων.

Vides, ARCHÆOPHILE, numeri hîc mentionem non haberi, adeòque pluralem, secundum Plinium, de *duabus*, διδύμοις ἀυλοῖσιν, uti Theocrito vocantur, intelligendum esse, non minus ac apud Pausaniam in Corinth. ubi Tibias Marsyæ, post adversum Sileni casum, Marsyas amnis in Mæandrum, Mæander in Asopum detulisse, ejectas inde in agrum Sicyonium Pastor sustulisse, & Apollini dedicâsse, memoratur: & in Arcadicis, ubi in templo Mantinææ, in basi signorum, quæ Praxiteles fecit, Μαρσίας ἀυλῶν, *tibiis canens* fuisse legitur, eo forsitan schemate, quo & in nostra Gemmâ. Sed hæc pertinacius non defendam, si Marsyam neges, Satyrum credere poteris. Mihi dum Phrygium Tibicinem contemplor, commodè se sistit & Phrygiæ Rex

MIDAS, AN FAUNUS? PANIS FISTULA delectatus.

Jasp. incis.

Quod ad Gemmam attinet, inquit ARCHÆOPHILUS, miror artificium, miror raritatem, an autem Midas exhibeatur, permitte, ut meo more aliquantisper dubitem. Midas Rex fuit, quodnam autem hîc Regii fastigii indicium? Midas in nummo prostat, apud Nobil. Sponium, sed quænam ejus cum propo-

propofito fimilitudo? Hîc Sylveftri planè facie, comis in horrorem erectis, promiffaque & fquallida barbâ vifitur, illîc autem barbâ decenti confpicuus eft, Phrygiâque Tiarâ comam premit. Quid refpondes DULODORE?

Id quod Ovidius, inquit ille. Cùm terfiffimus Vates, Midam voto aurifero folutum ceciniffet, de eodem fubjicit:

Ille perofus opes, fylvas & rura colebat,
Panaque montanis habitantem femper in antris.

Scilicet, non Regiam hîc Midæ formam confpicimus, quam ante habuerat: non etiam eam, quam, auribus in afininas mutatis, refumfiffe memoratur, de quâ idem Poëta ad Nummum appofitè:

Ille quidem celare cupit, turpique pudore
Tempora purpureis tentat velare tiaris.

Sed eam omninò, quam, Sylvas, & Pana colens, ex loci natura, Deique æmulatione traxiffe potuit. Longos tunc ei capillos fuiffe ex eodem Ovidio conftat:

Sed folitus LONGOS ferro refecare CAPILLOS.

Et quid mirum, fi longi hi capilli ventis, & tempeftatibus, in horrorem abierint, qui Pani alienus non eft?

Ex dubio dubium feris, inquit ARCHÆOPHILUS; Pana fecutum Nafonis teftimonio probafti; At in Gemma nulla Panos mentio eft. Sedet vir quidam, an Paftor? Fiftulam inflans, non feptem, ut Panos, fed quinque cicutis compactam. Hiccine Pan? & fi non fit, qui Midam evinces, qui eum aufcultat?

Duplex apud Mythographos fama eft, inquit DULODORUS, pars Pana fecutum, ejus fiftulam Apollinis Citharæ prætuliffe canunt: Alii judicem fuiffe inter Apollinem & Marfyam memorant. Qui Gemmam fculpfit, ex utroque aliquid haufiffe videtur, Fiftulam à Pane, figuram à Marfya; Hunc enim utrâque & hominis & Satyri formâ effigiatum fuprâ vidimus.

At Marfyas, inquit ARCHÆOPHILUS, non fiftulâ, fed tibiis legitur ceciniffe? Tibias, refpondit DULODORUS, ad fonos fiftulæ eum compofuiffe, fupra ex Diodoro audivimus, adeòque quid prohibet, quò minus & ipfe fiftulâ ceciniffe credatur? idque ante adhuc, quam tibias inveniffet? duo funt, quæ affertum fulcire poffunt, Ætas adhuc virili robore fucculenta, & fiftula non feptem, fed quinque cicutis compacta; Quid enim? annon gradatim ad Tibiarum inventionem eum defcendiffe putabimus? Ita ut fublatis quibusdam cicutis, reliquis tentaverit eandem harmoniam excitare?

Si hæc concederem, inquit ARCHÆOPHILUS, vix tamen cedere poffem de fœmina, quam tuam ad mentem Midas in Gemma amplectitur, arctèque fibi adjungit. Quid hæc ad Midam? & an nuda fe fe exhibeat?

Fœmina, quam hîc cernis, refpondit DULODORUS, Hermodice effe poteft, Midæ uxor, quam Cœlius Rhodiginus, tum formâ confpicuam fuiffe, tum verò fapientiâ & artifici ingenio plurimùm præftitiffe, ex Veteribus obfervat. Formâ confpicuam etiam ipfa Gemma exhibet, & fapientiam ingeniumque, curiofa attentio arguere poteft, quam Marfyæ, Panos fiftulam in tibiarum formam coarctanti, præftat. Hæc utcunque fe habeant, Tuæ fidei libera funto! Si affentiaris, habebo quod mihi gratuler; fin minus, ne fic quidem fpem abjicio Tibi fatisfaciendi. In cenfum enim venire poteft Olympus Marfyæ Amafius quanquam is Tibiis maxime inclaruerit. In Cenfum venire Apollo, qui eodem ferè modô, quô hic vifitur, in nummis Pellæ occurrit, fi Jacobo de Wilde affentiaris. De hoc forfan eò libentius accipies, quò certius Apollo, & paftorum munus fubiiffe, & Midæ judicio interfuiffe memoratur. Si autem & Midam rejicias non

non tamen rejicies, ſcio, opinionem de Fauno, Paſtorem quendam fiſtulâ canentem auſcultante. Paſtores fiſtulâ, cerâ compactâ, canere ſolitos, ex Theocrito planum eſt, in Epigrammate:

— — Ὁ βουκόλος ἅμμιγα θελξεῖ
Δάφνις κηροδέτῳ πνεύματι μελπόμενος.
— — *Bubulcus ſimul oblectabit*
Daphnis cerâ compacto ſpiritu modulans.

Et clarius Idyll. VI. circa finem:

Χὼ μὲν τῷ σύριγ'γ' ὁ δὲ τῷ καλὸν αὐλὸν ἔδωκεν.
Αὔλει Δαμοίτας, σύρισδε καὶ Δάφνις ὁ βώτας.
Et ille quidem huic fiſtulam, hic autem illi pulchram tibiam dedit.
Tibiâ canebat Damoetas, fiſtulâ autem canebat Daphnis bubulcus.

De Fauno fiſtulam amante, Prudentius docet, *Faunos Priaposque fiſtularum præſides* appellans: Docet Gemma in Theſauro Palatino prolata, ubi à Fauni cum Fauna ſedentis tergo fiſtula dependet. Ejus certè Gemmæ indiciô, etiam hîc Faunum cum Fauna haud abs re intellexeris; ita enim Servius ad illud Virgilii lib. VII. Æn.

Hunc Fauno & Nymphâ genitum Laurente Marica.

Quidam Deus, inquit, Fatuellus eſt. Hujus uxor eſt Fatua. Idem Faunus & eadem Fauna. Dicti autem ſunt Faunus & Fauna à vaticinando, id eſt, fando.

Hæc opinio, inquit ARCHÆOPHILUS, prioribus potior videtur; Sed mihi adhuc alia in mentem venit: Quid ſi Polyphemus hîc, cùm Galathea credatur, cujus honori Paſtor carmen decantet? Horror faciei, Cyclopici quid innuit, & amores cum Galathea, notiores ſunt, quàm ut plura de iis proferre, operæ pretium ſit. Adde quòd apud Theocritum Idyll. VI. Daphnis Paſtor inducitur, Polyphemum, quaſi præſentem, alloquens.

Accederem placito, reſpondit DULODORUS, ſi vel Polyphemus ex oculo noſceretur, vel etiam amplexus ei quadrarent. De Oculo noti ſunt Virgilii verſus:

— *Telo lumen terebramus acuto,*
Ingens quod torvâ ſolum ſub fronte latebat,
Argolici Clypei, aut phœbææ Lampadis inſtar.

Quomodo hæc ad Gemmam, in qua duos oculos obtinet?

Hæc nihil obſtant, inquit ARCHÆOPHILUS; Servius enim ad hunc ipſum locum teſtatur, licet multi Polyphemum, unum tantùm oculum habuiſſe dixerint, alios tamen ei duos, alios autem tres dediſſe. Eadem ratio eſt etiam amplexûs. Scio Galatheam, cùm amaretur à Cyclope, ſecundum fabulam, eo ſpreto, Acin Paſtorem amâſſe; Ita enim Servius ad Ecl. XI. Sed & ſcio, aſſertum allegati Paſtoris Idyll. VI. qui Galatheam Polyphemi gregem malis petere, illum autem δυσέρωτα *difficilem amore*, eam non aſpicere canit.

Locus pro me facit, reſpondit DULODORUS, apertè enim de Galathea dicitur:

Φεύγει φιλέοντα καὶ οὐ φιλέοντα διώκει.
Fugit amantem & non amantem ſectatur.

Tantùm abeſt, ut eos tam arctè, tam familiariter conveniſſe, credere poſſis, quàm in Gemma noſtra viſuntur: Indeque tutius opinor in Mida, aut ſi hic minus placet, in Fauno acquieveris.

De cippo, cui Paſtor inſidet, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, adhuc dubium eſt. Caput arietis ei affictum cerno, quam ob rationem, ſi me edoceas, gratum feceris.

Non caput tantùm, respondit DULODORUS, sed & integram pellem, cippo instratam, aut circumvolutam cernis, idque ad morem Pastorum, qui vel jacentes vel sedentes, pelles substernere solebant. Eundem Bucolicum Tibi testem sisto, Idyll. V. cùm Comatas de Lacone dixisset:

Φεύγετε τὸν λάκωνα, τό μεῦ νάκος ἐχθὲς ἔκλεψεν.
Fugite Lacona: Mei PELLEM CAPRINAM Heri furatus est;

Respondit ille:

— — Τὶν δὲ τό ποῖον
Λάκων ἐκκλέψας ποκ' ἔβα νάκος; εἰπὲ κομάτα.
Οὐδὲ γὰρ εὐμάρᾳ τῷ δεσπότῃ ἦς τοὶ ἐνεῦδεν.
— — *Tibi autem qualem*
Lacon furatus olim abiit PELLEM? Dic Comata;
Nam ne Eumaræ quidem Hero tuo erat, in qua CUBARET.

Et paulò post:

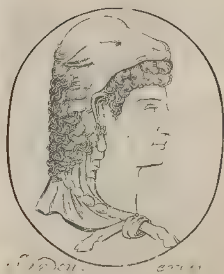
Ημὰν ἀρνακίδας τε καὶ εἴρια τᾷδε πατήσεις.
Atqui agnorum PELLES & lanas hic CALCABIS.

Et Comatas iterum:

— — Ὑπεσσεῖται δὲ χιμαιρᾶν
Δέρματα.
— *SUBSTERNENTUR autem CAPELLARUM*
PELLES.

Sed ad Consortium Bacchi, ut regrediamur,

BACCHA

Monet: Fœminam in hac Gemmâ, elegentissimâ sanè, & egregiæ magnitudinis, & baccatum monile collo circumdatum, & inaures demonstrant: Fœminam ex consortio Bacchi ostendit pellis, non leonina, quæ Omphalem potius, aut Dejaniram proderet; Sed hinnulea, quales induere, & per ungulas, quod etiam in Gemmâ cernimus, constringere solebant & Bacchus, & Bacchi Comites. Bacchas Virgilius lib. I Æneid. *incinctas pellibus* appellat, & apud Ovidium:

— *Festum celebrare Sacerdos,*
Immunesque operum famulas Dominasque suorum,
Pectora PELLE tegi,

Jusserat. In nostra Gemmâ non pectus, sed caput pelle tegitur, qualiter & apud Claudianum in Raptu, Bacchum ipsum

— — *Parthica velat*
Tigris, & auratos in nodum colligit ungues.

Tigrim

Tigrim vocat, cujus loco in noſtra Gemmâ pellis hinnulea eſt, quæ *Nebris* dicebatur, quamque & ipſam Bacchum geſtâſſe, apud Diodorum legimus. Mentionem habet Sidonius:

Baſſaris & maculis Erythreæ NEBRIDIS horrens.

Quod de fœminâ Bacchi cultrice pronunciatum eſt, qualem in Gemma contemplamur: Ad quam proinde, non abs ratione ſequentia Dionyſii Panoplitæ Dionyſ. XIV. citamus:

Ἄλλη ποικιλόνωτον. ἐπὶ στέρνοιο καλύπτρην,
Παρδαλίων· ἑτέρη δὲ κατὰ χροὸς οἷα χιτῶνα,
Στικτὰ φιλοσκοπέλων ἐνεδύσατο δέρματα νεβρῶν.
Alia variè maculatum in pectore habens tegumentum,
Pantherarum: Alia verò ſupra corpus, tanquam tunicam
Varias ſcopulos amantium inducit PELLES HINNULORUM.

Fuit, qui Ariadnem hanc, Bacchi Amaſiam, aſſereret, ſed ratione ſatis fragili, cùm ex venuſtate faciei id colligeret, quæ tamen pluribus communis eſt.

De Ariadna facilè ceſſero, interrupit ARCHÆOPHILUS, ſed de Inauri & Monili baccato non item; Neque enim video, quomodo indubitatò fœminam demonſtrare poſſint. Apud Ovidium de Atye dicitur:

Ornabant aurata monilia collum.

Et aliundè conſtat, etiam Deum Hiſpanum, & Apollinem, imò & ipſum Atyn, baccato monili collum circumdediſſe, caputque petaſatum, quod apud Goltzium in Numiſmate Ætolorum proſtat, eodem ornatu inſigne eſſe. Addi poteſt & Maſiniſſæ, Mauritaniæ Regis effigies, apud Leonh. Auguſtinum: Addi & teſtimonium Juvenalis Sat. II. ℣. 85. cum mollitiem quorundam culpat:

Longa domi, inquit, *redimicula ſumunt*
Frontibus, & toto poſuêre MONILIA COLLO.

His ſanè poſitis, neſcio an æquam videri poſſis diſtinctionem generis, his ex Inſignibus traxiſſe?

Omninò, reſpondit DULODORUS, neque enim hîc vel de Diis loquimur vel de Barbaris, aut effœminatis. Deos utriusque naturæ eſſe, antiquis creditum ſcimus, adeòque mirum non eſt, ſi & utriusque naturæ ornatum interdum præferant; Sed de hominibus, niſi ut dictum, de Barbaris & effœminatis loquamur, res aliter ſe habet. Plinius in eo capite, quo de Margaritis agit, licet ab initio *parum fuiſſe* dixerit, *ingulas condi Mariu, niſi manibus, auribus, capite, totoque corpore, à fœminis juxta viris que geſtarentur*; Collo tamen virorum circumdatas Margaritas, aſſerere non potuit, imò nec unicum ejusmodi in viro exemplum adduxit, cùm tamen idem de *Lollia Paullina* dicat, ſe eam vidiſſe, *Smaragdis MARGARITISQUE opertam, alterno textu fulgentibus toto capite crinibus, ſpiris, auribus, COLLO, manibus, digitisque.* Ita & Virgilius lib. I. Æneid.

— — *Colloque monile*
Baccatum.

Et alibi:

Niveo retinens baccata monilia collo.

Quæ de fœminis dicta facilè intelliget, qui poëmatum ſeries attenderit. Memorabile eſt, quod Arrianus refert, in Indicis: *Herculem* ſcil. *in India Margaritas colligi jusſiſſe, quibus FILIA ejus ornaretur.* Audi! Hercules ornatum hunc non ſibi, ſed filiæ addicit! Eâdem ratione, quâ & inaures non viris, ſed fœminis datas, vulgò docemur. Audiatur Claud. VI. Coſ. Honorii:

— — *Et colla monili*
Circuit, & baccis onerat candentibus aures.

Et Horatius lib. II. Sat. 3.

Filius Æſopi detractam ex aure Metellæ
Diluit inſignem baccam.

Juvenalis Sat. VI.

Auribus extenſis magnos commiſit elenchos.

Sic & Ælianus, inter luxum muliebrem etiam *inaures longas, ex auribus dependentes*, numerat: Et idem Plinius: *In alto*, inquit, *concitantur marinis canibus, nec tamen AURES FOEMINARUM arcentur*; Et iterum: *Elenchos appellant, faſtigiatâ longitudine, alabaſtrorum figurâ in pleniorem orbem deſinentes. Hos digitis ſuſpendere, ac binos ac ternos AURIBUS, FOEMINARUM gloria eſt.* Ita de Cleopatra: *Gerebat AURIBUS cum maximè ſingulare illud & ferè unicum Naturæ opus*, & Paulò poſt de Venere: *Comitetur fama Unionis parem, capta illa tantæ quæſtionis victrice regina diſſectum, ut eſſet in utrisque VENERIS AURIBUS Romæ in Pantheo dimidia ejus cœna.*

Forſitan quod ſupra de Margaritis collo circumdatis, etiam hîc de inauribus objicies, Æthiopes adducendo, quos auribus Margaritas appendiſſe, infra docebimur: adducendo Plinium, quô teſte idem etiam in Oriente uſitatum eſt, id quòd exemplô Regis Indi, Bartholinus ex Curtio probat, in tractatu de Inauribus Veterum.

Ego hæc inficias ire non poſſum; Illud autem moneo, quod jam ſupra dixi, quæcunque ejusmodi præferuntur vel barbaros concernere, vel effœminatos. Inter Græcos id vix, inter Romanos rarò inveneris, niſi quòd ſub finem tertii à Chriſto nato ſæculi, Coronis & Diadematibus Imperatores imò & veſtibus, unguibus, cruribus, bracchiis, pedibusque Margaritas impoſuerint: Planè ut, quod in fœminis culpat Plinius, hîc de viris aſſerere poſſis: *Quin & pedibus* inquit, *nec crepidarum tantùm ſtragulis, ſed totis ſocculis addunt.* Quicquid ſit, collo circumdatas, etiam apud hos vix inveneris: Auribus appenſas rariſſimè. Unicum Exemplum infra proferam. Nunc ad alia pergo. Ex ordine procedit

BACCHANS.

Bacchi aſſeclis hanc effigiem addicit, non tantùm hedera capiti circumdata, non tantùm maculata pellis, ſed & riſus indecens, & gravida capitis inclinatio. Hederas Baccho ſacras eſſe, jam ſupra dictum eſt. Rationes conſecrationis variæ ſunt: Vel quòd Bacchus eâ in arbore fuerit occultatus: vel quòd racemos uvarum hedera imitetur: vel quòd ſemper viridis & juvenis, qualis ipſe Deus: vel quòd frigida hæc arbor naturâ ob inſitum frigus, adjumento ſit adverſus ebrietatem, vel denique quòd Ciſſus puer, Bacchi comes, cùm inter ſaltandum periiſſet, Dei juſſu in arborem fuerit commutatus, quam Græci κίσσον Latini hederam vocârunt; Sed hæc latius apud Mythographos.

Macu-

Maculoſam pellem Nebridem dictam, Bacchoque ſacratam, non minùs ſuprâ diximus. Sed ibi capiti inducta erat, & ſine maculis; In propoſita autem Gemmâ inducta eſt tergo, & maculis cernitur diſtincta. De maculis obſervandum, non tam nativâ hinnuleæ pellis varietate eas effulſiſſe, quàm ornatu appoſititio. Sic de Baccho Claudianus in IV. Coſ. Honorii:

Talis Erithræis intextis nebrida Gemmis
Liber agit currus.

Et Statius Achill. II.

— — *Bacchæaque terga, mitrasque*
Huc tuleris varioque adſperſas Nebrides auro.

Rationem macularum habes apud Diodorum Siculum, lib. I. Ubi aſtrorum varietatem eo habitu docet adumbrari, quaſi verò cœlum non Dei domicilium, ſed veſtis eſſet. Ita & Nonnus lib. XIV. Dionyſ.

Νεβρίδα λαχνήεσσαν ἐπὶ στέρνοιο καθάψας,
Στικτὸν ἔχων θώρηκα τύπον κεχαραγμένον ἄστρων.

Cervinam pellem hirſutam pectori adaptans,
Maculoſum habens thoracem ad imaginem exaratum aſtrorum.

Qui locus ſimul & de pelle, Thoracis inſtar, non pectori tantùm, ſed & tergo inducta, teſtari poterit.

In Capite nimio potu pendulo, Fanaticorum mos ſuccurrit apud Apulejum lib. VIII. *Capite demiſſo*, inquit, *cervices lubricis intorquentes motibus*; & Exemplum Apollodori apud Ælianum, Variar. Hiſt. lib. XIV. c. 41. ubi vino inflammatus præter naturam Corporis etiam Inclinationem adjunxiſſe memoratur. Imò & Ariſtotelis effatum apud Athenæum pag. 34. Ὅτι οἱ μὲν ἀπ' οἴνου μεθυσθέντες ἐπὶ πρόσωπον φέρονται; *Eos qui vino temulenti ſunt, in faciem pronos vergere.* Et ne riſum omittam, ſuccurrit Epigr. Gr. lib. I. c. 38. n. 11. quod Bacchum φιλομειδέα, *riſum amantem* cantat & apud eundem Athenæum pap. 35. Diphilus Comicus ad Bacchum, τὸν τὰς ὀφρῦς αἴροντα συμπείθεις γελᾶν. *Superciliosis & tetricis perſuades ut rideant.*

Benè hæc ſe habent, interlocutus eſt ARCHÆOPHILUS, ſed nimis cautè mihi videris Bacchantem, aut aliquem ex conſortio Bacchi nominâſſe, cùm ruſtica facies, comarumque horror non hoc tantùm, ſed in ſpecie Faunum quendam videatur indigitare?

Quod ad me attinet, reſpondit DULODORUS, quid Faunum demonſtrare poſſit, non video; Neq; enim vel *cornua* apparent, quæ Fauno tribuit Ovidius II. Faſtorum, & in Oenone, vel *aures acutæ*, quas Capripedes Faunos habuiſſe, Horatius teſtis eſt, vel *cauda*, *nebris* aut *pedum* de quibus ſuprà vidimus. Ruſtica facies non ſufficit, cùm hæc non Faunis tantùm, ſed & aliis Bacchi cultoribus communis fuerit. Si ad ſpeciem deſcendere placeret, forſitan etiam juvenem aliquem Silenum diceres, de quibus videri poteſt, allegatus Per-Ill. SPANHEMII locus ad Cæſares Juliani pag. 393. & 432. idque forſan vel ideò non ſine ratione, quòd & riſus & ebrietas Sileno apprimè conveniant; Sed mihi in genere ſubſiſtere tutius eſt viſum, pertinaciter non reſtituro, ſi quis aliud firmioribus fulcris edocuerit.

Is Ego non ſum, regeſſit ARCHÆOPHILUS. Libenti potius animô tecum & ipſe in Bacchi aſſeclâ pedem figo. Idque eò magis, quò illuſtrius artificium

HERCULES ET DEIANIRA

Oſtentant. Herculem ex Leonis pelle agnoſco, agnoſco ex terribili vultu, quem ei, utpote Jovis filio, tribuit Apollodorus.

Non hoc tantùm Gemmam commendat, reſpondit DULODORUS, ſed illud imprimis obſervari meretur, quòd capillos & barbam ex vena aureo colore fulgida, faciem autem ex ſubfuſcâ, artifex expresſit, imò quòd Dejaniram ex candidisſimâ. Obſervavit videlicet, non humanam tantùm Herculis ſortem, imò & ad divinam reſpexiſſe videtur. Aureus enim comarum & barbæ color quid adumbret aliud, quàm Solem, aureâ comâ & ipſum Orbi ſalutarem?

Si hoc ita ſe habeat, inquit ARCHÆOPHILUS, Ego non Dejaniram, ſed Heben Herculi hîc junctam arbitrarer. Id per me licebit, reſpondit DULODORUS, quanquam nec de Dejanira ſententia vacillet. Hercules enim hîc non juvenis eſt, ſed ſenex, id quod ex horrore patet; Dejanira autem ad mortem uſque Herculis conjunx fuit, utpote quæ Zelotypia ardens, exitii ei cauſa fuit.

Si huc reſpicias, regeſſit ARCHÆOPHILUS, potius Jolem credideris, cùm ipſa Dejanira apud Ovidium dicente:

Eurytidos Joles atque inſani Alcidæ
Turpia famoſas corpora jungat hymen.

Ne ſic quidem Tibi refragabor, inquit DULODORUS; Eſt enim, uti varia, ita & incerta in his conjectura. Unicum tamen pro Dejanira adhuc monere liceat. Vultum ſcil. ejus, licet adhuc venuſtate non vulgari excellat, tamen neſcio quid Matronalis ſeveritatis præ ſe ferre, adeòque non Joli, quæ juvencula fuit, ſed omninò Dejaniræ tribuendum eſſe. Occurrunt ſanè etiam Nummi in Cimeliarchio Regio Gallorum & alibi, ſub Antonino Pio & L. Vero cuſi, & quidem à Pergamenis, in quibus Hercules nudus, ante Deianiram ſtans viſitur, id quòd Per-Ill. SPANHEMIUS monuit. De formâ teſtatur infelix ejus procus, Acheloum dico, apud Ovidium Met. IX.

Nomine ſi qua ſuo tandem pervenit ad aures
Dejanira tuas, quondam pulcherrima virgo.

Hiſtoriam Tibi notam arbitror. Videri tamen poterit apud Diodorum, Apollodorum, Hyginum aliosque. Succedit

HERCVLES, DRACONES SUFFOCANS.

PRimum hîc cernis Herculei roboris documentum. Infans eſt, & utrinque Draconem tenet. Herculem infantem Dracones ſuffocâſſe, Poëtæ aſſerunt. Elegans eſt eam in rem Theocriti Idyllium, quod ΗΡΑΚΛΙΣΚΟΣ inſcribitur. Verſus ad propoſitum facientes ſubjicio. Ita habent:

Τᾶμος ἄρ' αἰνὰ πέλωρα δύω πολυμήχανος Ἥρη
Κυανέαις φρίσσοντας ὑπὸ σπείραισι δράκοντας
Ὦρσεν ἐπὶ πλατὺν οὐδόν.

Tunc horrenda monſtra duo Juno multorum machinatrix
Cæruleis horrentes ſpiris Dracones
Immiſit ad latum limen.

Et paulò poſt:

— — Ὁ δ' ἐναντίος εἴχετο χερσὶν
Ἡρακλέης, ἄμφω δὲ βαρεῖ ἐνεδήσατο δεσμῷ
Δραξάμενος φάρυγος, τόθι φάρμακα λυγρὰ τέτυκται
Οὐλομένοις ὀφίεσσι.

Alter adverſus prehendebat manibus
Hercules, amboſque gravi innexuit vinclo,
Comprimens jugulum, ubi mala venena ſunt
Pernicioſis ſerpentibus.

Quid propius ad Gemmam dici poteſt?

Fateor, inquit ARCHÆOPHILUS, locum concinnum eſſe, ſed dubium ſubnaſcitur de Junone; Pherecydes enim, Apollodoro teſte, non à Junone, ſed ab Amphitruone, Dracones hos immiſſos dicit, exploraturo, uter ex pueris Hercules eſſet, uter Iphiclus? Deinde de Ætate locus non inſtruit, vellem autem penitius de ea doceri.

Prius, reſpondit DULODORUS, facilè conciliaveris. Dii non ſemper immediatè agunt. Si Amphitruon eos immiſerit Junonis inſtinctu, nonne rectè & ipſam Junonem hoc feciſſe dicas? Sed hoc in fabula levius eſt. De Ætate non tantùm Gemma nos inſtruit, infantem exhibens, ſed etiam Poëtæ paſſim. Audiatur Ovidius in Dejanira:

Tene ferunt geminos presſiſſe tenaciter angues!
Cùm tener in cunis jam Jove dignus eras?

Audiatur Megara apud Senecam, in Hercule furente, Act. II.

— — *Nunquid immunis fuit*
Infantis ætas? Monſtra ſuperavit prius,

Quàm

Quàm noſſe poſſet. Gemina criſtati caput
Angues ferebant ora, quas contra obvius
Reptavit INFANS, igneos ſerpentum oculos
Remiſſo lumine & placido intuens,
Arctos ſerenis vultibus nodos tulit,
Et tumida tenerâ guttura elidens manu,
Proluſit hydræ.

Hæc utique de Ætate abundè teſtantur; Si non ſufficiant, Theocrito inhæreamus, qui Herculis infantiam non tantùm expreſſit, sed & determinavit, *decimo* ætatis *menſe* rem factam aſſerens, dum ΗΡΑΚΛΕΑ δεκάμηνον ἐόντα, *Herculem decem menſes natum* cantat dictô locô; Quanquam ne quid diſſimulem, nec in his conſtans Authorum ſuffragium ſubeat. Apollodorus enim non decem, ſed *octo menſium* ætatem Herculi tribuit, cùm facinus perageret. At in propoſita Gemmâ inquit ARCHÆOPHILUS, non amplius infans eſt, multò minus octo aut decem menſium, ſed Adoleſcentiæ videtur proximus. Videtur inquit DULODORUS, idque ob robur humanâ imbecillitate majus, quod à nativitate oſtendit. Inde ſanè etiam eſt, quòd in pedes erectus hîc prodeat, de qua re paucis adhuc videtur agendum.

Ritè ſentis, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, jam enim etiam id mihi dubium movebat, cùm recorder apud Philoſtratum juniorem, in cunis memorari, & in Nummis Crotoniatarum etiam Herculem non ſtantem, ſed in lecto ſedentem Dracones conficere.

Ita eſt, reſpondit DULODORUS, ſed probè notandum, id in Antiquitatis monumentis perpetuum non fuiſſe; Statua enim apud Stephanum du Perac Pariſinum, non jam ſedentem, ſed in genua exurgentem exhibet, & in Gemmâ noſtra planè in pedes erectus graditur. Pauſanias in Atticis meminit ſigni Herculis Dracones ſuffocantis, ſed an ſedentis, an aſſurgentis, an ſtantis, aut gradientis habitu, non meminit. Ego de ſtante ſollicitus ſum, de quo non minus ac de ætate Apollodori locus abundè teſtatur; *Cum Hercules*, inquit, *OCTO MENSES natus eſſet, Dracones duos inuſitatæ magnitudinis Juno, infantem perdituros, in lectum dimiſit. Alcmenâ Amphitruonis opem implorante, Hercules IN PEDES ERECTUS utraque manu conſtrictos ipſos necavit.* Hæc opinor ſatisfacient Archæophile. Ne infanti ulteriùs immoremur, ſvadet

HERCVLES
MEGARAM à LYCO VINDICANS.

DE hac Gemmâ, elegantiſſima ſanè, quid ſtatuerem, diu dubius hæſi. Veniebant in mentem Atlantis filiæ, quas cùm in horto luſitarent, à Plagiariis quibusdam abreptas, Hercules liberâſſe, Patrique reſtituiſſe, apud Diodorum Sicu-

Siculum memoratur. Veniebat in mentem Alceſtis, quam ſi fabulæ fides, Plutoni eripuit: Heſione, quam à Ceto liberavit: Dejanira, quam ab Euryto Centauro: Jole, quam à Patre Oechaliæ Rege: Tandemque & Megara, quam à Lyco Tyranno vindicavit. Quis in tàm fœcundâ, tot veriſimilium fabularum, an hiſtoriarum, congerie certi quid definiat? Tentabo tamen, primò, quid in quolibet deſideretur indicaturus, tandemque & ſententiam de Megara firmaturus. Atlantis filias pluralitas videtur removere: Alceſten videtur removere Pluto, Heſionem Cetus, Dejaniram Centaurus, Jolem Hercules.

Non capio rationum tuarum vim, interlocutus eſt ARCHÆOPHILUS. Quid? Annon Hercules Jolem à Patre vindicavit? Nonne Dejaniram à Centauro? Heſionem à Ceto? Alceſten à Plutone? Utique hoc ipſe modò affirmâſti? Et quale eſt, quòd de pluralitate filiarum Atlantis dicis? An neſcis in reliquiis Antiquitatum ſæpè unam figuram plurium vices ſuſtinere?

Ita eſt, reſpondit DULODORUS, ſi absque gloriæ detrimento id fieri poſſit. Exemplum addo: Quando una figura plurium index eſt. Ita Trajanus in Nummis, Decebalum proſternens, omnem belli Thracici gloriam exprimit; Secus autem in propoſito. Quis ſub uno homine plures raptores? ſub unâ fœminâ plures virgines liberatas intelligat? Nonne hoc potius Herculis gloriæ derogaret, cum majus utique ſit plures raptores ſimul debellare, quàm unum? Majus, plures virgines liberare, quam unam? Proindeque pluralitatem non abſurdè dixerim obſtare, ut Atlantis filias hâc in Gemmâ expreſſas arbitremur. Quod de Alceſte & Plutone dixi, ſimiliter baſi ſuâ non deſtituitur. Si Alceſtis liberatio hîc adumbraretur, procul dubio Plutonem, vel ſceptrum, vel aliud inſigne diſtingueret; Sed nihil horum in Gemmâ. Imberbis potius & vegetus juvenis cernitur, quæ Ætas, quid cum Plutone commune habeat, non video. Contra Dejaniram & Heſionem una ratio militat, fabulæ ſcilicet cortex, quem anxiè ſequuntur Cælatores. Ita noſter, ſi vel Dejaniram ab Euryto, vel Heſionem à Ceto liberatam intendiſſet, omninò illic Centaurum, hîc Cetum expreſſiſſet; Licet enim Cetus, ut quibusdam creditur, Rex, & Centauri non ex equo & homine compoſiti, ſed verè homines fuiſſent, eo habitu corporis, quô homines ſolent; tamen ad rem determinandam, omninò opus erat, eum habitum effingere, qui vulgò innotuiſſet. De Jole Herculem attuli. Conſtat apud Mythographos Herculem jam Senem Joli cohabitâſſe; ejus enim facti causâ Dejanira Herculi veſtem, Centauri ſangvine tinctam, legitur miſiſſe, quâ indutus & conflagravit; At in Gemmâ noſtrâ, quod ſenii in Hercule veſtigium? Annon juvenis omninò eſt? Qualis Megaram duxit, qualisque eandem ſecundum Poëtas à Lyco Tyranno vindicavit?

Megaram, reſpondit ARCHÆOPHILUS, à Lyco vindicavit, cùm ab Inferis reverſus eſſet, uti latius apud Euripidem, Senecam & Hyginum videre eſt; Atqui tunc duodecim labores jam confecerat, proindeque adeò juvenis non amplius erat.

Id ſecundum Poëtas, regeſſit DULODORUS; Notandum autem, quòd Megaram, ſecundum eosdem, ante furorem dicatur à Lyco vindicâſſe, furorem autem ante certamina Euryſtheo præſtita, expreſsè ſtatuit Diodorus Siculus, indeque facilis conjectura eſt, Poëtas rem poſt labores collocâſſe, ut uberiorem de Hercule narrationis materiem ſortirentur: Nihilque omninò obſtare, quò minus Herculem, Megaram à Lyco vindicantem, hîc fateamur expreſſum. Quanquam, ne quid diſſimulem, Hercules hac in Gemmâ expreſſus, non Hercules mihi videatur, ſed omninò Commodus, qui cùm mulierculas ſcitioris formæ, ut proſtibula & mancipia lupanarium, ad ludibrium pudicitiæ undique contraheret,

vesperâ per tabernas & lupanaria volitaret, Concubinas, ex Matronarum meretricumque delectu, sibi conciliaret, uti apud Lampridium memoratur, eleganti lascivioribus joco, raptam aliquam invito vel Parente vel Sponso Virginem, Herculis facto comparare voluerit, sive Jolem sive Megaram vindicantis. Artificium Commodianam Ætatem sapit: Formæ dignitas Commodum haud obscurè prodit: Coma convenit, crispa omninò, qualis Commodo fuit: Pulchra virilisque facies, & congruens corporis modus, qualem Herodianus ei tribuit; Et ne de Herculis habitu dubites, nota sunt, non Authorum tantùm, sed & Numismatum testimonia, quibus Commodum, pro Marci filio, se Herculem Romanum vocitâsse, statuasque eo habitu recepisse, jam dudum constat.

Id quidem scio, addidit ARCHÆOPHILUS, dubium tamen movet ætas; Herculis enim nomen, Commodus non affectavit, nisi paucos ante mortem annos, cùm non amplius imberbis, sed prolixâ barbâ vestitus incederet.

Benè hoc observas, ait DULODORUS, sed illud juxtà consideres velim, quod Juvenalis ait, Sat. II. ℣. 83.

Nemo repente fuit turpissimus.

An nescis, quid de Commodo Ælius Lampridius? à prima statim pueritia, inquit, improbus, crudelis, libidinosus, ore quoque pollutus & constupratus fuit. Imò, quod suprà de conquisitis Mulierculis attuli, id ipsum etiam non tàm de Viro, quàm Adolescentulo adhuc memoratur: Adeò, ut absurdum non sit, Eum, qui post decem fermè annos Herculis habitum tanto ardore & publicè affectavit, Juvenem adhuc scelera sua ejusdem Dei facinoribus comparâsse? Ingeniosa solet esse in Principum malitiam adulatorum solertia, & quid si credas, Aulicorum quendam hôc inventô Commodi libidinem excusâsse? Arguta est conjectura, inquit ARCHÆOPHILUS, nec forsitan contemnenda; Quanquam, de Deo ut Gemmam explices, decantatissimi ejus Amores svadere possint. Et ecce! Etiam hîc rei mentio est.

HERCULES
AMORI SUCCUMBENS

IN elegantissimâ hac Gemmâ visitur, eodem planè modo, quô in Thesauro Palatino prostat. Ubi memini virtutem libidine corruptam hoc schemate Tibi visam adumbrari; Id sanè causa fuit, ut & Heroës & Philosophos contra monstrum hoc, omni monstro, ut ais, monstrosius, Amorem scilicet, hortareris.

Incassùm id hîc repeterem, inquit DULODORUS; Excussa enim est clava. Nihil juvat leonis pellis: Potius cum Fulgentio exclamaverim: Parcite, judices, humanis ardoribus; Quid enim puerilis, aut muliebris sensus in amore efficiat, ex quo in libidinis pugnâ Herculea desudat virtus? Muliebris illecebra major est mundo, quia quem mundi magnitudo vincere non potuit, libido compressit. Cæterùm non Herculem tantùm subegisse Cupido fingitur: Imò, si Nonnum audias

dias in Dionysiacis, etiam Bacchum & Neptunum percussit, Deos omnes domuit, Jovem Deorum summum flagellavit. Jure Oppianus κυνεγετικῶν lib.II.ẏ.410.

Ὄμβριμ' ἔρως πόσος, ἐσσὶ, πόση σέθεν, ἄπλετος ἀλκή.
Πόσσα νοεῖς, πόσα κοιρανέεις, πόσα δαῖμον ἀθύρεις.
Γαῖα πέλει σταθερὴ βελέεσσι δὲ σοῖσι δονεῖται.
Ἄστατος ἔπλετο πόντος ἀτὰρ σύγε καὶ τὸν ἔπηξας.
Ηλυθες ἐις αἰθὴρ, ὄιδεν δέ σε μακρὸς Ὄλυμπος.
Δειμαίνει δέ σε πάντα, καὶ ὀυρανὸς ἐυρὺς ὕπερθε,
Γαιης ὅσσα τ' ἔνερθε, καὶ ἔθνεα λυγρὰ καμόντων,
Οἱ λήθης μεν ἄφυσσαν ὑπὸ στόμα νηπαθὲς ὕδωρ,
Καὶ φύγον, ἄλγεα πάντα. σὲ δ' ἐισέτι πεφρίκασι,
Σῷ δέ μένει καὶ τῆλε περᾶς, ὅσον ὄυποτε λέυσει
Ηέλιος φαέθων. σῷ δέ ἆυ πυρὶ καὶ φάος ἔικει,
Δειμαῖνον, καὶ Ζηνὸς ὅμως ἔικουσι κεραυνόι
Τοίους ἄγριε δαῖμον ἔχεις πυρόεντας ὀϊστοὺς
Πευκεδάνους, μαλέρους φθισίφρονας ὀιστρήεντας,
Τηκεδόνα πνείοντας, ἀνάλθεας.

Valide Amor, quantus es! quanta est tua infinita potestas!
Quanta cogitas, quantum imperitas, quanta, Dive, ludis!
Terra est stabilis, Tuis autem telis concutitur.
Inquies est mare, at Tu etiam illud fixisti:
Penetrâsti Te usque in cœlum, novitque Te magnus Olympus.
Pertimescunt autem Te omnia, & cœlum spatiosum supernè,
Et quæcunque infra Terram sunt, & sæcula tristia defunctorum,
Qui Lethes quidem hauserunt ore miserias abolentem aquam,
Et evaserunt dolores omnes: Te autem etiam formidant.
Tuâ autem potentiâ etiam procul penetras, quantum nunquam aspicit
Sol lucidus. Tuo denique igni etiam lumen solare concedit
Metuens, & Jovis unà cedunt fulmina.
Tales, ô crudelis Dive, tenes ignitas sagittas,
Funestas, ardidas, rationis corruptrices, furibundas,
Tabem spirantes, immedicabiles.

Hæc de Amore Oppianus, ad quem, cùm nos Herculis imbecillitas deduxerit, ut paulò plura dicamus, ipsæ Gemmæ nos monent. In sequenti Cupidines video, inquit ARCHÆOPHILUS, sed cùm in his singulare nihil occurrat, prætereundos censeo. Adeò, inquit DULODORUS, Tibi vulgaris est

ANTEROTOS
CUM EROTE CONTENTIO?

Mihi contemplatione non indigna videtur.

 Non

Non obſervâram contendentes, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Verum eſt, aliquid in medio tenent, bacillo ſimile. Id quale ſit, ex Te audire geſtio. Bacillum & Ego credideram, reſpondit DULODORUS, ſed penitius inſpiciens, ramum Palmæ deprehendi. Palmam ſcilicet Eroti extorquere nititur Anteros, eôque apertè demonſtrat, etiam ſe amorem eſſe, ſed amorem reciprocum, aut mutuum.

Amori Contrarium, volebas dicere, inquit ARCHÆOPHILUS, ita enim Anterota communiter interpretantur. Scio, reſpondit DULODORUS, ſed minus ex vero. Pro amore reciproco ſentit Suidas, firmatque rem exemplo Charitonis & Melanippi. Καὶ τοῦτο δὴ τὸ ὑμνούμενον ὄνομα ἀντέρως, ἐν τοῖς δὲ τοῖς γενναίοις ἐσώζετο. ἀντὶ τῆς ἀλλήλους ἠγάπων. Χαρίτων γὰρ καὶ μελάνιππος ἐις ἔρωτα ἀλλήλοιν συνεπεσέτην. Καὶ ὁ μὲν χαρίτων, ἐραστὴς ἦν. μελάνιππος δὲ τὴν ψυχὴν ὁ ἐρώμενος, ἐς τὸν Φίλον τὸν ἔνθεον ἀναφλεχθεὶς, ἰσότιμον τὸ τοῦ πόθου κέντρον ἐνεδέικνυτο. *Quin etiam hoc celebratum nomen,* ἀντέρως, *in his generoſis ſcriptis ſervatum exſtat, quod ſignificat MUTUUM AMOREM, quô alter alterum amabat. Nam Chariton & Melanippus amore mutuo correpti fuêre, & Chariton quidem erat amator, Melanippus verò Amaſius, erga divinitùs afflatum amicum animo incenſus, parem deſiderii ſtimulum præ ſe ferebat.*

Ad amorem mutuum hæc appoſitè citâſti, inquit ARCHÆOPHILUS; At mihi aliquando in mentem venit, annon Anteros illum Dæmonem ſignificet, qui inter amantes, rixas interdum ciere ſolet, quarum operâ amor eò firmius coaleſcit, uti ignis, ſi modicum aquæ interſpergatur. Vulgatum illud: *Amantium rixæ, amoris redintegratio ſunt,* opinionem fulciebat, & prætereâ occurrit illud Naſonis:

Diſcors concordia fœtibus apta eſt.

Ratio ita futilis non eſt, reſpondit DULODORUS, ſi ritè eam intelligas; Quanquam dubium ſit, an apud Antiquos ea inveniatur. Cæterùm pro Amore Reciproco, eſt etiam ſuffragium Pauſaniæ in Atticis, ubi aras memorat, non *Erotos* tantùm, ſed & *Anterotos,* ſimul cum occaſione, qua eas poſuerint Athenienſes. Cùm locus prolixior ſit, Romano idiomate proponendum cenſeo: *In primo,* inquit, *Academiæ aditu, Amoris eſt ara, cum inſcriptione: Charmum Athenienſem primum AMORI dedicâſſe; Eam enim aram, quæ intra urbem eſt, quam appellant ANTEROTIS, inquilinorum donum fuiſſe dicunt, ac dedicationis hujusmodi cauſam exſtitiſſe: Meles Athenienſis Amatorem Timagoram, inquilinum hominem faſtidiens, ut de ſummo ſaxo ſe abjiceret, juſſit. Timagoras, qui ſemper quæ Puer imperaverat, facienda putâſſet, animam etiam ipſam facilè profudit: Unde enim juſſus erat, ſe præcipitem dedit. Meletem verò re cognitâ, adeò pœnituit, ut ex eodem ſe ipſum etiam ſaxo dejecerit. Ex eo ab Inquilinis inſtitutum, ut Anteros, genius* Ἀλάστωρ *Timagoræ, coleretur.*

Hæccine pro amore reciproco? inquit ARCHÆOPHILUS. Atqui Ἀλάστωρ is eſt, qui ἄλαστα perpetravit, id quod Anteros, ſive Dæmon Timagoræ contrarius fecit, amori palmam, amantique ſimul vitam eripiens. Ut etiam Meles ſe præcipitaret, adeòque vindictam Timagoræ ſolveret, non Ἄντερως in cauſa fuit, ſed omninò Ἔρως, cujus memoria pœnitentiam attraxit.

Acutè philoſopharis, inquit DULODORUS, non tamen à me impetrare poſſum, ut Tibi faſces ſubmittam. Ἀλάστωρ licet propriè is ſit, qui ἄλαστα perpetravit, tamen etiam eum Ἀλάστωρα dici, qui vindex fuit αλάστα perpeſſis, vel unico Jovis ἀλάστωρος exemplo patet. Id probè noverat Amaſæus, ideòque hoc ipſo Pauſaniæ in loco Ἀλάστωρα, *Timagoræ vindicem* interpretatur. Videlicet, uti Venerem omittentes, Venerem inimicam habituri credebantur, uti ex Theo-

Theocriti Idyllio XXVII. conſtat, ubi Daphnis, puellæ amorem ſibi neganti, Veneris iram minatur; Ita & amorem reciprocum, qui amanti non præſtat, inimicum & vindicem credebatur experturus Ἀντέρωτα, ſive Deum Amoris mutui, quem amanti præſtare debuerat. Vides ARCHÆOPHILE, Ἀντέρωτα nihil aliud eſſe, quàm Deum Amoris, quô amantem redamamus, idque clarius adhuc patet, ex ipsâ noſtrâ Gemmâ, in qua Ἀντέρως Ἔρωτα non fugit, ſed ei tantùm palmam id eſt victoriæ præmium auſſerre nititur; Quisque enim amantum, amore ſuo redamantem vincere conatur. Rem Apologô illuſtrat Porphyrius; *Cùm Cupido Infans*, inquit, *parum coaleſceret, Venus Deam Themin conſuluit, eaque reſponſum dedit, Cupidini* Ἀντέρωτα *neceſſarium eſſe, qui rependat vices, ut mutuam viciſſim dent operam. Venus reſponsô acceptô* Ἀντέρωτα, *quaſi Anti Cupidinem dicas, genuit, eoque vix dum nato, Cupido adoleſcere cœpit, & alas pennasque explicavit: Quin quoties præſens* Ἀντέρως *adeſſet, Cupido formoſior & procerior viſus eſt, abſente illo contra accidit.* Sed quid in re apricâ diutius ſubſiſto? Quidni Pauſaniam adeo? Cujus verba primo loco meritò proponi debuiſſent, cùm non tantùm ſententiam de amicâ Ἀντέρωτος cum Ἔρωτε contentione firment, ſed etiam Gemmam noſtram clariſſimè explicent. Ita ille, in Eliacis de tertio Gymnaſii ambitu. Ἔρωτα ἔχον ἀπειργασμένον, καὶ τὸν καλούμενον Ἀντέρωτα. ἔχει δὲ ὁ μὲν Φοίνικος ὁ Ἔρως κλάδον· ὁ δὲ ἀφελέσθαι πειρᾶται τὸν φοίνικα ὁ Ἀντέρως. *Cupido in eâ, & Anteros cælati ſunt: Cupido palmæ termitem manibus tenet: Eum illi Anteros de manibus extorquere conatur.*

Locus egregiè quadrat, infit ARCHÆOPHILUS, ſimulque oſtendit, non novitium hujus Cælaturæ inventum eſſe, ſed ex imâ Antiquitate depromptum. Talia ſunt, regeſſit DULODORUS, quæcunque hactenus exhibui, & pleraque etiam præter hæc, in Cimeliarchio Electorali Brandenburgico aſſervata, quorum Pars, licet jam ab aliis vulgata, elegantiâ tamen, & inventionis raritate denuò proponi merentur. Talis eſt

AMOR BELLICUS,

CUjus ſimulacrum à noſtro haud ita diſſimile, & protulit, & latè, ut ſolet, interpretatus eſt, Fortunius Licetus, in Gemmis Annularibus pag. 95. & ſequentibus. Amorem Fortitudinis & Victoriæ hunc putat, Corpore nudo & robuſto præditum, quòd antiqui bellatores non aſtu, ſed apertâ vi pugnaverint: Vultu ſevero & minaci ſe ſe efferentem, quòd prælia ferociam deſiderent: Alis ornatum & ſtantem, quòd celeritas & cunctatio maximum in bellis momentum obtineant: Galeâ tectum & ſcutum præferentem, quòd propria defenſio neceſ-

 ſaria

ſaria ſit: Imò & jaculis armatum & pharetrâ, ut & hoſtes, vel è longinquo, feriendos ſignificetur.

Eleganter, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc à Liceto dicuntur, mihi tamen magis placeret, ſi ad ſpolia Martis hæc figura referretur, decantatumque cum Venere concubitum. Eo ſanè ſenſu Philippus in Anthologia lib. IV. cap. 12.

Σκυλοχαρεῖς ἴδ' ἔρωτας, ἴδ' ὡς βριαροῖσιν ἐπ' ὤμοις
'Οπλα φέρουσι θεῶν νήπὶ ἀγαλλόμενα,
Τύμπανα καὶ θύρσον Βρομίου, Ζηνὸς δὲ κεραυνόν,
Ασπίδ' Ενυαλίου καὶ κόρυν ἠΰκομον.

Id eſt, interprete Sleidano:

Aſpice, ut exuviis Divûm lætentur amores,
Utque ferant humeris, rapta tropæa ſuis.
Tympana cum Thyrſo Bacchi, tum fulmina Summi, ac
Splendentem galeam, ſcutaque Martis habent.

Poterit & hæc opinio locum habere, reſpondit DULODORUS, quamvis Liceti placitum non parum juverint Sacra, tàm apud Lacedæmonios, quàm apud Cretenſes, Amori facta, antequam prælium inirent: Imò & Sacra Thebanorum Cohors, ex iis conflata, qui vel amabant, vel amabantur.

Quis rei Author? infit ARCHÆOPHILUS;

Athenæus, reſpondit DULODORUS, ſi verba deſideres, expende; Ita habent pag. 561. lib. XIII. Λακεδαιμόνιοι πρὸ τῶν παρατάξεων Ἔρωτι προθύονται, ὡς ἐν τῇ τῶν παραταττομένων φιλίᾳ κειμένης τῆς σωτηρίας τὲ καὶ νίκης· καὶ Κρῆτες δ' ἐν ταῖς παρατάξεσι τοὺς καλλίστους τῶν πολιτῶν κοσμήσαντες, διὰ τούτων θύουσι τῷ Ἔρωτι, ὡς Σωσικράτης ἱστορεῖ. Ὁ δὲ παρὰ θηβαίοις ἱερὸς λόχος καλούμενος, συνέστηκεν ἐξ ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων τὴν τοῦ Θεοῦ σεμνότητα ἐμφαίνων ἀσπαζομένων θάνατον ἔνδοξον ἀντ' αἰσχροῦ καὶ ἐπονειδίστου βίου. *Lacedæmonii* inquit, *ante inſtructas acies Amori rem divinam faciunt, quòd in militarium ordinum amicitiâ ſita victoria ſit & ſalus. Cretenſes, ad conflictum jam expedito milite, ex civibus formoſiſſimos deligunt, qui amorem invocantes ſacris operentur, ut ſcribit Soſicrates. Quam apud Thebanos Sacram Cohortem aut Turmam vocant, ex iis conſtat, qui amant & amantur. In eorum virtute & fortitudine, Dei profectò Majeſtas eluceſcit, cùm decoram ii mortem turpi ac probroſæ vitæ anteponant.* Ex his utique abundè conſtat, etiam Cupidinem, Bellicum Numen fuiſſe.

Fuerit, inquit ARCHÆOPHILUS, inde tamen non ſequitur, caſſide clypeo & haſtis armatum fuiſſe, niſi fortè permutatione quadam ea recepiſſe credas, qualiter & apud Martialem lib. IX. Ep. 57. ubi Cupidinem allocutus, cùm tela Splendophoro, Libycas urbes petenti, donare juſſiſſet.

Loricam, ait, *Clypeumque Tibi Galeamque remitto.*

Non hoc, inquit DULODORUS, imò aliud forſan ſubeſt. Armatam Venerem Lacedæmoniis cultam eſſe, ex Authoribus conſtat; Cùm igitur Lacedæmonii ante prælium etiam Cupidini ſacra fecerint, ut modo audivimus, quidni & hunc eos armatum ſtatuiſſe, credibile ſit? præſertim cùm arma hæc Lacedæmoniis conveniant? Sed ecce etiam

AMOR

AMOR
VIRTUTIS ET ELOQVENTIÆ

Sub Cupidine latet. Corpore eſt pulchrô, facieque honeſtâ: Greſſu incedit ſublimi: Manibus flores & corollas præfert, adeòque diverſus planè eſt ab eo, qui armis inſtructus, arcuque & pharetrâ conſpicuus paſſim cernitur.

De Formâ Cupidinis nihil dubitaverim, inquit ARCHÆOPHILUS; De Floribus autem & Corollis, quî probare velis, non video. De Corollis, reſpondit DULODORUS, Marianus Scholaſticus docet Anthol. L. IV. c. 12. Verba eò libentius adjicio, quò aptius pleraque ad propoſitum Cupidinis ſimulacrum quadrare videntur. Ita ille.

Πῶυ σοι τόξον ἐκεῖνο παλίντονον, ὃι τ' ἀπὸ σεῖο
    Πηγνύμενοι μεσάτην ἐς κραδίην δόνακες;
Πῶυ πτερά; ποῦ λαμπὰς πολυώδυνος; ἐς τί δὲ τρισσὰ
    Στέμματα χερσὶν ἔχεις, κρατὶ δ' ἔπ' ἄλλο φέρεις;
Ὀυκ ἀπὸ πανδήμου ξένε κύπριδος ὀυκ ἀπὸ γαίης
    Ἐιμὶ, καὶ ὑλαίης ἔκγονος ἐυφροσύνης.
Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὴν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
    Ἐυμαθίης, ψυχὴν δ' ὀυρανὸν ἐισανάγω.
Ἐκ δ' ἀρετῶν στεφάνους πισύρων πλέκω ὧν ἀφ' ἑκάστης
    Τούς δὲ φέρων, πρώτῳ τῷ σοφίης στέφομαι.

Dic ubi ſunt incurvi arcus? ubi tela Cupido?
    Mollia queîs juvenum figere corda ſoles.
Fax ubi triſtis? ubi pennæ? tres unde COROLLAS
    Fert manus? unde aliam tempora cincta gerunt?
Haud mihi vulgari eſt, Hoſpes, cum Cypride quicquam
    Ulla voluptatis nos neque forma tulit.
Sed puris hominum ſuccendo mentibus ignes,
    Diſciplinæ animos aſtraque ad alta traho.
Quatuor eque ipsâ texo virtute corollas,
    Quarum quæ Sophiæ eſt, tempora prima tegit.

At in Gemmâ hâc, infit ARCHÆOPHILUS, tempora nulla tegit, imò nec tres, ſed duas tantùm Corollas in manu video. Id nihil obſtat, reſpondit DULODORUS; Uti enim ſub quatuor corollis quatuor virtutes, Juſtitia, Fortitudo, Temperantia & Prudentia intelliguntur, ita & ſub duabus Corollis, duæ tantùm latere poſſunt. Cupido certè non tantùm corporearum congreſſuum fuit, ſed etiam virtutum, eodem modô, quô & Venus, quæ non tantùm πάνδημος ſeu popularis audit, ſed etiam ὀυράνιος ἐπὶ ἔρωτι καθαρῷ καὶ ἀπηλλαγμένῳ πόθου σωμάτων, ut Pauſanias in Bœoticis loquitur, cœleſtem amorem, purum, & corporum cupiditate vacantem ſignificans.

De

De Corollis hæc eleganter, inquit ARCHÆOPHILUS, nunc ſi placet, etiam de Floribus depromе. Flores, reſpondit DULODORUS, Eloquentiæ ſymbolum eſſe, nihil dubitem aſſerere. Quis enim neſcit *Eloquentiæ florem, florem Orationis, Oratorem floridum*, apud Ciceronem aliosque vocari?

Mihi, reſpondit ARCHÆOPHILUS, aliud ſuggerit Epigramma Palladæ in Anthol. lib. IV. c. 12.

Γυμνὸς Ἔρως διὰ τοῦτο γελᾷ καὶ μέιλιχός ἐστιν,
Ου γὰρ ἔχει τόξον καὶ πυρόεντα βέλη.
Ουδὲ μάτην παλάμαις κατέχει δελφῖνα καὶ ἄνθος,
Τῇ μὲν γὰρ γαῖαν, τῇ δὲ θάλατταν ἔχει.

Nudus amor, viden', ut ridet, placitumque tuetur,
Nec faculas, nec quæ cornua flectat, habet?
Altera ſed manuum FLOREM gerit, altera PISCEM
Scilicet ut TERRÆ jura det atque MARI.

Quibus ex verbis utique patet, Terræ ſymbolum flores eſſe.

Si etiam hîc Delphinum Cupido præferret, regeſſit DULODORUS, ſuffragarer & ipſe; Delphinus enim, uti indubiè imperium Maris denotat, id quod infra videbimus, ita & apertè docet, nec Flores aliud ſignificare, quàm Terram, cujus partus ſunt, non minus ac Delphinus Maris; At in noſtrâ Gemmâ res planè aliter ſe habet. Virtutes ſub Corollis latere, modo demonſtravimus, quidni igitur ſub Floribus lateat eloquentia, quæ amico nexu virtutibus cohæret? Neque enim Virtutes mutæ placent, ſed ſi convenienti orationis genere ſe juxta commendent, eodem modô, quô & ſequenti in Gemmâ

AMOR SAPIENTIÆ,

NOn tantùm arborem annoſam, quæ Sapientiæ Symbolum eſt, ſed & Luſciniam arbori inſidentem attrahit, non aliam ob rationem, quàm ut ſignificetur, ſapientiam non mutam expetendam, ſed eam, quæ dotes ſuas ſermone aliis communicat.

Gemmam hanc jam apud Licetum vidi, inquit ARCHÆOPHILUS. Diffiteri non poſſum, reſpondit DULODORUS, quanquam aliqua utriusque differentia ſit; Neque enim in propoſitâ caveam videas, quæ apud Licetum ab arbore dependet, eaque cauſa fuit, cur denuò proponendam cenſuerim, commentariô autem, quòd idem Author id latè præſtiterit, gravis non ero. Unicum adſcribo Phocylidis effatum, idq; ad omnia, quæ hactenus de Cupidine dicta ſunt:

Σεμνὸς ἔρως ἀρετῆς, ὁ δὲ κύπριδος ἄισχος ὀφέλλει.
Virtutis amor honeſtus eſt, at Veneris auget dedecus.

Veneris

Veneris appoſitè mentionem facis, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, occurrit enim, quam & hîc contemplor, quamque opinioni de ſpoliatis à Cupidine Diis, non parvum momentum conciliaturam confido,

VENUS VICTRIX,

Onych. incis.

EOdem ferè modo ſculpta, quo etiam in Numiſmatibus, tam ſub Cæſare, quàm à Tito percuſſis proſtat. Galeam prætendit. Siniſtra jaculum geſtat. Ad pedes clypeum habet: Non aliam ob cauſam, quàm ob eundem cum Marte concubitum. Audiatur Leonidas ibidem:

Ἄρεος ἔντεα ταῦτα, τίνος χάριν ὦ Κυθέρεια
 Ενδέδυσαι, κενεὸν τοῦτο φέρουσα βάρος;
Αὐτὸν Ἄρη γυμνὴ γὰρ ἀφώπλισας. ἐι δὲ λέλειπται
 Καὶ Θεὸς, ἀνθρώποις ὅπλα μάτην ἐπάγεις.

Hoc eſt vertente Natali Comite:

Hæc Martis ſunt arma, Venus cur cingeris iſtis?
 Cur Cytherea geris, tam grave pondus iners?
Mars eſt à nuda victus. Cum ceſſerit ipſe
 Vel Deus. Hæc fruſtra nunc geris arma Viris?

Non de Venere Victrice, ſubjecit DULODORUS, ſed de Armatâ Lacedæmoniorum, hæc cecinit Leonidas. Nihil agis, inquit ARCHÆOPHILUS, quæ enim inter utramque differentia eſt? Nonne etiam ad Victricem Leonidæ effatum quadrat?

Poſterius equidem non negabo, reſpondit DULODORUS; Inter Victricem autem & Laconicam id intereſt, quòd illa nuda præfiguretur, hæc autem armata fuerit, ſicut & Cupido. Quæ Leonidas cecinit, non minus ingenii luſus ſunt, quàm illud Auſonii, quod & ipſum ex Græco deſumtum eſt:

Armatam Pallas Venerem Lacedæmone viſens,
 Viſne, ut judicium ſic ineamus, ait.
Cui Venus arridens: Quid me galeata laceſſis?
 Vincere ſi poſſum nuda, quid arma tenens?

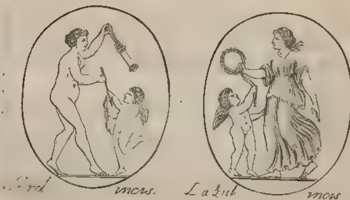
Sed veram Veneris Armatæ originem Lactantius docet. *Cùm Meſſenii* inquit, *à Lacedæmoniis obſeſſi, furtimque deceptis obſeſſoribus egreſſi, ad diripiendam Lacedæmonem cucurriſſent, à Spartanis mulieribus fuſi fugatique ſunt. Cognitis autem hoſtium dolis, Lacedæmonii ſequebantur. His armatæ mulieres obviam longius exierunt, quæ cùm viros ſuos cernerent parare ſe ad pugnam, quòd putarent Meſſenios eſſe, corpora ſua nudaverunt. At illi uxoribus cognitis, & aſpectu in libidinem concitati, ſicut erant, armati permiſti ſunt, utique promiſcuè, nec enim vacabat diſcernere. Sic juvenes, ab iisdem ante miſſi, cum virginibus, ex quibus ſunt*

Parthenii nati. Propter hujus facti memoriam, ædem VENERI ARMATÆ, ſimulacrumque poſuerunt.

Turpis hæc occaſio fuit, ſed Veneris Victricis honeſta; non enim ob victum Martem, ſed ob traditas Romanis victorias, Spolia Hoſtium præfert. Noſti ARCHÆOPHILE, Venerem Victricem Cæſari teſſeram militarem fuiſſe, in præliis, & Pharſalico & Cordubenſi. Noſti Venerem & Tito Imperii auſpicem fuiſſe; Id quidem Suetonius docet, infit ARCHÆOPHILUS, ſed cùm idem etiam de amoribus Berenices ſuggerat, quidni etiam opinioni meæ inhæream? ita ut hæc, tanquam altera Venus, Titum, cujus Martios ſpiritus Judæa experta eſt, exarmâſſe videatur? Favet Numiſma ejusdem, in quo Marti ſedenti Venus nuda cum equo adſtat.

De hoc Numiſmate aſſenſum præbere poſſem, inquit DULODORUS; Neque enim Martem adhuc exarmavit, ſed ſedenti adſtat: Non aliter ac ipſa etiam Berenice, quæ Tito quidem amoribus blandita, votorum autem compos facta non eſt; Sed cogitans, credibile non eſſe, Imperatorem famæ ſuæ tenaciſſimum, inhoneſto ſchemate amores propalare voluiſſe, quos publico rumori poſtpoſuit, eo adducor, ut aliter id Numiſma explicandum cenſeam. Venerem certè ſpolia præferentem, ad victoriam bellicam reducit Somnium Pompeji, apud Plutarchum, quo ante prælium Pharſalicum *Veneris Victricis* templum multis ſpoliis ſe exornâſſe, ſibi viſus eſt: Reducit votum Cæſaris, qui Veneri Ædem in urbe ſacrandam promiſit, ſi victoriam propitia juvaret. Dum de Venere loquimur ſubeunt

VENERIS
MERETRICIÆ ET CONJUGALIS præmia.

Est apud Licetum Gemma, in qua Venus conchæ inſiſtens, jacentibus humi & arcu & pharetrâ, ſagittam dextra ſupra caput elevat, ſiniſtram autem Cupidini porrigit, eodem modo ſeſe attollenti, quo in propoſitarum priore viſitur. Expendit Eruditus Author, opinionem de Cupidine indignè ferente, ſibi ſpicula à Venere negari. Firmat inde ſuam de Amore Conjugali, exarmato ſpiculis offenſionis, per pudicitiam Matris familias. Princeps Liceti argumentum eſt Concha, quam de domo interpretatur Micyllus ad Bocatium de Geneal. Deorum lib. III. c. 23. Concha in propoſita abeſt, ideoque licebit arbitror, in fabula conſiſtere. Venerem Cupidini tela dediſſe, ex Silio conſtat; Iis autem vel contra matrem uſum, queritur ipſa apud Moſchum, in Amore Fugitivo:

Χρύσεον

Χρύσεον περὶ νῶτα φαρέτριον. ἔνδοθι δ' ἐντὶ
Τοὶ πικροὶ κάλαμοι τοῖς πολλάκι κἀμὲ τετρώσκει.
Parva pharetra olli dependet & aurea tergo,
Sunt & amari intus calami, quibus ille protervus
Me quoque ſæpè ferit.

Hæc cum ita ſint, quid mirum, ſi pharetram & ſagittam Venus hîc recipere credatur, nequicquam obluctante filio? Si arbitreris, inquit ARCHÆOPHILUS, non refragabor, quanquam nec Liceti ſententia omninò videatur rejicienda: præſertim, cùm utrinque Venus, dependente à tergo lacinia tegatur, reliquo corpore nuda ſit, quod caſti amoris ſymbolum videri poteſt.

At uxorem, inquit DULODORUS, ſimul cum tunica etiam pudicitiam exuere, jam Antiquorum ſententia fuit. Adde quod Venerem Genetricem in Nummis non nudam cernamus, ſed velatam, qualiter & ea eſt, quæ in ſecunda Gemmâ, Coronam Myrteam Cupidini protendit. Si ſenſum in his myſticum deſideres, potius ut in hac amoris puri gloria celebratur, ita in illa impuri dolor videbitur adumbrari. Dolet Venus, quòd ab Amore in turpitudinem conjecta ſit, & in vindictam tela puero eripere nititur. Dolet Amor, quòd Matrem non amplius obſequentem habiturus ſit, ſed armis ab ea ſpolietur, ideòque contra nititur, & ut plurimùm etiam obtinet. Si in amoris palæſtra juventutem exercuiſti, ARCHÆOPHILE, de ſenſu hoc nihil dubitabis. Venus certè ipſa, apud Lucianum in Dial. ſe minatam Cupidini, ait, *ni deſinat ſe ferire, fracturam eſſe & arcus ipſius & pharetram: amputaturam etiam alas, imò & plagas jamdudum ipſi in nates incuſſiſſe ſandaliô:* Ad quæ ille ſtatim metuens & ſupplicans, omnium tamen paulò poſt obliviſcatur.

At Tela & Pharetra, inquit ARCHÆOPHILUS, propria amoris inſtrumenta ſunt? Id non nego, reſpondit DULODORUS, quanquam non ſemper iis inſtructus incedat, id quod jam ſuprà vidimus, & latius etiam hîc demonſtrari poſſet, niſi rariſſima in Gemma nos averteret

JUDICIUM PARIDIS,

FAbula de Judicio Paridis notior eſt, quàm ut pluribus recenſeri, aut ex Authoribus doceri, operæ pretium ſit. Cùm in Nuptiis Pelei Malum Diſcordia

dia misisset, inscriptum: *DETUR PULCHERRIMÆ!* ejusque potiundi gratiâ Juno, Minerva & Venus de formæ præstantiâ contenderent, arbitrium, ajunt, jussu Jovis ad Paridem Pastorem, Priami Trojani Regis filium, in Ida Monte pecora pascentem, esse remissum, jussumque Mercurium, & pomum perferre, & Deas Judicium subituras, deducere: Eoque facto Paridem, cùm unius cujusque & merita & promissa audisset, spretâ Junonis potentiâ, neglectaque Palladis sapientiâ, Veneri, mulierum in Græcia pulcherrimam amplexibus ejus pollicitæ, Pomum porrexisse. Res optimè in Gemma nostra exprimitur. Vides tres Deas, Minervam, Junonem & Venerem. Minerva galeata est, dextraque hastam, sinistra clypeum tenet, familiaria bellicosi Numinis insignia. Juno caput velo ornata est, tanquam Matrona Tonantis: Dextra Sceptrum tenet, tanquam Regina Deorum. Venus sinistrum humerum nuda visitur, ut amorum conciliatrix, dextra autem pomum elevat, venustatis & victoriæ præmium. Supervolat, & ad matrem gratulabundus respicit Cupido. Adstat, & cum assidente inter pecora Paride, de Pomo, Veneri ob pulchritudinem dato, colloquitur Mercurius. Sunt rupes circum, repræsentantque colles Idæos, in quibus, ut dictum, judicium illud latum est: Sed non hoc tantùm Artificis genium commendat, imò & in coloribus vestium est, quod mireris. Eas ex nativis lapidis venis elegantissimè expressas vides. Venus & Juno pubetenus cæruleæ sunt, nisi quòd velum in Junone rubicundum appareat. Pallas ad collum usque colore fusco nitet, Brachium & Vultus, cum Collo & Hasta, & ipsa cœrulea sunt. Cassis nigricans visitur. Pomum Venus rutilum præfert. Cæruleus est Cupido, imò & Mercurius, nisi quòd alæ capiti affixæ & ipsæ in ruborem vergant. Appositè omnia! Cæruleus enim color divinitati propior est: Rubicundus ad exprimendum Pomi, Veli, & Alarum aurum, non absurdè videtur allectus: Nigricans in Palladis Casside, ferrum concinnè refert: Adeò non tantùm magnitudo Gemmæ, quam vides haud vulgarem; Sed & insignis artificii præstantia, & doctissimum sculptoris ingenium Gemmam hanc egregiè commendant.

Quod ad Magnitudinem & Artificium attinet, excepit ARCHÆOPHILUS, haud invitus assentior, rarum sanè κειμήλιον est, & sua laude non fraudandum; An autem tanta Opificis doctrina fuerit, ignosce DULODORE, si ulterius examinem, antequam decernam. Deas vestitas facit, cùm tamen communis veterum Authorum sententia sit, Paridem Deas non vestitas, sed nudas judicâsse. Helenam testem sisto, apud Ovidium in Epistola:

— — *In altæ Vallibus Idæ*
Tres Tibi se NUDAS exhibuêre Deæ!

Ita & Propertius:

Cedite jam Divæ, quas Pastor viderat olim,
Idæis TUNICAM PONERE verticibus.

An hoc non observare debuerat Artifex, si tantæ doctrinæ fuit? Annon ad minimum in Venere, de quâ Ausonius in Ep. ad Paul. *Sensit hoc Venus, de pulchritudinis palma diu ambiguo ampliata judicio, pudenter enim, ut apud Patrem Velata certaverat, neque deterrebat ornatus æqualis; At postquam in Pastoris examen deducta est lis Dearum, qualis emerserat è mari, aut cum Marte convenerat, & consternavit Arbitrum, & contendentium certamen oppressit.* Ita etiam Coluthus in Raptu Helenæ, licet nihil tale de Junone & Minerva, tamen de Venere:

Κόλπον ἀνήώρησε, καὶ οὐκ ἠδέσσατο κύπρις,
Χειρὶ δ' ἐλαφρείζουσα μελίφρονα θεσμὸν ἐρώτων,
Στῆθος ἅπαν γύμνωσε, καὶ οὐκ εμνήσατο μαζῶν·
Τοῖα δὲ μειδιόωσα προσέννεπε μηλοβοτῆρα.

Ipsa

Ipſa verò, poſtquam peplum profundi ſinûs in aëra nudâſſet,
Venus ſuum ſuſtulit, & non eſt verecundata,
Manu etiam elevans mellitum amorum vinculum,
Pectus omne nudavit, & non fuit memor mamillarum tegendarum.

Adeò ut de Nuditate, ad minimum Veneris, dubitari non poſſit. Sed adhuc alia ſe ſiſtunt, & ipſa à Gemma haud parum aliena. Homerus memorat, Deas ad *Tugurium Paridis* veniſſe, lib. XXIV. Il. ℣. 29. At in Gemmâ hac rupibus videntur inſidere, & Paris, & Deæ. Paternas *Oves* Paridem paviſſe, allegatus modò Coluthus Author eſt, at in Gemmâ Ovium nulla eſt mentio. In fabula Paris *Paſtor* vocatur, at in Gemmâ habitu paſtorio deſtituitur: Et quale eſt, quod in Clypeo Palladis viſitur? Mihi ſanè id obſcurum eſt; Memini autem caput Meduſæ Clypeum ejus inſignire ſolere?

Multa coacervas, nec levi brachiô, reſpondit DULODORUS; Nihil tamen acrius mihi videris urgere, quàm Nuditatem. Ego non de hac tantùm, ſed etiam de reliquis Artificem & excuſo & laudo. Deas nudas Paridem vidiſſe, etiam apud Lucianum docetur. Cùm Mercurius ei mandatum Jovis pertuliſſet, antequam ſententiam pronunciaret, γυμνὰς ἰδεῖν βούλομαι, *nudas*, inquit, *videre cupio!* Quod & factum, uti ſequentibus apud eundem deducitur; Sed hoc non obſtat, quò minus veſtitas exprimere potuerit Artifex; Non enim eum habitum propoſuit, quô nudas Paris inſpexit, ſed eum, quô veſtibus reſumtis, judicioque peractô, Venus de Victoria exultabat. Id ex pomo colligitur, quod Venus utique jam tenet, & ex facie, quâ ad reliquas Deas converſa, Victis inſultare videtur. Veſtes ſanè poſt inſpectionem reſumtas, ex eodem Luciano diſcas, ubi Paris ad Palladem, ἔνδυθι ἤδη, καὶ ἐπίθου τὴν κόρυν, ἱκανῶς γὰρ εἶδον. *Indue Te jam, Galeamque impone, ſatis enim Te inſpexi:* Si eum habitum intueri cupis, quô nudas ſpectavit Paris, Marmor Pighianum adire poteris, in Faſciculis meis propoſitum. Utrumque habitum id exprimit, eôque ſententiam noſtram egregiè firmat, & omninò Artificem ab imperitiæ notâ liberat. Quod de Ovibus attuliſti, levius eſt. Artificibus evenire ſolet, quod etiam evenit Scriptoribus. Non omnes omnia. Coluthus non Oves tantùm, ſed & Tauros memorat, ſed Lucianus Capellas & Juvencas habet. Ita enim Paris ipſe; Τὸ δ' ἐμὸν αἶγα μὲν αἰγὸς ὁποτέρα ἡ καλλίων, καὶ δάμαλις ἄλλης δαμάλεως, τάχ' ἂν δικάσαιμι κατὰ τὴν τέχνην. *Quod ad me*, inquit, *attinet, utra Capella alterâ ſit formoſior, & Juvenca aliâ juvencâ, forſitan ex arte judicare poſſum.* Audi! de *Capellâ & Juvencâ* loquitur, quæ duo genera, in Gemma noſtra cernis, adeò ut hæc Lucianum videantur ſequi, prout Coluthum ſequitur Marmor Pighianum, & Oves & Tauros exhibens, licet vetuſtatis injuriâ inſigniter truncatos. De Tugurio rem æquè infirmam arbitror; Textus Græcus μεσσαύλον habet, qua voce propriè non *tugurium* ſignificatur, ſed *media aula* ſive *atrium cujuſvis habitationis*. De pecorum ſtabulis ſumitur Homero Il. Λ. ℣. 547. & quænam Paſtori, licet Regio, in monte habitatio convenientior, quàm *nativis rupibus undique concluſa*, qualem in Gemma noſtra Artifex utique ad oculum expreſſit? Lucianus appoſitè non ad ſummum montem, ſed *in latere ſiniſtro ad antrum* eum poſuit; Non *intra*, ſed *ad antrum*, in ipſo aditu, planè qualiter hîc cernimus; Nam ſecundum Ovidium:

Luce Deas cœloque Paris ſpectavit aperto.

Ad habitum paſtoreum tranſeo, quem procul dubiô arbitraberis alium eſſe non debere, quàm eum, qui viſitur in Dactyliotheca Gorlæi n. 166. 138. aut apud Leonhardum Agoſtinum pag. 189. aut etiam in adferenda paulò poſt Gemma ſigillari, qualem & in Theſauro Palatinò dedimus: Pellem videlicet à tergo dependentem, idque ſecundum Tuum Coluthum, qui cùm Paridem deſcriberet, addit.

Καὶ τὶς ὀρεσσαύλοιο δορὰ μετόπισθε χιμαίρης,
Ἐκκρεμὲς ἠώρητο καὶ αὐτῶν ἅπτετο μηρῶν.
Et pone aliqua pellis, chimeræ in montibus ſtabulantis,
Dependens ſuſpenſa fuerat, ipſaque tangebat femora.

Sed ſunt etiam alia Paſtorum veſtimenta, & nominatim fluxa illa palla, qua Paridem noſtrum indutum cernimus. Non memorabo, Paſtorem noſtrum non ex plebe, ſed Regis filium fuiſſe. Non ætatem formæque venuſtatem in medium producam, nec rerum amatoriarum ſtudium, quamvis hæc omnia in eo vel à Diis laudentur, & pellibus non offuſcari, imò potiùs molliore veſtitu mereantur commendari. Non veſtem Phrygiam urgebo, quam braccis ad pedes usq; deſcendentibus probè obſervavit Artifex; Sed eam ipſam, quæ maximè in dubium venit, laxam ab humeris Pallam. Eam non in propoſito tantùm Cimelio videas, ſed & in Paſtore, capram mulgente, apud eundem Gorlæum in Gemmis, n. 116. imò & in dormiente Endymione in Marmore Juſtinianeo, apud Nobiliſſimum à Sandrart in Academia Tedeſca. De Minervæ clypeo dicendum reſtat, in eo nihil aliud mihi videtur exprimi, quàm Ægis, ſive pellis illa caprina, quà Jupiter clypeum ſuum induxit; Clypeum enim ipſum cum Ægide poſtea Minervæ legitur donâſſe, Minerva autem caput Meduſæ ejus in medio repoſuiſſe, imò & Ægidem ſimul cum capite Meduſæ pectori ſuo addidiſſe. Iſacius, pellem non Capræ, ſed Patris Pallantis, quem quod virginitati ejus vim in tentaſſet, occiderat, ut Ægidem geſtaſſe, memorat. Quicquid ſit, in Gemma noſtra Caput Meduſæ abeſt: Non temerè, ſed ne judici ejus conſpectus noceret. Ægis Clypeo imminet non Pectori: Nec hoc temerè: Poterat ægis in pectore & ipſa formoſitati obeſſe. Ægis non expanſa eſt, ſed in rugas concidit; Nec hoc abs ratione. Minervæ iram indicat, quod ob indignitatem Judicii Ægidem concuſſiſſet, eodem modo, quo Jupiter ſolet, dum iraſcitur & tempeſtates ciet.

Ringente ſic Minerva, Junone indignante, Venus Victoriam obtinuit. Qvid mirum? In conſortio Veneris memorantur etiam

GRATIÆ

Concordes, hæ Jovis & Eunomies filiæ, decenti nexu ſe ſe invicem amplexantur, planè, qualiter & in Numiſmatibus Deultanorum & Adrianopolitarum, apud Per-Ill. SPANHEMIUM in Cæſ. proſtant.

An igitur, infit ARCHÆOPHILUS, aliter adhuc fingebantur? Omninò, inquit DULODORUS, Antiquiſſimi enim non nudas, uti hîc cernimus, ſed veſtitas ponebant. Tales fuerunt apud Eleos, Veſte ſc. inaurata, Facie, Manibus & Pedibus è candido marmore elaboratis, quarum una Roſam, altera Talos, tertia

Myrti

Myrti ramum præferebat: Tales apud Smyrnæos, quas Bupalus fecit: Tales in Odeo, five Cantorum ftatione, Apellis opus: Tales Pergami, pingente Pythagora Samio: Tales Athenis, à Socrate Sophronifci filio fculptæ: Omnes fcil. ἐν ἐσθῆτι *in vefte*, uti Paufanias Author eft.

Res infolita eft, inquit ARCHÆOPHILUS. Et quis primus veftibus eas orbârit? Idem Paufanias id fe nefcire fatetur, refpondit DULODORUS, indeque conftat, licet antiquiffimis temporibus veftitæ fuerint Gratiæ, tamen etiam nudarum fimulacra non exiguam vetuftatem præferre. Nuditatis fanè ratio abfurda non eft; Convenit enim Gratias apertas effe, non fucato, fed ingenuo ex corde profluentes: Convenit non diminutas, fed duplicatas reverti, quæ caufa creditur, quòd una averfa, duæ autem directis faciebus fingantur.

Atqui Gratiæ, inquit ARCHÆOPHILUS, non ubique *tres*, fed *duæ* tantùm fuêre, ut apud Lacedæmonios, tefte Paufania, quarum alteram *Clitan*, alteram *Phaënnam* nominabant. Imò, eodem tefte, etiam apud Athenienfes, qui & ipfi Gratias venerati funt, *Auxo* & *Hegemonea* nominantes.

Hæc de antiquiffimis temporibus facilè cefferim, refpondit DULODORUS, de antiquis non item. De his enim Mufæus:

— — Οἱ δὲ παλαιοὶ,
Τρεῖς χάριτας ψεύσαντο πεφυκέναι.
— — *Antiqui*
TRES GRATIAS mentiti funt effe.

Ita in Apollinis Delii manu *tres Gratias* numerat Paufanias: Et etiam apud Athenienfes *tres* fuiffe, idem Author in fequentibus memorat.

Fortaffis, infit ARCHÆOPHILUS, fontem unde tertia provenerit, aperire potero. Paufanias cum duas Athenienfium Gratias memoraffet, addit rationem, quòd *Carpûs* nomen, non Gratiæ, fed Horæ fit. Quis inde non colligat, Gratiarum tertiam ab Horis affumtam? Præfertim cùm in citatis Deultanorum & Adrianopolitarum nummis, una earum pomum præferat, aperto teftimonio, eam effe, quam Græci *Carpûs* nomine appellarunt.

Si ratio valeat, inquit DULODORUS, etiam in appellationibus Gratiarum, quas Orpheus profert:

Ἀγλαΐητε θαλεία καὶ Εὐφροσύνη πυλύολβε.
Aglæaque, Thalia, & Euphrofyne dives.

Etymon Thaliæ docebimur. Θαλεία utique à *germine* dicitur, à quo fructus proveniunt, indeque fimul conftare poffet, qua ratione apud Eundem Gratiæ ἀειθαλέες *femper virentes*, & in Epigr. Græcò εὐθαλεῖς *benè virentes* dicantur. Id quod & ipfis noftris Gemmis adftrui videtur, in iis enim Gratiæ & flores & fructus præferunt, fed ad pulchritudinem adhuc memorandum Apud Homerum, Καλλιπλοκάμους, *pulchras comarum nexus habentes:* Apud Hefiodum καλλιπαρήους, *pulchras genas habentes:* Apud eundem Hefychium Τριζύγους *Trijuges* appellari. Omnia hæc in Gemmâ ad oculum patent, oftenduntque, animorum, qui Gratiis litant & venuftatem & hilaritatem. Philoftratus in Heroicis Agamemnonem ait fuiffe, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ οἷον ταῖς χάρισι θύοντα, *Venerabilem & Magnificum, ut qui Gratiis facrificaret.* Et ego licet χαρίσια, de quibus Meurfius de Feftis Græcorum videri poteft, non amplius celebrem, jure meritòque tamen cum Theocrito in fine Gratiarum exclamo:

— — Τί χαρίτων ἀγαπατὸν
Ἀνθρώποις ἀπάνευθεν; ἀεὶ χαρίτεσσιν ἅμ' εἴην.
— — *Quid amabile hominibus*
Sine Gratiis effe poteft? Utinam femper fim cum Gratiis!

Non

Non addicunt omina! Gratias mihi voveo, & voventem occupat

MARS,

Idque Duabus in Gemmis. In utrâque Galeatus eſt. In utrâque Haſtam & Clypeum oſtentat; Sed in poſteriore, Thorace indutus, in priore autem nudus, & cum Gladio viſitur. In Galea, Haſta & Clypeo novi nihil occurrit. Epitheta Poëtarum de iis varia proſtant, de Galea Homero dicitur χρυσοπήληξ & χαλκοκορυστὴς *auream, & æream galeam geſtans*; à Scuto χαλκάσπις Pindaro, quòd *æreum ſcutum habeat*, & φεράσπις Homero, quaſi *Scutifer*.

Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, & eodem niſi fallor etiam facit Epitheton Ῥινότορος, quod ei tribuit Heſiodus; Lilius Gyraldus enim *pellibus indutum* interpretatur, & aliundè conſtat, Clypeos Antiquorum pellibus inductos fuiſſe.

Lilius Gyraldus, reſpondit DULODORUS, verius *pelles perforantem* vertiſſet, componitur enim ex Ῥινὸς *pellis* & τερέω *perforo*, referturque non ad Clypeum Martis, ſed ad Clypeos eorum, contra quos Mars depugnat. De Clypeo Haſtâ & Galeâ non aliunde concinnius doceberis, quàm ex eodem Homero, qui Il. Ο. ℣. 120. & ſeqq. cum de Marte dixiſſet:

Ἔντε ἐδύσετο παμφανόωντα.
Arma induebat præfulgentia.

Subjicit: Minervam ei Galeam à capite depoſuiſſe, Scutum humeris ademiſſe, Haſtam è manu rapuiſſe.

Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κεφαλῆς κόρυθ' εἵλετο καὶ σάκος ὤμων
Ἔγχος δ' ἔστησε στιβαρῆς ἐκ χειρὸς ἑλοῦσα.
Χάλκεον. — —

Quibus ex verbis utique de terna Martis armatura abundè conſtat.

At non conſtat, inquit ARCHÆOPHILUS, de Gladio, quem licet Martii furoris apertiſſimum inſtrumentum, in Antiquitatis tamen reliquiis Marti datum, ingenuè fateor, me nondum obſervâſſe. Haſtam & Clypeum ubique ferè video; ſed ubi Gladius?

Gladium, reſpondit DULODORUS, in Mamertinorum Numiſmate apud Goltzium videas, licet non ſtrictum, ſed vaginæ incluſum: Videas in inſignibus aliquot Romanorum Nummis, cujus exemplum eſſe in præclaro Severi inter Regios Gallorum, Per-Ill. SPANHEMIUS mihi Author eſt. Suffragantur Poëtæ. Apud Heſiodum in ſcuto Herc. ℣. 193. Mars

Αἰχμὴν ἐν χάιρεσσιν ἔχων,
Mucronem in manibus habens.

memoratur, & ℣. 456.

Ἐρυσσάμενος ἄορ ὀξὺ
Ἔσσυτ' ἐφ' ἡρακλῆϊ κρατερόφρονι.

Extra-

Extrahens GLADIUM acutum
Irruit contra Herculem magnanimum.

Non jam Orphei teſtimonium adducam, qui Martem allocutus, ποθέεις ξίφεσίν τε καὶ ἔγχεσι δῆριν ἄμουσον, *deſideras* inquit, *ENSIBUSQVE & haſtis contentionem concinnam*; Sed Gladii formâ, id quod Herodotus refert, Martem apud Scythas cultum, neutiquam eſt prætereundum.

Nuditas adhuc dubium movet, inquit ARCHÆOPHILUS; Nam qui nudus eſt, potius gladiator videtur, qualis in Locrorum Numiſmatibus: Qui thorace veſtitus, potius miles quidam, nam humano more effictis, quid opus eſt cœlum attribuere?

Id agere, ſanè opus non eſt, reſpondit DULODORUS, ſed memineris, id egiſſe Gentiles. Mars in Antiquitatis reliquiis, ut & cœteri Dii, humano more ſimulatur, in aliis nudus, in aliis thorace indutus, planè qualiter in noſtris Gemmis.

Sed quid nuditas? inquit ARCHÆOPHILUS, quid veſtitus? Neque enim fruſtrà hæc Antiquitati placuiſſe crediderim. Veſtitûs rationem, non minus ac armorum, reſpondit DULODORUS, non in veſtitu militum tantùm, ſed etiam in Martis meritis inveneris. Diodoro enim teſte, Mars πανοπλίαν *univerſam armaturam* invenit. Rationem nuditatis aperit Iſidorus, qui Martem nudo pectore fingi arbitratur, quòd quisque in bello ſine cordis formidine ſe hoſti objicere debeat. Sed Martem à Minerva exarmatum, Homerus: proſtratum, Heſiodus cecinêre, & commodè poſt eum prodit eadem, neſcio an invidiæ ſtimulis agitata

MINERVA

AT mihi, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, non Minervam hæc Gemma, ſed Alexandrum Magnum, invictam illam Herculis Progeniem, & inclytum Orientis Domitorem, videtur adumbrare. Alexandrum Herculis Progeniem,

Leonis rictus indicare poteſt, humero dextro affixus, quæ ratio communiter & dari ſolet ad Numiſmata, in quibus leonis pelle, caſſidis loco, Alexander tegitur; quanquam & leonina animi ſublimitas eâ adumbrata videri poſſit, quâ Alexander, tantùm abeſt, ut periculis ceſſerit, ut potius ſe ipſum quibusvis audaciſſimè obtulerit. Teſtis prima cum Perſis pugna, quâ, Diodoro lib. XVII. c. 19. teſte, *primus concitatum in Perſas equum immiſit, cumque hoſte conſertus, cædem ingentem fecit, indeque ſingulari cum Spithrobate, Perſa, Darii genero, certamine congreſſus, licet Loricâ hoſtili Saunio trajectâ, in Dextri Humeri ſummitate vulneratus eſſet, tamen hoſtem interfecit, quanquam & ipſe ab interfecti fratre, caſſide perfractâ, caput leviter ſauciaretur.* Hunc Nobiliſſimi Scriptoris locum, licet innumera leoninæ fortitudinis exempla, totâ militiâ ediderit Alexander, tamen eò juſtius addidi, quò apertius, non tantùm de *humero dextro* loquitur, quo licet ſaucio, tamen leoninum robur exercuit; Sed etiam de *thorace* & *caſſide*, cui poſteriori cum Ala affixa ſit, meritò reſpicimus, vel ad Perſeum, à quo non minus ac Hercule, originem deducebat, teſte Plinio lib. XV. c. 28. Imò etiam, quem juxta Herculem æmulabatur, ut Author eſt Arrianus lib. III. Vel ad hiſtoriam ad Petram Sogdianam, ubi Curtio lib. VII. memorante, Arimazes, loci præfectus, Cophan Alexandri legatum interrogavit, *an Alexander volare poſſit?* Eludentibus eum Barbaris, quia Macedones pennas non haberent, quâ contumeliâ irritatus Alexander, ſe proxima nocte effecturum juravit, ut crederent Barbari, Macedones etiam *volare.* Juravit & perfecit; Submiſſos enim à tergo Petræ, militùm audaciores, cùm in ſummitate oſtenderet, Cophan Arimazis ſuperbiæ denuò illudens, *pennas*, ait, *habere Alexandri milites*, reique novitate ita perterruit Barbaros, ut licet veniam deſperarent, offenſi tamen hoſtis ultioni ultrò ſe ſe tradiderint. Hæc ratio ſi diſpliceat, poteris in genere ad celeritatem victoriarum reſpicere, quæ & caſſidi Romæ alarum remigium appoſuit. Si quiſquam Heroum, certe Alexander Magnus victoriarum celeritate uſus eſt: Tribus enim præliis, univerſum Perſarum imperium rapuit, & cùm Juvenis adhuc vitam relinqueret, Orientem tamen à ſe ſubactum, verè jactare potuit. Quæ & cauſa procul dubio eſt, cur apud Danielem Prophetam c. 7. tertio animali, quo Alexandri Monarchia præfigurata eſt, alas affictas legimus.

DULODORUS, hæc inquit, ad Alexandrum appoſitè: Sed quis dijudicet, an effigies, quam contemplamur, Alexandri ſit? Ego potius Minervam crediderim, idque non meo, ſed doctiſſimi Cauſæi judicio, qui ſimili Caſſide inſigne caput, Minervæ tribuit, in Muséo Romano. n. 6. Taceo Minervam, ſi alas excipias, eodem planè modo armatam, in Theſauro Palatino pag. 42. Sardæ inciſam; Taceo Romam alis, galeæ affixis, inſignem, quæ *Minervæ ritus imitata* fertur. Sed Alexandrum tantâ comarum longitudine non effulſiſſe, quantâ hic ſub caſſide deſcendit: ſed eam lineamentorum acerbitatem non fuiſſe, omninò eſt dicendum. Alæ Minervam non excludunt, memini enim eodem modo Minervæ caſſidi affixas, etiam in Nummis Thuriorum occurrere. Cauſam adjecit Cauſæus, vel quod Dea hæc cenſeatur Aër, vel propter acrem minimèque retrahendum ad res impetum.

ARCHÆOPHILUS, auditâ DULODORI ſententiâ, Mihi, inquit, ut Gemmâ hâc Alexandrum Magnum exhiberi ſtatuerem, non tam ornatus fecit, quam virilis & maſcula facies, quæ non fœminam mihi, ſed omninò Heroëm aliquem deſignare videbatur.

Maſcula facies, reſpondit DULODORUS, ad rem nihil facit; Conſtat enim Minervam Martiali *tetricam* & *ferocem* vocari: Conſtat Catamundo Regulo, Maſſiliam obſidenti, *ſpecie torvæ mulieris* apparuiſſe, planè qualiter etiam in noſtra Gemma viſitur.

Suum

Suum ſit in his cuilibet judicium! regeſſit ARCHÆOPHILUS. Mihi fortunam hîc admirari liceat, quæ conſtanti favore Alexandri virtutem comitata fertur. Rarum conjugium! exclamat DULODORUS, cùm hæc non rarò etiam maximos Virtutis cultores everterit. Dubia ſolet eſſe bellorum alea, & rariſſima eſt, quam ſequenti in Gemma Tibi exhibeo,

VICTORIA
ΑΠΤΕΡΟΣ.

Achat incis

DUo hîc veniunt dilucidanda: Figuræ Determinatio, & Determinatæ Illuſtratio. Victoriam eâ exhiberi, ex habitu Clypeo inſcribentis, colligimus, qui Centenis in Romanorum Numiſmatibus proſtat. Victoriam ἄπτερον exhiberi, colligimus ex abſentia alarum ; Audiamus Pauſaniam in Eliac. priore: Παρὰ τὴν Ἀθηνᾶν πεποίηται Νίκη. Ταύτην Μαντινεῖς ἀνέθεσαν, τὸν πόλεμον δὲ ὀυ δηλοῦσιν ἐν τῷ ἐπιγράμματι. Κάλαμις δὲ ὀυκ ἔχουσαν πτερὰ ποιῆσαι λέγεται, ἀπομιμούμενος τὸ Ἀθήνησι τῆς Ἀπτέρου καλουμένης ξόανον. *Aſſiſtit Minervæ VICTORIA, quam Mantinenſes, incertum quo bello confecto, dedicârunt. Id enim non indicat inſcriptio. Calamis feciſſe dicitur. ALAS verò NON ADDIDIT, exemplar ſecutus ſigni ejus, quod Athenis eſt, & INVOLUCRE nominatur.* Ex his Pauſaniæ verbis, non tantùm abſentiam Alarum docemur, ſed & locum, ubi ſimulacra Deæ fuerint, *Athenis* ſcilicet, & *in Elide.* De Athenis teſtatur idem in Atticis: Τῶν προπυλάιων (τῆς Ακροπόλεως) ἐν Δεξιᾷ, Νίκης ἐστιν Ἀπτέρου Ναός. *Ad veſtibuli dextram, INVOLUCRIS VICTORIÆ Sacellum eſt:* Adeò ut de Victoria involucri dubitari non debeat ; Cur autem involucrem finxerint, adhuc indicandum: Idem Pauſanias rem edocet, in Laconicis: Τοῦ ναοῦ δὲ ἀπαντικρύ πέδας ἔστιν Ἐνυάλιος, ἄγαλμα ἀρχαῖον, γνώμῃ δὲ τῇ αὐτῇ λακεδαιμονίων τὲ ἐς τούτο ἐστὶν ἄγαλμα, καὶ Αθναίων ἐς τὴν Ἄπτερον καλουμένην Νίκην. Τῶν μὲν ὄυποτε τὸν Ἐνυάλιον Φεύγοντα οἰχήσεσθαι σφίσιν ἐνεχόμενον ταῖς πέθαις. Αθηναίων δὲ τὴν Νίκην αὐτόθι ἀεὶ μένειν ὀυκ ὄντων πτερῶν. Τὸν δὲ μὲν ἐισιν ἅι πόλαις ἅυται τὰ ξόανα τὸν τρόπον ἱδρυμέναι, καὶ ἐπὶ δόξῃ τυιαύτῃ. *Ex adverſo hujus templi, viſitur priſci operis ſignum Enyalii in Compedibus. Eadem ratio in hoc Simulacro, Lacedæmoniis, quæ Athenienſibus in ea VICTORIA, quam INVOLUCREM appellant. Hi enim vinculis impeditum à ſe nunquam Martem auffugiturum: Illi ſemper manſuram ſecum, quæ pennis careat, Victoriam, interpretantur. Has ſecuta rationes Urbs utraque, quo diximus, habitu ſigna ſtatuit.*

Hæc benè ſe habent, inquit, ARCHÆOPHILUS, licet non omninò ſatisfaciant; Primò enim, niſi fallor, habitus Victoriæ Ἀπτέρου, teſte Gyraldo, multò aliter deſcribitur, quàm in propoſita Gemma viſitur. Dextrâ eo Authore, Malum Punicum tenuit, Siniſtrâ Galeam; At in Cimelio noſtro, Malum Punicum abeſt: Et Victoria, ſi ita vis, Clypeo inſcribit, Galeam pede premit, quæ utique non conveniunt. Secundò, vox Ἄπτερος, non tantùm *implumem* aut *involucrem*

 denotat,

denotat,ſed etiam *præpetem* & *celerem*, ex Homero & Æſchylo. Audiamus Heſychium: Ἄπτερος Ἀιφνίδιος παρὰ ὁμήρῳ, ὀπροσηνὴς ἢ ταχὺς Ἀισχύλος Αγαμέμνωνι ἀιφνίδιον. Quid clarius dici poteſt? Et proinde, quidni juſtè dubitem, an Νίκη Ἄπτερος *Victoria alis carens* intelligatur? Annon potius *præpes* illa, quæ alarum remigio celeritatem ſuam exequitur? Tertiò, ſi de Victoria Involucri concedam, aliud adhuc dilucidandum videtur, an ſcil. Victoria hæc involucris ipſa Victoria ſit? Annon potius Minerva, Tutelaris Athenarum Dea? Id ut arbitreris, ſuadere poterit Αθήνη Νίκη, Minerva Victoria, Athenis culta, cujus meminit Lycurgus Orator, in Oratione περὶ Ἱερείας, notante Lil. Gyraldo, cujusque in arce Megarenſi ſacellum fuiſſe, Pauſanias in Atticis aſſerit; Sed hæc profero, Honorande DULODORE, non ut Tua evertam, ſed ut, quæ ſequenda ſint, à Te rerum harum callentiſſimo edocear.

Laudes, regeſſit DULODORUS, modeſtè retorqueo, gratias agens, quòd eruditis Tuis objectionibus, ulteriori diſcurſui fomitem miniſtrare fueris dignatus. Id uti nunc licuit, ita & licebit impoſterum, neque enim veritas facilius educi poteſt, quàm amicis ejusmodi confabulationibus: Quod ad rem attinet, ad *primum* diſtinguere poſſem, inter Victoriam Ἄπτερον Romanorum & Græcorum. Poſſem dicere, apud hos eam dextrâ Malum Punicum, & ſiniſtrâ Galeam prætuliſſe, illos autem procul dubio eô habitu finxiſſe, quô & alatam: Conferri poſſe Numiſma Vitelii ex Theſauro nuper Palatino, nunc Brandenburgicô, aliaque plura, in quibus, ſi alas excipias, eadem planè Corporis inclinatio, eadem Clypeo inſcribentis, Galeamque calcantis figura viſitur, quæ in noſtra Gemma. Poſſem in rei fidem adducere Epigramma Pompeji, in ſimulacrum Victoriæ, cujus alæ fulmine fuerant combuſtæ, ex Anthol. lib. IV. c. 21.

Ῥώμη παμβασίλεια, τεὸν κλέος ὔποτ' ὀλεῖται,
Νίκη γὰρ σε φυγεῖν ἌΠΤΕΡΟΣ ὀυ δύναται.
Roma omnium Regina, Tuum decus nunquam peribit,
Victoria enim Te effugere ſine alis non poteſt.

Hæc ita, ſi primum dubium firmâ baſi niteretur; Sed fragili inſiſtere, videbis, ubi *Tertium* monitum illuſtravero. Eandem eſſe Minervam Victoriam & Victoriam involucrem, Gyraldus, quem allegas, credidit. Hauſit autem opinionem ex malè intellecto Harpocratione, cùm tamen is non Victoriam involucrem, ſed Minervam Victoriam dextrâ malum punicum, ſiniſtrâ Galeam prætuliſſe ſcribat. En verba! Νίκη Ἀθηνᾶ, Λυκοῦργος ἐν τῷ περὶ τῆς Ἱερείας, ὅτι Νίκης Ἀθηνᾶς ξόανον ἄπτερον ἔχον ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ Ῥοιὰν, ἐν δὲ τῇ ἐυωνύμῳ Κράνος, ἐτιμᾶτο, ὅτι δὲ ἐτιμᾶτο παρὰ Ἀθηνάιος δεδήλωκεν Ἡλιόδωρος περιηγήτης ἐν τῇ πρώτῃ περὶ Ακροπόλεως. Ex his, Minervam Victoriam alis caruiſſe, dextrâque malum punicum, ſiniſtrâ Galeam prætuliſſe, facilè concedo; Sed ut eandem fuiſſe cum Victoria ἀπτέρῳ concedam, adduci non poſſum. Obſtat Galea, quam Victoria, ut modo vidimus, pede premit, adeoq; contemnit: Minerva autem, tanquam proprium ſuum decus, ſi non capite, tamen manu præfert.

Alius ſubjecit ARCHÆOPHILUS, & quidem in rem tuam, Harpocrationis locus, mihi in mentem venit: Νίκην Minervæ Epitheton fuiſſe non minus ac ὑγέια & Ἱππία & Ἐργάνη aſſerit, ſub voce ὑγεία Ἀθηνᾶ, quam non minus ex dicta Lycurgi Oratione περὶ τῆς ἱερείας citat. Audi verba! Ὑγέια Ἀθηνᾶ, λυκοῦργος ἐν τῷ περὶ τῆς ἱερέιας ἐστὶ δὲ ἐπώνυμον Ἀθηνᾶς, καὶ γὰρ ὑγέια καλεῖται, καὶ Νίκη, καὶ Ἱππία, καὶ Ἐργάνη. Si his fidem habeas, inquit DULODORUS, Minervam Victoriam arbitraberis, non aliam eſſe, quam eam, quæ in Nummis Romanis *Victrix* dicitur, de qua videri poteſt Illmus Mediobarbus, ſub Peſcennio, Caracalla & Commodo, & Ea, cùm non alio habitu formetur, quàm quô Minerva vulgò ſolet, nec quicquam

quam præter nomen cum Victoria commune habeat, eò minus clarum erit, qua ratione viris doctis eadem cum Victoria involucri fuerit credita? At ego Αθηνᾶν, non ἐπονύμως, sed ὁμονύμως Νίκην dici, mihi persvaderi facile patior, aliunde enim argumenta sufficiunt, quibus Αθηνᾶν Νίκην & Νίκην ἄπτερον diversas fuisse demonstrare possim. Pausanias & Pompejus, locis supra allatis, non Νίκην Minervæ Epitheton faciunt: Non de Minerva Victoria loquuntur, sed ipsam Victoriam dicunt Ἄπτερον, *involucrem*. Et quale est, quod idem ait, Victoriam Ἄπτερον, quam Mantinenses dedicârunt, Minervæ adstitisse? Si eadem fuit, cur diversa signa? Si eadem signa, cur diversa nomina? Hæc de primo & tertio dubio sufficiant. *Secundum* levius est: Licet ἄπτερος apud Homerum & Æschylum *Præpetem* & *Celerem* significet, negari tamen non potest, etiam *Involucrem* significare, & cùm ab allatis Pausania & Pompejo, apertè vox ea de Victoria, posteriore sensu efferatur, non sufficit ambiguum sensum vocis demonstrâsse, nisi & demonstretur, de Victoria eô sensu accipiendam, quod contra geminum Tantorum Authorum testimonium, procul dubio, perquam difficile erit. Sed in his satis superque lusimus. Jam dudum nos expectat

VICTORIA
HERCULIS ET ORBIS TERRARUM,

Onych. incis.

DUas has Gemmas conjungere visum est, eò quòd non obscurè conveniant. Victoria Orbi Terrarum insistit, & Orbem Terrarum Victoriis implevit, ideoque ab ea coronatur, Hercules.

Victoria Orbis Terrarum, respondit ARCHÆOPHILUS, si rectè memini, eôdem modô, quô hîc visitur, in Numismate Augusti prostat, indigitatque non Herculis Victorias, sed Victorias ipsius Imperatoris, eôdem modô, quo alii Victoriam globo insistentem dextris præferre solent.

Rectè meministi, respondit DULODORUS, idemque asserere poteris etiam de Hercule, à Victoria coronato; Idem enim in Numismatibus Maximiani visitur, non tam ad Herculem referendus, quàm ad Imperatorem, quem Herculis facinora æquâsse, mendax adulatio finxit, sibique blandiens credidit arrogantia. Sed in Gemmis alia est ratio. Cùm ad Imperatorem aliquem eæ non restringantur, libera omninò facultas est, non tantùm Herculis facinoribus Victoriam globo insistentem apponere, sed etiam aliter, si res ferat, interpretari.

Et quomodo? subjecit ARCHÆOPHILUS. Annon Globus Orbis typus est? & proinde Victoria globo insistens, Orbis subacti symbolum? Est, inquit DULODORUS, sed non tantùm; Globus enim etiam signum mobilitatis & inconstantiæ est, eaque ratione sub Victoria globo insistente, quidni Victoriarum inconstantiam Tibi imagineris? Si huc respexit, qui Gemmam hanc digito apposuit, non exiguæ Prudentiæ monumentum reliquit. Utinam hodieque Victores, non tam infinitos cupiditatum suarum limites jactarent, quàm incertos futurorum casus perpenderent! Eadem hîc ratio est, quæ est & alarum. Victoria *præpes* di-

 citur

citur & *volucris*, ut modò audivimus, quòd ſtabilis eſſe non ſoleat. Homero ἑτεραλκὴς cognominatur, & ἀμφήριστος, quod dubia & incerta inter bellantes pendeat, & mox huic, mox illi faveat. Si felicitas ante obitum neganda eſt, Victoribus ea neganda, cùm breve momentum eos à culmine rerum detrudere poſſit. In Gemma priore Victoria Herculem coronat, non globo inſiſtens, ſed terræ, idque non fruſtrà; Invictus enim Hercules dictus eſt: Si Lucretium audis, quòd omnia monſtra animi devicerit: Vel ſi Varronem, quòd omne animalium genus. Idem etiam Victor appellatus eſt, eòque cognomine templa meruit, non aliam ob rationem, quàm, ut Artemidorus ait, quòd injuriam inferentes devicerit, injuriâ affectos defenderit. Non tantùm Callinicus audit, ſed etiam Muſagetes.

MUSÆ CAPUT ALATUM

Ejus memoriam ſuggerit. Muſæ? ſubjecit ARCHÆOPHILUS; At quis unquam Muſas alatas finxit? Annon potius Orithyiæ hæc Gemma fuerit, Conjugis Boreæ, ex qua Zetum & Calaim ſuſtuliſſe memoratur, cùm ex Hygino fab. XIX. conſtet, etiam filios Boreæ Pennas in capite habuiſſe? Et quid ſi dicas, Orithyiam Amazonem ejus memoriam hôc ſchemate recoluiſſe? Amazonem forſitan innuit Coma in nodum collecta; Nam ita de iis, Seneca in Hippolyto:

Qualis relictis frigidi Ponti plagis
Egit catervas, Atticum pulſans ſolum
Tanaitis, aut Mæotis, & NODO COMAS
Coëgit.

Comæ, reſpondit DULODORUS, indubitatum de Amazone non ſuppeditant argumentum. Eas enim in nodum colligere, neque perpetuum fuit, neque ſolis Amazonibus uſitatum. Adde quòd ejus coma cultius religata ſit, quam Amazonum. Si conferas Simulacrum ex Iconographia Johannis Angeli Caninii apud Petitum, nihil dubitabis. De Orithyia Uxore Boreæ libentius aſſentirer, ſi unicum idonei Authoris teſtimonium accederet. Argumentum à filiis deſumtum, quî ſtringat non video. Si ita procedendum foret, potius à filiis ad filias argumentarer. Boreæ filios, non tantùm ex Hygino conſtat, capite alatos fuiſſe, ſed etiam ex Numiſmate apud Jacobum de Wilde, ubi Calais caput alatum viſitur. Et non filios tantùm Boreæ fuiſſe, ſed etiam filias, utique Callimachus aſſerit in Delum ℣. 290.

Πρῶται τοὶ τάδ' ἔνεικαν ἀπὸ ξανθῶν Αριμασπῶν
Οὖπις τε λοξώτε καὶ εὐαίων ἑκαέργη,
Θυγατέρες βορέαο.
Namque Arimaſporum primæ è regione tulerunt
Upisque Loxoque, Hecaerge annoſa, rigenti
De Borea natæ.

Sed infirmam in his, & incertam determinationem demonſtrant, & Authorum de alis ſilentium, & ſimilia in aliis Antiquitatibus ſchemata. Caput Meduſæ alatum

alatum videas non in Gemmis tantùm, ſed etiam in Numiſmate Coſſutiorum apud Urſinum à Patino reſtitutum. Genii Salutis Caput, pariter alatum, protulit Nobiliſſimus à Sandrat in Academia Todeſca; Sed illud Coma Serpentina removet, Genium Salutis removet & Coma infra alas diffluens, & Serpens vertici impoſitus. Taceo muliebrem habitum, qui in noſtro ad oculum patet: Quô argumentô planum eſt, nec Mercurium, qui in Numiſmate Metapontinorum apud Goltzium, alis nudo Capiti appoſitis, fulget: Nec Perſeum, alatum apud Licetum ex Gemmis ſigillaribus, hîc locum habere, de quo poſteriore omninò monendum, ex eadem Gemma videri expreſſum, ex qua & Genius Salutis Sandrartianus. Quod autem dubitas, an Muſæ alatæ fuerint, mirum videretur, ſi inter Antiquitatis reliquias hactenus alatæ prodiiſſent. Cum Pennis in vertice erectis, eas videas in Manuſcripto Pighiano; At cum Alis ad tempora annexis, nec me memini obſervâſſe. An autem ideò aſſertum de Capite Muſæ alato corruat? Neutiquam! Gemmæ potius raritas inde demonſtrabitur: Neque enim vel rationibus vel Authoritate deſtituor. Phœnices & Ægyptios ſingulis Diis, ſingulas alas addidiſſe, Saturno verò quatuor, duas protenſas, duas verò remiſſas tribuiſſe, Alexander ab Alexandro obſervat. Et de Muſis nominatim, alatas fuiſſe, Porphyrius ſcribit III. de Sacrificiis. Et quid? Nonne apud Ovidium Met. 5. una ſororum ad Palladem:

— — *Claudit ſua tecta Pyreneus*
Vimque parat, quam nos SUMTIS effugimus ALIS?

Sed, inquis, non ſufficit alatas fuiſſe, aut alas tempore neceſſitatis ſumſiſſe, niſi probetur etiam, capiti alas appoſuiſſe! Certaminis memoria, quod Muſæ cum Sirenibus inierunt, etiam hoc in aprico ponit. Pauſanias in Bœoticis Author eſt, Sirenas, Junonis ſuaſu, in cantûs certamen Muſas provocare auſas: Muſas autem iis devictis, ex alis earum pinnas evulſiſſe, deque illis coronas ſibi feciſſe. Ita interpres Amaſæus. Græca ἀποτίλασαι τῶν Σειρήνων τὰ πτερὰ non pennas ex alis, ſed alas Sirenum ipſas, evulſas videntur innuere; Ex quibus utique de Ala Capitis Muſæ alligata argumentum deſumere poſſem, cùm Pauſanias apertè dicat, *Coronas ex iis factas eſſe.*

Pauſanias, regeſſit ARCHÆOPHILUS, equidem Coronas ex Alis factas aſſerit, ſed integras alas Capiti Muſarum appoſitas non aſſerit; Neque enim Græca lectio id videtur evincere, imò potius id abſurdum videtur, cùm, ſecundum Stephanum, omniaque in Antiquis ruderibus ſimulacra, Sirenum alæ humeris affixæ, adeoque longiores perhibeantur, quàm ut Capiti affigi potuerint. Quod ad Pauſaniam attinet, nec Amaſæi verſio mihi rejicienda videtur, nam vox ἀποτίλλεσθαι non tantùm *evelli*, ſed etiam *depilari* ſignificat. Ita apud Plutarchum in Apophth. de Artaxerxe Longimano ἀποτίλλεσθαι κεφαλὴν *Caput depilari*, quem in ſenſum & ἀποτίλλεσθαι πτερά, quidni *alas deplumari*, ſignificet? præſertim cùm pennæ in frontibus Muſarum, ut ipſe ex Pighii MSCto meminiſti, exſtantes, apertè demonſtrent, non integras alas, ſed ſingulas pennas Coronis innexas fuiſſe?

Hæc Tibi facilè ceſſerim, reſpondit DULODORUS, cùm ea Antiquitatis monumenta explicent, quæ ipſe ad rem ulterius declarandam modo protuli. Notandum autem, variare Authores, non tantùm circa evulſionem alarum, ſed etiam circa innexionem in Coronas. Vox ἀποτίλλεσθαι utrumque involvit, & *evelli* & *deplumari*: Nec Pauſanias abs ratione eâ voce uſus videtur, quòd diverſitatem opinionum probè noſſet. Poſterior ſenſus vel Te ſuffragante rationi conſentaneus eſt: Prior juvari poteſt, authoritate Stephani, à Te allegati: Quo Authore, non quidem Muſæ abſtulerunt, ſed ipſæ Sirenes, ſe victas ægrè feren-

ferentes, alas abjecerunt. Ut taceam Euſtathium ad Homerum, quô Authore Muſæ ἀνασπῶσι τὰ πτερὰ τῶν σειρήνων, *revulsêre alas Sirenarum.* Sed de his tantoperè non laboro. Id potiſſimum hîc agitur, an pennas ſingulas coronis innexuerint Muſæ, an eas alarum in ſpeciem rurſus adornatas appoſuerint? Utrumque Antiquitati creditum. Prius Te, in Muſis Pighianis, agnoſcente, patet: Poſterius non tam noſtro Cimelio firmatur, quàm Authoritate citati modo Euſtathii. Verba ſubjicio, ut eò planior rei baſis ſit. Ita habent: Ὁ μῦθος, ἀγῶνα καθίζει, τῇ δὲ τῶν σειρήνων ᾠδικῇ τέχνῃ; καὶ τῇ τῶν Μουσῶν. Καὶ ὑποβιβάζει τὰς σειρῆνας ταῖς Μούσαις. Αἱ δὲ κατὰ συνέδοξεν ἀνασπῶσι πτερὰ τῶν σειρήνων. ἦσαν γὰρ ὀρνιθοφυεῖς αἱ σειρῆνες. Καὶ μηρίνθῳ συνδέουσι. Καὶ στεφάνων συμμετρήσαντες κύκλοις περιτίθενται στέφανον ἑκάστη πτέρινον, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ποιοῦσιν ἐπὶ τῇ τῶν σειρήνων αἰσχύνῃ, ἀλλὰ καὶ τοὺς λόγους καλοῦσι πτερόεντας, στεφανοῦντες οἷον καὶ αὐτοὺς ὡς νικητὰς τῷ τῶν πτερῶν ἐπιθέτῳ, κατὰ καὶ τὰς σφῶν κεφαλὰς αὐτοῖς τοῖς πτεροῖς. Rem Romano calamo delibamus. *Fabula*, inquit, *certamen ponit, Artis Cantatricis inter Sirenes & Muſas. Eo Muſæ poſt Victoriam Sirenibus, naturâ Volucribus, alas evellunt, & funiculo colligant & Coronarum dimetientes circulos, una quæque coronam alatam ſibi imponit. Nec tantùm hoc faciunt in Sirenarum contumeliam, imò etiam verba alata vocant: Quaſi coronantes etiam, utpote Victores alarum appoſitione, uti ſua capita ipſis alis.* Quæſo mi ARCHÆOPHILE, quid clarius ad opinionem meam dici poteſt? Coronam non *pennatam* memorat Euſtathius, ſed πτέρινον *alatam.* Coronam eam, alis funiculo colligatis, in circulum dimenſas Muſas ſibi impoſuiſſe, imò & Capita ſua alis coronâſſe, ait: Et Ala & Funiculus, adeoque tota Corona, qualiter Euſtathio deſcribitur, in Gemma noſtra ad oculum patet, cùmque & Veſtis, & collecta in nodum Coma Virginem demonſtrent, quidni Muſarum aliquam eâ adumbratam aſſeverem? Scio Alarum rationem apud eundem Euſtathium, non tam ex fabula deſumi, quàm ex ſermonis natura, quòd is vel celeriter efferatur, vel harmonicè, vel aëra findat, vel denique ſe, tanquam alis innixus elevet; Quæcunque ratio ſit, Alas Capiti Muſarum affixas non negat, imò potius confirmat; Sermonum enim Magiſtræ Muſæ ſunt, id quod ſpectâſſe videntur, & qui Muſas alatas finxere, & qui Poëtas Muſarum aſſeclas: Titius inter Romana Numiſmata proſtat, eodem modo alatus, quo in noſtra Gemma Muſa: Quo Muſas alatas modo ex Euſtathio audivimus. Ex hac convenientia, quidni & alterum opinioni meæ fulcrum ſurgat? Sed ecce! Poſt Muſam Præſes Muſarum prodit

APOLLO,

Sard. incis

Onych incis

Non qualis Mercurium curſu vicit, aut Martem pugillatu: Non qualis Admeti greges pavit, aut χρυσότοξος:

Innumeris tumidum Pythona ſagittis

ſtravit; Sed Citharâ & Plectrô conſpicuus: Sed Tripode & Lauru memorandus, quibus

quibus insignibus Musarum Patronus, & in aditis Vates agnoscitur. Sed hæc vulgaria arbitraberis, ideòque an pluribus illustranda, Tuum sit judicare.

Artificium, inquit ARCHÆOPHILUS, vulgare non est. Imò, subjecit DULODORUS, nec vulgaria sunt, quæ ad res expressas dici, & possunt & debent. Citharam Apollo sublimiter pulsâsse, Homero canitur, in Hymno ℣. 204.

— Ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐγκιθαρίζει
Καλὰ καὶ ὕψιβιβάς.

Et eum, qui in nostra Gemmâ exhibetur, non abs re cum Tibullo lib. IV. El. 2. alloqui posses:

Testudineâ Phœbe superbe lyrâ!

Quibus ex verbis & Lyræ origo elucescit, ex testudine concinnatæ. Eustathius rei testis est, χέλυν asserens Citharam dictam, eò quòd testudinis testa, jugo addita, fidibusque tensa, Lyram deformaverit.

An Lyra cum Cithara eadem? subjecit ARCHÆOPHILUS. Est, & non est, respondit DULODORUS; Sunt enim, qui promiscuè his vocibus utantur, id quod ex allato patet, ubi Apollo κιθαρίζειν Homero dicitur, cùm tamen idem Orpheo λυροεργὸς, & in Epigr. λυρογηθὴς & εὐφόρμιγξ cognominetur. Sunt qui Lyram à Cithara distinguant, differentiam ponentes vel in eo, quòd Chelys sive Cithara digitis & plectro pulsaretur, Lyra autem pelleretur: vel in numero fidium, eò quòd Diodorus Lyræ *tres* tantùm, Citharæ autem sive Testudini Horatius *septem* tribuat; an rectè an perperàm, jam non inquiro. Videri potest Martinius in Lexico Philologico, ubi latiùs rem persequitur.

Tacebat DULODORUS; At ARCHÆOPHILUS, Citharam, inquit, aut Lyram Apollini convenire video, sed rationem, cur conveniat? non video. Duplex potissimùm est, respondit DULODORUS, vel quòd Citharam Apollo invenerit, vel quòd cœlestis harmoniæ Cithara index sit. Hujus rationis Servius Author est, ad Ecl. Virg. V. Illud observat Cœl. Rhodiginus; Quanquam alii non Apollinem, sed Mercurium Citharæ inventorem faciant, à quo eam Apollo acceperit, uti Homerus in Hymno canit, in tantùm scil. Cithara Apollini dicata fuit, ut & Citharus piscis, ob solam nominis cum Cithara affinitatem, Apollini sacratus, apud Athenæum, ex Apollodoro, memoretur.

Ex Tripode mihi videris loqui, subjecit ARCHÆOPHILUS, & de Tripode, ut loquaris, ipsæ nos Gemmæ monent. In priore Columnæ insistentem video, at in posteriore insistentem Terræ, & Citharæ subjectam. Tripodem machinam quandam, hiatui terræ, ex quo fatidicus spiritus prodibat, superpositam fuisse, cui insidens Pythia Deum captabat, & vaticinia petentibus dabat, ex Diodoro Te memini docere; At Servius Tripodes, *mensas* fuisse asserit, ad illud Virgilii lib. III. Æn.

Trojugena interpres Divûm, qui Numina Phœbi,
Qui TRIPODAS, Clarii Lauros, qui sidera sentis.

Et præter hæc Lil. Gyraldus, alios *Vas*, plerosque autem *perforatum sedile* tradidisse Author est. Quid inter tam diversas sententias sequendum?

Omnes, respondit DULODORUS, aliquâ ex parte vera dixisse, ipse Lilius conjicit, rejectô Phurnutô, qui insulsè lauri speciem putaverit: Rem ad oculum demonstrat Celeberrimus Spon in Miscell. pag. 118. ubi Tripos numero V. & VII. mensæ vices subit: Num. IV. perforatum sedile: In reliquis machinam vel etiam vas imitatur, idque ad mentem Athenæi, quem laudatissimus Author citat: Ὁ δὲ ἕτερος ὁ κρατὴρ καλοῦμενος. Ὅμηρος, ἐπτ᾽ ἀπύρους τρίποδας, &c. *Alterum*

Tripodis genus Poculum fuit, de quo Homerus: Septenos Tripodas, quos non admoverat igni. In his Tripodibus vinum miſcebatur.

Quid hoc ad Apollinem? excepit ARCHÆOPHILUS. Multum, reſpondit DULODORUS; Ita enim pergit Athenæus: *Eſt TRIPOS hic VERITATIS congruus index, Apollini ob Oraculorum ſuorum certitudinem dicatus: Baccho verò, quia non mentiantur ebrii.* Cæterum Tripos non tantùm ſumitur pro ea machina, quæ Delphis poſita eſt, ſed in genere pro loco vaticiniorum Apollinis, ut apud Philoſtratum in Vita Apollonii; Apollo enim non tantùm Delphis, ſed & plurimis aliis in locis Tripodem habebat, imò nec unam tantùm illam ſpecui impoſitam, ſed plures, ad illius imaginem ei dedicatas, qualis & eſſe poteſt, qui columnæ inſiſtit, quod vel inde colligas, quòd Pauſanias memorat, inter opera illuſtria, quæ Amyclis viſebantur, fuiſſe & Ænetum Quinquertionem, & Tripodes æneos: Inſtitiſſe autem Quinquertionem *Columnæ* Quicquid ſit, Τρίποδα Apollinis μαντικὸν *divinatorium* appellat Himerius apud Photium: Et in Epigr. lib. V. Apollo ipſe τριποδιλάλος dicitur, *ex tripode loquens.* Quòd formoſus hic & ſemper juvenis, & Deus & Vates, tripode poſitô vaticinia reddiderit, eâque famâ, ut Himerius Author eſt, omnes Gentes, omneſque Urbes ad ſe attraxerit.

Adeòne Apollo futurorum præſcius fuit? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Unde artem didicerit? Quâ ratione Tripodem conſtruxerit? Ridiculæ hæ quæſtiones, reſpondit DULODORUS, de Deo viderentur, niſi magis ridenda ſolutio foret, quam Antiqui ſuppeditant. Apud Homerum in Hymno Merc. ℣. 533. Apollo ipſe, juravi inquit:

Μή τινα νόσφιν ἐμοῖο θεῶν αἰειγενετάων
Ἀλλὸν γ' εἴσεσθαι Ζηνὸς πυκινόφρονα βουλήν.
Non aliquem, præter me, Deorum immortalium
Alium, ſcire Jovis ſapiens conſilium.

En ſolum ſe dicit Jovis conſilium ſcire, & tamen hic idem apud Athenæum vaticinandi artem à Glauco memoratur didiciſſe. Quod ad conſtructionem Tripodis attinet, Alii ternarii numeri perfectionem, ejus cauſam exſtitiſſe tradunt: Alii tres Cœli circulos, quos Sol annuô curſu vel ſecat, vel attingit: Alii notam Apollini temporum diverſitatem, præteriti ſcil., præſentis, & futuri; Sed ad Tripodem ſatis diu hæſimus. Etiam in Lauri ramo eſt, quod cum voluptate recorderis; Præter enim, quòd Daphnes metamorphoſis in vulgus innotuerit, Nicander in Alexipharm. ℣. 200. Apollinem primum Lauro coronatum ait. Diodorus Siculus eundem εὑρητὴν τοῦ φυτοῦ τῆς Δάφνης, *inventorem Lauri* appellat, additque, eam frondem huic Deo omnes conſecrare. Exemplum exhibet Virgilius, in Ecl. III.

— — *Phœbo ſua ſemper apud me*
Munera ſunt LAURI.

Et procul dubio innotuêre Daphnephorica, quibus Lauros, nonô quoque annô, ad Apollinis ſacra ſacerdotes intuliſſe memorantur. Occaſio ritûs eſt apud Photium ex Proclo.

Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, eòque lubentiùs ſubſiſto, quò clariùs inde diſcimus, non tantùm factum, quò tam Pelaſgi, quàm Thebani Lauros Phœbo intulerunt, ſed inſuper ipſius Dei mandatum morem invexiſſe, quanquam & juxtà exquirere libeat, annon & aliæ conſecrationis cauſæ ſint?

Sunt, inquit DULODORUS, & quidem præter hactenus allatas. Euſebius de Præparat. Evang. pag. 112. Author eſt, Laurum ideò Apollini ſacram eſſe, partim, quòd igne abundet, eòque Dæmonibus infeſta ſit; partim, quòd dum uritur,

vocalis ſit, eôque futura prædicendi vim habere credatur. Vulgatum eſt, vaticinantes Laurum veſci ſueviſſe, vulgatum, Lauri motum propitium Deum, reſponſique facilitatem portendiſſe: Nec mos in obſcuro eſt, quô ſomniorum hilaritatem captantes, Laurum capiti ſubſtraviſſe leguntur.

At Plinius, reſpondit ARCHÆOPHILUS, ideò Laurum Apollini gratam dixit, quòd ſpectatiſſimâ Parnaſſo fuerit, & quale eſt, quod in Numiſmatibus Galli & Valeriani, Apollo Lauri ramum præferens, vel *Salutaris* inſcribitur, vel *Conſervator?* An inde non conjiciam, Laurum non tam vaticinia indigitare, quàm Artem medicam? de qua ipſe apud Naſonem:

Inventum Medicina meum eſt, opiferque per Orbem
Dicor, & herbarum ſubjecta potentia nobis.

Non improbo aſſertum, inquit DVLODORVS, quanquam ne vaticiniorum juxta oblivifcar, omninò me moneat

PHOEBAS.

CAutè de hac Gemma ſentire videris, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; An autem clarè rem explicaturus ſis, neſcio. Apollinem ea exprimit, Aræ inſidentem, eique adſtantem fœminam, cùm bacillo. Fœminam cum bacillo, quidni Muſam interpreteris? Quidni Delphuſam Nympham, cum quâ Apollo colloquitur, apud Homerum in Hymno? Quidni Cyrenen aut Daphnen, quas amâſſe legitur? Aut, ſi omninò Phœbadum aliquam arbitreris, quidni ipſam Pythiam definias, quæ Delphico Oraculo præfuit?

Addere poſſes & Sibyllas, reſpondit DULODORUS, & quaſcunque Fatidicas Mulieres Antiquitas celebrat, quarumque Catalogum & Hiſtoriam dedit, de Deliciis noſtris meritiſſimus Boiſſardus, in Tractatu de Divinatione. Sed ut verum fatear, hæc ipſa copia me facit inopem. Quam ex tanto numero ſeligam, non habeo; Neque enim ullum alicujus Muſæ video, vel Nymphæ inſigne. Fœmina quieta Phœbo ſedenti, & neſcio quid meditanti, adſtat.

Hoc ipſum eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, cur Muſam potiùs arbitrer. Cithara enim muſicum Phœbi inſtrumentum eſt, & adſtans fœmina inclinatô ad Phœbum corpore, quid agere videatur, ſi non meditationes ejus excipere? Idque ſecundum illud Virgilii:

Mentis Apollineæ vis has movet undique Muſas.

Si ita placet, reſpondit DULODORUS, non refragabor, quanquam, ut dixi, nullum omninò hîc Muſæ inſigne appareat; Cithara rem indubiè ad Heliconem non deducit, conſtat enim ex Pauſania, Vaticinatrices Delphicas Oracula ſua verſibus decantâſſe, ad quam rem indicandam, ſimulacrum Apollinis, in Templo Delphico, non fatidicam Laurum, ſed Citharam prætulit, id quod

apud Licetum videre eſt, in Gemmis Annularibus pag. 185. Inclinatio fœminæ hujus ad Apollinem, & ipſius Apollinis meditabunda depreſſio, non tàm ad Muſas, quàm ad Phœbades aut Sibyllas pertinere videtur. Licet enim mentis Apollineæ vis, ut Poëta canit, Muſas moveat, non tamen id ſemper, ſed ubi Apollo Muſis præſidet: Non neceſſariò, cùm ex Gentilium hypotheſi, Muſæ Deæ utique non alienâ, ſed inditâ ſibi divinitate artes coluerint, mortalibusque in iis colendis ſuccurrerint. Hinc Muſas invocare ſolent Poëtæ, non Apollinem, niſi rarò. Secus in vaticiniis; Hîc non Phœbades invocantur, ſed Apollo. Non Phœbades aut Sibyllæ Oracula pandunt, niſi acceptô Phœbei Numinis afflatu:

Plena Phœbo Phœmonoë.

Apud Lucanum lib. V. memoratur: Et apud Virgilium Æn. VI.

— — Pius Æneas arces, quibus altus Apollo
Præſidet, horrendæque procul ſecreta Sibyllæ,
Antrum immane petit, magnam cui mentem, animumque
Delius inſpirat vates, aperitque futura.

Quid multa? Etiam baculus, quem manu profert, Phœbadem demonſtrat, modò verum ſit quod Celeb. Spon. Miſc. p. 120. aſſerit. *Magos BACULIS uſos, & his Tripodas percutere, moris fuiſſe.*

Ignoſce DULODORE, regeſſit ARCHÆOPHILUS, ſi nondum acquieſcam. De Pythia memini, eam Tripodi inſidentem Phœbœos Spiritus exceviſſe: Et de reliquis conſtat, eos furore correptos futura ceciniſſe. Neutrum autem in Gemma vel minimô ductu adumbratur.

Benè mones ARCHÆOPHILE, reſpondit DULODORUS, hæc enim eſt cauſa, cur Pythiam aſſerere non fuerim auſus. Lucanus locô allegatô:

— — Conterrita Virgo
Confugit ad Tripodas, vaſtisque adducta cavernis
Hæſit, & inſuetô concepit pectore Numen.

Sed hoc apud Phœbades aut Sibyllas perpetuum non fuit. Apud Virgilium vix adhuc

Ventum erat ad limen, cum Virgo poſcere fata
Tempus ait: Deus, ecce Deus!

In his Tripodis nulla eſt mentio. Nil niſi Deum Sibylla ſpirat, eumque jam ante templum ſentit. Quid inde?

— — — Talia fanti
Ante fores ſubitò non vultus, non color unus,
Non comptæ manſére comæ; ſed pectus anhelum,
Et rabie fera corda tument, majorque videri
Nec mortale ſonans, afflata eſt Numine quando
Jam propiore Dei.

En! Vultus & Comæ mutantur, rabieque fera Corda tument; Sed tunc demum, quum Deum jam ſentiret! Quis ex his non colligat, antea comas comtas vultumque quietum fuiſſe, qualiter & in noſtra Gemmâ? Artificemque eum Phœbados habitum expreſſiſſe, quo Phœbum recens acceſſerat: Non eum, quo Phœbo jam plena furebat. Forſitan arbitraberis, furori proximam eſſe, quòd obtortô pectore Phœbum haurire videatur. Sed id mihi favebit, facillimè ceſſuro, ſi quis certiùs quid docere potuerit. Gemma ſanè elegantiſſima eſt, nec Phœbas tantùm in ea conſideranda, ſed etiam Apollinis ſimulacrum. Non aræ adſtat, ut alibi ſolet; ſed aræ inſidet. Ara non nuda eſt, ſed ornamentis viſitur cincta, id quod fieri antiquitùs ſolitum, diverſis Authorum ſuffragiis con-

ſtat. Aras *coronatas*, docet Propertius lib. III. El. 9. *Florentibus coronis vinctas*, Ovidius III. faſt. *Floribus redimitas*, Apulejus in Floridis: *Frondentes*, Valerius Flaccus, lib. III. *Verbenis vinctas*, Horatius lib. IV. Od. II.

Molli cinge hæc altaria vittâ,

inquit Virgilius, Ecl. VIII. Et alibi:

Thure calent Aræ, ſertisque recentibus halant.

De Aris, inquit ARCHÆOPHILUS, res nota eſt, ſed Aræ inſidentem Deum, nullibi me vidiſſe memini. Cl. Vaillantii Colonias adi, reſpondit DULODORUS. Offendes Apollinem in Trojanorum Numiſmatibus, Cippo inſiſtentem, quem veriùs Aram dixeris; Offendes Mercurium in Nummis Patrenſium & Corinthiorum, in Templo, ſimili Cippo inſidentem. Et quid? An Diis id inſolitum fuerit, cùm non fuerit hominibus? Equitem Aræ, frugibus, arietumq; capitibus ornatæ, inſiſtentem, ex ædibus Cardinalis Farneſii, protulit Stephanus du Perac. Et quale eſt, quod in priore ſequentium exhibet,

NEMESIS
A JOVE COMPRESSA?

NOnne & hîc Ara viſitur? Viſitur, ait ARCHÆOPHILUS, & quidem & ipſa Coronata, adeò ut nunc dubitare deſinam. At Ego, ſubjecit DULODORUS, liberam Tibi poteſtatem relinquo, Aras in his velis agnoſcere, an Cippos? ſanè ſi formam reſpicias, Aras arbitraberis: ſi uſum, Cippos. Nihil enim aliud præſtant, quàm baſin Statuis: Et credibile eſt, tàm Apollinem, quàm Nemeſin, talibus Cippis inſidentes antiquitùs fuiſſe conſecratos.

De Nemeſi quod ais, interlocutus eſt ARCHÆOPHILUS, non intelligo. Hactenus ſanè Ledam à Jove Cygno compreſſam arbitratus ſum, nec id futili Authore. Audi Helenam apud Euripidem:

— — Ἐστὶ δὲ δὴ
Λόγος τις, ὡς Ζεὺς μητήρ' ἔπτατ' ἐους ἐμὴν
Λήδαν κύκνου μορφώματ' ὄρνιθος λαβών
Ὃς δόλιον ἐυνὴν ἐξέπραξ' ὑπ' ἀετοῦ,
Δίωγμα φεύγων.

— — *Eſt*
Fama quædam, quòd Jupiter volaverit in meam matrem
LEDAM, aſſumtâ formâ Cygni avis,
Qui effecit doloſum concubitum, ab Aquilæ
Perſecutione fugiens.

Eundem in ſenſum etiam, apud Ovidium, Arachne:

Fecit olorinis LEDAM recubare ſub alis.

Adſtipulatur Hyginus Fab. 77. *Jupiter LEDAM*, inquit, *Theſtii filiam, in Cygnum*

gnum converſus, ad flumen Eurotam compreſſit. Et quid multa? Res adeò nota eſt, ut ne vulgus quidem lateat.

Fateor, inquit DULODORUS, ideò autem non eò certior. Ipſa Helena, cùm ſuperiora memoraſſet, Cautè:

— — Ἐι σαφὴς ὅυτος λόγος.

— — *Si vera eſt iſta fama.*

Inquit, adeòque jam tunc dubitavit. Mihi, ut Nemeſin potiùs definirem, quàm Ledam, Callimachus & Pauſanias ſuasêre: Ille in Hymno in Dian. ℣. 232. ubi Helena, Ῥαμνόυσις dicta eſt, ἀμφ' Ελένη Ῥαμνόυσιδι. Prout alibi *Helena Adraſtea*, id quod in Obſervationibus ad Callimachum, quæ ſub prælo ſunt, obſolutiſſimis, Per-Ill. SPANHEMIUS tangit: Pauſanias rem apertiùs in Atticis: Ἑλένη Νέμεσιν μητέρα ἐῖναι λέγουσιν ἕλληνες, λήδαν δὲ μαστὸν ἐπισχεῖν ἀυτῇ καὶ θρέψαι, πατέρα δὲ καὶ ὅυτοι καὶ πάντες κατὰ ταυτὰ Ἑλένης, Δία, καὶ ὀυ τυνδάρεων ἐῖναι νομίζουσι. Ταῦτα ἀκηκοὼς Φειδίας πεποίηται Ἑλένην ὑπὸ λήδας ἀγομένην παρὰ τὴν Νέμεσιν. *Helenæ Matrem fuiſſe NEMESIN, Græci dicunt, Ledam verò nutricem; Nam Patrem omnes Jovem, non Tyndarum perhibent: Quæ cum Phidias nôſſet, Ledam eâ ſpecie fecit, ut Helenam ad Nemeſin adducere videatur.*

Ex his verbis, regeſſit ARCHÆOPHILUS, Helenam quidem, Nemeſis filiam eviceris, Jovem autem Cygni formâ cum Nemeſi concubuiſſe, non eviceris. Omninò, reſpondit DULODORUS, cùm conſtet, ex eo concubitu Helenam natam eſſe. Propiùs intuére Hyginum, quem modò in contrarium attuliſti. Diſces opinionis meæ firmitatem. *Jupiter*, inquit lib. II. Poët. Aſtron. *cùm amore inductus, NEMESIN diligere cœpiſſet, neque ea, ut ſecum cubaret, impetrare potuiſſet, hâc cogitatione amore eſt liberatus. Jubet enim Venerem, aquilæ adſimilatam, ſe ſequi, ipſe in olorem converſus, ut aquilam fugiens, ad NEMESIN fugit, & in ejus gremio ſe collocavit. Quem NEMESIS non aſpernata, amplexum tenens, ſomnô eſt conſopita, quam dormientem Jupiter compreſſit; Ipſe autem avolavit.*

Mirum, inquit ARCHÆOPHILUS, tàm diverſas ſententias potuiſſe invaleſcere. Neutiquam, reſpondit DULODORUS, id enim, quomodo factum ſit, ex ſequentibus diſcas: *Nemeſis*, inquit, *Menſibus actis, ovum procreavit, quod Mercurius auferens, detulit Spartam, & Ledæ ſedenti projecit in gremium: Ex quo naſcitur Helena, cœteris corporis ſpecie præſtans, quam Leda ſuam filiam nominavit.*

At niſi fallor, iteravit ARCHÆOPHILUS, non unum ſed duo ova, ex iisque non tantùm Helenam, ſed & Clytemneſtram & Dioſcuros prognatos quidam tradidêre.

Adeò intricata ſunt Authorum de his Commenta, reſpondit DULODORUS, ut quid credendum ſit, vix invenias Idem Hyginus aliô locô Helenam nec Nemeſi, nec Ledâ, ſed Pyrrhe Pimeti filiâ natam aſſerit: Et Fab. 77. Ledam ex Jove Helenæ & Pollucis, ex Tyndaro Caſtoris & Clytemneſtræ matrem facit. Fab. ſequente rem iterum confundit: Non Clytemneſtram tantùm, ſed etiam Helenam ex Tyndareo conceptam aſſerens, uti Fab. 155. Caſtorem & Pollucem ex Jove. Sed hæc ad Gemmam noſtram nihil facientia, potiore jure ſibi vendicant

DIOSCU-

DIOSCURI,

Dioſcurorum ſimulacra, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, novi nihil ſunt. Cordius & Servius jugata eorum capita expreſſerunt: Eoſdem Equeſtri impetu in hoſtem tendentes, centena Romanorum Numiſmata exhibent: Pedeſtri ſchemate juxta equos ſtantes, L. Memmius ſignavit, & abſque equis, cum haſtis, idem Servius expreſſit.

Fateor, inquit DULODORUS, Servii Dioſcuros cum propoſitis in plurimis convenire, utrique enim Galeati, cœterà autem nudi ſunt: Utriq; ſtellis inſignes, quanquam Sculptor Illuſt. Patini Stellas omiſerit: utrique ſe invicem reſpiciunt, utrique haſtis armati viſuntur. Hæc autem raritati Gemmæ propoſitæ nihil detrahunt. Differunt enim non eô tantùm, quod haſtis innitantur Dioſcuri, cùm in Numiſmate Servii eas decuſſatim componant; Sed etiam Chlamyde ab humeris dependente, & quod rei caput eſt, Gladiolô, quem parazonii inſtar, uterque geſtat.

Chlamyde inſignes Dioſcuri, paſſim viſuntur, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed de Gladio nihil me legiſſe memini, nihil de Galea; Gratum igitur feceris, ſi me rationes edoceas.

Habitum Dioſcurorum, inquit DULODORUS, ex antiquo Laconum agnoſces. Gladius, Haſta, & Galea, uſque adeò eorum propria fuére, ut & Plinius Lacedæmoniorum inventa hæc eſſe, non dubitaverit affirmare. Haſtam juſtæ longitudinis fuiſſe, qualiter & hîc cernitur, ex reſponſis Ageſilai & Archidami intelligas, quorum ille interrogatus, quouſque fines Laconicæ pertingerent? Haſtam vibrans, quouſque hæc pervenerit, inquit: Hic rogatus, quantum Regionis Spartani poſſiderent, Quouſque Haſtâ, inquit, pertingimus. Plutarchus in Apophthegm. rei Author eſt. De Galea non alium citavero teſtem, ac Apulejum, qui lib. X. Metamorph. *Caſtor & Pollux*, inquit *quorum capita Caſſides æratæ, ſtellarum apicibus inſignes, contegebant.* Sed memini de Gladio præcipuum dubium eſſe. Gladium Laconicum ξυίνην λακωνικήν, inter alia armorum genera, recenſet Julius Pollux, lib. I. cap. 10. n. 6. Xenophon ξυήλην appellat, uti videre eſt apud Suidam in voce ξυήλη.

De Gladio, inquit ARCHÆOPHILUS, neſcio an adhuc aſſentiri poſſim, brevior enim eſt, quàm ut talis credi poſſit, niſi fortè Parazonii inſtar fuiſſe arbitreris, eôdem enim modô viſitur, eôdem modô geſtatur, quô & Parazonium apud Romanos.

Non abs re hoc mones, reſpondit DULODORUS, breves enim fuiſſe Laconicos Gladios, ex Plutarcho diſcimus: In Lycurgo, cùm Athenienſis quidam Laconicorum Gladiorum brevitatem, (τὰς λακωνικὰς μάχαιρας εἰς τὰ μικρότητα) derideret, Rex Agis: *Atqui* inquit, *hiſce nos gladiolis benè attingimus hoſtes.* In Dione ξυφίδιον, *Gladius*, quo & Dio, & Dionis interfector Callipus periit, βραχὺ, *brevis* dicitur, ὥσπερ τὰ λακωνικὰ, *ſicut Laconici.* In Apophthegm. Laconicis.

Antal-

Antalcidas, quærenti, cur in bello ἐγχειριδίοις βραχέσι, *gladiis brevioribus* uterentur? Causam reddidit, quòd cominùs in hostes pugnarent. Et Agis junior, Demade dicente, præstigiatores Gladios Laconicos, τὰ λακωνικὰ ξίφη, ob *parvitatem*, διὰ μικρότητα, deglutire; Atqui, inquit, Gladiis nos potissimùm hostem impetimus. Ex quibus omnibus, utique clarum est, parvitatem non obstare, imò potius asserto suffragari.

DIANA ARICINA, SEU NEMORENSIS,

Nos vocat. Dianam non tantùm appositum nomen prodit, sed & habitus. Lunulam vides fronti præfixam: Vides Canem & Arcum, quorum illum dextrâ, hunc autem sinistrâ præfert: Vides & Pharetram sinistro humero eminentem.

Video hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, indeque Dianam Venatricem potiùs appellarem; Sed non placet Dianam sedere. Inter Antiquitatis reliquias talem vix inveneris. Suidas in voce ἡ περγαία Ἄρτεμις, ἡ Θεὸς ἄυτη νομίζεται ἀγορτέυειν ἀεὶ καὶ πλανᾶσθαι. *Hæc Dea putatur circuire semper, & vagari*; Hinc nota illa Epitheta ἐλαφοβόλος, *cervos persequens*, κυνηγέτις *Canum actrix*, θηρήτειρα *ferarum insectatrix*.

Quid inde? respondit DULODORUS. Nonne hoc ipsum raritatem Gemmæ nostræ insigniter auget? Venatricem Dianam non nego, Canis enim ex venaticorum genere, quales Dianæ jungi solere, ex Pausania constat; Imò & Arcus, & Pharetra, id abundè testantur. Id autem probè tenendum, non in ipso venationis actu, sed à venationibus quiescentem hîc præfigurari, id quod & ratio est, cur vestis fluxa dependeat, cùm alioquin, secundum Claudianum, *gemino cinctu* crispari soleret, qui habitus, ex communi nobiliorum Antiquitatum acervo, imò etiam ex Minutio Felice constat, cui in Octavio, Dea hæc *altè succincta venatrix* appellatur. Quiescit Diana, non in templo, sed sub arbore, id quod probè observandum; Eô enim non tantùm Studiorum locus, lustra, sylvæ, nemora, quibus Diana delectari solet: Non tantùm Lucorum consecratio, de qua Luctat. Placid. in illud Statii lib. IV. Theb. ℣. 425.

Nec caret umbra Deo. Nemori Latonia cultrix
Additur, — —

Sed omninò singulare quid indigitatur.

Duplex mihi conjectura sedit, excepit ARCHÆOPHILUS, utrâque ex Pausania depromtâ, quarum si alterutram admittas, habebo quod mihi gratuler. In Arcadicis refert, apud Orchomenios in Suburbanis fuisse ξόανον Ἀρτέμιδος ἐν κέδρῳ

κέδρῳ μεγάλῃ, *effigiem Dianæ in Cedro magna*, indèque Deam *Cedreatin* appellatam esse. Quid ais DULODORE? annon locus ad Gemmam quadrat? Non videtur, respondit ille; Non enim hîc *in*, sed *sub* arbore Diana sedet: Ut taceam Cedrum, quæ aliô planè, & ramorum, & foliorum, luxuriat habitu, & non obscurè à proposita arbore discrepat.

Alter locus fortaßè convenientior erit, perrexit ARCHÆOPHILUS. In Laconicis memoratur: Bœum, unum de Herculis filiis, è tribus Civitatibus, Etiade, Aphrodisiade, & Sida, coloniâ deductâ, cùm quæreret, ubi cum sociis consisteret, responsum accepisse: Dianam, quô locô Urbem conderet, monstraturam. Exscensione igitur factâ, Leporem se ostendisse, quem secutum, tanquam viæ ducem, cùm ille ad *Myrtum* se recepisset, oppidum ibi munivisse, stirpemque eam coluisse, & Dianam simul Servatricem celebrâsse. Hoc in exemplo *Diana* & *Myrtus* se nobis exhibent: Myrtus, quæ & foliorum tenuitate ab arbore proposita nihil differt.

Si probè examines, inquit DULODORUS, deprehendes, nec convenire; Sed quid inde rationem sumo? Utique Dianæ, sub Myrto sedentis, Pausanias non meminit, & quò minus ad Græciam respicias, subscriptum nomen facit, quod non Græcum, sed Latinum est. Mihi omninò ad *Dianam Aricinam*, aut *Nemorensem*, hæc pertinere persuasum est, nec opinor, si rationes audieris, conjecturæ calculum Te negaturum.

Aurem do, respondit ARCHÆOPHILUS, & si rem ritè deduxeris, dabo & assensum. Tria loca, perrexit DULODORUS, rem opinor in aprico ponent. Primum suggerit Joh. Brodæus in Anthologiam, ex Scholiaste Pindari: *Creditum ab antiquis*, inquit, *Dianam Idibus Augusti venatu abstinere, ideoque nec venari tunc cessante Deâ licuisse, sed coronari consuetos canes, facesque accendi spicatas, juxtaque suspendi, quicquid erat venatoriorum instrumentorum.* De facibus & instrumentis etiam Gratianus, in Cynegetico suo, Sacro Nemorali id fieri asserens:

Spicatasque faces sacrum ad nemorale Dianæ
Sistimus, & solito catuli velantur honore,
Ipsaque per flores, medio in discrimine luci,
Stravêre arma sacris.

Et apertiùs Papinius. lib. III. Sylva. I. ℣. 54.

Jamque dies aderat profugis cum regibus aptum,
Fumat Aricinum Triviæ nemus, & face multâ,
Conscius Hippolyti splendet lacus, ipsa coronat
Emeritos Diana canes, & spicula tergit,
Et tutas sinit ire feras, omnisque pudicis
Itala terra focis, Hecateias excolit Idas.

Ex his utique indubiè docemur, Dianam Idibus Augusti, quod hîc facit, à Venationibus quievisse: Docemur, simulacrum in nemore fuisse, quod hîc sub arbore adumbratum est: Docemur, canes emeritos ab ipsa Diana coronatos, cujus rei blanditiæ testes esse possunt, quibus Diana Canem sedentem in Gemma demulcet: Ut taceam arma, quæ & ipsa sinistrâ deponit.

Sed faces non video, excepit ARCHÆOPHILUS. Facibus hîc opus non est, respondit DULODORUS, neque enim heic solenne sacrum, quo Diana colebatur, sed Dianæ quiescentis simulacrum exhibetur.

Nihil habeo, quod ultra opponam, subjecit ARCHÆOPHILUS; Gratum igitur feceris, si de Diana Nemorensi vel Aricina plenius me docere libeat. Id agam, inquit DULODORUS, & quidem paucis. Aricia oppidum Latii

fuit, ab Urbe C X X. si Dionysium audis, secundum Strabonem autem CLX. stadia distans. Sita erat juxta Albam, ut Servius notat, ad Æn. lib. VII. ℣. 763. habebatque nemus tantæ jucunditatis, ut non tantùm Vitellius Imperator in eô libenter versaretur, uti notat Tacitus Hist. lib. III. c. 36. sed & ipsa Urbs Martiali lib. XIII. Epigr. 19. & Ovidio Fastor. VI. *Nemoralis* ab eo vocaretur. Hoc nemus, Pausania teste, Dianæ fertur consecrâsse Hippolytus, ab Æsculapio vitæ restitutus, eratque mos, ut sacerdotio servi tantùm fugitivi potirentur, & inter hos is, qui prior certamine superâsset, *Rex Nemorensis* dictus, prout & *Templum Dianæ Nemorale*, Ovidio in Arte, quo, ut supra audivimus Idibus Augusti, cùm Diana à Venationibus quiesceret, facibus accensis fœminæ ab Urbe currebant. Graphicè Propertius:

Cùm videt accensis devotam currere tædis
In nemus, & Triviæ Lumina ferre Deæ.

Sed ex nemore in hortos descendimus. Hîc pleno sinu nobis obviam graditur

POMONA.

DEam vides, cujus procul dubio fabula Tibi innotuit. Hortos fingitur coluisse, maritalis thalami nescia. Ambibant eam non pauca Ruris Numina, sed Deorum nullus vel ardentiùs vel feliciùs amorem persecutus est, quàm Vertumnus. Is varias cùm assumsisset formas, tandem in vetulam mutatus, pudicitiam, si non fregit, tamen concussit, indeque, quod vetula non potuit, in juvenem reformatus effecit, votisque suis potitus est, uti latius apud Ovidium Met. lib. XIV. decantatur.

De Pomona loqueris, inquit ARCHÆOPHILUS, ac si Pomonam hanc jam demonstrâsses. Si Tibi res fixa est, quidni rationem edis? Neque enim vel pulchritudo rem conficit, quam non vulgarem video, vel fluida vestis, aut velum, quæ ventis ludibrio sunt. Hæc Nympham quidem, non autem Pomonam arguunt.

Pomonam, inquit DULODORUS, arguunt Poma, quæ velum in ſinum collectum implent. Ad oculum ea patent, ſimulque aperiunt, & Nominis rationem, & Deæ ſtudium. Utrumque ex Ovidio firmatur dicto loco:

Rege ſub hoc POMONA fuit, quæ nulla Latinas
Inter Hamadriades, coluit ſolertius hortos,
Nec fuit Arborei ſtudioſior altera fœtûs,
Unde tenet nomen. Non ſylvas illa, nec amnes:
Rus amat, & ramos felicia POMA ferentes.

Rege ſub hoc, inquit, indigitatque *Procam*, quem præcedenti verſu nominaverat.

Ergo Latinum nomen *Pomona* fuit? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Mihi Tuſcum credebatur, eademque cum Dea *Horchia*, quam in Etruria cultam, *Livius* narrat. *Norciam*, reſpondit DULODORUS, ita enim legendum eſſe, non *Horchiam*, ex Lil. Gyraldo conſtat, Arameè per interpretationem idem eſſe, quod *Pomona* latinè, Samuelis Talmudiſtæ authoritate, in Vertumnianum Propertii Annius docet, Alii autem Norciam, non Pomonam, ſed Fortunam arbitrantur.

Atqui, inquit ARCHÆOPHILUS, ſi rectè memini, Interpretes Juvenalis nusquam ſe legiſſe dicunt, Norciam accipi pro Fortuna. Ita eſt, inquit DULODORUS, ſed Beroaldus contrarium oſtendit, producto Martiano Capella in libro de Nuptiis Philologiæ. En verba! *Omnium garrula puellarum, & contrario ſemper fluibunda luxu, levitate pernix deſultoriâ geſtiebat: Quam alii Sortem aſſerunt, Tychemque complures, aut Norciam.* Sed hæc utcunque ſe habeant, ad rem vel nihil faciunt, vel parum. *Pomonam* Romæ cultam ſufficit. *Pomonal* fuiſſe in agro Solonio, viâ Oſtienſi, ad duodecimum lapidem, diverticulo à Millenario octavo, Feſtus Author eſt. *Flaminis Pomonalis* meminit Varro, qui & obſcuram ejus originem teſtatur, Pomonamque *Pomorum Patronam* vocat

SALUS

Onych incis.

Succedit. Salutis ſimulacrum in Numiſmatibus rarum non eſt, ſed eſt eô habitu, quô hîc, Onychi inciſum, ob oculos ponitur. Vix unum hactenus Numiſma ſerpentem, ſtolæ circumvolutum, exhibuit, idq; ſub Marco Aurelio apud Triſtanum Tom. I. pag. 628. & Oiſelium Tab. LXXX. ubi tamen eô differt, quòd menſæ inſiſtat, & dextrâ haſtile teneat, quod in noſtro ſecus eſt. Salutis veneratio magna fuit, tàm apud Græcos quàm apud Romanos: Hinc crebræ illæ Inſcriptiones: SALUTI PERPETUÆ, SALUTI PUBLICÆ, SALUTI SANCTÆ, ÆSCULAPIO ET SALUTI, ÆSCULAPIO ET HYGIÆ, apud Gruterum & Reyneſium; Ut taceam JOVEM SALUTAREM, MATREM DEUM SALUTAREM, JUNONEM item SOSPITAM, MINERVAM PÆONIAM, VENEREM PANACEAM, qualiter vel in Inſcriptionibus, vel apud Authores dicuntur, aperto teſtimonio, Gentiles non tantùm Saluti Deæ ſalutem ſuam credidiſſe, ſed & aliis acceptam tuliſſe, unde &

Apulejus *Salutigeros Deos* memorat. Adeò cœcitas mentis, Veri Dei neſcia, in incerto pependit! Poſſem hîc Vicum Salutis, & Portam Salutarem apponere: Poſſem & Salutis Ædem à C. Junio Bubulco Cenſore locatam, quàm Conſul bello Samnitico voverat, & mox Dictator dedicavit, uti ex Livio diſcimus: Poſſem Salutis ſacrificium, quod trigeſimo die Martii fiebat, & de quo Ovidius in Faſtis:

Et Romana Salus, Araque Pacis erit.

Sed alia ſunt, rem propiùs tangentia. En ſtolam longam hujus Salutis! En ſerpentem! En vaſculum, ex quo ſerpentem hunc cibat!

Stola, reſpondit ARCHÆOPHILUS, in mentem mihi revocat antiquisſimam Hygiæ apud Sicyoniam ſimulacrum, eodem ferè habitu cum Æſculapio ornatæ; Uti enim ille partes omnes, præter manus, faciem, & imos pedes, laneâ tunicâ albâ, & pallio velabatur; Ita hæc undique, partim comis, quas Deæ mulieres detonderant, partim vero Babylonicæ veſtis laciniis, tecta memoratur.

Babylonica veſtis, reſpondit DULODORUS, quin longa fuerit, dubitari non debet; Ex Juſtino enim docemur, Semiramidem crura velamentis texiſſe, moremque eum veſtis, inde Gentem univerſam tenuiſſe; Sed in Numiſmatibus & Gemmis, Stola Salutis non Babylonica eſt, ſed vel Græca, vel Romana, indigitatque ſalutis conſtantiam, non aliter ac ſtola Spei, ſpei moram, quam tamen ipſa, laciniam levando, tolerabiliorem videtur reddere.

Satisfacit ratio, inquit ARCHÆOPHILUS, ideòque ad ſerpentem tranſeo. Hic licet Saluti vulgò tribuatur, attamen non ingratum facies, ſi de eo mentem tuam mihi aperire dignaberis. In ſerpente, reſpondit DULODORUS, ſe ſiſtit primò Æſculapius, quem ſerpentis figurâ Epidauro advectum, hiſtoria Romana docet: Se ſiſtit ille, qui herbam ferens, alterum, ab Æſculapio interfectum, in vitam revocavit, quæ herba poſtea & Androgeo vitam reſtituit, & Æſculapio cauſa fuit, ut ſerpentem, artis ſuæ inſigne ſtatueret: Se ſiſtit & ſerpentis natura, qui exuto ſenio reviviſcere ſolet, adeòque commodè Salutis Genius creditus eſt, dignusque, quem vel ſacrificiis colerent, vel dapibus demererent, id quod ex Nummo maximo Nervæ apud Triſtanum T. I. pag. 221. cernimus, ubi ſerpens ſinuoſus, poma & fruges Aræ impoſitas depaſcitur, ut taceam communia Salutis ſimulacra, quæ ſerpentes ubique paſcunt: Taceam & Draconem Lanuvinum, de quo Propertius:

Lanuvium annoſi vetus eſt tutela Draconis,
Hîc, ubi Tartareæ non perit hora moræ:
Quà ſacer abripitur cœco deſcenſus hiatu,
Quà penetrat virgo, tale iter omne cave!
Jejuni ſerpentis honos cùm pabula poſcit
Annua, & ex imo Sibila torquet humo.
Talia demiſſæ pallent ad ſacra puellæ,
Cùm teneru anguineo creditur ore manus.
Ille ſibi admotas in virgine corripit eſcas,
Virginis in palmis ipſa caniſtra tremunt.

Ad alia properabat DULODORUS, ſed ARCHÆOPHILUS, unicum, inquit, ſupereſt. De Vaſe adhuc dicendum; Neque enim Salus hæc Pateram tenet, qualem alibi ſolet, neque Caniſtrum, quale modo à Poëta audivimus. Mihi hæret aqua, & niſi Tu lucem affundas, vereor ut rem aſſequi poſſim.

Vaſculum, reſpondit DULODORUS, quod Salus noſtra præfert, eſt Meta-

Metaniptrum, de quo apud Athenæum Callias lib. II. δέξαι τὴν δὲ μετανιπτρίδα τῆς ὑγιείας; *Accipe hanc Metaniptrida bonæ valetudinis:* Et Nicoſtratus, Μετανιπτρίδα αὐτῷ τῆς ὑγιείας ἔγχεον *aſſunde illi bonæ valetudinis Metaniptrida.* Loca allegat nobilis Antiquarius Triſtan, addito & Philetæro apud eundem, & Polluce, qui nomen ipſius Deæ Vaſi tribuit, lib. VI. cap. 16. Vaſa ſacrificiorum inſignia ſolent eſſe, En!

SALUTIS SACRIFICIUM!

Salutis hoc ſacrificium eſſe, ex ſerpente conſtat. Serpentem Salutis Genium creditum, modo vidimus. Ad propoſitas Gemmas Arnobii adſcribimus teſtimonium: *Æſculapius iſte, quem prædicatis,* inquit, *Deus præſtans, ſanctus Deus, Salutis dator, valetudinum peſſimarum propulſator & extinctor, Serpentis eſt formâ, & circumſcriptione finitus, per terram reptans, ut cœno natis vermiculis mos eſt. Solum mento radit & pectore, tortuoſis voluminibus ſe trahens, atque ut pergere prorſus poſſit, partem poſtremam conatibus prioris adducit, & quoniam legitur uſus cibis etiam, quibus vita in corporibus immoratur, habet patulas fauces, quibus cibos tranſvoret oris hiatu appetitos.*

In noſtra Gemma, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, cibus ei non porrigitur, ſed ipſe vel columnæ circumvoluitur, vel flammis ſuper ara ardentibus obvertitur, an cremandus? Minimè, inquit DULODORUS, ſed ut fumum hauriat, & vel ad reſtituendam, vel ad prolongandam ſanitatem, ejus dulcedine commoveatur.

Mira res, infit ARCHÆOPHILUS, quod vitæ animantium maximè contrarium eſt, ut ejus præſentia benevolentiam credatur conciliare! Non ut animal, reſpondit DULODORUS, conſideratur hic ſerpens, ſed ut Genius, divino Numine plenus. Procul dubio Tibi innotuit, in eo conſiſtere rationem ſacrificiorum, ſi non maximam, tamen ſpecioſiſſimam, quòd Dii odoribus delectentur. Id non Gentiles tantùm credidére, quos eô nomine ridet Lucianus, quaſi verò odoribus illis Dii victitarent. Sed etiam filii fœderis, cùm in Veteri Teſtamento nihil frequentius ſit, mentione dulcis ſacrificiorum odoris coram Deo, ſuavitate ejus deliniendo, & ad gratiam ſalutiferam invocando.

Sed quid caput arietis? interrupit ARCHÆOPHILUS. Caput Arietis reſpondit DULODORUS, & ipſum Æſculapio ſacratum, aſſerit Leonhardus Auguſtinus, ad ſimile ferè ſacrificium, idque ideò, quod Symbolum aries conſervationis ſit, propter inſignem temperiem Solis in Ariete ſigno cœleſti. Sol videlicet, vel conſervandæ, vel reſtituendæ ſanitatis, non imbecille credebatur Numen: Id quod non Authores tantùm adſtruunt, ſed & ipſa nobiliſſimæ Antiquitatis monumenta. Etiam inter Gemmas noſtras exemplum eſt. Prodit

ÆSCULAPIUS SOLI ET LUNÆ Sacrificans.

Quid narras? inquit ARCHÆOPHILUS. Æſculapium Apollinis ſive Solis filium, Soli & Lunæ ſacrificantem?

Ita eſt, reſpondit DULODORUS. Æſculapium prodit Serpens bacillo implexus, de quo modo audivimus: Sacrificantem & Patera evincit, quam dextrâ prætendit, & Ara, quæ ad pedes viſitur: Sacrificantem Soli & Lunæ, demonſtrant expreſſa hinc inde utriusque ſimulacra. Nihil mireris, ARCHÆOPHILE. Ut hic Patri ſacrificat, ita Jupiter ſacrificaverat Avo, cùm adverſus Titanas proficiſceretur, uti videre eſt apud Arnobium lib. I. c. 11. de falſa religione: Et cui potius ſacrificaret Æſculapius Medicinæ Deus, quàm Soli & Lunæ, à quibus materiæ medicæ deſcendit & vigor & incrementum?

At non Solem hîc video, ſed ſtellam, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Leve hoc eſt, reſpondit DULODORUS. Stellæ figurâ Sol innumeris in monumentis proſtat.

At quæſo, inquit ARCHÆOPHILUS, edoceas me, quid ſub Æſculapio Veteres intellexerint? Neque enim comprehendere poſſum, quî Senex barbatus, imberbis Apollinis, ſive Solis filius dicatur?

Rem accipe ex Pauſania, reſpondit DULODORUS, In Achaicis: Ἐν τούτῳ τοῦ Ασκληπιοῦ τῷ ἱερῷ ἐς ἀντιλογίαν ἀφίκετο ἀνήρ μοι Σιδόνιος, ὃς ἐγνωκέναι τὰ ἐς τὸ θεῖον ἔφασκε Φοίνικας καὶ τὰ τὲ ἄλλα Ἑλλήνων βέλτιον, καὶ δὴ καὶ Ἀσκληπιῷ πατέρα μὲν σφᾶς Απόλλωνα σπιφημίζειν, θνητὴν δὲ γυναῖκα ὀυδεμίαν μητέρα. Ασκληπιὸν μὲν γὰρ ἀέρα γένει τὲ ἀνθρώπων ἐιναι καὶ πᾶσιν ὁμοίως ζώοις, ἐπιτήδειον, πρὸς ὑγίειαν. Ἀπόλλωνα δὲ ἥλιον, καὶ ἀυτὸν ὀρθότατα Ἀσκληπιῷ πατέρα ἐπονομάζεσθαι, ὅτι ἐς τὸ ἁρμόζον ταῖς ὥραις ποιόυμενος ὁ ἥλιος τὸν δρόμον, μεταδίδωσι τῷ ἀέρι ὑγιείας. Εγώ δὲ ἀποδέχεσθαι μὲν τὰ ἐιρημένα, ὀυδὲν δὲ τι Φοινίκων μᾶλλον ἢ καὶ Ἑλλήνων ἐ͂ιναι τὸν λόγον ἔφην. ἐπεὶ καὶ ἐν Τιτᾶνι τῆς Σικυωνίων τὸ ἀυτὸ ἄγαλμα Ὑγέιας τὲ ὀνομάζεσθαι. καὶ παιδὶ ἐ͂ιναι δῆλα, ὡς τὸν ἡλιακὸν δρόμον ἐπὶ γῆς ὑγείαν ποιοῦντα ἀνθρώποις. *In hoc Æſculapii templo altercatio mihi fuit cum Sidonio homine, qui & rerum omnium divinarum peritiores eſſe Phœnicas, quàm Græcos, contendebat: Tum verò & inter ipſos, ajebat, Æſculapii Patrem Apollinem celebrari, matrem ei verò mortalem fuiſſe negabat. Æſculapium enim aliud nihil, quàm aërem eſſe, ex quo bona valetudo, (quam Græci* ὑγίειαν *appellant) tam homini quam cunctis aliis animalibus exiſteret. Apollinem, qui Sol ipſe eſt, jure patrem Æſculapii perhiberi, quòd anniverſarias viciſſitudines curſu conficiens ſuo, aëri ſalubritatem impertiat. Hæc ego illi facilè aſſentiebar, ſed non eſſe magis Phœnicum, quàm Græcorum, eam opinionem oſtendebam; cùm Titane etiam (quod eſt Sycioniorum oppidum) Æſculapii ſignum ſalubritatis dicatur. Eſſe verò vel Puero manifeſtum ajebam, corporum in terra ſalubritatem, Solis curſu effici.* Ex his patet, quid de Æſculapio ſenſerit Antiquitas, adeòque non amplius

plius miraberis ARCHÆOPHILE, quòd filius barbatus, Pater imberbis sit; Quanquam imberbem Æsculapium exhibeat Laur. Pignorius, & Æsculapii Pueri, imò & imberbis, idem Pausanias, illius in Arcadicis, hujus in Corinthiacis meminerit. Facilè videlicet intelliges, diversum aëris habitum diversis simulacris adumbrari, juvenili sc. serenum, barbato autem nubilum & pluviis impletum, à quibus terrestrium vigor, vitæque salubritas.

Si ita se res habet, subjecit ARCHÆOPHILUS: Quidni Lunam Æsculapii matrem statuam, uti Apollinem patrem? nam & hæc aëri salubritatem impertit. Si Veterum suffragium accederet, regessit DULODORUS, facilè suffragarer. Sed altum est silentium. Imò potiùs contrarium surgit; Æsculapii enim matrem, vulgò Coronida Nympham statuunt, id quod videre est apud Diodorum, indèq; *Phœbo Nymphaque Coronide natum*, cecinit Ovidius I. Fastor. Messenii Arsinoë Leucippi filiâ natum asseruere, uti Pausanias testatur, in Messeniacis & Laconicis, quæ diversitas facilè excusari potest, cùm Cicero tres Æsculapios memoret. Quicquid sit, Lunæ cum Æsculapio necessitatem ex eodem Pausania adstruxeris qualemcunque. Dianæ, quæ cum Luna eadem est, ut vulgò patet, templum Epidauri fuisse memorat, imò & alibi in templo Dianæ fuisse simulacrum Epionis, Æsculapii uxoris. Et quidni Per-Ill. SPANHEMII, ad me gratiosissima subnecto verba? Ad Lunam, inquit, unâ cum Sole signatam in Gemma, quæ Æsculapium exhibet, eximiè facit Procli locus, in Timæum lib. I. p. 49. &c. quod Opus Græcè tantùm hactenus prostat, διότι ὁ Ἀσκλεπιακὸς νοῦς ἐστὶ Σεληνιακὸς, ὥσπερ ὁ Ἀπόλλων Ἡλιακὸς νοῦς.

NEPTUNUS
ATLANTICUS

Sardon. incis.

Sequitur, celeri Equorum alatorum Biga provectus. Neptunum ex Tridente agnoscimus, vulgato tertiæ sortis sceptro, de quo Orpheus in Hymno:

> Χαλκοτόρευτον ἔχων χείρεσσι τρίαιναν.
> *Ferro tornatum tenens manibus tridentem.*

Eô triplicem undarum substantiam præfiguratam volunt, aëream, aqueam, & igneam. Curru Neptunum per æquora vehi, Antiquorum superstitio credidit. Apollonius Argon. lib. IV. ỳ. 1325.

> — — Εὖτ' ἂν δὲ τοι Ἀμφιτρίτη
> Ἅρμα ποσειδάωνος ἐΰτροχον αὐτίκα λύσῃ.
> — — *Quam nobilis Amphitrite,*
> *Neptuni celerem currum apto tempore solvet.*

At alii, inquit ARCHÆOPHILUS, Delphino eum insidere perhibent. Id tum fieri respondit DULODORVS, cùm celeritate opus est, innuit ipse apud Lucianum in Dial. Deorum Marin. ubi ad Tritonem ζεῦξον τὸ ἅρμα, ἢ τοῦτο μὲν πολλὴν ἔχει τὴν διατριβὴν ὑπάγειν τοὺς ἵππους τῇ ζεύγλῃ, καὶ τὸ ἅρμα ἐπισκευάζειν; σὺ δὲ

σὺ δὲ ἄλλα δελιφῖνα μοι τινὰ τῶν ὠκέων παράστησον ἐφιππάσομαι γὰρ ἐπ᾽ αὐτοῦ τάχιστα. *Currum junge, vel an hoc longiorem rebus moram injiciet, ſubmittere equos jugo, & currum apparare? Tu verò potius Delphinum mihi aliquem ex velocibus illis huc ſiſte, inequitando enim illi, quàm celerrimè provehar.* Sed hoc utique in Neptuni arbitrio reliquerint Gentiles, uti &, quæ currui animalia voluerit jungere.

De animalibus, regeſſit ARCHÆOPHILUS, ſcio quibusdam Vitulos marinos, & Cetum: Scio aliis, & quidem plerisque, Equos nominari; Hi autem an ſibi contrarii ſint neſcio. Equum à Neptuno productum legimus, cùm de Athenis cum Minerva contenderet. Ab eô tempore, quidni Equi in Vitulorum & Ceti locum poterunt ſucceſſiſſe? Sed hoc levius eſt. De Numero equorum lis eſſe poteſt, cum Orpheus *quatuor* ſtatuat, in Gemma autem *duo* tantùm ſint, & quidem alati. Alatos equos, aut Pegaſos, Neptuno dari, nullibi me legiſſe memini. Ad celeritatem, aut etiam ad Corinthum reſpicerem, quæ Neptuno ſacra, Pegaſos ſuos ejus currui junxiſſe, non abſurdè crederetur, niſi Neptunum hunc Atlanticum inſcripſiſſes. Si quid eam in rem habes, Dulodore, ne tergiverſeris, obſecro, meis id auribus deponere.

Unicus, inquit ILLE, Platonis locus eſt, qui ad omnia Tibi ſatisfaciet, exſtat in Critia, ubi latius de Inſulâ Atlanticâ diſſerit, & inter cœtera non tantùm Neptunum, in diviſione Terrarum, Inſulam Atlanticam ſortitum, & ex filia Clitonis & Leucippes decem filios, omnium deinceps Atlanticorum Progenitores, procreâſſe. Non tantùm Inſulam omni rerum copiâ beâſſe, divinumque inde cultum in ea obtinuiſſe memorat, ſed & nominatim de *Equis alatis* docet. Cùm templum ejus aureo ambitu circumdatum, unum ſtadium longitudine, tria jugera latitudine, impleviſſe: Cùm figuram barbaram fuiſſe: Suprema faſtigia Argento, culminaque & apices auro ornata, interiora laquearia ebore, auro argento & orichalco cœlata, parietes, columnas, pavimenta orichalco inducta memorâſſet, immediatè ſubjicit: Χρυσᾶ δὲ ἀγάλματα ἐνέστησαν, τὸν μὲν θεόν ἐφ᾽ ἅρματος ἑστῶτα ἓξ ὑποπτέρων ἵππων ἡνίοχον αὐτὸν τὲ ὑπὸ μεγέθους τῇ κυροφῇ τῆς ὀροφῆς. ἐφαπτόμενον. *Statuas quin etiam ex auro eréxerunt. DEUM quidem CURRU INSISTENTEM, TENENTEMQVE EQVORUM ALATORUM HABENAS*, laquearia altâ cervice tangentem. Quid poſt tàm apertum teſtimonium deſideres?

Nihil omninò, reſpondit ARCHAEOPHILVS, niſi ut Inſulæ Atlanticæ ſitum doceas. Multum poſtulas, ſubjecit DVLODORVS. Res ardua eſt, nec meo decidenda judicio. Peritiorum Opinionem adfero. Americam putant, idque eô fortaſſe non abs ratione, quòd Platoni extra columnas Herculis ponatur, & Lybiâ & Aſiâ perhibeatur major fuiſſe. Si ſuffrageris, non neceſſe eſt pluribus diſputare, unde Americæ Incolæ eam regionem intraverint, cùm & Phœnicum, extra Columnas Herculis, navigationes notæ ſint, & Plato apertè doceat, etiam Athenienſes cum iis bellum geſſiſſe. Quicquid ſit, ſi Inſulæ nomen periit, non tamen periit maris. Atlanticum hodienum dicitur: Et ne terra nos lateat, ſagaciſſimum, ante ducentos annos, Columbi ingenium effecit. Sed hæc apud alios latius. Ad noſtra revertimur. In hâc Gemmâ, & ipsâ ſanè non vulgari artificio celatâ,

NEPTU-

NEPTUNUS REX

Adumbratur. Neptunum, inquit ARCHÆOPHILUS, appoſitus Tridens demonſtrat, & niſi fallor eôdem modô, quô in Gemma hac viſitur, etiam exſtat in Numiſmate Gentis Pompejæ apud Urſinum, imò etiam in Faſtis Goltzianis, adeò ut inter rariora reponi vix mereatur.

Diſtinguendum eſt inter Gemmas & Numiſmata, reſpondit DULODORUS. Poterit aliquid in Numiſmatibus vulgatum eſſe, quod tamen in Gemmis rarius occurrit. Adde, quòd figurarum Gemmis inciſarum alia ut plurimùm ſoleat eſſe ratio, quàm earum quæ in Numiſmatibus viſuntur. Hæ vel gloriam ſignantis, vel honorem Dei, ob præſtitum auxilium, concernere ſolent: Illæ verò etiam fiduciam auxilii futuri, qua is in Deum reſpexerit, qui Gemmam annulo incluſam geſtavit. Raritatem Neptuni Regis in Gemmis inde colligas, quòd nec Gorlæus, nec Cauſæus, nec alius, quod ſciam, quiſquam talem dederit, qualem hic adſpicimus. Densô capillitiô & promiſſâ barbâ inſignis eſt, eòque pertinet Epitheton Κυανοχαίτου *nigris jubis* aut *comis conſpicui*, quod ei apud Poëtas non uno in loco tribuitur. Exemplo ſit illud Orphei in Hymnis:

Κλῦθι ποσειδᾶον γαιήοχε κυανοχαῖται.

Audi Neptune, Terræ concuſſor, nigras comas habens.

Illud fortaſſe miraberis, quî capillorum horrore luxuriet, cùm tamen idem Orpheo χαριτῶπα *gratioſam faciem habens* vocetur; Sed id facilè ex Virgilio compones, quô Authore lib. I. Æneid. cùm emiſſam hyemem Neptunus ſenſiſſet:

— — *Graviter commotus, & alto*
Proſpiciens, ſummâ placidum caput extulit undâ.

De Diademate, inquit ARCHÆOPHILUS, major cura ſubit; Ejus enim ratione Neptunum Regem mihi videris appellâſſe, nec fortaſſis abs ratione, uti enim Jupiter Rex Cœli, Pluto Rex Inferni, ita & Neptunus Rex Maris fuit, idque vi diviſionis inter fratres factæ, de qua Mythographi paſſim; An autem apud Authores Regis cognomentum tulerit, neſcio.

Omninò, reſpondit DULODORUS, apertè id Pauſanias in Corinthiacis. Imperante Troezeniis Althepo, diſceptâſſe Neptunum & Minervam de loci tutelâ, inquiunt, itàque ex eo certamine diſceſſiſſe, ut ex Jovis arbitrio communis utriſque honos eſſet. Eam ob rem Minervam venerantur Poliadem & Stheniadem, duobus eandem cognominibus, & ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ βασιλέα ἐπίκλησιν Neptunum *Regem* cognomento. Ita & ποντομέδων, *Rex Ponti*, Orpheo dicitur, in Hymnis, ut alios taceam. Ovidio vocatur *Rector Pelagi*:

Mulcet aquas RECTOR PELAGI,

& apud Maronem Æolo nunciare jubet ipſe:

Non illi imperium Pelagi, ſævumque Tridentem,
Sed ſibi ſorte datum.

Et quid multa? In terminis *Regem* vocat Poëta in Priapejis.

Undæ Tænaros æquorisque REGI

Et Silius lib. XVII.

Talibus alloquitur REGEM Maris.

Sexcenta ſunt ejusmodi loca, & piget iis diutiùs immorari, præſertim cùm poſt Regem Pelagi, ſui contemplationem ſequenti in Gemma nobis ſuggerat

OCEANVS,

OCeanus Grammaticis communiter ex Græco Ὠκέως *citò* & νάω *fluo* derivatur. Alii ab antiquitate deducunt, quod ὠγένιον, παλαιὸν ſive *antiquum* Heſychio ſignificet, & Suidæ Ὤγενος, ἀρχαῖος θεὸς audiat, ὅθεν ὠγενίδαι καὶ ωγένιοι, ἀρχαῖοι. Quis fuerit hic Ὤγενος, idem Heſychius docet, apud quem Ὠγὴν, ὠκέανος legitur. Idem ſcil. Oceanus eſt & Ὠγήν. Qui poſteris Oceanus, is antiquiſſimis temporibus Ὠγὴν videtur dictus, non ab antiquitate, ſed ut Voſſio placet, ab חוג quod valet *circulum* ſeu *ambitum*, quod circuli ſcilicet in modum terram ambiat. Quicquid ſit, Heſiodo Theog. 133. eſt filius Terræ, Cœlo imprægnatæ, id quod etiam Plato in Timeo, Cicero de Univerſitate, Hyginus in Fabulis aſſerunt. Θεῶν γένεσιν vocat Homerus Il. Ξ. ψ. 201. & ex Orpheo diſcas, ſuffimentum ejus aromata fuiſſe. Elegans Hymnus eſt, quem eò lubentiùs hîc recito, quò plura, huc facientia, ſuggerit·

ΩΚΕΑΝΟΝ καλέω, πατέρ' ἄφθιτον αἰὲν ἐόντα,
Ἀθανάτων τε Θεῶν γένεσιν θνητῶν τ' ἀνθρώπων,
Ὃς περικυμαίνει γαίης περιτέρμονα κύκλον
Ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα,
Καὶ χθόνιοι γαίης πηγόρρυτοι ἰκμάδες ἁγναί.
Κλῦθι μάκαρ πολύολβε, θεῶν ἄγνισμα μέγιστον,
Τέρμα φίλον γαίης, ἀρχὴ πόλου ὑγροκέλευθε
Ἔλθοις εὐμενέων μύσταις κεχαρισμένος αἰεί.
Oceanum voco, patrem incorruptum, ſemper exiſtentem,
Immortaliumque Deorum genus, mortaliumque hominum:
Qui circumfluit terræ circa extremitates circulum,
Ex quo omnes fluvii, & univerſum mare,
Et terreſtres terræ ex fontibus fluentes humores puri:
Audi beate, dives, Deorum purgatio maxima,
Finis amicus Terræ, principium Poli, humidas vias habens:
Veni benevolus, ſacra diſcentibus gratus ſemper.

De Oceano excepit ARCHÆOPHILUS, hæc eleganter dicuntur, an autem Oceanus hac in Gemma exhibeatur, ignoſce DULODORE, ſi pauliſper adhuc dubitem. Oceanus Euripidi Ταυρόκρανος *Tauriceps* dicitur; At in Gemma nullum omninò Tauri ſignum eſt: Et quid? an Oceanus decumbens ex urna aquas evolvat?

evolvat? Fluviorum hoc proprium eſt, indeque potiùs vel Rheni, vel Danubii, hoc Simulacrum crediderim; Hos enim eô ſchemate in Nummis cernimus.

De Fluminibus res trita eſt, reſpondit DULODORUS; At de Oceano paulò obſcurior: Hunc tamen, ut in noſtrâ Gemmâ cœlatum arbitrer, Naves in causâ ſunt, jam in altum provectæ, totamque proinde aream adimplens aquarum planities. Danubius & Rhenus, aliique quicunque fluminum, exiguo plerunque alveo, magnitudinis ſuæ modulum indicant, at hîc vel ultra Gemmam extenditur. Nihil in ea, præter undas. Undis incumbit, & undas ex urna evolvit: ut intelligas, non aliundè, ſed ex ſe Oceanum undas mutuari. Ταυρίκρανος Euripidi dicitur, ſed eidem etiam dicitur Pontum ἀγκάλαις ἑλίσσων *cubitis volvens:*

Πόντον Ὠκεανος ὃν,
Ταυρόκρανος ἀγκάλαις
Ἑλίσσων.

Ubi interpretes, uti vocem ἑλίσσων falsò *circumdans* reddiderunt, ita nec videntur Ταυρόκρανον rectè, *taurinum caput habentem* interpretati, cùm etiam is Ταυρόκρανος dici poſſit, qui *taurinis cornibus inſignis* eſt, qualis Neptunus, quem inde Ταῦρον & Ταύρειον dictum accepimus. Videri ea de re poteſt Per-Ill. SPANHEMIUS de Uſu & Præſtantia Numiſmatum Diſſ. IV. p. 360. Hæc ſi tecum conſideres, ARCHÆOPHILE, mitiùs, opinor, opinionem meam excipies, cùm in minuta effigie, an cornua, an comam agnoſcas, adeò planum eſſe non poſſit. Ita nec urnam, Fluviorum geſtamen, in contrarium adduxeris, cùm Oceanum Æthiopiæ fluvium quibusdam creditum, ad Phialam Nemeſis, Pauſanias obſervet: Cùm Nilum fluvium Ægyptiis Oceanum dictum, ſub eòque humorem intellectum, Diodorus teſtetur: Cùm conſtet, Oceanum Fluviorum Parentem eſſe:

Ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα,
Καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρέιατα μακρὰ νάουσιν.

Ex quo omnes fluvii, & totum mare,
Et omnes fontes, & putei alti oriuntur,

Ut Homerus canit Il. φ. ℣. 197. ſeq. Fateor Oceani ſimulacrum, Romæ ad arcum Campiliani repertum, urnâ carere, ſoliſque undis incumbere, adjectis in vertice cornibus, in dextra temone, & ſub ſiniſtra monſtro marino; Sed ut in illo ad monſtrorum copiam Artifex reſpexit, quidni reſpexerit in noſtra ad aquarum originem? De nihilo non eſt, quod & Homerus & Orpheus non fluvios tantùm, ſed & totum mare ex Oceano oriri cecinerunt; Sive enim ſub Oceano humorem aqueum intelligas, vel ut principium ad rerum conſtitutionem neceſſarium, ex quo mare, ut nobilior in Natura conſtituta pars, ſive Oceanum pro mari externo ſumas, à quo internum defluit, utrinq; tamen ratio eſſe poteſt, cur à mari Oceanus diſtinguatur: utrinque, non minus ac in Fluviis, cur & urnam præferat.

Sed præter urnam, inquit ARCHÆOPHILUS, ſiniſtrâ adhuc bacillum præfert, & ſub navibus non undas video, ſed micantem ubique planitiem. Bacillum reſpondit DULODORUS, ad Oceani potentiam refero, imò & ad providentiam, quâ immenſas aquarum vortices non tantùm producit, ſed etiam coërcet, ut navigantibus eò tranquillior curſus contingat. Ἀκαλαῤῥέιτης Homero vocatur, quòd lenis ejus curſus Solis motum imitari videatur, ut Phurnutus cenſet, & aquam Grammatici ab æquo & lævi derivant. Quid concinniùs ad Gemmam noſtram dici poteſt? Quid ad micantem illam planitiem, de quâ dubitare Tibi placuit? Nonne ſuccurrat, & hîc, quod Coridon de ſe apud Maronem Ecloga II.

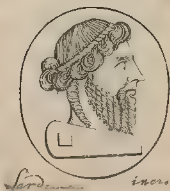
— — Nuper me in littore vidi,
Cùm placidum ventis ſtaret mare.

Quod apud Theocritum Cyclops.

Η γαρ πρᾶν ἐς πόντον ἐσέβλεπον ἦς δὲ γαλάνα.

Quanquam Servius id neget per Naturam fieri poſſe. Divina videlicet poteſtas omnia poteſt. Etiam Mari ſui ſunt limites, non minus ac Terræ. Limitum & Author & Defenſor credebatur

ΖΕΥΣ ΟΡΙΟΣ
SIVE
JUPPITER TERMINALIS,

Vel eo nomine memorandus, quòd effigie ſimillimus ſit ei, quem in Familia Terentia Denarius Varronis exhibet. Jovem eô Ὅριον ſive Terminalem depingi, interpres Urſinus ait. Nec forſan abs ratione; Ut enim Terminum prodit quadrata, cui inſiſtit, baſis, ita Jovem & prolixa barba evincit, & vultus, Divinæ Majeſtatis pleniſſimus.

Urſinus, inquit ARCHÆOPHILUS, rationem afferti ſui prætermiſit, indeque mihi dubium aliquando fuit, annon hæc effigies ipſius Varronis eſſet? cùm non tantùm adſcriptum nomen eum videretur arguere, ſed & mos, quô viros celebriores Hermarum inſtar dedicabant. Hanc certè ſententiam video & ipſum Urſinum foviſſe, in Imaginibus Illuſtrium Ao. 1570. Romæ impreſſis, idque non futili conjecturâ, ſed adhibitô in ſuffragium Pliniô, qui lib. VII. c. 30. *Varronis*, inquit, *in Bibliotheca, quæ prima in Orbe ab Aſinio Pollione ex Manubiis publicata Romæ eſt, unius viventis poſita imago eſt:* Quid ad hæc reſpondes, DULODORE?

Idem, ſubjecit ille, quod Plinius hîc docet; Si enim Plinius, tanquàm ſingulare quid, ſtatuam viventi, eô tempore memoret poſitam, quô jam Cæſaris & Auguſti aliorumque effigies in Numiſmatibus fulgebant, quomodo effigiem eandem poterimus ſtatuere in Nummo, eô tempore percuſsô, quô effigies viventium in Nummis ſignare, ne Cæſari quidem adhuc licebat? Urſini authoritas nihil juvat, ipſum enim mutatâ ſententiâ, in Familiis non amplius Varronem, ſed Jovem Terminalem agnoſcere, ſupra dixi. De more, Viros celebriores Hermarum formâ dedicandi, non negaverim; Neque enim apud Græcos tantùm id fieri ſolitum, ſed etiam apud Romanos, exemplis Valeſii Publicolæ, M. Porcii Catonis Cenſorini, L. Junii Ruſtici, Philoſophi Stoici, conſtat, quorum Hermæ apud Urſinum viſuntur.

De hoc, utpote re certâ, non laboro, regeſſit ARCHÆOPHILUS, potius ſi Jupiter Terminalis omninò in Varronis Numiſmate, & proinde etiam in hâc Gemmâ agnoſcendus ſit, velim ſcire, quæ ratio ejus ſignandi? & quid de eo apud Authores occurrat?

Ratio,

Ratio, respondit DVLODORVS, cur Varro Hispaniæ Proquæstor Jovem Terminalem signaverit, triplex esse potest, vel quòd in terminis Romani Imperii constitutus, eos ab hostibus immotos hôc Numine voverit, eô scilicet sensu, quô & antiquitùs, cùm Jovi Capitolino reliqui Dii cederent, resistens Terminus Terminorum firmitatem memoratur portendisse, id quod Augustinus refert, de Civit. Dei, lib. IV. c. 29. Vel quòd rei rusticæ jam tum studeret Varro, id quod doctissimi ejus, ea de re commentarii suggerunt. Numa videlicet, cùm & publicum Pop. Romani, & privatum Romanorum agrum, certis limitibus terminisque definivisset, lapides in confiniis positos, *Jovi Terminali* legitur sacrâsse, additâ sanctione, ut non tantùm Terminalia quotannis fierent, sed & ii, qui Terminum exarâssent, aut transtulissent, cum bobus sacri essent. Videri ea de re possunt Dionysius Halicarnass. Plutarchus, & Sex. Pomp. Festus. Tertia ratio esse potest Ænigma de Termino, quod, ut antiquissimum, A. Gellius memorat in Noctibus Atticis lib. XII. c. 6. Tale est:

Semel minusne, an bis minus sit? non sat scio.
An utrumque eorum? ut quondam audivi dicier.
Jovi ipsi Regi noluit concedere.

In voce lusus est. Qui non *semel minus*, non *bis minus*, sed *semel & bis*, id est *Terminus* vocatur.

Quid hoc ad Varronem? infit ARCHÆOPHILUS. Dicam, respondit DULODORUS. A. Gellius licet id inenarratum reliquerit, ut legentium conjecturas in requirendo acueret, tamen subjecit: *Hoc qui volet diutiùs apud se se quærere, inveniet quid sit, in M. VARRONIS de Sermone Latino ad Marcellum librô secundô.* Quibus ex verbis utique constat, Varronem id enarrâsse, adeòque eâ re, utpote remotioris doctrinæ indice, gloriari potuisse. Quô autem id faceret schemate, si non Jovis Terminalis effigie, quæ simul & studia ejus indicaret, & non minus pietatem etiam in Patriam Populo Romano approbaret? Vides ARCHÆOPHILE, non temerè hîc Jovem Terminalem me statuere. Restat ut adhuc depromam, quid de Jove Terminali Antiquorum Thesauri nobis largiantur: Græcum Numen fuit. Ὅριος ζεὺς dicebatur. Plato ejus meminit in octavo de Legibus, ubi ita habet: Πρῶτον δὴ νόμοι ἔστωσαν λεγόμενοι τοὔνομα γεωργικοί. ΔΙΟΣ ὉΡΙΟΥ μὲν πρῶτος ὅδε νόμος ἐιρήσθω. μὴ κινέιτω γῆς ὅρια μηδεὶς &c. *Agriculturæ leges*, inquit, *primò ponantur, primoque TERMINALIS JOVIS hæc: Nemo fines atque terminos agri moveat.* &c. Meminit & Demosthenes in Halonéso, ubi tamen falsò Ὁρέιου pro Ὁρίου legitur, id quod vel inde colligas, quòd ejus ara intra Pteleum & Albam Actam posita memoretur, quô in locô constitutum fuerit, Chersonesum fossâ ductâ disterminare, adjectâ inscriptione:

Τόν δὲ καθιδρύσαντο θεῷ περικαλλέα βωμὸν
    Λευκῆς καὶ πτελεοῦ μέσσον ὅρον θέμενοι.
Ενναέται χώρης σημήιον. ἀμμορίης δὲ
    Ἀυτὸς ἄναξ μακάρων ἐστὶ μέσος κρονίδης.

Limes ut in medio Leucæ Pteleique notetur,
*   Hæc est excellens ara sacrata Jovi.*
Ne populos turbet contentio, Juppiter ipse,
*   Rex superûm, medius limite signat agros.*

De Ὅροις terminis loquitur, à quibus, Julio Polluce teste, ὅριος ζεὺς denominatur, qualem & Dionysius Halicarnassæus appellat, de Numa agens lib. II. Κελέυσας ἑκάστῳ περιγράψαι τὴν ἑαυτοῦ κτῆσιν, καὶ στῆσαι λίθους ἐπὶ τοῖς ὅροις, ἱεροὺς ἀπέδειξεν ΟΡΙΟΥ ΔΙΟΣ τοὺς λίθους, καὶ θυσίας ἔταξεν αὐτοῖς ἐπιτελεῖν ἅπαντας ἡμέρα τακτῇ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐπὶ τὸν τόπον συνερχομένους, ἑορτὴν ἐν ταῖς πάνυ τιμίαν καὶ τὴν τῶν ὁρίων

 θεῶν

θεῶν καταστησάμενος. ταύτην Ῥωμαῖοι τερμινάλια καλοῦσιν, ἀπὸ τῶν τερμόνων, καὶ τοὺς ὅρους αὐτοὺς, ἑνὸς ἀλλαγῇ γράμματος παρὰ τὴν ἡμετέραν διάλεκτον ἐκφέροντες, Τέρμινας προσαγορεύουσιν. ἐι δὲ τὶς ἀφανίσειεν ἢ μεταθέιη τοὺς ὅρους, ἱερὸν ἐνομοθέτησεν ἐ͂ιναι τοῦ θεοῦ τὸν τούτων τὶ διαπραξάμενον, ἵνα τῷ βουλομένῳ κτείνειν αὐτὸν ὡς ἱερόσυλον, ἥ τὲ ἀσφάλεια καὶ τὸ καθαρὸν μιάσματος ἐ͂ιναι προστῆ. τοῦτο δ' ὀυκ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν κατεστήσατο μόνον κτήσεων τὸ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων, ὅροις κἀκεῖνα περιλαβὼν, ἵνα καὶ τὴν Ρωμαίων γῆν ἀπὸ τὴς ἀστυγείτονος ὅριοι διαιρῶσθεοὶ, καὶ τὴν κοινὴν ἀπὸ τὴς ἰδίας. Τοῦτο μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων φυλάττουσι Ρωμαῖοι, τοῦ χρόνου μνημεῖα τὴς ὁσίας αὐτῆς ἕνεκα. θεοὺς τὲ γὰρ ἡγοῦνται τούς τέρμονας, καὶ θύουσιν αὐτοῖς ἔτι, τῶν μὲν ἐμψύχων ὀυδέν. ὀυ γὰρ ὅσιον αἱμάττειν τοὺς λίθους. πελάνους δὲ Δήμητρος, καὶ ἄλλας τινὰς καρπῶν ἀπαρχάς. *Ut enim contenti propriis, aliena non concupiſcerent, cavit Lege de terminandis prædiis. Cùm enim unumquemque juſſiſſet ſuas poſſeſſiones circumſcribere, ac in finibus ſtatuere lapides, lapides iſtos JOVI TERMINALI ſacros eſſe voluit: Juſſitque, ut illis omnes quotannis ſtatô die ſolenni cœtu, eo in loco rem divinam facerent, ſacrato cum primis nobili feſto in honorem Deorum, qui terminis tutelares præſident. Id Romani vocant TERMINALIA, ſicut limites ipſos appellant TERMINOS, unâ noſtræ linguæ literâ mutatâ. Nos enim* τέρμονας *dicimus: Quos ſiquis transferre auſus fuiſſet, aut tollere, Lege latâ caput ejus, qui tale quid patrâſſet, Deo Terminali devovit, interfectori ipſius, tanquam ſacrilegi, impunitate promiſsâ, & puritate à ſcelere. Nec de privatorum tantùm poſſeſſionibus hoc ius ſanxit, verum etiam de publicis, & ipſas certis complexus finibus, ut Romanum agrum à vicinarum urbium agris TERMINALES DII diſcernerent, & publicum à privato. Quem morem usque ad hæc tempora obſervant Romani, temporis illius monumentum, & ipſius Religionis ergò. Nam Deos putant terminos, eisque ſacra faciunt: Non animal ullum mactantes, quòd nefas ſit cruentari hos lapides: Sed liba cerealia, frugumque offerentes primitias.* Prolixior locus eſt, addendum tamen cenſui, quòd non tantùm de Jove Ὁρίῳ teſtetur, ſed & omnem Terminaliorum ſuggerat & rationem & cultum. Deſierat DULODORUS; At ARCHÆOPHILUS, aliam Gemmam producens: Quid hoc eſt? inquit, neque enim compoſitionem intelligo, quanquam operis antiquiſſimi ſimul & rariſſimi.

HERMEROS
AN
TERMINUS ALATUS?

Reſpondit DULODORUS, neque enim ipſe rem indubiè aſſequor. Per-Illuſtris EBERHARDUS à DANCKELMANN, Gemmam hanc Theſauro Electorali nuper addidit.

Elegans Κειμήλιον eſt, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſed quò elegantiùs, eò & obſcuriùs; Quid enim *Hermeros?* quid *Terminus alatus?* An Termino, qui nullâ re ſanctior eſt, quàm immobilitate, alas affinxerit Antiquitas?

Eôdem

Eôdem modô, reſpondit DULODORUS, id factum credi poteſt, quô in Numiſmatibus Auguſti, vel Papilionem inter Paguri brachia, vel Terminum Fulmini alligatum cernimus: Ut ſcilicet Auguſti illud adumbraretur, quod crebrò eum jactâſſe, Suetonius Author eſt: Σπεῦδε βραδέως ἀσφαλὴς γάρ ἐσ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης, *Feſtina lentè, cautus enim temerario milite melior eſt.* Noſti ARCHÆOPHILE, ſimili ferè invento & Fabii Maximi cunctationem eſſe involutam. Numiſmata ejus exhibent cornucopiæ fulmini alligatum, ut vires bellicæ cum felicitate publica conjunctæ, eamque temerè emiſſæ peſſundaturæ ſignificentur. Sed alibi de his dixi. In propoſita Gemma, ut Terminum ſub capite hoc latere arbitrer, non tantùm quadrata capitis baſis in cauſa eſt, ſed etiam Caput Juvenile, capillis faſciolâ colligatis, id quod ſimili planè modô etiam in capite Termini cernimus, inter Numiſmata Calpurniorum, qui Terminum ſignârunt, quod Numa generis Author eum ſacrâſſet.

Parum abſum, inquit ARCHÆOPHILUS, quin hanc tecum ſententiam amplectar, cohibebo tamen judicium donec etiam de *Hermerote* docueris. *Hermeros*, excepit DVLODORVS, Deus fuit ex *Herme*, ſive Mercurio, & *Erote*, ſive Cupidine conjunctus. Non inſolitas Veteribus fuiſſe ejusmodi compoſitiones, oſtendit Hermathena ex Mercurio & Pallade, & Hermeracles, ex Mercurio & Hercule conjunctus quorum ex Gemmis ſimulacra dedit eruditiſſimus Sponius, in Miſcellan. Sect. I. Art. IV.

Subit memoriam locus, inquit ARCHÆOPHILVS, & jam recordor ibidem & Hermerotem publici juris eſſe factum. Ita eſt, ſi Sponium audias, reſpondit DULODORUS, ſed mihi non facilè perſuaſerit, cùm eo in ſigno ne unicum quidem Erotos, aut Cupidinis indicium occurrat?

Atqui, regeſſit ARCHÆOPHILUS, amabilis pueri ſpecies ibi viſitur, an hæc non ſufficiens eſt Cupidinis argumentum? Nullô modô, reſpondit DULODORUS, cùm enim ex Homero conſtet, etiam Mercurium, infantem adhuc, & citharam inveniſſe & Apollinis boves eſſe furatum, omninò aliô adhuc indiciô Cupido deſignari debuiſſet, ſi Hermeros eô Simulacrô exhiberetur. Si me audias, ſimplicem potius Mercurium credes, cùm eum & caduceus & crumena & alicula teſtentur; Sed quorſum hæc? Nempe ut oſtendam, eô rariùs eſſe κειμήλιον noſtrum, quod Hermeros hactenus inter Antiquitatis reliquias non apparuerit. Ne autem abs ratione, & de noſtro gloriari videar, audi quid effatum ſtabiliat. Mercurium demonſtrat quadrata ſub capite baſis. Cupidinem demonſtrat ala. Caput cùm juvenile ſit, utrique convenire videtur. De quadrata baſi, Hermarum deſcriptio docet, apud Suidam, ſub voce ἑρμῶν, ubi ſtatuas Mercurii quadratas & cubicas, Athenis ideò meminit fuiſſe, quòd ſermonis is & veritatis præſes crederetur, quæ ſemper ſibi ipſi ſimilis eſſe deberet.

De Hermis, inquit ARCHÆOPHILUS, res trita eſt, adeòque de iis facilè aſſentirer, ſi alas capiti affixas cernerem. Caput criſpulum, capillis faſciâ cinctis, utique non Mercurium, ſed alium quemcunque indigitare videtur: Et quid in baſi exſtans illud quadratum? Locum brachii deſignat, reſpondit DULODORUS, eòque locus Servii quadrare videtur, ad Æneid. lib. VIII. ubi docet, Mercurium, quôd ei in monte dormienti manus amputatæ fuiſſent, Cyllenium dictum eſſe, indeque & Hermas appellatos ſtimulos, in modum ſignorum ſine manibus effictos. Quod ad caput attinet, non ſemper Mercurii effigiem id referebat, ſed quorumcunque interdum hominum celebriorum. Exempla protulerunt Achilles Tatius, & Fulvius Urſinus, adeòque mirum non eſt, quòd alæ Mercurii non appareant, cùm aliùs cujusdam effigies hæc eſſe poſſit. Et quidni Antinoi? qui Hadriani amoribus inſerviit, adeòque jure Cupidinis ſimul ſpecie ef-

fictus

fictus credi poſſet? Coma convenit, nec lineamenta faciei abhorrent: Quidni etiam Cupido ipſe? Capilli floridi & criſpantes addicunt, imò nec diadema contradicit, cùm Cupidinem diademate capillos coërcuiſſe, Calliſtratus Author ſit. Sed ſufficit Hermerotem ex Herma & Erote ſive Mercurio & Cupidine compoſitum monſtrâſſe. Ne alicujus Authoris authoritas deſit, coronidis loco Plinium pando, qui lib. XXXVI. c. 5. *Inter eximia ſculptorum opera etiam HERMEROTES TAURISCI memorat.* Sed

JUPPITER

Nos revocat, variis ſuis, ſive Potentiæ conſpicuus, ſive Gloriæ inſignibus. Duo cernis ejus capita, tria ſimulacra: Alterum caput Diademate fulget, alterum Oleâ inſignitur. Simulacra Haſtis innixa vel ſedent, vel ſtant, præferuntque vel Fulmen, vel Victoriam, vel Pateram. In ſecundo adjecta eſt & Aquila, non tantùm ad Jovis pedes, ſed etiam in Gemmæ averſa κεραυνοφόρος, & roſtro lauream extollens. Nihil in his novi eſt; Noſti enim Jovem, & ſtantem & ſedentem, pluribus in Nummis proſtare, noſti Haſtam Jovis ſceptrum eſſe, noſti Fulmen ejusdem telum, Aquilam miniſtram, Victoriam comitem.

Hæc equidem novi, inquit ARCHÆOPHILUS; Sed tamen volupe fuerit, quædam Authorum loca audire, præſertim cùm etiam vulgaria interdum demonſtratione egeant. Recorderis igitur, reſpondit DULODORUS, Haſtam Græcis Sceptrum dictam, & antiquitùs pro Deo cultam, ideòq; ſimulacris Deorum additam, apud Juſtinum lib. XLIII. c. 5. memorari. Recorderis, Sceptrum Jovis, omnium metallorum varietate diſtinctum, apud Pauſaniam El. priore doceri; Imò & ipſum Jovem ab hoc σκηπτοῦχον *Sceptriferum* Orpheo cognominari. De Fulmine plena ſunt Poëtarum commenta:

Ipſe Pater mediâ nimborum in nube coruſcans
FULMINA molitur dextrâ.

Inquit Virgilius lib. I. Georg. & in aperto jacent cognomina à fulminibus jovi addita. Κεραύνιος *fulminator* dicitur Orpheo, Τερψικέραυνος *fulmine gaudens* & ἀργικέραυνος

κέραυνος *fulmine coruſcans*, Homero Il. Θ. 2. & T. ℣. 121. Ille Jovem fulminantem Hymnô proſecutus eſt, & hic de Jove in Idam deſcendente Il. Λ. ℣. 184.

Ἔχε δὲ στεροπὴν μετὰ χερσὶν.

Habuit fulmen in manibus.

Sed dies citiùs deficeret, quàm teſtimonia de Jovis fulmine. Ad Pateram & Aquilam vel unicus Lactantius ſuffecerit, qui Jovem contra Titanas profecturum, in Naxo Inſula ſacrificâſſe, ſacrificantique in victoriæ auſpicium Aquilam advolâſſe, indeque ejus tutelæ ſubjugatum memorat: Si non ſufficiat, memoriam ſubire poterit & Aquilarum genus, quod Jovis dici, nullâque rapacitate infame eſſe, Ælianus in Hiſt. Anim. prodidit: Subire poterit, & Aquilarum natura, quòd pennata hæc Regis altiſoni ſatelles, ſi Plinium audias, fulmine non tangatur; Sed etiam in Jovis habitu eſt, quòd delectet. Comas Homerus *ambroſias* vocat. Il. A. ℣. 528. Barbam Prudentius *rigentem*, in Hymno de Romano Martyre: Et quod Lucianus de eo Jovis ſimulacro protulit, quòd in Templo Deæ Syriæ viſebatur, id ad propoſita ritè fortaſſis attulero. Διὸς ἄγαλμα ἐς δία πάντα ὁρῆ καὶ κεφαλὴν, καὶ ὄμματα καὶ ἕδρην. καὶ μὲν οὐδὲ ἐθέλων ἄλλως εἰκάσεις. *Jovis Simulacrum per omnia Jovi aſſimilatum eſt, & capite, & oculis, & ſedentis habitu: neque ipſum alteri, ne ſi velis quidem, aſſimilare poteris.*

Tantane, inquit ARCHÆOPHILUS, Artificum fuit ſapientia? Fuit ſanè, reſpondit DVLODORVS, neque enim abs ratione ſimulacra Deorum variârunt. In pleriſque genius Naturæ radiat. Jupiter enim pro aëre ſumtus, quidni fulmen jactet, quod in aëre naſcitur? Jupiter pro Deo, quidni ſuperiora nudus, inferiora veſtitus fingatur, cùm tamen in cœlis Dei Majeſtas aperta ſit, in ſublunaribus autem Naturæ operibus involvatur?

At in priore, inquit ARCHÆOPHILUS, nullô velamine latet, ſed ubique nudus eſt? Talem, reſpondit DULODORUS, ſe Deum non rarò exhibere, non tantùm in pœnis, ſed etiam in beneficiis, experientiâ teſte conſtat. De Jove Rege, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, & de Olympico adhuc audire geſtio, neque enim capita in Gemmis expreſſa indubiè Jovis ſunt, cùm poſterius Regis, prius autem Philoſophi cujuſdam videri poſſit. Quid Philoſophum arguat, non video, inquit DULODORUS. Pallium, reſpondit ARCHÆOPHILUS, ab humeris utrinque dependens, planè qualiter in aliis Antiquitatum reliquiis Philoſophis ſolet. Dum de Philoſophis loqueris, reſpondit DULODORUS, in mentem venit Lucianus, apud quem Jupiter Philoſopho ſe per omnia aſſimilâſſe legitur: Quanquàm eò recurrere neceſſe non ſit, Pallium enim etiam Jovis geſtamen fuiſſe, ſatis conſtat. Ita apud Pauſaniam Jovis Olympici Pallium aureum memoratur. El. pr. Ubi ſimul & de Corona, oleaginæ frondis ad imaginem effictâ, docemur, quæ in altero capite radiat. Quod ad prius attinet, id Jovi Regi addicit Gemma apud Triſtanum T. III. pag. 336. addicit, ut diximus, Diadema, & ſuffragantur opinioni, non tantùm Plutarchus in princ. amatoriar. narrat. ubi Jovem cognomento *Regem* in Lebadia Bœotiæ cultum memorat, ſed & innumera Poëtarum loca: Apud Heſiodum in Operib. ℣. 69. Διὶ κρονίωνι ἄνακτι, *Jovi Saturnio REGI* obtemperant Dii. Et Homerus de Jove locutus Il. A. ℣. 529. canit:

Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος

Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

Ambrosiæ autem comæ defluxerunt REGIS
Ex capite immortali.

Ut alia taceam, quæ tàm apud Latinos, quàm Græcos prostant. Et hîc repetere longum foret. Subit

ISIS
CUM
CADUCEO,

MInutisſima eſt hæc Gemma, non tamen adeò minuta, ut oculum fugiat vel Iſis, vel rarisſimum Iſidis inſigne, Caduceus. Iſidem prodit Calathus, Serapidis alibi ornamentum, ſed quod ei cum Iſide commune fuit. Videri poteſt Numiſma Hadriani apud Oiſelium Tab. XLVII. n.2. quanquam alibi Loti florem præferre ſoleat, aut etiam Tauri cornua, uti ex Plutarcho conſtat.

Caduceus me anxium tenet, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, neque enim unquam caduceum ei datum memini, nec ſuccurrit ejus ratio, niſi fortè ad fabulam Jûs reſpicere liberum ſit, quam Mercurii ſolertia, Argi cuſtodiâ liberavit. Caduceum certè Mercurii, qui eum, Diodoro teſte, invenit, inſigne eſſe nemo neſcit, & Jo in Iſidis Numen tranſiiſſe, Ovidius docet Met. l.1. fin.

Ratio hæc, reſpondit DULODORUS, adeò futilis non eſt, quanquam propior ſit, vel in geniturâ, vel in convictu. Iſidem Mercurii filiam quibusdam creditam, Plutarchus author eſt. Locus adduci meretur, ſed cum prolixior ſit, Idiomate Romano: *Iſidem,* inquit, *multi MERCURIO, multi Prometheo natam perhibent, quorum hunc Sapientiæ & Providentiæ, illum Grammaticæ & Muſicæ inventorem eſſe, cenſent. Itaque Hermopoli etiam Muſarum priorem Iſidis & Juſtitiæ nominibus afficiunt, quòd ſit, ut diximus, Sapientia.* Et iterum: *Rheæ occultè cum Sole congreſſæ Solem imprecatum, ajunt, ut neque in menſe, neque in anno pareret, ſed MERCURIUM amore Deæ captum cum ea coiſſe, ac deinde in ludo cum Luna victorem, ſeptuageſimam partem cujuſvis diei abſtuliſſe, atque ex his omnibus dies quinque confeciſſe, ac CCCLX. anni diebus adjeciſſe, quæ quinque dies nunc ab Ægyptiis Epagomenæ, id eſt adjectitiæ vocantur, & ut natales Deorum, feſti aguntur. Primâ earum die Oſirim natum, ſecundâ Arverin, quem alii Apollinem, nonnulli Orum ſeniorem dicunt: Tertiâ Typhonem, non ſuo tempore & loco, ſed latere ictu perrupto exiluiſſe: Qartâ Iſidem in Panygris: Quintâ Nephtyn, quam & Finem & Venerem & Victoriam nominant. Patrem autem Oſiridis & Arveris fuiſſe Solem, ISIDIS MERCURIUM Typhonis & & Nephthys Saturnum.* Hæc Plutarchus de Iſidis genitura. Si convictum reſpicias

ſpicias, ex Diodoro doceberis, idque tribus in locis, quorum primô à Mercurio erudita, ſecundô Oſiride in militiam digreſsô, Mercurii conſiliis adjuta: tertiô cum Mercurio Oſiridem ſacrificiis & divinis honoribus dignata memoratur. Verba & ipſa ſubjici digna ſunt. Columnam memorat lib. I. pag. 16. utrique Deo cum ſacrarum literarum Inſcriptione erectam, in quarum una, Iſidis videlicet, hæc notantur: *Ego Iſis ſum, Regina hujus Regionis, A MERCURIO ERUDITA. Quæ lege per me ſancita ſunt, nemo ſolvere poteſt. Ego Saturni noviſſimi Dei Filia ſum natu maxima. Ego ſum Oſiridis Regis Uxor & Soror. Ego ſum, quæ prima fruges mortalibus peperit. Ego Regis Hori mater ſum. Ego ſum, quæ in Canis ſidere exoritur. Mihi Bubaſtos Urbs ædificata. Vale! Gaude! Ægypte mea nutrix.* Locum integrum adjeci, quia pleraque Iſidis amplectitur. Alter eſt eod. libro pag. 10. *Hic ſc. Oſiris, inquit, rebus Ægypti conſtitutis, & totius Regni adminiſtratione Iſidi Uxori in manus traditâ,* συμβόυλον Ἑρμῆν *CONSILIARIUM MERCURIUM ei adjunxit, quòd Prudentiâ cæteros anteſtaret omnes.* Tertius locus eſt pag. 12. *Oſirim ex hominibus ad Deos translatum Iſis & Mercurius ſacrificiis, aliisque inter Deos præclariſſimis honoribus dignati fuêre.* Ex his omnibus utique ſufficiens ratio elucet, cur caduceus Iſidis tergo in noſtra Gemmula affictus ſit, licet in aliis hactenus, quòd recorder, non apparuerit. Mercurialem ſanè caduceum, etiam in Iſidis Pompa prælatum, apud Apulejum legimus, Librô ultimô Metamorphoſεων, ubi Dea hæc tanquam Panthea deſcribitur.

CAPUT PANTHEUM

INquit ARCHÆOPHILUS, etiam hæc Gemma nobis exhibet, eô planè modô præfiguratum, quò apud Gorlæum exhibetur, in Dactyliotheca. Imberbe eſt, cùm idem apud Seguinum, in Nummo Antonini Pii, barbatum prodierit. Ea differentia, quid ſi differentiam ſexûs arguat? Quid ſi barbatum Serapidem, imberbe Iſidem demonſtret? Id non dixero, reſpondit DULODORUS, potius enim eſt, ut imberbe Oſiridem ſtatuas, quem & radii demonſtrant. Rem ex reliquis inſignibus indubiè collegeris. Non fœminea ea ſunt, ſed virilia: Cornu arietinum Jovem Ammonem deſignat: Calathus Serapidem innuit: Tridens Neptunum prodit; Serpens Æſculapium aſſerit, de quibus vel in ſuperioribus jam dictum, vel in ſequentibus adhuc dicetur.

Mira compoſitio, inquit ARCHÆOPHILVS. Totne Deos ſub una figurâ exhibuêre? Imò, reſpondit DULODORUS, tot Deos non niſi unum crediderunt. Appoſitè Diodorus Siculus, qui Ammonem, Serapidem, Solem, Æſculapium idem Numen ſtatuit: Appoſitè ex Diodoro Euſebius, qui Oſirim

 àqui-

à quibusdam Serapin, ab aliis Bacchum, à nonnullis Plutonem, ab aliis Ammonem, vel Jovem, vel Pana, commemorat exiſtimatum: Imò & Plutarchus, cui Oſiris, Pluto, Bacchus, Serapis, Apis, Oceanus, Sol, Sirius, Numen idem denotant. Plura, eum in ſenſum, coacervare poſſem, ſed ab aliis jam video prærepta. Id obiter adhuc monendum, in unico Sole, omnia hæc Gentilium Numina, & radicari & concurrere. Ita Euſebius non tantùm Solis virtutem ſalutarem per Æſculapium Græcos expreſſiſſe teſtatur, ſed & Dionyſium, Plutonem & Serapidem, cum Sole eosdem creditos, planè qualiter & Macrobius, qui ut omnia, ità & Neptunum, Æſculapium, Ammonem & Serapin ad Solem refert.

Opportunè Neptuni mentionem facis, inquit ARCHÆOPHILUS, jam enim Tridentem non hujus, ſed Plutonis, inſigne credebam, eò quòd ab allatis Authoribus illius nulla, hujus autem crebra haberetur mentio. Plutonem, reſpondit DULODORUS, ſi connumeres, per me licebit, cùm ſub Tridente Sceptrum ejus commodè intelligi poſſit. Ita & Bacchum forſitan indigitaverit, quam & ipſam hic cernimus, juvenilior facies. Sed alia ſubeunt. Et primò quidem

ISIS SERAPIDI AUT OSIRIDI JUNCTA.

SErapidi aut Oſiridi? infit ARCHÆOPHILUS. An igitur Serapis cum Oſiride idem? Id utique modò audivimus, reſpondit DULODORUS, licet, quod inficias ire non poſſum, effigiebus plerumque diſtinguantur. Plura ſunt, quibus aſſertum adſtruere poſſem, potius tamen argumentum non attulero, quàm expreſſam in Gemmis cum utroque Iſidis effigiem.

Niſi Authorum ſuffragium accedat, regeſſit ARCHÆOPHILUS, vix aſſenſero. Nec hôc deſtituimur, reſpondit DULODORUS. Varro de LL. Principes Deos, Cœlum & Terram facit, hosque eosdem eſſe aſſerit, qui in Ægypto ſunt *Serapis & Iſis*. Macrobius Sat. L. I. cap. 20. *Ægypto*, inquit, *adjacens Civitas, quæ Conditorem Alexandrum Macedonem gloriatur, SERAPIN ATQUE ISIN cultu penè attonitæ venerationis obſervat*. Ita & Lampridius in Severo, *Iſium & Serapium* conjungit, & Inſcriptio vetus apud Reyneſium, ISIDI ET SERAP. habet, & alibi J. O. M. SAPAPI ISIDI FRUGIFERO &c. In tantùm certè conjunctio invaluit, ut ſecundum Oiſelium, unâ voce *Iſis Serapis* legi debeat in Inſcr. Grut. pag. 312. & 84. Hæc de Iſide Serapidi juncta, inquit ARCHÆOPHILVS, ſed ubi de Oſiride, quem in ſecunda Gemmâ cernimus.

Nec

Nec hîc, inquit DULODORUS, Authores desunt. Diodorus Siculus *Osirin & Isidem* Saturno & Ope, vel secundum alios, Jove & Junone prognatos, Osirin Bacchum, Isidem Cererem, utrosque autem conjugiò junctos, memorat. Cœlius Rhod. observat, Osirin Nilum, Isidem Terram fuisse. Et in Inscr. Reynes. Cl. I. n. 139. ISIDI ET OSIRI mansionem memorantur ædificâsse Corporati Aurariorum & Argentariorum.

Hæc utut se habeant, inquit ARCHÆOPHILUS, utut etiam in prima Gemmâ Isidem & Serapidem agnoscam; In secunda tamen, an Isidem & Osiridem admittere possim, valdè dubito. Quid enim? annon Radii & Luna falcata rem ad Solem & Lunam deducunt? Deducunt, inquit DULODORUS, sed id asserto de Osiride & Iside nihil derogat: Apertè enim Eusebius, *Priscos Ægyptios*, inquit, *SOLEM & LUNAM ferunt sempiternos esse Deos, omniumq́; Principes censuisse, quorum alterum OSIRIN, alteram ISIN nuncupârint, additâ ratione, quod Osiris* πυλυόφθαλμον *multis oculis præditum, idq́ue ob radios, omnem in partem longè lateq́ue diffusos, Isis verò* παλαιὰν *antiquam significet, propter antiquissimum & sempiterum ortum.* Quid ais ARCHÆOPHILE, an sufficiens hæc ad assertum ratio? Est, inquit ille; At quid monstri in sequenti exprimitur? Nihil aliud, respondit DULODORUS, quam

ABRAXAS BASILIDIANORUM
cum specimine
GEOMANTIÆ ARABICÆ,

Jaspi. incis.

FIguram vides portentosâ variorum animantium compositione abominandam. Caput Galli est, Corpus Hominis, Pedes Serpentum. Basilidis videtur hoc opus, qui nominetenus Christianus, re ipsâ omnis impietatis magister fuit. Non meis hæc verbis enuncio, sed Eruditissimi Athanasii Kircheri, qui in Oedipi Ægyptiaci Gymnasio Hieroglyphico Classe IX. c. 6. docet, sub hâc figurâ non alium adumbrari, quam Abraxan, quô nomine, Hieronymo teste, in 3. c. Amos, omnipotentem Deum vocavit Basilides.

Mirum, inquit ARCHÆOPHILUS, eò deviam humanæ superstitionis dicam, an malitiæ? rationem potuisse dilabi, ut Deum omni cogitatione majorem, pusillis abjectissimorum animalium formis includere præsumserit. Si ad effigiem

 homi-

hominis eum pinxiſſet, forſan excuſationem prætendere poſſet, eò quòd in Sacris legimus, ad imaginem Dei hominem creatum eſſe; Sed cum ad inſecta deſcenderit, quid reliquum ſit, non video.

Neque de humana effigie, reſpondit DULODORUS, ſani quid protulerit, cùm conſtet, imaginem Dei non in externis corporis lineamentis, ſed in animæ ſanctitate conſiſtere. Cœterùm, quis dijudicet, annon, ut ex perverſo intellectu imaginis Dei humanam figuram procudit, ita etiam ex æneo Serpente, Servatoris noſtri prototypo, figuras ſerpentum, & à Gallo Petri monitore, gallinacei caput deſumſerit? Egregium ſcilicet hoc arbitror, quanquam maximè impium, Sacroſanctæ Trinitatis ſimulacrum; Caput gallinaceum & roſtro armatum, & radiatâ criſtâ ornatum, quidni ſignificare poterit Spiritûs Sancti merita, quibus & de peccatis monemur, & ad ſanctiorem vitam illuſtramur? Homo dextrâ Coronam protendens, & ſiniſtrâ Scuticam extollens, quidni Deum Patrem, univerſi & Conditorem & Conſervatorem? Pietatis remuneratorem, malitiæ vindicem? Tandemque & Pedes ſerpentini, quidni æneum illum Serpentem Chriſtum? Unicum ſalutis noſtræ & auſpicem & fulcrum? Non temerè me huc delabi arbitreris, ARCHÆOPHILE, Gothofredus Wendelinus, Canonicus Tornacenſis in Epiſtola ad Chifletium apertè ſuffragatur. Ἀβραξαν ita interpretatus:

A.	Aβ.	אב	Pater	—	I.
B.	Bεν	בן	Filius	—	2.
P.	Pουαχ	רוח	Spiritus	—	100.
A.	Ἀκαδῶς	הקדש	Sanctus	—	I.
Σ.	Σωτηρία	—	Salvatio	—	200.
A.	Ἀπὸ	—	à Beneficio	—	I.
Ξ.	Ξύλου	—	Ligni	—	60.
					365.

Suffragatur & Epiphanius, adverſus Hæreſes lib. I. in indice: *Baſilides*, inquit, *cœleſtes orbes 365. conſtituit, quos angelicis nominibus afficit, ideoque totidem diebus annum conſtare cenſet, addit & ABRASAXAM, cujusdam virtutis nomen, quæ CCCLXV. numerum literis exprimit, idque SPIRITUM eſſe SANCTUM aſſerit,* & alibi: *Ex Angelorum numero unum conſtituit Deum, quem ut ab aliis diſtinguat, Judæis duntaxat præponit, ab illo verò formatum hominem docet.* Et denuò: *De Chriſto ſentit, ſpecietenus mortalibus apparuiſſe, eique vicarium Simonem Cyrenæum eſſe paſſum.* Intelligis ARCHÆOPHILE, Baſilidem Spiritum Sanctum hunc ipſum Abraxam appellâſſe, Deum Patrem, & Deum Filium non negâſſe, ſed illum inter Angelos repoſuiſſe, hujus autem merita cum Simone communicâſſe. Primum horrendam idololatriam ſapit: Secundum abominandam impietatem prodit: Tertium deteſtandam blaſphemiam memorat: Referenda tamen fuére, ut innoteſceret ratio duplicis ſerpentis, cùm ſub iis commodè & Chriſtum & Simonem intelligas: Ut innoteſceret ratio Thoracis, quòd ſcilicet Deus Baſilidi, licet inter Angelos reponeretur, tamen, eodem Epiphanio teſte, reliquis longè præfractior viſus fuerit, utpote, qui virium ſuarum audaciâ fretus, Iſraelitas ex Ægypto liberaverit, ad audendum paratus, & pervicax.

Non

Non incongruè philoſopharis, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, & forſitan aſſentirer, ſi inſcriptio Abraxan proderet; cùm autem IAΩ legatur, neſcio annon aliter hæc illuſtrari debeant. Scio, reſpondit DULODORUS, Kircherum per Galli faciem criſtasque, Solaris numinis poteſtatem: per ſcutum, qualiter apud ipſum pingitur, & ſcuticam omnium contrariorum abactionem: per ſtatuam Martis, operum Martiorum effectum intelligere, quò ſi reſpicias, utique, ſicut his ea Dei potentia adumbratur, quæ in cœlo & ſuper terram exeritur, ita & ſub ſerpentibus ea, quæ in terræ viſceribus, non incongruè latitare putabitur. Quod ab inſcriptione moves, dubium non involvit; Idem eſt Abraxas & IAΩ, id quod ex Gemma Kircheriana patet, ubi utrumque nomen conjungitur. IAΩ detortum eſt ex יהוה nomine Dei tetragrammato, uti in aliis CEBAΩ ex צבאות *Sabaoth*, ex quo vel ſolo intelligis, non Solem, quod quidam credunt, ſed Solis Dominum hoc ſchemate adumbrari, ſive ſub triplici animantium genere, Tres Divinitatis Perſonas Baſilidem intellexiſſe credas, ſive potentiam Dei, non in cœlò tantùm & terra, ſed etiam ſub terra efficaciſſimam.

Hæc ſi ita ſint, excepit ARCHÆOPHILUS, procul dubiô hoc idolum fuerit, adeoque à Baſilidis Aſſeclis adoratum? Kircherus, reſpondit DULODORUS, amuleti loco ejusmodi Gemmas geſtatas aſſerit, quòd uti rejicere animus non eſt, ita quod in averſa propoſiti, Geomantiæ Arabicæ ſpecimen videam, quod procul dubiô fauſti quid poſſeſſori portendit, nihil dubitem aſſerere, hunc ipſum IAΩ ſive Abraxan eum creditum fuiſſe, qui manum puncta notantis duxerit, adeòque tam honoris, quam venerationis gratiâ, ſimul cum præſagio, Gemmæ incluſum fuiſſe.

Baſilides, reſpondit ARCHÆOPHILUS, in Ægypto vixit, adeòque mirum non eſt, ab Arabibus, utpote Ægyptiorum vicinis eum aliquid deſumſiſſe, an autem Geomantiam mutuatus ſit, & quæ illius apud Arabes fuerit ratio, ſi me edoceas, DULODORE, rem feceris, gratô ubique demerendam præconiô. Geomantiam, reſpondit DULODORUS, Magiæ ſpeciem eſſe non opinor dubitabis. Epiphanius, licet in ſpecie de Geomantia nihil, tamen in univerſum de artibus Magicis apertum teſtimonium perhibet, Baſilidem non tantùm Simonianis operam dediſſe, ſed & Magicis artibus ac præſtigiis perpetuò fuiſſe addictum, memorans. De Geomantia Arabum videndus omninô laudatus Athanaſius Kircherus, Oedipi Ægyptiaci Gymnas. Hieroglyph. Claſſ. IX. c. X. Ubi *Haſab elrammal* Arabibus dictam, itàque peractam refert, ut præviâ incantatione precatoriâ, quædam puncta in chartam temerè projicerentur, vel digito indice in terra imprimerentur, intelligentiâ ocultâ manum projicientis, uti putant, dirigente. Ex punctis poſtea colligebantur certæ figuræ, figuræ revocabantur ad cœli ſigna, credebanturque eorum vim & naturam aſſumere, eaque ratione omnem fortunæ ſtatum conſulentibus aperire. Punctorum ordines ſeriesque ſchematiſmorum, ſimul cum Arbore, in dicto Authore videri poſſunt.

Is ad manus non eſt, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, eaque propter, ut diſtinctiùs loquaris, officiosè rogo. Id non tutiùs fecero, reſpondit DULODORUS, quàm ipſius Kircheri verbis: *Author Geomantiæ Arabicæ*, inquit ille, *primum Literis certos punctorum ordines tribuit, quibus in Onomatomantia ut plurimùm utuntur*; *Ex iis conficiunt alias Geomanticas punctorum Syſtaſes, quas duode-*

duodecim ſignis Zodiaci applicant. Ex his deinde arborem formant, in qua 24. rami, ſunt totidem damnatæ artis Syſtaſes, omnium ad fortunæ ſortem ſpectantium rerum manifeſtatrices; Atque hac in parte imitantur arborem illam Caballiſtarum celebrem, quem Sephiroth vocant. Ex his aliæ punctorum Syſtaſes attribuuntur quatuor Elementis, aliæ ſeptem Planetis, aliæ duodecim Signis Zodiaci, aliæ 28. manſionibus Lunæ, aliæ denique (ne quicquam Superſtitionis Aſtrologicæ deſit) in duodecim Cœli domicilia diſtribuuntur.

DULODORUS adhuc loquebatur, cùm reſonans in Regia Tubarum Tympanorumque clangor animos avertit. Quærente cauſam ARCHÆOPHILO, Prandii tempus adeſſe reſponſum eſt: Et licet Antiquitatis Gazas ſibi dapum vel dulciſſimarum inſtar aſſereret eſſe, Dulodori tamen ſuaſu, luſtratis oculo fugiente, quæ ad Deos adhuc ſpectare videbantur, reliqua diſtulit, non tantùm ut ſibi vires reficeret, ſed etiam, & quidem præcipuè, ut *MONARCHÆ BRANDENBURGICI* jubar veneraretur, ut in Solio & Bellis, ita & inter Epulas, Regio omnino fulgore conſpicuum.

Ostquam prima quies Epulis,
Mensasq; coruscans
Desiit Harmonico mulcere Polymnia Plausu.

Ad DULODORUM reversus ARCHÆOPHILUS, quàm jucundo, exclamat, me recreâsti spectaculo. Multa passim de Conviviorum magnificentia jactantur, sed fateor, magnificentius hôc me nunquam vidisse. Sumptuosa Apparatuum dispositio, Supellectilis aurea seges, Ferculorum gratissimus nidor, Ministrorum elegantissimus cultus, & quod caput rei est, Convivarum Divina Majestas, non terreni quid adumbrabant, sed omninò Convivium id, quod Jupiter, si Poëtis fides, convocatis ad fercula Diis celebravit. *Elector* ipse, instar Jovis, Aquilâ Sceptrigerâ sublimis, sapientiâ Jove dignâ radiabat. *Electrix*, Junonis instar, majestate cœlesti fulgebat. Assidebant *Procerum* Chori, Hic *Apollinem* referens, à quô

Et Ordo et Copia Rerum.

Ille *Mercurium*, cujus Eloquentiam

Et dissita Sceptra stupescunt.

Iste *Herculem*, cujus Prudentia

Pacem Bellumque gubernat.

Alius *Meleagri* æmulus, de Dianæ muniis loquebatur. Alius *Martis* instar, de Tropæorum decoribus. Alius, tanquam alter *Neptunus*, de Maritimorum itinerum Triumphis. Aderant *Gratiæ*, *Venerumque* formosissimi greges. Aderat *Lætitiæ dator*,

Et pleno *Copia* cornu!

Tacuerat DULODORUS, ARCHÆOPHILUM audiens, grandiore sermonis genio in Convivarum encomia provectum. Cùm remitteret ille; Næ Tu Aulam Brandenburgicam, inquit, vivis coloribus depingis, quanquam modestia nec Principis, nec Procerum ultra humanam sortem se se extollat; Id autem omninò est addendum, medias inter dapes hîc non luxuriam, sed temperantiam regnare, & Proceres, quos Diis comparâsti, ectypa esse Priscorum Heroum, quorum laudatissima virtus, non coævam tantùm ætatem recreavit, sed & seris nepotibus exempla suppeditavit. Plures in nostris Gemmis hodienum occurrunt. Si ita Tibi videtur, etiam hos paulisper intuebimur.

Nihil mihi gratius erit, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſurget enim ex virtutum gloria, unde dignas poſſim tanto Conſeſſui nectere coronas. Audi igitur & cerne! inquit DULODORUS. Elegantiſſimâ hâc in Gemmâ

THESEUS
SUIS CROMMYONIÆ
INTERFECTOR

Sard.

Adumbratur. Theſeus? iteravit ARCHÆOPHILUS; At ego Herculem crederem. Si rationes audieris, opinionem te rejecturum non opinor. Herculem demonſtrat clava, demonſtrat muſculoſum corporis robur. Caput Apri ad Erymanthium refero. Et congeſta humi Poma, quidni vel Herculem Μήλων, qui Julio Polluci memoratur, vel ablata Poma Heſperidum indicabunt?

Poma Heſperidum, excepit DULODORUS, tria tantùm fuêre, id quod authoritate Apollodori lib. II. firmatur, qui Atlantem decerptis, ex Heſperidum hortis, tribus malis ad Herculem rediiſſe, ejusque dolo Cœlum recepiſſe memorat, Herculem autem pomis, quæ Atlas depoſuerat, ſumtis abiiſſe. Scio alios non Atlantem, ſed ipſum Herculem, domito Dracone vigili, poma abſtuliſſe, memorare: Sed nihil ad rem. Tria enim, eum abſtuliſſe Eryſtheoq; attuliſſe, evincit etiam ſimulacrum Herculis Gaditani, in Numiſmate Hadriani, in quo Hercules tria tantùm mala præfert: Adeò ut mala Heſperidum hîc nullô modô intelligi poſſint. Quod ad Herculem Μήλων attinet, nihilo magis aſſentiri poſſum; Conſtat enim, ex eventu ſacrificii ita cognominatum eſſe, quòd ſc. Bœotii neceſſitate adacti, emanentibus ob Aſopi inundationem victimis, ne ſacrum intermitterent, loco ovium, pomum obtulerint, ſubditis ei quatuor bacillis, quæ pedum loco eſſent, compoſitisque duobus aliis, quæ cornua referrent. Quid hoc ad Poma, magnô numerô humi jacentia? Si modo Poma ea ſint, & non potius Lapides.

Opportunè mones, regeſſit ARCHÆOPHILUS, ſubit enim memoriam, ſimilis ferè lapidum acervus, quem geminum cernimus in Tabula Heliaca, ab Hieronymo Aleandro juniore Lutetiæ Pariſiorum 1617. vulgata, ad quam eruditisſimus Author ejusmodi lapidum cumulos, ad præfecturam viarum refert, quod ſc. in Hermularum honorem, in triviis erigi ſoliti ſint, uti probat ex Scholiaſte Nicandri in Theriacis, Epigrammat. Anytæ IV. Antholog. & Heſychio; Licet enim id in honorem Mercurii factum, aſſerant prædicti Authores, tamen & Herculem viis propoſitum, ideoque clavam ejus ſimul cum Mercurii caduceo ejusmodi cumulo impoſitam ritè aſſeritur, idque vi Epigrammatis Leonidæ lib. I. Florileg. quô non minus Herculi, quàm Mercurio viarum præfectura tribuitur; Quan-

Quanquam & alia adhuc lapidum cumuli in Hercule ratio esse possit, eadem scilicet, quâ *Saxani* fortasse cognomen meruit, quòd scil. Herculi, innumerâ barbarorum multitudine oppressâ, deficientibus telis, Jupiter magnam vim lapidum obtulerit, quibus sese tutatus, hostes fugârit, uti ex Æschylo, Strabone, Hygino, idem Aleander docet. Possem tertiam rationem ex eodem subnectere, quod scil. Hercule Ilium obsidente, Telamon primò ingressus, ut Herculis iram leniret, lapides collegerit, interrogatusque responderit, Herculi Callinico se aram excitare. Quid videtur DULODORE? si mala Herculem non demonstrant, nonne demonstrabunt Lapides? præsertim cum Clava indubitatum hîc fulgeat Herculeæ dextræ monumentum.

Ego, respondit DULODORUS, nec Clavam nec Lapides indubitatum Herculis insigne crediderim: Non Lapides, quòd nullibi Herculem demonstrent: Non Clavam, quòd eam cum aliis communem habuerit. De Theseo sanè id apertè docet Plutarchus: Πρῶτον μὲν ἐν τῇ ἐπιδαυρίᾳ, περιφήτην, ὅπλῳ χρώμενον κορύνῃ, καὶ διὰ τοῦτο κορυνήτην ἐπικαλούμενον, ἁπτόμενον αὐτοῦ καὶ κωλύοντα προάγειν, συμβαλὼν ἀπέκτεινεν. ἡσθεὶς δὲ τῇ κορύνῃ λαβὼν ὅπλον ἐποίησατο, καὶ διετέλει χρώμενος ὥσπερ ὁ Ηρακλῆς τῷ δέρματι τοῦ λέοντος. ἐκείνῳ μὲν οὖν ἐπίδειξις ἦν φορούμενον, ἡλίκου τὸ μέγεθος θηρίου κρατήσειεν. οὗτος δὲ τὴν κορύνην ἐπεδείκνυεν ἡττημένην μὲν ὑπ' αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ δὲ ἀνήττητον οὖσαν. *Primum in finibus Epidauri Periphetem, qui pro armis utebatur clavâ, ideoque Corynetes, id est clavatus, appellabatur, apprehendentem ipsum & vetantem progredi, congressus cum eo, interfecit. Oblectatus clavâ, cepit eam pro armis, quâ deinceps est usus, ut pelle leonis Hercules. Atque illi id erat tegumen, quum immanem belluam superâsset, argumentum. Hic clavam ab se ostentabat victam, secum invictam esse.* Ex his Plutarchi verbis non tantùm patet, clavam Herculi cum aliis communem fuisse, sed & Theseum, cui propositam Gemmam vindico, eam gestâsse. Et quid si firmissimum simul ex iis contra Herculem argumentum formem? Non clava Plutarcho Herculis insigne statuitur, sed Leonis pellis; ubi autem Leonis pellis in proposita Gemmâ? Lacinia à tergo dependet, qualis chlamys in alia Thesei Gemma, in Thesauro Palatino pag. 60. volitat. Quid? an ex his non colligam, Theseum hâc Gemmâ adumbrari, & non Herculem? Suffragatur caput Apri, neque enim Erymanthium sub eo intellexeris, cùm hunc non occiderit, aut dissecuerit Hercules, sed vivum, aut saltem integrum, ad Eurystheum apportaverit. Vivum apportâsse, Apollodorus testatur: mortuum, sed tamen integrum, Albricus: adeò ut jam mirum non sit, cur Maximianus Herculeus Herculem, non cum capite apri, sed aprum gestantem, Numismate suo signârit. Præcipua gloria in robore consistebat, quô aprum, qui plaustris vehi non poterat, humeris impositum ad Regem detulit, secus ac Theseus. Hic Aprum non gestavit, sed occidit. Audi eundem Plutarchum: Κρωμμυωνία σῦς ἣν Φαιὰν προσωνόμαζον ὀυ φαῦλον ἦν θήριον, ἀλλὰ μάχιμον καὶ χαλεπὸν κρατηθῆναι. Ταύτην, ὁδοῦ πάρεργον (ὡσ μὴ δοκόιῃ πάντα πρὸς ἀνάγκην ποιεῖν) ὑποστὰς ἀνεῖλε. καὶ ἅμα τῶν μὲν ἀνθρώπων τοῖς πονηροῖς ἀμυνόμενον ὀιόμενος δεῖν τὸν ἀγαθὸν προσφέρεσθαι, τῶν δὲ θηρίων καὶ προεπιχειροῦντα τοῖς γενᾶιοις μάχεσθαι καὶ διακινδυνέυειν. ἔνιοι δὲ φασὶ τὴν Φαιὰν λῃστρίδα γονέσθαι γυναίκα, φονικὴν καὶ ἀκόλαστον, ἀντόθι κατοικοῦσαν ἐν κρωμμυῶνι, σῦν δὲ ἐπονομασθεῖσαν διὰ τὸ ἦθος καὶ τὸν βίον, ἔιτα ἀπὸ θησέως ἀποθανεῖν. *Crommyonia sus, quam Phæam cognomine dicebant, fera erat non contemnenda, sed pugnax, & haud quaquam prompta superatu. Hanc obiter, ne omnia videretur necessitate agere, exceptam occidit, existimans juxta decere fortem virum, homines improbos ut ad vindicandum se aggrediatur, & feras generosas pugnâ lacessat, & cum iis depugnet. Sunt Phæam qui Mulierem latronem fuisse, atrocem & lascivam, referant, quæ ibidem habitabat in Crommyone, suem appella-*

M 2

pellatam ex moribus & vitâ, quæ ſit inde à Theſeo trucidata. Hæc Plutarchus; Adde etiam Strabonem lib. VIII. Ἡ δὲ κρομυὼν ἐστὶ κώμη τῆς κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς μεγαρίδος. ἐν ᾗ μοθεύουσι τὰ περὶ τὴν κρωμυωνίαν ὗν, ἣν μητέρα τοῦ καλυδωνίου κάπρου φασὶ, καὶ τῶν θησεὼς ἄθλων ἕνα τοῦτον παραδιδύασι, τὴν τῆς ὑὸς ταύτης ἐξαίρεσιν. *Cromyon pagus eſt agri Corinthii, olim Megarici: Ubi fabulantur Suem fuiſſe Cromyoniam, matrem Apri Calydonii, cujus Suis cædes inter ærumnas THESEI numeratur.* Agnoſcis ARCHÆOPHILE, non imbelli ratione me Theſeum hîc ſtatuere. Corporis robur fruſtra in contrarium adduxeris; Quis enim neſcit, ſimilia ferè Herculi, Theſeum peregiſſe? Uterque cum Amazonibus pugnavit. Uterque Tyrannos ſuſtulit. Uterque feras mactavit. Taceo propinquitatem cum ex conſobrinis nati memorentur. Taceo divinam originem, cùm Ille ex Jove, Hic ex Neptuno prodierit. Sed ſpeciem ejus Pirithoum admiratum, ſed ipſum Herculem ejus facinora laudâſſe, ſed Cimonis operâ μεγάλου σώματος *magni corporis* ejus loculum repertum eſſe; imò tritum illud, Ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς, *alter hic Hercules*, de eo obtinuiſſe, id à me præteriri non debet. Idem Plutarchus rem edocet, ex quo & aliud ad Gemmam obſerves: Theſeum ſcil. non fruſtra hâc in Gemmâ comarum brevitate inſignem eſſe; Comam enim ex more Apollini ſacraverat, ſinciputque memoratur tonſus, antequam ſuem interficeret. Illud ſanè tonſuræ genus ab eo *Theſeis* appellatum eſſe, eodem Authore conſtat. Unicum adhuc moneo; Theſeum videlicet non tantùm Crommyoniam ſuem interfeciſſe, ſed & venationi Apri Caledonii interfuiſſe, cujus caput patinæ impoſitum, menſæque illatum, accumbentibus Meleagro, Atalanta, Dioſcuris, ipſoque Theſeo, in Manuſcripto Pighiano viſitur, quod Gaza El. Brandenb. aſſervat.

Adeò rationum Tuarum robur me conſtringit, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ut nihil in contrarium ampliùs me habere haud invitus fatear. De lapidibus tamen & trunco, cui caput apri imminet, quid ſentias, apertiùs velim dicas, neque enim ex hactenus allatis ſatis capio, quî Theſeo quadrare poſſint.

Lapidum acervos, reſpondit DULODORUS, in Mercurii honorem erectos, vel Te monente, jam ſupra audivimus, & firmari aſſertum poteſt authoritate Suidæ, in voce ἑρμαῖον; λίθων σωροὺς ἀφιέρουν τῷ ἑρμεῖ ἐν ταῖς ὁδοῖς ταῖς ἀδήλοις. *Lapidum acervos*, inquit, *in obſcuris viis Mercurio conſecrabant.* Non fruſtra addit ἀδήλοις, *in viis obſcuris*; Erant enim itinerum ſimul notæ, indeque forſitan & Theſeum, dum lapides accumulat, tale quid intendiſſe dixeris. Non obſcura tantùm ejus via erat, ſed periculoſa planè, quippe feris & latronibus infeſta, quam cum Theſeus repurgaſſet, quidni lapidum acervos, viæ & itineris ſui notas eum poſuiſſe, ſimulque laborum inſignia conſecrâſſe, arbitreris? Scio lapidum acervos etiam tumuli loco Antiquis fuiſſe, id enim duplici loco Pauſanias aſſerit: Scio Arabes in prædiis inimicorum *Lapides congerere* σκοπελίζειν conſueſſe, ſignificantes, interituros malo letho, qui ea colere adorti forent; Sed neutrum huc facere videtur: Non prius, quia vix eſt, ut Theſeus apro tumulum erexerit: Non poſterius, quia & temporis & gentis diverſitas rationem excludit. Propius eſt, quod ambitio Theſei ſuggerit. Herculem imitabatur, & Herculi Callinico à Telamone congeſtis lapidibus aram erectam, ſupra docuiſti; Quidni idem credatur feciſſe & Theſeus, ob victam Suem Crommyoniam, caput Suis tanquam tropæum oſtentans, coacervatisq; lapidibus pulcherrimæ victoriæ memoriam conſecrans, & credulis ſimul mentibus vanam quandam divinitatis, non opinionem tantùm, ſed & honorem propinans? Niſi potius in ſimplici facinoris gloria ſubſiſtas; Caput Suis enim, non trunco imminet, ut Tibi videtur, ſed lapidibus ſibi invicem ſuperpoſitis, qui ne corruerent, omninò neceſſe

ceſſe erat baſin coacervatis lapidibus firmari. Vides ARCHÆOPHILE, nihil hîc præter Antiquitatis genium effictum eſſe, nihil quod non Theſeo ex amuſſi quadret. De Lacinia veſtis, Comâ, & Robore corporis, adhuc ſubjicio elegantiſſimum Pauſaniæ locum. Εστὶ δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐπίκλησιν Δελφινίου. λέγουσι δὲ ὡς ἐξειργασμένου τοῦ ναοῦ πλὴν τῆς ὀροφῆς ἀγνὼς ἔτι τοῖς πᾶσιν ἀφίκοιτο Θησεὺς ἐς τὴν πόλιν. Οἷα δὲ χιτῶνα ἔχοντος αὐτοῦ ποδήρη, καὶ πεπλεγμένης δὲ εὐπρεποῦς οἱ τῆς κόμης, ὡς ἐγίνετο κατὰ τὸν τοῦ Δελφινίου ναὸν, οἱ τὴν στέγην οἰκοδομοῦντες ἤροντο σὺν χλευασίᾳ, ὅτι δὴ παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου πλανᾶται μόνη. Θησεὺς δὲ ἄλλο μὲν αὐτοῖς ἐδήλωσεν οὐδὲν. ἀπολύσας δὲ, ὡς λέγεται, τῆς ἁμάξης τοὺς βοῦς, ἣ σφίσι παρῆν, τὸν ὄροφον ἀνέρριψεν ἐς ὑψηλότερον, ἢ τῷ ναῷ τὴν στέγην ἐποιοῦντο. *Eſt & alia item Apollinis, quem Delphinium appellant, ædes. Ea cum ad faſtigium perducta jam eſſet, ajunt incognitum adhuc THESEUM Urbem introiiſſe TALARI PALLA, & COMA eleganter compoſitâ: Atque ut primum ad Delphinii acceſſit, rogatum per illuſionem ab iis, qui faſtigium erigebaut, quid ita nubilis virgo ſola erraret: Eumque nihil aliud reſpondiſſe, ſed disjunctis à plauſtro, quod in proximo erat, bobus, culmen templi altius, quam fabri ſtatuerant, projeciſſe.* Sed hæc de Theſeo ſufficiant, ſuccedit

PHOENIX.

AN Amyntoris filium dicis? ſubjecit ARCHÆOPHILUS, quem, maternis precibus impulſum, cum Pellice Patris concubuiſſe, indeque obortâ, poſt imprecationes cæcitate, Achillis nutricium fuiſſe, Homerus cecinit? Non hunc, inquit DULODORUS, ſed Agenoris, aut ſi mavis, Neptuni Filium, qui Phœnicum conditor exſtitit. Huic ut Gemmam adjudicem, expreſſa à capite Palma ſuadet, quæ, quòd Græcis φοῖνιξ dicatur, & Regionis decus, & Nominis etymon mihi videtur adumbrare.

Specioſa ratio eſt, perrexit ARCHÆOPHILUS; At, niſi fallor, ſimilè omninò caput, apud Urſinum, non Phœnici, ſed Hyacintho tribuitur. Fateor, reſpondit DULODORUS, caput propoſito ſimillimum eſſe, quanquam non palmam, uti noſtrum, ſed ramum myrti oſtentet, ex quo forſitan Adonin, aut alium Veneris amaſium, agnoſcas: Quid enim Hyacinthum arguat, fateor me nondum aſſequi.

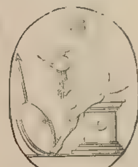
Fortaſsè, perrexit ARCHÆOPHILUS, ramos, capitibus affictos, ad perſonarum, non tàm differentiam retuleris, quàm gloriam; Ità enim & Salluſtius author, apud Illuſtr. Patinum, in Theſauro Maurocceno, Palmâ: Ità Apulejus, in Specim. Morell. Oleâ inſignitur. Hos adjectum nomen diſtinguit, reſpondit DULODORUS, in Gemmâ autem, cum nomen deſit, quidni veriſimiliter id ex adjectis inſignibus colligamus? Ad Apuleji effigiem Comam notare libet, eodem modô & diſpoſitam, & faſcia preſſam, quô & in noſtrâ Gemmâ, non quòd eadem utrinque perſona ſit, ſed quòd Gentium cognatio etiam in moribus elu-

 ceſcat.

cefcat. Apulejus Madaurenfis fuit, ex Africâ, non procul à Carthagine, oriundus. Carthaginenfes à Phœnicibus defcenderunt, & hi à Phœnice noftro denominati, inter orientis populos ritè cenfentur, quos comas nutriviffe, Herodotus author eft. Eòdem facit & effigies Adonidis, quem Orpheus ἁβροκόμην *mollibus comis infignem* memorat.

Probabili, excepit ARCHÆOPHILUS, hæc ratione nituntur, licet non invictâ. Operæ pretium erit, Antiquorum de Phœnice teftimonia infpicere. Si quæ ad manus funt, ut communices, officiosè rogo. Id agam, refpondit DULODORUS; & primò quidem Stephanus rem paucis: Ὁ δὲ Φοίνιξ ἦν Ἀγήνορος παῖς, ἢ ποσειδῶνος καὶ λιβύης. τὸ ἐθνικὸν τῷ ὀνόματι τοῦ οἰκιστοῦ Φοίνιξ. *Phœnix erat Agenoris filius, vel Neptuni & Libyæ. Gentile NOMINE CONDITORIS PHOENIX.* Suffragantur Scholia ad Platonis Epiftolam ad Dionis Amicos, Lucæ Holftenio citata. Φοίνικες ἀπὸ Φοινίκης χώρας. ἄυτη δὲ ἀπὸ Φοίνικος τοῦ Αγήνορος καὶ Μερόπης τοῦ Νείλου. Imò & Apollodorus L. III. pr. *Agenor in Europam profectus, Telephaffam conjugem duxit, ex quâ Europam filiam & Cadmum, Phœnicemque mares, & Cilicem fuftulit. Cùm Europam nusquam comperiffent, alius alio commigrârunt, PHOENIX IN PHOENICEM fe contulit.* Hoc ante Bellum Trojanum. Belli Trojani nos admonet

DIOMEDES
PALLADIUM EX ILIO AUFERENS.

Diomedes? fubjecit ARCHÆOPHILUS. Mihi alia mens, jam dudum Gemmam hanc contemplanti. Conftat, Diomedem non folum, fed cum Ulyffe, Palladium abftuliffe; Annon potiùs igitur aliquem pro Patriâ fe devoventem agnofcamus, qualiter Decios legimus? Favet figura nuda aræ infidens. Favet Pugio, quem finiftra ftringit: & Clypeus & Hafta, non obfcura indicia, rem pro Legionibus Romanis, & inter arma geftam. Et quidni addam etiam Palladium, fecuritatis publicæ & felicitatis pignus, præfentiffimumque fortiffimi facinoris teftem? Omnia talia funt, qualia de Deciis perfuadent Statuæ, qualia Gemma apud Fortunium Licetum: Qui licet eam, quam proponit, potiùs de Brenno, aut Ajace intelligendam arbitretur, mihi tamen ob Palladium, propofitam de Decio explicaturo, haud obfcurè videtur famulari.

Nihil minus, refpondit DULODORUS; Ipfe enim Licetus ex Livio fatis demonftrat, Decium non nudum, fed fumtâ togâ, velatôque capite, & manu fupter togam ad mentum exertâ, imò & fuper telum fubjectum pedibus ftantem, fe devoviffe, & poft devotionem, non manu fuâ fe interemiffe, fed Equitem in hoftium agmen impetum feciffe, & ita telis confoffum occubuiffe. Quid horum ad Gemmam noftram quadrat? Quid ad ftatuas, de quibus loqueris?

Quod

Quod Diomedem non ſolum, ſed cum Ulyſſe, Palladium abſtuliſſe memoras, Virgilius potuit ſuppeditâſſe, Æn. II. ỷ. 163.

— — *Impius ex quo*
Tydides ſed enim, ſcelerumque inventor Ulyſſes,
Fatale aggreſſi ſacrato avellere templo
Palladium, cæſis ſummæ cuſtodibus arcis,
Corripuêre ſacram effigiem, manibusque cruentis
Virgineas auſi Divæ contingere Vittas.

Imò & apud Ovidium eam laudem ſibi ſoli videtur vindicare, non Diomedes, ſed Ulyſſes lib. XIII. Met. ỷ. 336.

Quam rapui Phrygiæ ſignum penetrale Minervæ,
Hoſtibus è mediis.

Cui & ſuffragatur Hector apud Euripidem in Rheſo ỷ. 497. ſeqq.

Ἀιας ἐμὸι μὲν ὀυδὲν ἡττᾶσθαι δοκεῖ,
Χ' ὡ Τυδέως παῖς ἐστὶ δ' ἀιμυλώτατον
Κρότημ' Οδυσσεὺς, λῆματ' ἀρκόυντως θρασὺς
Καὶ πλεῖστα χώραν τὴν δ' ἀνὴρ καθυβρίσας.
Ὃς ἐις Ἀθηνᾶς σηκὸν ἔναγχος μολὼν,
Κλέψας Ἄγαλμα, ναῦς ἐπ' Ἀργείων φέρει.

Ajax mihi quidem nullo inferior videtur,
Et Tydei filius: Eſt autem præterea facundiſſimum
Crepitaculum Ulyſſes, & ſatis ferox animo,
Qui vir affecit contumeliâ hanc regionem plurimâ
Qui nuper in templum Palladis profectus,
Furatus Palladium, ad naves Argivorum tulit.

Adeò, ut hactenus non abs ratione, Diomedi Ulyſſem non tantùm adjungere, ſed etiam præponere debeamus. Addere poſſem & Tabulam Iliacam, cujus terſiſſimam interpretationem adornavit Doctiſſimus Raphael Fabretti, niſi meæ potius opinioni favere videretur. Duo quidem in eo ex porta Trojana egrediuntur, Diomedes ſcilicet & Ulyſſes, uti ſubſcriptio teſtatur, ſed alter tantum, qui præcedit, Palladium geſtat: Appoſitè hac in parte ad mentem Cononis apud Photium Narrat. XXXIV. *Miſſi, inquit, ad Palladium furto auſſerendum Diomedes & Ulyſſes, evaditque in murum per Ulyſſis humeros conſcendens Diomedes, neque tamen manus tendentem Socium attraxit, ſed ad Palladium abiit, eoque ablato, ad Ulyſſem revertit: Ita cum per plana redirent, interroganti ſingulatim omnia Ulyſſi, hominis aſtutiam non ignorans reſpondit, non quod Helenus Palladium indicaſſet, ſe accepiſſe, ſed pro eo aliud quoddam. Verum moto fortè fortuna Palladio, agnovit Ulyſſes, illud ipſum eſſe. Quare à tergo ſe ſtatuens Diomedis, interfecturus illum, gladium ſtrinxit, quò ipſemet Achivis Palladium adferret. At dum plagam inflicturus eſſet, vidit Diomedes, ſplendente tum forte Lunâ, enſis vibrati lucem. Ita Ulyſſes à cæde abſtinuit, ſtringente viciſſim gladium Diomede, qui & timiditatem illi exprobrans, & gladii laminâ, quod antecedere nollet, humeros verberans, eundem ante ſe egit.* Eadem fermè etiam apud Servium legas, ad dictum Virgilii locum, ideò potiſſimum ad Gemmam noſtram memoranda, quòd Diomedem *ſolum* Palladis templum intrâſſe, *ſolum* Palladium abſtuliſſe apertè demonſtrant; Neque enim, quod vel apud Ovidium ipſe Ulyſſes de ſe gloriatur, vel apud Euripidem de Ulyſſe Hector, tanti momenti eſt, ut aliud perſuadere debeant. Hector Trojanus fuit, apud quos Ulyſſis nomen ob aſtutiam formidoloſius facilè efficere poterat, ut ei ſoli tribueretur, quod licet non fecerat, feciſſe tamen cupiebat videri. Oratio ejus apud

Ovidium, licet ambitionis pleniſſima, eò tamen impudentiæ progreſſa non eſt, ut Diomedem excluderet.

Pars eſt ſua laudis in illo,

inquit, ℣. 350. Sic Eloquentia non abſtulit Diomedi gloriam, at dubiam fecit. Hinc eſt, quòd Pauſanias, neſcio an cautiùs? an obſcuriùs? Διομήδης ἦν, καὶ Οδυσσεὺς, ὁ μὲν ἐν Λήμνῳ τὸ Φιλοκτήτου τόξον, ὁ δὲ τὴν Αθηνᾶν ἀφαιρούμενος ἐξ Ιλίου; *Diomedes*, inquit, *aderat & Ulyſſes, quorum alter Philoctetæ arcum in Lemno, alter Palladium ex Ilio aufert.* Obſcurè, inquam, quia non tantùm in Palladio auferendo, ſed etiam in arcu Philocteti, ſive mavis ipſo Philocteto, in Græcorum caſtra adducendo, ſi Quintum Smyrnæum audis lib. IX. ℣. 334. & 422. uterque fuit, & Diomedes & Ulyſſes: Quibus poſitis neſcio, an interpres Pauſaniæ Amaſæus vapulare debeat, qui locum ita vertit. *Extant Diomedes è Lemno Philoctetæ ſagittas reportans, & Ulyſſes ex Ilii arce Palladium ſurripiens.* Quanquam & pro noſtra opinione, & pro rei veritate magis faceret, ſi vice verſâ, Ulyſſi arcum Philoctetæ, Diomedi autem Palladii ablationem tribuiſſet, quod nec ipſum contra Pauſaniæ mentem foret. De Diomede certè teſtari poterit Juno, quæ apud modo citatum Q. Smyrnæum, lib. X. ℣. 350. & ſequentibus rem totam Diomedi tribuit, Ulyſſem autem tantùm Diomedis comitem facit. Verba hæc ſunt:

Ὡς τε οἱ ἐννεσίῃσι κρατεροῦ Τυδέος υἱὸς
Ἑπτομένου ὀδυσῆος ὑπὲρ μέγα τεῖχος ὀροῦσαι
Αλκαθέῳ στονόεντα Φέρειν ἤμελλον ὄλεθρον,
Ἁρπάξας ἐθέλουσαν εὔφρονα τριτογένειαν.

Ut deniqúe ejus inſtinctu robuſti Tydei filius,
Comitante Ulyſſe, ſuper ardua irrumpens mœnia,
Flebilem allaturus ſit interitum Alcatheo,
Ubi ſapientis Minervæ ſimulacrum non invitum abſtraxerit.

Teſtari poterit, quòd Palladium ex Trojano agro Diomedes ſecum aſportavit, & tranſeunti Æneæ obtulit, cujus rei Servius teſtis eſt, ad d. locum. *Hoc* (*Palladium*) inquit, *quum poſtea Diomedes haberet,* (*quod & Virgilius ex parte tangit, & Varro pleniſſimè dicit*) *credens ſibi non eſſe aptum, propter ſua pericula, tranſeunti Æneæ offerre conatus eſt. Sed quum ille velato capite ſacrificans convertiſſet, Nautes quidam accepit ſimulacrum. Unde Minervæ ſacra non Julia gens habuit, ſed Nautarum.* Teſtari poterit & ipſa noſtra Gemma, quæ Diomedem eo habitu effingit, quô Palladio ex ſublimi revulſo, per aram, quâ fultus aſcenderat, rurſus deſcendit; Id enim ſolum feciſſe, vel indè colligas, quòd ante murum, Ulyſſem relictum, ſupra ex Photio diximus, indeque non mirum, quòd Haſtam & Clypeum paulisper ſepoſitos videamus: Non mirum, quòd Pugionem, aut ſi mavis Gladium ſiniſtrâ teneat; Gladio enim Ulyſſis inſidias eum retorſiſſe conſtat. Palladium, quod in noſtra Gemma integrum eſt, cùm in Gemma Fabretti tantùm appareat dimidium, ad deſcriptionem Virgilii viſitur

Parmamque ferens, haſtamque trementem.

In ſequenti Gemma exhibetur

MILO

MILO CROTONIATES BOVEM GESTANS.

Sardon

DE Milonis, Diotimi filii, Crotoniatæ viribus, plura exſtant apud Pauſaniam exempla: Quòd ſcilicet palmas Olympicas ſex obtinuerit, easque de luѣta omnes, & ex iis puerilem unam; Sex præterea Pythicas è virorum, unam è puerorum certamine: Quòd Statuam ſuam intra Altin ſuis humeris deportaverit: Quòd punicum malum, ita manu compreſſum tenuerit, ut neque qui conatus eſſet, extorqueret, neque ipſe tamen illud elideret: Quòd perunѣto diſco cùm inſtitiſſet, omnes ludibrio habuerit, qui ſe detrudere quantovis impetu faѣto conarentur: Quòd caput nervo, non aliter quàm redimiculo, aut coronâ, incinxerit, incluſoque, quantâ maximâ vi poterat, compreſsis labiis Spiritu, cùm venæ capitis, ſangvine plurimo intumuiſſent, venarum robore nervum ruperit: Quòd porreѣtâ dextrâ ubi cubitum lateri admoviſſet, ſublatoque pollice reliquos digitos junѣtim intendiſſet, nemo fuerit, qui minimum ullo niſu potuerit à cœteris abjungere. Hæc apud Pauſaniam exſtantia, & quod apud Strabonem memoratur, labaſcente in contubernio Philoſophorum columnâ, ipſum Milonem ſubiiſſe, reliquisque ſalvis, demum & ſe, ruituro oneri ſubtraxiſſe, de robore abundè teſtantur, adeò ut mirum non ſit, in Gemma noſtra Taurum humeris ejus impoſitum cernere: Non mirum, Herculei corporis compagem moli non ſuccumbere. Sed penitiùs res eſt dilucidanda. Athenæus audiatur: Non tantùm viginti carnis libras, & totidem panis, Milonem ediſſe, tresque congios vini bibiſſe, edocet, ex quo roboris fomes, ſed & *quadrimum Taurum humeris impoſitum per ſtadium geſtaſſe*, quem poſtea & ipſum ante Jovis aram maѣtaverit, unoque die devoraverit integrum: Imò & ſuppeditat eam in rem, nobiliſſimum Epigramma Doriei Poëtæ, quòd eodem jure, quô Statuæ ejus ſubnexum creditur, etiam Gemmæ noſtræ ſubſcribimus:

Τõιος ἔην Μίλων ὅτ' ἀπὸ χθονὸς ἤρατο βρῖθος
    Τετραιτῆ δάμαλιν ἐν Διὸς ἐιλαπίναις
Ωμοις δὲ κτῆνος τὸ πελώριον ὡς νέον ἄρνα
    Ἤνεγκεν δὶ ὅλης κοῦφα πανηγύρεως
Καὶ δάμβος μὲν. ἀτὰρ τοῦδε πλέον ἤνυσε θαῦμα
    Πρόσθεν πισαίου ξεῖνε θυηπολίου
Ὃν γὰρ ἐπόμπευσεν βοῦν ἄζυγον, ἐις κρέα τόνδε
    Κόψας, πάντα κατ' οῦν μοῦνος ἐδαίσατο νιν.

Talis erat Milo, cum è terra ſuſtulit onus,
Quadrimam Juvencam in Jovis convivìis,
Pecudem ſanè ingentem, tanquam novellum agnum
Leviter ferens per totum illum hominum conventum,

Ad quod obstupuerunt: Verum quod majori dignum est
admiratione, ille patravit,
Ante aram, ô hospes, ad quam Pisis Jovi sacrificant;
Quem enim Bovem, jugo solutum, in pompam deduxit,
In carnis frusta discissum comedit solus.

Hæc quàm concinnnè Gemmam explicent, agnosces, opinor, honoratissime ARCHÆOPHILE! Nihil restat, quàm ut elegantissimum Artificis specimen laudes, quàm masculè Athletæ nostri corpus cœlaverit, quàm facili gressu robur oneri par ostenderit: Nihil restat, quàm ut fluxam virium humanarum fidem agnoscas. Idem Milo, qui hîc Taurum ferendo, fortitudinem demonstrat, & toties victor congressus memoratur, is ipse, inquam, Pythagorâ apud Ovidium XV. Met. teste,

Flet senior, cùm spectat inanes
Illos, qui fuerant solidarum morte ferarum
Herculeis similes, fluidos pendere lacertos,

Idem &, Cicerone memorante in Catone majore, cùm senex in curriculo Athletas se exercentes videret, lacertos suos respexit, illachrymansque dixit: *At hi quidem jam mortui sunt.* Idem, cùm virium fiduciam resumeret, fatalem expertus est. Historiam habent Pausanias, A. Gellius, Val. Maximus. Cùm iter faciens quercum in agro, cuneis adactis fissam vidisset, fretus viribus accessit ad eam, insertisque manibus divellere conatus est, quas arbor, excussis cuneis in suam naturam revocata, compressit, eumque cum tot Gymnicis palmis lacerandum feris præbuit.

ARCHÆOPHILUS, DULODORO perorante, Gemmam adhuc inspiciebat. Finito discursu, quemcunque referat, inquit, elegantissimum hoc nobilioris cœlaturæ specimen, meretur sanè locum inter delicias nostras non postremum. Quemcunque referat? excepit DULODORUS; Ergo de Milone adhuc dubium arbitraris?

Dubium, quod mihi subnascitur, regessit ARCHÆOPHILUS, tanti forsitan non est, ut proponi mereatur, attamen pro concessâ mihi libertate, non celabo. Memini Milonis Statuam apud Philostratum, non de robore, Apollonio intelligi, sed de sacerdotio Junonis: Memini Statuam aliter describi, imò & secundum alios, non Crotonem tantùm Taurum comedisse, sed & Herculem, eum scil. quem in Rhodo Theodamanti abstulit. Idem Philostratus rei testis est in Imaginibus lib. II. Hoc inficias non iero, respondit DULODORUS, cùm ab ea comestione βουθοίναν Herculem dictum, Suidas afferat; Sed diversa sunt Taurum gestare, quod in Gemma fit, & Taurum comedere, quod Hercules memoratur fecisse. Ita nec obstat vel diversitas Statuæ apud Philostratum, vel etiam Apollonii interpretatio, cùm alius ibi habitus alium actum significet, & in Antiquitatis ænigmatibus interdum & ad mysticum sensum decurrere liceat, id quod alibi latiùs docebimur.

DULODORUS orationem ulteriùs videbatur extensurus; At ARCHÆOPHILUS, sive quòd Gemma jam satis dilucidata esset, sive quòd aliorum cupidine traheretur; Assentior inquit, neque enim iis diutiùs immorandum duco, cùm potiora adhuc supersint, & dabis spero veniam, si opinione meâ in quibusdam Tuam interpretationem antevertam. In sequenti annon exhibetur

PERO

PERO CIMONIS FILIA PATREM IN CARCERE LACTANS?

Ipſe utique Cimon ſedet, tanquam ſaxo alligatus. Adſtat filia, & ægrè ſe moventi, tanquam mammas præbitura, pectus obvertit. Valerium Maximum audi, & fidem habebis. Ita ille lib. V. c. 4. *Idem* inquit, *de pietate Perûs exiſtimetur, quæ Patrem ſuum Cimona conſimili fortunâ affectum, parique cuſtodiæ traditum, jam ultimæ ſenectutis, velut infantem pectori ſuo admotum aluit. Hærent & ſtupent hominum oculi, cùm hujus facti pictam imaginem vident, caſusque antiqui conditionem, præſentis ſpectaculi admiratione renovant: In illis mutis membrorum lineamentis viva & ſpirantia corpora intueri credentes. Quod neceſſe eſt, animo quoque evenire, aliquanto efficaciore picturâ literarum, vetera pro recentibus admonito recordari.* Hæc Valerius Maximus: *Idem*, inquit, quòd ſimile planè pietatis exemplum, filiæ in matrem, modò narrâſſet, cujus ob factum, carcer in Pietatis templum mutatus eſt. De Patre Cimone notandum, non eum notari, cujus vita apud Cornelium Nepotem exſtat, quique Patri ſuo ſepulturam voluntariis vinculis emit, ſed incertum quendam, Græci tamen generis: Imò & de nomine adhuc dubium eſſe, cùm alii non Cimona, ſed Conona vocent, & hoc quidem ex Coleri conjecturâ rectiùs, cùm Cimonis nomen ex ſequenti hiſtoriâ facilè irrepere potuerit. Sed quid in his diutiùs ſubſiſto? quidni excellentiſſimam artis præſtantiam & hîc admiror, quæ minutiſſimos vultus, in patre barbatum & ſenilem, in filia imberbem & juvenilem, juxtaque venuſtisſimum expreſſit? quæ maſculum corpus rudiore muſculorum extuberantiâ exaſperavit, fœmineum autem ſucculentâ lenitate excoluit?

DULODORUS, qui hactenus tacuerat, Gemmæque contemplandæ intentus auſcultârat, tandem reſpondens, quod ad artem, inquit, attinet, rectè ſentis, Ornatiſſime ARCHÆOPHILE, quod de Cimone, ejusque filiâ attuliſti, placet & ipſum, licet fœmina hæc apertè viro huic mammas non præbeat, qui actus totius hiſtoriæ quaſi anima videri poſſet; Conſtat enim Cœlatores interdum plus arti, quàm hiſtoriæ indulſiſſe: Ita nec obſtabit, quòd filiam ante oculos Patris nudam effinxerit, cùm & Deorum & Hominum, in Antiquitatis reliquiis, nuda proſtare ſimulacra, neminem lateat, & vincula, quibus brachium ſaxo adſtrictum videtur, captivitatis haud adeò obſcuri indices ſint. Hæc utcunque ſe habeant, haud tamen celabo, quid aliis de hâc Gemmâ viſum fuerit. Pietas fœminarum maritalis adducebatur, cujus exemplum ſuppeditant Lacenæ Myniarum, quæ Valerio Maximo teſte, permutatione veſtium, maritos ex carcere liberârunt: Adducebatur, ex recentiore hiſtoriâ, Clara Cerventa, Bernardi Waldauræ conjux, quæ tenerrima & formoſiſſima cùm eſſet, maritum tamen & annis gravem, & intolerabili valetudinis rabie abominandum, mirô amoris zelô

ad mortem usque ſollicitè fovit. Ludovicus Vives de ea videri poteſt, in tractatu de Chriſtiana Fœmina lib. II. Regeſſi, ad prius de ſenio dubium eſſe, & ad poſterius, non modernorum nos rimari opera, ſed Antiquitatis hîc tractare reliquias. Inſtabant, aliud Exemplum licet non fidei maritalis, à Gemmâ tamen minimè alienum ſuppeditare Sacras Literas 1. Regum cap. I. in Davide. Verba ita habent: *Rex David ſenuerat, habebatque ætatis plurimos dies, cùmque operiretur veſtibus, non caleſiebat. Dixerunt ergo ei ſervi ſui: Quæramus Domino noſtro Regi adoleſcentulam virginem, quæ ſtet coram Rege & foveat eum, dormiatque in ſinu ſuo, & calefaciat Dominum noſtrum Regem. Quæſierunt igitur adoleſcentulam ſpecioſam in omnibus finibus Iſraël, & invenerunt Abiſag Sunamitidem & adduxerunt eam ad Regem. Erat autem puella pulchra nimis, dormiebatque cum Rege, & miniſtrabat ei, Rex verò non cognovit eam.* En Regem, inquiebant, ſenem! En Virginem formoſam coram Rege ſtantem, eundemque foventem, qualiter in Gemma exprimitur! quid prohibet quò minus Davidem hîc agnoſcamus? Illud potiſſimùm, reſpondebam, quòd nullum Regii faſtigii in eo appareat inſigne. Columna quidem à tergo fœminæ viſitur, & ei neſcio quid impoſitum, ſed ſedile, & religata dextra carceri propior eſt, quàm Regiæ ſpondæ, eaque ratio me cogit, ut & Tibi potius aſſentiar, Politiſſime ARCHÆOPHILE, quanquam operæ pretium juxta putaverim, etiam ea recenſere, quæ in rem præſentem ab aliis allata fuêre.

PSYCHE

Nos vocat, cujus effigies cum eâ incidit, quam Leonh. Auguſtinus pag. 74. ex Sarda protulit. Pulchritudo tanta eam commendat, ut mirum non ſit, & Cives ad Advenas, formoſitatis admiratione ſtupidos, eam ut Venerem veneratos eſſe.

Venuſta eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, fateor, & quidem usque adeò, ut nec exprimi, ac ne ſufficienter quidem laudari poſſit. Sed an venuſtas indubitatum Pſyches indicium erit? an nullæ aliæ vel inter homines, vel inter Deas eâdem inclaruerint? & ſi inclaruêre, quâ baſi hanc Pſychen eſſe evinces? Non aliâ, inquit DULODORUS, quàm quæ in ipſa Gemma radiat. Papilionem affictum cernis. Hic, quòd & ipſe *Pſyche* vocaretur, commodè mihi *Pſyches* nomen videtur exprimere. Pſychen dictam ex Plutarcho diſcimus. Ita ille Sympoſiac II. Quæſt. 3. ὡς δὲ κάμπη γὰρ τὸ πρῶτον, εἶτα ἐκπαγεῖσα διὰ ξηρότητα καὶ περιῤῥαγεῖσα, ἕτερον πτερωθὲν δι᾽ αὐτῆς τὴν καλουμένην ψυχὴν μεθίησι. *Ut verò primum naſcitur eruca, deinde ſiccitate concreſcens tandem rumpitur, atque è ſe aliud animal exhibet, quod PSYCHE dicitur, PAPILIONIS GENUS quoddam.*

Ψυχὴν, inquit ARCHÆOPHILUS, *Animam* hactenus interpretatus ſum, indeque ſenſum fabulæ, quam copioſè Apulejus enarrat, cum Fulgentio ad Animæ cupiditates, ſecutasque ex illis miſerias retuli. Nec id malè, ſubjecit DULODORUS, Heſychio enim teſte, Ψυχὴ καὶ πνεῦμα καὶ ζωΐφιον πτηνὸν, *Pſyche* & *animam* ſignificat & *papilionem*. Quæ

Quæ autem utriusque convenientia? reposuit ARCHÆOPHILUS. An Anima, pretiosissima illa Divinæ Auræ particula, tàm vili comparetur animalculo? In Gentilibus, respondit DULODORUS, id mirum non est. Aëreum enim papilio, & leve est animal, & Anima ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, *à vento* denominata, imò nec aliud, quàm ventus, aut aër Gentilibus credita est. Celeb. Spon in Miscellis pag. 8. eâ de re videri meretur. Rem latiùs demonstrat, additque hoc schemate Metempsychosin aptè præfigurari, quòd papilio semper vicissim moriatur in vermem, & ex eo iterum reviviscat, continuâ hâc serie nunquam deficiens.

Velum restat, inquit ARCHÆOPHILUS, quid hæc ad Psychen? Flammeum est, inquit DULODORUS, indicatque cum Cupidine nuptias; Ita enim Apulejus de hâc ipsâ Psyche. *Puella nuptura*, inquit, *detergit lacrymas ipso suo FLAMMEO.* Et Plinius L. XXI. c. 8. *Lutei*, scil. coloris, inquit, *video honorem antiquissimum, in NUPTIALIBUS FLAMMEIS totum fœminis concessum.* Ex quo loco flammeum lutei coloris fuisse constat.

Sed quæ ratio ejus? perrexit ARCHÆOPHILUS. A Flaminibus petenda est, respondit DULODORUS, à quibus flammeum dictum arbitrantur. Flaminibus, Plutarcho teste, non concedebatur divortium, & mortua Uxore Sacerdotium abdicabant. Quid inde conficitur? si non, quod Robortellus ad Catullum ait, flammeum Sponsis, tanquam auspicatum, amorisque perpetui & firmi indicium fuisse?

At firmo amore, inquit ARCHÆOPHILUS, Psyche usa non est. Suâ id culpâ, respondit DULODORUS. Si Cupidini obtemperâsset, salutaria suadenti, irrupta copula fuisset. Observent hoc Uxores, & maritis obedire discant, ne cum Psyche in miseriarum se conjiciant barathrum. Fœmineæ levitatis hæc merces est. Constantiæ Virilis exemplum ab oculos nobis ponit

EPAMINONDAS
saucius ex acie Mantinea reductus.

Achat. incis.

Exiguam hîc ostendo Gemmam. Scalptura, nisi acrius oculorum aciem intendas, obscurior videbitur, tantâ enim subtilitate hîc lusit Artifex, ut nisi vel microscopio adjutus eam contempleris, vel etiam cerâ expressam lustres, vix figuras agnoscere possis. Accedit & alterum incommodum: Gemma fracta est. At noli vel parvitate, vel subtilitate, vel etiam fracturâ offendi. Arte Opticâ, illustrissimum agnoscimus fortissimi Thebanorum Ducis monumentum. Epaminondæ, inquam, qui Patriam, Lacedæmoniorum potentiâ pressam, non tantùm in libertatem asseruit, sed etiam ad supremum Græciæ fastigium provexit. Non eô modô in Gemma præfiguratur, quô Studiis Philosophiæ incubuit: Non eô modô, quô tibiis cantavit aut saltavit, quibus rebus eum ad The-

banorum morem excelluisse, Authorum consensus docet: Non eô etiam, quô Cives suos, in Thessalia ab hoste circumventos, liberavit, aut quô Pelopidam in acie defendit, aut Exules ad Patriam à servitute liberandam hortatus est, aut Cleombrotum, Regē Spartanorum, in conspectu Parentum suorum ad Leuctram devicit & occidit: Non hôc inquam, sed eô, qui hæc omnia complectitur & coronat. Ultima Epaminondæ vides! Cùm anceps aliquandiu ad Mantineam prælium esset, suâ ad victoriam opus esse virtute arbitratus, in medium hostium agmen se immisit, perfractâque eorum phalange, cùm plurimos prostravisset, reliquosque cedere coëgisset, concursu tandem hostium petitus, lethale vulnus accepit. Ita in terram prolapsus est fortissimus Imperator, ferri in corpore relicti acerbitate subactus, sed non illicò mortuus. A suis vivum adhuc in castra relatum, id quod in Gemmâ hâc expressum auguror, constans Authorum assertum est. Ita Diodorus, lib. XV. Επαμινώνδας ἔτι ζῶν ἐις τὴν παρεμβολὴν ἀπηνέχθη. *Epaminondas adhuc VIVUS in castra relatus est.* Ita Pausanias in Arcadicis: *Cùm verò vulneratus esset Epaminondas, adhuc VIVUM eum ex acie reduxerunt.* ὡς δὲ ἐτέτρωτο Επαμινώνδας ἐκκομίζουσιν ἔτι ζῶντα ἐκ τῆς παρατάξεως ἀυτὸν. Ita Ælianus lib. XII. c. 3. Ἐπαμινώνδας ὅτε ἐτρώθη ἐν μαντινέια καιρίαν, ἐις τὴν σκηνὴν κομισθεὶς ἔτι ἔμπνους Δάιφαντον ἐκάλει. *Epaminondas, quum mortiferum vulnus in Mantinensi pugna accepisset, delatus in castra VIVUS ADHUC, Daiphantem accersi jubet.* Ut taceam Justinum, qui Epaminondam in castra *Semianimem* relatum, vocem spiritumque collegisse, author est.

Omnia hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, satis speciosè dicuntur, cùm autem vulneratum ex prælio referri, adeò insolitum non sit, dubitare posses, annon alium hæc Gemma referat? Effigies sanè imberbis est, at Epaminondas, in Promptuario Imaginum, agresti quodam, non tantùm comarum, sed & barbæ conspicuus est horrore, idque non præter ætatem, vixit enim quadraginta annis, antequam ad Rempublicam accederet, uti Plutarchus testatur, de occultè vivendo. Me nec ætas, respondit DULODORUS, nec allata effigies, nec etiam par aliorum fortuna, à sententia meâ dimovet. Allata effigies spuria est, & ex novitio desumta Numismate, quod & ipsum inter Electoralia asservo, sed ab ingenuis sepositum. Ætas tanta non fuit, ut non imberbis credi possit; licet enim concedam, quadragesimo demum anno ad Rempublicam eum accessisse, tamen & illud verum est, non ultra octo annos ei præfuisse. Apud Diodorum Imperator electus memoratur anno 2. Olymp. 102. & interfectus anno 2. Olymp. 104. Ex quibus conficitur ætatem 48. annorum eum implesse, quæ licet barbam naturâ, tantùm horrorem tamen non evincit. Et quid? nonne se radere potuit, ut alii ejusdem temporis? Nonne id fecisse credibile est eum, qui ut dictum, patrium ad morem commodè saltavit, scienterque tibiis cantavit? Sed non hoc tantùm Epaminondam demonstrat. Est etiam in habitu, quod pro eo adducere possem. Galeam dico, quâ non hîc tantùm, sed & utrinque milites insignes sunt. Scuta dico, quibus non ille, sed hi noscuntur. Κράνος βοιωτουργές, *Galea Bœotica*, Julio Polluci inter ἐυδόκιμα, *laudatissima* reponitur lib. I. cap. 10. n. 13. Thebanos *Scutiferos* non tantùm Authores vocant, sed etiam Numismata probant. Epaminondas licet semianimis capite inclinato langueat, Chlamyde tamen Imperatoriâ, & Thorace notabilis est: Notabilis est vinculo, quô vulnus colligatum credi potest; Neque enim obstat Pausaniæ aliorumque assertum, qui manu eum vulnus cohibuisse asserunt, cùm id demum fecisse credi debeat, cùm relatus jam in castra, spiritum recollegisset, uti ex Justino diximus. Tunc enim & ferrum extrahere tardavit, donec audiret, Bœotos vicisse. Et quid? Nonne & hoc, quod inter scutiferos scuto caret, apertum indicium est, non

non alium hîc intelligendum, quàm Epaminondam? Audi Diodorum! Epaminondas, inquit, in castra relatus πρῶτον τὸν ὑπασπιστὴν προσκαλεσάμενος ἐπηρώτησεν, ει διασέσωκε τὴν ἀσπίδα; *Primò armigerum ad se vocatum, an Clypeum servasset? interrogavit.* Justinus, *cum Spiritum recollegisset*, inquit, *id unum interrogavit, num cadenti sibi Clypeum ademisset hostis?* Idem etiam Valerius Maximus lib. III. c. 2. aliique referunt, aperto testimonio, Epaminondæ, dum in castra referretur, id quod in Gemma adumbratum dixi, Clypeum non fuisse. Succedit

ALEXANDER M.
ΛΕΟΝΤΟΦΟΝΟΣ.

HÆc Gemma, infit ARCHÆOPHILUS, licet summâ arte cœlata, adeò tamen parva est, ut faciem agnoscere potis non sim; Miror itaque, quæ ratio Alexandro M. eam addicendam suadeat. Nonne satiùs esset, in Venatione subsistere? præsertim cùm, Oppiano canente, inter alia Leoninæ Venationis genera, circa Euphratem, equos ad certamen id adornaverint? Ne in Venatione subsistam, respondit DULODORUS, Thorax & Chlamys faciunt: Illa bellicæ expeditionis, hæc Imperatoriæ Majestatis est. Indè certè indubiè mihi videor colligere, non plebeji, sed omninò Regis, aut Imperatoris cujusdam hoc monumentum esse.

Sit ita, subjecit ARCHÆOPHILUS; unde autem colligas, Alexandro M. tribuendum esse? An nescis DULODORE, quid de Hadriano memoret Ælius Spartianus? *Equitavit ambulavitque plurimùm*, inquit, *armisque & pilo se semper exercuit. Venatus frequentissimè, LEONEM SUA MANU OCCIDIT.* Idem de eo etiam Dio & Athenæus asserunt, & firmat Numisma apud Stradam & Tristanum, in quo ipse Imperator Equo Borystheni insidens, eôdem modô Leonem conficit, quô in propositô visitur. Si hic minus placet, poteris Commodi, aut Caracallæ, aut Alexandri Severi meminisse, quos laudatus Tristanus suggerit: Poteris Gordianum pium, qui & ipse, in Numismate apud Stradam, Leonem ex Equo conficiens visitur. Poteris Valentinianum I. de quo Ausonius:

Quod Leo tam tenui patitur sub arundine lethum,
Non vires ferri, sed ferientis agunt.

Plures coacervas, respondit DULODORUS, non de plebe, sed Imperiali in fastigio eminentes. Negare non possùm, λεοντιφόνους hos fuisse. Unicum tamen adhuc pro opinione mea affulget; Casside tectus est noster, quâ ab Hadriano ad Gordianum usque, nescio, an quisquam Imperatorum se extulerit. Quicunque certè in Nummis Leones conficiunt, non galeati, sed nudo capite id agunt. Quid autem de Constantino M. dicas, perrexit ARCHÆOPHILUS, in Nummis galeam præferente? quæ ut paucis ante eum ætatibus Imperiale decus esse

esse cœpit, ita paucis etiam post eum annis iterum desiit, si non omninò, tamen eô modô, quô hîc eam cernimus. Galeam vides, nec negabis Leonem à Constantino interfectum; Licet enim Zonaram, fabulam consarcinâsse, Baronius arbitretur, tamen non Zonaras rei author est, sed omninò Praxagoras Atheniensis, qui Photio teste, de rebus Constantini M. duos libros composuit: Eique assistit Constantini Numisma Leonem exhibens, apud Carol. du Fresne in Hist. Byzantina. Sed verba Praxagoræ subjicio: Τὸν Κωνσταντῖνον ὁ πατὴρ πέμπει πρὸς Διοκλητιανὸν ἐις Νικομήδειαν παιδευθησόμενον. Παρῶν δὲ, φησὶ, Μαξιμῖνος, ὁ τῆς κάτω Ἀσίας βασιλείων, ἐις ἐπιβουλὰς ὥρμησε τοῦ νέου, καὶ πρὸς μάχην λέοντι ἀγρίῳ καθίστησι τὸν νεανίαν. ὁ δὲ τὸ μὲν θηρίον κρατήσας ἀνεῖλε. *Constantinum Pater ad Diocletianum Nicomediam erudiendum misit, Aderat tum fortè Maximinus, qui Inferiori Asiæ imperitabat, & insidias Adolescenti tendere animum inducens, ad pugnam cum fero leone ineundam composuit. Ille verò feram superans occidit.*

At nulla hîc mentio est, inquit DULODORUS, an Eques, an Pedes id fecerit? Id nihil obstat, respondit ARCHÆOPHILUS, Equitem enim facinus peregisse, vel inde facilè collegeris, quòd Equestris Leonum Venatio, ut supra ex Oppiano notasti, in usu fuerit. Si Praxagoræ Opus adhuc superstes foret, de pleniore fulcro non dubitarem, eôdem enim habitu, quô in Gemma nostra Leoni infestus est, eôdem in Numismatibus in hostes tendit.

Adeò ne opinionis Tuæ tibi videris firmus esse? subjecit DULODORUS. Mihi nondum persuades; Artificium enim cœlaturæ non ætatem Constantini Magni prodit, quâ minus profundè, ne dicam minus exactè figuras elaborabant, sed Græcam illam ἀκρίβειαν præfert, quæ Alexandri M. ætate viguit. Si hæc ratio non sufficit, adde Alexandri M. Numisma apud Nobil. Jacobum de Wilde, ubi Alexander & Galeatus & Eques, eôdem ferè modô Leonem conficit, quô in nostra Gemma visitur. Non id absque idoneo Historici cujusdam fulcro agit. Audi Plutarchum in vita Alexandri Magni. Ἐπέτεινεν οὖν ἔτι μᾶλλον αὐτὸς ἑαυτὸν ἐν ταῖς στρατείαις καὶ ταῖς Κυνηγεσίαις, κακοπαθῶν, καὶ παραβαλόμενος. ὥστε καὶ λάκωνα πρεσβευτὴν παραγενόμενον αὐτῷ λέοντα καταβάλλοντι μέγαν ἐιπεῖν, καλῶς γε Ἀλέξανδρε πρὸς τὸν λέοντα ἠγώνισαι περὶ τὰς βασιλείας. Τοῦτο τὸ κυνήγιον Κρατερὸς ἐις Δελφοὺς ἀνέθηκεν, ἐικώνας χαλκᾶς ποιησάμενος τοῦ λέοντος καὶ τῶν κυνῶν, καὶ τοῦ βασιλέως τῷ λέοντι συνεστῶτος, καὶ αὐτοῦ προσβοηθοῦντος. Ὧν τὰ μὲν λύσιππος ἔπλασεν, τὰ δὲ λεωχάρης. *Laborem*, inquit, *intendit, in expeditionibus & venationibus, subigens corpus suum, & periculis exponens, ut Lacon Legatus, qui assistebat, quum conficeret* GRANDEM LEONEM, *diceret:* MACTE ALEXANDER ISTA CUM LEONE DE REGNO PUGNA! *Hanc venationem Craterus Delphis dedicavit, ac simulacra ex ære, Leonis, Canum, Regis cum Leone congressi, & suum ei succurrentis, facienda locavit, quorum Lysippus partem, partem fecit Leochares.* Hactenus Plutarchus, eòque pertinet, quod Plinius lib. XXXIV. c. 8. inter Lysippi Opera etiam *Alexandri venationem* refert, quæ Delphis dedicata est. Eodem fortassis, & quod Curtius lib. VIII. c. 1. In Regione scil. Bazaria, cum toto exercitu saltum ingressum, agitari undique feras jussisse, interque eas cùm Leoni magnitudinis raræ ipsum invasuro, Lysimachus venabulum objecisset, eô repulsô, quòd tam à semet, quàm à Lysimacho Leo interfici posset, feram non excepisse modò, sed etiam uno vulnere occidisse. Insigne hoc fortissimi Regis specimen fuit. Quis indignum crederet, qui fortibus imperaret? Fortium sub eo nobilissimum exemplum etiam in Gemmis

DIOXIP-

DIOXIPPUS ET CORRAGUS

Sard. incis.

Exhibent. Hiſtoria eſt apud Curtium, Ælianum, & Diodorum. Ælianus rem paucis. L. X. c. 22. Ὁ Διώξιππος, inquit, παρόντος Αλεξάνδρου, καὶ Μακεδόνων, ῥόπαλον λαβὼν, Κόῤῥαγον τὸν Μακεδόνα ὁπλίτην μονομαχήσας, καὶ ἐκκρούσας αὐτοῦ τὸ ξυστὸν καὶ ἁρπάσας τὸν ἄνδρα σὺν τῇ πανοπλίᾳ, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν αὐχένα αὐτοῦ κειμένου, τὴν μάχαιραν ἣν ὑπέζωστο ὑφαρπάσας ἀπέκτεινε τὸν ὁπλίτην. *Dioxippus in Alexandri Macedonumque præſentia, correptâ clavâ Corragum armatum ex Macedonibus ad certamen provocavit, & quum ei haſtam excuſſiſſet, vi rapuit hominem cum armis, & jacentis collum calcavit, ſtrictoque gladio ipſius, quô cinctus erat, armatum interemit.* Diodorus pleniùs, & paulò aliter, cujus locum, cùm longior ſit, ex Verſione Laurentii Rhodomani adjicimus: *Inter amicos Regis,* inquit, *quidam adſcitus erat Corragus Macedo, corporis robore præſtans, qui non rarò in pugnis ſtrenuè rem geſſerat, is ubi mero incaluerat, Dioxippum Athenienſem, qui pugil erat, deque victoriis nobilisſimis coronas reportârat, ad ſingulare certamen provocat. Rem ſtudiis ſuis adhibiti convivio, ut fieri ſolet, adjuvant. Dioxippus ergo conditionem accipit, Rexque pugnæ diem ſtatuit. Ibi quamprimùm illuxit, multæ hominum myriades ad ſpectaculum conveniunt. Macedones cum Rege, ut populares, in Corragum favore ſuo propenſi ſunt. Græci cum Dioxippo curas ſuas conjungunt. Macedo igitur pretioſis exornatus armis, Athenienſis verò nudus, oleoque perunctus, cum decenti pileo in certamen procedit, & quia uterque propter corporis & animi vim egregiam admirationi eſt, quaſi Deorum pugna quædam exſpectatur. Nam Macedo, corporis ſtaturâ & fulgore armorum, magnum præ ſe ferens terrorem, Marti ſimilis habebatur. Dioxippus, præterquam quòd viribus excelleret, tum ſtudii athletici exercitatione, tum inſolenti clavæ geſtatione, Herculi in ſpeciem comparandus videbatur. Jamque alter alteri imminebat: Cùm Macedo ex mediocri intervallo lanceam emiſit, alter verò exiguâ corporis declinatione intentatum ſibi ictum evitat. Mox Adverſarius ſariſſam protendens ingruit. Hanc ubi propiùs acceſſit, alter ſtipite frangit. Bis ergo conatu fruſtratus Macedo, gladiô pugnam capeſſit. Sed hunc, dum ſtringitur, aſſiliens ille prævertit, lævâque extrahentis manum complexus, & alterâ è ſtatu virum dimovens, crura illi ſubducit. Quem ubi ad terram arietaſſet, collum jacentis pede premens, clavamque intentans ad ſpectatores ſe convertit. Inſolens rei novitas, & excellens hominis fortitudo clamorem vulgi excitaverat; ſed Rex proſtratum dimitti jubet, finemque ſpectaculo imponens diſcedit.* Hæc Diodorus. Audiamus & Curtium: *Intererat epulis,* inquit, lib. IX. c. 7. *Dioxippus Athenienſis, pugil nobilis, & ob eximiam virtutem virium, Regi pernotus & gratus. Invidi malignique increpabant per ſeria & ludum, ſaginati corporis ſequi inutilem belluam, quum ipſi prælium inirent, oleo madentem præparare ventrem epulis. Eadem igitur in convivio Horratas Macedo, jam temulentus, exprobrare ei cœpit, & poſtulare, ut ſi vir eſſet, poſtero die ſecum*

 ferro

ferro decerneret: Regem tandem, vel de suâ temeritate, vel de illius ignaviâ judicaturum. Et à Dioxippo, contemtim militarem eludente ferociam, accepta conditio est. Ac postero die Rex, cùm etiam acrius certamen exposcerent, quia deterrere non poterat, destinata exequi passus est. Ingens hîc militum, inter quos erant Græci, qui Dioxippo studebant, convenerat multitudo. Macedo justa arma sumserat, æreum clypeum, hastam, quam sarissam vocant, lævâ tenens, lanceam dextrâ, gladioque cinctus, velut cum pluribus simul dimicaturus. Dioxippus oleo nitens, & coronatus, lævâ punicum amiculum, dextrâ validum nodosumque stipitem præferebat. Ea ipsa res omnium animos expectatione suspenderat: Quippe armato congredi nudum, dementia, non temeritas, videbatur. Igitur Macedo, haud dubius, eminùs interfici posse, lanceam emisit: Quam Dioxippus cùm exiguâ corporis declinatione vitasset, antequam ille hastam transferret in dextram, adsiluit & stipite mediam eam fregit. Amisso utroque telo Macedo, gladium cœperat stringere, quem occupatum complexu, pedibus repentè subductis, Dioxippus arietavit in terram, ereptôque gladiô, pedem super cervicem jacentis imposuit, stipitem intentans, elisurusque eô victum, ni prohibitus esset à Rege.

En ternum gravissimorum Historicorum testimonium! ex quo, nisi fallor, satis clarè demonstrari potest, Dioxippi & Corragi certamen hâc in Gemmâ exhiberi. *Nudus* enim *cum armato congreditur*, id quod expressis verbis asserunt & Diodorus, & Curtius. *Arma fulgida & pretiosa* facit Diodorus, & exterior in Gemma ornatus talia ostendit, licet minutissimis lineolis adumbratus, clarior tamen, quàm ut de eo dubitari possit. Arma sunt *Gladius* & *Clypeus*, secundum Curtium. Imò & quod rei caput est, *gladium extrahente Corrago, assiliens Dioxippus prævertit, manumque extrahentis complexus, crura ei subducere videtur.* Quid post hanc Gemmæ nostræ cum Authoribus convenientiam superesse dubii potest?

Multum, excepit ARCHÆOPHILUS, ubi enim est Clava Dioxippi? Ubi memoratur Cassis & Clypeus? De Clava utique testantur, quicunque historiæ hujus mentionem faciunt; At quis de Casside & Clypeo? Non Casside, sed Pileo tectum, Diodorus ait. Curtius coronatum fuisse, & lævâ punicum amiculum gestâsse, quorum tamen neutrum in Gemma visitur. Accedit, quòd Herculi specie comparandum, Diodorus prodiderit; constat autem Herculem corpore robustiore fuisse, id quod & Dioxippo videntur exprobrare Macedones, *saginati corporis inutilem belluam* vocantes; At in Gemma quodnam Herculei roboris, aut saginati corporis indicium? Justâ tenuitate exsurgunt crura, macieque potiùs, quàm pinguedine spectanda, adeò, ut, nisi adhæc respondeas, honoratissime DULODORE, perquam verear, ut de Dioxippo & Corrago hæc Gemma accipi possit.

Observandum, subjunxit DULODORUS, non illum habitum hîc effingi, quô Dioxippus in prælium processit: Neq; illum, quô sarissam modicâ corporis inclinatione vitavit: Neque etiam, quô adsiliens hastam mediam fregit: Hactenus enim clavam eum dextrâ prætulisse, dubitari non debet; Sed eum, quô hostis gladium extracturi manum complexus est, pedemque statu suo movit. Hoc agenti quid clava prodesset? Nonne credibiliùs, clavam paulisper eum abjecisse, ut eô facilius gladium arrepturum impediret, pedibusque subductis prosterneret, aut arietaret? Diodorus *Lævâ extrahentis manum complexum* ait, & *alterâ*, sive dextrâ, *è statu hostem movisse*; Sed id quomodo fieri potuit, gladio ad lævam inimici accincto? Nonne faciliùs, quod in Gemmâ fit, dextris, & manu & pede, videatur usus? Quod ad Galeam & Clypeum attinet, Authores credidero, non tam habitum descripsisse, quô Dioxippus cum Corrago reverà congressus

greſſus eſt: Quî enim id tam accuratè ſcire potuiſſent, ſeculis eô factô poſteriores? quàm eum, quô Pancratiaſtæ, qualem Dioxippum Athenæus vocat, aut Olympionices pugiles, qualem Ælianus, in ludis uti ſolebant. Circumſtantias interdum ex veriſimili Hiſtoricos fingere, novi nihil eſt, idque ideò faciunt, ut narrationis dulcedo tantò majorem operibus gratiam conciliet; At Antiquitatis monumenta, rem nudam, qualis fuit, ſpectatoribus objiciunt, & non raro Authorum errores detegunt. Digna eſt Gemma ætate Alexandri: Digna eſt arte Pyrgotelis, ſculptoris ſine dubio omnium doctiſſimi, à quo ſolo Alexandrum ſe ſculpi voluiſſe, ex Plinio conſtat lib. XXXVII. c. 1. Quid ſi hujus opus hanc Gemmam arbitremur? Caſſis & Clypeus, an ab exercitum & caſtra ſequente tantoperè abhorrent? Diodorus & Curtius certè circa capitis ornamentum disſident, adeòque fraudem ſuam produnt vel ipſi? *Decenti Pileo in certamen proceſſiſſe Dioxippum*, Diodorus ait; at Curtius *coronatum* memorat. De Herculis comparatione non opus eſt dicere. Clava ei ortum dedit, non corporis craſſities. Non opus eſt dicere de ſcommatibus militum, cujus baſis unctio fuit, non obeſa ingluvies.

Hæc pro Dioxippi & Corragi certamine ſufficere poſſent, niſi & ipſi adhuc ſuccurrerent, quæ aliò Gemmam dimovere viderentur. In Claudii Numiſmate apud Oiſelium T. 27. Barbarus nudus cum milite armato manus confert: Quidni talem & hîc arbitrabimur? Polydamantem Scotuſſæum Pancratiaſtam cum armatis nudum congredi ſolitum, Euſebius refert: An & hanc forſitan prætuleris? Ego neutrum. Barbarum enim Antiquitas ipſa Galeâ & Caſſide caruiſſe evincit: Et Polydamanti eas addicere, nulla omninò ratio ſuadet. In Dioxippo & ratio & Antiquitas concurrit, ideoque opinor à veritate non aberrabimus, ſi quod hactenus defendimus, impoſterum & firmiter teneamus. Sed ecce! fortiſſimus ſe ſiſtit Alexandri non commilito tantùm, ſed &, ferociſſimis in Gentibus, ſucceſſor

LYSIMACHUS,

Eôdem planè modô, quô in Numiſmatibus proſtat: Facie projectâ inſignis, ut Alexandrum æmularetur: Diademate cornuto ornatus, ut factum ſignificaret, quô Diadema filii Ammonis, Imperii auſpicium habuit. Sed latior de hoc ad Numiſmata erit confabulandi locus.

Erit, inquit ARCHÆOPHILUS, ubi probaveris Lyſimachi hoc caput eſſe, & non potius Alexandri. Quid? an Lyſimachus tàm ſucculentâ virilitate micuerit? Cùm tamen conſtet, ſeptuaginta quatuor annis majorem fuiſſe, cùm contra Seleucum dimicans caderet? Senectus nihil obſtat, reſpondit DULODORUS. Annos quadraginta duos in Imperio exegit, adeòque triginta duos natus erat, cùm id ſuſciperet. An ætas hæc ſucculentam virilitatem excludat? Minimè verò. Imò potiùs eam aſſerit, non noſtrâ tantùm Gemmâ rei teſte, ſed & Numiſmatibus, in quorum quibuſdam ſucculentus, quibuſdam autem ſenili macie confectus cernitur. Hæc tetricam bellorum & fortunæ aleam in mentem

 revo-

revocant, quibus ſubactus non inſtrenuè cecidiſſe: Illa amœna Philoſophiæ ſtudia, quibus delinitus robur Martium legitur temperâſſe.

Non obſervarâm diuturnitatem Imperii, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Lyſimachum tecum agnoſco, præſertim cùm Alexandri effigies φοβερόν τι, *formidabile quid*, admixtum habere, Æliano memoretur, id quod in Gemmâ hâc non apparet. Plena comitatis facies eſt. Plena nobilitatis frons effertur, non plebejo, ſed digno tantâ Majeſtate genio. Verè hæc, inquit DULODORUS, & convenienter de Alexandri Succeſſore. Sed Poſteros videamus, non quidem Lyſimachi, ſed eorum, qui Syriæ Regnum ſibi vindicârunt. Ex his fuit, quem ſequens Gemma nobis exhibet,

ALEXANDER THEOPATOR.

HIc eſt ille, quem Scriptura *Antiochi Nobilis filium* appellat, quanquam aliis ſubdititius & ignotæ ſtirpis fuiſſe, & falsò in Seleucidarum Gentem ſe intuliſſe memoretur. Joſephus *Velem*, Strabo verò *Balan* cognominat, quæ tamen vox in Nummis non occurrit. Θεόπατωρ in iis legitur, quaſi Deum Patrem haberet: Non aliam ob rationem, uti Cl. Vaillantio placet, quàm ut ſuſpicionem originis amoveret.

Tuô more, excepit ARCHÆOPHILUS, de effigie hâc loqueris, ac ſi jam nota eſſet; At mihi nihil incertiùs videtur, cùm nomen utique adſcriptum non ſit, nec aliud quid in Gemma occurrat, ex quo opinionem ſtabilire poſſis. Diadema rem non conficit; Id enim non proprium unius, ſed commune Regum omnium inſigne fuit. Non hoc in ſubſidium voco, reſpondit DULODORUS, ſed Artis Genium, & ipſam effigiei cum Alexandro Theopatore in Numiſmatibus convenientiam. Elata facies, primò ſtatim intuitu, Alexandri M. Succeſſoribus Gemmam addicit. Artificii Genius addicit temporibus Antiochi Grypi, quòd minus profundè & Gemma cœlata eſt, & minus elevatè hujus Regis elaborata proſtant Numiſmata. Examinentur lineamenta, non cum hoc tantùm, ſed & cum ſucceſſoribus, imò & cum prædeceſſoribus ejus. Inter illos nullus conveniet, at inter hos ad amuſſim reſpondebit Alexander, de quo hîc loquimur, & cujus Numiſmata apud Cl. Vaillant. de Regibus Syriæ, magnô numerô viſuntur. Iidem utrinque lineamentorum ductus, eadem oris projectio, genarum protuberantia, capillus, & oculorum vigor. Quid præter hæc deſideres ARCHÆOPHILE?

Quid, inquit ille, ſi non hiſtoriam? jam enim, rationibus adductus, & ipſe Alexandrum agnoſco. Hiſtoria, ſubjecit DULODORUS, ſexennium occupat, ab Anno Seleucidarum 160. quô Demetrium Soterem oppugnare cœpit, ad annum 166. quô ab Heliade, Duce ſuo, interfectus eſt. Joſephus quidem & Appianus V. tantùm, Euſebius autem X. annos ei tribuit, ſed Hic falsò, Ille autem annos Imperii, & quidem completos numerans. Quicquid ſit, felicitate

tate ſuâ memorandus eſt Alexander, memorandus eſt infelicitate. Illam Virtute quæſivit, hanc luxuriâ maturavit: Hanc interitus ſecutus eſt, illam Ptolemæi affinitas inflavit. Nuptias cum Cleopatra, Ptolemæi Philometoris filia, Regalemque earum Pompam, vel ex Sacris recordaberis. Recordaberis Ptolemæi perfidiam, qui filiam Alexandro eripuit, & Demetrio II. tradidit. Quid filiam dico, quam dederat? imò & Regnum, quod non dederat! Adeò mihi, quod Ovidius cecinit, invertere licebit:

— — *Non hoſpes ab hoſpite tutus!*
Non Gener à Socero!

Sed alius ex Syriæ Regibus, & quidem ultimus prodit

ANTIOCHUS ASIATICUS.

ANtiochum Tu hunc? inquit ARCHÆOPHILUS; At unde Conjecturam adſtruas? in Gemmâ nihil video, quod ſuccurrere poſſit. At videbunt, reſpondit DULODORUS, qui artis & genium noverint & diverſos ſecundum tempora gradus. Artificio Græco Caput hoc cœlatum eſſe, ad oculum patet: Cœlatum eſſe artificio, Syriæ Regibus familiari, eorum Numiſmata evincunt; An his addicentibus dubitaverim Regis cujusdam Syriæ id eſſe? An dubitaverim eſſe Antiochi, cognomento Aſiatici, cùm huic & oculorum vigor, & lineamentorum ductus, tantùm non ad amuſſim reſpondeant? Confer ejus effigiem apud Cl. Vaillant. in tractatu de Regibus Syriæ! Confer Numiſma, quod apud eundem proſtat!

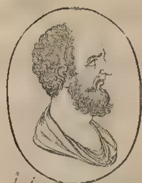
Utrumque vidi, inquit ARCHÆOPHILUS; Ubi autem Diadema in propoſito, quod in illis cernitur? quodque Regiæ Majeſtatis indicium, præſertim apud Syros fuiſſe, utique liquet? Abſentia Diadematis, reſpondit DULODORUS, & mihi dubium movit, & adhuc facilè ceſſero, ſi quis certiùs quiddam docuerit. Quanquam interim eam haud abſurdè forſan ex hiſtoriâ defendere poſſim; Conſtat enim non tantùm ſub Tigrane eum latuiſſe, ſed & poſtea Syriæ Regno à Pompejo ſpoliatum fuiſſe.

Neſcio, an ratio valeat, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Quis enim credat eum, qui tumidâ ambitione ἐπιφάνους, φιλοπάτορος & καλλινίκου, qualiter in Nummo legitur, titulos, etiam nullam, aut ſanè exiguam ob cauſam, aſſumſit, abſentiâ Diadematis fortunæ iniquitatem faſſurum fuiſſe? Superbiam, reſpondit DULODORUS, caſus fregit. Qui ſe cum ditionibus Pompeji clementiæ credidit, eòque humilitatis deſcendit, ut Regnum paternum à Victore peteret, quidni credatur & Diadema depoſuiſſe? Hæc pertinaciùs non oppugnabo, perrexit ARCHÆOPHILUS: Audire tamen vellem, unde cognomen Aſiatici tulerit? & cur nulla ejus in Numiſmate mentio exſtet?

 Duo,

Duo, inquit DULODORUS, cognomina habuit, præter ea, quæ in Nummo occurrunt, *Aſiatici*, & *Commageni:* Illud ideò, quòd in Aſia educatus: Hoc, quòd amiſſo Syriæ Regno, Commagene Provincia ei fuerit relicta. Sed quid Regibus immoramur, cùm tamen fulgor Majeſtatis oculorum aciem percellat? Tutiùs Parnaſſi germina rimabimur. Philoſophi ſurgunt, & inter hos non indigna Stoicorum propago

CHRYSIPPUS.

COincidit hæc effigies cum ea, quam in Theſauro Palatino potuli. Imò etiam cum ea, quam Fulvius Urſinus ex Numiſmate æreo dedit. Eadem utrinq; eſt naſi exſtantia: Idem oculorum vigor: In paucis diverſâ frontis calvities. Quid barbam loquar, maſculâ denſitate promiſſam? Quid oris habitum, dignâ Philoſopho concinnitate venerandum? Non pallio tantùm hic, ſed & vultu gravitatem Stoicam adumbrat, licet vitam egerit, nec Stoicam, nec Philoſophicam.

De vita videbimus, inquit ARCHÆOPHILUS, ubi de effigie conſtabit. Chryſippum apud Urſinum me vidiſſe non memini. Numiſma æreum, quod citas, præter Aratum, non Chryſippum, ſed Philemonem exhibere, ipſe Urſinus ait, cui ſi fidem habeas, unde Chryſippum demonſtrare poſſis non video. *Per-Illuſtris SPANHEMII* authoritas, reſpondit DULODORUS, pro me eſt; Is enim non Philemonem, ſed Chryſippum ſtatuit, additque obſervationis fundum ex Strabone, cujus en Tibi verba! Μετὰ δὲ Λάτμον Σόλοι πόλις ἀξιόλογος τῆς ἄλλης Κιλικίας ἀρχὴ, τῆς περὶ τὸν Ἰσσὸν Ἀχαιῶν καὶ Ῥοδίων κτίσμα τῶν ἐκ Λίνδου, ἐις ταύτην λειπανδρήσασαν Πομπήιος Μάγνος κατῴκισε τοὺς περιγιγνομένους τῶν πειρατῶν, ὅυς μάλιστα ἔγνω σωτηρίας καὶ προνοίας τινὸς ἀξίους. καὶ μετωνόμασε Πομπηιόπολιν. Γεγόνασι δὲ ἄνδρες ἐνθάδε τῶν ὀνομαστῶν ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ τε ὁ Στωϊκὸς Φιλόσοφος πατρὸς ὢν Ταρσέως ἐκεῖθεν μετοικήσαντος, καὶ Φιλήμων ὁ κωμικὸς ποιητὴς, καὶ ΑΡΑΤΟΣ, ὁ τὰ Φαινόμενα συγγράψας ἐν ἔπεσι. *Poſt Latmum ſunt Soli, urbs memorabilis, alterius principium Ciciliæ, quæ ad Iſſum eſt, condita ab Achæis & Rhodiis Lindiis, in hanc hominum frequentiâ deſtitutam, Pompejus Magnus Piratarum reliquias tranſtulit, quas judicabat potiſſimùm ſalute & procuratione dignas, & mutato nomine eam Pompejopolim dixit. Protulit hæc urbs præclaros viros,* CHRYSIPPUM, *Stoicum Philoſophum, cujus pater Tarſo inde commigraverat, tum Philemonem Comicum Poëtam, &* ARATUM, *qui verſibus, quæ in cœlo viſuntur, deſcripſit.*

Strabo, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, non de Chryſippo tantùm & Arato, ſed etiam de Philemone loquitur, adeòque adhuc in dubio relinquit, annon hunc potius Numiſma præferat, præſertim cùm credibiliùs ſit, ejuſdem profesſionis viros eſſe conjunctos. Philemonis ſtatuam, reſpondit DULODORUS, ſuperioribus annis Romæ & Pyrrho Ligorio, & Pierio viſam, idem Urſinus author eſt. Si hæc innoteſceret, differentiam ad oculum demonſtrare poſſem; Sed ne

ſic

ſic quidem ratio deeſt. Dubium, quod moves, apud Per-Ill. SPANHEMIUM dilutum videas. *Habitus*, inquit, *& Vultus talis eſt, qui Philoſophos decet, & aliorum, qui ſuperſunt Græcorum Sapientum ſimulacris conſentaneus.* Res contemnenda non eſt. Non enim Comica hilaritas in vultu, ſed ut dixi gravitas Stoica regnat, adeò ut vel hinc non Philemonem, ſed Chryſippum agnoſcas.

At vultus hic virum grandiorem videtur innuere, inquit ARCHÆOPHILUS, Chryſippum autem tenui corpuſculo fuiſſe, ex ejus imagine probat Diogenes, quæ in Ceramico ferè à vicino equite occultabatur, quæ & cauſa fuit, cur Carneades eum, non Chryſippum, ſed Κρύψιππον vocârit. Vultus in Nummo, reſpondit DULODORUS, magnitudinem corporis evincere non poteſt. Eandem menſuram ferè omnia Imperatorum capita præferunt, cùm tamen conſtet, diverſos fuiſſe, ſi corpora ſpectes. Quod ulteriùs opponam, inquit ARCHÆOPHILUS, non habeo. Fateamur de Chryſippo! Quid autem ille in vita habuit, tantoperè Philoſopho indignum?

Arrogantiam, inquit DULODORUS, Oris obſcenitatem, & quæ utraque pejor eſt, Ebrietatem. Ubique Laërtius ſuffragatur. De arrogantia: *Tam altè*, inquit, *de ſe ſentiebat, ut cùm interrogaretur à quodam, cui commendaret filium, dixerit: Mihi! Nam ſi quempiam me excellere putarem, ipſe apud eum Philoſophiæ darem operam.* De oris obſcenitate: *Non deſunt*, inquit, *qui & Chryſippum lacerent, dicentes, illum complura turpiter obſcœneque ſcripſiſſe. Nam in eo opere, quod de antiquis Phyſiologis ſcripſit, fœda de Junone fingit ac Jove, ea dicens ſexcentis ferè verſibus, quæ nemo, niſi illoto ore, dixiſſet.* De ebrietate: *In potationibus quieſcebat, crura tamen agitans, ita ut ancilla diceret, Chryſippi ſola crura ebria eſſe.* Et iterum: *Hunc cum in Odeo ſcholarium cœtui diſſereret, Hermippus ait, à diſcipulis ad ſacrificium vocatum fuiſſe, ibique cum dulci mero hauſto in vertiginem oculorum incidiſſet, quinta die defunctum eſſe, indeque Epigramma:*

Vertigo cepit, cùm bibiſſet affatim,
Chryſippùm, & haudquaquam ſuum vel Porticum
Curavit, aut ſe, aut Patriam, ſed Inferos.

Non eſt, quòd cum Laërtio aliorum etiam opinionem adferas, qui riſu mortuum ajunt; Id enim non de Chryſippo, ſed de Philemone memorat Valerius Maximus.

Adeòne Chryſippus vitiis deditus fuit, inquit ARCHÆOPHILUS, & tamen Numiſmate ſignari, imò & Gemmis inſculpi meruit? Non vitiis id datum, reſpondit DULODORUS, ſed virtutibus. Ingenioſus enim fuit, & acutiſſimus in omni genere orationis, adeòque in Dialectica clarus, ut plerique exiſtimarent, ſi apud Deos uſus eſſet Dialecticæ, non futuram aliam, quàm Chryſippicam: adeò laborioſus, ut librorum ejus volumina ſeptingenta quinque fuerint, quanquam in his tanta teſtimoniorum nubes exſtiterit, ut vulgò dictum ſit: Si quis de Chryſippi libris tollat, quæ aliena ſunt, vacua illi charta relinquetur. Sed hæc latiùs apud Laërtium videri poſſunt. Natus eſt Chryſippus Patre Apollonio, Solenſi, aut Tarſenſi potius, nam Tarſo Solos commigraſſe, Straboni memoratur. Mortuus eſt Olymp. 143. vixit annos 73.

Cum ætate, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, capitis calvities congruit, quanquam ea tanta non ſit, quanta in Numiſmate Urſini. At major, inquit DULODORUS, quam in Numiſmate *Per-Illuſtris SPANHEMII*; Si diverſitas ætatis hinc colligitur, Gemma noſtra mediam exhibebit; Sed Chryſippo ſe commodè opponit Antagoniſta ejus

CARNEA-

CARNEADES,

Epicomi, vel ſecundum alios Philocomi filius, laborioſus & diuturnus Sapientiæ miles; Siquidem, Valerio Maximo teſte, nonaginta expletis annis, idem illi vivendi, ac philoſophandi finis fuit.

Nonaginta annos? inquit ARCHÆOPHILUS. Atqui Diogenes Laërtius annos tantùm 85. eum vixiſſe aſſerit? Scio, reſpondit DULODORUS, ſed non firmiore baſi id facit, quam Valerius. Cum Diogene Laërtio Lucianus ſentit, at cum Valerio Maximo Cicero, fulgidiſſimum, non Romanæ eloquentiæ tantùm, ſed & omnis, & hiſtoriæ, & Philoſophiæ jubar. Cuicunque adſtipuleris, utrinque calvitiei, quæ in Gemma radiat, conveniens ætas eſt.

At niſi fallor, infit ARCHÆOPHILUS, cæſariem Carneades nutriebat. Non nutriebat, inquit DULODORUS, ſed tantâ erat in literas intentione, ut eas non curaret, eôdem modô, quô & cogitationibus inhærens, cibi oblitus memoratur; Id autem nihil impedit, imò potius promovet, & canitiem & calvitiem.

De cibis res mihi fabuloſa videtur, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Effigies enim hæc, ſatis adhuc ſucculenta, voracem potiùs arguit, quàm eſurientem. Succulenta facies ad rem nihil facit, inquit DULODORUS; Noſti enim interdum etiam obeſos pauciſſimi cibi eſſe, contra autem macilentos copioſioris. Et ſi ad Carneadem reſpicias, Meliſſa, quam Uxoris loco habuit, temperato inter Studia non interpellandi, ſed inediæ ſuccurrendi officio, dextram ſuam neceſſariis uſibus aptabat.

De Carneade loquimur, infit ARCHÆOPHILUS, non aliter ac ſi jam certum eſſet, eum hâc in Gemmâ exhiberi. Age DULODORE, unde rem probabis? Difficile, inquit ille, de effigiebus in Gemmarum apparatu expreſſis judicium eſſe, haud invitus agnoſco, adeòque liberrimè confiteor, ſi quis certius protulerit, me continuò ceſſurum; Attamen ne omni ratione deſtitutus videar, effigiem Carneadis in medium profero, quæ apud Urſinum habetur, ex marmore Farneſiano deprompta. Similis in eâ naſi elevatio, ſimilis barbæ prolixitas, orisque projectio.

At Calvities tanta non eſt, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Ætatis id differentiam arguit, reſpondit DULODORUS, non Perſonæ. Cœterum ſuſpiciens utrinque vultus neſcio annon opinioni egregiè ſuffragetur. Quicquid ſit, Carneadis merita digna fuêre, quæ duraturis ad æternitatem monumentis conſecrarentur.

Egregiè! ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Forſitan, quòd aſſenſionem ex animis hominum extraxit: Forſitan, quòd mortem tantoperè extimuit, ut auditô, Antipatrum venenô periiſſe, ipſe mulſum petierit, ſæpiuſque dixerit: *Quæ conſtituit Natura & compegit, eâ & diſſolvet.* Mirum, certitudinem mortis faſſum, qui omnia in dubio poſuit! Parce, inquit DULODORUS. Nonne Valerii Maximi teſtimonium Tibi innotuit? *Animô*, inquit, *tantummodo ac vitâ frueba-*

fruebatur, corpore verò, quaſi alieno & ſupervacuo, circumdatus erat. Magnum elogium! Eam partem excoluit, quâ homines ſumus. Si apicem non attigit, quid mirum, cùm homo fuerit? Stoicos certè magnâ modeſtiâ refutâſſe, apud Diogenem Laërtium memoratur: Eidem *in Quæſtionibus inſuperabilis* dicitur: Et cum Romæ cum Diogene Stoico,& Critolao, Athenienſium Legatus eſſet; Conſulibusque Scipione Africano, & C. Lælio, ad Senatum verba faceret, ita Senatum eloquentiam ejus admiratum, Ælianus prodidit, ut in hæc verba prorumperet ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι πρεσβεύοντας ὀυ τοὺς πείσοντας, ἀλλὰ τοὺς βιασομένους ἡμᾶς δρᾶσαι ὅσα θέλουσιν, *miſerunt Athenienſes Legatos, non ut nos perſuaderent, ſed qui cogerent nos facere, quod ipſis collibitum eſſet.* Hæccine non rara? Hæccine non digna æternitate merita? Sunt, inquit ARCHÆOPHILUS, & quidem juſtiùs, quàm vel Diogenis Cynici, vel aliorum quorumcunque, qui perversâ viâ memoriam ſui memorantur conſecrâſſe. Eorum ex numero, reſpondit DULODORUS, forſan etiam cenſeatur, qui ſequenti in Gemma ſe ſiſtit,

HERACLITUS.

CAput vides, admirandô Sculptoris artificiô elaboratum. Non tàm vultum refert, quàm animum, acerbo miſeriarum dolore ſubactiſſimum. En contracta in luctum ſupercilia! En abditos in lachrymas oculos! En marcentes doloribus genas! Quid Barbam memorem, & prolixâ & incultâ lenitate venerabilem? Quid Pallium infra barbam, neglecto fluore volubile? Et Barba & Pallium Philoſophum arguunt: Et inter Philoſophos, Heraclitum arguit luctus, quem Gemma præfert, nativis ductibus expreſſum. Fuit Heraclitus Epheſius patriâ, filius Blyſonis, vel ſecundum alios Heraciontis. Claruit circa Olympiadem LXIX. Mortuus eſt annorum LX. vel à canibus laceratus, vel aquâ intercute, quam fimo bubulo exſiccari poſſe ſperaverat. Multa fuêre ejus placita, ſed nulla rè celebrior eſt, quàm lachrymis ſuis, quas profudiſſe memoratur, quotieſcunque domo egrederetur, ſive veras, ſive fictas.

Quid audio? inquit ARCHÆOPHILVS. An finxerit lachrymas Heraclitus? Id ego, reſpondit DULODORUS, credere malim, quàm fudiſſe veras. Cauſa conjecturæ eſt faſtus, quô nihil ſe neſcire, omnia ex ſemet ipſo didiciſſe jactavit: Quô Homerum & Archilochum colaphis dignos pronunciavit, Darium Regem Perſarum contemſit, omnesque mortales à veritate & juſtitiâ abſtinere, inani autem gloriæ inexplebiliter inhiare, ſe unum omnis nequitiæ immemorem, omnis invidiæ faſtidium devitare, pronunciavit.

Fortaſsè hæc verè pronunciavit, excepit ARCHÆOPHILUS, quòd eò eruditionis, eò ſanctitatis & juſtitiæ perveniſſet, ut nec errare, nec peccare poſſet. Id in hominem non cadit, reſpondit DULODORUS, & nec Heraclitum eâ felicitate potitum, vel ex placitis ejus intelligas. Ex igne cuncta con-

ſtare, in eumque cuncta reſolvi voluit, & Solis eam magnitudinem ſtatuit, quæ oculis cerneretur: A liquoribus ignem incrementum dixit capere: Mundum hunc nec Deorum quemquam, nec hominem feciſſe opinatus eſt. An hoc eſt rerum veritatem callere? Si actiones diſpicias, æquè fucatas invenies. Cùm ad Reipublicæ gubernacula accerſeretur, ad pueros abiit & luſit: Cùm veritati lucem præferre deberet, obſcurè ſcripſit, ne facilè intelligeretur: Conſortia hominum fugere maluit, quàm ad frugem reducere: Actiones carpere, quàm corrigere.

Si talis fuit, inquit ARCHÆOPHILUS, mirum eſt, tam excellentis Artificis manu eum æternitati ſacratum. Talem, reſpondit DULODORUS, comperies fuiſſe, ſi vitam ejus apud Diogenem Laërtium evolvere placuerit. De artificio nihil dubites. Eundem non facie tantùm, ſed integro corpore exhibet Gemma apud Leonhardum Agoſtini, adjecto Epigrammate:

Quid miſeram fletu comitaris, Heraclite, vitam?
Fletibus aſſiduis parcere diſce tuis,
Ne lacrymis ignes exſtinguas, ſemina rerum,
Et ſine principio cuncta repentè cadunt.

Poſſent, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam in contrarium quædam adduci. Qui ignem à liquoribus incrementum ſumere docuit, procul dubio lachrymis ſuis ignem augere voluerit. Qui ex igne omnia, procul dubio iisdem & lachrymas conſtare credidit. Cœterùm, adeò futile non eſt, quod, Plutarcho teſte, ad conciliandam inter ſuos concordiam attulit, poculum aquæ plenum in concionem adferens, & inſpersâ modicâ farinâ ebibens, oſtenſurus eô factô, concordes fore, ſi paucis eſſent contenti. Sapiens ejus judicium eſt, quô Regem Oraculi Delphici neque dicere, neque occultare, ſed ſignificare dixit. Profunda eſt ejus ſententia, quâ vivum & mortuum, vigilans & dormiens, adoleſcens & decrepitum, idem pronunciavit, quòd hæc in illa viciſſim mutentur.

Profunda, reſpondit DULODORUS, fateor, neque enim ſanioribus rem facilè perſuaſerit: Imò vel ipſe credo palinodiam cecinerit, cùm aqueo tumore confectus, fimum in remedia adhiberet: Meruit ſanè aquâ mori, qui omnia ex igne conſtare dixit. Meruit interire tumore, qui tumore animi, tanquam ſacro morbo, qualem οἴησιν, *nimiam ſui æſtimationem*, appellavit ipſe, omni vitâ laboravit: Meruit à canibus diſcerpi, cujus ſcripta aliorum actiones amaro dente vellicabant.

Vulgare id vitium eſt, inquit ARCHÆOPHILUS. Imò vulgarius reſpondit DULODORUS, aliorum opiniones carpere. Ut ſcopulum hunc evitem, cautiùs arbitror agendum. Sequentibus in Gemmis qui radiant, me quidem judice, ſunt

ILLU-

GEMMÆ. ILLUSTRES Incogniti.

TUne Illustres dicis, qui incogniti sunt? regessit ARCHÆOPHILUS. Dico, inquit DULODORUS; Nisi enim Illustres fuissent, vix arbitror Gemmarum honore fuissent affecti: Et nisi incogniti, utique nomina eorum pandere possem.

Sed an res desperata est? subjecit ARCHÆOPHILUS, quidni conabimur certi quid ex aliorum collatione eruere? Id feci, respondit DULODORUS, sed frustrà, nisi incertis quibusdam conjecturis insistendum sit, quæ tamen semita nimis periculosa foret, cùm Docti cujusdam censura acrior soleat esse, quàm pro Studiorum humanitate. Meministi procul dubiò, quid de Cicerone in Thesauro Palatino senserit novissimus Operum ejusdem Editor.

Scio, inquit ARCHÆOPHILVS. Comam in capite molliusculè & luxuriosè crispatam & abundantem, Ciceroni minus convenire, senectutisque insignia, per faciei rugas, dissimilem sibi, & liberam Sculptoris manum, tantùm non arguere, arbitratur. Cùm locum evolverem, tecum optabam colloqui, & nunc, cùm ea felicitate potiar, non dubito me voti compotem futurum. Quid ais, DVLODORE? An causam deseris, an defendis?

Desererem, inquit ille, nisi veritati sacramentum dedissem. Hujus gratiâ omninò dicendum, quod mihi vitio vertitur, re ipsa in Censorem meum decidere. Comam molliusculè & luxuriosè crispatam, non effigies in Thesauro Palatino, sed ea præfert, quam minus accuratè, & nescio, annon sibi nimis indulgens, inde delineatam Censor meus exhibuit. Crispula quidem est in Thesauro Palatino, fateor, sed nativo quodam capillorum fluore, quali ferè & apud alios videas; At in ectypo, tanquam calamistro adornata, tantùm non in cincinnos convolvitur. Utramque inspice, ARCHÆOPHILE, & judica, utra luxuriosæ mollitiei accusari mereatur? De rugis, senectutis insignibus, quas Censor dissimilem sibi & liberam Sculptoris manum arguere dixit, non intelligo, quid sibi velit, cùm iidem rugarum ductus, etiam in aliis Ciceronis effigiebus occurrant, nec senectus Ciceronis in obscuro sit, 63. annos & quod excedit, nati,

cùm occideretur. Si Sculptor culpandus videtur, certè Sculptor Cenſoris is eſt, cùm rugoſam ſatis, quæ apud Urſinum proſtat, Ciceronis ſenectutem, transferendo in ſucculentam virilitatem inflaverit, lineamentis magis ad Cenſoris, quàm ad Ciceronis ſimilitudinem expresſis. Sculptorem meum prototypon Gemmæ ſatis anxiè ſecutum eſſe, fide meâ aſſerere poſſum. Si fidem non inveniam, poterit ipſa Gemma Judex eſſe, quam in Gallias, ſimul cum reliquis, abiiſſe, jam ab initio dixi. Sed non in his tantùm iniquitas elucet. Gemmam ex Sardonyche, ait, me ſimulatam fateri, cùm effigiem non Sardonychi, ſed *Sardæ* inciſam, multò minus ex ea ſimulatam dixerim. Et quod rei ſummam mihi facit, *Cicer malis appoſitum* omiſit, cùm tamen hoc, poſt lineamentorum cum effigie apud Urſinum convenientiam, invictum pro Cicerone argumentum ſit. Cicerones enim à Cicere denominatos, ex Plutarcho conſtat.

De primo, ſubjecit ARCHÆOPHILVS, hujus nominis Authore id aſſerit Plutarchus, & quidem, quod in extremo naſi, in modum Ciceris, inciſuram habuerit; Quid autem hoc ad Ciceronem noſtrum? Niſi fortè dicas, notam eam genitalem fuiſſe, uti Anchora Seleucidarum. Cicer, inquit DVLODORVS, Ciceroni nativum non fuit, ſed affictum tantùm, loco nominis. Eo inventô utique ipſe Cicero uſus legitur, apud eundem Plutarchum, in Apophthegmatibus & Vita; Nam poculum Diis dedicaturus, id non integro nomine ſignavit, ſed prioribus M. TUL. tantùm, pro reliquo autem *Cicer* appoſuit, ut ſcil. donum id Ciceronis eſſe noſceretur. Sed hæc acerbitatem non tam ſapiunt, quàm Criſis ad ῥῆσιν, quam haud magni momenti arbitratur. De Linguæ commodo & incommodo diſſerueram, & quæsò ARCHÆOPHILE, quæ ῥῆσις vel ad Oratorem concinnior? vel ad communem vitam majoris momenti eſſe posſet? Ego non hanc tantùm, ſed etiam eam, quæ de recto calami uſu diſſerit, ſanè maximi momenti judico, non Doctis in me cenſuram negaturus, ſed oſtenſurus, acerbitatem & iniquitatem Studiorum noſtrorum Cultoribus, non convenire. Multa ſunt in Theſauro Palatino, quæ juſtè reprehendi potuiſſent, quæque & ipſe in ſequentibus corrigere non dubitabo. Si his, & ſine ſatyra, lucernam admoviſſet Cenſor, gratias agerem, uti agam, ubi de Api ſermo erit, in Juliani Numiſmatibus expreſſo. Cùm autem id non fecerit, utique liquet, non tam rerum notitiâ, quàm immaturâ quadam culpandi prurigine actum.

Contemnenda ſunt ejusmodi judicia, ſubjecit ARCHÆOPHILVS. Ut ut contemnenda, repoſuit DVLODORVS, efficiunt tamen, ne temerè occurrentes in Gemmis Illuſtrium vultus determinem, adeòque non miraberis, ARCHÆOPHILE, quòd propoſitos inter incognitos relinquam.

At conjecturas, inquit ille, affundere licebit. Id agam quoniam Tibi ita videtur, reſpondit DVLODORVS. *Primum Caput*, L. Cornelium Lentulum videtur adumbrare, ſimile enim ejus apud Urſinum ex marmore occurrit, niſi quòd naſus elatior ibi ſpectetur, & effigies directa ſit. *Gemmam ſecundam*, duos Philoſophos interpretor, ſed incertus ſum, quoſnam? An Athenæum & Xenarchum, Peripateticos Seleucienſes ad Calycadnum? de quibus Strabo videri poteſt.

Mihi, inquit ARCHÆOPHILVS, effigies ſuperior nota eſſe videtur. Annon caput id, quod in Pompejopolitan Numiſmate ſupra citato apud Goltzium exhibetur, ſimili omninò calvitie, ſimilique barbâ inſignitur? Si aſſentiaris, quidni, ut illic Aratum & Chryſippum ſtatuunt, hîc Aratum & Philemonem credamus? cùm conſtet, his tribus præcipuè Solenſes gloriatos eſſe? Philemonis, reſpondit DVLODORVS, hilaritas Comica & hîc obſtat, in Gemma enim non apparet. Si Philemonem neges, reſpondit ARCHÆOPHILUS, poteris ejus

ejus loco Clearchum ſtatuere, qui & ipſe Solenſis fuit, cujusque librum de Diſciplina, citat Diogenes Laërtius, in Procemio.

Si de Arato conſtaret, ſubjecit DULODORVS, fortaſsè aſſumerem placitum, ſed id intuenti, & apud Goltzium & apud Urſinum, haud parva à Gemmâ noſtrâ differentia exſurgit. Ubi enim apud hos rotunda illa inferioris naſi retorſio? Vel unica hæc opinionem evertit, quanquam interim futilis conjectura non ſit, ſi vel unius Civitatis hos Cives arbitreris, vel certè uni Studiorum generi deditos. *Tertiam Gemmam* Ducem aliquem Barbarum exhibere crediderim, & quidni Carthaginenſium aliquem? Militem evincit Caſſis: Militem non gregarium, ſed Imperatorem Chlamys: Imperatorem Barbarum Barba, non Græco, non Romano more adornata, ſed eô ferè, quô Jubæ Senioris, Mauritaniæ Regis in Numiſmate argenteo. In *quarta Gemmâ* Characteres Gnoſticorum, quæ in aversâ viſuntur, ejus Sectæ Aſſeclam haud obſcurè produnt, an ipſe Baſilides is ſit, an alius quidam? obſcurum eſt. Characteres, à propoſitis haud ſanè multum diverſi, videri poſſunt apud Macarium in Ariſtopiſto.

Si Characteres deeſſent, inquit ARCHÆOPHILUS, Democriti hanc effigiem crederem; Simillimâ enim calvitie, ſuperciliorumque obſcuritate, ſimili item in glabrâ fronte, capillorumque cinno inſignis, in nuperrimâ Laërtii editione, ex marmore viſitur. Oris habitus, inquit DULODORUS, à Democrito diverſiſſimus eſt. Hic enim in effuſum ibidem cachinnum ſolvitur, cùm Gemma noſtra Stoicam quandam ſeveritatem præferat. Mihi ſanè tutiùs videtur, ſi in incerto has effigies relinquamus, Peritiorum disquiſitioni eas expoſuiſſe contenti.

C. JUL. CÆSARIS APOTHEOSIS

Nos vocat. Inſolita eſt hâc in Gemmâ figurarum compoſitio. Vir quidam, ſenio & macie ſatis notabilis, globo cœleſti inſidet, dextrâ temonem torquet, ſiniſtrâ autem lauream præfert, imò & ipſe laureatus haud obſcurè viſitur. Globum, ſed terreſtrem, cum temone in Numiſmatibus ſuis expreſſerunt & Auguſtus & Tiberius: Imò & Cæſaris honori expreſſit L. Muſſidius Longus, non alium in finem, quàm ut imperium Terræ indigitarent. In hâc igitur Gemmâ globum cum temone cœleſtem, quid adumbrare arbitraberis, ſi non imperium Cœli? Globum cœleſtem ſatis demonſtrant, ſtellarum in inferiore hemiſphærio ſcintillantium ordines: Et cœli regimen ſatis evincit Temo, globo huic imminens. Eadem in his ratio eſt, quæ & Fortunæ, non tantùm cum Temone præfiguratæ, ſed & cum Temone ſubjacenti globo, impoſito, ut ſcilicet indigitetur, in totum Terrarum Orbem, omnesque in eo res, & fortuitas & volubiles, illius imperium extendi. Sed de his conſtare videtur. De Cæſare forſitan res obſcurior eſt, ſed perſuadet facies, utut minutiſſima, attamen talis, ut intentiore oculorum acie

 haud

haud difficulter agnoſci poſſit: Perſuadet Laurea, quam & manu præfert & calvitiei præcinxit, id quod etiam in terris eum feciſſe, jam dudum, & idoneorum Authorum & Numiſmatum fide conſtat, ex quibus vel contra Suetonium etiam planum eſt, eum filo tenuiore, & oblongo collo, adeòque macilentum potius, qualiter & hîc viſitur, quàm ſucculentum fuiſſe, eô præſertim tempore, quô ſubacto Romanorum imperio, cœli gubernaculo admoveri meruit.

Parciùs! Parciùs! Mi DULODORE, interrupit ARCHÆOPHILUS. Cæſarem quidem inter Deos relatum, imò & Deum creditum, ſatis conſtat, quis autem unquam eum cœli gubernaculis admotum ſcripſit? Annon potius inter ſtellas videbitur micare, cùm anima ejus in Cometam abierit, & ipſe in Numiſmatibus maternum ſidus,

Quod Venus ante alios aſtrorum diligit ignes,

Vel pone ſinciput, vel ſupra frontem appictum oſtendat? Et quid? Nonne Veneri Deæ, cujus affine numen Victoriarum auſpicium habuit, ſufficit, globum terreſtrem vel ſcuto, vel pedibus ſubjectum habere? De Cœli imperio, præter Jovem, quis unquam vel Deorum cogitavit?

Quis? iteratâ interrogatione, reſpondit DULODORUS. Hic ipſe, inquam, Julius Cæſar, neque enim de Gigantibus, aut filio Thetidis, ex Promethei vaticinio, nunc dicere opus eſt. An neſcis? quid apud Julianum in Cæſaribus exſtet: Ἰούλιος Καίσαρ ὑπὸ φιλοτιμίας αὐτῷ βουλόμενος ἐρίσαι τῷ Διὶ τῆς Μοναρχίας. *Julius Cæſar præ gloriæ cupiditate Jovi litem de regno moturus:* Eumque intuens Silenus: Ὅρα εἶπεν ὦ Ζεῦ μή σε ὁ ἀνὴρ οὗτος ὑπὸ φιλαρχίας ἀφελέσθαι καὶ τὴν βασιλείαν διανοηθείη. *Vide*, inquit, *ne vir hic præ dominandi deſiderio regni tibi eripiendi conſilia ineat.* An neſcis in Numiſmatibus non modo *Divum*, aut Θεὸν *Deum* vocari, ſed & Jovis habitu præfigurari? Exemplum exhibet *Per-Ill. SPANHEMIUS*, ad dictum Juliani locum ex Nummo Cæſareæ, in quo Ἰούλιος Θεὸς, throno inſidens, dextrâ aquilam præfert, ſiniſtrâ haſtâ nititur, planè qualiter Jupiter ſolet. An neſcis, etiam vivo adhuc Jovis cognomentum delatum eſſe? Dio aſſerti author eſt. En verba: Δία αὐτὸν ἄντικρυς Ἰούλιον προσηγόρευσαν. An hos cùm Divi filium metuerent, & venerarentur, eò adulationis, ut Patrem in cœlis, filium in terris imperium obtinere fingerent, non arbitraberis fuiſſe progreſſuros? Deorum munia, qui Diis adſcripti eſſent, ſubire creditos, ex vena Lucani intelligas, quâ Neroni, non minore adulationis proterviâ, & ipſi cœli regimen vaticinatur. Verba, licet multitudine tædioſa, tamen, quòd ad rem haud parum videantur conferre, operæ pretium arbitror adjicere. Ita habent ex ore Poëtæ ad Neronem:

— — Te cùm ſtatione peractâ,
Aſtra petes ſerus, prælati Regia Cœli
Excipiet gaudente polo, ſeu ſceptra tenere,
Seu Te flammigeros Phœbi conſcendere currus,
Telluremque, nihil mutato Sole timentem,
Igne vago luſtrare juvat. Tibi Numine ab omni
Cedetur, jurisque Tui Natura relinquet,
Quis Deus eſſe velis, ubi regnum ponere Mundi.
Sed neque in Arctoo ſedem Tibi legeris orbe,
Nec polus adverſi calidus quâ mergitur Auſtri,
Unde Tuam videas obliquo ſidere Romam.
Ætheris immenſi partem ſi preſſeris unam,
Sentiet axis onus. Librati pondera cœli
Orbe tene medio, &c.

Hæc

Hæc si de Julio Cæsare dicta fuissent, utique appositè ad Gemmam citassem. Orbe medio tenet, & jam videtur statuisse, quis Deus esse velit: Statuisse, ubi regnum ponere mundi. Non flammigeros Phœbi currus legit. Neroni, & auguratori, & Apollinis æmulo, hos videtur reservâsse: Astra non petiit, sed supergressus est: Regia Cœli eum non excepit, sed ei subjacet: Ætheris immensi non partem unam premit, sed omnes. Nonne ritè huc adscripsero versus Manilii, qui eâdem audaciâ Augusto imperium Orbis, Julio Patri autem imperium mundi adscripsit. Verba ita habent lib. I. Astronom. ỳ. 20.

Hunc mihi Tu Cæsar, Patriæ Princepsque Paterque,
Qui regis Augustis parentem legibus orbem,
CONCESSUMQUE PATRI MUNDUM Deus ipse mereris.

Ambitiosus projectissimæ adulationis genius! Eò tamen vel ipsi invidiæ commendabilis, quòd non Sceptra tenentem, sed temoni intentum Cœlator effinxit; Eô quid indigitaverit, si non Cæsarem, non tàm impotenti dominatione, quàm vigilanti providentiâ ad immortale fastigium adscendisse, adeòque post mortem, quâ verè Deus creditus est, dignum omninò fuisse, qui ad gubernandam universi Machinam, vel Jovi sufficeretur, supremo rerum omnium & Moderatori, & Domino.

Id judicii, inquit ARCHÆOPHILUS, vix de Julio tulerint Adversarii. Vix etiam

PORCIA,

Achat. incis.

Subjecit DULODORUS, quam hâc in Gemmâ Tibi ob oculos pono. Fœminam vides stolâ indutam. Vides ollulam, quam præfert, flammis repletam. Hôc schemate quid præfiguratum arbitraberis? Si non stupendam illam Porciæ magnanimitatem, quâ & fidem maritalem probavit, & Orbi universo sublimitatem animi demonstravit? Fuit ea Catonis Uticensis filia, & Bruti, Cæsareâ nece memorandi, uxor. Non ignavâ ex radice germen, nec ignavo insita stemmati. Supra sexum muliebrem fortis, futuræ constantiæ specimen, sub ipsa conjurationis contra Cæsarem initia de se sumsit. Audi Valerium Maximum lib. III cap. 2. n. 15. *Bruto contra Cæsarem conspirante, cultello tonsorio se vulneravit, ut experiretur, si res malè cesserit, quàm æquo animo se ferro esset interemtura.* Sed ferrum sibi subtrahi posse, nesciebat infelix. Vigilantia de ea sibi triumphatura videbatur; Sed & hæc frustrà. Etiam contra clementiæ assiduitatem mortem invenit. Infelicem non dicerem, si ut gloriam perpetuam, ita virtutum fiduciâ, etiam felicitatis æternitatem sibi promittere potuisset. Mirum genus mortis excogitavit. Quod ferrum negabat, id ignis concessit. Valerius Maximus lib. IV. c. 6. & hîc testis est. Ita ille, Porciam ipsam allocutus: *Tuos quoque castissimos ignes, Porcia, M. Catonis filia, cuncta sæcula debitâ admiratione prosequentur, quòd cùm apud Philippos victum & interemtum Virum*

Tuum

Tuum Brutum cognoſceres, quia ferrum non dabatur, ardentes ore carbones haurire non dubitaſti, muliebri ſpiritu virilem patris exitum imitata; ſed neſcio an hæc fortiùs, quòd ille uſitato, tu novo genere mortis abſumta es.

Hæc ad Gemmam ſufficere, arbitrabatur DULODORUS; ſed ARCHÆOPHILUS, antequam progrediamur, inquit, unicum mihi monere liceat. Elegans eſt de Porcia commentum, ſed quid eſt, quò minus Gemmam hanc de Veſtali interpretemur? Ignis his, ut ex plerisque Numiſmatibus conſtat, officii inſigne fuit, quòd eum perpetuum ſervare tenebantur. Demonſtratione res non eget. Apud Oiſelium Numiſmata proſtant, & apud Cl. Sponium pag. 150. Junia Torquata C. Silani filia Sacerdos Veſtalis vaſculum igniferum eâdem formâ præfert, quâ & in propoſitâ Gemmâ viſitur. Si hoc non Veſtalem evincat, neſcio quid evincere poſſit?

Rectiſſime! ſubjecit DULODORUS, facilè enim ſubſcribam, & me neſcire; Attamen ut Tuis rationibus reſpondeam, obſecro conſideres Juniam Torquatam paulò accuratius. Non profano, ſed ſacro habitu ornata incedit: Non ſtolâ in quodvis generoſæ libertatis genus fluitante, ſed pallâ totius corporis compagem decenti ſanctimoniâ involvente, & quod rei caput eſt, caput ipſum vel ſolum demonſtrat, non Veſtalem hîc, ſed Politici generis præfigurari fœminam, & quam? ſi non Porciam, quam vaſculum ignibus plenum demonſtrat? Caput non velo involutum eſt, ut in Veſtalibus ſolet, ſed liberis capillorum nexibus radiat, ut Politici cultûs mores agnoſcas, quales Porciæ ætate in uſu fuiſſe, latiùs demonſtrari poſſet, ſi vel Te ignorare cenſerem, vel rei momentum urgeret. Unicum, quantum auguror, Tibi invictum videtur, quòd ſcil. ex vaſculo flammæ exſurgant; Sed in mentem venit indubitata Porciæ ſtatua, quam ex Palatio Thuillerorum, inter alia Regiæ Gallorum Magnificentiæ monumenta cernimus. In eo ſimile ferè vaſculum, niſi quòd tribus pedibus ſuffultum, apparet: Eædem ſanè flammæ, niſi quòd prunarum ſuppoſita baſis ardeat. Hæc ſi in noſtrâ Gemmâ oculum fugiant, parvitas cauſari poteſt, & quid ſi latent in ipſo vaſculo ſive teſta? Certè quocunque aciem mentis intendam, nihil tamen invenio, quod Porciæ hanc Gemmam abjudicare vel poſſit, vel debeat, ideòque & liberè ſubjicio elegantiſſimum Martialis Epigramma:

Conjugis audiſſet fatum cum PORCIA Bruti,
Et ſubtracta ſibi, quæreret arma dolor.
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari!
Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc, & ferrum, turba moleſta, nega!

Aliô planè mortis genere occubuit, quam ſequenti in Gemmâ cernimus,

AGRIP-

AGRIPPINA.

PLures hôc nomine fuêre, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Fuit Tiberii Uxor, quam, Juliam ducturus, repudiare coactus eſt: Fuit Uxor Germanici, Auguſti neptis: Fuit hujus filia, Neronis Mater. An ex his non dubium, ad quam Gemma pertineat? Non eſt, reſpondit DULODORUS, idque fide Numiſmatum, in quibus Germanici Uxor eodem planè Capillorum ornatu viſitur, quô & hîc in Gemma radiat. Capillorum ornatus, perrexit ARCHÆOPHILUS, infirmum teſtimonium eſt. Quid? an Tu Agrippinam ſolam eô inſignem ſtatuas? Cùm tamen, quod de Viris Poëta cecinit,

Regis ad exemplum totus componitur Orbis,

etiam de fœminis ritè aſſerere poſſis? præſertim, cùm & hodiernis moribus Principalium fœminarum ad cultum, non Nobiliores tantùm, ſed & Plebejas ſe exornare videas?

Hodiè, reſpondit DULODORUS, res, proh dolor! notior eſt, quàm ut negari poſſit, & facilè mihi perſuaderi patior, eandem Κακοήθειαν etiam Agrippinæ tempore obtinuiſſe. Sed quid inde? An alii hanc Gemmam eſſe tribuendam? Minimè verò. Quis enim credat, cùm ne Agrippina quidem, dum viveret, honore Numiſmatis affecta fuerit, aliam, dignitate inferiorem, in Gemma exſculptam fuiſſe?

Antonia Druſi, inquit ARCHÆOPHILUS, in Numiſmatibus occurrit, & niſi fallor, eôdem ferè Capillorum nexu, quô hîc, ut Tibi videtur, Agrippina. Nexus, reſpondit DULODORUS, ſi diligentiùs conferas, idem non eſt, imò nec eadem utriusque dignitas; Antonia enim Auguſtæ titulo fulget, qui in Agrippinæ Numiſmatibus abeſt: Quanquam & Numiſmatis honorem, & Auguſtæ dignitatem Antonia non tempore Agrippinæ receperit, ſed poſt ejus mortem, ſub Cajo demum, ſub quo & Claudio, etiam Agrippinæ Numiſmata percuſſa ſunt. Sed hæc alibi. Si Capillorum nexus minus ſatisfacit, Lineamenta contemplare. Nonne in Gemmâ eadem ſunt, quæ & Agrippinæ in Numiſmatibus? Et quodnam manifeſtius pro me argumentum militet? Adeò conveniunt effigies, ut alteram ad alteram expreſſam dubitare ne poſſis quidem.

Succumbo, inquit ARCHÆOPHILUS. Convenientia ad oculum patet: Sed heus Tu! An Gemmam ad Numiſmata poſt mortem percuſſa cælatam, genuinæ Antiquitatis arbitrabimur? Genuinæ Antiquitatis hanc Gemmam eſſe, repoſuit DULODORUS, oculari peritiorum judiciô facilè evicerim, indeque non Gemmam ad Numiſmata, ſed Numiſmata ad Gemmam expreſſa crediderim, cùm certum ſit, niſi imago ſuperfuiſſet, eam æternitati inferri non potuiſſe. Imaginibus pro ſigillo uti, hoc tempore inſolitum non fuit. Quid ſi Cajus tale in Matris honorem habuerit? Indeque effigiem Numiſmatibus imprimendam deſumſerit? Scio potuiſſe & Statuas, & Ceras, & Picturas, aliaque ſuperfuiſſe, ſed & id juxta aſſerere non dubitem, minimùm Numiſmatibus coævam hanc

Gemmam esse, quis enim ex posterioribus Principibus tam Agrippinæ amans fuit, ut ejus imaginem consecraret?

Neminem video, inquit ARCHÆOPHILUS; Eôdem enim ævo vixêre & Cajus & Claudius, à quibus Numismata: Et Agrippina filia, quæ ob morum similitudinem, matris memoriæ consuluisse credi potest. Dum de moribus loqueris, inquit DULODORUS, subit conjectura, annon & hi in effigie lateant. Capillum vides negligenti contorsione pendulum. Non Gemmæ, non Margaritæ innexæ sunt: Non ἄμπυξ aut κεκρύφαλον, *Reticulum* aut *Capitale:* Non Frontale, non Inaures, aliudve vel minimum capitis ornamentum visuntur. Quid incultâ hâc simplicitate præfiguratum credas, si non vitam Agrippinæ Castrensem? quâ Maritum & contra Germanos comitata est, & in Syriam proficiscenti adfuit? Quid? si non Castitatem, quâ fucos meretricios odio habuit, Maritumque sincerâ fide coluit? Tacitus utrinque se testem sistit: Pudicitiam ejus *inpenetrabilem* vocat; *Agrippina*, inquit, *paulò commotior, nisi quòd Castitate & Mariti amore, quamvis indomitum animum in bonum vertit.* De vita Castrensi, imò & de Virtute Imperatoriâ: *Fœmina ingens animi*, inquit, *munia Ducis induit, militibusque, ut quis inops aut socius, vestem & fomentum, dilargita est: Tradit C. Plinius, stetisse ad principium Pontis, laudes & gratias reversis Legionibus habentem.*

Adeòne, inquit ARCHÆOPHILUS, Agrippina laborum patiens fuit? Adeòne muliebri spiritu vel maximis Virorum operibus suffecit? Suffecit, retulit DULODORUS, idque vel ex ipsa facie agnoscas, quæ nescio quid verè Heroici præfert.

Arrogantiam, inquit ARCHÆOPHILUS, & atrocitatem mihi videor observare, quam Tiberius in ea damnavit. Imò potius Candorem, respondit DULODORUS, quâ simulationum nescia, simulatis sermonibus fidem habuit, sibique exitium attraxit. Oculum, quem vides, in Pandatariam religatæ, Tiberius per Centurionem excussit: Os, quod contemplaris, inediâ morituræ diduxit, cibumque infulciri jussit: Imò nec collum injuriæ expers fuisset, nisi fata prævenissent. Imputasse Centurioni Tiberium, quòd non laqueo strangulatam in Gemonias abjecerit, Suetonius memorat. Tam indigno exitu periit, à Socero excarnificata, Tiberii Nurus, Augusti Neptis, Germanici Uxor, Caji Mater!

VESPASIANUS

Succedit. Effigies Vespasiani, subjecit ARCHÆOPHILUS, rara non est. Sexcentis in Numismatibus ea prostat. An etiam in Gemmis? inquit DULODORUS. In Gemmis, respondit ARCHÆOPHILUS, eam non memini me vidisse. Agnoscis igitur causam, subsumsit DULODORUS, cur hanc inter Selectiores proponendam arbitrer, eaque tantò justior est, quantò Gemma & magnitudine & artificio excellentior.

De

De Vultu, regeſſit ARCHÆOPHILUS, arbitrabar Te plura dicturum, cùm tamen nota non de eo tantùm, ſed & de integra ſtatura ſint verba Suetonii: *Statura fuit quadrata*, inquit, *compactis firmisque membris, VULTU veluti NITENTIS, unde quidam Urbanorum non infacetè, ſiquidem petenti, ut & in ſe aliquid diceret: Dicam, inquit, cùm ventrem exonerare deſieris.* Nota hæc ſunt, inquit DULODORUS, non minus ac ea, quæ Martialis lib. III. Epigr. 89. in hunc Imperatorem ſcripſit:

Utere lactucis & mollibus utere malvis;
Nam faciem durum, Phœbe, cacantis habes.

Idem ferè, perrexit ARCHÆOPHILUS, etiam Lib. II. Epigr. 57. legas:

Dicis amore Tui bellas ardere puellas,
Qui faciem ſub aquis Phœbe natantis habes.

Scio utrumque Epigramma vulgò citari, regeſſit DULODORUS, notandum autem, Junium poſterius non de *Phœbo*, ſed de *Sexto* intelligere, & revera, ſi *natantis* legas, non video, quî in Veſpaſianum quadrare poſſit, cùm alius habitus ſub aquis *natantis*, alius *nitentis* ſit. Sub aquis omnia augeſcere, ex Philoſopho conſtat, & qui ſub aquis natat, flammam accendere non poteſt; Duplex igitur in Sextum jocus eſt, alter quô tumorem vultus exagitat, alter, quô amoris vanitatem. Hæc ut ut ſint, eſt tamen & ratio, quæ ad Veſpaſianum Epigramma reducat, ſi ſcil. loco *natantis* vocem *cacantis*, reponas, id quod fieri debere, jam aliis notatum video.

Duplex adhuc dubium oritur, inquit ARCHÆOPHILUS, non tam ad poſterius, quàm ad prius Epigramma. Primum eſt, cur lactucis & malvis Phœbum uti, Poëta velit? alterum, quâ ratione ad Veſpaſianum vulgò detorqueatur, quod tamen de Phœbo dicitur? Illius ratio in promtu eſt, reſpondit DULODORUS. Et lactucæ & malvæ ventri emolliendo conducunt. De *Lactucis* idem Martialis Lib. XI. Ep. 53.

Prima Tibi dabitur Ventri Lactuca movendo
Utilis — —

De *Malva* Horatius Epod. Od. 2.

— — *Gravi*
Malvæ ſalubres corpori.

Cur ad Veſpaſianum Epigramma reducatur, de Phœbo conceptum, in cauſa eſt & diſſimilitudo vultûs, & ſimilitudo poteſtatis, quarum illa conferentibus ad oculum patet, hæc autem ſubjectas Imperio terras utrinque ſolet & illuſtrare & recreare. Poëta ſcilicet mordaciſſimè vultum Veſpaſiani, cum vultu Phœbi confert, eò quòd Hic ſemper Juvenis, ſemper gratioſus, Ille autem, eodem dignitatis in faſtigio, durum inſtar cacantis fulſerit.

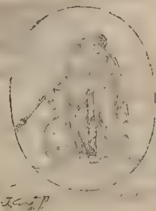
Quid autem, excepit ARCHÆOPHILUS, ſi Phœbus hôc locô nomen Viri cujusdam ſit, & non pro Apolline ſumi debeat? Id probandum, reſpondit DULODORUS. Veriſimilius certè eſt, Veſpaſianum eô indigitari, quòd ſub hoc Imperatore, & ſequentibus quibusdam Poëta vixit. Sed hæc in medio relictâ ſunto, ad faciem adhuc notandum, quod alibi Suetonius memorat, *dum conſurgit ac NITITUR, inter manus ſublevantium extinctum eſſe*; & iterum: *Aſſimilem Veſpaſiano imaginem, in vaſe operis antiqui, in Arcadia repertam, omen Imperii fuiſſe.*

An igitur, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, divini quid hic vultus continet? Id non dixero, reſpondit DULODORUS, quanquam Divinitatis opera aliquando exercuerit. Luminibus orbato, palàm pro concione, cùm ad Serapidis mandatum inſpuiſſet, oculos Eum reſtituiſſe legimus. Appoſitè hæc ad Labra Imperatoris, perrexit ARCHÆOPHILUS. Imò & ad Capillos, reſpondit

DVLODORVS, & ad Coronam eſt, quod commodè recorderis. Ad illos, *Stellam crinitam ſub exitu vitæ exortam, quam ad Parthorum Regem pertinere dixit, quòd is CAPILLATUS eſſet*, eô certè ſe breviore comâ conſpicuum non obſcurè ſignificavit: Ad hanc, *Coronas, quas ei in Serapidis fano Baſilides offerre viſus eſt, quem tunc abeſſe conſtabat.*

Coronam, excepit ARCHÆOPHILVS, ad ſolitos honores retulerim, quos Senatus jam à Julio Cæſare Imperatoribus decernere ſolebat. Poteris etiam ad Victorias, perrexit DVLODORVS, & Triumphum, de quibus & Authores, & coæva Antiquitatis monumenta. Succedunt

M. AURELIUS ET FAUSTINA.

FAuſtina? regeſſit ARCHÆOPHILVS, more an ſuo? an reſonabilis Echûs? At Mihi Dearum aliqua videtur, & quid ſi Pax? quæ in Numiſmatibus iisdem cum inſignibus, Clypeo ſcil. & Lampade proſtat, quibus & in Gemma exornatur? Videri poſſunt Numiſmata Trajani, Antonini Pii, & hujus ipſius M. Aurelii, apud Oiſelium T. LXII. Quid videtur DVLODORE?

Quid? inquit ille, ſi non, hôc conceſsô, tamen opinioni meæ nihil decedere. Quid enim obſtat, ut Fauſtina, Deæ cujusdam habitu præfigurata, videri poſſit? an neſcis id Auguſtis uſitatum fuiſſe? Sed de hoc loquemur, ubi Fauſtinam hanc eſſe, demonſtratum dedero. Non Deam hanc, ſed Imperatricum aliquam ex Comite adſtruimus. Togatus is eſt, qualiter Romani ſolebant. Eſt Chlamydatus, qualiter Imperatores. Utrumque habitum junctum cernimus in Statua M. Aurelii Equeſtri, quam hodiénum Roma jactat. Et M. Aurelii ætatem artificium Gemmæ noſtræ non obſcurè præfert. Suffragatur Juventus: Suffragatur caput criſpulum: Suffragantur lineamentorum ductus, etiam in minutiſſimo viſibiles. Non tantùm M. Aurelium hæc, ſed & ipſam Fauſtinam evincunt, in quâ & idem planè capitis ornatus, qui & in Numiſmatibus occurrit. Quid ais ARCHÆOPHILE? annon ſufficiens pro M. Aurelio & Fauſtina militat ratio?

Fateor, inquit ille, quanquam adhuc dubium moveat notiſſima Imperatoris virtus, cùm Philoſophicis ſtudiis deditiſſimum, adeòque cupiditatibus ſuis ſuperiorem, vix credibile ſit, publicô monumentô libidinis famam contrahere voluiſſe. Libidinis! exclamat DULODORUS; At caſtiſſimô conatu, licet totum Uxoris pectus pateat, non tamen papillas, ſed brachium contrectat. *Pectoris nuditas in Uxore diſplicet, perrexit ARCHÆOPHILUS, neque enim huic locum dediſſe M. Aurelius credi poteſt. Idem hoc eſt, reſpondit DULODORUS, ac ſi nec pertuliſſe credatur, ut Uxor habitu Veneris in Numiſmatibus effingeretur, cùm tamen eô habitu, vel in centenis occurrat, & hâc ipsâ etiam in Gemmâ adumbretur.

An Veneris hic habitus eſt? perrexit ARCHÆOPHILVS; Eſt, inquit DULODORVS, idque non tantùm ex pectoris nuditate colligo, ſed etiam

ex insignibus, Clypeo scil. & Face. De Clypeo, regessit ARCHÆOPHILVS, facilè cesserim; Clypeos enim Venerem primùm invenisse, ex Homero: imò & scutorum Reginam dici, ex Colutho observat Cl. Vaillant. Col. T. I. p. 298. Neutrum rectè, respondit DVLODORVS, utroque enim in loco, non de Venere, sed de Pallade sermo est. Secutus videtur non Vaillant. tantùm, sed & Causæus, qui eandem opinionem fovet, Poëtarum apud Græcos Heroicorum indicem, in quo idem error deprehenditur. Mihi in Venere Victrice, *Clypei* ratio delitescere videtur, de qua supra; Ad *Facem* autem ritè citavero Numisma ejusdem nostræ Faustinæ apud Illust. Mediobarbum pag. 231. lin. 10. à fine, ubi Venus dextrâ pomum, lævâ facem tenere, fide Indicis Cavotortæ asseritur: Ritè citavero Venerem infrà producendam, quæ facem præfert: Ritè Venerem Saxonicam, quæ facem in pectore habuit: Ritè faces, quibus amantes noctu uti solebant, ad Amasias euntes, de quibus Horatius, Perseus, & Catullus: Imò & eas, quæ in nuptiis præferri solebant, de quibus infrà.

Hæc ut ut sint, inquit ARCHÆOPHILUS, mihi tamen Uxor Veneris habitu & pectore nudô effigiata, Imperatori, honestatis tenacissimo, quadrare non videtur. Mihi contra, respondit DULODORUS, etiam honestissimo; Pietatis enim, & Dignitatis, & futuræ Spei hîc indicium videtur latere. *Pietatis*, quòd Divinæ Sapientiæ deditissimus, non terrena, sed divina attingat. *Dignitatis*, quòd Imperatoris sit, non humanis, sed divinis ardoribus frui. *Spei futuræ*, quòd digna tantâ Majestate soboles ex conjunctione esset surrectura. Noli nuditatem in vitium vertere! Talis est, qualem bona præsagire Artemidorus docet. En verba de Venere, cujus hîc sub simulacro Faustina visitur, L. II. c. 42. Ἀεὶ ἀγαθὴ νενόμισται ἡ μέχρι ζώνης τὰ κάτω ἐσκεπασμένα ἔχουσα, διὰ τοὺς μαζοὺς, οἱ εἰσὶ τροφιμώτατοι, γυμνούς τε ἔχειν καὶ ἐπιδείκνυσθαι. *Semper bona judicata est, quæ inferiores partes, usque ad Zonam velatas habet, propterea quod mammas, quæ maximum alimentum præbent, nudas habeat ac ostendat.* Turpia, inquit ARCHÆOPHILUS, non imbelli ratione honestatis umbrâ inducis. Assentior placito, idque ideò potissimùm, quôd turpia Gemmis expressa, credibile non sit: Quanquam Faustina famæ adeò intactæ non memoretur.

Id negare non ausim, respondit DULODORUS; Testem enim se sistit, quem suspicio est ex Gladiatore susceptum,

COMMODUS JACULATOR.

GEmma hæc, ut vides, duo capita Æthiopum exhibet, maris alterum, alterum fœminæ, dignô utrumque Commodianâ ætate, artificiô elaboratum, sed vix tantæ æstimationis, ut inter selecta reponerem, nisi adversæ, quæ auro obducitur, ectypon, quod ex Gypso expressum adjunximus, historici argumenti esset, & ænigma solveret. Equitem vides, citatô cursu in Pantheram jaculum

culum vibrantem. Eques ſine ſtapedibus, in memoriam vocat morem antiquum, quô ſine ſtapedum ſubſidio equitare ſolebant. Et ſi probè intuearis Equitis hujus faciem, deprehendes, non alium eô præfigurari, quàm Commodum Romanorum Imperatorem, tam exactis lineamentorum ductibus convenit cum eâ, quæ millenis in Numiſmatibus proſtat. Cum facie conſpirat & habitus Equitis. Jaculum vibrat, idque in Pantheram: Sic peritia artis jaculatoriæ adumbratur, quam in Commodo laudant idonei Scriptores. Audi Herodianum lib. I. c. 15. *Ita certa eſſe manus illius dicebatur, ut quodcunque deſtinaret, jaculô ſagittâve contingeret. Erantque cum eo aſſiduè, Parthorum lectisſimi ſagittarii, ac NUMIDÆ præſtantiſſimi jaculatores, quos Ille tamen omnes longè artificiô ſuperabat.* Et paulò poſt: *Leones & PANTHERAS, aliaque id genus nobiliſſima animalia, currens in orbem, ſupernè jaculis confodiebat: Sic ut nec telum quisquam ſecundum, nec vulnus viderit, niſi lethiferum, nam ut primùm ſe fera concitaverat, ſtatim illam vel in fronte, vel in corde ſauciabat, nullo præterea uſus ſcopo, neque ad aliam corporis partem telo deſtinato, ſic ut pariter cum vulnere conficeretur. Cæterùm beſtiæ conquirebantur undique, ac tum primùm vidimus, quæ ante in picturis mirabamur. Quippe ex India, ÆTHIOPIAQVE, itemque à meridie, & à ſeptentrionibus, quicquid incognitum prioribus ſæculis fuerat, confecit ille pariter atque oſtendit.* Quid clariùs ad Gemmam noſtram dici poteſt? Conceptis verbis *Pantheras* inter animalia à Commodo confecta recenſet. Addit & *Jaculatores Numidas* circa eum fuiſſe: Imò & animalia ex *India* & *Æthiopia* eſſe conquiſita. Hæc omnia ſi cum Gemma conferas, facile apparebit, aut Regem aliquem Æthiopum, aut Jaculatorem Numidam, ut Imperatori Romanorum adularetur, peritiam ejus in jaculando, hâc in Gemma adumbrâſſe, ſuamque ſimul, & uxoris imaginem expreſſiſſe, ut ſe rei teſtem fateretur & ſuam ſimul famam æternitati ſacraret.

Ergo capita Æthiopum antiqua cenſes? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Eadem horum ſors eſt, reſpondit DULODORUS, quæ & aliorum. Non omnia quidem antiqua ſunt, non omnia tamen antiquorum etiam ex numero movenda. Exemplum Antiquorum non in propoſito tantùm habes, ſed etiam in eo, quod inter Gemmas Palatinas Conſtanti oppoſitum dedi. Ad fœminam in noſtrâ Gemmâ expreſſam, quadrat deſcriptio Virgilii in Moreto:

Afra genus, totâ patriam teſtante figurâ
Torta comà, labioque tumens, & fuſca colore.

Diſpar conjunctio! exclamat ARCHÆOPHILUS, Imperatoris Romani cum Æthiopibus? Quid miraris? excepit DULODORUS. Præſtat diſparitas Corporum, quàm Animorum. Illius Commodus & Æthiopes argumentum ſunt, hujus ſunt

ANTO-

ANTONINUS ET PLAUTILLA

Achat.

Capita vides, non ſibi oppoſita, ſed jugata, id quod placidam matrimonii concordiam videretur adumbrare, niſi Antoninum & Plautillam exitiali diſcordiâ diſſediſſe, hiſtoria doceret. Herodianus legatur, luculentum aſſerto teſtimonium perhibebit.

Quid dicemus? ſubjecit ARCHÆOPHILVS. Quæ conjunctionis ratio? Eadem, reſpondit DULODORUS, quæ eſt Concordiæ communiter in Numiſmatibus Plautillæ expreſſæ. Vel votum concordiæ latet, vel concordiæ ſpes. Quin votum Plautilla conceperit: Quin ſpem concordiæ matrimonialis foverit, dubitari non poteſt, tot indubitatis, quæ proſtant, antiquæ elegantiæ monumentis rem fulcientibus. Sed irritum fuit votum! vana ſpes! Antoninus, qui ab initio neceſſitate magis, quàm voluntate eam duxerat, ne thorum quidem Laremque communem paſſus, adeò eam averſabatur, ut minaretur quotidie, occiſurum ſe ipſam, patremque Plautianum, ſimulatque ſolus imperium obtinuiſſet. Prævenêre fata Plautianum. Eô obtruncatô, Plautillam Severus cum fratre in Siciliam ſecundum Herodianum, in Liparam, ſecundum Dionem Niceum, amandavit. Sed Antoninus, obtentô Imperiô, quòd ſæpius minatus antea fuerat, eam obtruncans, perfecit. Sic nec dos, quæ tanta fuit, ut vel quinquaginta Imperatricibus ſuffeciſſet, nec Venus, quæ in Numiſmatibus ejus Victrix appellatur, imò nec præſtantia formæ, quam haud adeò vulgarem cernis, vel concordiam potuit conciliare, vel Plautillam à mariti ſævitiâ defendere. Si odii cauſam quæris, audi Dionem Lib. LXXV. Δὶ ὄυν ταῦτα ὁ Αντωνῖνος τῆ τε γυναικὶ ἀναιδεστάτῃ ὄυσῃ ἀχθόμενος. *Impudentiſſima erat*, nec patre melior, qui omnia inquirebat, quæ Antoninus ageret; Adeò ut in Gemma nihil laudes, ſi non artificii ſublimitatem. Tam exacti ſunt lineamentorum ductus, ut collatis Numiſmatibus, cœcus ſit oporteat, aut omninò in Antiquitate hoſpes, qui famoſum hoc diſſidentium Conjugum Par non illicò agnoſcat. Eâdem facilitate ſe prodit

JULIA MÆSA,

Onych.

Juliæ Domnæ ſoror, Sœmiadis & Mammeæ mater, avia & Elagabali & Alexandri. Quidni & Maritum addis? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Ideò reſpondit DULODORUS, quòd certa ejus apud Hiſtoricos mentio non ſit. *Julius*,

Vir

Vir Conſularis quibusdam vocatur, aliis *Avitus*. Triſtanus utrumque nomen conjungit, additque cognomen *Lupi*. Si hunc ſequaris, Maritus fuerit *Julius Avitus Lupus*. An ab hôc Julio, Juliæ nomen tulit? iteravit ARCHÆOPHILUS. Non ab hôc, reſpondit DULODORUS, ſed à Julio Baſſiano, ejus patre. At Lampridio, perrexit ARCHÆOPHILUS, *Varia* dicitur. Scio, repoſuit DULODORUS, indeque *Juliam Variam Mæſam* dictam arbitrantur, nec abs ratione; Julius Capitolinus enim in Macrino *Mæſam vel Variam* vocat.

Mæſæ nomen me ſuſpenſum tenet, denuò repoſuit ARCHÆOPHILUS, neque enim vel aliis id datum novi, vel etiam, unde deduci debeat, aſſequor. Poſterius, ſubjecit DULODORUS, laudatus modo Triſtanus docet: Mæſa, ad ejus placidum, Syriacè *Solem* ſignificat, & Solis ex Urbe, Emesâ ſcilicet, Julia noſtra non tantùm memoratur oriunda, ſed & ipſius Solis Sacerdos fuiſſe, non minus ac nepos Elagabalus.

An ideò velata in Gemma viſitur? excepit ARCHÆOPHILUS; Memini enim velum ſanctitatis ſignum eſſe. Conjecturam non amqveo, reſpondit DULODORUS; Velatam enim in Nummis etiam Pietatem cernimus, imò & ſacrificantes, non viros tantùm, ſed & fœminas. In Mæſa autem adhuc Conſecratio locum ſibi vendicat, id quod fide Numiſmatis aſſero, in quo DIVA MÆSA AUGUSTA, non minus ac in Gemmâ, capite velato, CONSECRATIO autem in aversâ pavone, Mæſæ animam in cœlum ferente, exprimitur. Mentionem habet Cl. Vaillant, Præſt. Tom. I. f. 135. Huic rationi forſitan eò lubentius aſſurrexeris, quò clariùs ex ipsâ Gemmâ etiam ſenectus innoteſcit, quam Herodianus apertè tangit, μακρῷ χρόνῳ, *longiſſimo tempore*, inter principalem potentiam enutritam, reverſamque domi agitâſſe jam *anum*, diemque jam *extremæ ætatis* obiiſſe memorans.

In mentem, ſubſumſit ARCHÆOPHILUS, mihi venit Nummus Conſtantii, Conſecrationi & ipſe dicatus, capiteque velato inſignis: Imò & imago Γερουσίας, *Senatus*, quam Celeberrimus Morellius, eôdem fere habitu prodidit, quô & Mæſa in Gemma viſitur. Senatûs imago, reſpondit DULODORUS, quid huc facere poſſit, non video, niſi forſan Mæſæ prudentiam ſub ea recorderis, quâ non Elagabalum tantùm & Alexandrum, Imperiali faſtigió impoſuit, ſed & labaſcentem Rempublicam erexit, & ſuſtentavit. Magna ejus hâc in parte apud Authores laus eſt, ſed ego, quod propoſitum vel maximè tangit, teſtimonium Conſecrationis adduco, quod citatus ſuprà Herodianus reliquit, his verbis: ἡ μὲν
Μαισὰ, πρεσβύτις ἤδη οὖσα, ἀνεπαύσατο τοῦ βίου. ἔτυχέ τε βασιλικῶν τιμῶν, καὶ, ὡς νομί-
ζουσι Ῥωμαῖοι, ἐξεθειάσθη. *Mæſa jam extremæ Senectutis diem ſuum obiit, honores adepta Imperatorios, atque, ut mos Romanis eſt, inter Divos relata.* Sequitur

DECIUS,

Quem Authores unanimi conſenſu Trajano comparant, Imperatori & optimo & fortiſſimo.

An

An is hic eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, qui à Philippo contra Marinum in Illyricum miſſus, Marinoque occiſo, ab exercitu Imperator factus eſt? Is ipſe, reſpondit DULODORVS; At annos, regeſſit ARCHÆOPHILVS, tantùm quinquaginta is vixiſſe Egnatio memoratur, in Gemma autem provectioris ætatis non obſcura ſunt indicia, & Rugæ, & Calvities. Non in Gemma tantùm, reſpondit DVLODORVS, ſed & in Numiſmatibus ea proſtant, indeque, ſi quæ diſcrepantia foret, potius Egnatium deſererem; Sed nec Rugæ, nec Calvities tantæ ſunt, ut Quinquagenario negari debeant, radiat enim militaris adhuc & vegeta inter eas ſeveritas: Mixta eſt civilis ſeveritati comitas. Illa Virtutem adumbrat, quâ contra hoſtes depugnavit: Hæc bonitatem, quâ Senatum Populumque amplexus eſt.

Virtutem militarem, inquit ARCHÆOPHILUS, & bonitatem laudas, laudant & Hiſtorici, ſcio; Sed liceat, quod ſentio, proferre. In actionibus neutram obſervo. An is virtute militari claruerit, qui contra Gothos depugnans ſemel fugatus, iterum victus & occiſus legitur? An is bonitate, qui acerrimus Chriſtianorum hoſtis exſtitit? Trajano eum comparâſti, quid autem Trajano dignum habuit? Civile ingenium, reſpondit DULODORUS, quô ad ampliſſimas dignitates provectus eſt, non ambitione, non emptis ſuffragiis: Quô in Imperatoriâ ſede non tantùm nihil egit, niſi quantum Senatus juſſit, ſed & Cenſoriam poteſtatem, Proconſulare imperium, jus Quintæ Relationis, & Tribuniciæ Poteſtatis, quæ hactenus Imperatores retinuerant, Senatûs Populique arbitrio permiſit. Quòd Chriſtianos perſecutus fuit, id inter crudelitatis indicia reponis; Sed quæsò ARCHÆOPHILE, annon & hoc cum Trajano commune habuit? An mirum hoc in homine Ethnico, cùm Chriſtiani ipſi, vel ſolam diverſitatem opinionum igne ferroque, etiam in fidei fratribus, ulciſcantur? An neſcis id factum pietatis Zelo hos excuſare, adeòque ſibi glorioſum ducere? Ea animæ humanæ debilitas eſt, ut ſuas quisque opiniones pro veritatis norma habeat, contrariasque omni conatu deſtruere nitatur: Ea perverſitas, ut quod verbo & ſpiritu Cœleſtis Arbiter voluit, igne & ferro propagandum arbitretur; Proinde non miraberis, quòd Decii in Chriſtianos odium ab his laudetur, ab illis culpetur: Quòd infelix ejus exitus, ab aliis proditioni Galli, ab aliis divinæ vindictæ adſcribatur. Altera ſententia Ethnicorum eſt, quorum ritus Decius defendit: Altera Chriſtianorum, quos evertit.

Tertiam adhuc, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Pomponius Lætus ſuppeditat: *Decii*, inquit, *ut credibile eſt, ſe pro futura victoria devoverunt. Ita enim Deciorum nomen facere conſuevit.* Idem, reſpondit DULODORUS, etiam Vopiſcus videtur ſenſiſſe, *Deciorum & vitam & mortem Veteribus comparandam*, in Aureliano ſcribens. Sed immanis fuit differentia, quam latiùs deducerem, niſi Triſtanus noſter id jam egiſſet. Ad alium proinde Chriſtiani nominis hoſtem properamus, cujus rabies tantò turpior videtur, quantò non doctior tantùm, ſed & Chriſtiana in veritate oculatior fuit,

JULIANUS APOSTATA.

EFfigies, ut vides, ſtupendæ magnitudinis in Gemmâ radiat: Cui autem tribuenda ſit, licet liberum unicuique relinquam judicium, tamen, ut aliquid adferam, dicam quod ſentio. Julianum Apoſtatam collata ejus Numiſmata videntur arguere. Julianum Apoſtatam, an agnoſcam, meritò dubitem, objecit ARCHÆOPHILUS. Ammianum Marcellinum audiamus, de barbâ & habitu Juliani graphicè diſſerentem: *Mediocris*, inquit, *ſtaturæ fuit, capillis, tanquam pexiſſet, mollibus, hirſutâ barbâ in acutum deſinente veſtitus, venuſtate oculorum micantium flagrans, ſuperciliis decorus, & naſò rectisſimo, ore paulò majore, labro inferiore diviſò, opima & incurva cervice, humeris vaſtis & latis.* Horum pleraque ad Gemmam conveniunt, ſed acuta barba non convenit. Quod ad barbam attinet, reſpondit DVLODORVS, ea non ſemper acuta fuit, Numiſmata etiam rotundam & obtuſam referunt, uti infrà videbimus. Cœterùm in capillis, quorum mollitiem Ammianus notat, negligentiam cultûs obſerves, quem ipſe in allegato opere teſtatur. Ἐμοὶ δὲ ὀυκ ἀπέχρησε μόνον ἡ βαθύτης τοῦ γενέιου, ἀλλὰ καὶ τῇ κεφαλῇ πρόστησιν αὐχμὸς, καὶ ὀλιγάκις κείρομαι. *Ego quidem*, inquit, *hâc prolixitate barbæ non contentus, caput habeo præterea ſquallidum, raròtondeor.* Hæc quàm appoſitè Gemmam noſtram illuſtrent, ipſe vides. Si ad barbam revertaris, forſitan & illud adduxeris, quod ipſe ad Antiochenſes ſcribit. Ὑμεῖς δὲ φατὲ καὶ σχονία δεῖν πλέκειν ἐνθὲνδε; *At vos etiam funes ex ea necti oportere dicitis:* Quod nec ipſum à cyrrhis in Gemma exiſtentibus abire videbitur, præſertim ſi addas Juliani reſponſum. Ἑτοίμως παρέχειν ἔχω ἣν μόνον ἕλκειν δυνηθείητε, καὶ μὴ τὰς ἀτρίπτους ὑμῶν, καὶ μαλακὰς χεῖρας ἡ τραχύτης αὐτῶν δεινὰ ἐργάσηται.

σκτωι. *Id vobis perlibenti animô concedam, modo pilos possitis extrahere, neque eorum asperitas vestras molles & delicatas manus offendat.*

De comis & barba acquiesco, subjecit ARCHÆOPHILUS; At Corona Spicea, quomodò Juliano conveniat non video, neque enim vel in historiis, vel in Antiquitatibus tale quid me hactenus observâsse memini. Corona spicea, respondit DULODORUS, in memoriam revocat, partim studium vilitatis rerum venalium, partim contemtum Diadematis, quô ab initio Principatûs ægrè adduci potuit, ut id assumeret. Ammianus Marcellinus utriusque se testem sistit, de studio vilitatis Lib. XXII. *Inter præcipua,* inquit, *& seria, illud agere superfluum videbatur, quod nullâ probabili ratione, suscepto popularitatis amore, VILITATI STUDEBAT VENALIUM RERUM, quæ nonnunquam secius, quàm convenit, ordinata, inopiam gignere solet & famem.* De contemtu Diadematis, citatur idem Author Lib. XX. *Impositus scuto,* inquit, *pedestri, & sublatiùs eminens, nullo silente Augustus renunciatus, jubebatur DIADEMA proferre, negansque unquam se habuisse, uxoris colli vel capitis poscebatur: Eôque affirmante, primis auspiciis non congruere aptari muliebri mundo, equi phalera quærebatur, uti coronatus speciem, saltem obscuram, superioris prætenderet potestatis. Sed cùm id quoque turpè esse asseveraret, Maurus nomine quidam, postea Comes, qui rem malè gessit apud Succorum angustias, Petulantium tunc Hastatus, abstractum sibi torquem, quô ut Draconarius utebatur, capiti Juliani imposuit confidenter.* Agnoscis ARCHÆOPHILE, Juliano non tam dignitatis Imperatoriæ gloriam cordi fuisse, quàm salutem Populi: Agnoscis idem beneficii in subditos eum contulisse, quod Ceres, frugum Genetrix, in genus humanum, adeòque mirum non esse, ejusdem etiam coronam hâc in Gemmâ ei tribui.

ARCHÆOPHILUS, hæc probabiliter, inquit, dicuntur. Si admittam, quid de Ægide adduces, quam pectori adaptatam cernimus? planè qualiter Minervæ, ex descriptione Virgilii Æneid. VIII.

Ægidaque horrificam, turbatæ Palladis arma,
Certatim squammis serpentum auroque polibant,
Connexosque angues, ipsamque in pectore Divæ
Gorgona, desecto vertentem lumina collo.

Opportunè Virgilium citas, respondit DULODORUS, ex ejus enim verbis, non tantùm & squammas, & serpentes, & caput Gorgonis conjuncta docemur, quæ omnia etiam in Gemma nostra radiant, sed & pectori Palladis Ægidem appositam discimus, quæ alibi in Divæ clypeo visitur, id quod supra ad Judicium Paridis dictum est. Pectore Palladis, inquam, bellorum præsidis, sapientiæque & artium Deæ, cujus studia Julianus impensè cùm fuerit sectatus, quô symbolô ejus merita exprimi potuerant aptiùs? Sed alia se sistunt. Elegantissimâ hâc in Gemmâ, non incongruâ conjunctione se efferunt

MAGNENTIUS, DECENTIUS, ET DESIDERIVS.

HÆccine, inquit ARCHÆOPHILUS, eſt notiſſima illa, ſub Conſtantio, fratrum dicam, an Tyrannorum, Triga? quæ barbaris Parentibus orta, non verita eſt Imperiale faſtigium vel per ſcelus conſcendere? Eſt, inquit DULODORUS, nec opinor, cùm hiſtoria Tibi nota ſit, pluribus de iis dicendum.

Imò, reſpondit ARCHÆOPHILUS, ſi paucis eam repetere dignaberis, perquam gratum feceris; neque enim memori mente cuncta recolo, & hiſtoriæ filum in Antiquitatibus contemplandis, gratiſſimam lucem ſuppeditare ſolet. Quoniam ita placet, ait DULODORUS, lubens Tibi morem gero. Diffidebat Conſtantini M. Soboles: Ceciderat fraterno robore Conſtantinus Junior. Conſtantem ultrices furiæ inviſum reddiderant: Cùm ecce Magnentius, diro atroque ingenio, non Senatûs ſuffragio, non militum electione, ſed per jocum in cœna, Imperator appellatur, appellatus ab Exercitu agnoſcitur, & ne quid magnitudini obſtaret, Conſtantis Domini ſui cæde ſecuritati ſuæ providet. Non tulit Conſtantius, qui de Conſtantini ſanguine jam ſolus ſupererat, nec Occidentis damnum, nec fraternæ necis impunitatem. Viribus igitur coactis, hoſti obviàm proceſſit. Similiter & Magnentius, ne fortior videretur rapiendo, quàm tuendo Imperio, fratre Decentio Cæſare creato, Galliisque impoſito, & ipſe in illyricum movit. Fiunt leves hinc inde velitationes, in quarum plerisque Conſtantianam virtutem Magnentii dolus ſuperavit, donec ad Murſiam ingenti prælio ſuccubuit, rebusque deſperatis, cùm in Gallias refugiſſet, ſe ipſum transfodit. Fraternum exemplum ſecutus & Decentius, laqueo vitam exuit. Deſiderius utroque melior, Victoris clementiam experturus, Conſtantium adiit, & ab eo liberaliter habitus eſt. Hiſtoriam habes, qualiter ferè apud Zonaram, Zoſimum, Aurelium Victorem & Pomponium Lætum legitur. Illud non omittendum, Decentium Zoſimo non *fratrem*, ſed *Propinquum Magnentii* dici, militesque apud Ammianum ab utroque *Magnentianos* & *Decentianos* vocatos fuiſſe, durâſſeque Tyrannidem tribus annis & ſex menſibus.

De Magnentio & Decentio, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc abundè inſtruunt. De Deſiderio adhuc dubium eſt, annon & ipſe Cæſaris titulo inſignis fuerit? Apud Authores, reſpondit DULODORUS, id non occurrit, ſed exſtat Numiſma apud Stradam, in quo N. C. cognominatur. Vidi illud Numiſma, regeſſit ARCHÆOPHILUS, etiam ab Illuſt. Mediobarbo prolatum, & jam recordor effigiem ibi barbatam eſſe, adeòque dubitari poſſe, an Deſiderius hîc cum fratribus agnoſci debeat? De Magnentio & Decentio, reſpondit DULODORUS, adeò capillorum conveniunt ordines, adeò lineamentorum ſuffragantur

gantur ductus, ut de iis dubium esse non possit, indèque facile judicium est, nec tertiam faciem alii, quàm tertio fratri, Desiderio nempe, tribui debere. Fateor in Numismate non barbam tantùm obstare, sed & faciei habitum, qui in Gemmâ sursum spectat, is in Numismate capite demissô visitur; Sed in mentem venit suspecta Numismatis fides, quod ærugine consumptum, facile potuerit spectatorem suum fallere; Neque enim verisimile videbitur, fratrem natu minimum, & qui paulò post Magnentii mortem, Cæsaream dignitatem deposuit, barbâ conspicuum cernere, cùm nihil tale in fratrum majore & medio occurrat? Id eò magis videtur asserendum, quòd utrinque Desiderii effigies, tam apud Stradam, quàm in nostra Gemma ore aperto cernitur, indubitatô argumentô, conjecturam nostram adeò futilem non esse. Sed Tyrannos ut deseramus, sequenti in Gemma nos monet

IMPERATORIS IN PACE VIRTUS.

PLura sunt in Numismatibus Imperatorum, globos & hastas prætendentium, schemata. Alexander Severus, Gordianus Pius, & Constantinus M. globo, quem præferunt, hastam imponunt, eum quasi defensuri. Philippus Junior, dextrâ globum, sinistrâ hastam, & à tergo duo signa militaria habet, ut bellicâ virtute se orbem tuiturum ostendat. Numerianus dextrâ globum, sinistrâ hastam inter duos captivos exhibet, ut simul & victorias, bellicâ virtute obtentas, Orbi jactet.

In nostra Gemma, inquit ARCHÆOPHILUS, nec Captivi sunt, nec signa: Orbem non defendit Imperator, sed elevat: Imò & nudo corpore incedit, id quod in allegatis secus est. Eò rarior est hæc Gemma, respondit DULODORUS; Licet enim nec Captivi, nec signa appareant, arma tamen non negligit, sed jaculum humero impositum gestat, ambulatque inter Cassidem & Clypeum. Cassis & Clypeus securitatis instrumenta sunt. Hæc qui à tergo, & à fronte habet, quidni securus orbem sustineat? Cassis capiti muniendo, clypeus corpori tegendo inservit: Ita hîc & Imperatoris, qui caput Imperii est, & subditorum, qui corpus sunt, haud ineleganter adumbratur securitas. Imperator jaculum tenet, ut noscas, arma offensiva etiam in pace esse retinenda: Idem tamen cuspidem retrorsum vertit, ut significet, retinenda quidem, in hostem autem non temerè vertenda.

Eleganter hæc exsequeris, inquit ARCHÆOPHILUS. Sola nuditas adhuc restat, de quâ si docueris, ad alia properantem non morabor. Nuditas, respondit DULODORUS, boni Principis indicium est. Qui etiam in Pace se contra

contra cuſpides munit, eum ſceleris ultrix in pectore Nemeſis agitat. Qui Reipublicæ paternè proſpexit, is nullo munimine eget.

Integer vitæ, ſceleriſque purus,
Non eget Mauri jaculis, neque arcu,

Inquit Horatius, de quocunque ſibi benè conſcio: Et apud Plutarchum in Apophthegmatibus Laconicis: Agaſicles interrogatus, quomodo Princeps ἀδορυφόρητος *ſtipatoribus carens*, tutò imperare poſſet? Si ſubditis ita imperet, inquit, ut Pater filiis. Quod hi de jaculis & ſtipatoribus, id ego de quocunque Corporis munimine aſſerere auſim. Solâ hic noſter Imperatoriâ Chlamyde ornatus eſt: Et Princeps bonus non veretur, in cujuscunque ſubditorum ſuorum ſinum ſe vel nudum demittere.

Forſitan, inquit ARCHÆOPHILUS, Imperatoris officium hâc nuditate adumbratur; Omnibus enim patere debet, qui omnium Pater eſt. Si ita ſentias, reſpondit DULODORUS, non refragabor, quanquam officium Principis ſub Orbe mihi latere videatur, quem Imperator noſter non deprimit, ſed extollit. Sub Orbe totum imperii ambitum, omnesque in imperio ſubditos intelligimus. Omnes imperator, quaſi manu ſuâ, non geſtare tantùm, ſed & extollere debet. Imperatores Romani, frequenter in Numiſmatibus, globum cum victoriolâ præferunt, non globo, ſed ipſis Imperatoribus laureas imponente, procul dubio, quòd Orbem victoriis ſui juris feciſſent, immortalemque gloriam eô factô meruiſſent. Non ita Imperator noſter. Orbem ſuſtinet nullis victoriis ſubactum, ſed Principis ſui ope ſublimem: Non alienâ gloriâ preſſum, ſed Auguſtâ Providentiâ felicem.

Nihil ſupereſt, inquit ARCHÆOPHILUS, quàm ut ſub hoc ſchemate *IMPERATORIS MARCHICI* auguſtiſſimam virtutem & intueamur & veneremur. Ipſe, ut video, Orbem ſuum, circumſtrepente undique bellorum furiâ, tranquillum tamen & in Pace, non ſervat tantùm, ſed & extollit: Pacis in ſolio, bellis providet: Hoſtes non laceſſit, ſed repellit: Aſylum eſt exulibus, Terror hoſtium, Amor Civium: Vigent undique Artes & Diſciplinæ: Florent Juſtitiæ munia, fervet commerciorum ſolertia: Securi ſunt ſubditi providente Principe, ſecurus Princeps ſuâ virtute. Uno verbo dicam: Orbis Teutonici Hic non Amor tantùm & Deliciæ eſt; Sed & Tutela, & Robur, & Gloria! Verè hæc, ſubjecit DULODORUS, ſed ſi à me proficiſcerentur, vereor ut modeſtia Principis admitteret. Attamen cum eadem non Tua tantùm, ſed & Orbis Terrarum vox ſit, Tibique placeat ſub hoc Imperatoris ſchemate etiam felicitatem noſtram contemplari, illud tantùm moneo, Globo huic, ut meritis *Aquilæ Brandenburgicæ* conveniat, omninò imponendam Felicitatem, eamque fulgidam hinc Ubere Cornu, inde Caduceo, quorum illud omnigenæ abundantiæ, hic autem non Pacis tantùm, ſed & liberrimæ Religionis ſymbolum eſt. Sed hæc nunc non agimus. Propoſitum perſequimur. Imperatoris in Pace Virtutem commodè excipiunt

VIGI-

VIGILANTIA ET INDUSTRIA REBUS FELICITER AGENDIS NECESSARIÆ.

Nihil hâc in Gemmâ obſcurum eſſe poteſt. Vulpem Prudentiæ ſymbolum eſſe, facilè credideris. Facilè credideris, Gallum eſſe Induſtriæ: Ideòque, cùm Gallus hic currum trahat, Gallum autem inſidens currui vulpecula dirigat, quid eô ſchemate adumbrabitur, ſi non rerum actio, quæ Induſtriâ promovetur, Prudentiâ dirigitur?

Vulpem ferè ſimilem, excepit ARCHÆOPHILUS, apud Leonh. Auguſtinum cernimus, eâ tantùm cum differentiâ, quòd duos illic Gallos currui junctos, hîc autem tantùm unum cernamus. Sed differt interpretatio. Vulpem, quam Tu prudentiæ ſymbolum videris ſtatuere, Auguſtinus ſymbolum aſtutiæ facit, additò Epigrammate:

En trahitur celeri mendax Vulpecula curru,
Verberat & vigiles callida ſemper aves.
Inſomnes volvit ſollers aſtutia curas
Utitur aſſiduis, inſidioſa dolis.

Noſti DULODORE, quæ Vulpis apud Authores Elogia ſint. *Aſtuta* dicitur Horatio: *Fallax*, Ovidio. Oppiano ἀγκυλόμητις *verſipellis, verſuta:* Adeò ut neſciam, annon cum Auguſtino, potiùs vigilantiam fraudum hîc intelligendam exiſtimare debeam?

Ubi me audiêris, inquit DULODORUS, decernere licebit. Vulpes, me judice, non tantùm ob fraudes diffamatur, ſed etiam ob prudentiam laudatur. Oppiano non tantùm Ἀγκυλόμητις *verſipellis*, ſed etiam Ἀρήϊος καὶ πινυτὴ dicitur, *Martia & prudens.* In Thracia Vulpes, locis rigentibus fluvium tranſitura, Plinio teſte lib. VIII. c. 28. aurem ad glaciem admovet, eôque modô craſſitudinem explorat. Id quod & Plutarchus refert, librô de Solertiâ animalium. Quod quæsò majus prudentiæ ſpecimen edere poſſet? Parturiens vulpes, Ariſtotele teſte, ita ſecedit, ut raro capiatur, quod & ipſum hieroglyphicum prudentiæ eſt, non fraudes aliis intentantis, ſed ſibi ab aliorum inſidiis caventis. Equidem dolos ego non excluſerim; Cùm enim, ut dictum, non gallus tantùm, ſed & vulpes animal Martium fuerit, vulgatum autem illud,

Dolus, an Virtus? quis in hoſte requirat?

Tantas hodie in bello radices egerit, ut plures victoriæ ſtratagematibus obtineantur, quàm fortibus armis, quidni Prudentiam & induſtriam bellicam hîc adumbratas ritè dixero, quæ ab hoſtium inſidiis ſibi non tantùm cavet, ſed & in inſidiantes inſidias retorquet? Nec in bellis tantùm, imò & in Civili rerum adminiſtratione: Dolum bonum etiam Jura agnoſcunt, & ea vera eſt Prudentia, quæ ſolerter & commoda & pericula prævidet, illaque parandi, hæc evitandi rationes miniſtrat. Quidni ſub Vulpeculâ hæc commodè Tibi imagineris?

Abnue-

Abnuere non ausim, respondit ARCHÆOPHILUS, sed de Gallo miror, quomodo hunc Industriæ symbolum facias, cùm tamen, secundum communiorem sententiam, Vigilantiæ is typus sit? Id quod etiam Augustinus secutus est. Vigilantia, respondit DULODORUS, hoc loco non sufficit. Licet prudenter vigiles, & vigilanter, quid agendum sit, consulas, consulta autem non industriè exequaris, non video, quomodo res procedere possint? Eleganter Sallustius: *Prius*, inquit, *quàm incipias, consultò, & ubi consulueris, maturè facto opus est.* Apposite ad Gemmam. Gallus in hâc non tantùm vigilat, sed etiam currum trahit, adeòque symbolum non vigilantiæ tantùm est, sed etiam industriæ. Mercurio sacratur, ob diligentiam annunciationis: Sacratur Marti, ob Pugnacitatem, &, quod caput rei est, Minervæ Ἐργάνῃ sivè *Operatrici* sacratur, id quod Pausanias El. posteriore docet, non aliam ob causam, quàm ob industriam, quâ ab Oriente sole ad Occasum, ab Occasu ad Orientem usque fervet, intentus mox pugnis, mox suorum nutritioni, mox indicandis temporum periodis. Acquiesco, inquit ARCHÆOPHILUS; Neque enim diutiùs morari nos convenit, cùm adhuc alia supersint. Bene mones, respondit DULODORUS. Vocat nos

DESULTOR
OBTENTA IN CIRCENSIBUS VICTORIA
PALMAM LEMNISCATAM
ostentans.

Ameth. *incis.*

EQuitem vides, & vides duos Equos ARCHÆOPHILE, eosque elegantissimo cœlo, haud ignobili Gemmæ incisos. Equorum numerus rem ad desultores deducit, id quod ex Numismate Gentis Martiæ, imò & Sepulliæ apud Goltzium in Cæs. Tab. 22. & Patini Famil. colligimus, in quô Desultor itidem duobus equis insignis est.

Numisma Gentis Martiæ, excepit ARCHÆOPHILUS, quin desultorem exhibeat, negare non possum; sed quanta illius à proposito sit differentia, ex collatione patebit. Utrinque quidem Eques pileatus est, sed hîc palmam gerit, illic flagellum vibrat: Hîc equi pedetentim incedunt, illic effuso cursu volitant. Et quæso, nonne id proprium desultorum officium est, ut inter cursum ex equo in equum transiliant? Homerus Il. O. ℣. 679. rem apertè edocet:

'Ως δ' ὅτ' ἀνὴρ ἵπποισι κελητίζειν εὖ εἰδὼς,
'Ος τ' ἐπεὶ ἐκ πολέων πίσυρας, συναείρεται ἵππους
Σεύας ἐκ πεδίοιο μέγα προτὶ ἄστυ δίηται
ΛαοΦόρον καθ' ὁδὸν, πολέες τὲ ἐθηήσαντο
'Ανέρες ἠδὲ γυναῖκες, ὁδ' ἔμπεδον, ἀσΦαλὲς αἰεὶ
Θρώσκων, ἄλλοτ' ἐπ ἄλλον ἀμείβεται, οἱ δὲ πέτονται.

Ut

Ut quum vir equis desultoriis uti benè sciens,
Qui postquam ex multis, quatuor congregavit equos,
Impellens ex campo magnam ad civitatem agitat
Publicam per viam, multique eum admirando spectarunt
Viri & mulieres; hic autem firmiter securè semper
Saliens, aliquando in alium alternat: illi autem volant.

Hunc Homeri locum eò lubentiùs protuli, quò plura simul nobis ob oculos ponit. *Primò* enim ex eo discimus, non Romæ tantùm, sed etiam antiquissimis temporibus apud Græcos, Desultores viguisse. *Secundò* de numero Equorum instruit, non semper duos tantùm Desultoribus fuisse, sed & quatuor. *Tandem* probè notanda vox κελητίζειν, quæ hîc pro Desultoris officio ponitur: Nonne hujus energiâ adductus, ritè rem ad victoriam quandam Olympicam retuleris, Celete obtentam?

Nullô modô, respondit DULODORUS; Aliud enim est ἵπποις κελητίζειν *Equis desultoriis uti*, seu *equos desultorio more transilire*, aliud κέλητι, *Desultorio Equo* victoriam reportare. Illud pluribus equis fit, hoc autem non nisi uno. Si ad Victoriam Olympicam respicere Tibi animus est, aliud ludorum genus proferas necesse est; Sed vereor, ut possis.

Συνωρὶς in mentem venit, subjecit ARCHÆOPHILUS, Pausanias enim in El. priore: Δρόμος δὲ δύο ἵππων τελέιων συνωρὶς κληθεῖσα, Τρίτῃ μὲν Ολυμπιάδι ἐτέθη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα. *Bijugorum integrâ ætate equorum cursus receptus Olympiade tertia & nonagesima.* Id in El. posteriore: τῷ τρωΐλῳ δὲ τελείῳ τὲ συνωρίδι καὶ πόλων ἅρματι, ubi expresse Currum à Synoride distinguit, proculdubio quòd hæc nihil aliud esset, quàm ut priore loco dixerat, duorum Equorum cursus, quorum proinde victoriam in Gemma hâc agnosci debere, quidni ritè statuero? Addere potuisses & alium Pausaniæ locum in Laconicis, respondit DULODORUS, ubi de Euryleonida, νίκην δὲ ἵππων συνωρίδι ἀνέιλετο Ολυμπικήν. *Victoriam EQVORUM SYNORIDE Olympicam obtinuit*; Quæ verba non minus ac superiora de equis loquuntur; Sed probè observandum, id oppositè fieri, non ad Currum, sed ad Synorida Pullorum, quorum alibi meminit. Cæterùm Synorida currum fuisse, facilè probavero. Pausaniam audiamus de Apene loquentem. Ἦν γὰρ δὴ Ἀπήνη κατὰ τὴν συνωρίδα ἡμιόνους ἀντὶ ἵππων ἔχουσα. *Erat Apene*, inquit, *ad modum Synoridis, Mulos loco equorum habens*; Addamus Suidam, qui Απήνην ἅμαξαν *currum* interpretatur, & Homerum, qui ἡμιονέιην ἅμαξαν Odyss. Z. ℣. 72. quibus cum Pausania junctis, indubiè sequetur, etiam Synorida currum fuisse.

At Συνωρίς, objecit ARCHÆOPHILUS, propriè duos equos jugatos significat, nec energia vocis currum involvit? Id Tibi facile cessero, respondit DULODORUS, nunc autem hoc non quæritur, sed potiùs, quâ significatione communiter apud Authores censeatur? Hesychius συνωρίδα explicat ἅρμα δίπωλον: & denuò, συνωρὶς, inquit, ἅρμα ἐκ δύο ἵππων, ἡ συζυγία. Intelligis ARCHÆOPHILE, solertissimum Grammaticum utrinque συνωρίδα pro curru sumere, illic cui duo equi, hîc cui duo pulli juncti sunt. Effatum cum Pausania ex asse convenit, cui, ut dixi, συνωρὶς ἵππων & συνωρὶς πολικῇ memoratur; Quod de distinctione Currûs à Synoride attulisti, id meam opinionem non ferit, ἅρμα enim eô Pausaniæ locô, non pro bigis pullorum, sive Synoride ponitur, sed pro quadrigis, quô sensu vocabulum ἅρμα sæpius etiam apud Pindarum legas.

Tela, infit ARCHÆOPHILVS, quibus Gemmam hanc Olympicis vindicaturus eram, mihi excussa sentio, interim tamen nec ratio succurrit, quæ Circensibus Romanorum eam addicat, multò minus quæ Desultori. Paribus equis, id est, duobus Romani utebantur in prælio, ut sudante altero, transirent

in ſiccum: Et Jul. Pollux inter alia equitum genera etiam ἀνίππους memorat, aitque, δύο δὲ εἶχον οὗτοι ἵππους καί ὁ ἕτερος προσήρτητο θατέρῳ, καὶ μεμελετήκεσαν μεταπεδᾶν εἰς ἑκάτερον. *Duos hi verò equos habebant, alter verò alteri adjungebatur, & in alium ipſi tranſilire ſtudebant.* Manilius lib. V.

Nec non alterno deſultor ſidere dorſo,
Quadrupedum & ſtabiles poterit defigere plantas
Per quos vadit equos ludet per terga volantum,

Livius lib. XXXIII. *Numidæ quidam*, inquit, *deſultorum in modum, binos trahentes equos, inter acerrimam ſæpè pugnam in recentem equum, ex feſſo transſultare ſolent.* Ubique Deſultores deſcribuntur, nullibi autem, quales in Gemma video. Antequam reſpondeam, ſubjecit DULODORUS, paucis notetur, apud Jul. Pollucem non Ἄνιπποι, ſed ἄμιπποι, vel, quod veriùs arbitrantur Docti, ἄμφιπποι legendum eſſe. Ἄνιπποι ſunt *equitandi rudes*, ſecundum eundem Pollucem lib. I. cap. XI. n. 12. aut *equis carentes*, ex vocis etymo; At ἄμιπποι ſunt *equis adjuncti*, aut *ipſi Equi copulati*, aut denique etiam *Equites, duos equos agitantes*, uti videre eſt apud Euſtatium ex Pauſania in allata ſupra Homeri verba, quanquam magis propriè dicantur ἄμφιπποι. Hos enim fuiſſe eosdem, quos latinè *deſultores* dixere, ex Æliano in Tacticis adſtruxeris: ἀμφίππους ἔλεγον, ὡς εἰθισμένους μεταβαίνειν ἀπὸ ἄλλων ἵππων εἰς ἄλλους. *Amphippos dixére, uti aſſuetos tranſilire ex aliis equis in alios.* Hæc ad Julium Pollucem præmittenda duxi. Quod ad Gemmam attinet, notandum, non eum Deſultoris habitum eâ exprimi, quô re ipsâ deſultat, ſed eum, quô, finito jam curſu, victoriæ præmium reportat. Id ex palma agnoſcis; Qui enim in Nummo Gentis Marciæ viſitur, nullâ palmâ conſpicuus eſt.

Palma, excepit ARCHÆOPHILUS, denuò me ad ludos Olympicos trahit. Victores cunctos ubique locorùm palmam dexterâ prætuliſſe, ex Pauſania docemur, qui & Jaſium, quòd Equo in Olympicis viciſſet, dextrâ palmæ ramum tenentem, inter ſtatuas memorat. Addit & cauſam rei, quòd ſc. Theſeus ex Creta redux Victores Palmâ coronaverit. Hæc cum ita ſint, quidni ex inſigni Palmæ Olympionicen quendam hâc in Gemmâ expreſſum arbitremur? non quidem decurrentem, ſed poſt acceptam victoriam equos reducentem, Victoriæque præmium jactantem? Idem ſanè & Pileus in capite indicare videtur, cùm ut ſupra ex Diodoro audivimus, Dioxippus Olympionices decenti Pileo ornatus fuerit, quod ideò ab Authoribus effingi Te memini ſtatuiſſe, quòd Pancratiaſtæ aut Olympionicæ eô habitu uti ſolerent. De Pileo, inquit DULODORUS, non adeò refragabor. Novi exempla Anſelmo Solerio coacervata in tractatu de Pileo pag. 166. ſeq. licet Henricus Kipping in Antiquitatibus R. diverſum videatur tueri, & Anacharſis Scytha, apud Lucianum de Gymnaſiis ad Solonem Athenienſem, Pileum ſe domi reliquiſſe memoret, ne ſolus habitu peregrino uteretur, cui Solon reſpondit: Aſſiduæ, ô Anacharſi, in cœno volutationes, & quos ſub dio in arena ſuſtinemus, labores nobis hoc præſtant præſidium adverſus radios Solis, neque amplius egemus Pileo. Illud tantùm dicam, Pileum non minus etiam Romanis in uſu fuiſſe, præſertim Deſultoribus, idque more à Polluce deſumpto. Audi Hyginum: *Cùm* (interfecto Caſtore) *ipſe* (Pollux) *ſtellam ab Jove accepiſſet, & fratri non eſſet data, ideo quòd diceret Jovis, Caſtorem ſemine Tyndarei & Clytemneſtram natos: ipſum autem & Helenam, Jovis eſſe filios. Tunc deprecatus Pollux, ut liceret ei munus ſuum cum fratre communicare: cui permiſit, ideoque dicitur alternâ morte redemtus. Unde etiam Romani ſervant inſtitutum, cùm* DESULTOREM *mittunt,* UNUS DUO EQUOS HABET, PILEUM IN CAPITE, DE QUO IN EQUUM TRANSILIT, *quod ille ſuâ*

ſuâ & fratris vice fungatur. Quid propiùs ad Gemmam noſtram dici poteſt? Quid? annon Pileus eadem formâ conſpicuus, quâ Caſtorum eſſe ſolet, rem apertè evincit?

Negare non poſſum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſed non in Pileo ſolo, imò, & quidem potiſſimùm in Palmâ opinionis meæ baſin poſui. Nihilô firmius, reſpondit DULODORUS, non enim Palmam hîc nudam cernis, ſed Palmam Lemniſcatam, qualis non in Olympicis, ſed Romæ tribuebatur. Id ex Cicerone pro Roſcio Amerino intelligere poteris. Infames ibi Capitonis Palmas recenſens, *Hanc primam*, inquit, de cæde nempe Roſcii, qui Capitonis fraude interfectus eſt, *eſſe Lemniſcatam audio, quæ Romæ deſeratur.* Manet ſcilicet in Metaphora gladiatorum Orator, vocatque *Lemniſcatam*, quaſi maxime illuſtrem, idque ideò, quod Romæ primis victoribus Palmâ Lemniſcata tribueretur, ſecundis autem abſque Lemniſco. Id quod de ludis Capitolinis docet etiam Joſephus Scaliger in Lect. Auſon. citatô illô ad Paulinum Ep. 20.

Et quæ jam dudum Tibi Palma Poëtica pollet,
LEMNISCO ornata eſt, quô mea Palma caret.

Palmam Lemniſcatam memoras, inquit ARCHÆOPHILUS; Quidni igitur & explicas, quid Lemniſcus fuerit? in Palma nihil video, præter exiguam faſciolam utrinque dependentem. Hæc ipſa, reſpondit DULODORUS; *Lemniſcus* vocabatur. Sextum Pomp. Feſtum audi? *Lemniſci, id eſt faſciolæ*, inquit, *dependentes ex coronis propterea dicuntur, quòd antiquiſſimum fuerit genus coronarum lanearum.* Sed Deſultorem noſtrum ſatis deſultorie tractavimus. Alia ſe nobis offerunt, nec ipſa forſitan comtemplatione indigna. Prodit

SPHÆRISTA
PILÆ PAGANICÆ.

FIgura nuda hâc in Gemmâ trunco arboris inſidet, & utrinque Pilam tenet. Pilæ, quas manibus tenet, indubitatum argumentum exhibent, Sphæriſtam hîc adumbrari. Ego potiùs διϲκοβόλον credidero, inquit ARCHÆOPHILUS, idque ſuadente Propertiô, quô authore,

Miſſile διϲκοβόλος *pondus in orbe rotat.*

Minus concinnè Poëtam allegas, reſpondit DULODORUS, illud enim, *in Orbe rotat*, non de figurâ diſci intelligendum, ſed de actu diſcobolorum, qui diſcos in aëre rotare ſolebant. Si de diſci figura quæras, non globi rotundi, ſed lentis inſtar orbicularem deprehendes, indeque cùm in Gemma noſtra globorum figura ad oculum pateat, facilè opinor, meæ ſententiæ adhærebis, non ad Diſcoboliam Gemmam referens, ſed omninò ad Sphæriſticam.

Sed plures fuêre Sphæriſticæ ſpecies, inquit ARCHÆOPHILUS, non apud Græcos tantùm, ſed etiam apud Romanos. Apud Græcos innotuit μεγάλη σφαῖρα, μικρὰ σφαῖρα, κενὴ σφαῖρα, καὶ κώρικος. *Parva Pila, Magna Pila, Pila inanis, &*

nis, & *Corycus*. Apud Romanos in uſu fuit *Follis*, *Trigonalis*, *Paganica*, & *Harpaſtus*. Ex omnibus his video Te *Paganicam* in Gemmâ agnoſcere, ſed velim cauſam ſcire, quæ judicium ſuggerat. Eam facilè dedero, inquit DULODORUS. Si Hieronymum Mercurialem conſulas, quô authore dictæ Sphæriſticæ ſpecies innotuerunt, *Follis*, Pila magna fuit, *Trigonalis* fuit parva, *Paganica* trigonali latior, non ita tamen, ut eſt follis, laxa, ſed durior; *Harpaſtus* itidem erat parva. Ex his conſtat differentias generum ex diſſimili ferè magnitudine Pilarum deſcendere. Si Pilas propoſitæ Gemmæ examines, tantæ eæ non ſunt, ut manum integram adimpleant: Minorem tamen fuiſſe Trigonalem, inde conſtat, quòd in Numiſmate M. Aurelii apud Byzantios percuſſo, laudato Mercuriali teſte, quibusdam digitis eam contorſerint ludentes: Et cum Harpaſtus itidem parva fuerit, nec de hâc aliquid ſtatuendum. Quod ad follem attinet, is multò major fuit, quàm ut volam tantùm occupare potuerit. Supereſt ergò Paganica, quæ Trigonali latior, Folle anguſtior fuit, & proinde in noſtra Gemmâ expreſſa eſſe, haud abſurdè creditur.

Si Romani tantùm hôc ludô ſe exercuiſſent, forſitan aſſentirer, regeſſit ARCHÆOPHILUS, cùm autem etiam Græcorum is fuerit, uti ſupra demonſtravi, judicium ſuſpendo, donec & de his docueris. Genera Græcis uſitata, reſpondit DULODORUS, hîc locum habere non poſſunt: Non σφαῖρα μεγάλη, ſive *magna Pila*, quia major fuit, quàm propoſita: Non σφαῖρα μικρὰ, Pila parva, quia fuit minor. Reſpondent ſcil. hæc duo genera Folli & Trigonali: Et ſi magnitudinem conſideres, medium genus, quod in Gemmâ cernimus, planè deficit; Neque enim vel σφαῖραν κενὴν, vel Corycum in medium adduxeris, cùm illa, vel ipſo Mercuriali teſte, tantæ magnitudinis fuerit, ut ipsâ difficulter luderetur, Corycus autem non liber, ſed in Gymnaſio ſuſpenſus, tantæ molis fuerit, ut impellentem, niſi dextrè exciperetur, non rarò proſterneret. Poſſem omnia hæc latiùs probare, ſed palmam præripuit laudatus Mercurialis, eumque ſecutus Faber in Agoniſtico. Id ex hactenus dictis indubiè conſtat, Gemmam non ad Græcos, ſed ad Romanos pertinere: Conſtat, non aliam Sphæriſticæ ſpeciem quàm Paganicam eâ adumbrari, id quod ex trunco, cui figuræ hæc inſidet, & arbore, quæ à tergo viſitur, adhuc luculentiùs apparet. Paganica enim dicta eſt à Pago, quòd communiſſimum hoc genus in Pagis præcipuè luderetur.

At in Gemma, inquit ARCHÆOPHILUS, Sphæriſta non ludit, ſed ut dicis, ſedet. Id nihil obſtat, reſpondit DULODORUS, neque enim eò minus Sphæriſta eſt. Hercules non ſemper monſtra oppugnat, ſed interdum etiam quieſcens fingitur, nihilò tamen minus Hercules eſt. Secus autem, quæ in ſequenti Gemma exhibetur,

PRÆFICA.

MUlierem vides, vultu in lacrymas demiſſo, ante murum, aut truncum arboris, in novum ramum germinantis, cui urna impoſita eſt, ſedentem. Præficam

cam hanc esse, sive mulierem, ut Festus loquitur, ad lamentandum mortuum conductam, ex Admirandis Romanorum adstruitur, ubi in funere Meleagri Præfica simili ferè habitu occurrit, quô in nostra Gemma visitur. Conducebantur ejusmodi fœminæ, idque mercede, quod Lucilius Lib. XXII. Sat. testatur:

— — Mercede quæ
Conductæ flent alieno in funere Præficæ,
Multo & capillos scindunt & clamant magis.

Quibus ex verbis & officium exprimitur. Flere solebant, non suô, sed alienô in funere, idque intensiùs, quàm ad quos defuncti luctus pertinebat. Audi Apologum Æsopi: *Dives duas habens filias, alterâ mortuâ, præficas conduxit; Quum verò altera dixisset: Ut nos lamentari nescimus, hæ verò non necessariæ sic vehementer plangunt! Mater ait; Ne mirare filia, si hæc ita lamentantur, nam nummorum gratia id agunt.* Et Horatium:

Quæ conductæ plorant in funere dicunt
Et faciunt propè plura dolentibus ex animo.

Dicunt & faciunt; neque enim solô fletu spartam suam obibant, sed & mortuos laudabant. Ita Nævius in Freto:

Hæc quidem herclè opinor Præfica est, nam
Mortuos collaudat.

Laudatio ut plurimùm cantu ad Tibias peragebatur, vocabaturque cantus is *Nænia.* Ita Festus: *Nænia est carmen, quod in funere laudandi Gratiâ cantatur ad tibiam.* Et Nonius: *Nænia ineptum & inconditum carmen, quod adducta pretio mulier, quæ Præfica diceretur, iis, quibus propinqui non essent, mortuis exhiberet.* Carmen ineptum vocat & inconditum; nugis enim erat plenissimum. Inde Plautus in Asinaria Act. IV. Sc. 1.

Hæc sunt non nugæ, non enim mortualia.

Sed hæc de officio Præficarum paucis: In Gemma præter hanc cernitur Urnula trunco emortuæ arboris insistens. Emortua docere potest, Urnulam hanc non aliam esse, quàm Emortualem, in quales combustorum corporum cineres & ossa componere solebant, unde & *Cineraria* & *Ossuaria* dictæ sunt. Materia earum varia erat: Urna aurea Severi memoratur Spartiano, Trajani Eutorpio, Constantii Hectori Boethio, ut Antiquiores Hectoris & Achillis taceam, de quibus Homerus Il. 24. ℣. 795. Odyss. 24. ℣. 74. Ajacis apud Q. Smyrnæum lib. V. ℣. 652. Urnæ argenteæ mentio est apud Ammianum Marcellinum, est & apud Quintum Smyrnæum lib. III. ℣. 729. Sed auro inductæ æneæ meminit Virgilius lib. VI. Æn. Marmoreæ sive ex lapide porphyretico Xiphilinus: Fictilis, in quali & Ariadnam sepultam Pausanias in Corinthiacis memorat, Propertius lib. II. El. XII.

Deinde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes parvula testa meos,

& Epigramma Crinagori lib. III. Anthol. Cap. VI. in Philostratum:

Σὸς δὲ νέκυς ψαφαρῇ κείσετ' ἐν ὀστρακίνῃ.
Tuum cadaver tenui jacet in testa.

Sed hæc latiùs exegit Kirchmannus de Funeribus Romanorum, nec arbitror operæ pretium, utpote rei notæ pluribus immorari.

At mihi, subjecit ARCHÆOPHILUS, bonâ Tuâ cum veniâ, haud ita leviter tangenda videtur hæc Gemma; Quid enim venustius occurrere poterit? Urnam hanc non nudam video, sed exornatam, qualiter & aræ solent. Video tunicam, nisi quòd exiguis rugis distincta sit, corpori pressè adglutinatam; eô planè modô, quô madida solet. Hæc procul dubio cœlator non frustrà fecerit?

 cerit?

cerit? Accedit non exigua à Præfica, quæ in Admirandis Bellorii exſtat, differentia. Illa enim velô caput obtexit, at hæc apertô vertice, niſi quòd tæniâ redimita eſt, capillos demittit; Illa manus prætendit, tanquam ultimum vale pronunciatura, at hæc in elevatum ſuper lapidum ſtruem alterum genu & manus imponens, & vultum demittens, quid niſi mutas lacrymas exerit? quid niſi luctum non variis geſticulationibus fictum, ſed veris ac internis doloribus ſtupeſcentem? Caput certè in genu poſitum mœſtitiæ ſignum eſſe, vel apud Theocritum vides, Idyll. XVI. ℣. 11. ubi Gratiæ, quòd fruſtra viam ſuſcepiſſent, & indonatæ reverſæ eſſent, Ψυχροῖς ἐν γονάτεσσι κάρη μίμνοντι βαλοῖσαι ἔνθ' ἄυη σφίσιν ἕδρη, *Frigidis in genibus, capite manent poſito, ubi ſqualida ſedes eis eſt.* Hæc ſi mecum conſidero, labor ut non Præficam, ſed mulierem verè lugentem, hîc expreſſam arbitrer, & firmat opinionem Ovidius Faſt. II. de Lucretia:

— — *Paſſis ſedet illa capillis,*
Ut ſolet ad nati mater itura rogum.

Et Tibullus El. III.

Non Soror Aſſyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effuſis ante ſepulcra comis.

Deſierat ARCHÆOPHILUS, DULODORUS autem, quoniam, inquit, Tibi ita videtur, orationem latiùs extendam. Præficarum & fœminarum verè lugentium ritus utrinque fuerunt iidem, niſi quod Præficæ fictis lamentationibus veros fletus ſuperabant, uti jam ſupra monui. Hæc cùm ita ſint, jam conſtat, ritus verè lugentium etiam Præficas obſervâſſe, ſed non omnes Præficarum, fuiſſe etiam verè lugentium: Proindeque ſi verè lugens hîc expreſſa indubiè videri poſſet, id quod Tibi lubens ceſſerim, cùm verſus Tibulli admodum faveant, opinionem tamen de Præfica pari hactenus paſſu ambulaturam. Mihi quidem, ut in hac Gemma Præficam potius agnoſcendam arbitrarer, ſuaſit habitus ante urnam ſedentis, qualem in Admirandis videre eſt: Suaſit elatus ſuper ſaxum pes, qui non ueri, ſed affectati doloris indicium videtur: Adderem & tunicam madore corpori quaſi adglutinatam, niſi & de veris luctibus talia proderent Poëtæ. Corippus de funere Juſtiniani Imperatoris:

Funduntur lacrymæ ritu nivis, imbre madebant
Cunctorum Veſtes.

Et Ovidius in Epiſt. Ariadnes ad Theſeum:

Aſpice demiſſos lugentis more capillos,
Et tunicas lachrymis, ſicut ab imbre, graves.

Demiſſos capillos, inquit, idque ex more Romano, teſte Plutarchô in Quæſtionibus; Nihil igitur obſtat velum Præficæ ejus, quam ex Admirandis Bellorii citavimus, cùm ea non ex Romano, ſed ex Græco monumento exhibeatur. Ad urnam coronatam ritè attulero Virgilium in Copa:

Quid Cineri ingrato ſervas benè olentia ſerta?
Anne coronato vis lapide iſta tegi?

Scilicet non Cadavera tantùm, & Lectos, quibus efferebantur; ſed & Sepulcra coronabant, & Urnas. De Sepulchris latiùs Kirchmannus. De Urna inſigne exemplum eſt apud Plutarchum in Philopæmene, cujus ὑδρίαν ὑπὸ πλήθους ταινιῶν τε καὶ στεφάνων μόλις ὁρωμένην, Urnam tæniis ac coronis adeò fuiſſe coopertam memorat, ut vix conſpici potuerit. Sed de his, ſi ita Tibi videtur, plura alibi. Succedit

VICTI-

VICTIMA AD ARAM ADDUCTA.

Sard. inci.

INter pulcherrimas hanc Gemmam meritò reponimus. Artificii præstantiâ nulli cedit. Concinna est figurarum delineatio: Succulenta juventus Citharœdi: Victimam ducentis formosa gracilitas!

Verissimè judicas, subjecit ARCHÆOPHILUS. Non Tauro sua deest mansuetudo, non Igni placida super aram elevatio; Sed hæc utique Gemmam inspicienti cuilibet patent. Quidni potiùs de re ipsa ordiris? neque enim intelligo, cur victimam ad aram potiùs adductam, quàm sacrificium hîc statuas? Id ideò ago, respondit DULODORUS, quia non omnis hâc in Gemmâ sacrificii ritus exprimitur, sed ille tantùm, quô victima electa ad aram solebat adduci. Atqui ara, inquit ARCHÆOPHILUS, sacrificium apertè demonstrat. Ara, respondit DULODORUS, tantùm locum sacrificii, non ipsum sacrificium indicat: Neque enim Victimarius hîc victimam malleo conficit, neque alia quæcunque sacrificiorum solemnia, sed solus Lyricen visuntur. Lyricen? infit ARCHÆOPHILUS. Atqui nulla ejus in sacrificiorum ritibus mentio est? Tibias & Lituos observâsse memini; At quis Lyram memorat? Horatius, inquit DULODORUS, idque duobus in locis, semel Od. 36. lib. I. ubi pro Numidæ reditu, Sospitalibus Diis gratias solvens, ita infit:

Et Thure & FIDIBUS juvat
Placare, & vituli sanguine debito,
Custodes Numidæ Deos.

Et clariùs adhuc lib. IV. Od. 1. ubi Venerem allocutus, Illic, in Maximi domo, inquit: *Plurima naribus*
Duces Thura, LYRÆQVE, & Berecynthiæ
Delectabere Tibiæ,
Mistis carminibus.

Et quid? Nonne Nummi Lyram apertè in sacrificiis exhibent? Sæculares Domitiani inspice! Rem non negabis.

Hoc si ita sit, regessit ARCHÆOPHILUS, duo mihi videor elicere: *Primò* quod jam ante monui, non tantùm victimam ad aram adductam, sed ipsum sacrificium hîc exhiberi; sufficit enim ad hoc demonstrandum vel unicus Lyricen. *Secundo*, Veneris hoc sacrificium arbitror, id quod non Taurus tantùm indicat, sed & nuditas figurarum. Taurum, quòd animal esset in Venerem fortissimum, ei Deæ immolatum, si rectè memini, Saubertus docet, de Sacrificiis Veterum, & Stuckius de iisdem appositè, *ut Gentilium simulacra & Idola*, inquit, *alia fuerunt nuda, eaque vel toto corpore, vel certis corporis membris, sic sacerdotes quoque &c.* Quid efficaciùs ad opinionem meam dici potest? Venerem certè interdum nudam, interdum seminudam conspici, verius est, quàm ut demonstratione egeat.

Acce-

Accedit & Sexus; Fœmina enim eſt, quæ ad aram appropinquat, & qui Lyram agitat, viriliter turget. Etiam minima obſervas, reſpondit DULODORUS. Si iis acquieſcas, non refragabor, quanquam mihi nec Sexus, nec Nuditas, nec etiam Victima certi quid pro Venere videatur arguere. Sexum utrumque ad ſacra, etiam aliorum Deorum, admiſſum, exemplo Flaminis Dialis patet, qui Plutarcho in Quæſt. Rom. teſte, pleraque ſacra absque uxore peragere non poterat, eamque ob cauſam eâ mortuâ Flaminio decedere cogebatur. Si nuditatem reſpicias, etiam aliorum Deorum ſimulacra vel nuda fuere vel ſemi-veſtita. Quis de Jove, Apolline, Neptuno, Mercurio, aliisque dubitat? quibus tamen omnibus taurum immolatum idoneô Authorum teſtimoniô probari poteſt.

Cælicolûm Regi mactabam in litore taurum,

inquit Æneas apud Virgilium. Et alibi:

Taurum Neptuno, Taurum Tibi pulcher Apollo.

De omnibus, inquit ARCHÆOPHILUS, Tibi cedam; at de Jove non cedo, notat enim Servius, Jovi non taurum, ſed Juvencum immolatum, ſecundum eundem libro IX. ubi Aſcanius:

Et ſtatuam ante aras auratâ fronte Juvencum.

Contra Servium, inquit DULODORUS, Senecam Tragicum poſſem adducere, apud quem Chorus:

Primus Sceptriferis colla tonantibus,
Taurus celſa ferat tergore candido.

Poſſem Xenophontem in Cyropædia: τῷ Δὶι ἤγοντο Ταῦροι πάγκαλοι: & Julianum ad Libanium Ep. 27. ἔθυσα τῷ Δὶι βασιλικῶς ταῦρον λευκόν. Sed de eô diſceptare hujus loci non eſt; Quis enim dignoſcat, an in Gemma noſtra Taurus, an Juvencus, an vacca expreſſa ſit? Potiùs, quod nobis propoſitum eſt, diſquiramus, an ſc. ſacrificium hîc, an autem ille tantùm ritus exprimatur, quô victima ad aram adduci ſolebat? Tu pro Sacrificio ſentis, idque ob Lyriſtam; ſed notandum, deductionem victimæ, ſolemnem fuiſſe actum, in ſolennibus præſertim ſacrificiis, ideòque non tantùm ducentes ominibus electos, uti Cicero & Plinius teſtantur, ille de Divinatione, hic lib. XXVIII. c. 2. Sed etiam, uti Stuckius docet, præceſſiſſe Tubicines, Tibicines, & Liticines, qui deinde etiam ſacrificio aſſiſtebant, adcò ut Lyricen, quem & ipſum intra muſicam ſacram adhibitum diximus, pro ſacrificio nihil faciat, ſed omninò ad deductionem referri debeat; Eam enim ſole meridiano clarius demonſtrat funis, quem à cornibus hoſtiæ religatum, mulier ducens adhuc tenet. Appoſitè eam in rem Juvenalis:

Procul extenſum petulans quatit hoſtia funem.

Multò aliter, qui ſequentibus in Gemmis viſuntur,

TAURUS ET BOVES,
ILLE THORIORUM, HI FERTILITATIS SYMBOLUM.

TUne Tauros à Bobus diſtinguis? inquit ARCHÆOPHILUS. Diſtinguo, reſpondit DULODORUS, idque cum vulgo Grammaticorum; Licet

Licet enim Tauri etiam ſub Bobus intelligi poſſint, non tamen vice verſâ, etiam Boves ſub Tauris. Tauri tantùm de maſculis dicuntur, adultis, & ἐνόρχοις; Boves autem de omnibus bovini generis, etiam fœminis, aut vaccis.

Hæc ſi ita ſint, excepit ARCHÆOPHILUS, unde colligas differentiam in Gemmis? Aut quid opus eſt, differentiam in his ſtatuere? Nonne perindè foret, ſi uno vocabulo uſus, etiam in priore Bovem agnoſceres? Non arbitror, inquit DULODORUS, idque ternam ob rationem: *Primò* enim ὀρχεῖς ad oculum patent: *Secundò*, ſalientis impetus vocabulô *Tauri* videtur aliquatenus expreſſus, θόρω enim Græcis *ſalio* eſt: *Tertiò*, idem ſalientis tauri ſimulacrum etiam ſub Familia Thoria videas.

Quid inde? perrexit ARCHÆOPHILUS, annon differentiam literarum obſervas, cùm illic T. hîc autem Θ. ponatur? Ea nihil obſtat, reſpondit DULODORUS, earum enim literarum permutatio novi nihil eſt. Indè certè & Thurini & Thorii Tauros ſignârunt, utrique non ob aliam rationem, quàm ut ad nominis ſui etymon alluderent.

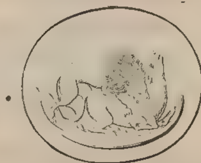
De Thoriis fateri potero, regeſſit ARCHÆOPHILUS, cùm in iis ſalientis impetus Græco reſpondeat; At in Thurinorum Nummis Tauri non ſaliunt, ſed cornubus adverſa petunt, pedibusque arenam ſpargunt. Etiam de his fateberis, reſpondit DULODORUS; Si enim verum eſt, quod Eruditiſſimus Tollius in Fortuitis obſervat, Apollinem Thurium à Tauris dictum, eò quòd Tauri Chaldæis Θῶρ vocentur, jam Tibi conſtabit, aſſertum fragili fundamento non inſiſtere, eòque minus miraberis, ſi in Gemmâ priore, in quâ non tantùm Taurus, ſed Taurus *ſaliens* exprimitur, eô planè modô, quô & in Thoriorum Familia viſitur, Thorium quendam Caji Filium ſignificari arbitrer; Nomina enim per figuras cognomines exprimere antiquis inſolitum non fuiſſe, vel unicô, quod ſuprà ex Plutarcho protuli, Ciceronis exemplô firmatur, qui locô nominis Cicer appoſuit.

Ego, regeſſit ARCHÆOPHILUS, literas C. F. non Caji Filium, ſed *Caius Fecit* interpretarer, eum indicando, qui Gemmam cælavit. Si hoc præferas, ſubjecit DULODORUS, non Cajus ſed Cronius is eſſe poterit, cujus Plinius meminit; Quanquam Artifices non literis initialibus, ſed integris nominibus ſuam gloriam in Gemmis à ſe cælatis conſecrare ſoliti ſint, id quod exemplis Dioſcoridis & Apollonidæ apud Sponium videas: Ut proinde tutiùs Caji Filium in noſtrâ Gemmâ retinendo, nomen Familiæ Thoriæ ſub Tauro agnoſcamus. Taurum, excepit ARCHÆOPHILVS, dubitem annon ad Signum Cœleſte referre debeamus? Si facias, reſpondit DULODORUS, per me licebit, cùm ne ſic quidem opinione meâ excidam, quid enim intereſt, Cœleſti an Terreſtri Taurô, ad exprimendum nominis etymon Thorii fuerint uſi? Sed nullum hîc Cœleſtis Tauri indicium eſt, ideòque in Terreſtribus ſubſiſtere tutius arbitror. Plura ſunt terreſtrium genera, inquit ARCHÆOPHILUS. Si in his ſubſiſtas, fortaſſe vel Bonaſum vel Biſontem hunc arbitraberis, feri enim quid videtur ſpirare: Et quidni Biſontem? cùm hos tantô impetu ferri, Pauſanias memoret, ut nullæ plagæ adeò validæ ſint, quæ eos ſuſtinere poſſint? Et Bonaſus & Biſons, reſpondit DULODORUS, ſetoſi & jubati fuerunt, id quod latiùs demonſtrat Per-Ill. SPANHEMIUS, Diſſ. III. Cùm igitur in Gemma nec ſetæ nec jubæ appareant, tutius eâ expreſſum vulgaribus accenſebimus.

Ad ſecundam Gemmam tranſeo, inquit ARCHÆOPHILUS, in quâ Boves, fertilitatis ſymbolum, Te agnoſcere, memini; Et cùm ſpica eis impoſita ſit, & aliâs labore boum Agricultura vel potiſſimùm promoveatur, rem negare non auſim; Illud tamen exquirere libet, annon Coloniæ alicujus hic typus ſit, eô quòd juncta cum bove vacca etiam in Numiſmatibus Coloniam adumbret? Non

juncta tantùm cum Bove vacca, respondit DULODORVS, sed Colonus junctam cum Bove vaccam agens, Coloniam adumbrat, idque duplici differentiâ. Signa enim militaria in quibusdam adsunt, in quibusdam desunt. Si adsunt, Colonia fuit militaris. Si desunt, fuit plebeja. In Gemmâ nostra cùm Colonus deficiat, nec aliundè etiam de loco quicquam colligi possit, neutrius rationem habendam, sed unicè in fertilitate, quæ spicâ designatur, subsistendum esse, ritè pronunciavero. Spicas excoquit, quem sequenti in Gemma contemplamur,

SOLIS IN LEONE FERUOR.

Sard incis.

LEonem video, inquit ARCHÆOPHILUS. Solem non video: indeque potiùs ad notissimam ferociam respicerem, quâ non tantùm Cervorum catulos confringere, in Oves & Pastores irruere Homero, sed & Xerxis Camelos invâsisse Herodoto, Elephantorum catulis insidiari, Straboni Leones memorantur. Plura ejusmodi coacervare posses, regessit DULODORUS, & fateor, neque de bobus rem incertam esse: Ita enim Virgilius L. IX. Æneid.

— *Leo speculâ cum vidit ab altâ*
Stare procul campis meditantem prælia taurum,
Advolat. — — —

Et Ælianus Hist. Natur. L. V. c. 39. Leones, author est, bobus insidiantes, omnes exterrere, ut unum arripiant & devorent. Unde & Callimachus in Hymno Apollinis vers. 92. Leonem βοῶν σίνιν Ευρυπύλοιο, *Boum Eurypili raptorem* vocat: Quæ utique de Leonum in Boves ferociâ abundè testantur; Mihi autem, cùm res notissima sit, in eâ subsistere non est visum, idque ideò, quòd in ejusmodi figuris Mystica significatio haud absurdè videretur concurrere.

Si hanc respicias, inquit ARCHÆOPHILUS, fortassè sub Leone, Taurum prosternente, Potentiam intellexeris, opulentis infestam. Leonem Potentiæ symbolum esse, nemo nescit: Nemo nescit, Taurum symbolum esse opulentiæ, & quid potentia contra opulentos possit, si non aliundè, certè ex bellis elucet. Non diffiteor, inquit DULODORUS, neque hanc interpretationem rejecerim, quanquam nec de Sole displiceat; Quid enim prohibet, ut sub Leone, Solem in Leonis signo adumbratum credamus? Leonem Soli sacrum, ob perpetuam vigilantiam, ejusdem Æliani testimonio patet: Et Solis calorem Leoni tribuere, Poëtis insolitum non est. Verba Germanici in Arato, circa finem Tibi testem sisto:

— — *Catulus vestigia servat*
Hic quo dicta Leo, sævisque caloribus ardet.

Hæc de Leone, inquit ARCHÆOPHILUS, quid autem Taurus à Leone prostratus? Terram indicat, respondit DULODORUS, id quod ex Tabula Heliaca clarum est, quâ officium boni Coloni adumbratum esse, in Fasciculis meis docui. Taurus ibi à Viro confossus, Terram indicat, ab Agricolâ subactam, non minùs ac in Gemmâ nostrâ à Leone prostratus, Terram fervore Solis

Solis commorſam. Appoſitè Raviſius Textor, citante Geſnero; *Sol in Leone,* inquit, *menſe Julio, Tunc æſtatis calor vehementiſſimus, terras adurit, exſiccat flumina, & fruges concoquit.* Frugibus infeſtæ ſolent eſſe Porcæ, quarum ex Genere fuit &

SCROFA
ROMANORUM A TROIANIS INSIGNE.

Sard. inois

SCrofam cum ſucculis, inquit ARCHÆOPHILUS, in Veſpaſiani & Titi Numiſmatibus me vidiſſe memini, eòdem ferè modò, quô & in hac Gemma; Sed Interpretes eam communiter ad Judæorum contumeliam referunt, quaſi Scrofis, poſt victoriam Titi Judaicam, unà cum ſucculis ſuis, libere per univerſam Judæam vagari & oberrare liceret, unde ante à Judæis excludebantur. Ita Oiſelius ad Tab. XVI. n. 11. Ita & Illuſt. Mediobarbus ſub Tito pag. 121. Indeque neſcio, quâ ratione ductus, diverſi quid in Gemma ſtatuas, cùm tamen nihil in ea occurrat, quod aliud ſuadere poſſit, ſimilitudine tantâ, ut vel Gemmam ad Numiſmata, vel Numiſmata ad Gemmam expreſſa, non abſurdè credas. Similitudinem fateri poſſum, excepit DVLODORVS, utut fortaſſe non adeò exacta ſit: Imò nec contumeliam & opprobrium Judæorum inficior; Licet enim nulla in Nummis illis ſubactæ Judeæ mentio ſit, ex facto Hadriani tamen, qui Judæos rebellantes denuò compreſſit, & Portæ Æliæ Capitolinæ, quô nomine Hieroſolymam vocavit, Suem impoſuit, facilè apparet, eòdem etiam Veſpaſianum & Titum reſpexiſſe; Sed hoc aſſertum meum non evertit, quid enim obſtat, ut, quod Judæis contumeliæ ceſſit, Romanis glorioſum putetur?

Id non ſufficit, regeſſit ARCHÆOPHILUS; Probandum enim Suem, abſque reſpectu ad Judæos, Romanorum gloriæ appoſitam: Probandum, fuiſſe Romanorum inſigne, & quidem à Trojanis deductum, id enim Te ſtatuere, niſi fallor, modò intellexi. Utrumque agam, inquit DULODORUS. Romanorum gloriæ Suem cum ſucculis appoſitam, facilè dabis, ſi memineris, inter auſpicia Progenitorum eam numerari, indeque ſub ilice cum fœtu jacentem, etiam ab Antonino Pio ſignatam eſſe, planè qualiter Æneæ apparuit, qualiter & Helenus apud Maronem vaticinatus eſt:

Littoreis ingens inventa ſub Ilicibus Sus
Triginta capitum fœtus enixa jacebit.
Is locus Urbis erit, requies ea certa laborum.

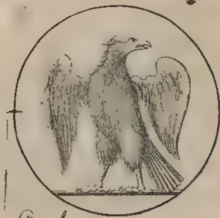
Et ipſe Poëta alibi:

Ecce autem ſubitò atque oculis mirabile monſtrum
Procubuit, viridique in litore conſpicitur Sus:
Quam pius Æneas Tibi enim Tibi, Maxima Juno,
Mactat, ſacra ferens, & cum grege ſiſtit ad aram.

Res nota eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, an autem ad Nummos Veſpaſiani & Titi, proindeque etiam ad Gemmam ritè allegetur, dubitem. Illic

enim Sus cum fœtu triginta capitum jacet, hîc autem cum duobus tantùm fucculis graditur. Minimum, respondit DULODORUS, Suem cum fucculis probant, etiam absque respectu ad Judæos, Romanis gloriosam fuisse, indeque cùm Gentem Suibus inimicam devicissent, eò concinnius ad exprimendum id facinoris assumi potuisse. Non meo conjecturam ex genio hausi. Cassiodorus eam suppeditat, de Sue Hadriani in Chronico locutus: *His* (Severo scil. & Sylvano) *Coss.* inquit, *Ælia Civitas, id est Hierusalem, ab Ælio Hadriano condita est, & in fronte ejus portæ, quà Bethleem egredimur, Sus sculptus in marmore, significans Romanæ potestati subjacere Judæos.* Nulla hîc contumeliæ Judæorum mentio, sed Sus tanquam signum Romanæ potentiæ allegatur. Unde? si non à notissima illa sub Ilice jacente, quæ Trojanis errorum finis, sedisque certæ auspicium fuit? Et quid si sub Sue hâc non tàm animal, quàm ipsi Romani lateant? Romanos à Trojanis oriundos, nemo dubitat; Scrofam autem non tantùm Trojanorum quorundam insigne fuisse, sed & Italis *Trojam* dictam, Messala Corvinus observat. En verba! *Troja*, inquit, *vulgò Italicè Latinèque Scrofa vel Sus dicitur, cui vocabulo licentiâ sui allusit Poëta: quod animal, quia ejus nomen Urbi Trojæ congruebat, aureo vexillo armorum statuit Antenor, absumtæ Urbis Trojæ memoria.* Vides ARCHÆOPHILE, animal hoc, licet aliàs obscœnum, tamen & Trojanis patriâ profugis, & ortis inde Romanis, tantæ gloriæ fuisse, ut illi Patriam, hi autem Imperium eô adumbrarent, adeòque non miraberis, si in Nummis Vespasiani & Titi, Gemmâque proindè nostrâ, ipsos Romanos intelligam, liberè per Judæam vagantes. Non Sues tantùm, sed & Romanos odio prosequebantur Judæi: Indeque cùm & nomen & res conveniebant, quô symbolô potuerunt aptiùs & Gentem devictam exagitare, & suam simul victoriam, potestatemque significare? Quanquam aliàs Romanorum insigne, quam & hac in Gemma ostendo,

AQVILA

Fuerit, Κάρτιστος τε καὶ ὤκιστος πετεηνῶν, uti Homero dicitur Il. Φ. ℣. 253. Avium & fortissima & celeberrima.

Aquila, excepit ARCHÆOPHILUS, per se equidem novi nihil est, sed in Gemmâ tàm conspicua, opere elevatô, expressam, non memini me vidisse, indeque impatientiùs expecto, quæ ejus ratio esse possit? Anceps hæreo, inquit DULODORUS, tanta enim de Aquilâ prædicantur, ut difficile sit, certi quid ad propositam statuere. Nosti ARCHÆOPHILE, Aquilam apud Romanos Consecrationis symbolum fuisse: Nosti fuisse symbolum Potentiæ. Si huc respicias, non refragabor, eôdem enim modô, quô hîc cernitur, etiam occurrit in Numismatibus Augusti. Augu-

Augusti, regessit ARCHÆOPHILUS, & Consecratio & Potentia ex Numismatis adversâ elucent, at in Gemma nostra ne minimum earum vestigium apparet. Mihi potiùs Gentilium superstitio locum habere videtur, constat enim, Aquilam iis maximè divinam visam, indeque & honoratissimam. Thebanos certè & Ægyptios eam coluisse, Strabo author est, & aliunde liquet, in Aquilas Deos interdum se mutâsse. Exempla sunt in Jove Aquilâ, Ganymedem rapiente, in pluribus Antiquorum monumentis: In Venere in Aquilam mutata, Jovemque Olorem insequente, apud Hyginum. Nec hanc rationem rejecerim, excepit DULODORUS, quanquam eò recurrere necesse non sit. Occurrunt & inter homines, non tantùm in Aquilas mutati, qualis apud eundem Hyginum est Merops in Coo Insula, & Periclymenus apud Ovidium Met. XII. Sed etiam ab Aquilis servati. Elegans fabula est apud Ælianum L. XIII. c. 21. de Sacchora Babyloniorum Rege, quem infantem ex turri præcipitem, Aquila supter volans excepit, & in hortum deportatum leniter deposuit: Elegans historia apud Pausaniam, de Aristomene, quem & ipsum in foveam dejectum, Aquila incolumem detulit, indeque passis alis scuti ipsius insigne fuit. Quid videtur ARCHÆOPHILE, annon ad Gemmam hoc appositè?

Fateor, inquit ille, licet nondum subsistam. Memoriam enim subit Aquila regnorum auspicium, quales fuerunt, quæ Ptolemæam Lagi Filium nutrivit apud Suidam: Quæ Gordio aranti apparuit, apud Ælianum L. XIII. c. 1. Annon & hæ potuerunt Gemmam meruisse? cùm constet alteram & in Numismatibus prostare? Poterunt, inquit DULODORUS, Imò poterit & ea, quam Pyrrhus nutriit gaudentem, si quis Pyrrhum Epirotam vocaret. Videri de ea potest, præter Ælianum & Plutarchum, Tzetzes L. III. Hist. 134. Gemmas Pyrrhum habuisse ejus Achates apud Plinium evincit, in quo IX. Musæ cum Apolline visebantur Citharam tenente, si non arte, tamen, quod majus est, sponte naturæ ita discurrentibus maculis, ut singulis Musarum sua redderentur insignia. Sed quid diutiùs vagamur? De Gemmis solutis hæc sufficiant. Succedunt

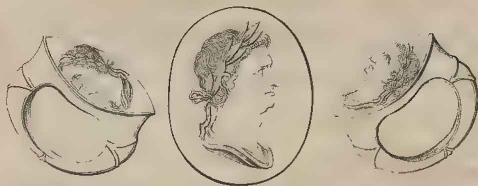
ANNULI,

Quorum originem quidam ad Prometheum referunt, si fabulosè, tamen ab Antiquitate non adeò remotè, constat enim, etiam ante Trojana tempora Annulos Græcis in usu fuisse.

Ante Trojana Tempora? regessit ARCHÆOPHILUS; Atqui Plinius id apertè negat, idque ideò, quòd Homerus nusquam Annulorum meminerit, cùm tamen & codicillos missitatos Epistolarum gratiâ indicet, & conditas arcis vestes, & vasa aurea argenteaque, & ea colligata nodi, non Annuli notâ: Et quale est, quod Eruditissimus Kirchmannus in tractatu de Annulis ait, & Authorum suffragio demonstrat? Græcos ante inventum Annuli Signatorii usum, lignis à vermibus exesis, res quasvis signasse? Scio, respondit DULODORUS, & Plinii & Kirchmanni placita, magis tamen movet & Pausanias & Ptolemæus Hephæstion, quorum ille Lapidem cœlatum, aureôque Annulô inclusum Phoco Æaci filio, à quo Phocis denominata est, ab Jaseo datum esse, hic autem & Helenam Lapide, cui Pan piscis insculptus erat, pro sigillo usam memorat. Helenam certè sub Trojana tempora vixisse, ipsa Troja testatur, cui excidii causa perhibetur, & Phocus adhuc ante Jasonem vixit, utpote à Peleo occisus, cujus ex fratre nepos Jason erat, qui paucos ante Trojani belli annos expeditionem Colchicam suscepit. Quod ad ligna à vermibus exesa attinet, id non excludit Annulorum usum, si non antiquiorem, saltem coëtaneum; Si enim Hercules rei Au-

thor fuit, uti ex Philostephano Hesychius tradit, utique Hercules Jasoni coævus fuit. Sed hæc in medio relicta sunto: Apud Hebræos & Ægyptios res notior est, id quod ex facto Judæ, & Historiâ Josephi apparet, quorum ille Gen. 38. ℣. 18. Nurui suæ Thamari Annulum cum Monili & Virga, concubitûs pignus dedisse, Hic autem Gen. 41. & apud Joseph. lib. II. c. 3. à Pharaone Annulo signatorio donatus legitur. Ab Ægyptiis potuerunt accepisse Græci, & inde veteres Italiæ Populi. De Sabinis memorant Dionysius & Livius. De Tuscis Florus. Romani etiam sub Regibus Annulis usi sunt, id quod ex statuis probat Plinius lib. XXXIII. c. 1. Sed quid in Vestibulo diutiùs subsistimus? Jamdudum nos exspectat

ANNULUS
EX
INTEGRA GEMMA
cum capite
GALBÆ.

EUm ecce, & operè & pretiô fulgentissimum! Raritas eò major est, quò certiùs affirmare possum, paucissimos hodie ex integrâ Gemmâ exstare. Succineorum quidem, & Eburneorum, meminit Artemidorus Lib. II. c. 5. Et reverâ etiam in Cimeliarchio Electorali Brandenburgico Succineus est, imò & integer ex Christallo, quos tamen ob ruditatem sculpturæ Tibi ostendere, quàm operi elegantioribus tantùm destinato inserere malim. Si Dactyliothecam Gorlæi scruteris, ne unicum quidem invenies; Is enim, qui numero 101. expressus est, licet ex Sarda integra feratur, Palam tamen auream cum Circulo Argenteo exhibet, cùm in nostro omnia, & Orbiculum, & Pala, seu Funda, & etiam Gemma ex integra Sarda elaborata sint. In Gemma Caput Galbæ sculptum est. Capita, ut Deos taceam, de quibus in sequenti, in Gemmis Sigillaribus cernere, nihil novi est. Plinius refert Gemmam cum vultu Pacori, Regis Parthorum. Pausanias Author est, Magistratus Lacedæmoniorum imagine Polidori, in ejus honorem, pro sigillo usos esse. Polybius lib. XV. scribit, Aristomenem Agathoclis imaginem in Annulo gestasse. Alexandri M. Effigie Augustum, & ipsius Augusti sequentes Principes signâsse, Suetonius narrat. Ut alia taceam, quæ in laudato Kirchmanni opere memorantur. Cùm Annulus hîc ex integra Gemma sit, subjecit ARCHÆOPHILUS, indeque constet, non plebeji alicujus fuisse, non abs re quæsierim, annon ipse Galba eô usus fuerit? Id mihi persuaderem, respondit DULODORUS, nisi Dion. Lib. LI. Sigillo Galbam à Majoribus accepto, ni quo Canis fuerit è prora prosiliens, expresè notaret usum. Forsitan aliis eam

cesserit

cesserit, subsumsit ARCHÆOPHILUS, id quod de Constantino M. legimus, apud Constantinum Porphyrogenitum, in libro de Administrando Imperio, cap. 53. Forsitan etiam Libertorum aliquis eum gestaverit? Libertos sanè à Claudii Principatu ad Vespasianum usque, dedisse jus Annuli Aurei cum imagine Principis gerendi, Plinii testimoniô constat. Quidni qui Aureum aliis cedebant, ipsi Gemmeo fuerint usi? idque eò magis quòd de insolentia Libertorum Galbæ Dio Cassius apertè testetur. Hæc incerta quæstio est, reposuit DULODORUS. Magis ad rem facit, quod prædictus Plinius addit, ex gestatione Annuli cum vultu Principis, magnam exortam esse occasionem criminum, id quod sub Tiberio maximè viguit: Magis etiam, quod Suetonius refert, cùm milites non nisi ferreis Annulis uterentur, tamen ex Equestri ordine delectis, usum Aureorum Galbam reliquisse: Imò sub eodem, in munitione oppidi, quod sedem belli delegerat, repertum esse Annulum opere antiquô, scalpturâ Gemmæ Victoriam cum tropæo exprimente. Utrumque, si non de capite Galbæ, tamen de Annulorum sub Galba usu testabitur. De Capite Galbæ nota sunt Suetonii verba: *Staturâ*, inquit, *fuit justâ, Capite præcalvo, Oculis cæruleis, adunco Nasô* &c.

De calvitie & aduncitate nasi, excepit ARCHÆOPHILUS, res ex Numismatibus nota est. Illud mirari subit, quî Suetonius inter alias Cognominis *Galbæ* Etymologias, etiam eam ponere ausus sit, quòd præpinguis fuerit visus, quem *Galbam* Galli dicant. In Numismatibus certè, imò & in hac ipsa Gemma adeò macilentus visitur, ut cutem vix ossibus hærere censeas. Idem, respondit DULODORUS, etiam infrà ad ejus Caput marmoreum observabis; Sed mirum non est, cùm hæc ipsa in senio macilenta cutis, pinguedinem juventutis demonstret, eôdem modô, quô & in Julio Cæsare, quem & ipsum, ut alibi notavi, Suetonius teretibus membris, & ore paulò pleniore fuisse scribit, & quod addendum, apud Dionem, à Venere quendam se formæ florem habere, ipse voluit persuadere, cùm tamen omnia ejus Numismata simili macie conspicuum hactenus dederint. Tempora in his distinguenda sunt. Qui Juvenis pinguedine superbiit, quid mirum, si senex in maciem & rugas conciderit? Præsertim si curarum & avaritiæ tormina accedant, quorum utraque Galba habuit, altera quidem ad Reipublicæ felicitatem, suamque gloriam, altera ad perniciem utriusque, æternamque sui contumeliam.

Desierat DULODORUS; At ARCHÆOPHILUS, ignosce inquit, quòd elegantissimum hoc Κειμήλιον nondum seponendum arbitrer. Duo adhuc se oculis meis ingerunt: Alterum artificis genium commendat, Alterum in dubium Antiquitatem vocare posset. Dubium nascitur ex Capillis, quos infra lauream adhuc in frontem descendere video, cùm modò ex Suetonio notaveris ipse, *Galbam capite PRÆCALVO fuisse*. Artificis genium non tam ex lineamentis faciei, non tam ex laureæ concinnitate, quàm ex Aure noscendum arbitror. Aurem ex candidâ Gemmæ venâ expressit, cùm reliquum ubique caput carneo rubore fulgeat. De Aure, respondit DULODORUS, fateor elegantiam & raritatem, vel Naturâ Gemmæ famulas manus Artifici præbente, vel Artifice Gemmæ Naturam ingenioso cœlo rei propositæ applicante. Sed negari non debet, Artificem & in reliquis operam præstitisse Posterorum memoriâ non indignam. Quod de Capillis memoras, id & mihi olim dubium movit, sed acquievi, cùm Numismata inspicerem, locumque Suetonii penitiùs trutinarem. *Præcalvo* omninò legendum, & ita cum in reliquis tantùm *Calvo* occurreret, in Libro optimo legi, Torrentius observat. Præpositio *Præ*, in voce *Præcalvo*, non est intensiva, sed notat locum, ubi calvus fuerit, in anteriore scilicet capitis parte: Ea Calvities non mediam super frontem apparebat, sed super utrumq; frontis la-

tis latus. Talem certè & Numiſmata oſtendunt & allegatum ſuprà, inferiùsque ponendum Caput Galbæ marmoreum. Accedit & illud ex fide Numiſmatum, quòd ad tegendam calvitiem, capillos frontem verſus ſedulò vocaverit, eandem procul dubiò ob cauſam, quâ & Julius Cæſar, ne ſibi tanti Imperii Dominatori Calvities dedecori foret. Mirum, inquit ARCHÆOPHILUS, quòd non appoſititiâ comâ uſus fuerit, uti de Othone, ſucceſſore ejus, memoratur. Id mirum non eſt, reſpondit DULODORUS, cùm coma appoſititia mollium & effœminatorum geſtamen fuerit, Galba autem antiquæ ſeveritatis, & ſeveræ ſenectutis Imperator, ſuô exemplô non Milites tantùm, ſed & Cives à mollitie revocare intenderit.

Hæc cùm ita ſint, utique vides, Dulciſſime ARCHÆOPHILE, nec de Antiquitate eſſe dubitandum, nec de fide Artificis; quanquam negare non auſim, Adulationem interdum, quod hodienùm fieri aſſolet, in exornandis Principum vultibus non minus frivolam eſſe, quàm ingenioſam. Sed procedit

ANNVLVS AVREVS CUM SARAPIDE.

DE Annulorum Aureorum vetuſtate & uſu, pluribus præfari operæ pretium non arbitror. Alterum ex aureo Phoci apparet, cujus ſupra mentionem fecimus; Alterum ex laudato Kirchmanni tractatu peti poteſt, ubi latiùs docet, apud Romanos Aureorum Annulorum uſum primò ſolis Legatis, mox Senatoribus, tandem & Equitibus conceſſum fuiſſe: Quanquam etiam Plebejis, ob rem benè actam, & ſub Imperatoribus etiam Libertis, dati fuerint. In propoſito Sarapis radiat, Ægyptium Numen, ſed quod in plerisque etiam Græciæ Urbibus, imò & ab ipſis Romanis cultum fuit. Prius teſtantur Numiſmata Rhodiorum, Λαπηθῶν in Cypro, Ægyalenſium, aliorumque, quos videre potes apud Rev. Harduinum. Poſterius apud Catullum El. 10. ubi Vari ſcortum:

Volo ad Serapin deferri,

Ad Poëtam ait: Serapidis videlicet templum extra urbem Romam fuiſſe, Dione teſte conſtat, adeò ut hactenus definire nobis non liceat, an Romanus, an Græcus, an verò Ægyptius fuerit Annuli noſtri vel Artifex, vel Poſſeſſor.

At Ego, inquit ARCHÆOPHILUS, neſcio annon ſatis firmâ ratione, nec Græcum, nec Romanum, ſed omninò Ægyptium aſſerere auſim. Primò enim Numen ipſum Ægyptium eſt. Secundò tam apud Romanos, quàm apud Græcos prohibitum lego, Dei cujusdam imaginem Annulis exprimere. De Romanis colligas ex Plutarcho in Numa: De Græcis eſt ſcitum Pythagoræ, ἐν δακτυλίῳ

δακτυλίῳ εἰκόνα θεοῦ μὴ περιφέρειν, de quo & videri poteſt Clemens Alexandrinus Lib. V. Stromatum. Quid ais DULODORE? An ex his non colligam, Annulum hunc nec Græcum nec Romanum, ſed omninò Ægyptium eſſe? Dubium hoc, reſpondit DULODORUS, ex Kirchmanno noſtro videris hauſiſſe; Sed audi, quæ idem paulò poſt: *Apud Romanos*, inquit, *etſi fas non erat, Deorum formas Annulis inſculpi, video tamen illos hunc morem mutaſſe, & cùm aliorum, tum Ægyptiorum Numinum imagines in Annulis geſtaſſe, unde Plinius lib. II. cap. 7. Aliis nullus eſt Deorum reſpectus, aliis pudendus: Externis famulantur ſacris, ac digitis Deos geſtant: Et Lib. XXXIII. cap. 3. Jam vero etiam Harpocratem ſtatuasque Ægyptiorum Numinum in digitis viri quoque portare incipiunt.* Ex his utique conſtat, Romanis hunc Annulum non poſſe abjudicari. De Græcis quî ſtringat argumentum tuum, non video, neque enim Pythagoræ placita communiter fuêre recepta, quod vel ex Amethyſto intelligas, apud Celeber. Sponium, cui Apollonides, Græcus Gemmarum cælator, de quô Plinius videri poteſt, Ἄρτεμιν Ορέιτην, *Dianam Montanam* inſculpſit; Sed de his ſatis diu luſimus. In Sarapide plura occurrunt contemplatione noſtrâ non indigna.

Serapidem, reſpondit ARCHÆOPHILUS, in Theſauro Palatino Cap. I. Gemma XX. Achate exciſum dediſti, ibidemque de Sole ſubterraneo interpretatus es, cui & herbæ calatho appoſitæ, & Iſiaca Bembi Tabula ſuffragari videatur, utroque aſſerente, caput Serapidis variorum metallorum, radicum & lapidum generibus fuiſſe compoſitum, quod utique & Numen ſubterraneum apertè demonſtraret, & ſimul rationem frondium calatho appoſitarum in aprico poneret, ſi id perpetuum foret; Sed ignoſce DULODORE! Rurſus dubium in medium adfero. Calathum apud Goltzium in Nummis Rhodiorum & ΛΑΠΗΘΕΩΝ ſtriatum video: Apud Oiſelium in nummo Juliani, video circulis aliquot, imò & punctis inſignem: Apud Gorlæum num. 122. cernitur corbis inſtar, lineis decuſſatim ſe interſecantibus. Quod quæſò in his ſubterranei Solis veſtigium? Quod de Sole ſubterraneo dixi, regeſſit DULODORUS, id ad frondes calatho affixas ut adferretur, neceſſe fuit, nec arbitror erit, qui rem ſtabili ratione diluere poſſit. Solem ſubterraneum autem tantùm ſub Sarapide latere, nec ego, nec ullus Doctorum aſſeruerit. Sub Sarapide enim cœlum intelligi: Imò Oſirim, Plutonem, Bacchum, Serapidem, Apim, Oceanum, Solem, Sirium, idem Numen denotare, ſupra abundè demonſtratum dedi: Quæ ſi recorderis, ARCHÆOPHILE, agnoſces opinor, uti Solem ſubterraneum præfigurare videtur Serapis, calathô frondiferô inſignis, ita vel Nilum, vel Oceanum is, cujus calathus circulis continetur, id quod etiam ad ſtriatam forſitan ſentias, niſi potius modium frumenti arbitreris, uti eum, qui ex virgis decuſſatim connexis conſtat, aliorum fructuum: Scilicet, quod in universâ Gentilium Theologiâ evenit, ut unum Deum variis ſchematibus præfiguraverint, id & in Serapide videtur factum, ut varias ejus potentias variis etiam inſignibus diſtinguerent. Id eò faciliùs credas, quò apertiùs Apollo apud Apoſtatam in Oratione ad Solem, unum tantùm reliquos omnes facit:

Ἑις Ζεὺς, ἑις Ἀίδης, ἑις Ἥλιος, ἑις τε Σάραπις.

Unus Jupiter, unus Pluto, unus Sol, unusque Serapis.

Hæc ut ut ſe habeant, alias tamen de Serapide opiniones adhuc recenſet Suidas, non Jovem tantùm quibusdam, aliis autem Nilum, eò quòd aquæ menſuram geſtaret, viſum aſſerens, ſed & eorum opiniones referens, qui Joſephum, aut Apidem Regem Memphidis opulentiſſimum credidere, qui quòd famis tempore Alexandrinis victum præbuiſſet, divinis poſt mortem honoribus fuerit cultus, erectô templô, in quo bos aleretur, agriculturæ ſymbolum ferens. Loculo enim A-

U pis-

pis, Gr. Σορὸς dicto, memoratur impositus, indeq; nomen Σόραπις, & labente tempore Sarapis descendisse. Quanquam id doctissimo Vossio non probetur, qui potiùs rationem inde deducendam arbitratur, vel quòd Apis & Osiris idem Numen fuerint, vel quod Hebr. *Sor* & bovem & Principem significaret, id quod Josepho apprime convenit, qui & Princeps fuit, & providentiâ suâ famis tempore necessitatibus Ægypti consuluit, & simul effecit, ut Agriculturæ studium non exiguo cum Regis commodo procederet.

ARCHÆOPHILUS, cùm DULODORO aliquantisper auscultasset: Hæc, inquit pleraque apud Authores habentur, nec opus est diutius eis immorari: Quin potiùs doceas, quâ mente Veteres Deorum simulacra in Annulis gestârint? Id ipsum respondit DULODORUS, ex Dei merito colligas. Qui modiô insignitus est, quòd famis tempore frugum ubertatem præbuisset, is procul dubio Annulari Gemmæ ideò insculptus est, quòd idem beneficii speraret, qui Annulum fieri curavit, vel gestavit. In Calatho frondifero latiùs spei suæ carbasa videtur explicâsse. Latent omnia & Arborum & Herbarum genera, eaque non fami tantùm serviunt, sed & sanitati. Huc si respicias, intelliges opinor, cur Serapis radios, & Æsculapii Sceptrum cum serpente, in allegato Antonini Pii Numismate apud Seguinum, Gemmaque supra tibi ostensa ferat: Intelliges, Ethnicum Annuli nostri possessorem, utrumque Serapidis auxilio se obtenturum sperâsse, eôdem modô, quô & Julius Cæsar, qui Venerem armatam Annulo insculptam ferebat, non tantùm, quòd generis illa Princeps esset, sed etiam quòd quendam ab ea formæ venustatem captaret, uti supra ex Dione diximus, & simul victorias ejus auxilio, ab hostibus sibi eventuras speraret. Quicquid sit, dignum est hoc Κειμήλιον, quod vel peritissimos exerceat. Tanta est artificii præstantia, ut & Barbæ Comæque capillos Tibi videaris numerare posse: Tam mascula frontis lenitas, tantusque faciei lævor, ut non sine admiratione spectes; Sed ecce! Succedit

ANNULUS AUREUS
CUM
PANE ET HIRCO
IN ONYCHE.

MInuta est hujus Gemmæ scalptura, sed & ipsa non exiguô perfecta artificiô. Pana vides & Hircum! Illum prout à Statuariis effictum Herodotus in Euterpe docet, Caprinâ scilicet Facie, & Hirci Cruribus: γράφουσι, inquit, καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς, καθάπερ ἕλληνες, τὤγαλμα αἰγοπρόσωπον καὶ τραγοσκελέα. *Pingunt & scalpunt Pictores & Statuarii sicuti etiam Græci, Panos imaginem, Caprinâ facie, & Hirci cruribus.* Homerus Αἰγοπόδην vocat & δικέρωτα *Capripedem & Bicornem:*

'Αμφὶ

'Αμφί μοι Ἑρμείαο φίλον γόνον ἔννεπε Μοῦσα
'Αιγοπόδην, δικέρωτα, φιλόκροτον.
Dicite Mercurii prolem mihi, dicite Musæ,
CAPRIPEDEM, cantûs & amicum, deinde BICORNEM.

Quibus ex verbis etiam, Pana Mercurii filium fuisse, discimus. Equidem sunt, qui Jovis & ὕβρεως id est *Contumeliæ*: Alii, qui Penelopes & omnium Procorum: Alii denique, qui Jovis & Callistûs afferant, uti videre est apud Lil. Gyraldum. Aristippus ex Jove & Nympha Oeneide procreatum maluit: Alii Penelopes & Ulyssis filium putârunt: Alii ex Æthere & Nereide natum asseruére: Achæus Poëta è Cœlo & Terra; Sed communior sententia de Mercurio & Penelope testatur, Mercurium asserens, cùm Penelopen in Taygeto, Patris Icarii armenta pascentem amaret, nec aliter eâ potiri speraret, in hircum pulcherrimum se vertisse, cujus captam Penelopen vel amore, vel fallaciis, Pana peperisse, hirco non absimilem. Hæc sententia, forsitan eò plausibilior erit, quò accommodatior est, non tantùm ad formam Panos, sed etiam ad Gemmam nostram. Non ipse tantùm hircinam formam præfert, sed & cum Hirco, prioribus pedibus in eum assurgente, ludit; Quæ autem poterit esse conjunctionis, quæ formæ caprinæ ratio alia: Si non Præfectura pecorum, Pastoriumque munus? Ab eo certè Orpheo in Hymno αἰγιμελὴς *caprarum curator*, Virgilio *Ovium custos*, Ovidio & Silio *Deus pecoris* dicitur, & apud Horatium lib. IV. Od. 12.

— *Deus, cui pecus & nigri*
Colles Arcadiæ placent.

Addere possem & antiquissimum Poëtarum, qui in Hymno non tantùm νόμιον, *Pastoralem* vocat, sed etiam re ipsâ Pastorem Ovium asserit factum, cum Dryopis amore teneretur; Sed propiùs forsitan est, quod apud Theocritum Idyll. I. legitur, *Caprarios eum metuisse, eique hircum dono dedisse.* Pro fideli scil. custodia ei Hircum immolatum Ibycus, citante Natali comite, canit:

Ὦ Πὰν φερβομέναις ἱερὰν φάτιν ἄπυε πόμναις
Κυρτὸν ὑπὲρ χρυσέων χεῖλος ἱεὶς δονάκων.
Ὄφρ' αἱ μὲν λευκοῖο βεβριθότα δῶρα γάλακτος
Οὔθασιν ἐς Κλυμένου πυκνὰ φέρωσι δόμον,
Σοὶ δὲ καλῶς βωμοῖσι παριστάμενος τόσις αἰγῶν
Φοίνιον ἐκ λασίου στήθεος αἷμ' ἐρύγῃ.

O Pan, pascendis gregibus custodia fida,
Ut labra auratis addita sunt calamis:
Fistula dulce sonet, Nivei quo munere lactis
Ad Clymeni portent ubera plena casas
Vir tibi caprarum structam mox stabit ad aram,
Villosoque cruor defluet è jugulo.

Benè hæc observas, respondit ARCHÆOPHILUS, quanquam rei basin mihi non videaris assecutus. Pan non ideò vel Hirco conjungitur, vel Hircinâ formâ effictus est, quòd gregibus præfuerit, sed ob fœcunditatem, quâ tanquam Naturæ universæ Deus, semina rerum producere, & simul fœcundare creditur. Hunc quâ formâ Gentilium cæcitas effingeret, si non ejus animalis, quod membri salacitate cætera superaret? Id apertè docet Diodorus, interprete Rhodomano: *Pudenda*, inquit, *non apud Ægyptios tantùm, sed apud alios quoque non paucos, in Mysteriorum ritibus habentur, ut à quibus generatio animalium promanat. Panes etiam & Satyri eandem ob causam in veneratione sunt apud homines. Quocirca etiam imagines ipsorum in fanis plerique dedicant, arrectis ita membris, ut Hirci naturam imitentur. Hanc enim pecudem ad coitum ferri procacissimè tradi-*

 tur

tur. Vides DULODORE, quæ ratio Caprinæ formæ sit? Quæ ratio sit Capri, coram Pane assurgentis? Nondum video, inquit DULODORUS; Si enim Pana Deum Naturæ statuas, quidni potiùs admittam opinionem Servii, qui figuram ejus longè aliter interpretatur. *Pan*, inquit ad Eclog. II. *Deus est rusticus, in Naturæ similitudinem formatus, unde & PAN dictus est, id est, OMNE; Habet enim cornua in radiorum Solis & cornuum Lunæ similitudinem: Rubet ejus facies, ad ætheris imitationem: In pectore nebridem habet stellatam, ad stellarum imaginem: Pars ejus inferior hispida est, propter arbores, virgulta, feras: Caprinos habet pedes, ut ostendat terræ soliditatem: Fistulam septem calamorum habet, propter harmoniam Cœli, in qua septem soni sunt, ut diximus in Æneide, septem discrimina vocum.* Καλαυρόπα *habet, id est pedum, hoc est baculum recurvum, propter annum, qui in se recurrit, quia hic totius Naturæ Deus est.*

Hæc eleganter respondit ARCHÆOPHILUS, & ingeniosè dicuntur, quanquam asserto meo, adhuc inhærendum arbitrer. Quod de Capro dixi, id non tantùm ex Diodoro, sed etiam ex Herodoto adstruxeris, quorum uterque asserit, Ægyptiis non Pana tantùm, sed & ipsum Hircum divinis honoribus affectum, eodemque *Mendes* vocabulo utrumque fuisse appellatum: Scilicet quæ crassa mentis humanæ ignorantia impudicè ab initio descripserat, ea politiore doctrinâ imbuta Posteritas ab infamiæ nota liberare voluit, non futili sanè conatu, uti enim Hirci procacitas originem dedit formæ, ita universi Natura, quam sub Pane Veteres intellexerunt, influxu suo generationem, quô meritò Hircus extollitur, promovet: Indeq; constat & ratio, cur Mercurii filius vocitetur, Mercurius enim vis divina & voluntas est, à qua universi Natura descendit: Constat, cur quibusdam filius Jovis, cùm hic universi conditor perhibeatur.

Audacter philosopharis, respondit DULODORUS, sed mihi ad Gemmam respicienti non videris contrariari. Facilè Tibi cesserim, Prudentiores Panos figurâ universi Naturam expressam arbitratos. Orpheus id indubiè ostendit. An autem hoc obstat, ut Pastorium munus figuræ originem fatearis dedisse? Pastorium munus antiquissimum fuit. Primordia hominum fuere simplicissima. Simplicitas Deorum simulacra invexit, ad rerum, quas oculis usurpabant, desumpta imagines. Considera Panos effigiem? ad Hircinam formam efficta est; Cur non ad formam passeris, aliusve animantis, salacitate non minore præditi? Respondendum sanè, quòd Pastoribus antiquissimis Hirci capacitas propior esset, & quotidie in sensus incurreret, ea enim & ratio fuit Ægyptiis, cur non Pana tantùm, sed ut observâsti, etiam ipsum Caprum colerent, adeò ut Annulum nostrum, in quo uterque occurrit, non tam ad rerum universitatem referre, quàm ad Pastoriam felicitatem debeas restringere.

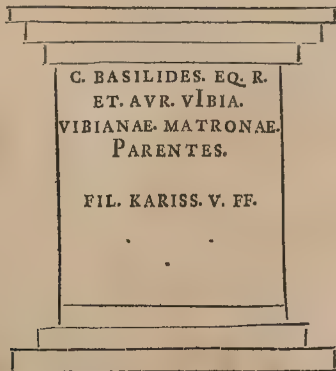
Ulteriùs non refragabor, subjecit ARCHÆOPHILUS, video enim Pana apud Homerum, ὄυρεα αἰγονόεντα, *montes capris frequentes*, percurrere, quô factô quin caprum potuerit obviàm habere, dubium non videtur; Sed illud scire velim, si ad Pastoritiam omninò referri debeat Pan cum Hirco ludens, quî in Annulo aureo ejus simulacrum exhibeatur? Quid? an Pastorum hoc ornamentum fuit? Pastores, respondit DULODORUS, antiquissimis temporibus non Plebeji fuere. Apud Mendesios, Herodoto teste, Caprarii præcipuo honore afficiebantur, & ex his unus maximè, qui si decesserit, ingens toti Mendesiæ luctus proponebatur. Apud Trojanos etiam Regum filii pastores erant, id quod exemplo Paridis constat, de quo supra diximus. Sed opus non est rem notissimam pluribus exequi. Si non Pastor hunc Annulum tulerit, at potest ditior aliquis, ut Pana suis gregibus propitium vel exoraret vel testaretur: Poterit Princeps aliquis, ut hieroglyphicè ostenderet, se suis subditis esse, quod Pan erat pecoribus.

bus. Hoc adeò abſurdum non eſſe, teſtimoniô Homeri evinci poteſt, qui Agamemnonem Regem, non unô in locô, ποιμένα λαῶν *Populorum paſtorem*, vocat: Sed ad alia pergimus. Præſtò eſt

ANNULVS AVREVS
CUM
NOMINE
VIBIANÆ
Ex
Sardæ vena candida exciſo.

QVænam fuerit hæc *VIBIANA*, ex Authoribus, quos quidem Ego de ea conſului, non innoteſceret, niſi aliud venerandæ Antiquitatis monumentum aliqualem ſaltem ejus notitiam affunderet. Inſcriptionem Aræ dico, quam Polæ in Illyrico ad S. Vicum exſtantem, ex Petro Martyre, Gruterus refert. En exemplum:

Ex hac inſcriptione diſcimus: *Primò*, Vibianam noſtram Equitis Romani filiam fuiſſe: *Secundò*, Vibianæ nomen à *Vibia* derivatum, quod Etymologiæ genus apud Romanos inſolitum non fuit, quanquam in Vibia Gente, hactenus non apparuerit: *Tertiò*, diſcimus & rationem Nominis Græci ex loco Aræ; Illyricum enim, ubi eam Petrus Martyr invenit, Græciæ conterminum fuit: *Quartò* Vibianam jam matrimonio junctam fuiſſe, ex vocabulo *Matrona*, quô ſenſu Juno *Matrona Tonantis* dicitur Virgilio, & quid ſi, ex noſtro Annulo, Græco cuidam, matrimonio junctam fuiſſe, contendas?

Id tantò lubentiùs admisero, subjecit ARCHÆOPHILUS, quantò certiùs cōnstat, Annulum etiam Antiquis, nexûs conjugalis arrham fuisse: An autem ferreus, an aureus? an cum, an sine Gemma? de eo, si me hôc locô doceas, non opinor, præter institutum feceris. Pro ferreo & Gemmâ carente, respondit DULODORUS, testem Plinium citant: Pro aureo Tertullianum & Isidorum. Res ita componitur, ut aureus quidem pronubus credatur, ferreus autem & Gemma carens symbolum τῆς οἰκουρίας *curæ domesticæ* sit, quamvis & constet, etiam domi non tantùm ferreis, sed & aureis usas, idque ad signandum ea, quæ domi custodienda sunt, uti videre est apud Clem. Alexandr. lib. III. Pæd. & D. Hieronymum ad Principiam virginem.

Secundum hæc, regessit ARCHÆOPHILUS, discernere non potero, an hic Annulus Vibianæ pronubus fuerit, an verò usus domestici? id quod ex disputatione Tua me confecturum sperabam. Neutrum ego statuerim, respondit DULODORUS; Non posterius, quia si signandi causâ fuisset, procul dubio non elevatis literis fulgeret, sed omninò in Gemmam incisis, ut eædem elevatæ in re signatâ redderentur. Non prius, quia si pronubus fuit, procul dubio, is fuerit, quem Vibiana Sponso suo dedit, ut adspectu Nominis sui, fidei scilicet sibi promissæ is admoneretur: Sed hic fuisse non potest, Annulus enim minor est, quàm ut viro gestatus credi possit.

Si nec Pronubus fuit, regessit ARCHÆOPHILUS, nec usûs etiam domestici hic Annulus, quò eum referam non video; Neque enim soliûs ornatûs causâ gestatum, satis innuit Nomen, nescio quid raritatis in Annulis continens. Dicam quod sentio, respondit DULODORUS. Natalitius Annulus videri potest, gestatusque non tàm in memoriam Nominis, quàm Generis. Audi Plautum in Curculione, Scenâ penult. Cùm Planesium virgo dixisset:

Hunc servavi semper mecum unâ Annulum.

Miles ejus frater, inspectô Annulô, subjungit:

— — *Proh Jupiter!*
Hic est, quem ego Tibi misi Natali Die,
Tam facilè novi, quàm me.

Satisfacit ratio, subjecit ARCHÆOPHILUS, non tantùm ob Authoritatem Plauti, sed etiam ob Annuli parvitatem; Hinc enim facilè persuaseris, adhuc Juvenculam eô fuisse usam; Sed heus! an etiam fœminis fuit jus Annulorum Aureorum? Id utique, respondit DULODORUS, ex eodem Plauti loco planum est, ut taceam Juris Consultos, ex quibus Cœl. Rhodiginus observat, fœminas Jus Aureorum Annulorum impetrare posse. Cœterùm de parvitate Annuli nostri adhuc dicendum, eam non indubiè ætatis indicem esse, cùm etiam grandiores parvos Annulos in digito minimo gestâsse legantur. Talis Annulus *Acares* dictus est. Audi Pollucem lib. V. c. 16. ubi mundum muliebrem describit. Τὰ δ' ἐν τοῖς δακτύλοις, δακτύλιον, δακτυλίδιον, σφραγίδιον, σφραγίδας. Οὕτω γάρ τοὺς ἐπισήμους δακτυλίους ὠνόμαζον, τοὺς τὰ σήμαντα, ἢ λίθους ἐν αὐτοῖς ἔχοντας. περὶ δὲ τῷ σμικρῷ δακτύλῳ ἐφόρουν, ὅ 'ΑΚΑΡΕΣ ἐκάλουν διὰ σμικρότητα. καὶ ἕτερον κορίανον, τῷ λιχανῷ περικρτημένον. *Quæ verò in digitis, Annulus, Condulus, Sigillum, Signatorius; Sic enim signatos Annulos vocabant. Sigilla autem, Gemmas continentes. Digitô autem minimô Annulum gestabant, qui* ἀκαρές, *propter parvitatem, dicebatur, & alter Corianeum dictus, medio aptatus digito.* Sed ad alia transimus. Succedit

ANNU-

ANNULUS AUREUS OCTOGENUS Cum DEA VALETUDINE Jaſpidi inciſa.

DUo ſunt, quæ Annulum hunc commendant: Figura exterior, & inciſum Valetudinis ſimulacrum. Figura octogena eſt, qualem & inter argenteos aſſervo. Valetudinis Simulacrum eôdem modô hîc viſitur, columnæ accline, & dextrâ Serpentem præferens, quô & in Numiſmate M'. Acilii Triumviri, eâ tamen cum differentiâ, quòd hîc ſiniſtrâ, quæ in Numiſmate vacua eſt, Sceptro inſignis ſit. Sceptrum Valetudo geſtat, ut ejus divinitatem intelligas. Columnâ nititur, ut intelligas firmitatem. Adderem & de Stolâ, & de Serpente; Sed hæc ſuprà jam ſub Salute vidimus.

An igitur Salus cum Valetudine eadem? infit ARCHÆOPHILUS. Sunt qui opinentur, reſpondit DULODORUS, idque ideò, quòd vix apud Romanos Valetudo Dea innotuerit, ſed omnia pro valetudine vota, Saluti offerrentur. Mihi tamen aliud videtur, non tantùm, quòd Valetudinis Deæ Martianus meminerit, id quod Urſinus obſervat, ſed etiam, quòd Acilius in Nummo, Salutem à Valetudine diſtinxerit; Scilicet ut Salus, ſive Hygeia, Æſculapii filia fuit, ita fuiſſe & Valetudinem Urſini conjectura eſt, idque non abs ratione; Plures enim Æſculapii filias fuiſſe, idoneô Authorum teſtimoniô conſtat. Plinio lib. XXXV. cap. 11. quatuor memorantur, Hygeia, Ægle, Panacea & Jaſo. Suidas in Ἠπιόνη quintam addit Ἀκεσώ. Græcorum hæc Nomina fuêre, quos imitati Romani, licet Salutem ab antiquo coluerint, tamen & Valetudinem honoraſſe, quidni ex hactenus allatis ritè putentur? Quidni eandem hanc fuiſſe, quæ Græcis vel Ἰασώ, vel Πανάκεια, vel Αἴγλη, vel Ἀκεσώ?

Electio hîc datur, infit ARCHÆOPHILVS, velim tamen ſcire, quam Tu cœteris præferas? Vel Πανάκειαν, inquit DULODORUS, vel Ἀκεσώ; idque eam potiſſimùm ob rationem, quòd affinia harum Nomina ſint cum nominibus Aciliorum, in quorum Nummo Valetudinis ſimulacrum exhibetur.

At Illuſtris Patinus, perrexit ARCHÆOPHILUS, non Valetudinem, ſed Triumvirum Valetudinarium in eo legit, idque eâ ratione, quòd credibile non ſit, urbem tam potentem & peſti obnoxiam, ut ipſe Galenus ait, locis caruiſſe, in quos per peſtilentiam ſeceſſio fieret. Conjectura hæc ſunt, inquit DULODORUS, & quidem idoneâ baſi deſtituta. Ipſe Patinus agnoſcit, apud Veteres ejusmodi Triumviros non occurrere, nec opus eſt, ut nota generis, quod ille arbitratur, perpetua ſit, cùm ſufficiat, unô aut alterô eam monumentô eſſe expreſſam.

In

In mentem adhuc venit dubia Valetudinis appellatio, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Valetudo apud Authores tam pro mala, quàm pro bona ſumitur. Id nihil obſtat, reſpondit DULODORUS, hîc enim Valetudinem non ut affectionem corporis, ſed ut Deam conſideramus, quæ ex opinione Gentilium morbos pellere, vireſque reſtituere valuerit: Indeque adhuc clarius eſt, Valetudinem non abs ratione à me vel Πανάκειαν vel Ἀκεσώ putari, cùm altera *Medicatricem*, altera *omnium morborum Curatricèm* ſignificet.

DULODORO Annulum adhuc tenente, ARCHÆOPHILUS alios contrectabat, inter quos

ANNVLVS AVREVS CUM CAPITE TRAJANI RADIATO in Sapphiro.

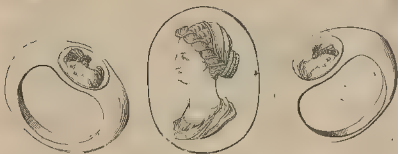

EJus pulchritudine captus ARCHÆOPHILUS: Pretium huic & Natura, inquit & Artificium conciliant. Quàm gratus eſt cœruleus in Gemmâ color! quàm jucunda διαφάνεια! Cœlum Te aſpicere arbitreris, puriſſimâ ſerenitate lucidum! Quàm excellens ſculpturæ ſublimitas! Ad oculum patet divina Trajani effigies, non Lauro coronata, ſed Radiis ornata, quale coronæ genus etiam in Nummis occurrit. Quàm artificioſa capitis profunditas, in Gemmâ nec mole exiguâ, nec nobilitate vulgari! Gemmam laudas, inquit DULODORUS, nec id abs ratione, quanquam veram laudis rationem non videaris aſſecutus. Summa raritas ejus in ſcalptura conſiſtit; Pliniô enim teſte, Sapphiri ſcalpturæ inutiles credebantur, intervenientibus Chryſtallinis Centris, & in tota Gorlæi Dactyliotheca, ne unicum quidem Sapphirum videas, adeò ut κειμήλιον hoc verè inter præſtantiſſima ſimul & rariſſima reponere auſim.

At Annulus, inquit ARCHÆOPHILUS, videtur aliquid ex novitate trahere? Rectè ſentis, reſpondit DULODORVS, Annulum enim & ipſe modernum judico, ſed id Gemmæ nihil detrahit, cùm non artificium tantùm ævo Trajani digniſſimum, ſed omnia præterea genuinæ Antiquitatis indicia eam commendent. De Trajano latior erit diſſertandi campus, & ad Numiſmata & ad Statuam ejus. Hîc produci adhuc poſſet Annulus Aureus cum Paſtore & Ove fœtus lactante in Sarda: Produci plures alii, interque eos duo ἄψηφοι, quorum alter dextras junctas exhibet, alter Serpentis figurâ in circulum convolvitur; Sed pars ex his nihil rari continet, pars ex iis illuſtrabitur, quæ ad argenteos dicentur. Inter hos in limine ſe ſiſtit

ANNU-

ANNVLVS ARGENTEUS
CUM
CAPITE
CRISPINÆ
ONYCHI INCISO.

ANnulis Argenteis Libertinos uſos eſſe, Iſidorus ait; Apud probatæ fidei Authores nihil hactenus de iis ſibi obſervatum, Kirchmannus author eſt. Nihil? ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Atqui Kirchmannus ipſe Plinium citat Lib. XXXIII. cap. 12. Ubi fœminæ plebis compedes ſibi ex argento feciſſe memorantur. Kirchmannus certè per *Compedes*, Annulos intelligit, indeque plebejarum id geſtamen fuiſſe colligit. Scio Kirchmanni aſſertum, reſpondit DULODORUS, ſed vereor ut ſubſiſtere poſſit; Compedes enim eô locô pro Ornatu calceorum ſumi debere, ex Capite tertio ejusdem Libri patet, ubi idem Author de fœminis: *Tu Brute*, inquit, *mulierum pedibus aurum geſtari tacuiſti:* Quò reſpiciens cap. 12. ritè perſequitur: *Argentum ſuccedit aliquando & auro, luxu fœminarum, pedis compedes ſibi ex eo facientium quas induere aureas mos tritior vetat:* Mos tritior vetat aureas geſtare; Uti enim uſus auri non apud Legatos ſemper, non ſemper apud Equeſtrem ordinem reſedit, ſed etiam ad Plebejos & Libertinos devolutus eſt, uti ſupra diximus; ita & uſum argenti, non tantùm Libertinorum, ſed etiam Plebejorum & Equeſtrium tandem fuiſſe, neſcio an ex hoc loco non evincere poſſim; Neque enim *Plebis*, ſed *pedis* eô locô legendum cenſuerim. Fulciunt opinionem ſequentia Plinii verba: *Vidimus*, inquit, *& ipſi Arellium Fuſcum, motum Equeſtri ordine, ex argento Annulos habentem.* Hunc locum allegare Kirchmannus debuiſſet, & ritè, ſi non de Equeſtri, ſaltem de Plebejo ordine demonſtrâſſet.

ARCHÆOPHILUS hæc, inquit, utique admiſerim, an autem apud Plinium dictô locô *pedis compedes* legi debeat, valdè dubitaverim; Primò enim Harduinus, qui de reſtitutâ verâ lectione egregiè hîc exultat, vocem *plebis* ex Manuſcripto Codice retinuit: Deinde, quid *pedis compedes?* Nonne in voce *compedes*, jam *pedis* vocabulum comprehenditur, adeòque addi neceſſarium non eſſet? Nullô modô, reſpondit DULODORUS; *Compedes* enim, non à *pede*, ſed ab *impedimento* dictas, Nonius Author eſt. Non pedis ſemper, ſed & aliarum partium vincula erant; *Compedes Manûs* dixit Varro in Prometheo lib. I. eodem Nonio citante: *Compedes Corporis* Cicero I. Tuſcul. Sed de his ſatis luſimus. Ad Criſpinam convertimur, cujus effigiem hâc in Gemmâ elegantiſſimè expreſſam cernimus. Confer Numiſmata ejus, non faciei tantùm lineamenta, ſed & ornatum capitis deprehendes ex aſſe reſpondere.

ARCHÆOPHILUS, ne temerè rem dijudicaret, Numiſmata inſpexit, Gemmâque ad ea examinatâ, quod contra dicam, inquit, non habeo. De Nomine autem ſæpè miratus ſum, cùm Romanæ mulieres Gentis ſuæ nomina ferre

ſueverint, quî Criſpina, quam Bruttii Præſentis bis Conſulis filiam fuiſſe Capitolinus aſſerit, nullo patrii generis nomine inſignis ſit? Solum cognomen in Nummis viſitur, nec aliundè lux clarior affulget. Cognomen ſolum, reſpondit DULODORUS, in Nummis Auguſtarum poni, inſolitum non eſt. Exempla habes in Agrippina, Domitilla, Plotina, Sabina, Fauſtinis, aliisque. Ne tamen nomen Gentis in Criſpina ignoremus, facit non tantùm Pater ejus, quem Bruttium dictum, rectè ex Capitolino obſervaſti, idque contra Occonem, qui falsò vel Burri vel Prutii filiam fecit; Sed etiam & quidem potiſſimùm Numiſma Græcum Theſauri Regis Gallorum, in quo ΒΡΟΥΤ ΤΙΗ Criſpina omninò vocatur. Meminit ejus, de deliciis noſtris meritiſſimus Joh. Foy Vaillant, inter Colonias Tom. I. pag. 321. adeò ut potiùs mireris, quòd moribus Marito conveniens Criſpina, tamen ultrices ejus manus effugere non potuerit. Ob adulterium repudiatam, inde & Capreas relegatam, tandemque & occiſam, apud Dionem legimus, licet & Commodus adulteriis fuerit inquinatiſſimus. Sed is Tyrannorum mos eſt, quod in ſe probant, in aliis damnant, & vel ſic crudelitati ſuæ fomitem ſuggerunt. Non abſolvo Criſpinam. Non formæ protervitas tantùm, ſed & Numiſmata Genii laſciviam teſtantur. Quid in iis frequentius, quàm Venus & Victrix & felix? Quid frequentius quàm Hilaritas & Lætitia? Equidem & Junonem cernimus, tam Lucinam quàm Reginam, ſed altera arrogantiam innuit, altera fœcunditatis cupidinem, non minus ac Ara, quæ DIS GENITALIBUS inſcripta proſtat. Noli mihi vel Pudicitiam, vel Concordiam opponere: Pudica malebat videri, quàm eſſe, indèque nec Concordiæ fructum ſenſit, licet votis publicis, ipsâque Veſtalium ſanctimoniâ, matrimonio adſpirantibus. Sed nihil in his, quod opis indigeat. Ad alia tranſire par eſt. Prodit

ANNULUS ARGENTEUS
ἌΨΗΦΟΣ ſive GEMMA CARENS
CUM
CAPITE MERCURII
Ex ARGENTO.

Annulus hic, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, contemplatione noſtrâ indignus non eſt. Ἄπειροι Græcis dicebantur, quòd Gemmis carerent. Julium Pollucem audiamus Lib. VII. c. 33. Tit. 7. τὸν δὲ περιφερῆ καὶ ἄλιθον δακτύλιον, ἀπέιρονα καλοῦσι. *Annulum circularem indeterminatum & Gemmâ carentem INFINITUM vocant* Kirchmannus hoc loco Ἄπειρον legendum cenſet, nec abs ratione, cum Ariſtoteles lib. III. Φυσικῆς Ἀκροάσεως cap. 11. καὶ γὰρ τοὺς δακτυλίους ἀπέιρους φασι τοὺς μὴ ἔχοντας σφενδόνην. *Annulos*, inquit *illos, qui palâ carent*, ἀπέιρους *eſſe ajunt*. Artemidoro ἄψηφοι vocantur lib. II. Ἄψηφοι, inquit, ἀκερδεῖς τὰς ἐγχειρήσεις σημαίνουσι, διὰ τὸ ἄψηφον. ψῆφον γὰρ καλοῦμεν ὥσπερ λίθον τὸν ἐν Δακτυλίῳ ὅυτῳ δὴ καὶ τῶν χρημάτων ἀριθμόν. *Qui lapillis carent, minimè lucroſas aggreſ-*

greſſiones ſignificant, propterea quòd ἀψήφους *non habent,* ψῆφον *enim vocamus tum lapillum, tum etiam pecuniarum numerum.* Minus opportunè, ſubjecit DULODORUS, hæc Authorum loca hîc loci conjungere videris. Licet enim à Kirchmanno jam propoſita ſint, tamen ad genus Annuli noſtri demonſtrandum non conſpirant. Quid enim? an Annulus ἄψηφος καὶ ἄλιθος ſtatim etiam περιφερὴς καὶ ἄπειρος? Utique Mercurius, hîc in orbiculo, Gemmæ locum occupat, adeòque Annulum rotundum & continentem eſſe non ſinit?

Facilè reſponderim, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Non ideò Annulus ἄπειρος & περιφερὴς vocatur, quòd nullâ figurâ diſtinguatur, ſed quod nullâ Gemmâ aut Palâ quaſi dirimatur. De Gemmâ teſtatur Pollux, de Palâ Ariſtoteles, uterque locis ſupra allatis, eôdem ſanè modô, quô & Terra ἄπειρος dicitur, ſi nullo mari dirimatur, licet in ſe montoſa ſit, & urbibus fluviisque ſe commendet. Res mihi valdè dubia videtur, regeſſit DULODORUS. Tutiùs ſanè Annulum noſtrum ἄψηφον ſtatuimus, idque ſecundum allegatum Artemidorum, Gemmâ enim caret, licet figurâ non careat. Sed illud mirari ſubit, excepit ARCHÆOPHILUS, quomodo ἄψηφον ſtatuere audeas Annulum cum Capite Mercurii, Lucri Dei, cùm tamen ἀψήφους minimè lucroſas aggreſſiones ſignificare, ex eodem Artemidori loco conſtet? Notandum, inquit DULODORUS, non hîc per ſomnum nos Annulum ἄψηφον videre, ſed talem, qualem ſuperſtitioſus aliquis Mercurii Cultor, digitô inſertum, ut veriſimile eſt, geſtavit, an lucri cauſa? incertum eſt; Mercurius enim non Mercatorum tantùm Deus fuit, aut Paſtorum, aut Furum; ſed & Viatorum, Palæſtritarum, aliarumque & Artium & Scientiarum. Sermonis Deum appellatio Græca evincit, quâ ἑρμῆς id eſt, *interpres* dicitur: Religionis, Aſtrologiæ, & Muſicæ inventorem Hiſtoria celebrat. Pro velociore Mundi ſenſu, motum mentis ſuſcitante, Julianus Apoſtata veneratus eſt. Ut alia taceam, quæ paſſim apud Mythographos leguntur. Formam hîc notare operæ pretium eſt, non quidem à communi alienam, ſed talem, qualis Artibus & Scientiis, à Mercurio inventis, quadrare videtur. Juvenis eſt, & ſine fuco formoſus, directâ facie, Pileo Libertatis tectus, velocitatis inſignibus ornatus; planè qualem ad Scientias captandas accedere decet. Hæc cùm ita ſint, annon Viator aliquis? annon Palæſtrita, alîusve alicujus Artis Candidatus hunc Annulum geſtare potuit? Annon & aliquis Mortis memor? Notum enim eſt, à Mercurio animas ad Orcum deduci creditas, undè Claudiano

— — *Commune Profundis*
Et Superis Numen. — —

ARCHÆOPHILUS, his contentus, ad alia properabat; Igitur ſequens, inquit,

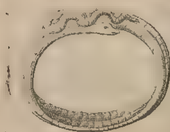
ANNVLVS ARGETEUS
ΑΛΙΘΟΣ Cum LITERIS
I. O. M.

Nihil peculiare videtur habere; Literas enim I. O. M. de Jove Optimo Maximo ut interpreteris, non video, quid obſtare poſſit.

Si Annulum respicias, respondit DULODORUS, nihil est, fateor; Sed si Annuli usum, vereor, ut ea ratio sola sit. Annulum signatorium esse, patet ex Literis incisis; Si autem signum hujus Annuli cerâ exprimatur, non amplius leges I.O.M. sed omninò M.O.I. quod forsitan nomen ejus est, qui Annulum gestavit, quique, ut simul & nomen suum ederet, & Jovis Optimi Maximi tutelæ se commendaret, literis his initialibus usus fuit. An M. Oppius Jaso? an M. Oseireius Januarius? an M. Ostorius Italus? an M. Ovinconius Ingenuus, aliusve? incertum est. Apud Gruterum certè D. Oppius Jaso. L. Oseireius Januarius, C. Ostorius Italus. P. Ovinconius Ingenuus, aliique occurrunt. Occurrunt apud Reynesium Sextus Octavius Januarius, & D. Octacilius Jovinus, unde conjectura formari potest, annon exiguâ prænominis mutatione, quæ Romanis insolita non fuit, vel M. Otacilius Jovinus, vel M. Octavius Januarius hîc debeat intelligi? Sed nihil decido. Potiùs ad Annuli formam aciem intendo, qui licet ἄλιθος sit, Ἄπειρος tamen, sive *indefinitus* dici non potest, cùm expressæ Literæ, quadratumque circa eas ornamentum eum abundè definiant. Subit alius

ANNVLVS ARGENTEUS SERPENTIS
Figurâ elaboratus.

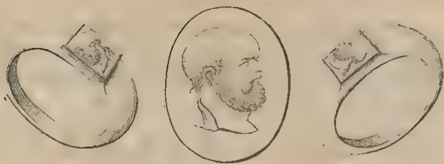
Hunc & raritas commendat, & Mysticus sensus. Raritas, quòd nullibi hactenus talem vulgatum recordor: Sensus Mysticus Serpentis, de quo plura passim. Serpentem Salutis, & Æsculapii, suprà ad ejus sacrificium vidimus. Serpentem Palladis Numismata Alexandri & ΓΟΡΤΙΝΙΩΝ ostendunt. Si ad hæc attendas, forsitan eum, qui Annulum nostrum gestavit, ad Salutem, Prudentiæque & Victoriarum gloriam arbitraberis respexisse.

Imò verò, respondit ARCHÆOPHILUS, cùm Serpens caudam devorans Mundum, & caudam sub gutture occultans Tempus & Annum præfiguraverit, uti Pier. Valerianus docet, ego potiùs ad Æternitatem hunc Annulum retulero. Admitterem placitum, respondit DULODORUS, si caudam Serpens hic vel occultaret vel devoraret; Cùm autem neutrum agat, potiùs ad Gloriam respexero, quam cùm ejus cupidine, vel maxima ducatur hominum pars, quid mirum, si & Annuli nostri possessor affectaverit? Lustremus præsagia Veterum; Cicero Lib. I. Divinat. docet, Roscium, pusionem adhuc, in Selonio, campo Lanuvini agri, educatum, & in cunabulis dormientem, Nutrici, lumine apposito, *Serpente circumdatum* visum esse, reque ad haruspices à Patre delatâ, responsum, nihil eô puerô clarius, nihil nobilius fore. Ælius Spartianus de Severo Imperatore inter omina Imperii memorat, quòd dormienti in stabulo *Serpens caput cinxerit*, & sine noxa, expergefactis & acclamantibus familiaribus, abierit. Simile quid de Maximino Juniore refertur; Simile de Aureliano, ut taceam Helenum

lenum & Caſſandrum, quorum ſenſoria cùm circumlamberent Serpentes, futuros vates, vatum reſponſum fuit. Ego ſanè his prodigiis admonitus, ut illi Serpentis ambitum gloriæ auſpicium habuerunt, ita & poſſeſſorem Annuli noſtri, nihil aliud hâc figurâ intendiſſe crediderim, quàm gloriam: Quamvis difficilis futurus non ſim, ſi quis aliud quid firmis rationibus demonſtraverit.

Facis ut ingenuum decet, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Mihi firmius quid in promptu non eſt, ideoque ad alia tranſeundum arbitror. Id agam, reſpondit DULODORUS, & quidem relictis Argenteis, quanquam adhuc ſuperſint, quorum contemplatio non parum voluptatis præbere poſſet. Ad Ferreos deſcendo, inter quos exhiberi meretur

ANNVLVS FERREUS
CUM CAPITE
SOCRATIS
IN SARDA.

EX Plinio conſtat, Annulos Ferreos, Antiquiſſimis Romanorum bellicæ virtutis inſigne fuiſſe, geſtaſſe eos Judices, geſtaſſe Equites, geſtaſſe Triumphantes. Quid de Sponſalitiis memorem, de quibus ſuprà? Quid de domeſticis, quos Legati uſurpabant, depoſitis poſt Legationem aureis? Lacedæmonii in memoriam veniunt, qui Ferreis Annulis etiam Plinii ætate uſi ſunt. Seleucum recordor, cui Mater, ad bellum eunti, Annulum Ferreum dedit, quem antea concubitûs præmium ab Apolline acceperat, cujusque in Gemmâ anchora inſculpta erat, Genitale Seleucidarum inſigne, id quod ad eorum Numiſmata latiùs deducetur. An ex his non colligas Annuli ferrei dignitatem?

Id agerem, regeſſit ARCHÆOPHILUS, niſi Iſidorus obſtaret, Annulum Ferreum Servorum geſtamen aſſerens. Iis, reſpondit DULODORUS, id ſumi debet de temporibus, quibus luxus, Romanorum & virtutem variavit & virtutis inſignia; Quanquam & diverſitas morum inter populos concurrat, cùm apud Athenienſes etiam Servis nequiſſimis ferreo Annulo ſignare permiſſum, Alexander ab Alexandro obſervet. Romanis licet paulatim eviluerit, adeò ut luctûs inſigne fuiſſe & Suetonio in Aug. Cap. 101. & Livio Lib. IX. memoretur, priſcæ tamen ſeveritatis tenaces adhuc fuére Judices quidam ſub Auguſto, qui in Annulo Ferreo memorantur: Fuére Illuſtres, Præturâ functi, quos avorum ſuorum memoriâ in Annulo Ferro conſenuiſſe, Plinius author eſt.

Anxiè dignitati obſtetricaris, inquit ARCHÆOPHILUS, & ſi verum eſt, quod ab initio dixiſti, Socratis ſcil. caput in Gemma exhiberi, jam mihi videbitur & ad conſtantiam tanti Philoſophi & integritatem reſpexiſſe, quicunque hujus Annuli author eſt. De Capite Socratis, reſpondit DULODORUS, neſcio an dubitare poſſis. Notiſſima eſt ejus effigies. Ex gemino Antiquitatis κειμηλίῳ

 eam

eam protulit Urſinus: Imò integrum de eo tractatum edidit Joh. Chifletius, ubi plurima ejus ectypa videri poſſunt. Ubique proſtat, qualiter in noſtro Annulo, qualiter Platoni & Xenophonti deſcribitur, *Sileno* ſcil. *ſimilis, recalvus, ſimo naſo, oculis emiſſitiis*, id quod Silenus ipſe fatetur apud Julianum in Cæſaribus, & ulteriùs declarat Per-Ill. *SPANHEMIUS*, in eruditiſſimis ad eundem notis. Cæterùm non inconcinnè de Conſtantia Socratis philoſopharis, quanquam & addere poſſis, quod de Epicuri imagine, Cicero memorat, *eum non in Annulis modò, ſed etiam in Poculis habere*, quibusdam magnæ curæ fuiſſe, procul dubio hoc fauſti omnis & Generi & Nomini arbitratos; Licet enim apertum hactenus teſtimonium de Socrate non habeamus, tamen propter univerſas ejusmodi Gemmas, quæ hodiénum ſuperſunt, vix aliud cenſueris. Et quid? Nonne Antiquis eô honore fuerit, quô fuit parentum noſtrorum memoriâ diſertiſſimo Mureto? Audi Lipſium de rectâ pronunciatione Linguæ Latinæ cap. 2. cum Mureto confabulantem: *Socrates ille Tuus*, inquit, *quem ita amas, ut in ANNULO geſtes:* Scilicet, quod Seneca in Epiſtola XI. philoſophatur, id obſervâſſe credibile eſt eos, qui Virorum Illuſtrium imagines circumtulêre. *O felicem illum*, inquit, *qui non adſpectus tantùm, ſed etiam cogitatus emendat! O felicem, qui ſic aliquem vereri poteſt, ut ad memoriam quoque ejus ſe componat atque ordinet! Qui ſic aliquem vereri poteſt, citò erit verendus. Elige itaque Catonem. Si hic videtur Tibi nimis rigidus, elige remiſſioris animi virum Lælium: Elige eum, cujus Tibi placuit & vita & oratio, & ipſius animum ante Te ferens & vultus, illum ſemper Tibi oſtende, vel cuſtodem, vel exemplum!* Sed ad alia pergo. Sequitur

ANNULUS FERREUS
CUM
CAPRARIO Deprehendente CARPUM
ULTIMO TEREBINTHI RAMO INFESTUM.

SImilem omninò Gemmam, inquit ARCHÆOPHILUS, in Theſauro Palatino, pag. 95. Te exhibuiſſe memini; Sed nihil ibi de Terebintho, multò minus de ultimo Terebinthi ramo protuliſti. Pellem tantùm, ſolitum Paſtorum veſtitum dixiſti, ſed quô Authore? Caprum non Viti tantùm & Palmæ, ſed promiſcuè arboribus noxium eſſe, authoritate Plinii affirmaſti, ſed ubi verba? Tandem cùm aliud non ſuccurreret, Ovidium citaſti, qui de Capro vitem rodente ita canit:

Palmite debueras abſtinuiſſe Caper!
Quem ſpectans aliquis dentes in vite prementem,
Talia non tacito verba dolore dedit:
Rode Caper vitem, tamen hinc cum ſtabis ad aram,
In Tua quod ſpargi cornua poſſit, erit.

Sed

Sed quid hæc ad Gemmam, in quâ nec Vitis, nec Palmes? Fateor, respondit DULODORUS, minus oportunè locum à me citatum esse, oportunius enim ad aram MSC. Pighiani quadraret, in cujus dextro latere, Caper ad vitem assurgens, uvas appetit: Fateor, nec de habitu Pastorio me satisfecisse, nec etiam verba Plinii citasse; Sed hæc ipsa causa est, cur Gemmam hanc denuô proponendam censuerim. Utrinque, quod illic omissum est, hîc supplendum erit. De habitu Pastoris non alium adduco, quàm Theocritum, qui cùm Pastoria luderet, Pastorum habitum ignorare non potuit. Ita ille Idyll. 7.

— — Καί τιν' ὁδίταν
Ἐσθλὸν σὺν μόισαισι κυδωνικὸν εὕρομες ἄνδρα,
Ὤνομα μὲν Λυκίδας, ἦς δ' αἰπόλος, ὀυδέ κε τίς μιν
Ἠγνοίησεν ἰδὼν, ἐπεὶ αἰπόλῳ ἔξοχ' ἐῴκει.
Ἐκ μὲν γὰρ λασίοιο δασύτριχος εἶχε τράγοιο
Κνακὸν δέρμ' ὤμοισι, νέας ταμίσοιο ποτόσδον.
Ἀμφὶ δὲ οἱ στήθεσσι γέρων ἐφίγγετο πέπλος.
Ζωστῆρι πλακερῷ. ῥοικὰν δ' ἔχεν ἀγριελαίῳ
Δεξιτερᾷ κορύναν.

— — *In quendam Viatorem*
Bonum, cum Musis, Cydonicum incidimus Virum,
Nomine quidem Lycidam; Erat autem Caprarius, neq; quisquam eum
Ignorasset aspiciens, quoniam Caprario egregiè similis erat;
Nam ex hirsuto, & Villoso Hirco gerebat
Albam pellem humeris, novum coagulum redolentem:
Circum autem ejus pectora vetustum pallium erat adstrictum
Cingulo textili: Curvum autem ferebat ex Oleastro
Dextrâ pedum.

Quid concinniùs ad habitum Caprarii? quid concinnius ad Gemmam nostram dici potest? Plinii verba sunt lib. VIII. cap. 50. ubi licet de capris fœminis dicat: *Morsus earum arbori exitialis* est, tamen etiam de maribus eum intelligi posse, ex ipso contextu patet, cùm promiscuè de utroque genere eo in capitulo loquatur. Sed magis ad Gemmam idem Bucolicus in Epigr. I.

Βωμὸν δ' αιμάξει κεραὸς τράγος ὗυτος ὁμαλὸς
Τερμίνθου τρώγων ἔχατον ἀκρέμονα.
Aram cruentabit, cornutus Hircus iste Villosus,
Terebinthi comedens ultimum ramum.

Hic certà locus assertum meum in tuto ponere videtur. Ultimus enim in eo ramus ad oculum patet, & si Terebinthi folia Tibi nota sint, eò minore dubiô placitum excipies.

DULODORUS, his ita deductis, ad Numismata transiturus erat. At ARCHÆOPHILVS, Tune, inquit, Dactyliothecæ jam satisfactum arbitraris? Cùm tamen præstantissimarum Gemmarum non contemnenda adhuc supersit copia? Non eas dico, quæ hactenus illustratis magno numero interspersæ, vulgaria continent; Sed eas, quæ seorsim adhuc dispositæ, & raritate fulgent & artificio. Quid ais DULODORE? nonne & has suô lumine dignaberis? Dignarer, respondit ille, si indubiæ Antiquitatis forent. Nosti, Deliciarum nostrarum Cultoribus judicium adeò subactum hodie esse, ut facilè detegant, si quid ex novitate misceatur: Nosti palatum adeò tenerum, ut vel ex parte nauseam totius capiant: Proinde, cùm Antiqua Tibi promiserim, quâ ratione addere potero, quæ novitatis suspicionem, vel me judice, movent?

An ergò nova hæc esse pro certo affirmas? regessit ARCHÆOPHILUS. Neutiquam, respondit DULODORUS, sed nec pro certo affirmare possum,

esse

esse Antiqua. Mihi, excepit ARCHÆOPHILUS, non tantùm artificium & Genius cum Antiquitate convenire, sed & recondita in plerisque eruditio latere videtur, proindeque, si me amas, DULODORE, non gravaberis, paulisper adhuc in Dactyliotheca subsistere. Id agam, reposuit ille, quoniam ita jubes, illâ tamen cum cautione, ut quæ deinceps prolaturus sim, pro indubiè antiquis me non habere, quilibet sciat; Quanquam interim non tantùm artificium, Antiquitatis genium, reconditamque eruditionem admirer, liberamque cuique electionem relinquam, quid antiquis, quid modernis accensendum judicet.

Vix ea locutus erat DULODORUS, cùm fulmineos tormenta fragores circa urbem ingeminârunt, mistusque cum jubilis exultantis plebeculæ clamor, ELECTOREM BRUNSVICENSEM adventare nunciavit. Socer is ELECTORIS BRANDENBURGICI est, eôque majore tunc cum honoris pompâ à Genero recipiebatur, quò amiciore affectu, etiam in æquali culmine, quò Familiam suam suâ virtute extulerat, Domum Brandenburgicam amplexabatur. Igitur DULODORUS, subsistamus, inquit, ne intempestivâ diligentiâ negligamus id, quod reparari non potest. Gemmas crastino die persequemur, Tu autem & hoc simul patientiæ præmium habebis, ut Pontem illum Magnificum, quem Elector noster immensis sumtibus excitavit, Regio planè transeuntium Triumpho intuearis illustratum. Læto animo ostensam à DULODORO spem excepit ARCHÆOPHILUS; Igitur, quòd præter hæc etiam dies inclinare videretur, salute sibi mutuò datâ, compositisque rursus, & occlusis, nobilioris Antiquitatis thesauris, ad forum digressi sunt, & publicam intuituri introitûs Electoralis pompam, & votivo simul DIVINUM PAR prosecuturi jubare.

Hosphorus hesternis temulentum plausibus agmen
Splendidiore polo rursus dimoverat, & jam
Aureus elatâ surgebat lampade Titan.

Repetiit Electorale Gazophylacium ARCHÆOPHILUS, primumque sub ingressum, ingentes, inquit, Tibi gratias debeo, honoratissime DULODORE, non tantùm, quòd Antiquitatis Gazas mihi pandere digneris, sed etiam, quòd Solennitates publicas, & divina planè Jovis Marchici molimina contemplandi mihi ansam præbueris. Anceps hæreo, an prius de Ponte, an prius de Introitu dicam. Hic antiquos illos Triumphos adumbrare videbatur, quos, hostibus devictis, Imperatores Romani ducebant: Ille stupendas illas humanæ solertiæ moles, quibus olim Tiberis superbiebat. Nosti DULODORE, *Pontem Molvium*, qui ab Æmilio Scauro factus, ab Augusto refectus est: Nosti *Pontem Ælium*, quem Hadrianus exstruxit: Imò & *Janiculensem*, & *Tarpejum*, sive *Fabritium*, quem suô ævô *Lapideum* dictum, Porphyrius scribit: Et *Esquilinum* & *Palatinum*, quorum ille quondam *Cestius*, hic autem *Senatorum* dicebatur.

Quid hi ad propositum? subjecit DULODORUS. Aptiùs jactabitur *Pons Triumphalis*. Huic enim fornicum numero *Pons Electoralis* respondet. Imò, perrexit ARCHÆOPHILUS, Operum magnificentiâ eundem superat. Statuis Deorum Romani Templa sua exornârunt, sed hîc utrôque Pontis in latere, artificiô, si non priscô, certè priscæ sublimitatis æmulô, radiantes vidi, Matrem Deorum cum Leonibus, Saturnum cum Falce, Jovem cum Aquilâ & Fulmine, Junonem cum Pavone, Martem cum Tropæo, Herculem cum Clava & Leonis exuviis, Palladem cum Hastâ & Noctua, Dianam cum Pharetra & Canibus, Apollinem cum Lyra & Tripode, Mercurium cum Gallo & Caduceo, Neptunum cum Delphino & Tridente, Æolum cum Sceptro & Ventis; adeò ut Pons hic verè Pantheon appellari posset, nisi gloriosiore cognomento, ab Augusto Conditore, FRIDERICIANUS diceretur. Equestrem M. Aurelii Statuam hodienum jactat potentissima illa Orbis quondam Domina, Gentiumque Dea; Sed ecce! Etiam Regia Electoralis Brandenburgica habet, quod non nostra tantùm ætas, sed & postera sæcula mirentur. Equestrem dico FRIDERICI III. Electoris undiquaque Gloriosissimi, Statuam, qui medium juxta Pontem, digno tantâ Majestate Genio fulget, Diis quasi præpositus,

 qui

qui omnia Deorum decora ſublimi virtutum jubare adæquat. Sed quid ingenii culpâ tanti Principis detero Gloriam? Erunt & noſtrô Sæculô Homeri: Erunt Marones, qui ingentia DIVINI HEROIS merita digno conſecrabunt carmine! Id dubium non eſt, ſubjecit DULODORUS, indeque ſi ita Tibi videtur, ad conſtitutum revertemur. Annuente ARCHÆOPHILO, Bono omine, perrexit DULODORUS, poſt Triumphum Electoralem, ipſo in limine ſe nobis oſtendit

TRIUMPHUS VENERIS ELEGANTISSIMUS.

HAnc Gemmam Per-Illuſtris EBERHARDUS à DANCKELMAN, ut omnia Gloriæ Brandenburgicæ dare ſolet, SERENISSIMO & POTENTISSIMO ELECTORI NOSTRO nuper obtulit, dignum tantâ Majeſtate munus, ſive artificium conſideres, ſive rem expreſſam. Multa vidi, ſuaviſſime ARCHÆOPHILE, arte non vulgaria; Sed apertè fateor, me pauca vidiſſe, arte tantâ elaborata, quantâ propoſitum κειμήλιον eſt. Quid Venere amabilius? an credas Cnidiam, Praxitelis opus, hanc ſuperâſſe? & quam benè ſub Venere Leonibus triumphante Solium Electorale Tibi imagineris, Fortitudinis & Conſtantiæ viribus adeò venuſtum, ut & Cupidines ei applaudere, & Urbium ſylvarumque Numina accinere videantur. Sed Panegyrico hîc locus non eſt, Antiquitatis Gazas nos memini luſtrare. En Venerem cum telo, curru ſublimem! En Cupidines, quorum alter Leonum bigas agitat, alter cum ſerto, Matri imponendo, in aëre volitat! En Hymenæum cum Cithara præcedentem! Concordiam & Gratiam cum facibus comites! Tandemque & Pana ſequentem, cui

Fiſtula diſparibus ſeptem compacta cicutis,

Non otioſa pendet, ſed planè talem ſe oſtendit, qualem apud Theocritum Pan ipſe jubetur afferre, Idyll. I.

Περὶ χεῖλος ἑλικτάν.

Circum labra revolutam.

Sed à Venere incipiendum, de cujus nec Venuſtate nec Nuditate pluribus arbitror dicendum, cum utraque & in Antiquitatis reliquiis, & in Poëtarum deſcriptionibus frequentiſſimè occurrat. Venuſtatis palmam ei Paridem adjudicâſſe jam ſuprà vidimus, & Nuditatem, de qua ibidem conqueſtus es, amiciſſime ARCHÆOPHILE, hîc ad ſatietatem usque contemplari potes. Egregiè jocaris, ſubjecit Ille, quanquam ut verum fatear, nec propoſito noſtro deſis. Gemmam ego ſtupeſcens hactenus inſpexi. Nunc votum addo, ut ejus ad augurium Gloria BRENNI æternùm triumphet! Illuſtriſſimusque DANCKELMANNUS, tam inſignis Cimelii Magnanimus olim Poſſeſſor, in ſeros annos feliciter agat! Spes inde eſt, ut reliqua omnia, ita & Electoralium Antiquitatum Cumulos, novis quotidiè acceſſionibus augendos, novisque deliciis auream candi-

candidioris famæ tubam impleturos! Gemma propoſita inſigni fulget & artis ſublimitate, & triumphi raritate, ſed ignoſces DULODORE, ſi ignorantiam meam fatear. Multa video, quæ mihi vel dubia, vel etiam à Venere aliena videntur. Non equidem de Cupidine loquar cum corona Myrtea volante. Cupidinem Veneris filium nemo neſcit, & Myrtum Deæ ſacram, vel millenis Poëtarum locis adſtrui poteſt. *Myrtia* ſive *Murtia*, teſte Plinio, dicitur ipſa Venus, & Myrtum *Maternam* apud Virgilium appellat Æneas. Unde & Ovidius de Arte Lib. III. de eadem.

Dixit & è Myrto (MYRTO nam vincta capillos
Conſtiterat) folium granaque pauca dedit.

Sed quid de re nota pluribus agam? quin ea profero, quæ dubium movent? Talis eſt Hymenæus, quem præcedere ais cum Lyra. Ovidius Hymenæum non cum Lyra, ſed cum Facibus canit:

Conde Tuas, Hymenæe, faces!

Et Catullus:

Manu pineam quate tædam!

Quo Authore nec omninò nudus eſt, ſed tempora ſuaveolentis floribus Amaraci cingitur, niveoque pede luteum ſoccum gerit.

Addere poſſes & Flammeum, reſpondit DULODORUS, quod & ipſum Hymenæus capere jubetur, apud eundem Catullum. Sed notandum, hæc inſignia ejus fuiſſe, ubi nuptiarum ſolennitati aſſiſteret. Reliquo tempore Muſicis inſtrumentis eum operam dare, ex Claudiano docemur. Cùm nuptialis ab urbe plauſus ad aures Veneris perveniſſet, eaque Hymenæum inter amores quærere,

— — *Platano tunc ille ſub alta*
Fuſus, inæquales cerâ texebat avenas,
Mænaliosque modos, & Paſtoralia labris
Murmura tentabat relegens, oriſque recurſu
Diſſimili tenuem variabat arundine ventum.

Venus, cui genius ejus notiſſimus erat, cùm eum reperiſſet, ita alloquitur:

— *Nunquamne Puer, dilecta relinques*
Carmina, maternis nunquam ſatiabere donis?
Dedite Muſarum ſtudio, nimiumque Parentis,
Æmule! Quid medio tecum modularis in æſtu?
Jamne Tibi ſordent CITHARÆ? jam luſtra Lycæi,
Atque pecus cordi?

Quid Hymenæus?

Reſtitit, ut vidit Venerem, digitiſque remiſſis
Ad terram tacitô defluxit fiſtula lapſu.

Quid amplius? cum cauſam plausûs edidiſſet, Veneremque de Palladii & Celerinæ nuptiis edocuiſſet, appoſitè ſubjicit:

— *Marcentes cupio quaſſare Coronas*
Et vibrare Faces, & noctem ducere ludo.

Ex his Claudiani utique vides, non tantùm, Hymenæum Faces & Coronas extra nuptias non geſtaſſe, ſed Muſicæ tum operam dediſſe, vel Ruſticæ, vel Urbicæ. In Gemma noſtra Ruſticam videtur Pani ceſſiſſe, ſibi autem Urbicam reſervâſſe; Idque non abs ratione. Invehitur in fiſtulam Mnaſalcus Epigr. Lib. I. c. 3. n. 3.

Α Σύριγξ, τί τοι ὧδε παρ' Ἀφρογένειαν ὄρουσας
Τίπτ' ἀπὸ ποιμενίου χέιλεος ὧδε πάρει,
Ὄυτοι πρῶνες ἔθ' ὧδ' ὀυδ' ἄγκεα. πάντα δ' ἔρωτες,
Καὶ πόθος. ἁ δ' ἀγρία μοῦσ' ἐν ὄρει νέμεται.

Fiſtula qui hac ad Veneris fanum proſiluiſti?
Quid à paſtoris labiis hîc præſto es?
Non hîc colles amplius, neque vallis; At cuncta amores,
Et deſiderium. Hæc verò ruſtica Muſa in monte paſcitur.

Notari certè meretur, quod apud Claudianum *de Cithara* dicitur: Notari, quòd *nimiùm Parentis Æmulus* Hymenæus vocatur. Parens enim ſecundum quosdam fuit Apollo, cujus Cithara familiare inſtrumentum fuit. Secundum quosdam & Clio, quæ & ipſa, in Nummo Pomponiæ Gentis, Citharam præfert. Appoſitè utrumque; Neque enim Citharas Hymenæo jam ſordere, vel mirari, vel in eo reprehendere potuiſſet Venus, niſi ſolitum hoc ejus fuiſſet, Venerique gratiſſimum inſtrumentum. Sed ne unicô hôc argumentô, me Hymenæum determinare arbitreris, audi quid præcipuè moverit. Ante currum eum cernimus, non aliam ob cauſam, quàm quòd Veneris, rerumque Venerearum Dux eſſet, Talem enim Hymenæum Catullus vocat:

— — *Huc aditum ferat*
DUX BONÆ VENERIS;

Claudianus ducem Thalamis à Venere ipsâ præfectum meminit:

Hunc Musâ genitum legit Cytherea, DUCEMque
Præfecit Thalamis.

Dux Veneris & Thalamorum, quidni in principio Triumphi agnoſcatur? præſertim cùm & forma accedat, ad quam ejusdem Claudiani teſtimonium ſe ſiſtit.

Dulce micant oculi, niveas infecerat igni
Solque pudorque genas, dubiam lanuginis umbram
Cæſaries intonſa tegit.

Cæſaries ad oculum patet, ad oculum patent & niveæ, non genæ tantùm, ſed & integrum corpus. Et ut totius Triumphi Ducem & Inſpectorem agnoſcas, reſpicit, tanquam ſequentes obſervans, an juſto ordine procedant, muniaque ſua diligenter exequantur. Claudianus denuò ad rem:

— — *Nullum vinxiſſe cubile*
Hoc ſine, nec primas fas eſt attollere tædas.

Capio rationes Tuas, amantiſſime DULODORE, reſpondit ARCHÆOPHILUS, & jam Hymenæum Tecum agnoſcere nullus dubito, id tamen peto, ut de ortu ejus, antequam ad alia progrediamur, pauca adhuc digneris addere.

Ortum, inquit DULODORUS, Varii variè tradiderunt. Catullus Uraniæ genus appellat. Proclus apud Photium Terpſichores filium cenſet. Aſclepiades ex Calliope & Apolline natum aſſerit. Martianus Bacchi & Camœnæ. Alii Cliûs, Alii Veneris filium faciunt. Tantas componere lites meum non eſt. Muſicæ tamen ſtudium in plerisque elucere, omninò eſt dicendum, id quod Servio teſte, & Cornelius Balbus firmat, licet de Parente à reliquis & ipſe diverſus: *Hymenæum* ait, *Magnetis filium, Muſicæ Artis peritum, pulchritudine muliebri, dum nuptias Liberi Patris & Alteæ religioſis cantibus celebrat, exſpiraſſe, propter quod Vitalis honor nuptiis attributus, ut celebratio nominis ejus nuptiarum jungendarum perpetuum nomen eſſet.* Alii, qui Veneris & Liberi filium arbitrantur, primum Nuptiis proſperè uſum: Alii Nuptiarum inventorem tradiderunt. Alii fabulam de Hymenæo Attico adferunt, adeò pulchro, ut adoleſcens puella crederetur. Omnia videri poſſunt apud laudatum Servium. Ne in his prolixior ſim, Te ipſo monente, ad alia tranſeundum arbitror. Duas puellas, quas cum Facibus cernis, ex earum numero forſitan arbitraberis, quas Claudianus *Idalias Famulas*, & *Idalias Sorores* vocat, variis Deæ miniſteriis deputatas:

Largos

— — *Largos hæc Nectaris imbres*
Irrigat, hæc morsu numerosi dentis eburno
Multifidum discrimen arat, sed Tertia retrò
Dat varios nexus, &c.

Philostratus Puellas circa Venerem canere testatur, iisque & Stolam & Zonam & Tunicam, imò in genere Vestes, mirum in modum expressas, tribuit, planè qualiter hæ Puellæ in Gemma incedunt. Claudianus non tantùm in genere *famulas* nominat, sed etiam in specie de *Gratia* & *Concordia* docet, ad quas & Hymenæum Venus ipsa:

Tu festas, Hymenæe, faces: Tu GRATIA flores
Elige: Tu geminas CONCORDIA necte coronas.

Gratias Veneris comites facit Seneca Benef. 3. Homerus, Eas Venerem lavare, & oleo immortali ungere, canit. Horatius Gratias & Nymphas conjungit, aitq; cum Venere saltare.

Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Lunâ,
Junctæque Nymphis GRATIÆ decentes,
Alterno terram quatiunt pede.

Addere posses & Nereides, interlocutus est ARCHÆOPHILVS, cùm & his stipatam Venerem in æde Neptuni apud Isthmum Pausanias memoret, sed quid hoc ad rem? In proposita Gemma Gratiarum, utpote quæ nudæ erant & connexæ, ratio nulla esse potest: Et quomodo erit vel Concordiæ vel Nympharum, antequam demonstres, Faces Eas Veneri prætulisse? Faces in nuptiis, vel à Pueris, vel à Servis gestabantur, testantibus, Catullo Epithal.

— — *Tollite Pueri Faces.*

Et Hesiod in Scuto Herculis:

— — Πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει,
Τῆλε δ' απ' αἰθομένων δαΐδων σέλας εἰλύφαζε
Χερσὶν ἐνὶ δμώων.

— — *Multus Hymenæus excitabatur,*
Et procul ab ardentibus facibus fulgor resplendebat
In manibus FAMULORUM.

Ita & in Triumpho Veneris, vel ipsi Hymenæo hoc videtur convenire, de quo suprà, vel saltem Cupidinibus, quos & ipsos faces gestare solitos, jam dudum constat.

Hæc Ego non negavero, respondit DULODORUS, quanquam ab opinione mea me nondum dimoveant, neque enim Hesiodi locus ambiguitate caret cum etiam de ancillis intelligi possit, voce δμώων & has significante, neque quod de Gratiis moves, perpetuum fuit. Quomodo obsecro apud Homerum in Hymno, Venus & sola & vestita Anchisæ aliqua Gratiarum videri potuisset, si Gratiæ nunquam vel vestitæ vel singulæ apparuissent? quomodo Venus uni, ut flores eligeret, apud Claudianum potuisset injungere, si non, nisi sororibus nexa fuisset? Quid? an jam oblitus es, quid suprà ad Gratias docuerim? Antiquissimis sc. temporibus non nudas, sed vestitas fuisse? non tres sed duas quibusdam memorari? Eôdem modô nec pueri semper faces in Nuptiis prætulêre, sed & fœminæ. Theodosius ap. Claudianum cum Stiliconem liberis suis Tutorem constitueret:

Pertædas, quas ipsa Tuo Regina levavit
Conjugio,

inquit: Et apertiùs interpres Apollonii Rhodii ad Lib. IV. Arg. ℣. 808. ubi Juno:

'Αυτὴ δὲ σέλας χείρεσσιν ἀνέσχον
Νυμφίδιον.
Me quoqúe non piguit flammas præferre jugales.

Addit: Ὅτι τὸ παλαιὸν τὰς μητέρας τῶν γαμοῦντων ἐν τοῖς γάμοις δαδουχεῖν ἔθος ἦν. καὶ Ευριπίδης ἐν Φοινίσσαις Φησίν, Εγὼ δὲ ὅυτέ σοι πυρὸς ἀνῆψα Φῶς νόμιμον, Ἐν γάμοις, ὡς πρέπει μητρὶ μακαρίᾳ. Ἥρα ὅυν Φησὶ δαδουχῆσαι τῇ θέτιδι, διὰ τὴν πρὸς ἀυτὴν ἔυνοιαν μητρὸς ἔργον ἐπιτελοῦσα. *Olim matres nubentium in nuptiis solebant faces præferre, & Euripides in Phœnissis dicit (ubi Jocaste Polynicen filium, qui jam uxorem, ipsâ insciâ duxerat, alloquitur) non ego Tibi ignis legitimum in nuptiis lumen incendi, ut decet matrem beatam. Juno ergò dicit, faces prætulisse Thetidi, ut opus perficeret matris ad benevolentiam erga ipsum.* Quid videtur ARCHÆOPHILE, jamne soli sexui virili hoc officium relinques? An incongruum erit, vel Nymphas, vel alias Veneris ministras faces in ejus Triumpho ferre? Atqui nec ipsam Venerem hoc facere puduit, apud Propertium Lib. IV. El. 3.

Omnis amor magnus, sed aperto in conjuge major.
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa Facem.

Hoc si Venus, an in Concordia & Gratia id mirum?

Minimè verò, respondit ARCHÆOPHILUS, his potiùs cum gratia agnitis, ad Venerem regredior. Telum, nisi fallor, sibi ipsi intentat, uti Cupido Leonibus. Quid? an Venus telô insignis? an Cupido sine alis, & Veneris Auriga? Mihi hæc & ipsa à receptis Poëtarum opinionibus diversa videntur. Annon Cupido ubique alatus? Annon Venus ubique vel Pomo vel Speculo, aliisve ejusmodi cum insignibus radiat? Et quod rei caput est, annon vel Passeribus, vel Cygnis, vel Columbis vehitur? Annon à Leonibus eam abstinere, Ovidius canit:

— — *Fortibus abstinet apris,*
Raptoresque lupos, armatosque ungvibus Ursos
Vitat, & armenti saturatos cæde LEONES.

De Venere & Cupidine, retorsit DULODORUS, facilè fatisfecero. Sagittas Veneri tribuit Moschus Id. II. ℣. 75.

— 'Ανωΐστοισιν ὑποδμηθεὶς βελέεσσι
Κύπριδος.
— *Inopinatis domitus SAGITTIS*
VENERIS.

Et Lucretius Lib. IV. ℣. 1046.

Sic igitur VENERIS qui TELIS accipit ictum.

Theocritus eam *ferire*, author est Idyll. 29. Et apud Silium Italicum Lib. VII. Tela sua se Cupidinibus dedisse gloriatur ipsa:

— — *Omnia parvis*
Si MEA TELA dedi, blando medicata veneno.

Ex quibus utique constat, Tela Veneri fuisse, nec audiendam, nisi de bellis, apud Coluthum, ubi ὀυ βέλος ἕλκω *telum non exerceo*, ad Paridem, inquit; Eadem enim paulò ante de telo amoris:

Κέντρον ἄγω καὶ τόξον ἀείρω.
Stimulum ago & arcum tollo.

De Cupidine alis carente in memoriam venit Virgilius lib. I. Æn. sub finem, ubi Cupido in Ascanii formam transiens:

— — — *Alas*
Exuit — —

Quid

Quid ſi idem fecerit Veneris Auriga futurus? Currum Veneris Cupidinem agitaſſe, licet oloribus junctam, ex allegato Silio conſtat:

Tum matris currus niveos agitabat olores,
Tempora ſollicitus litis ſervâſſe Cupido.

Quid ſi ad quorundam opinionem alis caruerit? Elegantes eam in rem ſunt Eubuli verſus apud Athenæum, elegans eſt Alexidis in Abſciſſo:

— — Λέγεται γὰρ λόγος
Ὑπὸ τῶν σοφιστῶν μὴ πέτεσθαι τὸν θεὸν
Τὸν Ἔρωτα.

— — *Creber ſermo eſt*
Apud Sophiſtas; NON VOLARE DEUM
AMOREM.

Ariſtophon in Pythagoriſte apud eundem & rationem addit, cur eas amiſerit, & quâ occaſione:

Ἐιτ᾽ ὀυ δικαίως ἐστ᾽ ἀπεψηφισμένος
Ὑπὸ τῶν θεῶν τῶν δώδεκ᾽ ἐικότως ἔρως,
Ἐτάραττε κἀκέινους γὰρ ἐμβάλλων στάσεις,
Ὀτ᾽ ἦν μετ᾽ ἀυτῶν, ὡς δὲ λίαν ἦν θρασὺς
Καὶ σοβαρὸς ἀποκόψαντες ἀυτοῦ τὰ πτερὰ
Ἵνα μὴ πέτηται πρὸς τὸν ὀυρανὸν πάλιν,
Δεῦρ᾽ ἀυτὸν ἐφυγάδεισαν, ὡς ἡμᾶς κάτω,
Τὰς δὲ πτέρυγας ἃς ἔιχε τῇ νίκῃ φορεῖν
Ἔδοσαν περιφανὲς σκῦλον ἀπὸ τῶν πόλεμίων.

Tum etiam juſto decreto eſt ejectus
A Diis ex concilio duodecim Amor ſuô meritô;
Illos enim conturbabat, excitabatque ſeditiones,
Si quando unà cum illis eſſet, quæpropter nimis audaci
Ac petulanti ac ſuperbo alas præciderunt,
Ne in cœlum iterum volare poſſet:
Et damnatum exilio huc ad nos depulerunt,
Ablatas verò pennas geſtandas Victoriæ
Dederunt, præclara hoſtis ſpolia.

Sed de Leonibus præcipua ſubit difficultas; Neque enim, ſi corticem fabularum reſpicias, vel unicum teſtimonium attuleris, quô Leones Veneris currum ſubiiſſe adſtruas. Equidem apud Nonnum, Venere pariente, inter alia animalia, Leo ſaltâſſe, labroque manſueto dorſum Tauri oſculatus memoratur; Sed quid hoc ad propoſitum? Leonis calorem, & in Venerem propenſionem, in medium adducere conabar, de quibus Geſnerus luculenter, præſertim cùm eadem ratio & Paſſeres & Columbas currui Veneris adjunxerit. Firmabant opinionem Leones & currui Cupidinis admoti, de quibus infrà. Inde ſanè de Venere, probabili ratione mihi videbar concludere. Si tamen minus Tibi ratio placet, en aliam, quam aperuit Per-Illuſtris SPANHEMIUS, cui tantò lubentiùs aſſurgimus, quantò majore meritò venerationem ſui Vir Excellentiſſimus & Orbi Literato & Æternitati intulit. Leones Is Veneris currui ideò junctos arbitratur, quòd Venus Syris Phœnicibusque eadem fuiſſet cum Dea Syria, Dea autem Syria eadem cum Cybele ſive Matre Deorum, cujus currum Leones absque dubio ſubibant. Deam Syriam cum Rhea ſive Matre Deorum eandem eſſe, ex Luciano adſtruxeris: Σημήια δὲ ἡ θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέην ἀπικέεται. λέοντες γὰρ μὶν φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει, &c. *Multa ſigna adſunt Deæ, quæ Rheam videri faciunt. Nam & Leones ipſam ferunt, & tympanum habet, &c.* Eandem Deam

Syriam

Syriam esse Venerem, Plutarchus Author est, in Vita Crassi. Ὁι μὲν Ἀφροδίτην, ὁ δὲ Ἥραν, ὁι δὲ τὴν ἀρχὰς καὶ σπέρματα πᾶσιν ἐξ ὑγρῶν παρασχοῦσαν αἰτιαν καὶ φύσιν νομίζουσι. Veneris sanè habitu Dea Syria nuda in nummis Βεριτίων occurrit apud Cl. Vaillant. Aliis Astarte vocatur, & apud Lucianum Cestum, Veneris insigne, præfert. Cicero: *Quarta*, inquit, *Venus Tyria, Tyroque concepta, quæ Astarte vocatur.* Et Suidas: *Astarte, quæ apud Græcos Venus dicitur.* Pausanias cùm triplicem Venerem, Cœlestem, Popularem, & Apostrophiam memorâsset, *Cœlestem*, ait, *omnium primos Assyrios coluisse, ab his Paphios in Cypro acceptum sacrorum ritum cum Phœnicibus, qui in Palæstina Ascalonem urbem incolunt, Phœnices cum Cytheriis communicasse.* Ex quibus facilè tibi imagineris, Venerem nostram ad antiquissimi apud Assyrios Veneris cultum esse elaboratam, idque apertissimo Ptolemæi testimonio lib. II. Tetrabibli. Ὁι περὶ τὰς χώρας τάυτας, σέβουσι μὲν ὡς ἐπὶ πᾶν τὴν Ἀφροδίτην ὡς μηθέρα θεῶν, ποικίλοις καὶ ἐγχωρίοις ὀνόμασι προσαγορέυοντες. *Qui has incolunt regiones, plerumque Venerem ut* Matrem *Deûm venerantur, & variis, patriisque nominibus indigitant.* Non defuit cultûs ratio. Veneris appellatione superius terræ hemisphærium intelligebant, teste Macrobio: Et terram sub Matre Deorum latere, nemo ambigit, adeò ut quæ Lucretius ad Leones Matris Deûm cecinit, etiam ad Venerem adferre nobis liceat:

Hanc veteres Grajûm docti cecinêre Poëtæ
Sedibus in curru bijuges agitare leones,
Aëris in spatio magnam pendere docentes,
Tellurem, nec posse in terra sistere terram.

Sed Venerem vidimus, Cœlestem illam, cui Hymenæus præcinere, Concordia & Gratia prælucere, Leones capita submittere, Numen universi adspirare & universi domitor coronam ferre solet. En aliam planè, si non habitu, tamen fortuna à Cœlesti diffidentem!

VENUS
ΠΑΝΔΗΜΟΣ seu POPULARIS

Ea est, non Leonibus vecta, sed ab Hirco tracta: Non duobus, sed uno. Non telum præferens, sed facem ostentans. Non deest Cupido. Et Hirco insidet, & Cornu inflat. Hirco insidet, qualiter in Familia Fonteja, qualiter & Pueri, in Anthol. L. I. c. 33. Ep. 28. quem locum Per-Illust. SPANHEMIUS suggessit:

Ἡνία δή τοι παῖδες ἔνι Τράγε φοινικόεντα
Θέντες, καὶ λασίῳ φιμὰ περὶ στόματι,
Ἵππια παιδέυουσι θεοῦ περὶ ναὸν ἄεθλα,
Ὄφρ' αὐτοὺς φορέῃς ἤπια τερπομένους.

Habenas

Habenas Tibi pueri, Hirce, purpureas
Imponentes, & hirſutum capiſtrum in os,
Equeſtria ludunt Dei apud Templum certamina,
Ut ipſos portes blandè exhilaratos.

In noſtra Gemma non tantùm puer eſt, ſed puerorum princeps Cupido, Isque non habenas moderatur, ſed, ut dictum, cornu inflat. Digna Populari Venere muſica! dignus triumphus!

Venerem ego, excepit ARCHÆOPHILUS, non niſi unam hactenus credidi, Tu autem duas ſtatuis, Cœleſtem & Popularem: Quis autem aſſerti author? Et unde Vulgaris Tibi notitia exſurgit? Pauſanias, reſpondit DULODORUS, ad utrumque ſe ſiſtit. Ita ille in Eliac. Poſt: Ἔστι δὲ Ἀφροδίτης ναὸς, καὶ τὴν μὲν ἐν τῷ ναῷ καλοῦσιν οὐρανίαν, ἐλέφαντος δὲ ἐστὶ καὶ χρυσοῦ, τέχνη Φειδίου. τῷ δὲ ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ χελώνης βέβηκε. Τῆς δὲ περιέχεται μὲν τὸ τέμενος θριγκῷ, κρηπὶς δὲ ἐντὸς τοῦ τεμένους πεποίηται καὶ ἐπὶ τῇ κρηπῖδι ἄγαλμα ἀφροδίτης χαλκοῦν, ἐπὶ τράγῳ κάθηται χαλκῷ. Σκόπα τοῦτο ἔργον. Ἀφροδίτην δὲ πάνδημον ὀνομάζουσι. *Eſt,* inquit, *Veneris ædes. Quæ ibi colitur,* οὐρανίαν *COELESTEM Venerem vocant. Ejus ex ebore & auro ſignum eſt, Phidiæ opus, altero quidem pede teſtudinem premit. Ara ipſa Maceriâ eſt circumſepta: Intra Maceriam Crepido ſuper quâ Veneris, quam* πάνδημον *POPULAREM nominant, ſignum ex ære. CAPRO INSIDET ex eâdem fabricato materiâ, Scopæ opus.* Hæc Pauſanias, qui & alibi Tres Veneres ſtatuit, *Cœleſtem*, *Popularem* & *Apoſtrophiam*, additque cognomina impoſuiſſe Harmoniam: *Uraniæ*, purum ſignificans, & corporum cupiditate vacantem amorem: *Popularis*, ob Venereos congreſſus: *Apoſtrophiæ*, quò ab exlege cupiditate & inceſtis ſtupris hominum genus averteret. Vides ARCHÆOPHILE, non fruſtrà me Veneres diſtinxiſſe, non fruſtrà Popularem in Gemma agnoſcere. Caper enim, cui ea inſiſtere dicitur, hîc ab ejus curru religatus cernitur, animal tantæ libidinis, ut etiam mulieres cum eo coiviſſe, imò & ipſum præterea pro Deo cultum, uti jam ſuprà notavimus, Herodoto memoretur.

De Hirci natura, inquit ARCHÆOPHILUS, nemo inficias ibit, at de Venere πανδήμῳ permitte pauliſper adhuc dubitem. Apud Phurnutum lego, Venerem *Uraniam*, *Pandemon*, & *Pontiam* dictam eſſe, quòd in Cœlo, Terrâ, & Mari vim habere exiſtimaretur. Et Apollodorus Venerem Πάνδημον Athenis, ait, vocatam, quòd ad forum antiquum poſita eſſet, in quo ſoleret Πᾶν δῆμος *omnis Populus* ad conciones convenire. Nonne hæc Etymologia convenientior? Eòdem res cadit, inquit DULODORUS; Sive enim ab omni populo Athenienſi, ſive ab omni populo terreſtri nomen deducas, ubique tamen ex Numinis poteſtate Venereos congreſſus intelliges. Adeò his dediti ſunt mortales, ut omnes ſatyrion bibiſſe credas, præſertim ubi ver appropinquaverit, tunc enim teſte Oppiano Κυνηγετ. Α. ỷ. 388. ſeqq.

Καὶ κάπροι πυρόεντες ἐοπχμάζουσι σύεσσι,
Καὶ χίμαροι λασίοισσιν ἐφιππεύουσι χιμαίραις,
Καὶ δ' αὐτοῖς, μερόπεσσιν ἐν εἴαρι μᾶλλον ἔρωτες,
Εἴαρι γὰρ ΠΑΝΔΗΜΟΣ ἐπιβρίθει ΚΥΘΕΡΕΙΑ.

Et apri ignei incumbunt ſuibus,
Et Hirci hirſuti inequitant Capris;
Quin etiam ipſis hominibus vere magis fervent amores,
Vere namque PUBLICA *ingruit* VENUS.

Z Publi-

Publica? infit ARCHÆOPHILUS; Atqui suprà *Popularem* appellâsti? Utrum nomen præferas, respondit DULODORUS, perinde est, imò poteris etiam cum Lucretio *Vulgivagam*, & cum Apulejo I. Apolog. *Vulgariam* vocare, simulque Tibi in mentem revocare Nicandrum in tertio Colophoniacῶν apud Athenæum, ubi Solonem primum, ait, Πανδήμου Ἀφροδίτης Ἱερὸν, *Veneris vulgaris templum* constituisse ex pecunia prostitutarum.

Egregium, inquit ARCHÆOPHILUS, procul dubio fuerit Deæ sacrificium! Tale fuit, respondit DULODORVS, quale merebatur, cui Caper gratus, ei Capra oblata est. Lucianus se testem sistit. In Dialogis meretriciis ex ore matris ad Musarium filiam, *si amatorem*, inquit, *invenerimus, qualis Chærea fuit, Veneri* Πανδήμῳ *immolandum censeo* λευκὴν μηκάδα *candidam capram.* Sed hæc deliciis suis fruatur. Sequentibus in Gemmis

VENUS
ΕΠΙΠΟΝΤΙΑ sive MARINA

in Cameo

Se nobis offert, non qualis ex mari egrediens ab Augusto in delubro divi Patris dedicata est, Græcè Ἀναδυομένη dicta, uti Plinius memorat; Sed Delphino illic insidens, hîc insistens: illic divaricatis pedibus, qualiter alibi Cupido solet, hic erecto corpore, qualiter & Palæmon puer, apud Pausaniam, in Corinthiacis. Delphines Veneri sacros esse, manifestum est ex Statuis & Signis Deæ, quibus non rarò delphinus affictus cernitur; Manifestum est ex Gellio, cui delphines *Venerei* audiunt. Non caret Consecratio ratione; quid enim Venus arrogantiùs vel equitare, vel calcare poterit, ut in maris incolas vim suam significet extendi? quàm aquatilium principem, de cujus genere Oppianus, Ἁλιευτικῶν. B. ℣. 539. seqq.

Ὅσσον γὰρ κούφοισι μετ' οἰωνοῖσιν ἄνακτες
Ἀιετοὶ, ἢ θήρεσσι μετ' ὠμηστῇσι λέοντες,
Ὅσσον ἀριστεύουσιν ἐν ἑρπυστῆρσι δράκοντες,
Τόσσον καὶ Δελφῖνες ἐν ἰχθύσιν ἡγεμονῆες.

Quantum leves inter aves reges
Aquilæ, aut feras inter crudiferas Leones,
Quantum excellunt in reptilibus Dracones:
Tantum etiam Delphini inter pisces sunt principes.

Non displicet ratio, inquit ARCHÆOPHILUS, modo grave non sit, de maritimo Veneris & ortu & dominatu quædam addere, fateor enim me rem, licet vulgò notam, nondum penitùs imbibisse. Dubium movet Germanicus Cæsar,

ſar, qui ad Aratum, Venerem ex ovo, cœlitùs in Euphratem delapſo, memorat prognatam. Id quorundam opinio fuiſſe poterit, reſpondit DULODORVS, communior autem, eſt de ortu marino; De eo enim, præter Orpheum, cui ποντογενὴς Venus dicitur, docet egregius Heſiodi locus Theogon. ỷ. 190. ſequentibus, ubi cum à Saturno Cœlum exſciſſum, teſticulosque in mare projectos memorâſſet, ſubjecit:

Ὣς φέρετ' ἀμπέλαγος πουλὺν χρόνον, ἀμφὶ δὲ λευκὸς
Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροὸς ὤρνυτο. τῷ δ' ἐνὶ κούρη
Ἐθρέφθη. πρῶτον δὲ κυθήροισι ζαθέοισιν
Ἔπλετο, ἔνθεν ἔπειτα περίῤῥυτον ἵκετο κύπρον
Ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ Θεός.

Sic ferebatur per pelagus longo tempore, circumcirca verò alba
Spuma ab immortali corpore oriebatur: in ea puella
Innutrita eſt: Primùm verò ad Cytheras divinas
Vehebatur. Inde tum circumfluam pervenit ad Cyprum.
Prodiit verò veneranda formoſa Dea.

Hæc de ortu inſtruunt, inquit ARCHÆOPHILUS; Quis autem de Dominatu? Leander apud Muſæum, reſpondit DULODORUS; Cujus verbis, quid obſtat, quò minus & Te alloquar?

Ἀγνώσσεις ὅτι κύπρις ἀπόσπορος ἐστὶ θαλάσσης
Καὶ κρατέει πόντοιο?

Ignoras, quod Venus nata eſt è mari
Et dominatur ponto?

De Tritone, inquit ARCHÆOPHILUS, adhuc dubium eſt an id monſtrum à Veneris famulitio fuerit? An purum figmentum Tritones ſint, an verò re ipsâ tales inveniantur? A famulitio Veneris fuiſſe, reſpondit DULODORUS, infrà docebimur. An purum figmentum fuerint, an non, anceps diſquiſitio eſt. Si Plinium audias, poſterius credideris; Is enim Lib. IX. c. 5. *Tiberio Principi*, inquit, *nunciavit Olyſipponenſium Legatio, ob id miſſa, viſum auditumque in quodam ſpecu conchâ canentem Tritonem, quâ noſcitur formâ.* En publicum teſtimonium, cui quis contradicat? Concha canentem facit, qualiter in altera Gemmâ viſitur, qualiter & Virgilio memoratur, cui eam ob cauſam *Canorus* audit.

De Venere, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, nondum acquieſco. Rationem ortûs doceri cupiam, incongruum enim videtur, *Mari* natam, quæ Hominibus potiſſimùm imperat. Phurnutus ſatisfaciet, reſpondit DULODORUS. *Conſentaneum,* inquit, *eſt, Venerem nullam aliam ob cauſam è Mari natam perhiberi, quàm quòd ad omnium Generationis cauſam motu & humiditate opus ſit, quæ utraque in Mari abundant.* Sed quid diutiùs in Mari moramur? quin potius ſequentes Gemmas inſpiciamus, in quibus

VENUS ET CUPIDO

in Cameo

Viſuntur, in alterâ quidem ſe invicem amplexantes, in alterâ autem, illa cum telo, hic autem (liceat Ovidii verſum propoſito accommodare.)

Ante Deam matrem cornu tibicen adunco.

Ad primam Gemmam, inquit ARCHÆOPHILUS, in mentem mihi venit Cupido, ſub habitu Aſcanii Didonem decipiens, de hoc enim Virgilius Lib.I. Æ.

Ille ubi complexu Æneæ, colloque pependit,
Et magnum falſi implevit Genitoris amorem,
Reginam petit: hæc oculis, hæc pectore toto
Hæret, & interdum gremio fovet, inſcia Dido,
Inſideat quantus miſeræ Deus!

Admitterem placitum, reſpondit DULODORUS, ſi alæ deeſſent, illas enim Cupidinem, cùm Aſcanium ſimularet, exuiſſe, jam ſuprà monui. De Venere Cupidinem amplexante, imò & oſculante ſuccurrit Nonnus L. XXXIII. ℣.143. ſeqq.

Μέσον ἀγκὰς ἑλοῦσα γαληνιόωντι προσώπῳ
Πεπταμένῳ πήχυνε, γεγηθότι κοῦρον ἀγοστῷ,
Γούνασι κουφίζουσα φίλον βάρος. ἑζομένου δὲ
Καὶ στόμα παιδὸς ἔκυσε, καὶ ὄμματα.

Medium in ulnas trahens ſerenâ fronte
Volantem amplexa fuit gaudenti puerum manu,
Genibus elevans ſuave onus, ſedentis verò
Et os pueri oſculata eſt & oculos.

Quid concinnius ad Gemmam dici poteſt?

Nihil, inquit ARCHÆOPHILUS, & ſi de Cupidine, cornu inflante, ſimiliter doceas, habebo quod mihi gratuler. Ut poſſim, reſpondit DULODORUS, non abs re dubites, neque enim niſi his in Cimeliis, Cupidinem cornu ſonorum, vel vidiſſe memini vel legiſſe, quanquam res præter Antiquitatis genium non ſit. Conſtat enim, Cupidinem non ſemper telis & facibus, ſed & muſicis inſtrumentis conſpicuum fuiſſe: Exemplum eſſe poteſt & in ſequentium priore

CUPIDO MUSARUM,

in Cameo

Eſſe poteſt ille, quem, Pauſaniâ teſte, Pauſias fecit. Verba addo ex Corinthiacis: Παυσίου γράψαντος βέλη μὲν καὶ τόξον ἀφεικὼς ἔρως, λύραν δὲ ἀντ' ἀντῶν ἀράμενος φέρει.

φέρει. *Pausia,* inquit, *pingente, Cupido abjectis arcu & sagittis Lyram tenet.* Si Lyram tenuit Cupido, quid mirum si hîc fistulam, & supra cornu? Idem scil. de Cupidine forsan dixeris, quod suprà de Hymenæo, quem & ipsum fistulam inflâsse ex Claudiano docui: Scilicet Lyram aut Citharam ad amores urbicos, Fistulam autem & Cornu ad pastoritios pertinere.

An quod hæc instrumenta Nuptiis adhiberent? inquit ARCHÆOPHILUS. Fortassis, respondit DULODORUS, neque enim alia ratio succurrit. Quanquam quid prohibet & ad Musas respicere, quarum & sanctitatem & pietatem Ara demonstrat, quæ utrâque in Gemmâ visitur.

Ad Musas? excepit ARCHÆOPHILUS; Atqui in Musas Cupidini nullum imperium esse, Venus apud Lucianum in Dialogis Deorum ait. Locus pro me facit, inquit DULODORUS; ipse enim Cupido respondet: Ἀιδοῦμαι ἀυτὰς, σεμναὶ γὰρ ἐισι, καὶ ἀεί τι φροντίζουσι, καὶ περὶ ᾠδὴν ἔχουσι, καὶ ἐγὼ περίσταμαι πολλάκις ἀυταῖς, κηλούμενος ὑπὸ τοῦ μέλους. *Has revereor*, inquit, *sunt enim vultu pudico ac reverendo. Præterea semper aliquo tenentur studio, semper cantionibus animum intentum gerunt, quin ipse etiam non rarò illis assisto, carminis suavitate delinitus.* Addere hîc possem Ludos, Cupidinis honori apud Thespienses celebratos, in quibus, Pausania teste, non tantùm Athletis, sed etiam Musicis, præmia posita sunt. Addere possem illud Euripidis: Μουσικὴν δ' ἄρα Ἔρως διδάσκει καὶ ἀν ἄμουσος ᾖ τὸ πρὶν. *Musicam docet amor, quamlibet ejus rudem prius.* Id quod Plutarchus allegat Sympos. I. & in Amator. explicatione ex amantium genio desumtâ, quòd omnia sua vel tristia vel jucunda carminibus complecti soleant, unde nec absurdè Antiqui, & ex Helicone Amorem in Gymnasium adductum, sint fabulati.

De Ara mihi incertum est, inquit ARCHÆOPHILUS, an amoris ea sit, an Musarum? Mihi pro Musis sentire placet, respondit DULODORUS, idque ideò, quòd verisimile sit, Cupidinem non sibi, sed Musis carmen modulari, non sibi sed Musis victimam mulcere. Aræ Musarum meminit Pausanias, & donum Musarum agnam fuisse, qualis in Gemmâ secunda visitur, ex Theocrito constat:

*Αἴκα ταὶ Μῶσαι τᾶν ὄϊδα δῶρον ἄγωνται
Ἄρνα τὺ σακίταν λαψῆ γέρας. αἰ δὲ καρέσκῃ
Τήναις ἄρνα λαφεῖν, τὺ δὲ τὰν ὄϊν ὕστερον ἀξεῖς.

*Si Musæ agniculam domo abduxerint,
Agnum tu pinguem accipies donum: sin placeat
Illis agnum accipere; Tu autem Ovem posterius abduxeris.*

Palma adhuc restat, inquit ARCHÆOPHILUS, Musis enim Laurus convenientior videtur, quod id arborum genus in Helicone frequentissimum fuerit. Helicon, inquit DULODORUS, in Bœotia fuit, & Palmarum Bœoticarum meminit Pausanias. Sed eò recurrere necesse non est: Ad Amorem fulvæ tectum velamine palmæ, non absurdè forsan protulero Amoris Magistrum, qui cùm leges amandi præscripsisset, laboris præmium Palmam expectabat:

*Dicite, Jo pæan! & jô bis dicite pæan!
Decidit in casses præda petita meos.
Lætus amans donet viridi mea carmina PALMA!*

Sed ad Aram revertitur contemplatio,

ΕΡΩΣ, ΙΜΕΡΩΣ καὶ ΠΟΘΟΣ
AMOR, APPETITUS & DESIDERIUM,

in Cameo

Eam circumstant, de ignibus certantes, non nudo, sed coronato, impositis lapidi. Ad Amores hæc pertinere, & Ætas, & apparens à tergo Ala evincunt: Evincunt Ignes super ara flammantes: Evincit Corona, quæ procul dubio myrtea est.

Duos hactenus Cupidines credidi, inquit ARCHÆOPHILUS, Ἔρωτα καὶ Ἀντέρωτα, de quibus & suprà Te docere memini. De Terno mihi adhuc obscurum est, non minus ac de distinctis, quæ adfers, eorum nominibus. De Terno amore, respondit DULODORUS, Meleager queritur in Anthologia. Lib. I. c. 27. pr.

Τρισσαὶ μὲν χάριτες, τρεῖς δὲ γλυκυπάρθενοι ὧραι,
ΤΡΕΙΣ δέ με θηλυμανεῖς οἰστροβολοῦσι ΠΟΘΟΙ.

Sunt Charites Ternæ, tres pulchræ horæque puellæ
Et DESIDERIUM me petit inde TRIPLEX.

De Nominibus est Pausaniæ testimonium: Σκόπα δὲ ΕΡΩΣ, καὶ ΙΜΕΡΩΣ καὶ ΠΟΘΟΣ, εἴδη διάφορα ἐστι κατὰ ταυτὰ τοῖς ὀνόμασι καὶ τὰ ἔργα σφίσι. *Scopæ*, inquit, *sunt AMOR, APPETITUS & DESIDERIUM, tàm diverso inter se habitu ac facie, quàm diversa sunt nomina ex ipsis Numinum potestatibus indita.*

At quæ differentia? inquit ARCHÆOPHILUS. In gradibus videtur consistere, respondit DULODORUS, id quod vel ex ipsâ nominum Etymologia adstruxeris. Ἔρως simplicem amorem denotat, quâ rem amamus, nondum autem ad eam potiundam trahimur. Ἵμερως non simplicem amorem, sed eum significat, quô rem amatam, licet non actu, tamen votis expetimus; Descendit enim ab ἱμείρω, quod ex Ἵεμαι *cupio* & ἐράω *amo* componitur. Πόθος ultimus videtur esse amoris gradus, utpote qui non tantùm amorem simplicem, non tantùm amorem rem amatam votis appetentem, sed eum significet, qui ipsô actu desiderat, & desiderando persuadet. Id vel inde colligas, quòd πόθος à πέποιθα deducatur, quod est à πείθω *persuadeo.*

Non ampliùs resisto, inquit ARCHÆOPHILUS, imò potiùs secundum trinam hanc distinctionem, Ἔρωτα eum interpretor, qui solo capite & humeris visibilis est, is enim quietissimus videtur: Ἵμερον eum, qui alis & coronâ insignitur, hic enim, licet flammis manum admoveat, sibi tamen adhuc constare videtur; at tertius cùm valido nisu, utramque manum flammis admoveat, omninò Πόθον arbitrer. Non refragabor, inquit DULODORUS, ea enim procul dubio differentia est, quam & Scopas observavit. Quicquid sit, rarum est κειμήλιον, non minus ac in sequenti

CUPI-

CUPIDO
CUM
FVLMINE ET LEONIS PELLE.

in Cameo.

QVid ais DULODORE? infit ARCHÆOPHILUS. Annon fulmen Jovis, & Leonis Pellis, Herculis insigne est? Est, ait Ille, sed cùm & Hercules & Jupiter à Cupidine victi jam in superioribus apparuerint, quid mirum, si insignia eorum Cupidini cesserint? Elegans est Epigramma, quod suprà sub amore bellico protuli: Elegans, quod huic loco reservavi.

Συλήσαντες ὄλυμπον ἴδ' ὡς ὅπλοισιν ἔρωτες
    Κοσμοῦντ' ἀθανάτων σκῦλα Φρυασσόμενοι.
Φοίβου τόξα Φέρουσι, Δìος δὲ κεραυνὸν, Ἄρηος
    Ὅπλον καὶ κυνέην, Ἡρακλέους ῥόπαλον,
Ἐιναλίου τε θεοῦ τριβελὲς δόρυ, θύρσα τε Βάκχου,
    Πτηνὰ πέδιλ' Ερμοῦ, λάμπαδα Αρτέμιδος.
Ὀυκ ἄχθος θνητοῖς ἔικειν βελέεσσιν ἐρώτων
    Δαίμονες ὅις ὅπλων κόσμον ἔδωκαν ἔχειν.

Exuviis superûm læti decorantur amores,
    Alta quibus cœli est jam spoliata domus.
Extorsêre Jovi FULMEN, Phœboque Sagittas,
    Alcidæ Clavam, Marsque caret Galea.
Mercurio desunt Talaria, Faxque Dianæ,
    Sic Baccho Thyrsus, sic Pelagoque Tridens.
Nec mirum est jaculis homines quoque cedere amorum,
    Queis sua vel Superi sceptra dedere Dei.

De Herculis Clavâ loquitur Epigramma, inquit ARCHÆOPHILUS. De Leonis Pelle non loquitur. Quid tum? respondit DULODORUS, adeòne ea libertas Poëtis insolita videtur? Et Clava & Leonis Pellis, utraque Herculis insigne est, & sive hanc, sive illam in Amoris manibus intuearis, utrinque Herculem devictum intelligis.

Hæc non abs ratione, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam humani pectoris arrogantia in incerto relinquat, Dii ejusmodi sub simulacris, an verò Homines adumbrentur? Argutè hæc, respondit DULODORUS, & si Plinium audias, etiam verè: *In Curia Octaviæ*, inquit, *quæritur de CUPIDINE FULMEN TENENTE. Id demum affirmatur, ALCIBIADEM esse, principem formâ in eâ ætate.* Sed hæc utcunque credantur, parvo equidem in discrimine pono. Leonis pellis sequentium Gemmarum me admonet, in quibus

AMOR

AMOR LEONUM BIGIS vectus.

in Cameo.

CUrrui insidet, non minus ac Venus in Gemmâ suprà jam visâ. Commodè hîc succurrit Cupido Leone vectus, qui flagellum veluti tenere visitur in veteri simulacro, quod Liberalia exhibet, ac inter Admiranda Veteris Romæ à P. Bellorio vulgata prostat, id quod Per-Illust. SPANHEMIUS monuit: Succurrit Lucianus in Dialogis; Ibi enim, cum Mater Cupidinem â Leonibus Cybeles cavere juberet, subjicit ipse: Θάῤῥει μήτερ, ἐπεὶ καὶ τοῖς λέουσιν αὐτοῖς ἤδη ξυνήθης εἰμὶ, καὶ πολλάκις ἐπαναβὰς ἐπὶ τὰ νῶτα, καὶ τῆς κώμης λαβόμενος, ἡνιοχῶ αὐτούς. οἱ δὲ σαίνουσί με καὶ τήν χεῖρα δεχόμενοι ἐς τὸ στόμα περιλιχμησάμενοι ἀποδιδόασι μοι. *Bono animo esto, Mater, siquidem Leonibus etiam ipsis jam familiaris sum factus, ità ut sæpè numero conscensis eorum tergis, prehensâque jubâ, Equitis ritu insidens illos agitem: At verò illi interim caudis mihi abblandiuntur, & manum ori insertam receptant lambuntque, deinde mihi reddunt innocuam.*

Hæc equidem, inquit ARCHÆOPHILUS, familiaritatem cum Leonibus indicant, Leonum autem aurigam, qualis in Gemmis visitur, non indicant. Quod deest, respondit DULODORUS, supplebit Epigramma Argentarii; Id enim, nisi quod pro Face Scuticam Amori tribuat, ad propositum optimè quadrat:

Ἀυγάζω τὸν ἄφυκτον ἐπὶ σφραγῖδος ἔρωτα
    Χερσὶ λεοντείαν ἀνιοχοῦντα βίαν
Ὅς τᾶ μὲν μάστιγα κατ᾽ αὐχένος, ᾆ δὲ χαλινοὺς
    Ἐυθύνει. Πολλὰ δ᾽ ἀμφιτέθηλε χάρις
Φρίσσω τὸν βροτολοιγόν. ὁ γὰρ καὶ θῆρα δαμάσδων
    Ἄγριον, οὐδ᾽ ὀλίγον φείσεται ἀμερίων.

Hoc est vertente Alciato:

Aspice ut invictus vires AURIGA LEONIS
    Expressus GEMMA Pusio vincat AMOR.
Utque manu hac scuticam tenet, hac ut flectat habenas:
    Utque est in pueri plurimus orbe decor.
Dira lues procul esto! feram qui vincere talem
    Est potis, à nobis temperet ille manus?

Amantum Patronum hæc arguunt, subjecit ARCHÆOPHILUS; Si rem penitiùs trutines, fortassè quod suprà & Venus Leonibus vecta ad Cybelen sive Terram relata fuit, simile quid etiam ad Cupidinem statueris; Utrobique enim potentia videtur adumbrari, quâ per Orbem Terrarum dominantur & Venus & Cupido. Ne sic quidem à vero abieris, respondit DULODORUS, idque ideò, quòd qui Leonem, terrestrium animalium principem, sub jugum misit

misit, rectè omnibus terrestribus dominari credatur, uti quæ Principem Maris subegit, etiam copiis marinis imperare, jam supra visa est. Qui sequentibus in Gemmis nostræ comtemplationi se sistit,

CUPIDO
DELPHINO INSIDENS

in Cameo.

Et ipse hôc symbolô dominium Maris sibi vindicat. Telum, quod elevat, & Neptunus, ejus satellitio addictus, non obscura sunt asserti fulcra.

Cupidinem Delphino insidentem, excepit ARCHÆOPHILUS, in Nummis Lucretiorum ad Cæsaris originem memini referri, an tale quid etiam in Gemmis? Fortassè, respondit DULODORUS, quanquam juxta notandum videatur, non tantùm originem eô schemate, sed omninò etiam Maris dominium adumbrari, quod Cæsar tantô conatu sibi vindicavit, ut etiam tempestatibus se superiorem crediderit. Nota ejus, cùm periclitaretur, ad Nautam vox est: *Cæsarem vehis, fortunamque Cæsaris!* Quid arrogantius dici potuit? Longè sanè superavit vesaniam Sexti Pompeji, licet hic se Neptunum ferret, Neptunus enim & ipse hîc à Cupidinis servitio est.

An & Neptunum percussit? perrexit ARCHÆOPHILUS; Omninò, respondit DULODORUS, id enim ut faceret, eum hortatur Venus apud Nonnum Lib. XLI. in fine, his versibus:

Θέλγε θεοὺς, καὶ μᾶλλον ἴσον βέλος ἕιν ἐνὶ θεσμῷ
Πέμπε ΠΟΣΣΕΙΔΑΩΝΙ καὶ ἀμπελόεντι Δυαίῳ
Ἀμφοτέροις μακάρεσσιν.

Oblecta Deos, & magis æquale telum in una lege
Mitte NEPTUNO & Viteo Baccho
Utrisque Diis,

Non degener, nec inobediens fuit Cupido; Ita enim in sequenti Lib. XLII. ℣. 10. & seqq.

Θοῦρος ἔρως πεφορημένος ὀξέι ῥοίζῳ
Παλλομένων πτερύγων ἀνεμώδεα βόμβον ἰάλλον
Ηερόθεν ῥοίζησε, καὶ Ἀσσυρίῃ παρὰ πέτρῃ
Εμπυρα δισσὰ βέλεμνα μιῇ ξυνώσατο νευρῇ,
Παρθενικῆς ὑπ᾽ ἔρωτος ὁμοῖιον ἐις πόθον ἕλκων
Διχθαδίους μνηστῆρας ὁμοζήλων ὑμεναίων
Δαίμονα βοτρυόεντα, καὶ ἡνιοχῆα θαλάσσης.

Impetuosus Amor, latus acuto stridore
Concussarum alarum, ventosum bombum mittens,
E Cælo stridorem misit, & Assyriâ in petrâ
Ignita duo tela uno conjunxit nervo,

Virginis ab amore consimilem in amorem trahens
Duplices Procos concordium nuptiarum,
Deum Viteum, & GUBERNATOREM MARIS.

Quid ais ARCHÆOPHILE? an satisfacit authoritas? Satisfacit, inquit ille, & si adhuc de velo docueris, quod & in superiorum quibusdam vidimus, & in propositorum secundo ventis expositum contemplamur, ultrà molestus non ero. Chlamys videri potest, respondit DULODORUS, de qua egregius locus apud Pollucem est. Lib. X. c. 27. Πρώτη δέ φασι χλαμύδα ὠνόμασε σαπφὼ ἐπὶ τοῦ ἔρωτος εἰποῦσα, ἐλθόντ᾽ ἐξ ὀυρανοῦ πορφυρὰν ἔχοντα προϊέμενον χλαμύδα. *Prima, ut fertur, Sappho Chlamydem dixit, de amore dicens, Cœlitus venientem, purpuream demissam habentem Chlamydem:* Nisi potiùs cum Catullo tunicam arbitreris Epigr. LXIX.

Quam circum-cursans hinc illinc sæpè Cupido
Fulgebat Crocinâ candidus in TUNICA.

Quanquam verius fortâsse Velum statueris, idque suffragante Per-Illust. SPANHEMIO, qui & Nummum Nicomediensium sub Commodo percussum, in quo Cupido Delphino similiter vectus flagellum teneat, Romæ sibi olim apud Fr. Gottfredum inspectum, gratiosè suggessit. Sed alia se sistunt. En

CUPIDINES
NVCES PINEAS COLLIGENTES.

in Cameo

QUid Nuces Pineæ ad Cupidines? inquit ARCHÆOPHILUS: An quòd arbor hæc amaritudine prædita, & amari ut plurimùm solent esse amores? Nescio an ratio valeat, respondit DULODORUS. Si ita philosopheris, potius ad fraudes & insidias respexeris; Pinum enim fraudum & insidiarum typum esse, quod Poma ejus cadentia per fraudem interimant, Servius docet, ad Æn. II. pr. Fraudibus autem & insidiis Amores delectari, vel unicô exemplô Acontii pateat, qui cùm Cydippam fefellisset, fraudem ita excusat:

— — *Si quid egimus arte*
Adstruxit verbis ingeniosus amor.
Dictatis ab eo feci sponsalia verbis,
Consultoque fui juris amore faver
Sit FRAUS huic facto nomen, dicarque DOLOSUS!

Et paulò post:

— — *Non omnia retia falles,*
Quæ Tibi, quàm credis, plura FEFELLIT amor.

Sed aliud mihi subesse videtur. Forsitan illud, perrexit ARCHÆOPHILUS, quòd arbores Pastorum amores audire, imò & loqui crederentur, secundum Virgilium Eclog. I.

Tu

— — *Tu Tityre lentus in umbrâ*
Formosam resonare doces Amaryllida sylvas.

Ita certè *Pinus loquentes* dixit idem Poëta, Ecl. 8.

Mænalus, argutumque nemus, PINOSque LOQVENTES
Semper habet, semper Pastorum ille AUDIT amores.

Non hoc, inquit DULODORUS; Imò aliud est. Pinum Pani sacram novi, denuò subjecit ARCHÆOPHILUS, idque ex fabula, qua Pytin puellam à Borea, cui Deum prætulerat, saxo illisam & à Tellure in arborem mutatam, temporibus memoratur præcinxisse. Sed quid hoc ad rem? Multum, inquit DULODORUS,

— — *Habet arbor amores*
Fagus, & Arcadio PINUS amata Deo.

Inquit Propertius L. I. El. 18. Et si rationem quæras, Pan Deus Naturæ credebatur, & Naturæ imaginem præferre Pinum, D. Ambrosius author est.

Hæc si ita sint, excepit ARCHÆOPHILUS, jam patet, cur Pinus etiam Matri Deûm dicata legatur, nam & hæc Naturæ, si non universæ, saltem terrestris Dea fuit. Imò respondit DULODORUS, etiam patet, cur Pinus Cordis hieroglyphicum fuerit, id quod propositum vel maximè tangit. Non tantùm scilicet, quòd formam ejus referat, uti Capite primô ex Suida notavimus, sed etiam, quòd Cor Naturæ quasi centrum & vita sit. Inde sanè constat, Cupidines Nuces Pineas colligentes, nihil aliud significare, quàm voluptates Corda sibi mancipantes, hæc enim præcipua Cupidinum præda sunt. Modernus Gemmæ Possessor lemma addidit:

MATURUM IMMATURA LEGEBAT.

Ad eum casum inventum restringens, quô virgo immatura amoris maturi fructus carperet, sive maturum sibi vindicaret, quem Horatius L. II. Od. 5. ab amore deterret, ita canens:

Nondum subactâ ferre jugum valet
Cervice, nondum munia comparis
Æquare, nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentes est animus Tuæ
Campos juvencæ, nunc fluviis gravem
Solantis æstum, nunc in udo
Ludere cum vitulis salicto,
Prægestientis. Tolle Cupidinem
Immitis uvæ!

Ab Uva simile mutuatur, idque fortassis ob libidinem ebriosorum, ad quam opportunè se sistit

BACCHUS
CUPIDINI FACEM
porrigens,

Idque duplici ſenſu. Duplici? interrogavit ARCHÆOPHILUS. Mihi ſufficiens ratio in Vino videtur latere, ſecundum illud Ariſtophanis apud Athenæum:

Ἡδύς τε πίνειν ὄινος Ἀφροδίτης γάλα,
Ὃν πολὺν σπῶντες ἔνιοι παρανόμων ἀφροδισίων ὄρεξιν λαμβάνουσιν.
Suave potu vinum eſt, nempe Veneris lac,
Quod multum haurientes nonnulli flagitioſâ & illicitâ Veneris Cupiditate inflammantur. Ex his utique, cur Bacchus Cupidini facem porrigat, abundè conſtat. Si vinum reſpicias, inquit DULODORUS, duo genera excipias neceſſe eſt, Trœzenium, & id, in quo Mullus ſuffocatus fuit; illud enim Gignendi poteſtatem auferre, hoc impotentiam ad Venerem inducere, ex Athenæo conſtat. In reliquis Tibi facile aſſentior, Callimacho enim authore,

Ὄινος μὲν πυρὶ ἴσον ἔχει μένος
— — Οὔτ᾽ ἂν ἐς ἄνδρα
Ἔλθῃ. — —
Vinum igni ſimili robur habet,
— — ſi in virum
Devenerit. — —

Sed hoc non tantùm de amore flagitioſo & illicito intellectum velim, ſed etiam de moderato & honeſto. Nobile eſt effatum Eubuli apud eundem Athenæum, qui poculum amoris & voluptatis ſecundo loco ponit, inter ea, quæ ſapientibus conveniunt:

Τρεῖς γὰρ μόνους κρατῆρας ἐγκεραννύω
Τοῖς εὖ φρονοῦσι. τὸν μὲν ὑγείας ἕνα
Ὃν πρῶτον ἐκπίνουσι. Τὸν δὲ δεύτερον
Ἔρωτος, ἡδονῆς τε. Τὸν τρίτον δ᾽ ὕπνου,
Ὃν εἰσπιόντες οἱ σοφοὶ κεκλημένοι,
Ὄικαδε βαδίζουσι.
Tria ego pocula tantùm miſceo
Illis, qui ſapiunt: Unum bonæ valetudinis,
Quod omnium primum bibunt: Deinde ALTERUM
AMORIS & VOLUPTATIS: Soporis tertium.
Hoc epoto, ii quos Sapientes dicimus
Se ſe domum recipiunt.

Ut omnium rerum, inquit ARCHÆOPHILUS, ita etiam vini & uſus & abuſus eſt, & ſi hunc ſenſum duplicem arbitraris, jam nihil mihi vel contrariaris, vel

vel novi proponis. Imò, reſpondit DULODORUS, aliud eſt, quod ad hanc Gemmam monitum velim, Bacchum ſcilicet non tantùm ob calorem vini, Lampadem Cupidini tradere, ſed etiam ob calorem Solis, quô omnia vivificantur, & ad amorem incitantur. Bacchum enim Solem eſſe, Docti jam dudum viderunt. Conſuli poteſt Macrobius, aliique.

Si ita ſe res habet, excepit ARCHÆOPHILUS, opinioni non contradixerim, quanquam mihi adhuc dubium videatur, an Bacchus, apud Antiquos cum Face aut Lampade fuerit effictus? De Cupidine id audivi, ſed de Baccho quis author? Plures, reſpondit DULODORUS. An neſcis locum Pauſaniæ de Baccho Lamptere Pellenæorum? En verba! Τοῦ δὲ ἄλσους τῆς σωτείρας Ἱερὸν ἀπαντικρὺ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΛΑΜΠΤΗΡΟΣ ἐστὶν ἐπίκλησιν. τούτῳ καὶ λαμπτηρίαν ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ δᾷδάς τε ἐις τὸ ἱερὸν κομίζουσιν ἐν νυκτὶ, καὶ ὄινου κρατῆρας ἱστᾶσιν ἀνὰ τὴν πόλιν πᾶσαν. *Contra lucum Soſpitæ eſt LIBERI PATRIS templum, quem LAMPTERA nuncupant, feſtumque ei diem LAMPTERIA celebrant, & faces in templum inferunt noctu, & vini crateras ſtatuunt per Urbem totam.*

Nihilne præterea? infit ARCHÆOPHILUS. Hæccine non ſufficiunt? reſpondit DULODORUS. Non dixerim, ſubjecit ille, cùm non Bacchus Lampter, ſed Pellenæi faces geſtaſſe dicantur. Accedit, quod λαμπτὴρ non *faciferum*, ſed *facem* ſignificat, id quod ex Heſychio planum eſt. Si rem Grammaticè exigas, reſpondit DULODORUS, inficias non ierim, ſed omninò monendum, Diis affingi, quæ Cultoribus Deorum conveniunt, inſolitum non eſſe. Nihil vulgarius, quàm aris adſtantes pateram præferre, cùm tamen non Dii id faciant, ſed homines. Sed agè, ſi Bacchus λαμπτὴρ minus placet, placebit ſine dubio ipſe Bacchus facibus Gigantes debellans, de qua re Nonnus Dionyſ. 48. ℣. 57.

Πυρὶ μάρνατο βάκχος ἐς ἠέρα δαλὸν ἰάλλων.
Igne pugnabat Bacchus in aëra LAMPADA jactans.

Hæc ratio quid ſi ſuperiora confirmet? Licet enim pugna hæc in Thracia memoretur, nihil tamen mirum, ſi Achaica Pellene ſub Epitheto λαμπτήρος coluerit memoriam facti ejus, quod cum Gigantum ſtrage in Pallene convenit. Pallene & Pellene tantùm non differunt, ut non altera alterius gloriam ſibi vindicaſſe commodè poſſit credi. Quicquid ſit, Bacchum face uſum, ad minimum inde conficitur, id quod & Euripides teſtatur in Bacchis ℣. 145.

Ο βακχεὺς δ' ἔχων
Πυρσώδη φλόγα πεύκας.
Ipſe vero Bacchus geſtans
Ignitam facem Piceæ.

Et Pauſanias, apud quem δᾷδα ἔχων ἴακχος *facem præferens Bacchus*, Praxitelis opus, in templo Cereris memoratur. Cauſam, inquit ARCHÆOPHILUS, fortaſsè ſuppeditavit mos, quô in conviviis ſimulacra Lampades præferentia expoſuêre. Ita Lucretius L. II.

Aurea ſunt juvenum ſimulacra per ædes,
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis Epulis ut ſuppeditentur.

Et Athenæus, qui in nuptiis Carani narrat, Cupidines, Dianas, Panes, Mercurios, & hujusmodi alias imagines, Lampadibus argenteis, tanquam facibus, præluxiſſe. Imò & Poëtarum parens Homerus in Odyſſ. Lib. VII. ℣. 100. ſeq. ubi de Alcinoi Regia & Phæacum Proceribus convivio exceptis:

Χρύσειοι δ'. ἄρα κοῦροι ἐϋθμήτων ἐπὶ βωμῶν
Ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες.

Aurei verò juvenes fabrefactas ad aras
Stabant, ardentes FACES manibus gestantes.

Causa hæc fuerit nec ne, respondit DULODORUS, de eo non disceptabo, Illud certum est, Bacchum non tam in conviviis facibus usum, quàm in bellis, uti ex allatis constat, & in publicis Solennitatibus, id quod Tiresias apud eundem Euripidem in Bacchis ℣. 306. Chorum allocutus:

Ἀυτὸν ὄψει κἀπὶ Δελφίσιν πέτραις
Πηδῶντα σὺν πεύκαισι.
Videbis eum in Delphicis saxis
Salientem cum FACIBUS.

Si causam requiras, potiorem, ut supra vidimus, in vini natura repereris, quòd ardens est, vel etiam in Sole, quem cum Baccho eundem Macrobius censet. Ægyptios Lampadum inventores esse, Clem. Alexandrinus L. I. Stromatum author est, & aliunde constat Ægyptios Bacchum Phosphorum sive Luciferum coluisse. Quid si hinc colligam, primos Ægyptios Baccho Lampada dedisse? Quid si ideò dedisse, quòd ipse Luminis author esset? Sed ecce! Succedit

BACCHUS ΑΙΣΥΜΝΗΤΗΣ.

in Cameo

INcognitum mihi est hoc Bacchi cognomen, inquit ARCHÆOPHILUS. Apud Pausaniam ejus mentio est, respondit DULODORUS, Verba, ut ut multitudine tædiosa, tamen, quia de re instruunt, subjicio, ut fidem habeas: Ὄυτε μὲν ὁι πατρεῖς ἀλλόν τινα ἤ τὸν Ἐυαίμονος ἔχουσιν Ἐυρύπυλον ἐν μνήμῃ, Ὁι καὶ ἐναγίζουσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἐπειδὰν τῷ Διονύσῳ τὴν ἑορτὴν ἄγουσι. Τῷ Θεῷ δὲ τῷ ἐντὸς τῆς λάρνακος ἐπίκλησις μέν ἐστιν Ἀισυμνήτης. Ὁι δὲ αὐτὸν ἐς τὰ μάλιστα θεραπεύοντες, ἐννέα τέ ἐισιν ἄνδρες, ὃυς ἂν ἐκ πάντων ὁ δῆμος προέληται κατ᾽ ἀξίωμα, καὶ ἶσαι γυγαῖκες τοῖς ἀνδράσι. μιᾷ δὲ ἐν τῇ ἑορτῇ νυκτὶ ἐις τὸ ἐντὸς Φέρει τήν λάρνακα ὁ ἱερεὺς. ἅυτη μὲν δὴ ἡ νὺξ γέρας τοῦτο ἔιληΦε. Καταβαίνουσι δὲ καὶ ὁπόσοι δὴ τῶν ἐπιχωρίων παῖδες ἐπὶ τὸν Μέιλιχον ἀστάχυσιν ἐστεΦανωμένοι τὰς κεΦαλὰς. Ἐκόσμουν δὲ ὅυτω καὶ τὸ ἀρχαῖον, ὅυς ἄγοιεν τῇ Ἀρτέμιδι θύοντες. Τὰ δε ἐΦ᾽ ἡμῶν στεΦάνους μὲν τῶν ἀσταχύων ἀποτίθενται παρὰ τῷ Θεῷ. Λουσάμενοι δὲ τῷ ποταμῷ, καὶ ἄυθις στεΦάνους ἐπιθέμενοι κισσοῦ, πρὸς τὸ ἱερὸν ἴασι τοῦ Αισυμνήτου. *Patrenses quidem ipsi Eurypilum unum ex antiquitatis patriæ monumentis norunt, Evæmonis filium. Cui parentalia faciunt post Liberi Patris sacrum. Deo, qui in arcam fuerat abditus, cognomen est ÆSYMNETES. Præsunt ejus religioni novem viri è Civitatis principibus, & fœminæ primariæ totidem. Ac per dies quidem festos, nocte unâ, signum ex arcâ depromit Sacerdos. Ea nox hanc habet prærogativam. Descendunt etiam ad Milichum fluvium oppidanorum liberi omnes cum spiceis coronis, & eôdem omninò ornatu, quô ad aram olim Dianæ qui mactandi erant, deducebantur. Eas coronas Deæ nunc suspendunt; ac deinde, ubi se flumine abluerint, novis ex hederâ impositis coronis, ad ÆSYMNETÆ fanum*

fanum procedunt. Hactenus Pausanias, cujus fide Bacchum Æſymnetam dictum haud arbitror inficiaberis.

Non facio, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed illud exquirere libet, qua ratione Bacchum Æſymnetam in Gemmâ agnoſcas? neque enim vel unicum hic Bacchi ſymbolum cerno. Clar. Vaillant, reſpondit DULODORUS, conjecturam mihi ſuppeditat. Is enim in Colon. T. I. pag. 297. in Nummo Patrenſium, poſt Triſtanum prolato, in quo figura nuda ad aram, ſacrificantis habitu ſtans, ſiniſtrâque ſimile planè ſimulacrum tenens viſitur, Eurypylum agnoſcit, ſiniſtrâ Bacchum Æſymnetam tenentem. Confer ſimulacra. Eadem utrinque juventus, & idem brachiorum defectus. Adeſt & ara, quæ & hîc viſitur. Imò nec Satyri à Baccho abludunt, conſtat enim, ex ejus hos comitibus fuiſſe.

Nec hoc negavero, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed inſtrumenta muſica me torquent, quid enim

Fiſtula diſparibus ſeptem compacta cicutis?

Quid Lyra vel ad Bacchum, vel ad Satyros? De Fiſtulâ, inquit DULODORUS, miror Te dubitare, cùm Panos ea inventum fuerit. Sed multis non morabor, & Fiſtulam & Citharam Baccho ſacrari ſolitam, vel exemplo Dorothei patet, qui, ut eſt in Epigr. Alcæi, Anth. L. I. c. 11.

Θηβαῖος γενεὴν, Σωσικλέος. ἐν δὲ λυαίου
Νηῷ φόρμιγγα θήκατο καὶ καλάμους.

Thebanus patriâ, natus Soſicle, Lyæi
In templo CITHARAM collocat & CALAMOS.

Bacchum ſcil. Muſices amantem, non tantùm eò colligas, quòd ejus ſtatua in Helicone fuiſſe, Pauſaniæ memoretur, ſed etiàm, quòd, eodem Authore, Bacchus μελπόμενος, ſive canens Athenis fuerit. Eodem facere poteſt, quod Diodorus Siculus de Oſiride, qui cum Baccho idem creditur, teſtatum reliquit, Muſarum & Apollinem non minus ac Satyros circumduxiſſe. Quid autem in re notâ diutiùs hæreo?

Te invitô, inquit ARCHÆOPHILUS, id non fiet, ad ignota potiùs regredimur. Bacchum Æſymnetam hîc præfigurari docuiſti, quid autem Æſymnetes ſignificet, nondum liquet. Lexicographi, inquit DULODORUS, *Certaminis præſidem & Curatorem* vertunt, quaſi dicas Ἀγωνοθέτην aut βραβευτὴν, allegato illo Homeri, Odyſſ. Θ. ℣. 258.

Αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ἀνέσταν
Δήμιοι. — —

Et additis Etymologiis, quòd ſcil. Αἰσυμνήτης dicatur, quaſi ὁ αἰσίμως νεμητικὸς τῶν δικαίων κατὰ τοὺς ἀγῶνας, ut ait Budeus: vel ſecundum Euſtatium, quod Αἰσυμνῆται dicantur οἱ τὸ αἴσιον νέμοντες τοῖς ἀγωνιζομένοις: vel ut alibi ex Ariſtarcho docet, παρὰ τὸ αἴσιμον νέμειν. Et iterum Αἰσυμνητὴρ ὁ τῶν αἰσίων μνήμην ποιούμενος, vel ὁ τὸ αἴσιον ὑμνῶν, uti videre eſt apud Henricum Stephanum in Theſ. L. Gr.

Multa profers, inquit ARCHÆOPHILUS. Quid autem inter tàm diverſas opinionum ſententias eligendum? Nihil, reſpondit DULODORUS; priores enim Etymologias, litera Y. quæ in voce Αἰσυμνήτης occurrit, apertè reſpuit, & ultimam ne admittas, utriuſque vocabuli exitus prohibet. Ego potiùs ab αἶσα & ὑμνητὸς deducerem, quaſi *à ſorte celebratum* aut *electum*, eſt enim Αἰσυμνήτης *à ſorte electus*, ſive *judex*, ut apud Homerum, id quod ex appoſitâ voce Κριτὸς planum eſt, ſive Rex, ut apud Ariſtotelem Polit. III. c. 10. ubi tertium genus Monarchiæ, quod erat apud veteres Græcos, eorum memoratur, quos αἰσυμνήτας, ſivè *ſorte electos* vocârunt.

Quid

Quid autem hæc ad Bacchum? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. An & hic ſorte electus, ſive Judex, ſive Rex? Regem, inquit DULODORUS, Orpheus appellat, & apud Nonnum, L. λζ, circa finem, Bacchus non tantùm Certamina proponit, ſed & Certatores dirimit; Sorte autem id officii eum ſubiiſſe, fateor me, niſi ex hoc epitheto, nec dum obſervâſſe. In ſequenti Gemma

BACCHUS
CENTAURORVM BIGA VEHITVR.

CEntauros, inquit ARCHÆOPHILUS, Dianæ, & quidem alatæ, currum trahentes, in Numiſmate Trajani apud Triſtanum memini me vidiſſe, idque ideò, quòd à Diana Venationes didiciſſent, uti ex Oppiano Lib. II. Cyneget. princ. conſtat. Id Bacchum non excludit, ſubjecit DULODORUS. Etiam hujus currum trahentes, pluribus in monumentis videas. Tales occurrunt in Nummo Juliæ Severi à Nicæenſibus percuſſo, quem vulgavit Seguinus, & profundè, ut ſolet, interpretatus eſt Per-Illuſt. SPANHEMIUS, Diſſ. III. Tales etiam in Gemmis apud Doctiſſimum Cauſæum in Muſæo Romano pag. 42. Et apud Angelonum, ex quo Spicilegio meo intuli. Non deeſt Authorum ea de re ſuffragium. Nonnus Dionyſ. L. XIV. ℣. 267.

Ημιτελὴς χρεμέτιζεν ἀνὴρ κεκερασμένος ἵππῳ
Ιέμενος Διόνυσον ἐις ἑοῖς ὤμοισιν ἀείρειν.
Semiperfectus hinniebat vir commiſtus cum equo
Deſiderans Bacchum ſuis humeris portare.

Et verſu 264.

Καὶ λασίην κένταυρος ἔχων φρίσσουσαν ὑπήνην
Ἐις ζυγὸν αὐτοκέλευστος ἑκούσιον αὐχένα τείνας.
Et hirſutam Centaurus habens horrentem barbam
In jugum per ſe incitatus voluntarium cervicem extendens.

Ut alia taceam, quæ paſſim apud eundem Poëtam leguntur.

Ratio obſcura eſt, perrexit ARCHÆOPHILUS. Imò in aprico jacet, reſpondit DULODORUS, ſive ebrietatem reſpicias ſive feritatem. Hanc ad munera Bacchi miteſcentem Fulgentius ſuggerit Lib. II. Mythol. Et Centauros inſignes potatores fuiſſe,

Centaurea monet cum Lapithis rixa, ſuper mero
Debellata.

Nec fruſtra Euripides in Iphigenia in Aulide ℣. 1060.

Ἀνὰ δ' ἐλάταισι, στεφανώδει τε χλόᾳ
Θίασος ἔμολεν ἱπποβότας
Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τῶν θεῶν,
Κρατῆρα τε βάκχου.

Cum

Cum abiegnis verò telis & gramineis coronis
Turba venit Equestris
Centaurorum, ad Convivium Deorum,
Et Craterem Bacchi.

Aliud adhuc dubium ſubit, perrexit ARCHÆOPHILUS. Tibiæ & Lyra ſe oculis ingerunt; An hæc Centaurorum inſignia? Omninò, reſpondit DULODORUS, eadem enim præferunt etiam in Admirandis Romanarum Antiquitatum, eadem & in Galeria Giuſtiniana parte II. p. 104. Sed alia ſe ſiſtunt. Subit

ARIADNE A SATYRO DETECTA.

in Cameo

MInois hæc filia fuit, notiſſimi Cretenſium Regis. Theſeus eam, contra datam ob merita fidem, cùm in inſula Dia reliquiſſet, Bacchus inventam, ſuo deinceps conjugio dignatus eſt. Fabula legitur apud Catullum, Ovidium, aliosque. Jacet Ariadne, idque ad mentem Propertii, qui L. I. El. 3.

Qualis Theſeâ JACUIT cedente carinâ
Languida deſertis Gnoſia littoribus.

Nonnus Dionyſ. XLVII. ℣. 269. νυώουσαν, & Pauſanias in Atticis καθεύδουσαν *dormientem* memorant, cùm Bacchus ad rapiendam deſcenderet. Idem in Phocicis *ſaxo inſidentem*, quod & ipſum in Gemma noſtra cernimus.

Somnus aut habitus jacentis, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, rem non conficit, mihi non tam Ariadne hæc, quàm alia petulantiæ Satyri expoſita fœmina videtur, neque enim vel minimùm hîc Bacchi inſigne viſitur, nec Satyrorum ſalacitas in obſcuro eſſe poteſt, cùm vel ex ipſa appellatione pateſcat. De Salacitate, reſpondit DULODORUS, facilè aſſentior. Cùm autem Satyri non tantùm hâc innotuerint, ſed etiam Bacchi comites & miniſtri fuerint, cùm inſuper Ariadne eodem modo jacens vel à Satyro, vel in præſentia Satyri à Cupidine detecta, etiam aliis in monumentis proſtet, probabiliter utique pro eadem & hîc ſententiam tulero. Adi Galeriam Giuſtinianam, adi MCS. Pighianum, imò & Camæos Angeloni, ubique eam deprehendes, ut dictum, illic in præſentia Satyri à Cupidine, hîc autem à Satyro ipſo detectam. Catullus, cùm Ariadnem de perfidia Theſei querentem induxiſſet, ſubjicit:

At parte ex alia florens volitabat Jacchus
Cum Thiaſo Satyrorum & Nyſigenis Silenis,
Te quærens, Ariadna, tuoque incenſus amore.

Quid mirum? Si & per ſomnum Amor exſurgat. Exemplo eſſe poteſt, quam ſequenti in Gemma exhibeo,

AURA DORMIENS

DUas figuras video, inquit ARCHÆOPHILUS, alteram nubibus ſubnixam, alteram terræ incumbentem. Utra dormiens Aura ſit, niſi planiùs explices, diſcernere haud potero. Eam arbitror, inquit DULODORUS, quæ humi jacet. Humi? iteravit ARCHÆOPHILUS. Atqui in Faſciculis Tuis memini nubibus Auram incumbere, id quod & ratio phyſica ſuadet. Non Auram dico, reſpondit DULODORVS, quam Cephalus, venatibus laſſus, invocavit, ut ſibi vires reficeret; quanquam, ſi phyſicè rem conſideres, nihil obſtet, ut & hæc tàm telluri incumbere, quàm nubibus inſidere, credi poſſit, Aura enim utrinque dominatur; Sed ego Lelantis & Peribœæ filiam loquor, Virginem ἀελλόπον *procellipedem*, quæ, cùm Dianæ comes fuiſſet, injectâ per ſomnium Venereæ ſibi dulcedinis cupidine, juſtâ Deæ vindictâ, quam & ipſam ad nuptias impellere conata fuerat, Bacchi & viribus ſuccubuit, & votis. Quis rei Author? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Nonnus, inquit DULODORUS, & quidem circa finem operis, ubi Auram à concubitu furentem, inde gravidam, gemellosque parientem, tandemque devorato filiorum altero, ſe ſubmergentem & Jovis voluntate in fontem mutatam, pluribus exequitur.

Si hinc Gemmam æſtimare debeam, perrexit ARCHÆOPHILUS, figuram, nubibus incumbentem, ritè Dianam dixerim, Auræ peccatis inſultantem. Non hanc, inquit DULODORUS, ſed Venerem credideris Auræ dormienti, amoris latices inſpirantem. Appoſitè ad rem prædictus Author. ℣. 258. ſeqq.

Καί ποτε διψαλέοιο πυραυγέϊ καύματος ὥρῃ
Παρθένος ὑπνώουσα, πόνων ἀμπάυετο θήρης.
Καὶ δέμας ἁπλώσασα Κυβελίδος ὑψόθι πόιης
Κρᾶτα περικλίνασα σαόφρονος ἔρνεϊ Δάφνης
Ἕυδε μεσημβρίζουσα, καὶ ἐσσομένων ὑμεναίων
Ἱμερτὴν ἐνόησε προμάντιον ὄψιν ὀνείρου.

Et quondam ſiticuloſi igne reſplendenti caloris horâ
Virgo dormiens à laboribus quieſcebat venationis.
Et corpus complanuns Cybelidem ſuper herbam,
Caput acclinans ad caſtæ ramum Lauri,
Dormivit meridians, & futurarum nuptiarum
Deſiderabilem cognovit præſignatricem imaginem ſomni.

Agnoſcis, ARCHÆOPHILE! *Virginem dormientem*, agnoſcis *dormientem ſuper herbâ, & caput ad arborem acclinem*, planè qualiter in Gemmâ viſitur: Imò & Veneris mentio eſt, in *imagine Somni*, *nuptiarum præſignatrice*, id quod vel inde conſtat, quòd experrecta non Daphnæ tantùm, ſed & Veneri irata memoratur.

At

At credibile non eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, Virginem ſe nudam compoſuiſſe; Quidni, reſpondit DULODORUS, cùm eadem paulò poſt non verita ſit, vel totum corpus oſtendere. Ita enim ad Dianam:

Δέρκεο πῶς μεθέπω βριαρὸν δέμας. ἠν ἴδε μορφὴν
Ἄρσηνα, καὶ ζεφύροιο θοώτερον ἴχνυον Ἄυρης,
Δέρκεο πῶς σφειγόωσι βραχίονες, ἠν ἴδε μαζοὺς
Ὄμφακας, οἰδαίνοντας ἀθήλεας.
Adſpice quomodo teneam fortè corpus: ecce formam
Virilem, & Zephyro velocius veſtigium Auræ.
Adſpice quomodo plenitudine diſtendantur brachia, adſpice mamillas
Immaturas, tumentes, non fœmineas.

Et iterum:

— — Πῶς σέο μαζοὶ
Ὄυ τινα κύκλον ἔχουσι περίτροχον, ὁιάπερ Αὔρης
Ἀυτομάτους κήρυκας ἀσυλήτοιο κορέιης.
— — *Quomodo tuæ mammæ*
Non quendam circulum habent circularem, qualiter Auræ
Spontaneos præcones non prædatæ virginitatis.

Sed Jupiter nos vocat, non qualis in Concilio Deorum Majeſtatis ſuæ jubar explicat, ſed qualis à Cupidine domitus non dedignatus eſt, vel bruti figuram ſubire. Notus eſt

RAPTVS EUROPÆ,

In Cameo

Pluribus in Numiſmatibus, non Sidoniorum tantùm, ſed & Cretenſium, & eorum, qui origines ſuas eò referebant, hactenus apparuit, ſed ſolo Tauri, Europam vehentis, ſub ſchemate. In propoſitâ Gemmâ, inquit ARCHÆOPHILUS, adſunt & Nereides, & Cupidines, & Tritones, quorum hi Conchas inflant, iſtæ Equis marinis inſident. Illorum alter, perrexit DULODORVS, in aëre volans Europam coronat, alter ſub Tauro aquis innatat. Nereis una tantùm conſpicitur, ſed ita poſita, ut plurium index eſſe poſſit, ab altero latere abſconditarum. Cupidines autem duo ſunt. An Eros & Anteros? interlocutus eſt ARCHÆOPHILUS, quem alii *amori contrarium*, alii & quidem, ut ſuprà docuiſti, rectiùs, *amorem mutuum* arbitrantur? Ritè ſentis, reſpondit DULODO-

 RUS,

RUS, nam Amor Jovis coronat Europam, & amor Europæ Jovem per æquora natantem comitatur.

Europam, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſiniſtram video Tauri cornibus applicare, dextrâ autem velum tenere. Id novi nihil eſt, repoſuit DULODORVS, pleraque eò habitu Numiſmata eam exhibent. Illud in Gemma notandum, quod candor, Tauri præſertim, egregiè cum Antiqua Authorum deſcriptione conveniat. Unicum citamus, ſed qui pleraque ferè eôdem modô exegit, quô in Gemma hac ſculpta viſuntur. Apud Lucianum, quem & ſupra citavimus, in dialogo Marinorum ultimo, Zephyrus ad Notum: *Deſcenderat,* inquit, *ad littus Europa ludendi gratiâ, ſecum aſſumtis Æqualibus ſuis. Jupiter autem,* TAURO *aſſimilatus, ludebat unà cum ipſis, pulcherrimus tum apparens, nam & ſummè* CANDIDUS, *&* CORNIBUS *pulchrè* REFLEXIS *erat, vultuque manſueto. Saltabat igitur & ipſe in littore, & mugiebat ſuaviſſimè, ita ut* EUROPA *ipſum* CONSCENDERE *auderet. Cæterum ubi hoc factum eſt, Jupiter citato curſu in mare* FERENS IPSAM *prorupit, & illapſus* NATAVIT. *Illa verò hâc re maximè attonita,* LÆVA *quidem* CORNU TENEBAT, *ne dilaberetur,* ALTERA *verò* PEPLUM VENTO JACTATUM CONTINEBAT. Et paulò poſt. *Mare ſtatim placidum fuit, & tranquillitate attonitâ planum ſe præbuit, nos autem omnes ſilentium agentes, nihil aliud, quàm ſpectatores ſolùm eorum, quæ fiebant, comitabamur.* CUPIDINES *verò juxta volantes paulùm ſuprà mare, ita ut ſummis pedibus aquam interdum contingerent, accenſas ferentes faces, hymenæum canebant.* NEREIDES *autem emerſæ undis Delphinûm tergis inſidentes obequitabant applaudendo, ſeminudæ pleræque. Præterea* TRITONUM *genus, & ſiquid aliud marinorum adſpectu formidabile non eſt, omnia circum puellam choreas agebant.* En Tritones! Cupidines! Nereides! Quis clarius ad Gemmam noſtram teſtimonium deſideret?

Mihi reſpondit ARCHÆOPHILVS, pace tuâ dixerim, DVLODORE amantiſſime, non omninò ſatisfaciunt. Nereides, Lucianus ait, Delphinis inſediſſe, at in Gemma equô inſidentem video: Tritones dicit Choreas agitaſſe, at eos video Conchas inflantes: Cupidinibus faces tribuit, ſed alterum cernis coronam ferentem, alterum per fluctus natantem. Nec hæc præter Antiquitatis genium, regeſſit DVLODORVS. De Cupidinibus ex ſuprà allatis conſtare poteſt. De Tritone conchas inflante ſubit Ovidius Lib. I. Met.

Cæruleum Tritona vocat, conchâque ſonanti
Inſpirare jubet, fluctusque & flumina ſigno
Jam revocare dato. Cava buccina ſumitur illi,
Tortilis in latum, quæ turbine creſcit ab uno,
Littora voce replet ſub utroque jacentia Phœbo.

Imò & in ipſo hoc Europæ raptu id memorat Nonnus Dionyſ. lib. I. ℣. 61.

Τρίτων δ' ἠπεροπῆα Διὸς μυκηθμὸν ἀκούων
Ἀντίτυπον κρονίωνι μέλας μυκήσατο κόχλῳ
Ἀείδων ὑμέναιον.

Triton fallacem Jovis mugitum audiens
Ex adverſo reſpondens Jovi, carmen mugiebat, conchâ
Canens hymenæum.

Ad Nereidem equo inſidentem ſuccurrit Gemma Auguſtini parte II. n. 17. ubi Nereis duobus Equis marinis vehitur, an ad ſtylum Pauſaniæ Eliac. priore? ἑξῆς ἵππων συνωρίδες, καὶ γυναῖκες ἐπὶ τῶν συνωρίδων εἰσὶν ἐσῶσαι. Νηρηΐδας τὲ γὰρ ἐπὶ τῶν συνωρίδων εἶναι (τεκμαίρονται.) *Equorum præterea bigæ & in illis inſiſtentes fœminæ. Et eas quidem quæ bigis vehuntur Nereidas eſſe, non obſcura conjectura eſt.*

Mirum

Mirum, inquit ARCHÆOPHILVS, cùm tamen Claudianus de Nupt. Hon. & Mariæ. Ubi varia animalia Nereidum recenset, Equos omiserit. En verba!

Varii vectæ Nereides ibant
Audito rumore feris. Hanc pisce volutam
Sublevat Oceani monstrum, Tartessia Tigris.
Hanc Timor Ægei rupturus fronte carinas
Trux Aries: Hæc cæruleæ suspensa Leænæ
Innatat: Hæc viridem trahitur complexa Juvencum.

Imò respondit DVLODORVS, etiam Tritones omisit, qui tamen & ipsi terga lascivientibus memorantur substravisse. Gemmas intuêre! Sunt

NYMPHÆ
TRITONUM MINISTERIO
PER AEQVORA VECTAE.

In Cameo

PLura in his Gemmis occurrunt consideranda. Alia Tritones adferunt, alia Nymphæ. De Tritonum forma doceri cupiam, inquit ARCHÆOPHILUS. Capitibus enim horrent, & infra umbilicum turpiter atros desinunt in pisces. De forma Tritonum, respondit DVLODORVS, citatur Virgilius lib. X. Æneid. ℣. 209.

Huc venit immanis Triton, & cærula Conchâ
Exterrens freta, cui laterum tenus hispida nanti
Frons hominem præfert, in pristin desinit alvus,
Spumea Semifero sub pectore murmurat unda.

Ex his constat, cur Sidonius Tritonem *pistrigerum*, cur item *squammeum* appellaverit:

Pistrigero quæ concha vehit Tritone.
Squammeus huc Triton duplici confinia dorsi.

Squammeum certè & in Gemma ad oculum expressit Artifex. Sed quid de Capite? interlocutus est ARCHÆOPHILUS, in Capite comam cernis, respondit DULODORUS, an crispatam an perturbatam? Talem ferè in Tritone notavit Lucianus. *Quid hoc*, inquit, *annon Thrasides Philosophus hic est? Profecto ipsus est, promissâ barbâ, subductisque superciliis, & magnum quoddam secum murmurans: accedit Titanicum obtuens, comâ super frontem perturbatâ Autoboreas alter, aut* Triton, *quales Zeuxis pinxit.* Sed quod formam per partes

exigo,

exigo, cùm tamen integram deſcribat Pauſanias in Bœoticis. *Hanc*, inquit, *præ ſe ferunt figuram Tritones. Capitis coma perſimilis eſt paluſtri apio, tum colore, tum quòd capillum omninò nullum ab aliis poſſis diſcernere. Reliquum corpus ſquammâ inhorreſcit minutâ, ſed eâdem probè, quâ eſt, duritiâ: Branchias infra aures habent, nares hominis, Rictum oris latiorem, & Pantheræ dentes. Oculi glauci mihi eſſe viſi ſunt: Manus, digiti, ungues quali ſunt forma ſuperiores conchiliorum teſtæ. Pinnulæ ſub Ventre & pectore pro pedibus, uti Delphinis.*

Pleraque, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ad oculum patent, in Gemmis & ſi de Nymphis docueris, nihil mihi dubii remanebit. Nymphas ſubjecit DULODORUS, forſitan Nereides arbitraberis, quas Claudianus laſcivas appellat, planè qualiter noſtræ Tritonibus inſident. Statius lib. III. Sylv. *Virides* appellat, quod tamen Epitheton Horatius lib. III. Carm. Solis Nereidum Comis tribuit. Sculptor noſter, excepit ARCHÆOPHILUS, tam comas, quàm reliquum corpus, colore niveo fecit, undè vel Venerem potiùs, vel Latonam in iis agnoveris: Et quid ſi Latonam in priore, in poſteriore autem Venerem marinam cum Nympha? Ne ſic quidem præter authoritatem, reſpondit DULODORUS, de Latona docet Neptunus in Dialogo marin. Deorum apud Lucianum: ὑμεῖς ὦ Τρίτωνες διαπορθμήσατε τὴν Λητὼ ἐς αὐτήν. *Vos autem Tritones Latonam in ipſam trajicite.* De Venere, Venus ipſa apud Claudianum de Nupt. Hon. & Mariæ, ubi ad Cupidines infit,

Ecquis erit, Pueri, vitreas qui lapſus in undas
Huc rapidum Tritona vocet, quô vecta per altum
Deferar?

Et Cupido ad Tritonem:

— — *Accingere noſtram*
Vecturus Dominam — —

Et de modò Vecturæ Poëta:

Umbratura Deam retrò ſinuatur in arcum
Bellua, tum vivo ſqualentia murice terga
Purpureis mollita roſis, hoc navigat arcu
Fulta Venus.

Quanquam Lucianus Dial. marin. ult. Venerem Conchæ inſidentem duobusque ita Tritonibus vectam afferat, quod tamen ad noſtras Gemmas non pertinet.

De Venere, inquit ARCHÆOPHILUS, eò minus dubium eſt quò apertius & Nonnus eam tergo Tritonis inſidentem memorat, ſed alia adhuc opinio locum videtur mereri. Memini eôdem fere modo, apud Nobiliſſimum à Sandrart Galatheam exhiberi, & cùm candor Gemmæ ei faveat, quidni eam & hic agnoſcamus? Si facias, reſpondit DULODORUS, non refragabor, quanquam Galathea, quæ una Nereidum erat, uti ex Homero Il. Lib. XVIII. ℣. 45. liquet, monſtro ibi marino inſideat, id quod Nobiliſſimus Author agnoſcit, licet, quale id fuerit, non indicet. Mihi, quanquam mutilum ſit, adeoque de eo indubiè judicari non poſſit, ex reliquiis tamen equus marinus videtur, non obſcuris in cervice jubarum indiciis. Sed hoc in medio relictum ſit. Color certe pro Galathea nihil facit, cùm etiam Venerem ex candida Gemmæ vena expreſſam ſupra videris, aliter quàm in ſequenti

IN A-

INACHUS ET IO.

INachum Peloponnesi fluvium fuisse, à Rege Argivorum Inacho denominatum, procul dubio innotuit: Procul dubio innotuit filiam ejus Io à Jove compressam, indeque, ut Junonem lateret, in vaccam mutatam esse. Fabulam Ovidius eleganter, ut solet, & pluribus pertexuit, ubi & Argi custodia, & Argo interfecto, Jûs errores, & restituta in Ægypto humana forma, divinique honores. In Gemmâ nostra & Inachus fluvius est, & Io vacca juxta Patrem consistit.

Vaccam video, inquit ARCHÆOPHILUS, & figuram fluvii instar decumbentem. Sed cùm urna desit, fluvium esse dubitare potero. Urna non deest, inquit DULODORUS, sed Pallæ involuta Inachi luctum testatur, de quo Poëta:

Inachus unus abest, imoque reconditus antro
Fletibus auget aquas, natamque miserrimus Io
Luget, ut amissam.

Quanquam, si pertinaciùs resistas, etiam sine Urna Inachum hunc esse probare possim; Urna enim perennes fluviorum aquas denotat, Inachum autem perennes aquas non habuisse, Pausanias author est: Ἴναχον δὲ βατιλέυοντα τὸν ποταμὸν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λέγουσιν ὀνομάσαι, καὶ θῦσαι τῇ Ἥρᾳ. λέγεται δὲ καὶ ὧδε λόγος. Φορωνέα ἐν τῇ γῇ ταύτῃ γενέσθαι πρῶτον. Ἴναχον δὲ ὀυκ ἄνδρα, ἀλλὰ τὸν ποταμὸν πατέρα ἐἶναι Φορωνεῖ. Τοῦτον δὲ Ποσειδῶνι καὶ Ἥρᾳ δικάσαι περὶ τῆς χῶρας. Σὺν δὲ αὐτῷ Κηφισόν τε καὶ Ἀστερίωνα καὶ τὸν Ἴναχον ποταμὸν. Κρινάντων δὲ Ἥρας ἐἶναι τὴν γῆν, ὅυτως Φησὶν ἀφανίσαι τὸ ὕδωρ Ποσειδῶνα. Καὶ διὰ τοῦτο, ὄυτε Ἰνάχου ὕδωρ, ὄυτε ἄλλος παρέρχεται τῶν ἐυρημένων ποταμῶν, ὅτι μὴ ὕσαντος τοῦ Θεοῦ. *Inachum ajunt, cùm regnaret, præterfluentem amnem suo nomine appellâsse, & Junoni sacrum fecisse. Vulgatum etiam est, Phoroneum primum in ea terra exstitisse, cui pater Inachus, non sanè vir, sed fluvius fuerit. Fuisse verò eundem Phoroneum arbitrum cum Cephisso, Asterione & Inacho fluviis, inter Neptunum & Junonem de Regione disceptantes: Qui cùm litem secundum Junonem dedissent, iratum Neptunum, aquam illis omnem ademisse: Et ex eo factum, ut neque Inachus, neque alius eorum omnium quisquam aquam accolis suppeditent, nisi imbribus adjuti.* Hactenus Pausanias. Indeque constat, cur Ovidio Inachus *fletibus aquas auxisse* dicatur, constat cur in Gemma nostra exiguo tantùm alveo insignitus sit.

Alveum, inquit ARCHÆOPHILUS, in infima Gemmæ area video, ipsum autem, si ita placet, Inachum sublimiori cuidam sive Urnæ, sive scopulo subnixum. An id ex verò, an ad Artificis genium? Ex vero, inquit DULODORUS, Inachum enim ex montibus descendisse Callimachus docet in Lavacro Palladis:

Καὶ γὰρ δὴ χρυσῷ τε καὶ ἄνθεσιν ὕδατα μίξας
Ἥξει Φορβάιων Ἴναχος ἐξ ὀρέων.

Etenim

Etenim auro & floribus aquas habens permixtas
Veniet pascuis Inachus ex montibus.

Appositè, inquit ARCHÆOPHILUS. Jam de Inacho fateri nihil dubitem, sola Vacca mihi displicet, quæ tristis quidem, sed tamen non eô in Gemma cernitur habitu, quô Patrem accessisse Ovidio memoratur:

Patrem, inquit, *sequitur, sequiturque Sorores*
Et patitur tangi, seque admirantibus offert.
Decerptas Senior porrexerat Inachus herbas.
Illa manus lambit, patriisque dat oscula palmis.

Notandum, subjecit DULODORUS, Sculptorem nostrum non eum habitum expressisse, quô patri memoratur blandita, sed eum, quô recens fluvium accesserat. De quo idem Pelignus:

Venit & ad ripas, ubi ludere sæpè solebat,
Inachidas ripas: Novaque ut conspexit in unda
Cornua, pertimuit, seseque exterrita fugit.
Najades ignorant, ignorat & Inachus ipse.

Relinquo hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, oculos enim alliciunt

VENERIS ET ADONIDIS AMORES,

Stupendæ magnitudinis, quam hîc nativam intueor, ex Turcoide elevati. Turcoides, respondit DULODORUS, raritatis gloriam magnitudine meretur, idque eò justius, quò frequentius eadem, imò & major in sequentibus iteratur, artificium autem indubiè modernum esse, omninò est dicendum.

Ne sic quidem voluptate carent, subjecit ARCHÆOPHILUS. Fabulæ dulcedo Antiquitatis defectum supplet; Neque enim aliâ hactenus in Gemmâ eam memini me vidisse; Imò & sunt, quorum dilucidationem libenter audirem. Quid enim? nonne duplici Adonis parente fertur? Thyante secundum Lycophronem, & Cynirâ secundum Ovidium aliosque? Annon Pastor fuit secundum Virgilium, Ecl. X. ℣. 10.

Et formosus oves ad flumina pavit Adonis.

Cùm tamen in Gemmâ hâc Venatorem venabulum arguat, id quod & exitus testatur, & Poëtæ passim decantant? Posterius, respondit DULODORUS, ex Pastorum officio declaratur, quorum fuit, greges non tantùm pascere, sed & à fera-

à ferarum inſultibus tutas præſtare. Pan Paſtorum Deus non tantùm αἰγομελὲς *Caprarum Curator*, ſed & θηρητὴρ Venator vocatur Orpheo: Et Homero teſte,

Πολλάκι δ' αἰγινόεντα διέδραμεν οὔρεα μακρά
Πολλάκι δ' ἐν κνημοῖσι διήλασε θῆρας ἐναίρων.
Sæpè capris frequentes percurrit montes longos
Sæpè in colles digreditur feras mactans.

Hæc ſi Pan, quid mirum ſi idem fecerint ejus Aſſeclæ? Adeonè inſolitum eſt, eundem Artificem diverſas artes callere, diverſisque temporibus exercere? Audi de hoc ipſo noſtro Adonide Theocritum Idyll. 1.

Ὡραῖος χ' ὡ Ἄδωνις ἐπεὶ καὶ μᾶλα νομεύει,
Καὶ πτῶκας βάλλει, καὶ θηρία τ' ἄλλα διώκει.
Formoſus etiam Adonis & Oves paſcit,
Et Lepores figit, & feras alias inſectatur.

Hoc equidem fieri poteſt, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed prius, ut unus ſcil. duos Patres habeat, fieri non poteſt. Quidni? reſpondit DULODORUS, ſi unus naturalis alter adoptivus, unus corporalis alter ſpiritualis ſit, quanquam ad propoſitum eas argutias adferre neceſſe non ſit. Uti enim duo Adonidis Patres memorantur, ita & duo Adonides fuere, Aſſyrius ſcil. & Cyprius, licet uni vulgò tribuantur omnia, quæ de eo feruntur. Non meum id aſſertum eſt, ſed Cœlii Rhodigini L. XXIX. c. 18. Aſſyrius ſcilicet antiquiſſimus fuit, Cyprius autem Aſſyrio recentior: Indeque conſtat, Cyprium reverâ ad Aſſyrium confictum eſſe, idque ambitione Græcorum, qui & reliqua ferè Deorum ſuorum portenta vel inde, vel ex Ægypto petierunt. Id factu eò facilius fuit, quò certius conſtat, ejusmodi fabulas non ſemper in hiſtoria radicari, ſed ut plurimùm myſtico ſenſu debere intelligi.

An idem etiam in Adonide? regeſſit ARCHÆOPHILUS. Utique, reſpondit DULODORUS. Hunc enim *Solem* interpretatur Macrobius in Saturn. *Perfectos fructus*, Euſebius III. Præp. Evangel. Alii *ſuavitatem*, indeque ajunt Myrrhæ filium factum, quia odor Myrrhæ ſuavis eſt, ideoque & Veneri amatum, quòd hoc pigmenti genus ſit valde fervidum. Amores Veneris, inquit ARCHÆOPHILUS, hìc ad oculum patent, & age! ſi quid ad eos habes, ne dubita adjicere. Color Poëticus hos commendat, reſpondit DULODORUS, & unde hunc petam, ſi non ab Amoris Magiſtro, qui L. X. Fab. 10. Met. ut totam rei ſeriem, ita & de amore, venuſtiſſimè:

Jam placet & Veneri, Matrisque ulciſcitur ignes.
Namque pharetratus dum dat puer oſcula matri,
Inſcius adſtanti diſtrinxit arundine pectus.
Læſa manu natum Dea reppulit. Altius actum
Vulnus erat ſpecie, primoque fefellerat ipſam.
Capta Viri formâ non jam Cytherëia curat
Litora: non alto repetit Paphon æquore cinctam,
Piſcoſamque Cnidon, gravidamque Amathunta metallis.
Abſtinet & Cœlo. Cœlo præfertur Adonis.
Hunc tenet, huic comes eſt. Aſſuetaque ſemper in umbrâ
Indulgere ſibi, formamque augere colendo,
Per juga, per ſylvas, dumoſaque ſaxa vagatur,
Nuda genu, veſtem ritu ſuccincta Dianæ;
Hortaturque Canes. &c.

Canem vides & in Gemma: Vides & Cupidinem, non qualis Venerem ſauciavit, ſed qualis poſt victoriam exultavit. Qui antea arcu & pharetrâ, is nunc Vena-

bulo & Cane insignis est, adeòque gaudet, venatoriam alacritatem sibi succubuisse. Ita & Venerem cernis, non qualis cum Adonide, habitu Venatricis,

Aut pronos Lepores, aut celsum in cornua Cervum,
Aut agitat Damas,

Sed qualis post Venationem, finitaque de vitandis feris ferocioribus monita, Amasium suum amplexata memoratur. Quem alium testem citabimus, quàm Deam ipsam apud Nasonem cum Adonide colloquentem?

Me labor insolitus, inquit, *lassavit, & ecce*
Opportuna suâ blanditur populus umbrâ,
Datque torum cespes, libet hâc requiescere tecum.

Cui Poëta subjungit,

Et requievit humo, pressitque & gramen, & ipsum.
Inque sinu juvenis, positâ cervice reclivis,
Sic ait, ac mediis interserit oscula verbis.

Pulchrè hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, & ad Gemmam appositè, si rem historicè consideres. Cùm autem & mysticum sensum sub Adonide latere modò dixeris, libet quærere, annon & Venus eundem recipiat? Recipit, inquit DULODORUS, si enim sub Adonide Solem intelligas, sub Venere contemplaberis Terram, cujus superius hemisphærium sub Venere Priscos intellexisse suprà docui; Si sub Adonide fruges lateant, Venus erit aëris temperies, quâ fruges mulcentur, & in suâ perfectione quasi osculo excipiuntur. Si suavitatem ex Myrrha prodeuntem, Venus est libido, quæ suavitate accenditur. Sed hæc, ut ut se habeant, ad historiam tamen totius fabulæ series composita est, indeque nec ætas Adonidis in occulto jacet, nec locus Venationis. Ætatem ex Theocrito discimus Idyll. XV. cui

Ὀκτωκαιδεκέτης ἢ ἐννεακαίδεχ᾽ ὁ γαμβρός.
Octo & decem annorum, vel novem & decem Sponsus

vocatur. Locus Venationis in Cypro fuit mons Idalius, in Assyria Adonis, de quo plura in sequentibus. Succedit

ADONIDIS INTERITUS

Turcoid. excis.

In Turcoide, præcedentem superante, quemque & ipsum magnitudine genuinâ hîc delineandum censui. Jacet Adonis: Fugit Aper: Insequuntur Canes: Et ne Cœlum luctu careat, inhorrescunt nubila: Et Venus, licet Columbis vecta, tamen indignô Amasii casu adeò turbatur, ut vix curru resideat, vix lora retineat, vix spiritu fruatur. Rem ex Ovidio intueamur:

Forte

Forte ſuem latebris veſtigia certa ſecuti
Excivêre canes; Sylvisque exire parantem
Fixerat obliquo juvenis Cinyrëius ictu.
Protinus excuſſit pando venabula roſtro,
Sanguine tincta ſuo: trepidumque & tuta petentem
Trux aper inſequitur, totosque ſub inguine dentes
Abdidit: & fulvâ moribundum ſtravit arenâ.
Vecta levi curru medias Cytherea per auras
Cypron olorinis nondum pervenerat alis,
Agnovit longè gemitum morientis, & albas
Flexit aves illuc, inque æthere vidit ab alto
Exanimem, neque ſuo jactantem ſanguine corpus,
Deſiliit. &c.

Deſiliit? inquit ARCHÆOPHILUS; At in Gemma non deſilit, ſed curru reſidet, quaſi deliquium paſſa: imò nec olorinas alas video, ſed columbas currum trahentes. Deſiliiſſe Venerem, reſpondit DULODORUS, ex ſequenti Gemmâ patebit, qua non amplius curru vecta, & in Cœlo viſitur, ſed terris inſiſtit, quod facere non poſſet, niſi Cœlo deſiliiſſet. Deſilientis habitum Cœlator non expreſſit, ſed eum, quô, cadente Adonide, Venus etiam in Cœlo terrefacta eſt. Ita & Olores in contrarium fruſtra adduxeris, conſtat enim etiam Columbis Venerem vectam eſſe. Si Authorem deſideras, En verba Apuleji, quæ ſimul & de Curru inſtruunt: *Venus,* inquit, *terrenis remediis, inquiſitionibus abnuens Cœlum petit. Jubet conſtrui* CURRUM, *quem ei Vulcanus ſubtili fabrica ſtudioſè poliverat, & ante thalami rudimentum, nuptiale munus obtulerat, Lunæ tenuantis detrimento conſpicuum, & ipſius auri damno pretioſum. De multis, quæ circa cubiculum Dominæ ſtabulant, procedunt quatuor candidæ* COLUMBÆ, *& hilaris inceſſibus picta colla torquentes, jugum Gemmeum ſubeunt.* Hæc Apulejus, & nota procul dubio eſt fabula, quæ Columbas Veneri dicatas edocet.

Qualis? inquit ARCHÆOPHILUS. De Periſtera Nympha, reſpondit DULODORUS. Talis ferè apud Mythographos legitur: *Venus & Cupido, cùm quodam tempore voluptatis gratiâ in quosdam campos deſcendiſſent, laſcivâ contentione certare cœperunt, quis ſibi plures gemmantes colligeret flores. Quo in certamine ludicro victus eſt Cupido; ſiquidem Nympha* PERISTERA *ſubitò accurrit, & adjuvando, Venerem ſuperiorem effecit. Ex quo indignatus Cupido, puellam demutavit in* COLUMBAM, *quæ Græcis Periſtera appellatur. Sed pœnam honore munivit Venus. Nam in conſolationem transfigurationis, columbam in tutela ſua eſſe voluit.*

Hæc fabuloſè, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Mihi phyſica ratio propior videtur; conſtat enim, columbas amori deditiſſimas eſſe, & fœcunditate cœtera animalia ſuperare. Sed ad Adonidem revocor, quem horridâ comâ jacentem video. Ad Comam, imò & ad Genas, reſpondit DULODORUS, Theocritus ſuccurrit Idyll. 30.

Αδωνιν ἡ Κυθηρη	*Adonin Cytherea*
Ως εἶδε νεκρὸν ἤδη,	*Ut vidit jam mortuum*
Στυγνὰν ἔχοντα χαίταν	HORRIDAM *habentem* COMAM,
Ωχρὰν τε τὴν παρειὰν.	*Et* PALLIDAS GENAS.

Utriusque cauſa vulnus eſt, cujus non tantùm Ovidius meminit, verſibus ſuprà recitatis, ſed & Bion, in Epitaphio Adonidis:

Κεῖται καλὸς Αδωνις ἐπ' ὤρεσι μηρὸν ὀδόντι
Λευκῷ λευκὸν ὀδόντι τυπεὶς.

Formosus Adonis in montibus jacet, FEMUR *dente*
Candidum, candido dente percussus.

Et iterum:

Ἄγριον, ἄγριον ἕλκος ἔχει κατὰ μηρὸν Ἀδωνις.
Atrox, atrox VULNUS *habet in* FOEMORE *Adonis!*

Quibus ex verbis de loco vulneris apertè docemur. Vulneris author Sus memoratur, sive amore id facinoris patrans, sive zelotypiâ.

Quid audio? excepit ARCHÆOPHILUS, an amore Adonidem vulneraverit aper? Id ex Theocrito discas, respondit DVLODORVS, Idyll. XXX. ubi aper à Cupidinibus ad Venerem adductus jurat, se Adonidem non voluisse vulnerare, sed velut simulacrum aspexisse, & non ferentem incendium, femur, quod illi nudum erat, insano furore osculari cupivisse.

Quid Venus? subjecit ARCHÆOPHILUS? an rationem admisit? Admisit sanè, respondit DVLODORVS, ita enim persequitur Poëta:

Τὸν δ' ἠλέησε Κύπρις,	*Hujus autem miserta est Venus,*
Εἶπέν τε τοῖς Ερωσι	*Et dixit amoribus,*
Τὰ δεσμὰ οἱ πιλῦσαι	*Ut vincula illi solverent.*
Εκ τῶδ' ἐπηκολούθει,	*Ex eo tempore Venerem sequebatur,*
Καὶ ὕλαν ουκ ἔβαινε.	*Neque in sylvam rediit.*

At mihi, perrexit ARCHÆOPHILUS, suem Veneri adeò exosam esse, hactenus persuasum fuit, ut ne in Sacris quidem ei immolaretur, idque ob ipsam hanc Adonidis cædem, quanquam alii sordes & immunditiem in medium adducant, à quibus Venus abhorreat. Posterior ratio, respondit DULODORUS, potior videtur, idque ideò, quia Romanis tantùm is mos fuit. Græcos enim suem Veneri immolâsse, ex Athenæo discimus. En verba! Ὅτι δὲ ὄντως 'Αφροδίτῃ ὗς θύεται, μαρτυρεῖ Καλλίμαχος, ἢ Ζηνόδοτος ἐν Ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι, γράφων ὧδε. Αργεῖοι Αφροδίτῃ ὗν θύουσι, καὶ ἡ ἑορτὴ καλεῖται Ὑστήρια. *Suem Veneri mactari, Callimachus sive Zenodotus in Commentariis historicis his verbis testatur: Veneri suem Argivi sacrificant, eumque festum Diem vocant* ὑστήρια.

Hæc si ita sint, inquit ARCHÆOPHILUS, Adonidis necem, rationem Græcis fuisse arbitrer, cur suem Veneri immolarent; uti immundities fuit Romanis, cur id non facerent. Romani, perrexit DULODORUS, & rationem & Sacrum à Venere ad Cererem videntur transtulisse. Cereri enim Romanos suem immolâsse, ex Ovidio constat:

Prima Ceres gravidæ gavisa est sanguine Porcæ,

adjicitur & ratio:

— — *Prima putatur*
Hostia sus meruisse mori, quia semina pando
Eruerit rostro, spemque interceperit anni.

Quid hoc ad Adonidem? inquit ARCHÆOPHILVS. Si recorderis, respondit DULODORUS, quod suprà docui, sub Adonide fruges adultas latere, jam scies, eandem utrinque rationem militare, & Adonidem à Sue interemptum, reverâ nihil aliud esse, quàm fruges à Sue eversas. Non mea hæc sententia est, sed Phurnuti in Cerere. *Qui sex*, inquit, *mensium spatio super terram, & sub terra moratus Adonis dicitur, quod Cereris inventum hominibus placeat, sic appellatus, quem sus dicitur sustulisse, eò quòd semper segeti Sus noceat.*

Si Phurnutum audiam, excepit ARCHÆOPHILVS, non fruges tantùm adultas, sed & Semen sub Adonide intellexero. Non præter authoritatem, respondit DULODORUS. Rem in terminis docet Enarrator Theocriti ad

Idyll.

Idyll. III. *Δοκεῖ δὲ ὁ Ἄδωνις μῆνας ἓξ παρὰ Περσεφόνῃ ποιεῖν, ὡς καὶ παρ' Ἀφροδίτῃ, ἄνευ τοῦ συγκαθεύδειν καὶ προστερνίζεσθαι. λέγουσι δὲ περὶ τοῦ Ἀδώνιδος, ὅτι καὶ ἀποθανὼν ἓξ μῆνας ἐποίησεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Ἀφροδίτης, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Περσεφόνης, τοῦτο δὲ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν ἀληθῶς. Ὅτι ὁ Ἄδωνις, ἤγουν ὁ σπειρόμενος, ἓξ μῆνας ἐν τῇ γῇ ποιεῖ ὑπὸ τῆς σπορᾶς, καὶ ἓξ μῆνας ἔχει αὐτὸν ἡ Ἀφροδίτη τοῦτ' ἔστιν ἡ εὐκρασία τοῦ ἀέρος.*

Hæc de Adonide, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, quatenus fruges ſub eo intelliguntur, concinnè; Si autem Sol ſub eo lateat, quid tunc ſub apro nobis imaginabimur? Hyemem, inquit DULODORUS, idque ſecundum Macrobium Saturn. L. I. c. 21. *Ab apro,* inquit, *interemptum tradunt Adonin, hyemis imaginem in hoc animali fingentes, quòd aper hiſpidus & aſper, gaudet locis humidis & lutoſis, pruinâque contectis, proprieque hyemali fructu paſcitur, glande. Ergo hyems veluti vulnus eſt Solis, quæ & lucem ejus minuit, & calorem, quod utrumque animantibus accidit morte.* Hæc Macrobius, qui & in ſequentibus lugentis Deæ ſimulacrum, in monte Libano exiſtens, Terræ Hyemalis typum ſtatuit, eò quod Terra tunc obnubta nubibus, Soleque viduata ſtupet, fonteſque veluti terræ oculi uberiùs manant, agrique interim, ſuo cultu vidui, mœſtam faciem ſui monſtrant.

Eleganter hoc, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam ad id, quod de apri amore dixiſti, minus videatur convenire; Quid enim, an Hyems Solem amore dicatur vulnerare? Non amori tantùm, reſpondit DULODORUS, ſed & zelotypiæ rabiem apri adſcripſi, idque monitus loco Nonni Dionyſ. 41. ℣. 210. ubi non aper, ſed Mars, in imaginem apri verſus, Adonidem memoratur vulneraſſe, idque zelotypiâ. En verba!

— — Συὸς εἰκόνι μορφῆς
Ἄρης καρχαρόδων θανατηφόρον ἰὸν ἰάλλων
Ζηλομανὴς ἤμελλεν Ἀδώνιδι πότμον ὑφαίνειν.

— — Suis imagine formæ
Mars validos dentes habens, mortiferum telum emittens,
Zelo furioſus voluit Adonidi interitum texere.

Mirum, inquit ARCHÆOPHILUS, cùm tamen Martem cum Sole eundem creditum, ex eodem Macrobio conſtet? Alia hîc ratio ſubeſt, repoſuit DULODORUS, & forſitan ea, quâ Mars pro Sidere ponitur, quæ terris horribilis ſolet eſſe, id quòd pluribus demonſtrari poſſet, niſi ſequenti in Gemma,

VENUS ADONIDEM LUGENS

Nos avocaret. De luctu Veneris ſunt Verba Ovidii, inquit ARCHÆOPHILUS,

Pariterque sinum pariterque capillos
Rupit, & indignis percussit pectora palmis.

In Gemmâ, respondit DULODORUS, non hoc agit, sed Adonidem amplectitur, juvante ad pedes Cupidine, & mœstis à tergo Canibus. Adonidem amplectitur, idque ad votum, quod ipsa, Adonide moriente, concipit apud Bionem in Epitaphio:

Ὡς ἴδεν, ὡς ἐνόησεν Ἀδώνιδος ἄσχετον ἕλκος
Ὡς ἴδε φοίνιον αἷμα μαραινομένῳ περὶ μηρῷ,
Πάχεας ἀμπετάσασα, κινύρετο, μεῖνον Ἄδωνι
Δύσποτμε, μεῖνον Ἄδωνι, πανύστατον ὥς σε κιχείω
Ὥς σε περιπτύξω, καὶ χείλεα χείλεσι μίξω.
Ut vidit, ut cognovit Adonidis intolerabile vulnus,
Ut vidit purpureum sanguinem in marcescente femore,
Brachia expandens, gemendo dicebat, Mane Adoni,
Miser, mane Adoni, ut te postremum inveniam,
Ut te amplectar, & labra labris misceam.

Sed longum esset Veneris planctus recensere, quos dicto carmine persecutus est Poëta. Longum de Amoribus dicere, quos & ipsos luxisse, his verbis non semel testatus est:

Ἐπαιάζουσιν ἔρωτες, *Adlamentantur amores.*

Et ne de Canibus dubium sit, unico versu docemur:

Κεῖνον μὲν περὶ παῖδα φίλοι κύνες ὠδύραντο.
Circa illum puerum & chari Canes ululârunt.

Locus de Canibus apprimè quadrat, inquit ARCHÆOPHILUS; Venus autem Adonidem non tam amplecti videtur, quàm tollere. Id eò clarius est, quò apertius cadaver non amplius humi jacet, sed jam sublatum inter Veneris brachia curvatur, pedes sublevante Cupidine. Hoc quid rei sit ignoro, neque enim Venus cadaver abstulisse, vel Ovidio memoratur, vel alii Poëtarum cuicunque. Cuicunque? excepit DULODORUS, at quid impedit, ut id in Gemma facere Venus credatur, quod Bion ei jubet?

Μηκέτ' ἐνὶ δρυμοῖς τεὸν ἀνέρα μύρεο Κύπρι.
Ἐς ἀγαθὰ στιβὰς, ἔστιν Ἀδώνιδι στιβὰς ἑτοίμα.
Κάτθεο καὶ μαλακοῖς ἐνὶ φάρεσιν οἷς ἐνίαυεν,
Τοῖς μετὰ σεῦ ἀνὰ νύκτα τὸν ἱερὸν ὕπνον ἐμόχθει,
Παγχρυσῷ κλιντῆρι· πόθει καὶ στυγνὸν Ἄδωνιν
Βάλλε δ' ἐνὶ στεφάνοισι καὶ ἄνθεσι.
Ne in Sylvis amplius virum deplora, ô Venus.
Est recte instructus torus, est Adonidi torus paratus.
Depone illum & in mollibus vestibus, in quibus cubabat,
In quibus tecum per noctem sacrum somnum capiebat,
In aurea culcitra. Require Adonin etiamsi tristi sit aspectu,
Depone eum inter Coronas & flores.

Venerem certè id fecisse, vel indè colligas, quod idem Poëta,

Λέκτρον ἔχει κυθέρεια τὸν σὸν τόδε νεκρὸς Ἄδωνις.
Tuum, ô Venus, hunc lectulum tenet mortuus Adonis.

Sed aliud adhuc subit. Constat Adonidem à Venere in lactucâ sepultum esse.

Sepultum? iteravit ARCHÆOPHILUS; Quis rei Author est? Callimachus, respondit DULODORUS, idque citante Athenæo: Verba ita habent: Καλλίμαχός φησιν, ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τὸν Ἄδωνιν ἐν θριδακίνῃ κρύψειεν, ἀλληγορούντων τῶν ποιητῶν, ὅτι ἀσθενεῖς εἰσὶ πρὸς ἀφροδίσια οἱ συνεχῶς χρώμενοι θρίδαξι. *Callimachus*

chus refert, Venerem Adonin in lactucis occuluiſſe, eâ quidem allegoriâ Poëtis innuentibus, qui aſſiduè lactucâ veſcuntur, ad Venerem eſſe invalidos.

Atqui, inquit ARCHÆOPHILUS, hîc nihil de Sepultura? Venus eum occuluiſſe, non ſepeliviſſe dicitur in lactucis. Illud etiam vivo facere potuit, hoc non niſi mortuo. Prius ſanè ut ſtatuam, non tantùm vox κρύψειεν ſuadet, ſed & ipſius Athenæi interpretatio, nixa aſſerto, apud eundem, Nicandri Colophonii, quô in Gloſſis memorante, *Adonis cùm lactucam avidè in cibo ſumſiſſet, ab apro occiſus eſt.* Indè ſanè palam eſt, Adonidem etiam vivum lactucis uſum, adeòque & eam ob rem à Venere in lactucis occultatum dici. Locus pro me facit, reſpondit DULODORUS. Interpretis enim apud Athenæum error eſt, ex voce καταφαγὼν ortus, pro quo omninò καταφυγὼν legendum Caſaubonus monet. Non comedit lactucas Adonis, ſed ad eas *fugiens* ab apro occiſus eſt. Quis inde non colligat, ibidem & à Venere eſſe ſepultum? Sed hoc in medio jaceat; Illud planum eſt, Venerem Adonidis cadaver tollentem in Gemma præfigurari, nec opinor abs re fecero, ſi pauca adhuc de feſto, ejus honori celebrari ſolito addam.

Quale id fuit? inquit ARCHÆOPHILUS, quomodo appellatum? quibusve in locis ſolenniter actum? quo ritu? quibusve ceremoniis? *Adonia* appellabatur, reſpondit DULODORUS. Agebatur non in Syria tantùm & Cypro, ſed aliis quoque in Græciæ Civitatibus. Authorum verba ſubjicio, quæ ſimul & de ritibus obſervari ſolitis, docebunt. Ita Lucianus ex Verſione Joan. Benedicti de Deâ Syria. *Vidi etiam Byblo magnum Veneris Bybliæ templum, in quo ritus quosdam ſacros in Adonidem peragunt, quos cognovi. Nam quod aper in Adonidem egit, hoc in ſuo ſolo factum eſſe dicunt. Singulis annis verberantur & lamentantur, ritusque ſacros peragunt, magnique luctus per regionem ipſis indicuntur. Et poſtquam verberandi & plorandi finis factus eſt, primò quidem Adonidi, tanquam defuncto, inferias agunt. Poſtea verò altero die eum vivere fabulantur.* Hæc Lucianus, qui & paulò poſt Adonidem fluvium quotannis cruore infectum, tempus lugendi Bybliis indicare memorat, fabulantibus, hiſce diebus in Libano Adonin ſauciari, indeque cruorem in mare defluere. Ammianus Marcellinus ſub Juliano Antiochiam ingreſſo: *Evenerat,* inquit, *iisdem diebus, annuo curſu completo, Adonia celebrari, ritu veteri, amato Veneris, ut fabulæ fingunt, apri dente ferali deleto. Adonia cum planctu celebrantur à Mulieribus, Veneris planctum imitantibus.* Sed quid Authorum ſuffragiis aures tuas onerare ſatago? cum tamen ea pleno cornu exhibeat, de Antiquitatibus meritiſſimus Meurſius, in Tractatu abſolutiſſimo de Feſtis Græcorum, ubi latiùs docet, his in Feſtis ſolenni pompâ circumlata ſimulacra Adonidis & Veneris, circumlatos hortos ex fœniculo & lactuca, quòd Venus occiſum in lactucâ depoſuiſſet, id quod ex Heſychio obſervat, & ad ſupra dicta egregiè facit. Horti ii dicebantur Κῆποι Ἀδώνιδος, *Horti Adonidis,* abieruntque in proverbium de rebus ad brevem præſentemque tantùm voluptatem, cæterum levibus brevique duraturis, uti videre eſt apud Eraſmum in Chiliad. Philoſtratus in vita Apollonii L. VII. c. 14. etiam *Adonidis aulam* memorat, hortulis undique circumdatam, & floribus abundantem, quos Aſſyrii Myſteriorum causâ domi plantare ſueverint. Sed non Aſſyrii tantùm Adonidem coluere. Defluxit & ad Græcos dementia. De Cypriis & Argivis teſtatur Pauſanias: Et aliunde conſtat, etiam Athenis, Alexandriæ, & in Macedonia eam viguiſſe. Plutarchus etiam Judæis Adonidis cultum imputat, eſum Suillæ iis ideò interdictum arbitratus, quòd Adonis à ſue occiſus, Adonis autem Bacchus fuerit, quem præcipuo honore Judæi fuerint proſecuti. Uti autem rei falſitas

Veritati

Veritati Divinæ imbutis occulta esse non potest, ità fortasse non abs re Adonidis mortem & resurrectionem, cum morte & resurrectione Servatoris nostri eatenus contuleris, quòd utriusque in cultu, luctum lætitia excipiat. Sed Ethnica me tractare memini. Succedit

HERCULIS CUM VIRTUTE ET VOLUPTATE COLLOQVIUM.

ETiam hâc in Gemma inquit ARCHÆOPHILUS, Venus visitur, eaque licet vestita, tamen impudicâ protervitate non obscurè lasciviens. Si posterius judicio Paridis hoc cum Hercule colloquium fuisset, felicitate & formâ suâ elatam, Minervæ illudere crederem, sed cum Hercules Paride antiquior memoretur, potius mirandum est, quod semel victa, denuò aleam subire non detrectaverit? Sed fabulæ seriem indicare placeat, neque enim nisi confusam adhuc ejus ideam servo: Placeat indicare quis ejus Author sit, & quem in finem fuerit excogitata? De Authore primo loco docebo, respondit DULODORUS. Prodicus philosophus eam finxit, eo in libro, qui Horæ inscriptus fuit. Suidas in Prodico meminit, meminit & Cicero 15. Ep. ad Familiares, ubi Herculem Xenophontæum nominat, non quòd fabula Xenophontem habuerit authorem, sed quòd Xenophon à Prodico traditam contraxerit, & operibus suis intulerit. Author ad manus est. Locus exstat in Libro de factis & dictis Socratis: Sed cum longior sit, tantùm ea ostendam, quæ rem propiùs tangunt: *Herculem,* ait, *exactâ pueritiâ, egressum esse ad tranquillum locum, ibique* CONSEDISSE, *ambigentem, ad utram se viam converteret? Tum* MULIERES DUAS, *easque grandi staturâ ad ipsum accessisse, alteram* VIRTUTEM *dictam, eleganti & liberali vultu præditam cujus corpus à natura ornatum, oculi verecundi, gestus modesti, vestis candida fuerit: Alteram ab amicis* FELICITATEM, *ab inimicis* IGNAVIAM *dictam, educatione obesam & teneram, sic ornatam, colorem quod attineret, ut calidior & rubicundior videretur, quàm esset, formaque procerior, quàm esset à natura, oculis apertis, veste tali, ex quâ venustas maximè eluceret; Cum Herculem accessissent, utramque eum sive motionibus, sive blanditiis sibi adjungere conatam esse.* Hæc est fabulæ series qualiter ferè apud Xenophontem legitur.

Mihi, infit ARCHÆOPHILUS, leve dubium subnascitur. Alteram fœminarum ab amicis *Felicitatem* ab inimicis *Ignaviam*, alteram autem *Virtutem* dictam memoras, at in Gemma non has, sed Palladem & Venerem cum Cupidine video.

video. Leve hoc dubium esse, respondit DULODORUS, verè affirmas, quem enim fugit, Palladem virtutis, Venerem voluptatis Deam esse? Id si non aliundè, certè ex ipsis Xenophontis verbis intelligas. Alteram fœminarum, *eleganti & liberali vultu, corpore à natura mundo, oculis verecundis, gestu modesto, & candidâ veste*, memorat, *ornatam:* & quàm aptè hoc ad Minervam? Alteram *obesam & teneram, oculis apertis, veste tali, ex qua venustas maximè pelluceret:* quàm aptè hoc ad Venerem? Minerva bellicum Numen credebatur, & apposite de artibus bellicis apud Authorem loquitur Virtus. Venus, de vulgari loquor, impudicitiæ machinatrix erat, & in Κακία, quam Xenophon Virtuti opponit, non frustra intemperantiæ probra, stragula mollia, Venus intempestiva, stupra nocturna culpantur. Sed aliud adhuc est, quod Sculptorem movisse potuit, ut Virtutem Palladis, Voluptatem autem Veneris habitu effingeret. Hercules scil. si fabulæ fides, Palladi verè accessit, eamque maximis etiam in laboribus, & comitem habuit, & adjutricem, id quod alibi latiùs docebitur.

Finis adhuc restat, inquit ARCHÆOPHILUS. Is non alius est, respondit DULODORUS, quàm Juventutis commodum. Si Virtutem sequatur, gloriose senectutem & attinget & exiget, sin Voluptatem, & famæ jactura subibit & fortunæ malignitas. Gloriam consecutus est Hercules; sed ignominiam, si non voluptate, tamen temeritate

PHAETHON.

Achat excis.

ELegans est hæc Gemma, inquit ARCHÆOPHILVS, de ea si quid habes memoratu dignum, gratum feceris, si pandas. Phaëthontis, excepit DULODORVS, nota est fabula. Et Nonnus eam decantat, Dionys. Lib. XXXVIII. & Ovidius Lib. II. Metamorph. Meminit & Plinius, Lib. XXXVII. c. 2. aliique. Series talis est, enarrante Servio ad VI. Virg. *Eridanus Solis filius fuit. Hic à Patre impetratum currum agitare non potuit, & cum ejus errore mundus arderet, fulminatus in Italiæ fluvium decidit: & tunc à luce ardoris sui, Phaëthon appellatus est, & pristinum nomen fluvio dedit, unde mixta hæc duo nomina inter Solis filium & fluvium invenies. Postea ejus sorores flendo in populos versæ sunt, ut in decimo Poëta:*

Populeas inter frondes umbramque sororum.

Quid audio? subjecit ARCHÆOPHILUS, an PHAETHON ante casum *Eridanus* vocabatur? Ita est, si Servium audias, iteravit DULODORUS,

quanquam nec Poëtæ, nec alii Antiquorum id anxiè observaverint, iis enim tam ante, quàm post casum *Phaëthon* vocatur. Argumento sit Ovidius, qui Lib. I. cùm de Epapho Jovis filio dixisset, subjicit:

— *Fuit huic animis æqualis & annis,*
Sole satus PHAETHON.

Et paulò post:

Erubuit PHAETHON, *iramque pudore repressit,*
Et tulit ad Clymenen Epaphi convitia matrem.

Quibus ex versibus simul & Parentes Phaëthontis discimus, *Solem* scilicet & *Clymenen*, ad quos taceri non debet placitum Scholiastæ Pindari Od. VI. p. 68. & Eustathius ad Dionys. Perieg. ℣. 27. Phaëthonta scilicet Solis & Ῥώδης Nymphæ filium habitum, quem locum Per-Illustr. SPANHEMIO debeo: Taceri non debet assertum Pausaniæ, quod ex Hesiodo hausisse potuit, Phaëthontem scil. Cephali & Auroræ filium esse. Sed hæc ad propositum vel nihil, vel parum. Tersissimos Ovidii versus potiùs intueamur, & ad eos Gemmam nostram examinemus. En Phaëthontem!

Ipse PAVET, *nec quà commissas flectat habenas*
Nec scit quà sit iter: nec si sciat, imperet illis

En Equos!

Volucris PIROEIS, EOUS, *&* ÆTHON
Solis Equi, quartusque PHLEGON, *hinnitibus auras*
Flammiferis implent.

En Fluvium!

— — *Maximus orbe*
Adjacet ERIDANUS. —

Adest & *Proles Steneleïa Cygnus*, non viri formâ expressus, qualis ante casum fuerat, sed avis, qualis post amnem querelis impletum factus est. His dictis DULODORUS substitit, exspectans, quid ARCHÆOPHILUS in contrarium allaturus esset. Is animô in Gemmam intentô: De Cygno, inquit, levius est, neque enim aliter Artifex eum adumbrare potuit, ut nominis simul ratio patesceret; Sed id mihi mirum videtur, cur non & Virgines, aliquô metamorphoseos vestigiô insignierit? cur eas, utpote Solis filias, Urnis instruxerit?

Solis filiarum, regessit DULODORUS, in Gemma nostra tantùm una expressa est, eaque ad dextram, cujus brachia in frondes jam protenduntur. Si tamen & reliquæ ex earundem numero forent, utique sufficiens ratio Urnarum ex Physica fabulæ interpretatione exsurgeret. Clymene Phaëthontis mater, vapor aqueus esse potest, vi Solis elevatus: Phaëthon & Sorores, esse possunt ignes & pluviæ, quæ ex vaporibus illis, ardore vel accensis, vel condensatis, procedere solent. Ille terras comburit, hæ tanquam lacrymis flumina augent, & ripas arboribus vestiunt: adeò ut hinc fabulæ ortum non absurdè deducerem, & proinde Urnæ multò justius Solis filiabus quadrare possent, quàm Auræ in marmore Pighiano, quod in Fasciculis dedi. Sed hæc anxiè adstruere opus non est, si meo judicio acquiescas, non Solis filias has agnoveris, sed NAJADES, Nymphas fontium aut fluviorum, ἀπὸ τοῦ νάιειν dictas, quod est *fluere*. His urnas tribui novum non est. Exempla exstant apud Cl. Sponium in Miscell. pag. 31. exstant & in Manuscripto Pighiano Thesauri El. Brandenburgici. Et ne sub casum Phaëthontis eas abfuisse arbitreris, surgit Ovidius, qui cum ab Eridano exceptum, & ablutum Phaëthontem memorâsset, subjicit:

Najades Hesperiæ trifidâ fumantia flammâ
Corpora dant Tumulo. Signant quoque carmine factum.

Satis-

Satisfacit ratio, subjecit ARCHÆOPHILUS, nam apud eundem Ovidium video Heliades sepulcro adstare, fratremque jam tumulatum plangere, quanquam Statius non Najades, sed sorores, fumantem lavisse, sepulchroq; condidisse, memoret. Libera est Poëtarum vena. De Eridano mihi adhuc dubium movet Plinius, quo teste Phaëthontem in Æthiopia obiisse Theophrastus author est. De Phaëthonte ipso movet dubium Sophoclis Interpres, qui equorum Solarium alterum, *Phaëthontem* dictum asserit. Et quid? an hæc de Phaëthonte narratio mera fabula erit? an non etiam historici aliquid contineat?

Multa coacervas, dulcissime ARCHÆOPHILE, respondit DULODORUS, tentabo tamen, an Tibi satisfacere possim. Quod ad Æthiopiam attinet, mirum non est regionem ardoribus continuis subjectam fabulæ gloriam sibi vindicâsse, cùm similis ambitio etiam alias, vel urbes, vel regiones, in transversum rapuerit. id quod exemplô Homeri constat, & latiùs deduci posset, si nunc id ageretur. Æthiopes sanè Soli sacra peregisse, monente Per-Illust. SPANHEMIO, Philostratus de vita Apollonii Lib. VI. c. 3. author est: Et à Phaëthontis incendio, nigrum eosdem colorem traxisse, etiam Ovidius cecinit, licet communiorem, quam & Artifex noster, opinionem secutus, casum ad Eridanum usque distulerit, idque tam, ut mutationi Heliadum in Populos, pro quibus Numisma Accoleji Larices substituit, quàm etiam, ut creditæ origini Electri locum faceret. Electrum utique hodiénum, non quidem in ripis Padi, sed in littoribus Oceani colligunt. In Prussia tantus ejus proventus est, ut Neptunus id videatur *AQVILÆ BRANDENBURGICÆ*, debitæ submissionis tributum pendere: *ELECTRUM ELECTORI*, *pretiosissimum Potentissimo.*

Sed quò me devotæ mentis ardor abripit? ad Electrum quidem facit quod Ἠλίκτωρ de Sole legatur in scholiis Euripidis Hippol. ℣. 559. Sed hîc de Phaëthonte nobis sermo est, cujus nomen non Solis equo tantùm, secundum Sophoclis Interpretem, sed & ipsi Soli, secundum Sophoclem & Euripidem Electr. 465. & sæpe in Anthologia datum est. Imò & pro igne posuit Martialis lib. V. Ep. 54. ubique scilicet ex vocis etymologia, eô sensu, quô Nonnus Solis equos πυρόδεας *ignitos* dixit, quô frena μαρμαίροντα *splendentia*, & αἰγλήεσσαν καὶ πυρόεσσαν ἱμάσθλην, *splendentem ignitamque scuticam*, quô & Padus πυρίκαυτος *ignitus in Cœlum translatus* memoratur. Quo utique sensu nihil obstat, ut & Soli, & Solis equo, nomen Phaëthontis detur. In Gemma nostra aërem & radiantem & succensum vides, non tam à Phaëthonte, quàm ab Equis. Ad eos Lucanum attuleris, more Poëtico non Equos, sed Lora nominantem:

Succendit Phaëthon flagrantibus æthera loris.

Sed vereor, ne Tibi garrulitate meâ æque molestus sim, ac Phaëthon ardoribus Terræ fuit, ideò ad reliqua transeundem arbitror. An mera hæc fabula sit, an verò historici quid contineat, facilè responderim. Si corticem respicias, mera fabula est, id quod vel ex Luciano discas, qui eam graphicè refutat in Tractatu de Electro sive Cygnis. Quis Solis filium credat? Quis credat Solem Aurigam, vel Solis filium quatuor equis Cœlum emetiri? Quis currum, vel equis deviis orbem incensum? Quis Heliades in Populos aut Larices, Cygnum aut Ligurum regem in avem mutatos? Quis Eridanum flumen in Cœlum translatum? Risu hæc digna sunt, non minus ac Padi accolæ, quos ob Phaëthontis in Eridanum dejecti pœnam pullis & lugubribus vestibus usos, Cœl. Rhodiginus notat. Scio Phaëthontem in Samothracia sanctissimis ceremoniis olim cultum. Scio & Scopam celebratissimum Statuarium ejus simulacrum fecisse; utrinque enim se testem sistit Plinius Lib. XXXVI. c. 5. sed quis nescit Gentilium Deos tantùm non meras esse fabulas? Vel Historiam consulere, vel Naturam scrutari, vel Politicam

vitæ rationem excutere necesse est, si rei basin assequi coneris. Non una opinionum semita se aperit. Sunt qui eximiam aliquam siccitatem sub Phaëthontis incendio latere putant. Sunt qui Phaëthontem Astronomum fuisse, & antequam Solis cursum exploraret occubuisse tradunt: Alii fabulam inventam asserunt, ut ostendatur magnarum rerum administrationem juvenibus periculosam esse; Ita Phaëthon, leve pondus currui ignivomo,

Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.

Exitium mundo intentabat. Quanto meliore conatu exitium hosti machinata est, quæ sequenti in Gemma radiat,

TOMYRIS?

AN hæc, infit ARCHÆOPHILUS, videtur esse famosissima illa Scythiæ Regina, quæ Cyrum potentissimum Persarum Monarcham, non contenta & vicisse & occidisse, dolore orbitatis eò vindictæ processit, ut amputatum ejus caput, in repletum humano sangvine utrem conjiciens, muliebri crudelitatis exprobratione, *Satia Te*, exclamaverit, *sangvine, quem sitisti, cujusque insatiabilis semper fuisti?* Ea ipsa, respondit DULODORUS. Caput Viri cernimus, capiti Fœminæ quasi tropæum impositum. Cernimus capillos ingenioso & Naturæ & artificii genio, quasi sangvine stillantes. Utrumque apertô testimoniô, aliam hîc agnosci non debere.

Quid prius extollam, perrexit ARCHÆOPHILUS, an lapidis venas an artificii excellentiam? dubius hæreo. Illæ & faciei flavedini, & tunicæ purpuræ, & capillorum sangvini suffecére: Et hic Naturæ dona tam scitè ad historiæ veritatem potuit educere, ut nullibi nec color desit, nec concinnitas. Benè loqueris, inquit DULODORUS, nec dubito, Te præcipuè observare, sangvineos capitis capillos simul ipsius etiam Tomyridis ornatui cedere. Observo, inquit ARCHÆOPHILUS, & nisi fallor etiam in ipsa Tomyridis facie non obscura, & Scythicæ feritatis, & exultantis arrogantiæ, se sistunt vestigia, non minus ac in capite Cyri mixta quædam, cum martio horrore, clementiæ signa. Utrisque sanè in historia inclaruit; Sed heus Amice! An Cyrus Persarum Rex tantâ capillorum sylvâ credatur fuisse conspicuus? Nonne Persæ vel etiamnum se radunt? Quid hodiè agant, respondit DULODORUS, quid non, de eo nunc non est quæstio: Persas autem antiquos crinitos fuisse, apertè docet Herodotus Lib. VI. c. 19. de Milesiis locutus, ἄνδρες, inquit μὲν οἱ πλέονες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων κομητέων. *Viri pleriquè à Persis, qui CRINITI erant, sunt cæsi.* Et præter hoc, annon innotuit locus Chrysippi apud Athenæum, qui radendæ barbæ consuetudinem Alexandri demum ætate memorat inolevisse, prioribus temporibus eâ re non tantùm inusitatâ, sed & ignominiosâ?

Hæc

Hæc quidem addicunt, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; At de Cyro,& de Tomyride abſentia Diadematis dubium movet; Quid enim? an hôc caruiſſe credas vel Regem, vel Reginam? De utroque, reſpondit DULODORVS, facilè ſatisfecero; Non in Majeſtate Regia fulgent; ſed alter fortunæ ludibrio expoſitus, altera muliebri arrogantiâ militarem, & fortitudinem oſtentans, & victoriam, illam in Galea, hanc in Galeâ ad effigiem devicti Regis adornatâ.

An Galeam hîc agnoſcis? perrexit ARCHÆOPHILUS. Omninò, reſpondit DULODORUS, id enim ex prominente ſub cervicem lamina ad oculum patet. At quæſo, iteravit ARCHÆOPHILUS, an Scytharum Reginæ galeas geſtârunt? Quidni? reſpondit DULODORUS; Id enim exempla Amazonum in aprico ponunt. Sed de his diutiùs philoſophari operæ pretium non eſt. Sequenti in Gemma

BABYLONII BELLICOSI

Mihi videntur adumbrari. Piſces video, inquit ARCHÆOPHILUS: Video Sagittarium, & figuram radiatam, fluvii inſtar, cum Sceptro, humi jacentem; Quod autem Babyloniorum, aut fortitudinis eorum hîc veſtigium? An figuram radiatam Coloſſicam illam arbitraberis, quam Nabuchdonoſor Babyloniæ Rex erexiſſe, Danieli in Sacris memoratur? An Belum Deum, quem Babyloniis præcipuâ veneratione cultum, ex Scriptoribus & Sacris & Profanis conſtat? De Belo, inquit DULODORVS, conjectura fortaſſis adeò futilis non eſt. Et Sceptrum eam firmare poteſt, & Corona radiata, cùm illud Regem, hæc Solem demonſtret. Utrinque Servius ſe teſtem ſiſtit, ad L. I. Æn. *Belus*, inquit, *Primus Rex Aſſyriorum*; & paulò poſt: *Apud Aſſyrios Bel dicitur, quâdam Sacrorum ratione, & Saturnus & SOL.*

Locus optimè quadrat, ſubjecit ARCHÆOPHILVS, & ſimul etiam rationem ſignorum cœleſtium evolvit; Quid enim Belus cum piſcibus & Sagittario in Gemma ſignificet, ſi non Solis ea per ſigna curſum? Cùm figura jaceat, reſpondit DULODORUS, vereor ſubſcribere, potius in Beli meritis ſubſtitero, quem *Sideralis ſcientiæ inventorem fuiſſe*, Plinio authore conſtat. Sed mihi aliud adhuc concurrere videtur, ſive Belum hunc ſtatuas, ſive Euphratem Babyloniorum fluvium.

Euphratem, excepit ARCHÆOPHILUS, abſentia urnæ removere videtur. Si Belus minus placet, poteris ad Jovem Planetam reſpicere, is enim inter figuras Aſtronomicas Hygini Lugd. 1608. in Oct. ſimul cum reliquis Mythographis editi, & ipſe radiatus, imò & cum ſceptro currui inſidet, cujus rotis & Piſces & Sagittarius affici ſunt. Pictura moderna eſt, reſpondit DULODORUS. Si ratio ſubſit, quod Aſtronomorum operæ relinquitur; ad Gemmam tamen nihil faciet; in ea enim, non ut Planeta currui inſidet, ſed fluvii inſtar humi decumbit. Eſt Numiſma apud Cel. Seguinum ſub Antonino Pio ab Epheſiis percuſſum.

In eo Jupiter, Throno, nubibus suffulto, insidens, imbres ex cornucopiæ effundit, idque in figuram, simili ferè modo, quo & hîc cernitur, non tantùm humi jacentem, sed & radiatam. Figuram illam Abbas Brunotius, Custos Muséi Regii Gallorum, Fluvium, ipse autem Seguinus symbolum sive Terræ totius, sive Provinciæ solius Ephesinæ aut Jonicæ arbitratur; veretur tamen ob radios, ne vim patiatur interpretatio. Mihi radii nihil videntur obstare, sive fluvius sive regio credatur; Vel enim Oriens, ratione sitûs, vel Regia dignitas connotabitur, quâ Babylonii celebrantur: Inde certè, si non fluvium Euphratem, integram tamen Babyloniorum, quidni etiam Parthorum? Regionem, figurâ hâc adumbratam existimo.

De Babylonia loqueris, inquit ARCHÆOPHILUS, ac si jam Gemmam hanc ad Babylonios pertinere demonstrâsses, sed vereor ne nimis difficilè id factu futurum sit. Imò facillimum, respondit DULODORUS; Nonne vides figuram hanc piscibus subjacere? Et an nescis sub piscibus, signo cœlesti, Babylonios, Parthos aliosque olim jacere creditos? Manilius rem apertè L.IV. ℣.798.

PISCIBUS EUPHRATES *datus est. Ubi piscis amator,*
Cùm fugeret Typhona Venus, subsedit in undis.
Magna jacet tellus, magnis circumdata ripis
PARTHIA, *& à Parthis domitæ per sæcula Gentes,*
Bactraque: & Arii, BABYLON, *& Susa, Parosque,*
Nominaque innumeris vix amplectenda figuris,
Et Tigris, & rubri radiantia litora Ponti.

Si Pisces soli in Gemmâ forent, excepit ARCHÆOPHILUS, forsitan acquiescerem. Cùm autem juxta hos & Sagittarius decurrat, suffragari non possum. Constat enim sub Sagittario non Babylonios jacuisse, sed Cretenses Siculos, & conterminos Italos. Audi eundem Tuum Manilium eod. Libro versu 781.

Gnossia CENTAURO *tellus circumdata ponto*
Paret, & in geminum Minois filius astrum
Ipse venit Geminus. Celeres hinc Creta sagittas
Asserit, intentosque imitatur sideris arcus.
Insula Trinacriæ fluitantem ad jura Sororem
Subsequitur Creten, sub eodem condita signo,
Proximaque Italiæ. &c.

Verbis opus non fuisset, subjecit DULODORUS; Cùm enim in Gemma figura Colossica non sub Sagittario jaceat, sed sub Piscibus, utique constat, situm non in illo, sed in his quærendum esse. In memoriam, perrexit ARCHÆOPHILUS, mihi venit alius Manilii versus:

Æstas à Geminis, Autumnus Virgine surgit,
Bruma SAGITTIFERO, *Ver* PISCIBUS *incipit esse.*

An ex his non colligam, principium Hyemis & Veris hîc adumbratum esse? Non infirmâ basi conjectura nititur; Si enim Jacobus de Wilde Bostrenos & Singarenos à Sagittario annum inchoâsse eò statuit, quòd signum id in eorum Numismatibus cernitur, quidni duas anni partes ego, sub duobus signis, partium principiis, intelligam? Non facies, respondit DULODORVS, idque ideò, quia principia non sunt. Veris initium non Pisces scimus, sed Arietem: Et initium Hyemis, non Sagittarium, sed Capricornum. Apud Manilium vocula *A.* idem significat, ac alibi *Post.* *Post* Sagittarium, cum Capricorno incipit Bruma, & *post* Pisces cum Ariete Ver. Hæc ut ut se habeant, gratias tamen ago, pro allatis Bostrenorum & Singarenorum Numismatibus. Cùm enim Bostreni Arabiam Petræam,

am, Singareni autem Meſopotamiam coluerint, non minus ac Rheſaineſii, qui & ipſi Sagittarium ſignârunt, uti videre eſt apud Cl. Vaillant Col. T. II. pag. 297. Jam Tibi conſtabit, Sagittarium à Babyloniis, aliisque ſub ſigno Piſcium Gentibus, alienum non fuiſſe. An autem anni principium eô indigitetur, juſtiſſimè forſitan dubitavero. Quidni potius fortitudinem incolarum reſpiciamus, quâ per hiſtorias celebratiſſimi feruntur? Noſti proculdubio, quid Per-Illuſt. SPANHEMIUS ad Cæſares Juliani p. 409. & ſeq. eam in rem commentatus ſit. E Xenophonte monſtrat, Cyrum, Equites Perſarum totidem Hippocentauros ſe effecturum, jactaſſe. Citat Numiſma Gallieni, in quo Centaurus Sagittarius LEG. II. PARTH. inſcribitur. Imò & Sagittarium, ceu Τοξότην Plutarcho teſte, de Perſicis, & poſtea etiam de Parthicis Nummis dictum. Non caret ratione ſymbolum. Etiam qui ſub Sagittario nati ſunt, fortitudine præſtare creduntur. Idem noſter Manilius opinionis baſin ſuppeditat. Lib. IV. ℣. 558.

Arcitenens, primâ cum veſte reſurgit,
Pectora clara dabit bello, magnisque triumphis
Conſpicuum patrias Victorem ducet ad arces,
Altaque nunc ſtatuet, nunc condita mœnia vertet.

Sed de his ſatis. Succedit

FOEMINA
ASPIDIS MORSU DEFICIENS.

CLeopatram vis dicere, inquit ARCHÆOPHILUS; Eam enim, cùm ab Auguſto triumphali Pompæ deſtinaretur, Aſpidis morſu periiſſe, Hiſtoria docet, nec ſimile mortis genus in alia me legiſſe memini. Fateor, reſpondit DULODORUS, nec me legiſſe, indeque ſi quis Cleopatram hanc eſſe contendat, me acriter non reſtiturum, quanquam rationes in contrarium non deſint. Et quænam? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Duæ præcipuè, perrexit DULODORUS, abſentia Diadematis, & Aſpis papillæ imminens.

Prius, retorſit ARCHÆOPHILUS, non video quid obſtare poſſit, conſtat enim Cleopatram etiam ſine Diademate eſſe effictam, id quod Numiſmatum fide adſtruxeris. Numiſmata, reſpondit DULODORUS, viventem referunt, morientem autem Diadema geſtâſſe, & Authorum & antiquæ ſupellectilis teſtimonio patet. Inſpice ſimulacrum ejus inter Statuas Romanas. Diadema ad oculum patebit, & ſi Authores conſulas, ex Dione diſces τό τε σχῆμα τὸ βασιλικὸν πᾶν ἀναλαβοῦσαν, *omni regio habitu aſſumto*, eam vitâ exceſſiſſe. Omni Regio habitu, inquit, quem inter, Diadema præcipuum fuit. De Diademate certè Plutarchus apertè. Ἡ δὲ χάρμιον ἤδη σφαλλομένη καὶ καρηβαροῦσα, κατεκόσμει τὸ Διάδημα περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. *Charmium jam lapſabunda, & capite gravata,* compo-

componebat DIADEMA, *quò redimitium erat caput ejus.* Vides ARCHÆOPHILE, causam esse, cur Diadematis absentiam contra Cleopatram allegem. Quod ad Aspidem attinet, papillæ imminentem, quam alterum contra eandem argumentum attuli, constat eam Cleopatræ non papillas sed *brachium* momordisse. Plutarchus, licet in hanc rem satis operosus, adeò ut veritatem neminem posse scire, tandem concludat, inter omnes tamen opiniones ne unicam quidem de papillis attulit, sed plerasque de brachio: En verba! Ὡς δέ ἀφαιροῦσα τῶν συκων ἔιδεν, ἐιπεῖν, ἔνταῦθα ἦν ἄρα τοῦτο. Καὶ τὸν ΒΡΑΧΙΟΝΑ παρασχεῖν τῷ δήγματι γυμνώσασαν. Ὁι δὲ τηρεῖσθαι μὲν ἐν ὑδρέιᾳ τὴν ἀσπίδα καθειργμένην φάσκουσιν. ἠλακάτῃ δέ τινι χρυσῇ τῆς Κλεοπάτρας ἐκκαλουμένης αὐτὴν καὶ διαγριαινούσης, ὁρμήσασαν ἐμφῦναι τῷ ΒΡΑΧΙΟΝΙ. τὸ δὲ ἀληθὲς ὀυδεὶς ἔιδεν. ἐπεὶ καὶ φάρμακον αὐτὴν ἐλέχθη φορεῖν ἐν κνηστίδι κοίλῃ, τὴν δὲ κνηστίδα κρύπτειν τῇ κόμῃ. Πλὴν ὄυτε κηλὶς ἐξήνθησε τοῦ σώματος, ὄυτε ἄλλου φαρμάκου σημεῖον. Ὀυ μὲν ὀυδὲ τὸ θηρίον ἐντὸς ὤφθη, συρμοὺς δέ τινας αὐτοῦ παρὰ θάλασσαν, ᾗ τὸ δωμάτιον ἀφεώρα, καὶ θυρίδες ἦσαν, ἰδεῖν ἔφασκον. ἔνιοι δὲ, καὶ τὸν βραχίονα τῆς Κλεοπάτρας ὀφθῆναι δύο νυγμὰς ἔχοντα, λεπτὰς καὶ ἀμυδράς. Ὅις ἔοικε πιστέυσας καὶ ὁ καῖσαρ. Ἐν γαρ τῷ θριάμβῳ τῆς Κλεοπάτρας αὐτῆς ἔιδωλον ἐκομίζετο, καὶ τῆς ἀσπίδος ἐμπεφυκύιας. *Ut tollens de ficis conspexit eam* (aspidem) *dixisse Cleopatra ferunt: Nempè hîc illa est,* BRACHIUMQVE *nudatum morsui dedisse. Alii inclusam hydriæ aspidem, atque ita autumant fuisse asservatam, fusoque aureo ipsam lacessentis,& stimulantis, arripuisse Cleopatræ* BRACHIUM. *Sed veritatem novit nemo: Quando venenum quoque gestasse, proditum est, eam in novacula cava, eamque recondisse comâ suâ. Verum nec macula in corpore exstitit, neque aliud veneni vestigium. Neque vero bestia illa intus comparuit. Tractus aliquos ejus tantùm juxta mare, quò cubiculum spectabat, & fenestræ erant, ajunt deprehensas. Nonnullis* BRACHIUM *quoque Cleopatræ, notas duas ex punctione, visum est habere, tenues & exiles. Quibus credidisse Cæsar videtur. Siquidem in Triumpho ejus imago translata est ipsius Cleopatræ, & aspidis mordicùs* BRACHIO *affixæ.* His Plutarchi quid apertius? Sed adde & Propertium:

> BRACHIA *spectavi sacris admorsa colubris,*
> *Et trahere occultum membra soporis iter.*

Adeò ut unanimis in his de brachio sit Authorum consensus, à quo cùm abeat Gemma, quidni dubitem, Cleopatræ eam adjudicare?

At ego non dubito, regessit ARCHÆOPHILUS, idque monitus non tam hôc ipsô Plutarchi locô, qui veritatem neminem scire posse, jam suo tempore fassus est, quàm signo hujus ipsius Cleopatræ apud Ill. patinum in Imperatoribus. Serpentem in eo cernis non brachio adhærentem, sed brachiô commorsô, versus umbilicum caput prætendentem. Quid inde colligas? Si non liberum hoc Cœlatoribus fuisse, eamque causam, cur quidam Authorum nullum certum locum, imò nec certum animal designaverint? Florus, *admotis ad venas Serpentibus, sic morte, quasi somno solutam,* tradit, & Horatius canit:

> — — *Ausam asperas*
> *Tractare Serpentes, ut atrum*
> *Corpore combiberet venenum.*

Cautè hi, subjecit DULODORUS, sed stylo uterque Poëtico, quos proinde contra aperta aliorum testimonia, nescio an ritè adduxeris. Minimùm sententia de brachio receptior, de papilla hactenus nulla est, indeque si Cleopatram arbitreris, in qua Aspis papillæ imminet, nescio annon Cœlatoris ignorantiam simul arguas.

Id non agam, subjecit ARCHÆOPHILUS; Tuæ potiùs opinioni velificabor & ipse, modò doceas, etiam alias fœminas aspidum morsu periisse. In

Viris

Viris quidem exempla proſtant. Canopus Menelai Gubernator, de quo Sulpitius ad Lucanum, & Demetrius Phaleræus, de quo Diogenes Laërtius aliique. Sed de fœminis id hactenus non inaudii. An res ideò incredibilis? reſpondit DULODORUS, cùm tamen mortem eam leniſſimam, vel exemplum Cleopatræ docuerit? an Romanas exemplum ſecutas dubites, cùm tamen Lucanus aſpides Romæ venales canat?

Ipſa caloris egens gelidum non tranſit in orbem
Sponte ſuâ, Niloque tenus metitur arenas;
Sed quis erit lucri pudor? Inde petuntur
Huc Libyæ mortes, & fecimus aſpida merces.

Sed hæc utcunque credantur, in tantâ hiſtoriæ caligine perindè fuerit; Ad aſpidem operæ pretium eſt aciem mentis intendere; Neque enim vel de formâ ſatis convenit, vel etiam de ſpecie.

An plures ſunt aſpidum ſpecies? ſubjecit ARCHÆOPHILUS? Sunt, inquit DULODORUS. Aſpidum genus in ſedecim ſpecies Ægyptios divideré, Ælianus teſtatur. Galenus autem, ad Piſonem de Theriaca, tres tantùm facit, quorum primam *Cherſæa* ſive *terreſtris* conſtituat, quæ loca mediterranea incolat: ſecundam *Chelidonia*, quæ circa fluviorum ripas, præſertim Nili, latibula habeat: tertiam *Ptyas*, quæ venena in hominum oculos inſpuat.

Sit in Gemma Cleopatra, aut non ſit, perrexit ARCHÆOPHILVS, juvabit tamen exquirere, an Ptyas, an Chelidonia, an verò Cherſæa fuerit, cujus veneno ea periit? Ptyas, reſpondit DULODORUS, fuiſſe non poteſt, cùm hæc non morſu, ſed, ut dictum, ſputo in hominum oculos excreto interficiat. Cherſæam ſive terreſtrem parvam eſſe, & latiorem cervicem habere, eoque ſolo à cœteris differre, Aëtius ait. Hæc deſcriptio ad aſpidem in Gemma noſtra ex amuſſi quadrat, ei autem, quæ in Signo Patiniano viſitur non convenit, indeque conſtat, nec terreſtrem fuiſſe Cleopatræ aſpidem, imò nec Cleopatram in noſtra Gemma exhiberi. Aſpidem, quâ Cleopatra periit, Solinus *Hypnalem* vocat, aitque emi ad mortem, quod allato ſupra Luciani effato lucem affundit. Aſpidem Hypnalem Iſidorus Serpentem ait eſſe, ab aſpide genus trahentem, quia ſomno, quos mordet, interimit, id quod Serpenti in Signo Patiniano favet. Albertus eam, quâ Cleopatra periit, *Hippupiam* dictam, Nicolao Leoniceno teſte, aſſerit: Et ex allato ſuprà Plutarchi loco diſcimus, poſt Cleopatræ mortem aſpidis aliquos tractus, juxta mare, quô cubiculum Regium ſpectabat, eſſe deprehenſos, non infirmô argumentô, Chelidoniam fuiſſe, ſive eam, quæ circa ripas latibula habet. Cœterùm colla aſpidum intumeſcere, Plinius author eſt, indeque Nicander:

Turgida ſquallet item cervix.

De ratione morsûs adhuc audire velim, inquit ARCHÆOPHILUS, id enim ad propoſitum vel maximè fecerit. Rationem morsûs, reſpondit DULODORUS, ex eodem Nicandro diſcas, ita canente:

Quatuor huic intra maxillæ concava dentes
Radices fixêre ſuas, quos juncta quibusdam
Pelliculis tunica obducit. Triſte unde venenum
Effundit, ſi fortè ſuo ſe approximet hoſti.

Plinius dentes duos tantùm facit, aitque in ſuperiore parte longiſſimos, tenui fiſtulâ perforatos, venenum fundere, ſicut Scorpionum aculei ſolent. Mercurialis ex Aëtio numerum dentium ex diverſitate generis excuſat: *Aſpides*, inquit, *mordent, & morſu infundunt venena, fœminæ quatuor dentibus, mares verò duobus tantùm.*

tantùm. Si ad hæc aſpidem Cleopatræ examines, marem fuiſſe inde comperies, quod Plutarcho, ut ſuprà vidimus, teſte, notas duas ea in brachio habuerit. Uti autem Cleopatram in Gemma exhiberi dubium fuit, ita in ſequentibus ſunt

CAPITA
FOEMINARUM INCOGNITA.

in Cameis

ET magnitudine, & artificii præſtantiâ ſe commendant hæ Gemmæ. Si notitia Perſonarum accederet, neſcio, annon jure rariſſimis accenſerentur. Fœminas quilibet agnoſcit, & non de plebe fœminas, cultus prodit, ſi non in omnibus Regius, ſaltem faſtigio Regum non indignus. Regium in Gemma primâ, tertiâ, & quintâ, Diadema evincit. In primâ & tertiâ artificium, neſcio quid exactitudinis Græcæ præfert; In quintâ autem non obſcura ſunt dominantis barbariei indicia. Si hinc argumentum ſumas, illas duas, Reginas vel Macedoniæ, vel Syriæ, vel Ægypti: hanc autem Reginam quandam Gothorum haud abſurdè arbitraberis.

Mihi, reſpondit ARCHÆOPHILUS, primô ſtatim adſpectu, primâ in Gemmâ Cleopatra Ægypti, in tertiâ autem Dido videbatur adumbrari. Illam ex Numiſmatibus antiquis, hanc autem ex moderno quodam maximi moduli, cui in averſa Carthaginis arx impreſſa eſt, forſitan evicero; Et quid ſi in Gemma quinta exhibeatur Amalaſuntha Theodorici Regis Oſtrogothorum in Italia filia? Magna hujus fuêre merita. Græcè Latinèque perdocta, aliarumque Linguarum perita fuit, non Regis filia tantùm, ſed & Regis mater, imò & ipſa Regina, ſed infelix. Cum Athalarico filio aliquandiu regnavit, eôque mortuô Theodatum

datum cognatum suum in Regni consortium adscivit; sed ab ingrato hoc & perfido primò relegata, post & obtruncata est. Memorabilis est Theodorici Statua, quam Neapolis posuit, caput soluta, cùm ipse moreretur: Ventrem dissiliens, cùm Athalaricus obiret, Virilia amittens, cùm Amalasüntha occumberet: Tandemque & femora pedesque concidens, cùm Urbem Gothi obsiderent. Magna hæc, inquit DULODORUS, Gemmarumque honore non indigna, quanquam quid certi evincant, non videam. Quid enim? annon eâdem ratione Theodelindam hanc statueris, Reginam Longobardorum, viduam Autharis, quæ postea Agilulpho nupsit, & hoc quoque mortuô, denuò Regni clavum moderata est, pulsa tandem cum filio Adeluvaldo ab Arioaldo? Annon aliam quamcunque Barbari sæculi Reginam? Mihi effigiem hanc in incerto relinquere, tutiùs videtur, uti & priores duas; Vereor enim, ut de Cleopatra Numismata addicant, & de Didone ex Numismate Commatis moderni, quid evincere possis, non video. Si conjecturæ locus, potiùs Semiramidem dixeris, cujus similem ferè effigiem apud Leonhardum Agostinum cernimus.

Si certi quid erui non potest, excepit ARCHÆOPHILUS, quid diutiùs eis immoramur? aut quid operæ pretium fuit, has Gemmas proponere? Quid? inquit DULODORUS; annon volupe est muliebrem mundum contemplari? annon decentes illos in Gemma prima & tertia capillorum nexus, pendentesque utrinque ex calamistro cincinnos? Annon in quinta barbaricum nodum, innexamque Diademati baccam, & dependens à tergo velum? Non Chlamys Regia deest, licet desint Inaures, nòn ignotum aliàs Illustrium fœminarum ornamentum.

In Gemmis quartâ & sextâ, inquit ARCHÆOPHILUS, nec cincinni sunt, nec aliud præter velum, quod inter papillas in sexta fibulâ connexum video. Inde suffibulum hoc velum, respondit DULODORUS, crediderim, de quo infrà in Vestali; quanquam, præsertim in Gemmâ quarta, etiam Flammeum credi possit, de quo superiore Capite ad Psychen vidimus, non tantùm nuptiarum indicium, sed & matronalis dignitatis. Ita enim Nonius Marcellus: *Flammeum, vestis vel tegmen, quô Matronæ caput tegunt*; Indeque Horatius:

Matronæ præter faciem nil cernere possis.

Sed ad secundam Gemmam regredimur, quam diu dubius hæsi, annon Uxorem Probi statuerem, eò, quòd similis ferè lineamentorum ductus, similis certè capillorum fluor, etiam in Clypeo occurrat, quem infrà Probi Uxorem referre, indubiis argumentis demonstratum dabimus. Tandem & hoc Lectoris arbitrio judicavi relinquendum, contentus aspexisse mundum, reconditâ eruditione refertissimum.

Nihil video, inquit ARCHÆOPHILUS, contemplatione tantoperè dignum; Quid enim? an fascia infra papillas in censum veniat? de qua Catullus Ep. 65.

Nec tereti Strophio luctantes vincta papillas.

Et Martialis Lib. XIV. Ep. 434.

Fascia crescentes Dominæ compesce papillas.

Et Terentius Eunuch. Act. 2. *Quas matres student, demissis humeris, vincto pectore esse, ut graciles fient.* Minus ad rem Authores allegas, regessit DULODORUS, ubi enim fascia aut strophium in Gemmâ? Quam Tu fasciam arbitraris, Palla est, stolæ superinjici solita, secundum Nonium Marcellum de Proprietate Sermonum Cap. 14. n. 7. de eâdem & Horatius Lib. I. Sat. 2.

Ad talos Stola demissa & circumdata Pallâ.

 Ex

Ex quibus utique patet, non tantùm exteriorem in Gemma vestem, Pallam esse, sed & interiorem esse Stolam, aut si mavis Tunicam, de qua idem Martialis Lib. XI. Ep. 105.

Fascia Te, Tunicæque tegunt, obscuraque Palla.

In Stola aut Tunica illud peculiare visitur, quòd torque circa collum connexa sit. Torques? iteravit ARCHÆOPHILUS. Atqui virile torques ornamentum fuit, id quod ex historia T. Manlii elucescit, qui, quòd torquem Gallo detraxisset, ex facto nomen Torquati meruit. Etiam muliebre fuit, subjecit DVLODORVS, inter hæc enim ponitur Esaiæ cap. III. ubi Hieronymus tradit, *eum pendere usque ad pectus*, & Ezechiel. XVI. *Et dedi TORQUEM circa collum tuum.* Illud notandum, quòd torquis hîc eodem ferè modo præfiguretur, quô & in Numismatibus Manliorum.

Unicum adhuc restat, inquit ARCHÆOPHILUS, quod si docueris, ad alia properantem non morabor. Quod supra frontem trianguli instar erectum est, quale sit doceri cupiam, an Frontale, aut Ampyx? quâ voce Homerum usum Julius Pollux author est. Difficilis est decisio, respondit DVLODORVS. Tiraquellus ad L. III. connubialem Ἄμπυκα quibusdam idem, quod Frontale, testatur fuisse. Si res ita se habeat, illud quidem his nominibus designarem, quod in fronte capillos connectere cernimus, non autem id, quod supra capillos in triangulum elevatur; Hoc enim verius Ἀνάδεμα dicerem, quod vocabulum etiam apud Latinos in usu est, ut apud Lucretium L. IV.

Et bene parta Patrum fiunt Anademata, Mitræ.

Ἀνάδεμα dicitur ab ἀναδέω corono, ligo, exorno; Suidas id capitis ornamentum statuit; Homerus ἀναδέσμην vocat:

Ἄμπυκα, κεκρύφαλον τ' ἠδὲ πλεκτὴν ἀναδέσμην.

Quanquam Pollux ἀναδέσμην & ἀνάδεμα diversa faciat. Sed hæc pleraque abstrusa sunt. Apertiùs agnosces, quod in sequenti radiat,

CAPUT POMPEJI CÆSARI OBLATUM.

Achat. excis.

HAnc Gemmam quoties contemplor, toties devotâ artis admiratione tangor, quæ tantâ hîc subtilitate lusit, ut ne vultibus quidem, licet minutissimis, sua negaverit lineamenta. Cæsarem & laurea calvitiei superinducta, & macies faciei, & major omni dubitatione adspectus Peritiorum evincit.

De Cæsare, regessit ARCHÆOPHILUS, facilè assentior; Sed de Pompeji capite res indubia non videtur. In Numismatibus Pompejus barbâ caret; at in hâc Gemmâ utique caput barbatum est? Barba, respondit DULODORVS,

RVS, nihil movet. Luctu Pompejum barbam ſubmiſiſſe, cùm à Cæſare pulſus, ad Ptolemæum navigaret, vel inde credibile fit, quòd eum morem exemplum Auguſti doceat, qui nunciatâ clade Varianâ, idem per continuos menſes fecisſe, Suetonio memoratur. Accedit, quòd non ſtatim Cæſar occiſo ſupervenit, ſed ut Dio ait, aliquandiu in anchoris ſubſtitit, quòd Alexandrinos ob Pompeji cædem tumultuantes reperiſſet. Medio certè tempore, quin barba creſcere potuerit, nemo dubitabit.

ARCHÆOPHILUS, ſi & hæc, inquit, Tibi cedam, quî cedam, de Cæſare lacrymante, cum hoſtis fuerit? quî de veſtitu Ægyptiorum? Cæſar laciniam attollens lacrymas videtur abſtergere, & Ægyptii inſolito planè habitu effićti videntur. Lacrymas Cæſarem fudiſſe, visô Pompeji capite, reſpondit DULODORUS, Dio Lib. XLII. author eſt, ſivè id fecerit commiſeratione ſortis humanæ, ſive æmulatione, ut invidiam à ſe amoveret. Author ad manus eſt, en verba, ex interpretatione Xylandri, Libro XLII. *Cæſar Pompeji capite viſo,* ILLACRIMAVIT, *lamentatusque eſt, eum Civem, Generumque ſuum nominans, & commemorans, quot quantisque in rebus, mutuas quondam ſibi operas præſtitiſſent. Percuſſoribus tantùm abſuit, ut ſe gratiam debere fateretur, ut & facinus culpaverit, & caput honeſtè funerandum humandumque aliis tradiderit. Cujus facti causâ ut laudatus eſt, ita ſimulatione ſuâ riſum meruit. Quum enim ſummoperè dominationem affectâſſet, Pompejumque adverſarium ſuum propterea ſemper odio habuiſſet, contraque illum cùm alia omnia machinatus, tum hoc ipſum bellum nullâ aliâ de causâ molitus fuiſſet, quàm ut eô de medio ſublatô, ipſe Principatum obtineret; quumque aliam nullam ob rem in Ægyptum adveniſſet, quàm ut eum, ſi adhuc ſuperſtes eſſet, conficeret: Tum ſe eum deſiderare, ejusque interitum ægrè ferre videri volebat.* Hæc quàm appoſitè Gemmam explicent, ipſe vides. Ad veſtes Ægyptiorum audiendus omninò Herodotus, qui lib. II. cap. 36. *In Ægypto*, inquit, *viri binas veſtes habent*, ἕιματα δύο; & cap. 18. ἐνδεδύκασι δὲ κιθῶνας λινέους, περὶ τὰ σκέλεα θυσανωτοὺς, ὃυς καλέουσι καλασίρις. ἐπὶ τούτοισι δὲ ἐιρίνεα ἕιματα λευκὰ ἐπαναβλήδον φορέουσι. *Veſtibus utuntur lineis, circa crura fimbriatis, quas Calaſiris appellant, ſuper quas lanea candida ferunt amicula ſuperjecta.* Nihil clariùs ad Gemmam dici poteſt, ideoque diutiùs ei inhærendum non duco. Sequitur

AQVILA ARÆ INSISTENS aſſidente figurâ.

In Cameo

DE Aquila, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, plura memini Te ſuprà attuliſſe; hîc quid allaturus ſis, geſtio audire. Multa ſunt, reſpondit DULODORUS, quæ dici poſſunt, ſed pauca dici poſſunt indubiè. Aquilam certisſimum

ſimum Auguriorum Jovis nuncium creditum, in confeſſo eſt. Quid igitur, ſi figuram ſedentem augurium captare credas? Ita extra rapiens Imperii omen Galbæ præbuit: Ita Auguſto, dum luſtrum in Campo Martio, magnâ Populi frequentiâ conderet, Aquila eum ſæpius circumvolans, transgreſſaque in vicinam ædem, ſuperque nomen Agrippæ ad primam literam conſidens, mortis oſtentum fuit: Ita contractis ad Bononiam Triumvirorum copiis, Aquila Tentorio ejusdem ſuperſedens, duosque corvos hinc inde infeſtantes affligens, futuram Dominationem adumbravit.

Non videntur addicere exempla, excepit ARCHÆOPHILUS; Ubi enim mentio aræ? ubi figuræ ſedentis? Mihi potiùs ad Pythagoram hæc Gemma pertinere videtur, quem cum Aquila collocutum Cœlius Rhodig. obſervat. Pythagoram, ſubjecit DULODORUS, habitus reſpuit, quis enim credat, Philoſophum Thorace indutum? Si auguria minus placent, poterit Aquila Pyrrhi in cenſum venire, de quâ, ut ſuprà monui, Ælianus & alii: Poterit Aquila, quæ Ptolemæum nutrivit: Poterit Aquila Tiberio Neroni in Rhodo conſpecta, de qua Epigramma Apollonidæ in Florilegio Lib. I. c. 60. n. 2.

At nec in his, reſpondit ARCHÆOPHILVS, eſt mentio Aræ, quæ tamen procul dubiô non absque causâ in Gemma viſitur. An quod Aquila Jovi ſacra? ita enim Aquila in Numiſmate Τομέων aræ inter ſigna militaria inſiſtens Jovis Ales triumphalis Illuſtri Patino creditur. Si ad aram reſpicias, regeſſit DULODORUS, poteris illius meminiſſe, quæ ſuper aram alis extenſis in Carceribus Olympicorum Certaminum apud Pauſaniam El. Poſteriore legitur.

An etiam illius, interrupit ARCHÆOPHILUS, quam auream in Portâ templi Hieroſolymitani ab Herode poſitam Joſephus teſtatur? At hîc, reſpondit DULODORUS, non Portæ ſed Campi potiùs, in Arbore, veſtigium eſt. Fortaſsè tutiùs figuram hanc ad Tyrrhenorum quendam retuleris, quos Aquilas audiſſe, ex Porphyr. Lib. III. de Abſtin. ab animal. diſcimus; Fortaſsè etiam ad Aquilæ ſacrificium, cùm Aquilas centum inter Hecatomben Imperatoris mactatas, ex Capitolino conſtet, & Aquilam Jovi & Neptuno immolatam aſſerat Nonnus Dionyſ. M. ỷ. 534. Latiſſimus eſt hîc divinandi campus. Nos, cùm ad ſacra deventum ſit, meritò & horum rationes delibamus. Anſam præbet

VIRGO VESTALIS.

QVæ de Veſtalibus dici poſſunt, in propatulo jacent. Multa de iis Dionyſius Halicarnaſſæus, multa Plutarchus, multa Ovidius, aliique inter Veteres. Si Modernos adeas, non pauciora Roſinus, non pauciora Oiſelius, & quicunque accuratiore diligentia Veterum ſuperſtitiones rimati ſunt. Ex iis propoſito noſtro ſervi-

ſervientia luſtrabimus, & primò quidem, ut Veſtalem hanc afferam, & habitus facit, & venuſta faciei majeſtas; Utrumque enim videas & in Virgine Veſtali inter Statuas Romanas, & in Junia Torquata apud Cel. Sponium Miſcell. pag. 150. ubi velum capiti obductum, clauſumque, ac nodo ſub collo revinctum ideò arbitratur, quòd continuò ab iis geſtaretur, nec removeretur, perpetui voti ſymbolum.

Mihi, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſanctimoniæ hoc indicium creditum eſt, ne ſacrificantes profano obtutu turbarentur. Benè ſentis, reſpondit DULODORUS, & procul dubio etiam notâſti, velum illud, quod Veſtales gerebant, peculiari vocabulo *Suffibulum* dictum fuiſſe; De utroq; enim Feſtus: SUFFIBULUM, inquit, *veſtimentum album, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Veſtales, cùm ſacrificant, ſemper habent, idque* FIBULA *comprehenditur.* Fibula? interrogavit ARCHÆOPHILUS; atqui nodum agnoſcit Sponius. Et hoc malè, inquit DULODORUS, Fibula enim ad oculum patet, & omninò ſtatuenda etiam in Statuis & Numiſmatibus, in quibus ſuffibulum connexum eſt.

Suffibulum ex Feſto album docuiſti, perrexit ARCHÆOPHILUS, cum tamen Divo Ambroſio Epiſt. ad Valentinian. Veſtes purpureæ memorentur: *Vix ſeptem Veſtales*, inquit, *capiuntur puellæ. En totus numerus, quem Infulæ Vittati capitis, Purpuratarum Veſtium Murices.* &c. Facilis eſt reſponſio, ſubjecit DULODORUS; Ambroſius Vittati Capitis Infulas à Veſtium Purpuratis Muricibus diſtinguit, ita & diſtinguendum Suffibulum, ſi colorem reſpicias, quanquam in reliquis ex veſtium genere non eximatur. An igitur Suffibulum, denuò excepit ARCHÆOPHILUS, & Vittati Capitis Infula res eadem? Id quibusdam creditum videtur, reſpondit DULODORUS, allegatis & Prudentio & Lucano, quorum hic III. Pharſ.

Veſtalemque chorum ducit Vittata Sacerdos,

Et ille lib. II. contra Symmachum:

— — *Sedet illa verendis*
Vittarum inſignis phaleris.

Et iterum:

— — — *Cingunt*
Tempora Tæniolis & Licia crinibus addunt.

Sed probè diſtinguendæ *Vittæ, Tæniæ, Infulæ*, & *Suffibulum.* INFULA, Servio & Iſidoro teſtibus, faſcia Sacerdotum fuit, diadematis ad modum exornata; VITTÆ, quibus vel Infula, vel fluentes religantur capilli, à vinciendo dictæ; & TÆNIA vittæ dependentis extremitas. Nihil horum Suffibulo convenit. Nihil in Gemma noſtra viſitur, niſi ſub Suffibulo elegantiſſimi Comarum Cincinni, & veneranda Virginis effigies. Ad Comas ſubit *Acus Crinalis* aut *Comatoria*, quæ, ſi conjecturæ Oiſelii credis, ad effigiem VESTÆ P.R. QVIRITIUM viſitur. Ad effigiem ſubit Virginum Veſtalium ætas. Noſti ARCHÆOPHILE, Virgines Veſtales capi ſolitas: Noſti capi ſolitas initio à Rege, poſtea à P.M., cujus proinde *amatæ* dicebantur, & quidem *Patrimas* & *matrimas*; imò quod ad ætatem attinet, ſecundum Labeonem Antiſtium apud A. Gellium, minorem annis VI. & majorem annis X. capi nefas fuiſſe: Noſti triginta annos in Sacerdotio exigere debuiſſe, Ritus Sacros primô decenniô diſcentes, ſecundô adminiſtrantes, tertiô docentes; indeque facilè mecum agnoſces, non Virginitatem tantùm, ſed & ætatis vigorem Deæ dicatas fuiſſe, eòque minus easdem in Gemma miraberis, quô gratioſiore adſpectu nobis oculos recreant.

Hæc equidem libens agnoſco, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſed miror, cùm Veſta vetula fuerit, ſecundum Virgilium, qui eam *Canam* vocat, quâ ratione Virgines ſacerdotes habuerit? Idque tam rigidô ſanctimoniæ decretô, ut

quæ

quæ vitiata fuisset, ante portam Collinam viva defoderetur? Cur Virgines, inquit DULODORUS, Vestæ sacerdotio præficerentur, Plutarchus in Vita Numæ tradit, id factum conjiciens, vel ob puram & incorruptam, vel ob sterilem & infœcundam ignis naturam. Prius, inquit ARCHÆOPHILUS, admittere possem, sed an posterius? valdè equidem dubitem; Quid enim? Annon ideò potiùs effœtis & vetulis id sacerdotium debuisset conferri? Aliam adhuc, subjecit DULODORVS, Cicero rationem suppeditat Lib. II. de Leg. Vestæ, inquit, colendæ Virgines præsunt ut advigilent faciliùs ad custodiam ignis. Hæc de ætate quidem valere possent, regessit ARCHÆOPHILUS, de Virginitate valere non possunt, unde unicæ puritati ignis inhærendum arbitrer, quod à corrupta muliere ut custodiretur indignum fuerit visum, idque eò magis, quô apertiùs constat, flagris exceptam, si quæ minus diligenter ignem custodivisset. Sed age, quæ tam rigidis legibus suberant, annon & insolitâ honorum præeminentiâ fulserint? Veneranda sanè etiam in Gemma faciei majestas, nihil vulgare promittit. Authoritas & honores, inquit DULODORVS, undiquàque maximi fuêre. Interventu earum gravissima dissidia composita: Fidei testamenta etiam Cæsarum credita: Authoritate Tribunorum ferocia fracta: Sanctitati Consulum fasces submissi: In Ludis peculiares loci assignati: In publico Carpentis aut Pilentis vectæ: Quæ omnia vel exemplis, vel idoneis Authorum testimoniis demonstrari possent, nisi jam nimium benevolas aures oneràssem. Succedit

SACRUM
PALLADI ARTIUM INVENTRICI
oblatum.

in Cameir.

QVod Palladem arguere possit, subjecit ARCHÆOPHILVS, nihil hîc conspicio. Ara quidem in medio visitur, eique hinc adjacens, inde adstans Fœmina, quarum illa nescio quid manu tenet, hæc autem tibias inflat. A tergo prioris nescio quod Ædificium exsurgit, & post ædificium Arbor, cui Crumena, appensa est. Ex crumena, Mercurio hoc sacrificium tribuerem, nisi fœminæ potius ad Priapum id reducerent: Crumenam scilicet, quàm ab arbore suspensam cernimus, ὄρχιν putarem, sive testiculum, quem vel Veneri aut Priapo oblatum, vel etiam divinis honoribus cultum, quidni ritè credamus? Eâdem scilicet ratione, quâ & virilia culta, & Veterum authoritate adstruitur, & ex aliis Antiquitatis monumentis constat. Exemplo sit sacrificium Caligulæ apud Leonh. Augustinum, in quo non ipse tantùm Imperator nudus, sed & sorores ejus Phallo ad columnam expresso, thura adolent. Egregiè causam tueris, excepit DULODORVS. Si vel Phallum in Gemma viderem, vel etiam ὄρχεις cultos, aut Diis oblatos,

oblatos, audiſſem & ipſe tecum ſentirem, cùm autem neutrum hactenùs clareſcat, ad obſcœna Gemmam detorquere pudet. Id quod Crumenæ inſtar ab arbore dependet, ego non ὄρχιν, ſed omninò Crumenam lucri indicem arbitrer, ſive glomus in ea ſit, ſive pecunia nendo collecta. Noſti ARCHÆOPHILE, Palladem, uti artium cœterarum, ita & Textoriæ & Lanificii inventricem eſſe. Qvid igitur mirum, ſi fœmina, artis quæſtum Deæ offerens, hîc agnoſcatur? Crumena opinionis baſin ſuggerit; Talem enim, qualis hîc ab arbore dependet, in Foro Palladio, inter Admiranda Romanæ Statuariæ, non ſemel videas. Celeberrimus Bellorius & ipſe Crumenam interpretatur, affictamque ob quæſtum cenſet, procul dubio, quem nendo puellæ paraverint.

In Foro Palladio, excepit ARCHÆOPHILUS, & Colus & Fuſus adjecti ſunt, imò tota ſeries ad Textoriam pertinet, Palladisque inventum ipſa Pallas demonſtrat, quam affictam cernimus; Quid autem in Gemma rei index eſſe poſſit? An ſola Crumena, quam tamen Mercurio propriam novimus? Non ſola Crumena, reſpondit DULODORUS, ſed omnium, quæ in Gemma viſuntur, amica conſpiratio. Arbor Oleam refert, quam Pallas, percuſsâ cuſpide terrâ eduxiſſe, Ovidio Met. VI. fab. 19. memoratur: Ædificium, tanquam pars Septizonii, Palladis arces, quas eam condidiſſe & coluiſſe, vel ex trito illo intelligas:

— Pallas, quas condidit, arces
Ipſa colat.

Athenis ſanè Palladem arcem obtinuiſſe, Pauſanias author eſt, & abundè conſtat ab Urbibus Πολιάδα & Πολιοῦχον dictam: ut fabros taceam, quos à Pallade primò edoctos, Homerus in Hymno in Venerem cecinit:

Πρώτη τέκτονας ἄνδρας ἐπιχθονίους ἐδίδαξε.

De his, inquit ARCHÆOPHILUS, fateri cogor, ſed de fœmina, ad aram tibias inflante, dubium movet Minervæ factum, quô tibias abjeciſſe memoratur. Et Hyginus, & Fulgentius rem enarrant, retulit DULODORUS, ſed uterque etiam tibias à Minerva inventas docent, adeò ut vel hinc ratio tibiarum conſtare poſſit. Factum Minervæ tibias quidem ab ore Deæ removit, non autem ab ore cultorum Deæ. Veriſimiliter rem exſequeris, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Si de altera adhuc fœmina docere poſſis, non amplius gravabor Tuæ ſententiæ aſſurgere. Quid? an hæc Minervæ cultrix credatur, induſtriæ Præſidis? cùm tamen ſedens ignaviam prodat? & neſcio quô habitu, quâve geſticulatione aliud quidvis potius innuat? Subriſit DULODORUS, & ſi huc, inquit delabimur, negotium jam confectum erit. In hac enim fœmina alterum à Crumena, & quidem firmius pro me argumentum radiat. Noli quiete offendi: Poſt labores etiam Minerva quievit. Noli offendi geſticulatione: Non geſticulatur, ſed Colum tenet, futuri adhuc laboris indicem. Si aliud nihil, certè unus hic ad Fœmineas Minervæ artes Gemmam noſtram deduceret.

Sed ſatis DACTYLIOTHECÆ datum! Superſunt quidem, quæ fortaſſis adhuc delectare poſſent, cùm autem & vulgaria contineant, & Antiquitatis nec ipſa indubitatæ ſint, verearque inſuper, ne ſupercilio Cenſorum etiam hactenus gravis fuerim, omninò hîc ſubſiſtendum arbitror. Me non invito id fiet, inquit ARCHÆOPHILUS, non quod ſatietas me ceperit, quis enim tam divites inter Theſauros non hydropicos æmuletur, de quibus Pelignus:

Quò plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ?

Sed quòd etiam amœniora ſtudia ſua requirant intervalla. Ita eſt, reſpondit DULODORUS, nam fides aſſiduè tenſa, niſi remittatur, rumpitur, & qui al-

Ff ternis

ternis agit, non tantùm, Palæmone teste, Musis gratus est, sed etiam robustior ad constitutum revertitur.

Me, subjecit ARCHÆOPHILUS, non Antiquitas tantùm, sed & splendor novitatis agitat; Ubi Musis litavi, quid mirum, si & Gratiis me devotum sistam? Aliquoties id jam factum est. Regiam Electoralem contemplatus sum: Contemplatus sum Regiam illam Fridericiani Pontis Magnificentiam; Imò Urbem totam, quàm latè patet, quàm multiplici Pomœrio includitur, quàm excelsis Palatiis superbit. An etiam Regiæ interiora? subjecit DULODORUS. Omninò, respondit ARCHÆOPHILUS, & miror adhuc rarissimarum Tabularum immensam copiam, Auri & Argenti stupendam supellectilem, Aulæorum ineffabile artificium. An etiam *quatuor* illas *Pyramides* vidisti? perrexit DULODORUS, quæ intimum Electoris Conclave exornant? an etiam ingentem illam *Basilicam*, in qua SERENISSIMO ELECTORI nostro non tantùm Nobilitas Marchica ante Sexennium HOMAGIUM præstitit, sed & nuper MONARCHA BRITANNICUS per Regium Oratorem, solenni & digno tantâ Majestate apparatu, ORDINEM AUREÆ PERISCELIDIS contulit. An etiam hæc vidisti? Non vidi, inquit ARCHÆOPHILUS. At operæ pretium erit, subjecit DULODORUS. Impende, quod diei reliquum est, & cras, ubi convenerimus, quomodo Tibi placuerint, expone. Hæc ubi dixisset, Gemmas rursus composuit, dimissôque ad constitutum ARCHÆOPHILO, domum & ipse digressus est.

Iderat æthereis miranda Palatia Gazis,
Lætaq; insomnem versârat imagine noctem:
Mox primâ redeunte die, Phœboq; sereno,

Rediit, ad DULODORUM, ARCHÆOPHILUS, saluteque mutuò datâ, quàm verè, inquit, Magnificentiam Basilicæ jactâsti, quàm verè *quatuor Pyramidum*, quas SERENISSIMUS in ultimo Conclavi asservat, divitias? Ægyptus Pyramidum magnitudinem jactat; At hæ pretioso jubare vel maximas superant. A basi quippe, ad apicem usque Naturæ miracula visuntur, non rudi opere, sed præstantissimô Celeberrimorum Artificum cœlô, vel historiis exornata, vel in varias animantium species efformata. In *prima* sunt Vasa Chrystallina, & inter hæc Draco, longitudine cubitali, tam nativis ductibus expressus, ut ad artem nihil, nisi color & motus, desit. Non minor est Magnificentia *secundæ*. Vasibus ex Achate oneratur, non numerô tantùm mirandis, sed & artificiô & magnitudine pretiosissimis. *Tertia* Auri puri Supellectilem exhibet, & pondere gravissimam, & Gemmarum, etiam antiquarum, segete non tàm distinctam, quàm opertam. *Quarta* Vasibus Argenteis resplendet, priscorum modernorumque Opificum, & maximis, & rarissimis. Quicquid Natura pretiosum, quicquid ars, Naturæ famula, pulchrum exhibere potest, id hîc augustissimis Electoralium Pyramidum contignationibus expositum vidi. Vidi *Regio Solio* contiguum *Solium Electorale*, in quo FRIDERICUS III. Gloriosissimus S. Romani Imperii Archi-Camerarius, *Periscelidis aurei* honore affectus est. Ostensa mihi sunt MONARCHÆ BRITANNICI Insignia, Insignibus BRANDENBURGICIS sociata. Ostensus locus, in quo Orator, in quo & Aulæ Proceres, sua quisque tam Augusta in Solennitate subivit munia: Narrata sunt verba, quibus Regius Ordo collatus est: Depicta Magnificentia, tàm Convivii, quàm Pyrotechnicæ, quâ Gloria & *Electoralis* & *Britannica* fulsit. Mirabar spaciosam Basilicæ aream. Mirabar exactissimas picturarum elegantias, sed magis miror Augustam *Electorum Brandenburgicorum* seriem, quæ Statuis ad utrumque latus fulget, ex marmore artificiosissimè exsculptis. FRIDERICUS I. Virtutem spirat, quâ Electorales, non honores tantùm, sed & Ditiones meruit. FRIDERICUS II. Magnanimitatem, quâ Coronis se superiorem ostendit. ALBERTUS fortitudinem, qua M. Alexandrum

andrum æmulatus eſt. JOHANNES Eloquentiam, quâ Ciceronis inſtar, Imperii Numina flexit. JOACHIMUS I. Sapientiam, quâ Parnaſſi Culmina fundavit, JOACHIMUS II. Pietatem, quâ Religionis puritatem amplexus eſt. JOHANNES GEORGIUS Prudentiam, quâ Paci Belloque proſpexit. JOACHIMUS FRIDERICUS Juſtitiam, quâ ſuam ſuorumque quietem vallavit. JOHANNES SIGISMUNDUS Felicitatem, quâ ad augurium Cœli mortales beavit, GEORGIUS WILHELMUS Dexteritatem, quâ Martios furores eliſit. Et quid de FRIDERICO WILHELMO dicam, cujus merita candidior fama ad utrumque Polum decantat? Quid de FRIDERICO III. qui hodiénum Majorum ſuorum veſtigia ſuperat, & in terris æternitatis decoribus radiat? Quid dices? inquit DULODORUS, ſi non vera hæc eſſe, Priſcorum Regum dicam, an Heroum? ſimulacra, quorum & in Antiquitatum noſtrarum deliciis ectypa fulgent. In Macedoniam mecum deſcende. Ecce! occurrit

ARCHELAUS,
QVI
MACEDONIAM
Tum aliis, tum apparatu bellico, armisque, & equis exornavit.

NUmiſma hoc, ſubjecit ARCHÆOPHILVS, ad meritum Archelai Te retuliſſe memini; Sed liceat, quod ſentio, fateri. Mihi nondum apparuit ratio, cur Regi Macedoniæ id addiceres, imò potius ſunt, quæ aperte videntur negare. Archelai, non in Macedonia tantùm, ſed & alibi Regio in faſtigio fulgentes, rem dubiam faciunt: Et Diadema, quod Archelaus in Nummo præfert, non Macedonico, nam ejus tempore Diadema adhuc ignotum erat, ſed ſi non Lacedæmonio, Ageſilai filio, de quo Pauſanias: vel Regi Judææ, filio Herodis, de quo in Sacris Matth. 2. certè tamen uni Regum Cappadociæ addicendum clamat. Horum tempore Diadema jam dudum invaluerat, & equus notiſſimam Cappadocum gloriam poterit deſignare, cùm de his Nemeſianus:

Cappadocumque notas referat generoſa propago.
Illis ampla ſatis lævi ſunt æquora dorſo,
Ardua frons, auresque agiles, capitique decoro
Altus honos, oculique vago ſplendore micantes:
Plurima ſe validos cervix reſupinat in armos,
Nec pes officium ſtandi tenet. Ungula terram
Crebra ferit, virtusque artus animoſa fatigat.

Quid magis ad Nummum quadrare poterit, in quo equus expreſſus eſt, pede ſublato, terram quaſi pulſans? De Equis Cappadociæ, reſpondit DVLODO-

RVS,

RVS, res clarior eſt, quàm ut negari poſſit; At Archelaum Cappadocem, aut alium quemcunque hoc Numiſma percuſſiſſe, non evincunt. Idem enim habitus equi etiam in Alexandri, & Ptolemæi Aloritæ, & Perdiccæ Nummis occurrit. Hos quis Macedoniæ Reges negabit? Et ſi fuerunt, quidni ex eodem equi habitu, eâdemque ſignandi ratione ritè concludas, Numiſma hoc non alii, quàm Archelao Macedoniæ deberi? Sed fortius argumentum ſubit; Non Equus tantùm in cenſum venit, ſed & Quadrum illud, quod Equum includit: Tune hoc otioſum arbitraris?

Arbitror, inquit ARCHÆOPHILUS; Quid enim ſub eo Tibi imagineris? Quid? reſpondit ille, ſi non Macedoniæ ſitum? Situm! exclamavit ARCHÆOPHILVS. Fortaſſe quòd in quatuor partes Macedonia diviſa fuit? Non hoc, excepit DULODORUS, ſed ut clariùs loquar, ipſam Macedonicorum limitum figuram. Conjectura hæc eſt, ridens ſubjecit ARCHÆOPHILVS, cui neſcio an unquam fides acceſſura ſit. Fidem, reſpondit DULODORUS, jam faxo mihi habeas. Age! Quadratum hoc, nonne eſt parallelogrammon? ut Mathematici loquuntur: aut quod idem eſt, nonne lineis componitur à ſe invicem æqualiter diſtantibus? Id nemo negaverit, inquit ARCHÆOPHILVS, ſed hoc non de Nummo, ſed de Macedoniæ finibus probandum. Id agam, reſpondit DULODORVS. Strabonis authoritas pro me eſt, en verba in excerptis Lib. VII. in fine: Ὅτι ἡ Μακεδονία περιορίζεται, ἐκ μὲν δυσμῶν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου. Ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ ταύτης μεσεμβρινῇ γραμμῇ, τῇ διὰ τῶν Ἐκβολῶν Ἕβρου ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως. Ἐκ βυῤῥᾶ δὲ τῇ νοουμένῃ εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ βερτίσκου ὄρους, καὶ Σκάρδου, καὶ Ορβήλου, καὶ Ροδόπης, καὶ Αιμου. Τὰ γὰρ ὄρη ταῦτα, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου, διήκει κατὰ εὐθεῖαν γραμμὴν ἕως τοῦ Ευξείνου, ποιοῦντα χεῤῥόνησον μεγάλην πρὸς νότου, τὴν δε Θράκην ὁμοῦ καὶ Μακεδονίαν καὶ Ηπειρον καὶ Αχαίαν. Ἐκ νότου δὲ τῇ ἐγγνατίῳ ὁδῷ, ἀπὸ Δυῤῥακίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούσῃ ἕως Θεσσαλονικείας. Καὶ ἔστιν τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μακεδονίας, ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΓΡΑΜΜΟΝ ἔγγιστα. *Macedonia finitur ab Occaſu, littore maris Adriatici: Ab Ortu autem lineâ meridionali, huic parallelâ, per oſtium Hebri fluvii & Urbem Cypſelorum: Ad Boream lineâ rectâ per montes Bertiſcum, Scardum, Orbelum, Rhodopen, & Hæmum. Hi enim montes ab Adriatico mari incipientes, pertingunt ad lineam rectam uſque ad pontum Euxinum, faciuntque verſus Auſtrum Cherſoneſum magnam, Thraciam, Macedoniam, Epirum, & Achajam ſimul ſumtas. Verſus Auſtrum viâ ab Urbe Dyrrachio verſus Ortum uſque ad Theſſalonicen protensâ. Et eſt figura hæc Macedoniæ* PARALLELOGRAMMON *propemodum.* Quid videtur ARCHÆOPHILE? an aſſertum ritè demonſtravi? Fateor, inquit ille, indeque de merito Archelai hoc in Numiſmate expreſſo, non amplius dubitabo; Equus enim in parallelogrammo, Macedoniæ ſymbolo, quid aliud adumbret, ſi non Macedoniam equis adornatam? id quod Archelaum feciſſe, ex Thucydide docuiſti.

At mihi, inquit DULODORVS, non tantùm Equi, ſed omnis apparatus, & Pacis & Belli, ſub Equo hoc latere videtur, idque ſecundum notiſſimum Anchiſæ effatum, apud Virgilium Lib. III. Æn.

Bello armantur Equi. Bellum hæc armenta minantur;
Sed tamen hæc eadem curru ſuccedere ſueti,
Spes eſt Pacis, ait.

Archelaum certè non Equos tantùm, ſed & omnem, & pacis, & belli, apparatum in Macedonia adornâſſe, ex allegato Authore conſtat. En verba! Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου υἱὸς, βασιλεὺς γενόμενος, τα (τείχη) νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ ᾠκοδόμησε, καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε, καὶ τ' ἄλλα διεκόσμησε, τάτε κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις καὶ ὅπλοις, καὶ τῇ ἄλ-

λῃ πα-

λη παρασκευῇ κρείσσονι, ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι βασιλεῖς ὀκτὼ, οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. *Archelaus Perdiccæ filius, Regno potitus eas, (munitiones) quæ nunc in ea regione exstant, ædificavit, & VIAS RECTAS secuit, & tum ALIA digessit, tum etiam rem militarem, EQVIS, armis, & reliquo belli apparatu, longè melius quàm cæteri Reges octo, qui eum antecesserant.*

Hæc abundè instruunt, inquit ARCHÆOPHILVS, & relinquerem Numisma, nisi adhuc de Diademate mihi dubium hæreret. Quod de Diademate moves, respondit DULODORVS, id jam à me dilutum est, scio Justinum Diadema, Regibus Macedonibus insolitum, ab Alexandro assumtum, narrare; Sed distinguendum inter Macedonicum & Persicum. Macedonicum etiam ante Alexandrum Magnum in usu fuisse, ex his ipsis Numismatibus patet; Persicum autem Alexandrum assumsisse, aperto Diodori testimonio docemur. Verba ita habent: Ἔιτα τό, τε ΠΕΡΣΙΚΟΝ ΔΙΑΔΗΜΑ περιέθετο, καὶ τὸν διάλευκον ἐνεδύσατο χιτῶνα, καὶ τὴν περσικὴν ζώνην, καὶ τ' ἄλλα, πλὴν τῶν ἀναξυρίδων, καὶ τοῦ κάνδυος. &c. *Quin & PERSICUM DIADEMA capiti imposuit, candidamque tunicam, cum baltheo, Regibus Persarum usitato, & cæteris, præter femoralia & Candyn, quem vocant, induit.* Hæc Diodorus, ad cujus mentem utique & Curtius Lib. VI. c. 14. PURPUREUM DIADEMA, inquit, *albo distinctum*, QVALE DARIUS HABUERAT, *capiti circumdedit.* Vides ARCHÆOPHILE, Diadema Persicum Alexandrum non tantùm assumsisse, sed & colore à communi id fuisse diversum, commune enim candidum erat, Persicum autem, authore Curtio, purpureum albo distinctum.

Si res ita se habeat, inquit ARCHÆOPHILUS, miror quomodo Jacobus de Wilde Diadematis usum antiquioribus Græcis ex his ipsis Justini & Curtii locis abjudicare fuerit ausus: Imò quî à Macedonibus ab Oriente adductum, tandemque & Diadema, quod Diodoro *Persicum* audit, Herodiano *Macedonicum*, & Lucano *Pellæum* vocatum esse, asserere non dubitaverit. Leve tamen dubium & mihi adhuc sedet. Memini Te Diadema Persicum & Macedonicum non colore tantùm, sed & odore distinxisse, idque ex Athenæo, qui tamen non videtur addicere. Inspiciamus verba! Καὶ τὸ παράσημον δὲ ὃ ἐπετίθεντο τῇ κεφαλῇ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, οὐδ' αὐτὸ ἠρνεῖτο τὴν τῆς ἡδυπαθείας ἀπόλαυσιν. Κατεσκευάζετο γὰρ ὥς φησιν Δίνων, ἐκ σμύρνης, καὶ τοῦ Καλουμένου λαβύζου. εὐώδης δ' ἐστὶν ἡ λάβυζος, καὶ πολυτιμώτηρον τῆς σμύρνης. *Insigne verò, quod suis capitibus Reges Persarum imponunt, voluptatem eos captasse, minimè negat. Quod enim scribit Dinon, id ex myrrha conficiebatur, & odore illo, quem Labyzon nuncupant. Suaviter quidem Labyzus olet, & multô pretiosior est, quàm Myrrha.* Hæc Athenæus, non de Diademate, sed de παρασήμῳ, *insigni*, loquitur, & insigne illud *Cidarim* dictum, Curtius testatur; Cidaris autem non erat Diadema, sed pileus, quadrangulari formâ, uti Alexander ab Alexandro docet, & probat Tiraquellus ex Dionysio Halycarnassæo. Fallitur Tiraquellus, respondit DULODORVS, non minus ac ipse Alexander ab Alexandro, non tantùm quando Cidari quadrangularem formam assignat, sed etiam quando Candyn, Persarum Lydorumque insigne Regium, pro Diademate fuisse, asserit. Candyn enim *Regiam vestem* vocat Arrianus L. VI. de Cyri Sepulcro locutus: Et Dionysius Halycarnassæus non de Cidari, sed de περιβολαίῳ πορφύρῳ ποικύλῳ, *purpureo amiculo* loquitur, idque ait *tale fuisse, qualia Lydorum atque Persarum Reges gestârunt, nisi quòd non quadrata, ut illa, sed figurâ semicirculi fuerint:* additque, *id vestimenti genus Romanis Togam, Græcis* Τέβεννον *dictam.* Quid hîc de Cidari insigni Regio? quam aliter *Tiaram* dixére, pileique instar elevatam gestârunt? Etiam sic à Diademate Cidaris diversa erat, excepit ARCHÆOPHILUS, indeque ratio, à Te ex Athenæo adducta, evanescit. Nullo modo, respondit DULODORUS, Cidaris enim non sola

Regium

Regium παράσημον fuit, ſed & Faſcia illa, quæ Cidarim, teſte Curtio, circuibat. Hæc Faſcia idem utique erat, quod alibi Diadema, quô nomine etiam à Curtio & Diodoro dicitur. Videri poteſt utrumque in Numiſmate Tigranis Regis Armeniorum, apud Clariſſ. Vaillant, de Regibus Syriæ: Et inde conſtat, Athenæi locum ad Diadema me ritè adduxiſſe, adeòque Diadema Perſicum, à Macedonico etiam odore diſtinctum fuiſſe.

Ignoſce DULODORE, inquit ARCHÆOPHILUS, ſi unicum adhuc ex Te quæram, licet fortaſſe à Numiſmate alienum, tamen ob rei cohærentiam non prætereundum: An ſcilicet Alexander tantùm Diadema, an verò etiam Cidarim aſſumſerit? Utrum credas, reſpondit DULODORVS, authoritas non deerit; Prius enim non tantùm ex allegatis Authoribus, ſed etiam ex Plutarcho adſtruxeris: Nam expreſſis verbis *Tiaram, Candyn*, & *Anaxyridas*, à habitu ab Alexandro aſſumto, excipit, idque duobus in locis, *primò* de Fortuna & Virtute Alexandri, & *iterum* in Alexandri Vita; Poſterius autem ex Authoribus diſcas, Per-Ill. *SPANHEMIO* jam dudum eam in rem citatis, Luciano ſcil. apud quem in Dialogis mortuorum, Philippus pater Alexandro exprobrat, quòd Cidarim aſſumſerit: & Arriano, qui Cidarim Perſicam, cum ornatu, quem ipſe olim Victor geſtare ſolebat, commutare Alexandrum non erubuiſſe, memorat. Locus eò magis inſpici meretur, quô apertiùs ad diſtinctionem à me ſuprà propoſitam & hactenus defenſam facit. Sed nimiùm extra limites vagamur. Ad Numiſmata reſpicere par eſt. Subit

AMYNTAS,
PHILIPPI ΘΑΡΡΑΛΕΟΥ FILIUS,
Juſtam Succeſſionem, & Regni decora jactans.

Atqui aliud, inquit ARCHÆOPHILUS, ad hæc Numiſmata Te memini ſtatuiſſe. Sub Aquila, niſi fallor, ipſum Regem ad Regnum reſpicientem, ſub Equo autem Theſſalorum opem contemplatus es, quâ in Regnum reſtitutus memoratur. Prius, reſpondit DULODORVS, adhuc locum habere poteſt, quanquam de alio tempore; at poſterius vereor ne adjecta Macedoniæ figura prohibeat. Sed non in hoc tantùm ab opinione mea recedo, imò & in effigiebus eſt, quod aliter ſentio. Effigiem Numiſmatis primi imberbem, Herculis arbitrabar eſſe; at nunc ipſius Amyntæ judico, eô potiſſimum argumentô, quòd lineamenta cum effigie barbatâ ſimillima, utraque autem ab Hercule diverſiſſima ſint.

Scio, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, caput barbatum, cùm Herculi tribueret Nonnius, Te Amyntæ vindicâſſe, ſed quid ad rem, ſive caput imberbe Herculi, ſive Amyntæ tribuas? annon Herculis, tanquam Regii Progenitoris honos adhuc ſub Leonis ſpoliis durat? Omninò, reſpondit DULODORUS.

Eô

Eô enim insigni se legitimam Regii Stemmatis prolem, justumque Regni hæredem Amyntas tulit. Sed aliud subesse videtur. Si Herculem sub capite imberbi agnoscam, ritè Numisma, quod & me fecisse memini, ad Amyntam ætate provectiorem extendere potero, quâ ingentem ab Illyriis cladem passus, ad Helopidæ dictum, honestissimam sepulturam Imperium esse, vires resumsit, universamque Macedoniam denuò subegit; Si autem caput imberbe ipsius Amyntæ arbitrer, quod nunc facio, omninò ad Juventutem ejus referendum est, quam Numisma præfert.

Atqui tunc, inquit ARCHÆOPHILVS, adhuc apud Sitalcem Amyntas latuit, nec nisi post Archelaum, Successoresque ejus, ad imperium pervenit; Quî igitur fieri potest, ut Macedoniæ typum ea ætate signaverit? Eâdem, respondit DULODORUS, id fecisse credi potest ratione, quâ hodiénum Principes insignia Regnorum retinent, licet iniquitate fortunæ Regnis exciderint; Quanquam Amyntas non omninò Regno caruisse, sed eam Macedoniæ partem, quæ ipsi hæreditaria fuit, etiam in juventute videatur recepisse. Id ex Thucydide mihi videor probare posse. Ita enim Lib. II. ubi de Sitalce, Thracum Rege, Perdiccæ patri Archelai, ut Amyntam restitueret, bellum inferente: Ὁ δὲ στρατὸς τῶν Θρακῶν ἐκ τῆς Δοβήρου ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν Φιλίππου πρότερον οὖσαν ἀρχὴν, καὶ εἷλεν Εἰδομένην μὲν κατὰ κράτος, Γορτυνίαν δὲ καὶ Αταλάντην καὶ ἄλλα ἄττα χωρία, ὁμολογίᾳ, διὰ τὴν Αμύντου φιλίαν προσχωροῦντα, τοῦ Φιλίππου υἱέος παρόντος. *Exercitus Thracum Dobero profectus, primùm quidem irrupit in Regnum, quod Philippi prius erat, & Idomenen quidem per vim cepit, Gortyniam verò & Atalantam, & alia quædam Oppida in deditionem ac fidem recepit, quæ se ipsi adjunxerant ob amicitiam Amyntæ, qui erat Philippi filius, & qui aderat.*

Sed hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, non probant, Amyntam eam partem recepisse, multò minus retinuisse; Idem enim Author testatur, Sitalcem, cùm Macedoniam vastâsset, pace cum Perdicca compositâ, agmen in Thraciam reduxisse. Nonne potuit reducto Amynta id fecisse? regessit DULODORUS. Diodoro Siculo certè Thraces non tantùm Macedoniam ingressi, sed & καταγαγόντες τὸν Αμύνταν ἐπὶ τὴν βασιλείαν, *Amyntam in regnum reducentes*, id fecisse memorantur, idque primò quidem pacificis legationibus, post autem & robore militari. Et licet etiam hic pacem postea cum Perdicca memoret restitutam, Amyntam tamen eâ exclusam non memorat: Imò potius partem suam eum retinuisse, vel inde colligas, quòd apud eundem Authorem, cùm altùm in sequentibus Amyntæ silentium fuisset, sub Olymp. 96. anno 4. Urbe sua, ἐκ τῆς πόλεως, excidisse memoratur, quod utique fieri non potuisset, si Urbem antea non tenuisset: Imò quòd dicitur tunc, ἀπογνοὺς τὴν ἀρχὴν, *desperans imperium*, Olynthiis agrum donâsse; Quomodo enim tunc demum desperare imperium potuisset, si hactenus non sperâsset? Et quomodo sperare potuisset auxilio destitutus, si non propriis viribus? Quomodo se contra Archelai insidias tueri? Quomodo cum Successoribus belligerare? Alterum sanè ex successione, alterum ex Solino intelligas, qui *post Archelaum, Macodonum rem dissensione jactatam, in Amyntæ Regno stetisse*, asserit. Ex his utique non abs re credas, duos Amyntas, *secundum* scil. & *tertium*, quos Eusebius post Archelaum memorat, non alios fuisse à *quarto*, cujus hîc Numismata exponimus: Idque eò magis, quò apertius Diodorus, fuisse asserit, qui scribant, post Amyntam Regno expulsum, Argeum Macedoniæ Regno per biennium esse potitum, & tunc demum Thessalorum ope, id ab Amynta esse recuperatum. Sed quorsum hæc? nempe ut ostendam Amyntam etiam in juventute Numismata percutere potuisse, & Aquilam in Macedoniæ typo respicientem, ritè de Rege in partem quidem restituto, ad reliqua autem respiciente posse intelligi.

At

At nisi fallor, insit ARCHÆOPHILUS, non hoc statuis, sed Regni decora Amyntam his in Nummis jactare. Quid? an Macedonia Aquilarum ferax, uti fuit Equorum? De Aquilis in Macedonia non insolitis, respondit DULODORVS, testari potest exemplum Ptolemæi Lagi filii, quem ab Aquila nutritum constat; Sed concurrit Aquila Jovis ministra, idque duplici sensu, vel ob Jovis cultum, quem in Macedonia veterrimum Authores tradunt, vel etiam & quidem præcipuè ob Macedoniæ etymon, quòd eam à Macedone, Jovis & Thyiæ filio dictam, Stephanus & Constantinus Porphyrogeneta ex Hesiodo asserant. Forsitan etiam ad stratos à Jove ad Pallenem, Urbem Macedonieam, Gigantes respicias; Ea certè in pugnâ Macedones soli Jovi auxilio fuisse, ex libro Diodori sexto Annius Viterbiensis, ad Berosum de Regibus Assyriorum, asserit. Si hûc respicias, eleganter Amyntas se Jovi, Archelaum autem ejusque progeniem Gigantibus contulerit, simulque Macedones, ut sibi succurrerent antiquâ gloriâ excitaverit. Certè ut Jupiter cum Gigantibus, ita & Amyntas cum his & belligeravit, & Victor exstitit.

Ad Equum mihi adhuc dubium est, subjecit ARCHÆOPHILUS, cùm enim res bellica sequentium Regum socordiâ adeò emarcuerit, ut & Amyntas imperio facilè fuerit dejectus, & facilè restitutus: Cùm insuper apparatus belli pacisque non Amyntæ, sed Archelai meritum fuerit, tutiùs mihi videor in Thessalorum auxiliis subsistere. Mihi contrà, respondit DVLODORVS; Cùm enim Amyntas damnum, socordiâ aliorum Macedoniæ illatum, suô ipsius infortuniô facilè animadvertere potuerit, credibilè sanè est, eidem eum & remedium attulisse, idque eò magis, quò certius constat XXIV. annos eum totam deinceps Macedoniam obtinuisse, imò & filios ejus eandem gloriam eôdem in Numismatibus schemate jactasse. Succedit

PHILIPPUS,
OB VICTORIAS,
Non Phocensem tantùm, sed & alias, coronatus.

PHilippi Numismata, excepit ARCHÆOPHILUS, trita sunt, & sufficienter à Te illustrata. Proposita memini de victoriis, *Phocensi* & *Currulibus*, Te explicasse, quarum illam secundum Justinum, Laureâ sumtâ contra Sacrilegos obtinuit, has autem, teste Plutarcho in Olympicis obtentas, Numismatibus impressit: Quid post tam apertam historiæ cum Nummis convenientiam dici potest? Multùm, inquit DVLODORVS. Et primò quidem dubitari potest, an Laureâ, an Oleâ Philippus coronatus sit? Si pro Laurea sententiam feras, victoriæ quidem de Phocensibus locus dabitur, sed non soli: Si pro Olea decernas, tunc equidem sub Bigis victorias Olympicas intelligere poteris, sed omninò excludetur historia illa de subactis Laureæ conspectu Sacrilegis.

Dubium hoc, inquit ARCHÆOPHILUS, tanti momenti non eſt, cùm inſertæ foliis baccæ, Lauream indubie evincant. Baccas, reſpondit DULODORUS, in quibusdam eſſe, inficias ire non poſſum, ſed in propoſitorum altero non viſuntur. Ut taceam folia, quæ tenuitate ſuâ in quibusdam Oleaginis propiora ſunt, quàm Laureis. Sed eſto, ſit Laurea! an inde evincas indubitato, hanc de Phocenſibus Victoriam ſolam eâ adumbrari? Victoriam de Phocenſibus obtinuit annô imperii octavô, ſi Diodoro credimus; At annô imperii tertiô, eôdem teſte, jam aureum Numiſma, à ſe denominatum, percutere cœpit, quod utique Numiſmatibus egregiè firmatur, in quorum quibusdam juvenilior, in aliis autem virilior ejus effigies viſitur, adeò ut minimùm in iis, ubi juvenilior eſt, aliam Victoriam, Illyricam puta, quam annô imperii ſecundô obtinuit, ſub Laurea intelligere debeas. Conſtat Lauream Victorum inſigne eſſe, & Philippum de Illyriis adeò gloriatum, ut & tropæum erexerit, Diodorus author eſt. Et quid? Nonne in iis, ubi virilior viſitur, etiam Victoriam de Athenienſibus Tibi imagineris? cùm etiam de his legatur, non tantùm tropæum erexiſſe, ſed & coronis ſe ornâſſe? ut victis ſcilicet eo magis inſultaret, quas tamen, Demadis reprehenſione monitus, ut apud eundem Diodorum eſt, abjecit. Philippo ſcilicet, Victoriarum compoti, inſigne victoriarum inſolitum non fuit, id quod & Alexandrum filium imitatum, vel ex Stephano intelligas ſub *Alexandria*, de quo videri poteſt, præter Dioſcoridem, etiam Plinius, qui inter plura Lauri nomina, etiam ſpeciem aliquam *Stephanon Alexandri* vocatam aſſerit. Quid multa? vel Oraculum rem de Philippo evicerit. Cùm de bello Perſico conſuleretur, reſponſum tale dedit:

SERTA gerit Taurus, jamque adſtat, qui immolet ipſum!

Quod licet de Dario intelligeret Philippus, de ſe tamen dictum, ſuô interitu didicit. Si ita ſe res habet, excepit ARCHÆOPHILUS, ad ſolam Victoriam Delphicam non ampliùs reſpiciam, imò ſimile quid etiam ad Bigas mihi facilè perſuadebis, latiùs ſcilicet eas patere, nec tantùm ad victorias Olympicas, ſed forſitan etiam ad Pythicas eſſe referendas. Id equidem non dixero, reſpondit DVLODORVS, cùm Plutarchus de Olympicis nominatim teſtetur, de Pythiis autem nullo authore conſtet. Atqui, inquit ARCHÆOPHILUS, ut eos Ludos ſimul cum Bœotiis curaret in Amphictyonum Senatu decretum apud Diodorum legimus. Sed an legimus, eum victorias obtinuiſſe? excepit DULODORUS. Quid tum? regeſſit ARCHÆOPHILUS, annon ſufficiat Ludorum procuratio? Bigas certe quadraginta ferè ante Philippum annis in Pythiis receptas, ex Pauſania diſcimus, adeoque quid conjecturæ obſtet, non video. Apertius teſtimonium, reſpondit DVLODORVS. Pro Olympicis Victoriis facit non tantùm Plutarchus, ſed etiam Juſtinus, Quadrigas Philippum in Olympiam miſiſſe aſſerens; Pro Pythiis autem hactenus nihil video.

Aliud mihi incidit, denuò interlocutus eſt ARCHÆOPHILUS, non quidem de intellectu Bigarum, ſed de ipſis Bigis, quî videlicet Victorias Currules in Numiſmatibus Philippus expreſſerit, cùm tamen Æliano teſte, Lib. III. c. 45. Var. Hiſt. cùm in Bœotia, in æde Trophonii reſponſum accepiſſet, ut ſibi à curru caveret, metu oraculi currum conſcendere noluerit? Currus Olympicos, reſpondit DULODORUS, Philippus non ipſe agitavit, ſed ut modò ex Juſtino audivimus, ab aliis agitandos eò miſit. Cœterùm, quod Gloriæ causâ ab initio Numiſmatibus impreſſit, id poſtea & eum in finem feciſſe credi poteſt, ut monetâ ſuâ Oraculi admoneretur, interitumque eò certiùs vitaret. Quanquam quis Fatorum placita effugiat? Impletum eſt oraculum, ſive curru in capulo gladii

gladii, quô occubuit, ex ebore expreſsô, ſive locô, ubi cæſus eſt, *Harma* aut *currus* appellato, uti apud eundem Ælianum legimus. Hæc Numiſmata, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſatis anxiè luſtravimus. An & in ſequenti ſententiam mutaveris, exquirere libet.

PHILIPPUS
ARTIBUS PALLADIIS, NAVALIQVE POTENTIA INCLYTUS

Eô exhibetur, reſpondit DULODORVS: Et quidem, quod ad Palladem attinet, nihil habeo, quod addam; Eam enim ſub nomine *Alcides* in Macedonia cultam fuiſſe, authoritate Livii adhuc agnoſco. De Victoria Navali, in dubium venit Piratica, quam, utpote gloriæ detrahentem, veriſimile non videtur, tantum Regem Numiſmate expreſſiſſe. Quidni? regeſſit ARCHÆOPHILUS, neque enim eadem priſcorum in his ratio fuit, quæ hodiè ſolet. Non eadem omnibus eſſe honeſta atque turpia, jam olim Cornelius Nepos cenſuit, & Thucydide teſte conſtat, Piraticam apud Græcos non tantùm non ignominiæ fuiſſe, ſed potiùs Gloriæ quid attuliſſe. De Temporibus antiquiſſimis, reſpondit DULODORUS, id aſſeruit Thucydides, de ſuis, niſi de Ætolis viciniſque, negat. De Philippo autem non aliud teſtimonium, quod & contra Piraticam teſtetur, & ſimul de navali, ſi non victoria, tamen apparatu evincat, attulero, quàm Demoſthenis, aut ſecundum Libanium Hegeſippi in Haloneſo. Verba ita habent: Περὶ δὲ τῶν λῃστῶν, δίκαιόν Φησιν ἔιναι, κοινῇ Φυλάττειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουργοῦντας, ὑμᾶς τε καὶ ἀυτὸν οὐδὲν ἄλλο, ἢ τοῦτ' ἀξιῶν, ὑφ' ὑμῶν ἐις τὴν θάλατταν κατασταθῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς, ὡς ἄνευ Φιλίππου, οὐδὲ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ Φυλακὴν δυνατόι ἐστε Φιλάττειν. Ἔτι δὲ καὶ δοθῆναι ἀυτῷ ταύτην τὴν ἄδειαν, περιπλέοντι καὶ ὁρμιζομένῳ ἐις τὰς νήσους ἐπὶ προΦάσει τῇ τῶν λῃστῶν Φυλακῇ, διαΦθέιρειν τούς νησιώτας, καὶ ἀΦιστάναι ἀΦ' ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς Φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ ἐις Θάσον κεκομικέναι διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους οἰκειώσασθαι, συμπέμπων τοὺς συμπλευσομένους μετὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἡμετέρων, ὡς κοινωνήσοντασ τῆς κατὰ θάλατταν Φυλακῆς. Καὶ τοὶ ὅυ Φασί τινες ἀυτὸν προσδεῖσθαι τῆς θαλάττης. Ὅ δ' οὐδὲν δεόμενος τριήρεις κατασκευάζεται, καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται καὶ ἀποστόλους ἀποστέλλειν βούλεται, καὶ δαπάνας ὀυ μικρὰς δαπανᾷν, ἐις τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους, ὧν οὐδὲν προτεμᾷ. *At de Prædonibus, æquum eſſe, ait, ut qui Piraticam in mari exercent, à vobis & à ſe communiter pellantur. In quo non aliud quàm hoc poſtulat, ut ſibi à vobis tradatur maris imperium: utque confiteamini, vos ſine Philippo, nec mare tueri, nec cuſtodire poſſe. Hanc etiam licentiam dari ſibi vult, ut quocunque navigans, & inſulas ingrediens, ibique deſidens, per ſpeciem arcendi prædones, inſulares corrumpat, & à veſtra ſocietate & ditione abalienet: Neque contentus Macedonicos exules per veſtros Imperatores Thaſum transportaſſe, reliquas etiam Inſulas ſibi vindicare*

dicare vult, mittendis hominibus, qui se nostrorum Ducum Classi adjungant, tanquam custodiæ maris consortes futuri. Sunt sanè, qui dicunt, nihil illi ad sua vel tutanda vel amplificanda opus esse mari. At is, qui mare negligit scilicet, TRIREMES comparat, & NAVALIA exstruit, & CLASSES mittere instituit, neque parvos sumtus facit in exercitationes NAVALIS PROELII, quibus nihil habet antiquius.

ARCHÆOPHILVS, locô Demosthenis diligenter inspectô, quid contradicerem, inquit, non haberem, nisi Pentagonon adhuc in nummo affulgeret. Hoc cùm salutis symbolum sit, utique ad Piraticam, quâ anhelantem inopiam dicitur recreâsse, apposité videtur quadrare. Et quid? annon etiam Serpens in casside Palladis tale quid innuit? Neutrum dixero, respondit DULODORUS; Pentagonon enim etiam in æreo Philippi Numismate apud Goltzium sub Equite visitur, ubi tamen Piraticæ ratio nulla est. De Serpente non tantùm ex Demosthenis exclamatione, & Virgilio, constat, sed etiam ex Hesychio, qui οἰκουρὸν ὄφιν, *Poliadis Minervæ custodem* memorat: imò etiam ex artificio Phidiæ, qui Simulacris Palladis Draconem apposuit, non aliâ mente, si Cœl. Rhodiginum audias, quàm quòd virgunculæ pervigili curâ indigeant, ut pudor castus servetur: Quid si & bella, ut prosperè succedant? Philippi certè vigilantiam vel unicô Justini locô adstruxerim. *Velut è specula quadam libertati omnium insidiatus, dum contentiones civitatium alit, auxilium inferioribus ferendo, victos pariter victoresque in Regiam servitutem memoratur coëgisse.* De Numismatibus aureis adhuc monendum, eos à nomine Regis, *Philippeos* dictos esse. Ita Horatius:

Rettulit acceptos regale Numisma Philippos,

& Plautus in Bacch.

Ducentos nummos aureos Philippeos dabin?

Sed commodè se sistunt & Argentei. In his

PHILIPPUS,
HERCULEM GENERIS AUTHOREM,
fatetur & colit,
Jovis cultum testatur, Victoriam Olympicam celebrat.

DE capite Jovis solitô sibi more, infit ARCHÆOPHILUS, dubium non est. Ut hunc Deum præcipuè coleret Philippus, Oraculô monitum, ex Plutar-

Plutarcho demonſtrâſti. Ita memini, inquit DULODORUS, ſed omninò addendum eſt Templum Jovis ſanctiſſimum & veterrimæ Macedonum religionis, quod memorat Juſtinus Lib. XXIV. c. 2. Addendum & *Olympici* cognomen, & Certamen ejus honori ab Archelao inſtitutum, & apud Ægas fieri ſolitum, quod Arrianus refert. Ergo Olympici Jovis caput hîc expreſſum arbitraris? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Mihi corona dubium movet; Pauſanias enim Olympicum Jovem Oleâ coronatum teſtatur; at in propoſito Lauream evincunt & baccæ & foliorum latitudo. Benè hoc obſervas, reſpondit DULODORUS; Oleæ enim non tantùm Minervam præfuiſſe, ſed & Jovem, legimus apud Sophoclem in Oedipo. Et hæc forſitan ratio Jacobum de Wilde impulit, ut in ſimili Philippi Numiſmate Oleam agnoſceret, quanquam is foliorum tenuitatem in teſtimonium adducat. Quicquid ſit, Lauream non tantùm propoſitum Numiſma præfert, ſed & duo Goltziana eâdem inſignia ſunt, adeò ut dubium non ſit, quin Philippus Jovi, ſive Olympicum hîc agnoſcas ſive alium, Lauream addiderit: Neque id ſine ratione, Laurus quidem Phœbo debetur, ſed non ſoli; Etiam Jovi gratam eſſe, vel inde colligas, quòd ſolam Laurum fulmine non tangi, antiquitùs creditum eſt: Quòd cœlitùs, & quaſi à Jove ipſo, ut Matthiolus arbitratur, miſſa: Quòd à Triumphantibus in Jovis Opt. Max. gremio depoſita fuerit, quoties lætitiam nova victoria attulit, ut eſt apud Plinium. Denique quod Chryſoſtomo teſte, c. 18. Hom. 42. etiam in Olympicis corona eſſet. Καὶ ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς τούτοις ἀγῶσιν στέφανος μετὰ τὴν Νίκην οὐδὲν ἕτερον ἐστιν ἢ φύλλα δάφνης. Addi poteſt idem de Nom. Mut. Homil. 64. Utrumque locum citat Eruditiſſ. Meurſius de Feſtis Gr. ſub Olympiis. Cœterùm conſtat, non unô Coronarum genere Jovem antiquis fuiſſe redimitum. Philippi Numiſmata Laurum habent: Oleam Achæorum, Arcadum, aliorumque: Quernam Epirotarum, Theſſalorum, & Macedonum: Diadema Olympiæ, Meſſeniorum, & Lyſimachi. Omnia videre potes apud Goltzium. Imò & vernis floribus redimitum quoddam Jovis Simulacrum, refert Pauſanias Lib. V.

Hæc ad propoſitum nihil faciunt, interrupit ARCHÆOPHILUS, potius adverſam velim mihi explices; vereor enim Equitem ad Pythica referre, quamvis Te judice & litera Π. eam evincere videatur, & Palma & Lauri ramus accedant. Memini id à me ſcriptum, reſpondit DULODORUS; Sed alia nunc mens eſt. Non tantùm quam Palmam, ſed etiam quem Lauri ramum arbitrabar, omninò oleam eſſe ex foliorum vel latitudine, vel tenuitate judico. Quæ manu præfert, latiora ſunt, quàm ut Palmæ credi poſſunt. Quæ ſub equo viſuntur, ſunt tenuiora, quàm ut credi poſſint Lauri: Utraque autem Oleæ quadrare, nemo inficias ibit, modo Oleæ folia noſcat. His poſitis, non amplius Pythicam Victoriam ſub Equite hoc latere arbitror, ſed omninò Olympicam illam, cujus nuncium Philippus Plutarcho teſte, eôdem die accepit, quô & fuſos, à Parmenione, ingenti pugnâ Illyrios, & natum Alexandrum.

At Juſtinus, ut ſuprà jam dictum eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, non equo, ſed quadrigis eam victoriam obtentam, ait. Et quid? annon dubium, an in Elide? an ad Ægas eam reportarit? cùm etiam hîc Olympicum certamen celebraretur? Contra Juſtinum, reſpondit DULODORUS, eſt authoritas Plutarchi, qui in Olympicis ἵππῳ κέλητι Philippum viciſſe aſſerit. Plutarcho aſſiſtit & Pauſanias, qui ſtatuam Philippi Equeſtrem ab Eleis poſitam memorat. En verba! El. Poſt. ἐφεξῆς τούτων ἀναθήματα ἐστιν Ἠλείων, Φίλιππος ὁ Ἀμύντου, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, καὶ Σελευκός τε καὶ Ἀντίγονος. Τοῖς μὲν δὴ ἐφ' ἵππων, Ἀντιγόνῳ δὲ ἀνὴρ πεζὸς ἐστιν ἡ εἰκών. *Proximè ſunt ab Eleis Philippo Amyntæ, & Alexandro ejus filio ſtatuæ dicatæ, cumque his Seleuco, & Antigono. Equeſtres aliorum, An-*

tigoni pedestris est. Quid videtur, ARCHÆOPHILE? nonne ex hac convenientia ritè judicavero, si hanc ipsam statuam hîc nobis exhiberi, Philippumque in Elide vicisse, contendam? Neque enim obstabit litera Π. cùm ea vel locum signaturæ, vel æram, vel etiam, quod propiùs arbitror, Artificem aliquem significare possit. Eòdem certè referri potest & Numismatis secundi B. & Numismatis tertii A. in quibus nihil omninò novi est, nisi quod Philippus non tantùm genus Regium sub Hercule videri possit adumbrâsse, sed & cultum, quô Deum hunc coluit, cùm apud Justinum legamus, *Scythas bello oppressurum, præmisisse, qui nuncient Atheæ, dum Byzantium obsideret, vovisse se statuam HERCULI, pacatumque accessum ad religionem Dei petere.* De Nummis ipsis notandum, priorem tetradrachmum esse, qualis & primus est, posteriorem autem unam tantùm drachmam pondere æquare. Succedit Numisma æreum, in quo

PHILIPPUS,
REGIO DIADEMATE INSIGNIS
Alexandrum spectat, Bucephalo insidentem.

CUm alium Equitis habitum suprà ad victoriam Olympicam retuleris, infit ARCHÆOPHILUS, jam dudum expectabam, quid ad hunc dicturus esses: An ad nominis Etymon respicias, cùm Philippus Equorum amantem significet? An Thessalorum sub Equite Equitatum intelligas, quem Philippus suis copiis jungendo, invictum exercitûs robur effecisse memoratur? An ad viginti millia nobilium Equarum, quas, ad genus faciundum, ex præda Scythica in Macedoniam misit? Sed nihil horum Te respicere video. Dabis igitur veniam, si rationes petam, quibus adductus Alexandrum Bucephalo insidentem credas. Duplex est, respondit DULODORUS, Equi habitus, qui idem planè, qualis hîc visitur, etiam in Alexandri Numismatibus apud Goltzium occurrit: & virilior Philippi effigies, quæ omninò non ad tempus nativitatis Alexandri, quô victoria Olympica, ut diximus, nunciata est, sed ad tempus adolescentiæ hoc Numisma referendum evincit. Historiam, utpote tritam, hic recoquere supersedeo.

Unicum adhuc dubium mihi incidit, excepit ARCHÆOPHILUS. Dextrum in hoc, ut & in superioribus aureis video Philippi oculum, eumque nullô vulnere deturpatum, sed integrâ acie fulgidum: Cùm tamen Authores in obsidione Methonæ, quæ octavô regni annô accidit, dextrum oculum ei sagittâ effossum memorent. Videri ea de re potest Justinus Lib. VII. cap. 6. Scio locum, inquit DULODORUS, sed an fides haberi debeat, valdè dubito. Diodorus certè & Plutarchus, licet non negent de oculo, de oculo dextro tamen nihil omninò memorant. Justini fidem suspectam facit suprà allatus locus de quadrigis: Et cùm reliquorum authoritate salvâ, res de oculo sinistro intelligi possit, Numismata insuper omnia oculum dextrum exhibeant; nescio annon contra Justi-

Justinum sentiri debeat, nisi fortè adulatoriô cœlô Artifex, Regis faciem non mutilum exhibuisse, non qualiter sagittæ jactu factus est, sed qualem antea natura ditaverat, plenâ oculorum acie expressisse contendas, id quod nec hodiè insolitum esse, utique notiùs est, quàm ut demonstratione egeat. Sed ad Philippum abunde dictum est. Succedit

ALEXANDER M.
HERCULIS ET JOVIS,
à quibus & genus ducebat,
strenuus cultor.

ETiam horum Numismatum, Leoninis Spoliis ornata capita, olim non Alexandro, sed Herculi arbitrabar tribuenda, idque eâ potissimùm ratione, quòd similia etiam sub Amynta & Philippo occurrant. Nunc sententiam muto, nihilque vereor asserere, ut superiora Amyntam & Philippum referebant, ita & hæc non Herculis esse, sed ipsius Alexandri. De Amynta & Philippo, inquit ARCHÆOPHILVS, ex faciei lineamentis probâsti. Eadem, respondit DULODORVS, etiam pro Alexandro militant. Confer Numismata & judica! Confer Amyntæ caput imberbe cum barbato, & Philippi Leonis spoliis ornatum cum diademato, aut etiam laureato: Invenies opinor convenientiam. Confer cum superioribus proposita: Invenies diversitatem. Confer cum effigie Alexandri, invenies τὴν ἀνάτασιν τοῦ αὐχένος, *projectam cervicem*, τὴν ὑγρότητα τῶν ὀμμάτων, *tenuitatem oculorum*, quam Plutarchus ei tribuit. At, inquit ARCHÆOPHILUS, in effigie hâc nescio quid Herculei videtur admixtum. Id nihil obstat, respondit DULODORVS; Constat enim inventum id adulationis esse, observatumque plerisque, qui humanæ sortis immemores Deorum habitu statuas receperunt. Quanquam in Alexandro eô recurrere necesse non sit; Ælianus enim Hist. var. Lib. XII. cap. 14. licet Alexandrum Philippi filium ἀπραγμόνως ὡραῖον *sine curatione speciosum* fuisse asserat, notat tamen, *capillos* ejus *retortos*, qui in Nummo ad oculum patent: notat φοβερόν τι *formidabile quoddam* in ejus facie.

At Caput Herculis, instabat ARCHÆOPHILVS, originem stirpis Regiæ denotabat. Eandem, respondit DULODORUS, denotant adhuc Leonis exuviæ, idque si Philippum respicias, genere Paterno, uti Maternum ritè sub Jove Tibi imagineris, cùm Æacidæ, ex quorum stemmate Olympias fuit, à Jove descenderint. Si ita res se habeat, reposuit ARCHÆOPHILVS, à Jove fuit utrumque Alexandri genus; Nosti enim, quid de Jovis cum Olympia concubitu historia memoret: Nosti quàm ambitiosè Alexander ipse, se Jovis filium tulerit. Id licet fecerit, inquit DULODORUS, attamen & Herculem fassus est. Audi Theocritum de Alexandro & Ptolemæo Idyll. XVII.

Αμφοῖν

Ἀμφοῖν γὰρ πρόγονός σφιν ὁ καρτερὸς Ἡρακλείδας.
Ἀμφότεροι δὲ ἀριθμεοῦνται ἐς ἔσχατον Ἡρακλῆα.
Utriusque eorum generis author fortis Herculides.
Utrique referunt originem ad extremum Herculem.

Longior essem, si, quod supra monui, hîc iterandum censerem, Herculis scilicet gloriam Alexandro virtutis incitamentum fuisse. Longior essem, si, quod Justinus meminit, Herculi Tyrio vota redditurum: aut quod Arrianus, Tyrios oppugnaturo Herculem per quietem manus porrigere visum, Captâque Tyrô Herculi Alexandrum sacrificâsse. Non semel id officium Deo præstitit. Idem fecisse legitur, cùm ex Ægypto reverteretur: Idem jam ante, in Istri ripa, non Herculi tantùm, sed & Jovi Servatori: Idem Asiâ jam subactâ, ob salvam Classem, reditumque Nearchi, non Herculi tantùm, & Jovi Servatori, sed & Apollini, & Neptuno, aliisque Diis marinis, id quod Arrianus in Indicis testatur. In tantùm processit vesania, dicam, an cultus? ut & filium ex Barsine, Herculis nomine appellaret. Videri ea de re Justinus potest, Lib. XI. cap. 10. nisi forte & Herculis more, quòd & ipse Leonem interfecisset, uti ad Gemmas vidimus, Leonis exuvias sibi vindicaverit. Ex his utique omnibus, Herculis insigni, Leoninæ pelli, clarissima lux affulget. Affulget & Jovi, in aversa sedenti, & aquilam prætendenti.

Aquilam à Jove exhibitam, regessit ARCHÆOPHILVS, ad missum divinitùs victoriæ auspicium Te retulisse memini, quò Aristander Vates, ad Gasimelam, ante pugnam totius Asiæ imperium daturam, supra Regis verticem Aquilam ostendisse, Plutarcho memoratur, in sublimi volantem, cursumque rectà in hostes dirigentem, unde postea colligis, Aquilam hanc divinitùs sibi à Jove missam, Alexandrum credidisse, indeque Numismatibus suis utrumque celebrâsse. Id & ego memini, respondit DULODORVS, nec adhuc inficias eo, quanquam & alia adhuc concurrere videantur. Eâ die, quâ natus est Alexander, duas Aquilas supra culmen Patris sedisse, Justinus Lib. XII. c. 15. author est. Omen id erat duplicis imperii, adeòque quidni & ipsum à Jove missum? Iterum, cùm Parmenio navale prælium suaderet, apud Arrianum, id eâ potissimum ratione fecit, quòd Aquila à puppi Classis Alexandri, in littore subsistens, visa esset, quod augurium Alexander retorsit, Aquilam respondens, quòd humi subsedisset, id potiùs sibi portendere videri, se ex terra Persarum classem victurum. Nonne & hanc Aquilam Jupiter submiserit? Quicquid sit, devoto ubique cultu Deorum Principem hic Princeps hominum deveneratus est. Jovi Olympico sacrum in Macedonia fecit, cùm ex Græcia redux expeditionem in Asiam pararet. Jovi Descensori, & Minervæ & Herculi, aras constituit, cùm ex navi in Asiæ terram descendisset. Ad aram Jovis Hercii sacrificavit, cum in Ilium venisset. Sardibus receptis, in summa arce, Jovi Olympico decrevit & templum exstruere, & aram ponere. Ita & Jovi Regi sacrum fecit in Ægypto: Jovis Ammonis se filium appellari jussit in Libya, adeò ut nullibi nec Jovis beneficia defuisse, nec Alexandri gratiam vacillasse diceres, nisi & ipse Jovis habitum assumsisset, id quod & Athenæus memorat, & ex Pausania adstruitur: Luci non exiguæ Numismatibus, licet alioquin raritate non adeò fulgidis. In sequenti, me quidem judice, exhibetur

ALEXAN-

ALEXANDRI M.
VICTORIA DE PORO

Simile Numiſma Alexandro Moloſſo, cui id tribuebat Urſinus, cum Nonnio ideò abjudicandum eſſe, quòd ejus tempore nulli adhuc in Europa Elephanti fuerint, procul dubio ex Theſauro Palatino adhuc recordaberis.

Recordor, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed miror, cùm tunc pro Caſſandri filio ſenſeris, quâ ratione ad Alexandrum M. inclines, cùm tamen Elephanti proboſcis ultionem maternam, quâ Caſſandri filius ſimul cum fratre hoſte oppreſſus eſt, eleganter adumbrare videatur? Conjectura hæc fuit, inquit DULODORUS, ſed omni baſi deſtituta. Quis credat ultionis cupidinem tantam Alexandro fuiſſe, ut ſuo cum interitu eam voluerit exequi? Quis credat Elephantem Pietatis in Parentes, & Ultionis maternæ ſymbolum eſſe? Pietatis quidem ſymbolum eſt Elephas, ſed ejus, quâ Deum veneramur, idque ideo, quòd Solem adorare credatur, non ejus, quâ Parentes ulciſcimur: indeque licet antiquiſſimis temporibus Viros fortitudine præſtantes, ex belluis, à moribus ſuis haud abludentibus, armaturas ſumſiſſe, Diodorus exemplo Anubidis & Macedonis probet, quorum ille Canina ex pelle, hic ex corio Lupi tegumen habuiſſe memoratur, tamen ratio Caſſandri filium non tangit. Potiùs ut Hercules devicti Leonis pelle pro Caſſide uſus eſt, ita & Numiſma propoſitum ad Elephantos Pori, ab Alexandro devictos, haud obſcurè videtur reſpicere.

Non aſſentior, inquit ARCHÆOPHILUS. Opinionem infirmam videntur reddere cognomines Syriæ Reges; His enim cum Elephantorum greges fuerint, uti ex Numiſmate Antiochi Dionyſi patet, quidni eorundem exuvias Caſſidis locô uſurpaverint? Et ſi hos rejicias, non rejicies, ſcio, Alexandrum, filium Cleopatræ, Reginæ Ægypti, cujus apud Seguinum Numiſma eſt, eôdem geſtamine memorandum. Quid videtur DULODORE? Cùm Mater Elephanti proboſcide caput texerit, quidni fecerit idem & Filius?

Filium Cleopatræ, inquit ille, Elephanti proboſcide inſignitum non negabo, ipſe enim infrà, Ptolemæorum aliquem eô inſigni ornatum producam. Sed Numiſma ad hunc pertinere, inde non conficitur. Averſa obſtat, in qua non obſcurè Heraclea Macedoniæ exprimitur. Quaſi verò Heraclea tantùm una fuiſſet, ſubjecit ARCHÆOPHILVS. An neſcis Stephanum *viginti tres* ejus nominis enumerare? An neſcis, uti *vigeſima tertia Macedoniæ* fuit, ita *decimam tertiam Syriæ*, *quartam* autem *Libyæ* adſcribi? ut ita hactenus nec Syriæ nec Ægypti Regibus Numiſma negari debeat. Nihil moves, reſpondit DULODORVS, ſolo enim monogrammate opinio mea non nititur, ſed expreſſis id juxta Aquilâ κεραυνοφόρῳ & Caſſide. Caſſidem certè Macedoniæ ſymbolum fuiſſe, ex eorum Numiſmate apud Goltzium patet. Imò & Bellona, ſive Minerva, in cenſum venit, eôdem planè modô expreſſa, quô & in Antigoni Tutoris, & Theſſalorum Numiſmatibus viſitur. Nondum deficiunt rationes. Dependentes utrin-

trinque Chlamydis anguli in subsidium veniunt, hos enim eosdem crediderim, qui Suida authore Θετταλικαὶ πτέρυγες *Thessalicæ alæ* vocabantur. Quid ais, *Archæophile?* An Alexandri nomine, Regio in culmine, quod Diadema fronti revinctum innuit, vel in Syria vel in Ægypto fuerit quisquam, in quo expressa in Numismate Macedoniæ Insignia ita concurrant, uti concurrunt in Alexandro Magno?

At alii, excepit ARCHÆOPHILUS, etiam in Macedonia fuére Alexandri. Fuit dives ille Amyntæ prioris filius: Fuit Philippi frater: Et si Cassandri Filius minus placet, fuit Filius Pyrrhi, cui non Aquila tantùm κεραυνοφόρος quadrat, quæ in Epiri Numismatibus vulgò prostat, sed & Minerva, quæ simili ferè modo in Nummis Pyrrhi apud Goltzium visitur, & monogramma & Cassis Macedoniæ, cùm Macedoniam Antigono Gonata ejecto obtinuerit, & quod caput rei est, Elephanti proboscis, cùm jam pater ejus Elephantos Romanis apposuerit? Quid respondes DULODORE? Id, excepit ille, quod Nummus suppeditat, quodque hactenus observatum non est, præcipuum opinionis meæ fundamentum. Non Elephanti tantùm proboscis, sed & Cornu Arietinum caput hoc exornat. Cornu Arietinum, quod Jovis Ammonis Filium apertè demonstrat, reliquos autem Macedoniæ Alexandros, utpote nulla ratione Ammonem contingentes, sine dubio rejicit. De Alexandro M. cornibus arietinis ornato, res trita est. Et Numismata eam testantur, & elegans locus est apud Athenæum, ἔφιππος δὲ φησὶν, ὡς Ἀλέξανδρος καὶ τὰς ἱερὰς ἐσθῆτας ἐφόρει ἐν τοῖς δείπνοις ὁτὲ μὲν τὴν τοῦ Ἄμμωνος πορφυρίδα, καὶ περισχιδεῖς καὶ κέρατα, καθάπερ ὁ θεός. *Ephippus scribit, Alexandrum sacras etiam vestes in conviviis gestâsse, nunc quidem Ammonis purpuream per ambitum divisam, & CORNUA, tanquam Deum.* Vides ARCHÆOPHILE, me non abs ratione Numisma hoc ad Victoriam de prostratis Pori Elephantis referre.

At effigies, excepit ARCHÆOPHILUS, Alexandri M. non videtur, multum enim differt ab iis, quas Goltzius protulit, multum ab iis, quas Leonis exuviis ornatas etiam suprà vidimus. Si quæ differentia est, respondit DULODORVS, Artificum adulatio accusari debet, quæ sub Leonina pelle expresſè Herculei quid effinxit, apud Goltzium autem nescio annon nimiùm cervicem projecerit: Medium certè Numisma nostrum obtinet, & cum eo consentit Gemma nobilissima apud Causæum in Muséo Romano, in qua Alexandrum M. simul cum Cleopatra Matre, eâdem, quâ & hîc, faciei lenitate cernimus conspicuum. Superest

ALEXANDER M.
DEVOTUS MINERVAE CULTOR,
Victorias, ad Oceanum usque propagatas, ambitiosè jactans.

VIdeo Te opinionem adhuc antiquam obtinere, inquit ARCHÆOPHILUS, non de Pallade tantùm, sed etiam de aversæ Victoria. De Pallade quidem

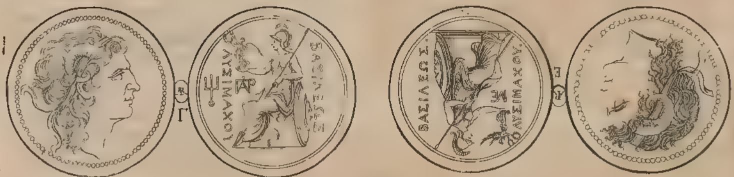
quidem nihil habeo, quod contra dicam, cùm modò ſub Philippo de Minerva cognomento *Alcida*, ejusque in Macedonia cultu docueris, Diodorique teſtimonio conſtet, Commentariis poſt mortem Alexandri repertis, mandatum fuiſſe, ut Minervæ templum in Cyrno, ſive Corſica, exſtrueretur, aliudque, quod nulli magnificentiâ cederet, in Ilio, ubi & ante huic Deæ ſacrificaverat, atteſtante Plutarcho. Addi poteſt etiam Appianus, ſubjecit DULODORVS; Eo enim authore, Alexander in templo PALLADIS TROJANÆ arma ſua fixit, ſumtis eorum locô aliis, quæ ex Trojano bello ſupererant: Inde poſt prælium ad Granicum trecentas armaturas Perſicas Athenas miſit, MINERVÆ, ea in urbe, donarii loco ſuſpendendas: Porro MINERVÆ MAGARSIDI: Tandem PALLADI NICÆÆ ſacrificavit: Ut taceam, quod idem author refert, in omnibus præliis eum ſacrum ſcutum, ex æde PALLADIS ILIACÆ ſumtum, præ ſe geſtari curaſſe. Quid hæc aliud indicant, ſi non Victorias Alexandrum Minervæ auxilio ſibi obventuras credidiſſe? Appoſitâ ad Nummum ratione, inquit ARCHÆOPHILVS, neque enim ſola Pallas, ſed etiam victoria in eo viſitur, non nuda, ſed Palladi Lauream porrigens, invicto indicio, non tantùm Victorias eum à Pallade ſperaſſe, ſed etiam obtentas ejus gloriæ appoſuiſſe. Subſcriberem, reſpondit DULODORUS, niſi Alexandrum, inſigni Victoriâ partâ protinus aras MINERVÆ ſimul & VICTORIÆ exſtruxiſſe, Curtius aſſereret Lib. IV. c. 13. & L. VIII. c. 2. Inde ſane conſtat Victoriam, hanc Lauream non Palladi, ſed ipſi Alexandro porrigere. De Victoriis Alexandri plura dicere ſuperſedeo. Pleni de iis ſunt Hiſtoricorum Libri. *Cum nullo unquam hoſte congreſſus eſt, quem non vicerit*, inquit Juſtinus Lib. XII. c. 16. *Nullam gentem adiit, quam non calcaverit. Nullam urbem obſedit, quam non expugnaverit.* Barbari, cis & trans Iſtrum, Victoriarum principium fuêre. Thebarum excidium, & Græciæ Homagium, ad majora tranſitus: Darius ſolio dejectus, ſubactumque, quàm latè patuit, Perſarum Imperium, Virtutis & Fortunæ fervor: Porus & India, operum corona. Omnia hæc ſub Victoria Numiſmatis latere, facilè probavero; Victoria enim non Lauream tantùm, ſed & Tridentem geſtat, quod ut alibi dixi, devictô Oriente, cùm Oceanum intraret, ab Urbibus & Populis, ad quos fama rei pervenerat, hæc Numiſmata cuſa ex adjectis ſignis pateat.

Mihi regeſſit ARCHÆOPHILVS, omninò præferenda videtur ſententia eorum, qui Victoriam aliquam navalem ſub tridente hoc adumbrari arbitrantur. Mihi ſecus, reſpondit DULODORUS, quamvis de navali Alexandri potentia non negem; Cùm enim in Aſiam trajiceret 182. Naves eum habuiſſe, Juſtinus Lib. XI. c. 6. memorat. Et idem Author Lib. XIII. c. 5. dicit, eum *Mille Naves* ſociis imperâſſe, quibus bellum in Occidente gereret. Arrianus Claſſem ejus *bis mille Navium* fuiſſe, aſſerit. Sed quid hæc ad rem, cùm potiora contrarientur? Navali præliô eum abſtinuiſſe, Perſasque terrâ vincendos, vel cœleſti auguriô ſibi imperatum, ipſe contra Parmenionem faſſus eſt. Licet in Occidente mille naves ſociis imperârit, de Victoria tamen nihil legitur. Contra Orientem claſſem non duxit, ſed demum, cùm ad reditum ſe accingeret, viſendi Oceani cupidine, ad Hydaſpis ripas paravit, eique Nearchum præfecit, non quòd pedeſtri itinere exercitum ſalvum reducere non poſſet, ſed quòd vellet omnia Litora, Portusque, & Inſulas perluſtrari, omnes etiam ſinus pernavigari, Urbesque ad mare, regionesque, quæ fertilis, quæ deſerta eſſet, inquiri. Id præſtitiſſe ſibi viſus eſt, cùm ipſe Oceanum navigaſſet, cùm Oceanô luſtratô, Nearchum cum claſſe recepiſſet, Suſisque deinceps Babyloniam usque navibus veheretur.

Sed eadem, inquit ARCHÆOPHILUS, hoc in Nummo Victoria eſt, quæ & ſuprà ſub Philippo fuit. Quid tum, reſpondit DULODORVS, an-

non eadem res, diversa significare poterit, si de diversis explicetur? Sed attentiùs Numismata contemplare! invenies, confido, differentiam sanè non contemnendam. In Philippi Numismate Tridens nudus est; at in proposito, locô trium cuspidum, tria puncta visuntur. Hæc quid interpretaberis? si non Margaritas, pretiosissimas illas Indiæ baccas, cœlestemque Oceani partum, quem Hercules reperisse, filiæque suæ Pandeæ in ornatum dedisse, apud Arrianum legitur? Non pulchriore symbolô Victorias suas Victoriis Patris præferre potuit Alexander: Non elegantiore inventô merita sua, Herculeæ sive virtuti sive fortunæ, si non præponere, tamen æquare. Audi quid apud Curtium Alexander ipse devicto Poro: *Vilia*, inquit *& obsoleta esse spolia de Persis: Gemmis* MARGARITISQVE, *& Auro atque ebore Macedoniam Græciamque, non suas tantùm domos repleturum.* Intuere Palladem! Quæ in omnibus aliis Numismatibus, quæ ego quidem viderim, vel nudô collô, vel æquali vinculô superbit, ea in proposito Torquem ex Margaritis gravidam ostentat, ut ita conjecturam hanc rejiciendam non esse, vel etiam hinc intelligas. Subit

LYSIMACHUS,
ALEXANDRI SE LEGITIMUM SUCCESSOREM FERENS

Nihil hîc novi est. Projectam Cervicem, & Cornua ideò Successoribus Alexandri usurpata, ut se, & oris & habitûs similitudine, ejus quasi legitimos hæredes probarent, Per-Ill. *SPANHEMIUS* docet. Et in Lysimacho, concurrit Diadema Alexandri, Ammonis, ut credi voluit, filii; Id enim fronti suæ impositum, præcipuum Regiæ Dignitatis auspicium habuisse, Appiano & Justino memoratur.

Ad Numismata proposita, excepit ARCHÆOPHILVS, hæc facilè admiserim, Cornu enim arietinum, quale Ammonis fuit, in iis ad oculum patet; At in eo, quod in Thesauro Palatino protulisti, utique non cornu arietinum, sed taurinum est, mutuaturque interpretationem ex Appiano, qui, Politiano teste, Lysimachum Taurum, à sacrificio Alexandri fugientem, cornibus retinuisse, adeoque & hoc Regiæ Dignitatis auspicium habuisse, memorat. Nihil minus, respondit DULODORVS. Appianus factum non de Lysimacho, sed de Seleuco tradit. Errorem Politiani, qui ad Lysimachum id transfert, jam dudum detexit summum elegantiorum Literarum Decus, Per-Illust. *SPANHEMIUS*. Quod ad Nummum attinet, fateor Sculptorem, in Thesauro Palatino, cornu taurinum expressisse, sed falsò. Prototypon enim, quod & hîc exhibeo, reverâ non taurinum, sed arietinum habet. Error ex retorto Cinno ortus est, qui cornu apex videbatur, cum reverà capillus esset. Inspice Numisma, & judica!

Res indubia est, inquit ARCHÆOPHILUS, video enim adhuc incisuras illas, quibus cornua arietum insigniri solent: Video umbram, cornu à Cinno separantem; Sed aliud incidit. Lilius Gyraldus in Baccho sub Epitheto Βουγενέως; *Sunt*,

Sunt, inquit, *qui ſcribant, cornua criſtas vocari, ut in illo Virgilii XII. Æn. Et rubræ cornua criſtæ, hoc eſt comæ, quas Græci κέρατα nominant. Et cornua hi volunt Cincinnos eſſe, ac ideò Moſen cornuum Hebræis viſum putant, ut etiam Lyſimachum Regem in ejus Numiſmatibus videmus*: De Moſe, inquit DULODORUS, valeat horum commentum, nos enim non tangit. Valeat & de Baccho, hujus enim effigiem, tali cornu inſignem, infrà producam, quanquam & veris cornibus ſubinde ornatus proſtet. De Lyſimacho autem res omninò falſa eſt; vera enim hunc cornua inſignire, & oculare judicium deprehendit, & ratio hiſtoriæ ſuadet, cùm Ammonem non cincinnis, ſed veris cornibus inſignem paſſim videamus, cùm & Alexandrum, qui Ammonis ſe filium jactabat, cujusque Diadema Lyſimachum Regiæ Dignitatis auſpicium habuiſſe, diximus. Verba Juſtini ſubnecto: *Lyſimachum*, inquit, *deſiliens equo Alexander, haſtæ cuſpide ita in fronte vulneravit, ut ſanguis aliter cludi non poſſet, quàm Diadema ſibi demtum Rex, alligandi vulneris causâ, capiti ejus imponeret. Quod auſpicium primum Regalis Majeſtatis Lyſimacho fuit.*

Ad Diadema cornutum hæc ſufficiant, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Ad averſam audire cupio, an adhuc ad juncta, cum gloria militari, Philoſophiæ ſtudia reſpicias? Poſſem, reſpondit DULODORUS, cùm eleganter ſuas Victorias Deæ Sapientiæ, rerumque bellicarum, quas colebat, Præſidi accepta tuliſſe, credi poſſit; Cui enim porrigat Victoriam, ſi non Regi, cujus in adverſa caput eſt? Elegans locus apud eundem Juſtinum ſuccurrit. *Lyſimachus*, inquit, *Virtutis experimentis omni Nobilitate clarior: quæ tanta in illo fuit, ut Animi magnitudine, Philoſophiâ ipsâ, Viriumque gloriâ omnes, per quos Oriens domitus eſt, vicerit.* Vides Opinionis meæ baſin, ARCHÆOPHILE, ſi tamen ea minus placeat, poterit eôdem Zelô, quô ſe legitimum Alexandri Hæredem in Diademate jactavit, etiam Minervam credi expreſſiſſe; Hanc enim, uti ſuprà vidimus, etiam Alexander habuit, Victoriarum & auſpicem, & adjutricem. De Victoriis Lyſimachi ſi plura deſideras, cogita Antigonum cæſum, Pyrrhum Macedoniâ ejectum: Si plura de Pallade, recordare Alciden, quam in Macedoniâ cultam ſuprà docui, Mechanitin, quam monogrammon ME. in Nummiſmate ſecundo. Παρθένον, quam ΠΑΡ. deſignare poterit. His ſanè cognominibus Minervam cultam, idoneô Authorum ſuffragiô adſtrui poteſt, Mechanitis, quod diverſa Artium inſtrumenta invenerit, Παρθένου, quòd Virgo eſſet.

Quid autem Tridens? inquit ARCHÆOPHILUS; An ad Victoriam Navalem ſpectat, an ad locum ſignati Numiſmatis? Huc certè & monogr. ΠΑΡ. Te retuliſſe memini, quod Parus Inſula ſub eo commodè intelligeretur. Ne ſic quidem refragabor, reſpondit DVLODORVS; Eſt enim in his, uti incerta diſquiſitio, ita & ambulatoria deciſio. Succedit

PYRRHUS,
QUI VICTORIARUM GLORIA
Dianam imitatus est.

AD Pyrrhi Numiſma, inquit ARCHÆOPHILVS, Dianæ in Epiro cultum Te attuliſſe memini: Memini ſub Victoria gradiente curſum Victoriarum ejus contemplatum eſſe: Tandemque & affixa in Jovis & Minervæ templis Gallorum & Macedonum ſcuta duabus inſcriptionibus docuiſſe. Quid prætereа ad Nummum deſiderem? Nihil, inquit DVLODORVS, ſi non incertitudinem; Quis enim inter tot Victorias, quas Pyrrhus retulit? inter tot Regiones, quas victorioſè peragravit, certi quid ſtatuere auſit? cùm Numiſma nullô indiciô, nullô hiſtoriæ fulcrô determinetur? Diana equidem in Epiro culta eſt, ſed eadem culta eſt in Macedonia, eadem in Sicilia, Italia, Peloponneſo, id quod ex ſequentibus patebit. Quid ſi fulmen rem conficiat? ſubjecit ARCHÆOPHILUS, fulmen enim in Nummis Epirotarum vulgò proſtat.

At ſimile Numiſma, reſpondit DULODORUS, apud Goltzium non Fulmen, ſed ſtellam præfert, & quid ſi non ad locum ſignaturæ Fulmen, ſed potiùs ad Jovem referri debeat? cui, ut dictum, ſcuta Pyrrhus memoratur ſuſpendiſſe? Tropæa ſanè Jovi inferri ſolita? non tantùm apud Romanos Jupiter Feretrius teſtatur, ſed etiam apud Græcos Τροπαιοῦχος Ζεὺς, cujus mentio eſt apud Dionyſium Halicarn. & Plutarchum: Imò & Ζεὺς Τροπαῖος, cujus templum Pauſanias memorat. Quicquid ſit, Victorias Pyrrhi non tantùm ſub Victoria contemplamur, ſed & ſub Diana, tam Venatrice, quàm Lucifera, cùm illius more, hoſtium catervas urſerit, hujus autem, Orbem gloria impleverit. Elegans eſt apud Juſtinum ejus elogium: *Satis conſtans*, inquit, *inter omnes Authores fama eſt, nullum nec ejus, nec ſuperioris ætatis Regem, comparandum Pyrrho fuiſſe; raroque non inter Reges tantùm, verum etiam inter Illuſtres Viros, aut vitæ ſanctioris, aut juſtitiæ probatioris viſum fuiſſe: Scientiam certè rei militaris in illo viro tantam fuiſſe, ut cum Lyſimacho, Demetrio, Antigono, tantis Regibus bella gerens, invictus ſemper fuerit: Illyriorum quoque, Siculorum, Romanorumque, & Carthaginenſium bellis nunquam inferior, plerumque etiam Victor extiterit: Qui patriam certè ſuam anguſtam ignobilemque, famâ rerum geſtarum, & claritate nominis ſui, TOTO ORBE illuſtrem reddiderit.* Haud aliter

ANTI-

ANTIGONUS,
Qui
PANOS INSTAR ARCADIBUS TUTELARIS,
Hoſtiles Lacedæmoniorum copias pepulit.

NUmiſma hoc Per-Illuſtris SPANHEMIUS, Antigono Tutori vindicavit, & rectè; licet enim Clypeus eôdem planè modô, quô hîc viſitur, etiam in Numiſmate Antigoniæ occurrat, quæ ab Antigono Gonata nomen traxit, effigies tamen à Gonata diverſiſſima eſt.

De Clypeo, inquit ARCHÆOPHILUS, cuperem doceri, neque enim intelligo, quid ſibi velint ornamenta? Nihil mihi de iis compertum eſt, reſpondit DULODORUS, niſi Lunam & Solem arbitreris, & Argyraſpidum & Chryſaſpidum memoria ſubeat, cùm Argentum ſub Luna, Aurum ſub Sole Chymicis intelligatur. Si hoc ita ſit, excepit ARCHÆOPHILUS, Numiſma ad Antigonum Aſiæ pertinebit, conſtat enim eum Argyraſpidas viciſſe. Argyraſpidas vicit, inquit DULODORUS, qui Alexandri erant, cùm autem in Clypeo & Chryſaſpidarum ratio eſſe poſſit, qui non minus ac Argyraſpidæ, Macedoniæ decora fuêre, uti teſtimonio Julii Pollucis conſtat, planum utique eſt, non ad Regem Aſiæ, ſed ad Regem Macedoniæ Nummum eſſe referendum. An igitur Antigonus utroſque habuerit? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Id compertum mihi non eſt, reſpondit DVLODORVS; Non enim hi, ſed Chalcaſpides in ejus exercitu apud Polybium memorantur, ab æreo Clypeo dicti, qualibus & Megalopolitanos armavit. Megalopolitanos? quæſivit ARCHÆOPHILUS. Hæc Arcadiæ Urbs fuit, quibus Tutelarem Antigonum fuiſſe, ſtatuis; Sed quæſo! An Antigonus in Arcadia bellum geſſit? Geſſit, inquit DULODORVS, & quidem contra Cleomenem, id quod apud Polybium pluribus deſcribitur.

Recordor, inquit ARCHÆOPHILUS, adeòque ad Regis effigiem tranſeo, & Cornua contemplaturus & clavam. Effigies neſcio quid monſtroſi ſpirat, & Clava curva eſt, contrà quàm alibi ſolet, & Cornua cùm recta ſint, dubito an hircina eſſe poſſint? De Cornibus, inquit DVLODORVS, dubium non eſt; Non enim ſunt hirci vetuli, ſed qualia, ruptâ nuper fronte prominere ſolent. Ratio in hoc ipſo pro Arcadibus contra Cleomenem bello videtur conſiſtere. Arcadum Deus Pan fuit. Pro Arcadibus cum Antigonus pugnaret, quidni Panos habitu effingeretur? quidni Panos honore afficeretur? Id factum eſſe, hôc Numiſma demonſtrat. Facies eſt τερατωπὸς *monſtroſa*, ὄψις ἀμείλιχος ἠυγένεια *effigies implacabilis & hirſuta*, frons, δικέρως ſive *bicornis*, quæ omnia de Pane memorat Homerus in Hymno. Accedit à tergo Pedum, & ipſum Panos inſigne. Pedum enim hoc eſſe, non Clavam, ut hactenus credebatur, ex curvatura intelligimus. Pedum enim curvum Pani fuiſſe, ex Servio conſtat.

De

De Adversa, inquit ARCHÆOPHILUS, non incongruè philosopharis; Non video autem, quomodo Aversa cum his cohæreat? Quid? annon Minerva cum Casside & monogrammate, Nummum hunc in Macedonia percussum arguunt? id utique suprà ad Alexandrum docuisti. Quid tum? respondit DULODORUS. Nonne & hi ad Pana potuerunt alludere, cùm Regem suum Bellonæ instar Lacedæmonios quasi fulmine percussisse, & ex Arcadiæ Urbibus ejecisse audirent? Quanquam fortasse monogrammon non Heracleam Macedoniæ, sed Heræam Arcadiæ significet, quæ se Antigono tradidisse, apud Polybium memoratur. Heræam sanè ab Aliphera, in quâ ærea Minervæ Statua, & specie & magnitudine præstans fuit, non procul dissitam, imò & Panos Templo nobilem, ex Pausania discimus: Ἔστι ναὸς ἐν τῇ Ἡραίᾳ πανὸς, ἅτε τοῖς Ἀρκάσιν ἐπιχωρίου. *Est Templum PANOS in Heræa, quippe qui Arcadibus indigena Deus est.* Et paulò post, ex versione Amasæi: *Alipheram ab Heræa si veniendum fuerit, Alphæum ubi transieris, stadiis propè X. confectis, ad montem accedas, unde stadiûm penè XXX. itinere per clivum in Oppidum ascendas. Nomen Alipheræ à Lycaonis filio Aliphero inditum. Ædes ibi sacræ Æsculapii & MINERVÆ, quam quod apud se natam & educatam perhibent, præcipuis dignantur honoribus, quô nomine & Lecheatæ Jovi aram dedicârunt, quòd ibi Minervam pepererit. Fontem etiam Tritonidem nuncupant, ad eum, quæ de Tritone amne vulgata sunt, referentes. Deæ ipsius ex ære signum est, Hypatodori opus, spectatu dignum, tum magnitudinis, tum artificii causâ. Jam verò & nundinas celebrant, cui Deo, non satis constat: MINERVÆ arbitror.* Hæc Pausanias. de Minerva testatur & Polybius; Artificem autem non Hypatodorum, sed Hecatodorum & Sostratum nominat, Statuam inter magnificentissima & exquisitissimæ artis eorum opera reponens. Sed avocat nos

PHILIPPUS
AB HAEMO REDUX,

Caput barbatum interprete non eget. Jovis est, de cujus in Macedonia cultu suprà ad nauseam diximus, nec aliud hîc addendum, quàm quod Livius asserit, in Comitiis Argivorum, nomen Philippi, post Jovem, Apollinem, & Herculem, pronunciari solitum fuisse. Aversæ Eques, ipse Rex videtur, eôdem modô expressus, quô in Numismatibus Romanorum Imperatores solent, post bella in Urbem revertentes, id quod inscriptio ADVENTUS AUGG. indicare solet. Quid si tale quid etiam de Philippo statuamus? Bellis hunc interfuisse, tota ferè Græcia sensit. Ætolicum cogita, cogita Romanum, quæ latius apud Polybium & Livium describuntur.

Res in aprico jacet, inquit ARCHÆOPHILUS, sed cùm barbatus hic Eques sit, adeòque Regem jam ætate gravem adumbret, nescio annon ad reditum ab Hæmo, ubi Jovi & Apollini sacrificasse memoratur, Numisma referre debeam. De eo certè Livius L.XL. c.23. *Hæc* (indicia scil. de Demetrio, fugam ad

ad Romanos meditante) *super cætera tristem ADVENTUM IN MACEDONIAM Regi fecerunt.* Quid concinnius ad Numisma dici poterit? Si subsistas, inquit DULODORUS, subjectum Equiti Tridentem Urbis cujusdam maritimæ, in qua Nummus percussus sit, arbitraberis symbolum, quanquam etiam ad Copias Philippi navales referri possit, de quibus Polybius passim. Sed habitus contemplatione dignus est. Caput Pileo tegitur. Ab humeris dependet Chlamys. Chlamydem Macedonum vestem fuisse, Strabo docet p. 226. & Pileum Macedonicum, *Causiam* dictum, ex Julio Polluce constat L. X. c. 36. Ita apud Plutarchum Neoptolemus ait, *Macedones desiderare Craterum, ejusque si CAUSIAM modo conspexissent, cum armis ad eum venturos*; Et paulò pòst: *Jus Eumeni fuisse, CAUSIAS purpureas & Chlamydes conferendi, quod habebatur apud Macedones inter dona Regia præcipuum*; Et in Demetrio: *Eum CAUSIIS DIMITRIS se ornâsse*; & iterum: *CHLAMYDEM ei textam fuisse.* Ex quibus omnibus & de Causia & de Chlamyde docemur. Prodit

PERSEUS,
MAGNIFICUS DEORUM CULTOR,

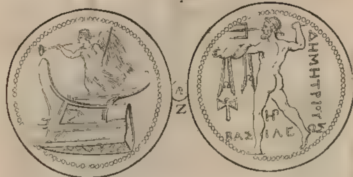

Sed ultimus Macedonum Rex, qui à L. Paulo victus, Romæque in Triumpho ductus est. Animi vitia, inquit ARCHÆOPHILUS, quæ Te ex historiis deduxisse memini, vel in facie agnosco. In Numismate autem non vitia, sed Virtutes celebrari crediderim, modò verum sit, quod & ipsum docuisti, sub Aquila Regem, sub Fulmine Regias vires intelligendas, quibus Civicam se meriturum Perseus speraverit. Ita tunc, respondit DULODORUS, nunc Aquilam & Coronam querceam omninò ad Jovem retulero. Quanquam enim cœteris in rebus Perseus insanierit, *in duabus tamen*, verbis Livii utor, *magnis honestisque rebus, verè Regius erat animus: In Urbium donis, & Deorum cultu. Megalopolitanis in Arcadia murum se circumdaturum Urbi est pollicitus, majoremque partem pecuniæ dedit. Tegeæ Theatrum magnificum è marmore facere instituit. Cyzici in Prytaneum, id est, penetrale Urbis, ubi publicè, quibus is honos datus est, vescuntur, Vasa aurea mensæ unius posuit. Rhodiis, ut nihil unum insigne ita omnis generis, ut quæque usus eorum postulaverunt, dona dedit. Magnificentiæ verò in Deos, vel JOVIS OLYMPII TEMPLUM ATHENIS, unum in terris inchoatum pro magnitudine Dei, potest testis esse. Sed & Delon Aris Insignibus, Statuarumque copiâ exornavit. Et ANTIOCHIÆ JOVIS CAPITOLINI magnificum templum, non laqueatum auro tantùm, sed parietibus totis laminâ inauratum, & alia multa, in aliis locis pollicitus, quia per breve tempus Regni ejus fuit, non perfecit. Spectaculorum quoque omnis generis magnificentiâ, superiores Reges vicit.* Hæc Livii verba, cum Numismate nostro collata, utique indubiè monstrant, ad Jovem hanc Aquilam Κεραυνοφόρον, ad Jovem hanc è quercu Coronam pertinere; Quid enim litera A. ante Aquilam significet? si

non Athenas, ubi Olympici Jovis templum Perſeus inchoavit? Quid AN. inter Aquilæ pedes? Si non Antiochiam, ubi templum Jovis Capitolini ſe ædificaturum promiſit?

Perſuades, inquit ARCHÆOPHILUS, Aquilam enim & Quercum Jovi dicatam nemo neſcit. Sed quid litera Φ. ſupra Aquilam? quid Aratrum infra coronam? Litera Φ. reſpondit DULODORUS, *Philippos*, locum ſignati Numiſmatis indicare poteſt, Aratrum procul dubio ad Agriculturam pertinet, cujus inſtrumentum eſt. Qui apud exteros magnificus volebat videri, quidni idem & in ſubditos Clementiam, Regionisque inde enatam Felicitatem credatur jactâſſe? Sed in Aſiam tranſimus. Hic

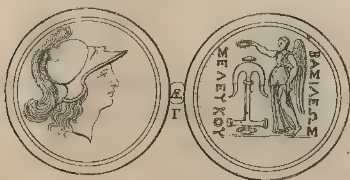
DEMETRIUS POLYORCETES
& Navium vaſtitatem, & Navalem contra Ptolemæum Victoriam jactat.

RAtionem afferti Tui, inquit ARCHÆOPHILUS, niſi fallor, eam habes, quòd ea Victoria omnium longè maxima fuerit, & his potiſſimùm de cauſis celebrata, quòd titulum Regis Succeſſoribus Alexandri dederit. Satis ſpecioſa hæc eſt, quanquam an ſatis firma, jure fortaſſis dubitem. Quid enim? annon plures Victorias navales Demetrius obtinuit? utique cum Nonnio hoc ipſe fateris? Annon Regis titulum ab Athenienſibus nactus eſt, multò ante, quàm ad Cyprum depugnaret? Annon monogrammon Heracleam indicat, quæ Demetrio, cùm trecentis & triginta navibus adveniens, Caſſandrum Athenas obſidentem, Thermopylas usque fugaſſet, ſe dedidit? Si quod ſentio, fateri licet, hæc ipſa de Caſſandro Victoria Nummo expreſſa videtur, quòd Neptuni inſtar advectus, hoſtem tanquam Deus aliquis aggreſſus eſt, divinosque eô factô honores meruit. Victoria contra Caſſandrum, reſpondit DULODORUS, navalis non fuit. Titulum Regis ante Victoriam de Ptolemæo ad Cyprum, non aſſumſit. Qui Neptunum Tridente infeſtum: Qui Victoriam navi inſiſtentem, tubâque res geſtas decantantem expreſſit, procul dubio actionem reſpexit, non Terrâ ſed Mari patratam. Ut ita non videam, quid contra opinionem meam allatæ rationes valeant? Si nihil, excepit ARCHÆOPHILUS, quid Numiſma denuò producimus? Ut Demetrii, inquit DULODORUS, arrogantiam contemplemur, qui riſit, ſi quis alium, extra ſe & Patrem, Regio nomine dignaretur: Ut fiduciam Victoriarum intueamur, quæ tanta fuit, ut etiam per ſomnum, non Jovem tantùm, ſed & *Victoriam* ſe prælii teſſeram daturum, Alexandro reſponderit: Ut naves intueamur, quarum ſplendor eô tempore haud vulgaris fuit. Et quinam? ſubjecit ARCHÆOPHILVS. Is, reſpondit DULODORUS, quem Plutarchus pluribus deſcribit: *In Claſſem*, inquit, interprete Xylandro, *Machinamentisque ſplendidè parandis, atque in iis cum voluptate commentandis erat nimium curioſus; Quippe mole vel amicos percellebant, ve-* *nuſtatè*

nustate retinebant & hostes. SENUM DENUM, ET QVINUM DENUM ORDINUM NAVIGIA *ejus, stabant stupentes hostes, quum littora sua præterveherentur.* Et iterum: CLASSEM NAVIUM *ad quingentarum numerum moliens, alias ædificabat in Portu Piræi, alias Corinthi, alias Chalcide, alias circa Pellam. Ipse assiduè accurrebat, docebatque quæ essent ex usu, & consilio fabros adjuvabat. Obstupescebant omnes non numerum modò, verùm molem quoque operum. Nemo enim conspexerat ante mortalium nec* QVINDECIM ORDINUM, NEC SEXDECIM NAVEM. Magna hæc, inquit ARCHÆOPHILVS. Magna fateor, respondit DULODORVS; vicit tamen, ut navium multitudinem Ptolemæus Philopator, ita ipsum Demetrium

SELEUCUS,
Qui Palladis auxiliô origini divinæ fidem fecit.

ORiginem, subjecit ARCHÆOPHILUS, memini Te sub Anchora contemplatum esse, quòd non tantùm, Justino teste, Mater ejus cum Apolline concumbens, Annulum concubitûs præmium habuerit, idque deinceps signum Seleucidarum genitale fuerit; sed etiam, quòd Appiano memorante, ea ipsa Regni auspicium Seleuco dederit, & excidente Annulo circa Euphratem, & apparente anchorâ sub lapide, ad quam offenderat, Babyloniam obiens. Memini & de victoriis Te Justinum adduxisse, qui sanè cum de cœteris, tum maximè de ea, quam contra Lysimachum obtinuit appositè. *Lætus,* inquit, *tantâ victoria Seleucus, & quod majus victoria putabat, solum se de cohorte Alexandri remansisse,* VICTOREMQVE VICTORUM *exstitisse, non humanum esse opus, sed divinum gloriatur.* Benè hæc, inquit DULODORVS, quanquam non sufficiant. Quid desideretur? subjecit ARCHÆOPHILVS. De Pallade ut dicatur, respondit DULODORVS; Sub hâc enim tantùm Seleuci fortitudinem contemplatus sum, cùm tamen omninò Deam hanc, Alexandri more, in bellis adjutricem videatur, & credidisse Seleucus, & coluisse, id quod vel ex Numismate planum est, quod Celeber. Vaillant: de Regibus Syriæ protulit, in quo Pallas ex quadrigis Elephantorum, non triùmphabunda prospicit, sed præliatur. Sed & in nomine Regis, imò & in anchora adhuc sunt, fortassis non adeò vulgata. Seleucum jam in Branchidis, cùm Oraculum captaret, *Regem* appellatum, Diodorus author est: Et Philostratus narrat, *Apollonio adolescentem, omnium Indorum nigerrimum occurrentem, dextrâ manu* ANCHORAM *prætulisse, quam Indi pro Caduceo habeant,* ἐπὶ τὸ πάντα ἰσχεῖν, *quòd omnia coërceat.* Quid hoc ad Seleucum? inquit ARCHÆOPHILVS. Multum, respondit DVLODORVS, Seleucum enim in Indiam, à Sandrocotto occupatam, expeditionem suscepisse, utique ex historiis docemur; Quid igitur, si Indi anchoræ symbolum à Seleuco habuerint? Quid si ad Indorum, imò & ad Ptolemæi Lagidæ apud Appian. in Syr.

 mentem

mentem, ſub anchorâ, in Nummo expreſsâ, non tantùm augurium Regni lateat, ſed & oſtentatio pacis, & ſecuritatis, quam Seleucus Victoriis ſuis pepererit? Quicquid ſit, Nicatorium à Seleuco exſtructum, id quod Arrianus refert, nec ad Victoriam tacendum. Sed

ANTIOCHUS
Succedit, Seleuci filius qui originem divinam in Nummo pleniùs expoſuit.

SEleuci filium Tu hunc? infit ARCHÆOPHILVS. Atqui Antiochum M. in Theſauro Palatino ſtatuiſti. Sententiam retracto, inquit DVLODORVS, idque penitiùs & inſpectâ & trutinatâ utriusque effigie. Naſi apicem in Numiſmate reductam cernimus, planè qualiter Antiochus Soter habuit, neutiquam autem, qualiter Magnus; Hic enim, ut & in ſequenti videbimus, naſi apicem prominentem habuit. Numiſmata conferentibus differentia obſcura eſſe non poteſt. Apollo, qui in averſa cum arcu & ſagitta ſedet, interprete non eget. Adjecta anchora eum ad originem Seleucidarum apertè deducit.

Scio, inquit ARCHÆOPHILUS. Sed de monogrammate, quod Apamiam interpretatus es, mihi nondum convenit; Quid enim? annon juſtius Apollinis hoc Epitheton judicabitur eſſe? ſive Patroum, qui in Attica: ſive Parrhaſium, qui in Arcadia: ſive Pataræum, qui in Lycia: ſive Paſparium, qui in Pariis & Pergamenis: ſive denique Pagaſæum arbitreris, qui apud Magneſios cultus eſt. Quidni & Παρνοπίωνα *Muſcarium* addis? ſubjecit DVLODORVS, cujus & ipſius apud Pauſaniam mentio exſtat: Sed age, quem ex his omnibus in Numiſmate præferendum arbitraris? Pataræum, reſpondit ARCHÆOPHILUS, idque non tantùm, quòd Patara à Pataro, Apollinis filio, cognominata memoratur, ſed etiam, quòd ei inter cœtera Donaria, etiam arcus & ſagittæ, quas in Nummo exhibet, ferebantur, id quod ex Stephano diſcimus. Quaſi verò, inquit DULODORUS, non etiam alibi hæc inſignia Apollo præferat. Mihi pro Urbe ſentiendum, vel ideò videtur, quòd non tantùm locus Numiſmatis ſignati ita pateſcat, ſed & Antiochi ipſius gloria; Apamiam enim ab Antiocho Sotere conditam, nomenque ei ex nomine matris impoſitum, Strabo aſſerit. At plures fuére hujus nominis, inquit ARCHÆOPHILVS. Fuére, reſpondit DULODORVS, ſed Antiochus quam condidit, in Phrygia fuit, eô locô ſita, quô Marſyam Apollo viciſſe memoratur. Si tamen huic minus Numiſma aſſignes, poteris id Apamiam Syriæ referre, quam inter tres, quas Seleucus in Uxoris honorem condidit, maxime illuſtrem fuiſſe, ex Authoribus conſtat.

De Sedili Apollinis adhuc doceas velim, inquit ARCHÆOPHILVS, neque enim de Cortina quod adfers, ſatis mihi probabile videtur. Conjectura id fuit, ſubjecit DULODORVS, quâ ſi certius attuleris facilè ceſſero. Apud Pau-

Pauſaniam in Phocicis, perrexit ARCHÆOPHILVS, ferrea Crateræ baſis memoratur, baſi latiore, in obtuſum faſtigium ſurgens, tranſverſis è ferro Zonulis incincta, donum Halyattis, Lydorum Regis, Opus Glauci Chii, qui primus artem ferruminandi invenit. Quid ſi hanc in Numiſmate expreſſam arbitremur? nam & in hac baſis latior in obtuſum faſtigium ſurgit, transverſæque è ferro Zonulæ ad oculum patent. Vereor ſubſcribere, inquit DVLODORVS, Zonulæ enim apud Pauſaniam incinctæ dicuntur, ut in ſcalis gradus; In Numiſmate autem non hòc modô, ſed decuſſatim ſe invicem interſecantes viſuntur, planè qualiter Ciſtæ ſolent. Iterum ad Apollinem Pataræum devolvor, ſubjecit ARCHÆOPHILVS, hunc enim à Patara aut Ciſta ejusmodi appellatum eſſe, ex allegato Stephani loco intelligimus. En verba! Ἀλέξανδρος Σαλακίαν κόρην ἐξ Ὀφιονίδος φησὶ φέρειν ἱερὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἐν Πατάροις. Ἐστὶ δὲ ταῦτα πέμματα, λύραι τε, καὶ τόξα, καὶ βέλη, οἷς παίζειν νηπίους ὄντας. Θεῖσαν δὲ τὸ ἄγγος, ἀναπαύεσθαι κατὰ τὴν ὁδόν, Ἄνεμον δ᾽ ἐπιπνεύσαντα ἐις τὴν θάλασσαν βαλεῖν τὴν Πατάραν. Κλαίουσαν δὲ τὴν παῖδα, ἐις τὸν οἶκον ἐλθεῖν. Τὴν δὲ Πατάραν τῇ Λυκίων χερρωνήσῳ κατενεχθῆναι. Περιτυχόντα δέ τινα τῶν ἐκ τῆς Σαλακίας φυγόντων, τῇ Πατάρᾳ τὰ ἐν αὐτῇ πέμματα πάντα κατακαῦσαι, καὶ τὴν χερρόνησον ἱερὰν Ἀπόλλωνι ἔιναι. Ὠνομάσθαι δὲ τὴν χώραν ἀπὸ τοῦ ἄγγους τοῦ Πατάρας, Πατάρα. Μεθερμενεύεσθαι δέ τὴν Πατάραν ἑλληνιστὶ, Κίστιν. *Alexander*, inquit, *quòd Salacia puella ex Ophionide ferebat ſacra Apollini in* PATARIS. *Hæc vero ſunt Bellaria, Lyræ, Arcus & Sagittæ, quibus ludebant, quum adhuc eſſent pueri. Poſito vero vaſe, requievit in itinere. Perflante verò vento* PATARAM *in mare abreptam fuiſſe ſcribit: Ac puellam flentem domum rediiſſe:* PATARAM *verò ad Lyciorum Cherſoneſum delatam fuiſſe: Quendam verò illorum, qui ex Salacia fugerant,* PATARAM *inveniſſe, atque omnia bellaria, quæ in ea erant, cremaviſſe, itaque Cherſoneſum Apollini ſacram eſſe. Regionem autem à* VASE PATARÆ *illic invento,* PATARAM *nominatam fuiſſe. Interpretari verò* PATARAM *Græcè,* ΚΙΣΤΙΝ, *id eſt, CISTAM.* Hæc cum ita ſint, quidni Apollinem, in Numiſmate propoſito, *Pataræ inſidentem* credamus? Quidni *Apollinem Pataræum* intelligamus? Si Ciſta foret, reſpondit DVLODORVS, operculum utique aliquò ſaltem indiciô diſtingueretur, uti diſtinguitur in Nummis Urbium Cretæ, apud Goltzium. Cùm non diſtinguatur, mihi ſatiùs videtur, in re obſcura ignorantiam fateri, quàm incertis conjecturis diutiùs jactari. Subit

SELEUCUS CERAUNUS,
CUM FRATRE DIOSCURORUM SPECIE EFFICTUS.

CErauno hunc Nummum tribui debere, jam in Theſauro Palatino docui. Imò, excepit ARCHÆOPHILVS, ſed hoc conjecturâ, quam utique fragilem ipſe faſſus es. Faxo, inquit DVLODORVS, ut fidem inveniat. Duo capita intuere, quæ in Numiſmatis adverſa radiant! Intueor, inquit ARCHÆOPHILVS,

PHILUS, & quidem Pileis tecta, qualiter Dioscuri solent. Imò, subjecit DULODORUS, ipsorum etiam Dioscurorum hîc ratio est. Nonne Stellas cernis Pileorum apicibus impositas? Video, respondit ARCHÆOPHILVS, sed quid hoc ad rem? Non hoc in argumentum adduco, perrexit DULODORUS, sed ipsa capitum lineamenta; Non enim Dioscuri hi sunt, sed ipsa Regum simulacra, Seleuci Cerauni scilicet, & fratris ejus Antiochi, qui Magni postea cognomen meruit. Si Numismata utriusque apud Vaillantium conferas, nihil omninò dubitabis.

Sed an tanta, inquit ARCHÆOPHILVS, fratrum concordia fuit, ut habitum sibi Dioscurorum vindicare possent? An tanta fiducia, ut id agerent sine arrogantiæ nota? Alterum, respondit DULODORVS, ex Hieronymo adstruxeris, qui in Danielem *post mortem Callinici duos ejus filios Seleucum cognomento Ceraunum, & Antiochum, qui Magnus appellatus est, provocatos spe Victoriæ & ultione parentis exercitum congregasse, memorat*; alterum ex lepido Galetis apud Ælianum verbo apparet. Is cum Ptolemæo equitans, & aliquos ad supplicium duci videns, *sed ô Rex*, exclamavit, *quandoquidem prosperâ quâdam Sontium istorum fortunâ, in Equis nunc sumus, age! si tibi gratum est, calcaribus admotis appareamus miseris, quasi* DIOSCURI SALVATORES, & OPIFERI, *salutem ferentes, quod communi proverbio de his Diis vulgatum est.* Scilicet ut hi fontibus, ita Seleucus & Antiochus locis citra Taurum, quos Attalus oppresserat, tanquam salutaria sidera credi possunt properasse auxiliatum; Nisi potiùs ad spem Victoriæ Nummum referas, de quâ Hieronymus verbis suprà allatis. Corona adhuc obscura est, excepit ARCHÆOPHILUS. Etiam in hâc, respondit DULODORVS, Dioscuri noscuntur. Dioscuros enim Lacedæmonios fuisse, in vulgus patet, & Lacedæmonios Coronas è Palmis habuisse, quales in Nummo ad oculum patent, ex Athenæo docemur. En verba! Θυριατικοὶ, ὅυτω καλοῦνται στεφανὸι τινες παρὰ Λακεδαιμονίοις ὥς φησιν Σωσίβιος ἐν τοῖς περὶ Θυσιῶν, Ψιλίνους ἀυτοὺς φάσκων νῦν ὀνομάζεσθαι, ὄντας ἐκ φοινίκων. Φέρειν δ' ἀυτοὺς ὑπόμνημα τῆς ἐν Θυρέῳ γενομένης νίκης τοὺς προστάτας τῶν ἀγομένων χορῶν. *Thyreaticas Lacedæmonii coronas quasdam appellant, ut tradit Sosibius in Libro de Sacrificiis*, è PALMA *factas, quas nunc Psilinas appellant. Eas Victoriæ monumentum, quam ad Thyream obtinuerunt, gestant Chororum Duces* &c. Sed ad alia pergimus.

DEMETRIUS SOTER,
Victorias suas, felicitatis publicæ, jactavit, fulcrum esse.

HOc Numisma, inquit ARCHÆOPHILVS, Demetrio Syriæ tribuis, idque ob cognomen *Soteros*, quod à Babyloniis accepisse, Appiano memoratur, cùm Roma profugus, Lysiam & Antiochum interfecisset, Heraclidam ejecisset, Timarchum, ut rebellem, occidisset; Sed quæsò DULODORE, annon & Poliorcetes *Soteros* cognomen habuit? Plutarchus rei testis est, ab Atheniensibus id

id ei collatum, in Vita memorans. Non cognomen tantùm, respondit DULODORUS, sed numerum in Numismate expressum, in testimonium adduco. Quid enim literis B Z P. sub Apolline expressis indigitetur, si non annus 162. qui ex æra Seleucidarum, in annum Demetrii duodecimum incidit, quô simul cum Regno & vitam amisit, uti rectissimè ex hoc Nummo, contra erroneum quorundam Chronologorum calculum, Nobiliss. Vaillant contendit. Sed non hoc tantùm Numisma commendat. In Apolline est, quod an hactenus observatum, valdè equidem dubitem. In Apolline? inquit ARCHÆOPHILUS, atqui longâ hunc veste usum, ex Nummis Augusti, & ex vulgato illo:

Pythius in longâ carmina veste sonat,

Jamdudum constat. Ita nec Sagitta nec Cornucopiæ interprete egent; Illa enim Apollini, tantùm non propria est, & hoc Apollini ideò datum, Nobiliss. Vaillant existimat, quòd Apollo Sol fuerit, terras fœcundans. Non hoc, inquit DULODORUS, sed fruges dico, quibus Cornucopiæ refertum est. Quis enim ante me, in eo, *Pistacion* Syrorum observavit? Pistacion? interrogavit ARCHÆOPHILUS; At ego nihil nisi Poma & Uvam mihi videor deprehendere. Si Uvam arbitreris, subjecit DULODORVS, ne sic quidem abs re feceris, cùm non tantùm Bacchi in Syria cultus celeberrimus fuerit, adeò, ut in ejus templo, Lucianô teste, & lapilli Indici, & Elephantorum cornua, quæ Bacchus ex India attulit, asservarentur; sed etiam agri, vini generosi feraces, ex Nummis Philadelphensium Cœle Syriæ probari possint. Sed mihi, quod Tu Uvam interpretaris *Pistacion* esse videtur, cùm & hoc *racemosô fructu, albô cortice vestitô, oblongô, glandibus simili, accinorum instar coacervatô, ut alium incumbens alius contingat*, Athenæo memoretur.

Non hoc tantùm, inquit ARCHÆOPHILVS, imò & aliud quid instar Dentis ex cornucopiæ protenditur: An cornu Elephanti id arbitrabimur, quasia in Bacchi templo fuisse, ex Luciano probâsti? Me judice non facies, respondit DULODORVS, non enim Indicæ divitiæ, sed Regionis partus, hîc mihi radiare videntur; Indeque quod Dentis instar prominet, *Cassiam:* quod Pomum dicis, *Palmulas*, magis fortassis ex vero definiemus, idque ex authoritate Melanippidæ Milesii apud Athenæum, qui ἱερόδακρυν λίβανον εὐώδεις τε Φοίνικας, Κασιάντε, *Sacras lacrymas, thus, beneolentes Palmulas, tandemque & Casiam*, Τέρενα Συρίας τέρματα, *insignes Syriæ opes* appellat. Quicquid sit, Regionis abundantiam hôc Cornucopiæ præfigurari nemo negabit, quæ, dicto Athenæo teste, tanta fuit, ut plures Syri conventus agerent, frequenter epularentur, lavarent, oleisque pretiosis ac unguentis delibuti sese ingurgitarent &c. Et cùm Apollo, qui stirpis Seleucidarum author fuit, in Nummo Demetrii Cornucopiæ teneat: Cùm insuper Apollo hic throno insideat, Victoriâ suffulto; Quis non videt, & Regionis abundantiam Demetrium, suis Victoriis hîc persuasurum, & procurari, & sustineri? Laurea sanè Victoriæ præmium in adversa caput Regium ambit; Neque enim ad Daphnem retuleris, cùm adjunctum monogrammon Aradi hunc Nummum percussum, non adeò obscurè videatur arguere. In sequenti Numismate

CLEO-

CLEOPATRA ET ANTIOCHUS,
Victoriam de Alexandro, Jovi acceptam tulére.

DE capite Antiochi, inquit ARCHÆOPHILUS, dubium esse potest, an Epiphanis id sit, an verò Evergetæ. Ille Cleopatræ filius fuit, & hic fuit maritus, licet vivo adhuc marito Demetrio. Dubium hoc, respondit DULODORUS, à Celeb. Vaillantio dilutum est, idque ex Numismate alio, in quo similia capita annum Seleucidarum 187. præferunt, quo Cleopatra, interfectô Demetriô, alterô maritô, occisôque Seleucô, filiorum maximô, Antiochum, filiorum alterum, ad Regni non tam habenas, quàm umbram admovit. Ex eo sanè sequitur, non Antiochum Evergetem, nam is ante quinquennium jam occisus erat, sed Epiphanem in Nummis, Cleopatræ sociari, id quod & dispar honoris gradus evincit; Cleopatra enim velo Divinitatis ornata, *Dea* dicitur, & filio, qui *Regis* tantùm titulo fulget, præponitur, quod utique tantùm abest, ut maritus, magnanimus præsertim ille Evergetes, credi possit fuisse laturus, ut potiùs in omnibus, quæ quidem hactenus apparuére, ejus Numismatibus, solus occurrat. Ad propositum Te observare velim, diversum fuisse Diadema Reginarum ab ἀναδέματε, sive triangulari isto fœminarum super frontem ornatu, de quo inter Gemmas dictum est. Utroque enim Cleopatram insignem cernis: Cernis & luxuriosis capillorum cincinnis, non ad tempora tantùm, sed etiam in fronte insignem. Sed de his pluribus dicere operæ pretium non est. Aversam, recordaberis, ad Victoriam de Alexandro me retulisse, de quo insignis ad rem Justini locus est. Recordor, inquit ARCHÆOPHILUS, sed juxta Antiochi nomen adhuc monogrammon video, quod in Thesauro Palatino omissum est. Tale, excepit DULODORUS, etiam in Nummo Seleuci Ceranni, imò & hujus ipsius Antiochi apud Clar. Vaillant occurrit, an Syriæ Callipolis, an verò aliud quid eô indigitetur, Peritiorum judicium esto!

Virgulam adhuc video, perrexit ARCHÆOPHILUS, Sceptrum Jovis supra manum decussatim secantem. Talis ferè, respondit DULODORVS, & in Sceptro Astartes, Sidoniorum Deæ, apud eundem Vaillantium cernitur, quò autem pertineat, non facilè dixerim. Cœterùm nec Avis prætereunda, quæ Sceptro imminet. Aquilam hanc esse, notissimam Jovis satellitem, non arbitror inficiaberis. Sed ecce! Idem

ANTIO-

ANTIOCHUS EPIPHANES
An Jovis? an Dei Luni? ſimulacrum expresſit,

Idque Matri non amplius junctus; Hanc enim jam ante novem annos venenô, quod Filio paraverat, conſtat occubuiſſe. Ante novem annos? excepit ARCHÆOPHILUS, & unde hoc probaveris? Ex adjecta literâ numerali Σ. reſpondit DVLODORVS, hæc enim annô Seleucidarum 200. Numiſma percuſſum arguit: Cleopatra autem occubuit, non diu poſt Victoriam contra Alexandrum relatam; Ea enim Antiochi authoritatem erexit, id quod Cleopatra dolens, venenum paravit.

Si hoc ita ſe habeat, perrexit ARCHÆOPHILUS, forſitan etiam in averſâ Jovis, qui inſolitâ planè figurâ hic viſitur, nobis notitia ſurget; Vix enim crediderim, ſub Sole & Luna duplicem annum latere, naturalem ſcil. & civilem, id quod Cel. Vaillant ſtatuit, quid enim hæc ad Jovem? Ego potiùs, ut & in Romanorum Numiſmatibus, ſymbola hæc æternitatis crediderim; Solis enim & Lunæ decurſu omnis temporum periodus deſcribitur, & Jovem legis perpetuæ & æternæ vim creditum, ex Cicerone conſtat. Solem ſanè & Lunam Jovis oculos fuiſſe, Athanaſ. Kircherus ait Oedip. Ægyp. Gymnaſ. Claſſ. II. Sphinge Myſtagoga p. 302. & Jovem Belum, quem Syri coluére, eundem cum Sole fuiſſe, ſuprà ex Servio docuiſti. Huc facit, quod allegante Oiſeliô, Horus & Diodorus tradunt, Solem ſcilicet & Lunam ſidera æterna fuiſſe, additâ inſcriptione antiquâ:

ÆTERNITATI.
SACR.
SOLI. ET. LUNÆ.

Fervidè pugnas, inquit DULODORVS, &, ſi modò Jupiter hic ſit, fortaſſis non incaſſum; Quanquam nec prior opinio rejicienda videatur, cùm Jupiter non temporibus tantùm, ſed & hominum actionibus creditus fuerit imperare. Ita in Sole, quidni annuum Solis decurſum intelligamus, qui omnia vivificat & producit? ſub Luna, quidni menſium ordines, ad quos Civilis Politia in Pace componitur, uti ſub jaculo, quod in ſiniſtra Jupiter figit, bella, quibus & ipſis præſidet.

Jaculo? infit ARCHÆOPHILUS, at ego Sceptrum hoc cum Antiquariorum Peritiſſimis hactenus credidi. Sceptrum Jovis, reſpondit DULODORUS, purum erat, at in propoſito ferrum præfixum, ſagittæ inſtar, ad oculum patet, eôdem modô, quô & in Jove Cario Hecatomni, de quo infrà dicendi locus erit. Martem ego bellorum Præfectum arbitrabar, excepit ARCHÆOPHILUS. Imò & Jupiter fuit, reſpondit DULODORUS. Inde enim Stratii ſive militaris cognomen, & in Caria meruit, & in Ponto, uti apud Herodotum & Plinium videre eſt. Hæc ut ut ſe habeant, tacenda tamen non eſt Illuſtriſſimi

Scientiarum Sideris, *SPANHEMII* ſententia, cui & nos tantò juſtius aſſurgimus, quantò certius eſt, Herculem hunc Musagetem nihil, niſi bene perſpectum aſſerere. Non Jovem hoc in Nummo agnoſcit, ſed omninò Deum Lunum, juxta ſolitos ejus etiam in aliis Nummis typos, Dimidiæ ſcilicet Lunæ ſuprà caput, & haſtæ in ſiniſtra &c. Additque, occurrere eum, tum alibi, tum in antiquis Antiochiæ, Romanæ Coloniæ in Piſidia, Nummis, cum inſcriptione, Mensis Col. Cæs. Antioch. Quid magis ad rem adferri poteſt? Succedit

ANTIOCHVS PHILOPATOR

Qui
Victoriam de Fratre Palladi acceptam tulit.

VIctoriam hanc, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Numiſmate propoſitô exhiberi, Te ſtatuere memini, ſed ſimile cùm Nobiliſſimus Vaillant initio Regni ab Antiochenſibus percuſſum producat, neſcio an opinioni fides acceſſura ſit. Vaillantius, reſpondit DULODORVS, ex lanugine argumentum ſumſit, quod minus mihi firmum videtur. Hiſtoria ipſa potior eſt. Quid enim Pallas bellorum Præſes, ſummôque honore etiam ab Alexandri Succeſſoribus culta, quid, inquam, Victoriolam porrigens? ſi non Victoriam bello obtentam ſignificet? Antiochiæ percuſſum eſt & noſtrum Numiſma, & ſub Pallade adhuc literarum numeralium ΑΣ veſtigia non adeò obſcurè obſervantur, quæ utique rem ad annum Seleucidarum 201. reducunt, quo dictâ Victoriâ Philopator potitus eſt. Sed nihil præter hæc in Numiſmate novum.

SELEUCUS

EPIPHANES NICATOR,

Eandem Palladem expreſſit, idque ob Victoriam de Antiocho Philopatore,

Uti Nobl. Vaillant rectè ſtatuit. Idem, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Seleucum anno 216. quo Pater interfectus eſt, ſucceſſiſſe, anno verò 217. Victoriam retuliſſe

retulisse scribit, an rectè? fateor, mihi hactenus dubium fuit; Licet enim, quod ex Nummis & Josepho demonstrat, anno Seleucidarum 187. Regis nomen acceperit, Regni vero 29. interfectus sit, illud tamen disquiri potest, an utrinque anni completi, an verò incompleti intelligendi sint? Si prius statuas, utique cum Vaillantii calculo ritè senseris, sed vereor ut basis subsistat: Si posterius, quod utique credibilius est, mors Patris, & initium filii, utique poterit in annum 215. reduci. Non initium tantùm, respondit DULODORVS, imò & Victoria de Antiocho Philopatore annô 215. accidit. Non firmiore testimoniô rem adstruxero, quàm expressis, quas Vaillantius omisit, literis numeralibus ΕΙΣ. Inspice Numisma & judica! Ad oculum patent, inquit ARCHÆOPHILUS, sed literæ priori E. adhuc alia, & nisi fallor A. adjungitur.

Rectè vides, respondit DULODORVS. Antiochiæ Nummum signatum fortassè arguit. Atqui Vaillantius, excepit ARCHÆOPHILVS, ad Sidonem respicit, idque ob Acrostirium, quod in Nummo cernimus. An Acrostirium hoc sit? respondit DVLODORVS, an Palmæ ramus? dubitari potest. Figura sanè Palmæ quam Acrostirio propior est, & quid ad Victoriam, Palmæ ramo convenientius? quid ad cognomen ΝΙΚΑΤΟΡΟΣ? Quanquam nec ratio pro Acrostirio desit; Literæ enim A. quam Antiochiæ forsan initialem dixi, in summo apice Omicron junctum cerno, eô modô, quô monogrammon Aradi præfigurari solet. Quid si hinc Aradi Nummum percussum, eoque Acrostirium pertinere contendas? Sed

ANTIOCHVS
EPIPHANES DIONYSUS

Duplici in Numismate se nobis offert, utrobique & Hederâ, & Diademate, & Radiis ornatus. Ut Diadema Regem, ita Hedera Bacchum, & Radii Solem indicant, quem cum Baccho eundem Veteres credidére. Bacchum certè in Nummo ejus apud Vaillantium videas, qui & ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ, *Bacchi visibilis*, cognomen à Damascenis ei datum asserit, quod illis in præsenti rerum suarum æstu, tanquam Deus apparuisset.

De hoc dubium non est, subjecit ARCHÆOPHILVS, imò nec de Apolline sedente, qui in Seleucidarum Nummis, tanquam generis author, frequens est. Sed de adjectis literis ΟΡ ΣΤΑ & Φ. audire velim, de hac enim omninò video Te tacuisse, & illas licet Ὄργια Σταφυλίτου interpretatus fueris, vix tamen assentior, cùm in aliis literæ hæ separatim legantur: Ita ΟΡ in Nummo Demetrii secundi, apud Vaillantium numeralis est, & ΣΤΑ. in pluribus hujus Regis Numismatibus observari, idem Author asserit. Incerta in his disquisitio est, respondit DULODORVS, si conjectura de Orgiis minùs placet, poteris ΟΡ. vel ad Apollinem Ὀρχηστὴν *Saltatorem* referre, qualiter Pindaro & Homero

 dicitur,

dicitur, poteris ad Apollinem Orum respicere, qui Ægyptiis colebatur, poteris Orgam fluvium ad Apamiam iis denominatum credere, de quo Holstenius in Notis ad Stephanum p. 39. imò etiam ad Ὄρεον Librum Patrem, sive *Montanum*, aciem mentis conjicere, qualiter dictum, ut & Oreades Nymphæ, Festus author est. Literas Σ T A. equidem non ad Stagiram, Urbem Thraciæ, Aristotelis patriam, quid enim hæc ad Syriæ Reges? sed fortassè ad *Stasin*, Urbem Persicam, retuleris, quam Antiochus Seleuci Filius habuisse, Stephano memoratur. Litera Φ. Apollinem *Philesium* denotare potest, ita appellatum, quod lumen ejus amabile, amicissima veneratione oculorum consalutamus, uti Beroaldus ex Macrobio observat ad Apulej. As. Aur. L. 9. quanquam alii aliter. Nudum sanè Philesium fuisse, qualiter hîc visitur, ex Plinio constat. Si tamen conjectura minus placet, poteris ad Philadelphenses Cœlesyriæ abire, quò similem literam in Antiochi Philadelphi Nummo refert Celeb. Vaillant. Sed secundum Numisma se sistit, ad cujus intellectum quid opus est dicere? cùm Per-Illustris *SPANHEMIUS* rem abundè præstiterit. Seleucum, à quo Regium stemma manavit, Ἐλεφαντάρχην dictum, ex Athenæo & Plutarcho observat: Eundem propè Laodiceam quingentos Elephantos alere solitum, ex Strabone notat, non minus ac id, quod propositum vel maximè tangit, Elephantos scil. *Lychnuchos* & λαμπάδας, sive δᾶδας rostrô ferentes, qualis in hoc Nummo cernitur, Suetonio & Dione memorante, in Cæsaris ministerio fuisse, moremque à Regibus Syriæ ortum traxisse. Quid ultra hæc desideres?

Vaillantii conjectura mihi in mentem venit, subjecit ARCHÆOPHILUS, qui ad Lampades Bacchi respicit, de quibus supra ad Gemmas, idque ideò potissimùm, quòd & ipse Antiochus, *Bacchi* & cognomine fulgeat & insignibus, nec de Elephante Baccho dicato res obscura sit. Mihi cùm Antiochum nostrum duas in Arabiam expeditiones suscepisse, ex historia constet, aliquando conjectura sedit, annon eò Numisma referre debeam. Si facias, respondit DULODORVS, non refragabor; Cùm enim Arabes, non minus ac Syri, Dionysum, sive Bacchum, præcipuô honore coluerint, uti ex Nonno & Arriano liquet: Cùm insuper, non minùs ac Syri, ob Regionis fertilitatem, vitamque inde delicatiorem celebrentur, eum in finem Numisma signâsse credi poterit Antiochus, ut tanquam Deus, omnis lætitiæ & abundantiæ author, eò lubentius reciperetur: Et quidni iisdem superbiæ furiis eum credas agitatum, quô Magnus jam ante Alexander fuerat? quem Arabes ideò invasisse, Arrianus memorat, quòd audisset, duos tantùm apud eos Deos coli, Cœlum scil. & Dionysum: Scilicet, ut se, qui Dionysii facta æquâsset, tertiô locô colerent. Quanquam ut verum fatear, potiùs luxum suum, ut qui Elephantos λαμπαδοφόρους in servitio habuerit, Antiochus credi debeat ostentâsse. Mansuetos certè Elephantos Syriæ Regibus fuisse, ex Appiano constat. Et Elephantum, etiam genus Poculi fuisse, apud Athenæum legimus. Sed prodit

PTOLE-

PTOLEMÆUS SOTER, LAGI an PHILIPPI? FILIUS, Qui Aquilam, infantiæ nutricem, Imperii auſpicium habuit.

HIc Vir prudentiſſimus, fortiſſimusque, & doctiſſimus S. Hieronymo vocatur, tantæque potentiæ, ut & Cyprum obtinuerit, & Phœnicem, & Cariam, multasque præterea & Inſulas, & Urbes, & Regiones. Etiam Pyrrhum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Epiro expulſum, legitur reſtituiſſe, & huc potiùs Aquilam in Nummo arbitrabar referendum, quòd in Nummis Epiri, Aquila frequentiſſima fuerit, imò quòd Pyrrhus, uti ex Æliano diſcimus, *Aquila* fuerit appellatus. Si ratio valeat, reſpondit DULODORUS, Aquila in Nummo quaſi tropæum erit, non de devicto inimico, ſed de reſtituto amico. Sed Aquila infantiæ nutrix potior videtur. De ea Suidas in voce λάγος. En verba! Λάγος. ὄνομα κύριον. Ὅς Ἀρσινόην ἔγημε, τὴν Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος μητέρα. Τοῦτον δὲ τὸν Πτολεμαῖον, ὀυδὲν οἱ προσήκοντα, ἐξέθηκεν ἄρα, ὡς λόγος, ἐπ' ἀσπίδος χαλκῆς. Διαῤῥεῖ δὲ ὁ λόγος ἐκ Μακεδονίας, ὃς λέγει αἐτὸν ἐπιφοιτῶντα, καὶ τὰς πτέρυγας ὑποτείνοντα, καὶ ἑαυτὸν αἰωροῦντα ἀποστέγειν αὐτοῦ τὴν ἄκρατον ἀκτῖνα, καὶ ὅτε ὕει, τὸν πολὺν ὑετόν. Τοὺς γε μὴν ἀγελαίους φοβεῖν ὄρνιθας. Διασπᾶν δὲ ὄρτυγας, καὶ τὸ αἷμα αὐτῷ παρέχειν τροφὴν ὡς γάλα. *Lagus, nomen proprium viri, qui Arſinoen Ptolemæi Soteris matrem duxit Uxorem. Hunc autem Ptolemæum mater in æreo clypeo, ut fertur, tanquam ad ſe nihil pertinentem, expoſuit. Ex Macedonia autem manavit fama, quæ dicit, AQVILAM accedentem, & alas ſubjicientem expanſas, & ſe ſublimem tollentem, ab ipſo nimium ardorem prohibuiſſe, & cum pluebat, pluviam excepiſſe, & aves gregales terruiſſe, & coturnices dilaceràſſe, & ſanguinem, ut lac, ipſi pro alimento præbuiſſe.* Quid videtur ARCHÆOPHILE? annon hoc ad Numiſma appoſitè?

Faterer, inquit ille, ſi ſolus hic Aquilam ſignâſſet, cùm autem & Succeſſores idem fecerint, tutius forſan ad Nilum reſpexero, quem ἀετὸν, ſive Aquilam dictum, Ægyptiisque Divinô honore cultum fuiſſe, indubium eſt. An Nilus concurrat, reſpondit DULODORUS, de eo non diſceptabo, Aquilam autem infantis nutricem ideò præferrem, quòd exemplum Seleucidarum Reges Ægypti videri poſſint ſecuti, *Aquilam* exprimentes, ut illi *Anchoram*, utrique ſcil. ob auſpicium dignitatis, Progenitoribus vel cœlitùs ſubmiſſum! Potior ſanè hæc ratio videtur, quàm vel Jovis in Ægypto cultus, vel Regia Majeſtas; Quanquam eas non excludi debere, fulmen quod unguibus interdum Aquila hæc præfert, apertè evincat.

De Cognomine adhuc audire placet, inquit ARCHÆOPHILUS, licet enim à Rhodiis Ptolemæum id accepiſſe Pauſanias teſtetur, Stephanus tamen auguſtiorem originem indicat, quòd ſcilicet Alexandrum in Oxydracis ſervâſſet. Stephanus,

nus, respondit DULODORUS, se ipsum evertit, id de Oxydracis alios mendacium afferens putare. Sed hæc alii disquirant. Sequenti Numismate

PTOLEMÆUS PHILADELPHUS

Mihi videbatur exhiberi, nunc autem de afferto eo aliquantisper dubito, facilè cessurus, si certius quid audiero. In Nummo præter effigiem nihil occurrit, quod Philadelphum vel arguere, vel negare possit. Sola *Lorica* ex squamis apparet, quam Ptolemæos *auream* gestâsse, apud Julium Capitolinum in Maximino docemur.

At mihi etiam Laurea placet, subjecit ARCHÆOPHILUS, quæ non tam Regiam dignitatem, quàm Victorias designat, indeque & in aversa, præter allatas suprà rationes, sub Aquila Κεραυνοφόρῳ & Imperii vires & opem Divinam, quibus Victoriæ obtinentur; sub Cornucopiæ autem rerum abundantiam, felicitatemque Populi intellexerim, quæ Victoriis & promoventur & firmantur. Hæc talia sunt, inquit DULODORVS, quæ non de Philadelpho tantùm, sed etiam de aliis Ægypti Regibus dici possunt. Eâdem incertitudine prodit &

PTOLEMÆUS
ELEPHANTI PROBOSCIDE ORNATUS.

At hunc, subjecit ARCHÆOPHILVS, nescio annon ritè de Cleopatræ Filio debeamus interpretari, cujus suprà mentionem fecimus, cujus etiam Mater in Nummis Elephanti exuviis ornata, apud Seguinum prostat. Elephanti exuviæ, respondit DULODORVS, Ægypti Regibus communes esse possunt, nosti enim jam Philadelphum eos ex Æthiopia adduxisse, attestante Hieronymo in Danielem: Nosti Philopatora, ob Victoriam contra Antiochum, Elephantos quatuor Soli mactâsse, eosdemque postea, ut Deum eô factô offensum placaret, æreos statuisse, uti Ælianus & Plutarchus referunt: Nosti & Africæ caput, Elephanti proboscide insignitum, in Nummis prostare. Propositum autem ne Cleopatræ Filio tribuam, facit Numisma sequens, in quo diversa planè hujus Ptolemæi effigies visitur. Is fuit

PTOLE-

PTOLEMÆUS SOTER,
OCTAVUS ÆGYPTIORUM REX,
Quem poſteà
LATHURUM
dixerunt.

OCtavum Tu hunc ſtatuis, & tamen Lathurum vocas? interrupit ARCHÆOPHILVS; Atqui apud Euſebium Octavus non *Lathurus*, ſed *Phyſcon* dicitur. Euſebius, reſpondit DULODORVS, hôc locô conjungenda diſtinguit. Evergeti 29. Regni annos tribuit, Phyſconi autem ſeptendecim, cùm tamen reverâ, & Evergetes & Phyſcon, non niſi unus fuerint, occupentque 29. imperii annos, quos Euſebius Evergeti tribuit. Eundem fuiſſe Evergetem & Phyſconem, expreſsè docet Strabo. Ita enim Lib. XVII. cum Ptolemæos VI. Lagi ſcil. filium, Philadelphum, Evergetem, Philopatora, Epiphanem, & Philometora, ſuccedente ubique in Patris locum filiô, enarrâſſet: Τοῦτον δ' ἀδελφὸς διεδέξατο ὁ δεύτερος Ἐυεργέτης, ὃν καὶ Φύσκωνα προσαγορεύουσι. *Philometori*, inquit, *frater ſucceſſit, ſecundus* EVERGETES *nominatus, quem &* PHYSCONEM *dicunt.* Addo & Athenæum lib. XII. Τοιοῦτος ἐγεγόνει καὶ Πτολεμαῖος, ὁ ἕβδομος Αιγύπτου βασιλέυσας, ὁ αὐτὸν μὲν Ἐυεργέτην ἀνακηρύττων, ὑπὸ δὲ Αλεξανδρέων κακεργέτης ὀνομαζόμενος. *Talis*, inquit, *fuit Ptolemæus* (Obeſus ſcil. & diſtentus,) *Ægypti Rex ſeptimus, qui Evergetem, beneficum, ſe cognominavit, & veluti proclamavit, cùm ex adverſo* κακεργέτην, *maleficum, Alexandrini vocarent.* Hæc Scaligerum, Euſebio interdum ſatis gravem, non animadvertiſſe, mirum eſt. Reverâ autem rem ita eſſe, etiam ex Nummo noſtro deduxeris. Litera Σ. in eo occurrens, aut numeralis eſt, aut etiam cognominis index: Si cognominis index, tunc apertè ΣΩΤῆρα prodit, qualiter Lathurum dictum, Henningius in Theatro Genealogico docet; Si ſit numeralis, tunc annum 200. deſignat, Æræ ſcilicet Alexandrinæ, qui coincidit cum annorum 17. quos Euſebius Phyſconi tribuit, primordiis. Hæc cum ita ſint, expendamus effigiem, & an Phyſconi dari poſſit, judicemus! Non juvenilis tantùm eſt, ſed etiam decenti adhuc formæ elegantiâ, ſucculentâque gracilitate conſpicua: An talis Phyſcon? Neutiquam! Et *vultu deformis, & ſaginâ ventris non homini, ſed belluæ ſimilis*, Juſtino memoratur, id quod & Athenæus ex Poſidonio refert. His ita deductis, utique vides, ARCHÆOPHILE, Euſebium hîc attendi non debere, ſed omninò Lathuro Numiſma addicendum eſſe. Appoſitè huic quadrat Corona ſpicea; Reſpondet enim & cognomini Σωτῆρος Servatoris, & amori Civium, qui cùm Mater Regnum in Alexandrum, fratrem minorem, translatura eſſet, vel invitam coëgit, ut majori deferret: Tandem tamen expulſus, fratri Decennium conceſſit, quô exactô, octo adhuc annos Regno præfuit, id quod nec Euſebius inficiatur. Ex Ægypto in Cyrenaicam tranſimus, ubi elegantiſſimo juxta & rariſſimo in Numiſmate

BATTUS

BATTUS ET CYRENE

Se ſiſtunt. Hoc in Numiſmate, cùm alii vel Cappadocum, vel Cypriorum, vel Cretenſium, vel denique Comagenorum Regem arbitrarentur, recordaberis, ARCHÆOPHILE, me Battum Cyrenæorum Regulum agnoviſſe, idque eâ potiſſimum ratione, quòd non tàm neceſſarium fuerit, nomen dignitatis exprimi, quàm Perſonæ. Illam enim jam Diademate indicari, hanc autem, niſi adſcriptô nomine incertam futuram.

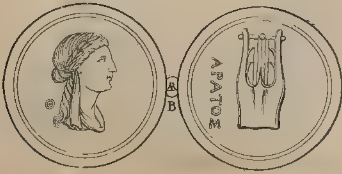
Recordor, inquit ARCHÆOPHILUS, & miror. Tune ſub literis BA. Regem non vis intelligi, cùm tamen, Herodoto teſte, Battus linguâ Libycâ *Regem* ſignificaverit? Lingua Libycâ, reſpondit DULODORUS, concedo; At in Numiſmate, linguæ Libycæ veſtigium nullum eſt. Adde, quòd non tantùm Regem ſignificaverit Battus, ſed & nomen proprium fuerit, eôdem modô, quô & *Cæſar*, *Auguſtus*, aliaque. At ex literis initialibus nihil certi colligi poteſt, regeſſit ARCHÆOPHILUS? Quidni? reſpondit DULODORUS. Lucas Holſtenius, in Notis ad Stephanum, citat Numiſma, quod ab altera parte Silphium exhibet, inſcriptum K Y P. ab altera caput muliebre, cum litera K. Hoc Numiſma indubiè Cyrenæorum eſt, ejusque teſtimoniô, indubiè utique evincas, etiam propoſitum Cyrenæorum eſſe; Eadem enim litera K. capiti muliebri etiam hîc appoſita eſt, proindeque planum omninò, Regem adverſæ alii addici non debere, quàm Batto Regi, quem Diadema demonſtrat.

Hæc utut agnoſcam, perrexit ARCHÆOPHILUS, nihil tamen magis de Perſona conſtabit. Plures Battiadæ fuerunt, indeque dubium adhuc eſt, ad quem eorum, Numiſma referri debeat? An ad *Primum*, qui Cyrenas? An ad *Secundum*, qui Zoam condidit? An ad *Tertium*, qui Ἐυδαίμων cognominatus eſt? An denique ad *Quartum*, ſub quo Democratia inſtituta eſt? Si conjecturæ locus, reſpondit DULODORUS, ad Tertium retulerim; Sub hoc enim, cùm hactenus Cyrenæorum non plures cenſerentur, quàm ab initio in coloniam miſſi fuerant, Græci undique, vel Oraculô exciti influxére, eorumque ope non vicini tantùm Libyes ejecti ſunt, ſed & ingentes Ægyptiorum copiæ fuſæ. At mihi pro Quarto ſentire tutiùs videtur, inquit ARCHÆOPHILUS; Is enim puer adhuc, ſolium conſcendit, quæ ætas in Numiſmate expreſſa eſt. Quartus, reſpondit DULODORUS, vix tantæ dignationis credi poteſt, ut elegantiſſimo Numiſmate æternitati ſe commendaret. Herodoto teſte, qui præcipuam de Battiadis hiſtoriam reliquit, claudus fuit, adeòque ſubditis deſpectus, ut Demonacim Mantineâ accerſerent, ejusque & ope & conſiliô Rempublicam conſtituerent. Ætas quid contra Tertium faciat, non video; cùm enim Pater ejus Archelaus, anno regni 16. deceſſerit, conſequens eſt, etiam hunc adhuc juvenem Regni habenas ſuſcepiſſe.

Res

Res in medio relicta ſit, inquit ARCHÆOPHILUS; De capite turrito velim edoceas, an Urbis id Genius ſit, an Nympha, quam eximiæ pulchritudinis, à Theſſaliæ monte Pelio ab Apolline raptam, Juſtinus memorat. Utrumque, reſpondit DULODORUS. Alterum enim evincit & Nomen & Forma, alterum autem Corona. Sed opinio roborabitur infrà, ubi ſimile Numiſma cum Capite Palladis producemus. In Cilicia ſe ſiſtit

ARATUS POETA.

MIror Te pro Poëta ſentire, inquit ARCHÆOPHILUS, licet & Muſa & Lyra hunc videantur demonſtrare, & Arati nomen clarius ſit, quàm ut negari poſſit; Quid enim? Nonne Aratus Cœleſtia ſcripſit? adeòque non Thaliam, ſed Uraniam in Nummo exprimere debuiſſet? Ego ſanè tutiùs hunc Nummum Arato Sicyonio tribuerem, Achæorum aliquoties Prætori, cujus geſta pluribus apud Polybium leguntur. Rebus bellicis hic inclaruit, reſpondit DULODORUS, adeoque quid Muſa & Lyra ad eum faciant non video. An neſcis, perrexit ARCHÆOPHILUS, Muſicam etiam ad bellica pericula utilem, indeque Lacedæmonios Tibiis, Cretenſes Lyrâ, in præliis uſos? an neſcis Alexandrum, cùm Lyra Paridis ſibi offerretur, Lyram Achillis ſe habere reſpondiſſe, quâ is animum ſolatus ſit,

Magnorum cantans illuſtria facta Virorum.

Sed ſi bella Tibi minus placent, reſpice moderationem animi, quâ Aratus adeò inclaruit, ut etiam vitæ jacturam inimicis ignoverit: Reſpice concordiam, cujus Peloponneſiis author memoratur fuiſſe, *operis*, ut Polybio vocatur, *longè pulcherrimi*. Lyram certè concordiæ ſymbolum eſſe, nemo neſcit, & Muſicam ad ſedandas iras luctusque vocandam, Euripidis ſententia fuit. Non obſtat Thalia; Hæc enim hominem de fero ſociabilem facit, in conviviis: Indeque eos, qui amicè & hilariter compotant, Θαλιάζειν dicimus, id quod, non minus ac ſuperiora, Plutarchus teſtatur. Quid ais DULODORE?

Eleganter Te cauſam tueri, regeſſit ILLE, quanquam ſubſcribere, niſi integrior Nummus id ſuadeat, adhuc verear. Quod de Urania attuliſti, id Aratum Solenſem non negat: Unam enim Muſam pro alia poni ſolitam, quis neſcit? Sed ſuum in his ſit cuilibet judicium! In Caria ſe ſiſtit

HECATOMNUS
CUM
JOVE LABRADENSI.

NUmmus ob raritatem meretur inſpici, quanquam, niſi fallor, jam abundè dilucidatus. Verba Plutarchi de Jove docent: *Cur Jovis Labradenſis*, inquit, *in Caria ſimulacrum non Sceptrum aut Fulmen, ſed SECURIM elatam tenet? Hercules Hyppolytam cùm necâſſet, inter alia arma Securim quoque ejus captam Omphalæ dono dedit. Lydorum poſt Omphalem Reges eam geſtârunt, ut unam de aliis rebus ſacris, Succeſſorique itidem tradita fuit. Donec Candaules dedignatus, cuidam Sociorum ferendam dedit: Poſtquam verò Gyges, defectione initâ, Candaulæ bellum intulit, venit à Mylaſſenſibus Arſelis, auxiliares Gygi Copias adducens, interfecitque & Candaulen, & Socium, BIPENNEMQVE in Cariam inter alia ſpolia pertulit, JOVISQVE adornato SIMULACRO eam in manum APTAVIT, LABRANTEUMQVE nominavit JOVEM, LABRAM enim Lydi vocant, quod alii SECURIM.* Quam expoſitionem clariorem deſideres?

Scio, inquit ARCHÆOPHILUS, his verbis non tantùm de Securi, ſed etiam de Labradei etymo contra Lactantium & Ælianum Te ſtatuere, quorum ille ita dictum arbitratur, quòd Labradeus ejus hoſpes fuerit, & in bello adjutor; Sed mihi de ipſo Jove dubium incidit; Figura enim in Nummo expreſſa non tantùm Securim tenet, ſed etiam jaculum ferrò præfixum: Quid igitur, ſi non Jupiter hic ſit, ſed Arſelis ex bello cum ſpoliis redux? Non dixerim, reſpondit DULODORUS; Quid enim hic ad Hecatomnum? potius, uti ſupra in Nummo Antiochi Grypi, ita & hîc jaculum Jupiter credi debet præferre, utrinque ſcil. ut Stratius ſive Militaris agnoſcatur, quem ad Labrandam Cariæ vicum templum habuiſſe, ex Strabone diſcimus. En verba interprete Xylandro: *Milaſenſes habent duo templa Jovis, unum ejus, quem Oſogo dicunt: alterum LABRANDENI. Illud in Urbe. Labranda pagus eſt in monte, quô Alabandis Milaſa euntibus is ſuperatur, longius ab Urbe: Ibi templum eſt Jovis antiquum, & ſimulacrum Jovis STRATII ſeu MILITARIS.* Hæc ſi ita ſint, inquit ARCHÆOPHILUS, Jupiter Labradenſis & Stratius unus idemque fuerint; At ego *Carium* cum *Labradenſi* eundem arbitrabar, eò quòd is Lydis, Myſis, & Caribus communis fuerit, & quid ſi eôdem pertineat *Chryſaorius* & *Oſogo*, qui Strabone docente, & ipſi Cariis culti fuére. Imò & *Aſcræus*, de quo Apollonius in Hiſt. Mirabil. num. 13. Hos ego non confunderem, reſpondit DULODORUS, diverſis enim in Cariæ locis culti fuére: Carius apud Mylaſſenſes, ubi & Oſogo: Chryſaorius autem in agro Stratoniceno: Aſcræus Halicarnaſſi. Sed ex omnibus Hecatomno Stratium ſive Labradenſem placuiſſe, de nihilo non eſt, cùm is & militiæ & ſpei propior fuerit.

Memini, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſub Leone præſertim, caudâ ſe ipſum flagellante, Te bellum contra Evagoram intellexiſſe, cùm autem Hecatomnus

mnus eô in bellô Navarchus fuerit, uti Theopompus apud Photium testatur, nescio an terrestre animal eô referre possim. Ad Solem ego crediderim respiciendum, cum Leonem Soli sacrum constet, Sol autem apud Seguinum in Nummo Idriei occurrat: Aut etiam ad Leonem Teumessium, quem Jupiter in Cœlum transtulit, ut Herculis gloriæ consuleretur. Herculis sanè in Caria memoriam servat Heraclea ad Latmon, urbs Cariæ, quæ Stephano & Ptolemæo memoratur. Quid respondes DULODORE? Id quod Nummus suggerit, respondit ille, in quo & Jupiter Militaris, & Leo se caudâ flagellans, ejusmodi conjecturas excludunt. Si militia contra Evagoram minùs placeat, poteris in fortitudine subsistere. Carum certè fortitudo ex Strabone liquet: *Studii rerum bellicarum,* inquit, *argumenta adducunt Scutorum Ansas, Insignia, & Cristas, quæ omnia dicuntur Carica. Anacreon quidem inquit:*

Insertare manum Caricæ Ansæ benè fabricatæ

Alcæus autem,

Cristam quassans Caricam.

Et paulò pòst. *Per totam Cares Græciam, ære militando merentes, sunt dissipati.* Addi potest & Herodotus, qui Lib. V. c. 117. seqq. Pixadorum Mausoli filium, bello contra Persas consuluisse memorat, ut Mæandrum à tergo ponerent, ita enim, si spes fugæ ademta foret, fortiores fore; Sed cùm contra agerent, fusos ad *Labranda* in *Jovis Militaris* templum se recepisse, in magnum & sacrum lucum platanorum: Solos autem ex iis, quos novimus, Cares fuisse, qui Jovi Militari hostias obtulerint: Subsidio venientibus Milesiis, licet iterum fusos, tamen tertiô reparatis Copiis, Persas ex insidiis adortos esse, & omnes cum Ducibus trucidâsse. Hæc si de Caribus Strabo & Herodotus, quidni de Carum Rege Numisma? cùm Leones & Regum & Heroum symbolum esse notius sit, quàm ut doceri debeat. Regum Leonem symbolum esse novi, excepit ARCHÆOPHILUS, nam Oppianus, Lib. III. ℣. 62. Κλυτὸν βασιλῆα λέοντα vocat; sed de Heroibus non memini. Innumeri Poëtarum loci sunt, respondit DULODORUS, ita Homerus de Achille λέων δ' ὡς ἄγριος εἶδε, inquit, quod, ut Pausanias testatur, hominem bellicosum, cùm prælium jam ineat, nihil mitè præ se ferre oporteat. Ita Ajax apud Quintum Smyrnæum L. III. ℣. 266. hostes invadit, *ut Leo* canes venaticos: Ita & Cæsar Leoni comparatur apud Lucanum: Et Agamemnon Leonis pellem induisse, Homero Il. I. ℣. 23. canitur. Et quis omnia huc facientia coacervaret? In Bithyniam ascendentibus occurrit

PRUSIAS
CUM JOVE TARANTAEO.

PRusiam vides, κυνηγὸν cognomento, sive *Venatorem,* cujus faciem Appianus, αἰσχρὸν, *illiberalem* & *turpem,* vocat. Turpem fuisse, excepit ARCHÆOPHILUS,

PHILUS, etiam ex Tzetze collegeris, qui os unum, locô omnium dentium, eum habuiſſe author eſt: Verba, quòd Pruſiæ Patrem & Avum demonſtrent, eò lubentius ſubjicio:

Ὁ τοῦ Ζιποίτου μὲν υἱὸς ἐκεῖνος Νικομήδης,
Ὁ κτίσας Νικομήδειαν, πατὴρ ὁ τοῦ Προυσίου,
Προυσίου ἔχοντος ὀστοῦν ἐν τοὺς ὀδόντας πάντας.
Zipœti quidem filius ille Nicomedes
Qui condidit Nicomediam, pater Pruſiæ,
Pruſiæ habentis os unum locô omnium dentium.

Quod Patrem & Avum attinet, reſpondit DULODORUS, ſubſcribo; Quod autem os unum loco omnium dentium, in eo falli Tzetzem, jam Ludov. Nonnius obſervavit, ad Nummos Νικομηδέων. Pruſias Μονόδους non noſter fuit, ſed noſtri Filius, Nicomedis II. ſive Epiphanis, Frater. Apertè id Valerius Maxim. *Pruſiæ,* inquit, *Bithyniæ Regis Filius, eôdem nomine, quô Pater, pro ſuperiori ordine dentium, unum os æqualiter extenſum habuit, nec ad ſpeciem deforme, neque ad uſum ulla ex parte incommodum:* Quibus ex Verbis non ille tantùm Tzetzis error eluceſcit, quòd Patrem pro Filio poſuit, ſed & ille, quòd locô omnium dentium unum os eum habuiſſe aſſeruit, cùm tamen id tantùm de ſuperiore dentium ordine verum fuerit. Audi & Plinium: *Aliqui,* inquit, *vice dentium continuô oſſe gignuntur, ſicuti Pruſiæ Regis Bithyniorum Filius SUPERNA parte oris.* Ita & deformitatem hæc attuliſſe, uti quidem arbitraris, ARCHÆOPHILE, ex dicto Valerio Maximo evertitur, indeque potiùs Appianum citaveris, quô Authore Pruſias, non *illiberali* tantùm *facie*, ſed & *Puſillâ ſtaturâ* fuiſſe dicitur, imò quod turpitudinem auxit, Perſeô, cujus Sororem in matrimonio habebat, captô, Ducibus Romanis togatus, moreque Italico calceatus, pileatusque, & raſo capite memoratur occurriſſe. Riſum ſanè eô factô etiam Romanis movit, licet ſe Libertum eorum profiteretur, oſculôque limen Curiæ contingeret, voce minus Regiâ, *Deos Servatores ſuos* Senatum appellando, orationemque pronunciando, ut Livius ait, non tam honorificam audientibus, quàm ſibi deformem.

In Numiſmate tamen, inquit ARCHÆOPHILUS, adeò deformis non eſt, & neſcio annon pietatem aliquam etiam averſa præferat. Effigies, reſpondit DULODORUS, ſi ritè examinetur, inter elegantiores vix videbitur numeranda, licet dubium fortaſſe non ſit, artificem ſolitô ejuſmodi hominibus more, naturâ pulchriorem finxiſſe. Averſa non tam Pruſiæ Pietatem infert, quàm Jovis in Bithynia cultum, de quo, cum Pruſias noſter, utpote in Jovis templo interemtus, vel ſuâ morte teſtatus fuerit, non arbitraberis pluribus dicendum. At ipſum Te, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, in Theſauro Palatino Jovem Lauream porrigentem, memini de conceſſo divinitùs victoriarum curſu explicaſſe, imò & Appiani verba ſubjeciſſe, quibus Pruſias Attalum fugâſſe, jumenta Romanorum comprehendiſſe, Caſtellum Nicephorium diruiſſe, Attalumque Pergami oppugnâſſe memoratur. Omittis Templa ab eo incenſa, reſpondit DULODORUS, quô unicô Pietas ſubvertitur. Id fortaſſis ratio belli poſtulavit, inquit ARCHÆOPHILUS, uti & Æſculapii ſtatuam Auream eum Pergamo ſuſtuliſſe legimus, cui antea ſacrificaverat, quô ex facto temporibus eum inſerviiſſe, palam eſt. Imò, reſpondit DULODORUS, ut vultu deformis fuit, ita & animo varium inde didiceris, adeòque non abs re Suidæ ἀλλοπρόσαλλον vocatum fuiſſe. Pietas, niſi conſtantiâ nitatur, Pietatis nomen non meretur, & licet forte in vulgus eum ſparſiſſe, quod non credebat, haud difficulter mihi perſuadeam, tamen & interiora ſimul rimari volupe eſt. Jovem hîc Lauream porrigentem, victoriam à Jove conceſſam ſignificare, non nego; At qui pius non erat,

is pius

is pius volebat videri, jactatô in vulgus pietatis monumentô. Cœterùm non de Attalo tantùm victoriam reportavit Prusias. Etiam Byzantios, Rhodiorum auxilio fretos, terrâ marique pressit, ademtisque, quas possederant, regionibus, vel portas exire prohibuit, uti Polybius memorat Lib. IV. & V. Gallos, qui Arisbam oppidum occupârant, jamque Asiæ terrori erant, vicit, uxores & liberos interfecit, castra militibus diripienda tradidit. Annon & hæc sub Lauro à Jove porrecta significaverit?

Fortassis, inquit ARCHÆOPHILUS. Et quid si, quæ Regum Ethnicorum vanitas fuit, se ipsum Jovis habitu effinxerit? adeòque victorias suas in Lauru extollenda jactet? viresque sub Aquila κεραυνοφόρῳ sibi integras vendicet? Id conjectura est, respondit DULODORUS: De Jove autem res firmior videtur; à Bithyno enim, Jovis filio, Bithyniam appellatam, Stephanus tradit, & Jovem duplici cognomine, *Tarantæi* scilicet & *Pappæ*, in Bithynia cultum, ex Appiano, & eôdem Stephano docemur. Et quid? Nonne *Tarantæum* designant adjectæ literæ T A? Verba Stephani subjicio, ut eò planius judicium sit. Ἔστι καὶ Τάραντος ἀρσενικῶς λεγομένη πόλις Βιθυνίας, ἔνθα τιμᾶται ΤΑΡΑΝΤΑΙΟΣ ΖΕΥΣ, ὡς Δημοσθένης δευτέρῳ Βιθυνιακῶν. *Est etiam Tarantus, in genere masculino, dicta Urbs Bithyniæ, ubi TARANTÆUS JUPITER colitur, uti Demosthenes, Secundô Bithynicorum testatur.* Quid clarius ad Numisma dici potest? Sed ecce! Idem

PRUSIAS
CUM
DIADEMATE ALATO

Prodit, qualiter inter Gemmas Musam vidimus: Qualiter Mercurium in Numismate Metapontinorum apud Goltzium: Poëtam Titium, in familia Titia: Calaim Boreæ Filium, apud Jacobum de Wilde. In his, inquit ARCHÆOPHILUS, rationem Alarum facilè agnosco, cum jam suprà dixeris, celeritatis eas Symbolum fuisse; Sed in Prusia quid statuam, non succurrit. Eadem ratio, respondit DULODORUS, etiam in Prusia valere potest, quanquam non sola, cùm omninò simul ad vires bellicas respiciendum arbitrer. Nosti ARCHÆOPHILE, Coronam Alatam cursûs olim in Olympicis præmium Paschalio credi, idque ex Pindaro Od. XIV. de Asopicho Stadii victore:

Ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέθλων
Πτεροῖσι χαίταν.

Coronavit inclytorum certaminum
PENNIS cæsariem.

Nosti & galeis affixam fuisse Alam, id quod in Roma vulgatum est, in Minerva autem ex Nummo Thuriorum apud Goltzium constat. Nosti Alas metaphoricè pro equitum turmis poni, imò & mysticè numerosos exercitus significare, uti apud Ezechielem Prophetam. Si hæc respicias, utique clarum erit, uti in

 aversa

aversa hujus Nummi, victoria divinitùs concessa, sub Jove Lauream porrigente depingitur, ita in Diademate Alato, depingi victoriæ media, Exercitus scil. & Celeritatem. Illos bella gesta demonstrant, hujus specimen Prusias dedit, contra Attalum & Romanorum Legatos, non ut convenerat cùm mille Equitibus ad disceptandum adveniens, sed universo cum exercitu, tanquam ad prælium.

Ala Galeæ affixa, regessit ARCHÆOPHILUS, quin ad bella & victoriarum celeritatem respiciat, dubium non est; At Diadema Alatum potiùs videtur ad Regiam celsitudinem pertinere, quòd Alis in sublime se tollant volucres: vel ad gloriam, quòd Solino teste, Hercynius saltus aves gignat, quarum pennæ per obscurum emicent. Neque hæc negavero, respondit DULODORUS, cum celeritate bellicarum expeditionum Regiæ celsitudinis gloria se & tollere & jactare soleat. Optimè Clemens Alexandrinus Lib. V. Stromatum: Πτέρυγες δὲ λειτουργίαι τε καὶ ἐνέργειαι αἱ μετάρσιοι δεξιῶν τε ἅμα καὶ λαιῶν δυνάμεων. *Alæ sunt ministeria & operationes sublimes, dexterarum simul & sinistrarum potestatum.* Non ministeria tantùm & operationes, sed operationes *sublimes*, quales Regum solent esse, quales & Prusiæ contra hostes, quas tamen immane quantum offuscavit, abjectâ in Romanos adulatione. Adulatio in Romanos, inquit ARCHÆOPHILUS, conjecturam movet, annon Diadema Alatum etiam in Romanorum honorem assumserit Prusias. Polybius enim, Suidâ teste, Coronas Alatas Romanis apertè tribuit, ἐπικοσμοῦνται οἱ Ρωμαῖοι πτερίνῳ Στεφάνῳ, *Romani*, inquit, *exornantur Alatâ Coronâ.* Polybius, respondit DULODORUS, propriè non de Corona loquitur, sed de Crista, galeam quasi coronante; Id enim ex sequentibus palam est, sub πτεροῖς φοινικίοις, ἢ μέλασιν ὀρθοῖς τρισὶν, ὡς πηχυαίοις τὸ μέγεθος, *Pennis puniceis, aut pullis erectis tribus, magnitudine cubitalibus usos ait;* Ὧν προστεθέντων κατὰ κορυφὴν ἅμα τοῖς ἄλλοις ὅπλοις, ὁ μὲν ἀνὴρ φαίνεται διπλάσιος ἑαυτοῦ κατὰ τὸ μέγεθος, ἡ δ' ὄψις καλὴ καὶ καταπληκτικὴ τοῖς ἐναντίοις, *quibus in vertice additis, unà cum aliis armis, vir quidem duplô major, quàm reverà sit, ipse verò adspectus pulcher & formidabilis hostibus appareat.* Vides ARCHÆOPHILE, Polybium non de Corona loqui, sed de Casside: Vides, ne quidem de Casside Alata eum intelligi debere, sed de ea, quæ in vertice tres pennas elatas gestat, ut vir eò longior videatur. Hæc ut ut sint, fortassè tamen futile non est, quod Prusiam à Romanis Alarum insigne mutuasse conjicis: Cùm enim pileô assumtô eorum Libertum se professus sit, quidni & alâ assumtâ eorum celeritatem crederetur æmulatus? Quanquam, ne quid dissimulem, non in Prusia tantùm hæc Ala occurrat, sed etiam in Regibus Syriæ, & si Cl. Vaillantium audias, in Antiocho Sotere, cui nihil omninò cum Romanis commercii fuit. Sequenti in Numismate

PRUSIAS
CUM HERCULE MARIANDYNORUM

Proponitur. Herculis rationem, inquit ARCHÆOPHILUS, vel à Cio, vel ab Hyla Te, cum Nonnio, deduxisse memini, quorum Ille ad Cium fluvium confe-

consederit, hic autem circa eundem à Nymphis raptus sit, adductô in testimonium egregiô Strabonis locô, qui non tantùm de utroque testatur, sed & festum apud Prusienses, in Hylæ memoriam, memorat actum. Præter hæc quid lucis Numismati accedere possit, non video: Non video quî Herculem Mariandynorum hîc agnoscere debeam? Monogrammon, inquit DULODORUS, conjecturam de Mariandynis suppeditat; Quomodo enim junctas literas H & M interpreteris, si non Ηράκλεια Μαριανδυνῶν? Idem Strabo mihi assistit. Τὴν Ηράκλειαν ἐν τοῖς Μαριανδυνοῖς ἱδρύσθαι Φασὶ, Μιλησίων κτίσμα. Τίνες δὲ καὶ πόθεν, οὐδὲ ἔιρηται, οὐδὲ διαΦορὰ ἐθνικὴ περὶ τοὺς ἀνθρώπους Φαίνεται. παραπλήσιοι δ' ἐισὶ τοῖς Βιθυνοῖς. ἔοικεν ὗν καὶ τοῦτο Θράκιον ὑπάρξαι τὸ Φύλον. *Heracleam in Mariandynis sitam à Milesiis conditam, ajunt: qui fuerint aut unde, non ostendunt: Neque gentile aliquod discrimen Mariandynorum apparet, sed similes omninò sunt Bithynis. Itaque hæc quoque gens Thracica videtur.* An igitur Bithyni gens Thracica fuerunt? inquit ARCHÆOPHILUS. Si Strabonem audias, respondit DULODORUS, fuerunt. Ita ille in prioribus: Ὁι μὲν ὗν Βιθυνοὶ, διότι πρότερον Μυσοὶ ὄντες μετωνομάσθησαν ὅυτως ἀπὸ τῶν Θρακῶν τῶν ἐποικησάντων Βιθυνῶν τε καὶ Θυνῶν, ὁμολογεῖται παρὰ τῶν πλέιστων. *Bithynos, cùm ante Mysi essent, sic denominatos esse à Thracibus Bithynis, atque Thynis, qui eò commigraverunt, plerique unô ore affirmant.*

Si hoc ita sit, inquit ARCHÆOPHILUS, forsitan & originem tam Bithynorum, quàm Mariandynorum, hôc sub Hercule Tibi imaginaberis. Herculem certè à Thracibus cultum, vel ex Nummis Perinthiorum constat. Nimis remota ratio foret, subjecit DULODORUS. Ego potiùs in proxima substiterim; Quid si Heraclienses Mariandynorum, hôc Nummô Prusiæ victorias Herculeæ gloriæ comparaverint? Quid si Herculem suum, Prusiæ in bellis comitem futurum, adulatoriô cœlô mentiti sint? Sed ad alia pergimus. In Ponto se offert

PHARNACES II.

CUM JOVE SINOPENSI

Plures fuêre Pharnacis nomine, non Reges tantùm, sed & Illustres, unde meritò dubitaveris, ad quem pertineat Nummus? Fuit Pater Artabazi, Parthorum & Chorasmiorum Ducis, sub Xerxe Persarum Rege, uti Herodotus memorat, Lib. VII. c. 66. Fuit superioris nepos, Satrapa Phrygiæ & Mysiæ, qui Deliis exulibus Adramyttium incolendum tradidit, teste Thucydide: Fuit Dux Persarum, qui ad Granicum occubuit, Darii uxoris frater, Diodoro referente: Fuere tres Ponti Reges, ille Atavus, iste Avus, hic Filius Mithradatis Eupatoris.

Mihi, respondit ARCHÆOPHILUS, electio facilis videtur: Nomen *Regis* adjectum non est, non obscurô argumentô, non ad Reges Ponti, sed Artabazi vel Patrem, vel Filium, vel etiam Persarum ducem Numisma pertinere: Et

Et quid si Filium Artabazi præferam, cujus authoritas ex historia notior est? Non obstat Jupiter in Numismate expressus: Non Aquila fulminis ministra; Jovem enim & in Mysia,& in Phrygia,jurisdictionis ejus limitibus, cultum fuisse, cognomina *Abretani* & *Bagæi* testantur, quorum illud apud Strabonem, hoc apud Hesychium legimus. Satis speciosè hæc proferuntur, respondit DULODORUS, ne tamen omninò persuadeant, facit Numisma Sinopensium apud Goltzium, ubi idem planè caput, eademque Aquila κεραυνοφόρος visitur. Subscriptio ibi non Pharnacem prodit, sed Urbem Sinopen, quæ cùm Ponti fuerit, utique conjecturam suppeditat, etiam hoc Numisma Ponti Reges concernere, præsertim cùm utrumque monogrammate effulgeat, non multum discrepante. Sed video omissum Regis nomen Tibi opinionis basin esse; Quæsò ARCHÆOPHILE, annon ex superioribus,& Goltzio, constat, etiam Reges Macedoniæ ante Alexandrum Magnum, licet reverà Reges essent, Regio tamen titulo in Numismatibus abstinuisse? adeò ut nihil sit, quò minus ad Regem Ponti respiciamus; Sed cùm tres fuerint, adhuc electio difficilis est.

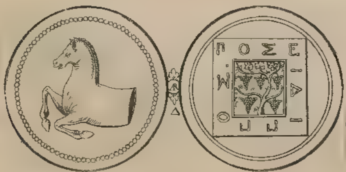
Nova mihi conjectura nascitur, subjecit ARCHÆOPHILUS, ex eaque fortasse rei veritas exsurget. Quid si caput hoc barbatum,& laureatum, non Jovis sit, sed ipsius Pharnacis? Pharnacem certè barbatum videas in Numismatibus Cæsaris, tropæo vel religatum, vel adstantem; Neque enim de alio tropæum erexisse Cæsar legitur. Inde utique planum est, non alium hîc intelligi debere, quàm Mithridatis Filium, quem Cæsar subegit. Si conjectura valeret, respondit DULODORUS, utique caput hoc longiore barba conspicuum foret, talis enim in Numismatibus Cæsaris captivus visitur; sed cum rotunda sit, similique modô in Nummis, non Sinopensium tantùm, sed plerorumque etiam Græciæ Urbium, Jupiter occurrat, omninò non ad Pharnacem, sed ad Jovem, caput hoc retulero. Pharnacem imberbem fuisse, vel Mithradates Pater suggerit, qui & ipse imberbis in Numismatibus visitur: Argumentum ex Nummis Cæsaris fragile est; licet enim non memoretur, de aliis hostibus Tropæa Cæsarem erexisse, inde tamen non sequitur, id non esse factum. Pharnacem devicit, cum Dictator & Cos. II. esset. At in plurimis ejusmodi Nummis nulla, nec consulatûs, nec Dictaturæ mentio est, indeque apertè constat, barbarorum aliquem, quos variis in Orbis partibus devicit, ad tropæa exhiberi. Sed piget plura eam in rem coacervare, potiùs mentem meam pando: Numisma hoc nec Primo Pharnaci, nec Tertio, sed omninò Secundo tribuendum arbitror, Magni Mithradatis avo; Idque ex allegato simili Sinopensium Nummo colligo; Sinopen enim ab hoc occupatam, ex Livio constat, ubi Rhodiorum Legati de clade illa Romæ queruntur.

De Sinope, denuò interlocutus est, ARCHÆOPHILUS, dubium movet Strabo pag. 373. ubi Mithridatem, ait, à Colchide ad Heracleam usque imperâsse, reliqua ad Propontidem Regi Bithyniæ paruisse: Ex quibus utique constat, Sinopen non sub Pontico, sed sub Bithynico imperio fuisse. Straboni, inquit DULODORUS, Diodorum oppono, qui Sinopen Mithradatis Regiam fuisse, asserit. Adhuc unum videtur monendum, perrexit ARCHÆOPHILUS. Jovem Sinopensem sub Ptolemæo Lagi filio, Alexandriam transvectum, Serapidisque deinde imagine cultum, Tacitus memorat Lib. IV. Historiarum. Factum id adhuc ante Pharnacem II. Quî igitur Jovis Sinopensis memoria in Pharnacis II. Numismate exhibeatur? Eôdem modô, inquit DULODORUS, quô Æsculapius apud Epidaurios, non desiit coli, licet non Romani tantùm, sed universus ferè terrarum orbis inde Deum accersierint. Videri potest Pausanias in Corinthiacis. Scil. Augustior eô factô Dei gloria exstitit, quòd cultum non

non una in Urbe pateretur includi, ſed per tanta Marium ſpatia, in alio veluti Orbe, propagatum vellet.

De monogrammate adhuc reſtat dicendum, inquit ARCHÆOPHILUS. Id paucis exſequar, reſpondit DULODORUS, ΑΓΑ lego, intelligoque locum ſignaturæ Ἄγαμον. Ἄγαμος, inquit Stephanus, πόλις περὶ Ἡράκλειαν τὴν Ποντικήν. Ὠνόμασται δὲ ἀπὸ παλαιᾶς βασιλίδος, ἣ στέρξασα παρθένον καὶ κυνηγὸν αὐτήν. *Agamus, Urbs circa Heracleam Ponticam. Si vocata ab antiqua Regina, quæ ſe amavit Virginem & Venatricem.* Subit

POSIDIPPUS
An CASSANDRENSIS, An POSIDONIATA?

Poſidippum arguit inſcriptio. Fuit is Caſſandrenſis, & Comicus Poëta, Cyniſci Caſſandrei Filius, cœpitque docere, tertiô poſt Menandri mortem annô, leguntur que adhuc ejus Epigrammatum quædam, in Anthologia: Mentionem etiam habent Stephanus, Athenæus, aliique: Reliquit Dramata 30. quæ ſi ſupereſſent, non dubito, quin certiſſimam Numiſmati noſtro lucem forent allatura. Fuiſſe non ignobilem Bacchi ſatellitem, id quod Poëtis tantùm non commune eſt, vel ex ſequenti ejus, de vinorum genere, judicio intelligas, quod ab Athenæo adducitur:

Διψηρὸς ἄτοπος, ὁ μυῤῥίνης ὁ τίμιος.
Vile hoc facit ſitim, eſt celebris Myrines.

Si huc reſpicias, inquit ARCHÆOPHILUS, illud forſitan Numiſmati quadrare arbitraberis, quod vulgò innotuit, & Author Epigrammatis in Cratinum, eôdem Athenæô referente, hôc verſu expreſſit:

Οἶνός τοι χαρίεντι πέλει μέγας ἵππος ἀοιδῷ.
Vinum EQUUS eſt lepido promptum veloxque Poëtæ.

Aliud videtur, reſpondit DULODORUS, ſub Equo Nominis Etymon conſidero: Sub Uvarum racemis, culturam & præſtantiam vini Mendæi, Mendæorumque ab Eretrienſibus originem. Nominis etymon *Neptunium Equum* exhibet: Vini meminit Stephanus, in Mende, Urbe Pallenes, quæ poſtea, Strabone in Excerptis Lib. VII. teſte, Caſſandria fuit, Poſidippi noſtri, ut dictam, patria. Præſtantiam Cratinus deprimit, Hermippus elevat, uterque apud Athenæum pag. 29. Cratini hæc ſunt: Νῦν δ' ἂν ἴδοι Μενδαῖον ἡβῶντ' ἀρτίως Οἰνίσκον ἕπεται κακολουθεῖ, καὶ λέγει. Οἴμ' ὡς ἁπαλὸς καὶ λευκὸς ἆρ' οἴσει Τρία. *Mendæum at ille ſi videt fortè uſpiam, ætate pubeſcens, ſequitur, & tandem ait: Eheu mihi! quàm lene & album, tres feret?* Quod de admiſcendis tribus, quæ in generoſioribus conſueverant, aquæ portionibus intelligendum, Caſaubonus probat, quibus Mendæum, tanquam ἅπαλον *lene*, καὶ λευκὸν & *album*, ſive *aqueum*, ferendis impar ſit. Æquiore calamo Hermippus,

Μενδαίῳ μὲν ἐνουροῦσιν καὶ τοι θεοὶ αὐτοὶ
Στρώμασιν ἐν μαλακοῖς.
Mendæô Vinô Cœlestia Numina mejunt
Mollibus in pratis.

Quæ verba cùm interpretes eò intelligerent, ac si Dii vinum mejerent, laudatus Casaubonus luce suâ donavit, ἐνουρεῖν μενδαίῳ interpretatus, *vinum Mendæum tàm diu bibere, donec illud mejere cogaris*, additque: *Quid poterat dici ἐνεργέστερον, ad declarandam vini hujus præstantiam? Nam ipsô Nectare, qui Deorum est potus, melius esse, non obscurè declarat Poëta.* Hæc utut se habeant, tamen ad Numisma nostrum non tam quadrant, quàm verba Phaniæ Eresii apud eundem Athenæum: Φησὶ δὲ Φανίας ὁ Ἐρέσιος Μενδαίους τοὺς βότρυς ἐπὶ τῇ ἀμπέλῳ ῥαίνειν τῷ ἐλατηρίῳ, διὸ γίνεσθαι τὸν οἶνον μαλακτικόν, *Phanias Eresius scribit, Mendæos PENDENTES IN VINEIS UVAS elaterio, sive succo cucumeris, rigare, ideoque alvum mollire vinum, quod ex illis fit.* En pendentes in vineis uvas! planè quales & in Numismate cernimus, quales & in Nummo Ἐρετριέων infrà adducentur. Quæris rationem? Colonia Eretriensium erant Mendæi. Audiatur Thucydides: Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ, Ἐρετριέων ἀποικία. *Interea verò MENDA defecit, urbs sita in Pallene, ERETRIENSIUM COLONIA.* Audiatur Mela, Lib. II. cap. 2. fin. *Pallene,* inquit *soli tam patentis, ut quinque Urbium sedes sit, atque ager: tota in altum abit, angusta satis, ubi incipit. Ibi est Potidæa:* (postea Cassandrea) *At ubi laxius patet, MENDE, Scioneque referendæ; ILLA AB ERETRIIS, Hæc ab Achivis, captô Iliô remeantibus, posita.*

Seponente Numisma DULODORO, ARCHÆOPHILUS, id excipiens: Eleganter, inquit, hæc de Mendæorum Vino & Origine; Sed ignosce, si quod sentio eloquar. Vereor ne magis ad speciem, quàm ad veritatem dicta sint; Quid? annon Posidippus potiùs, *Neptunum Equestrem* denotabit? Annon Numisma hoc Posidoniatis in Sinu Pæstano adscripsit Goltzius? Annon expressæ in Vite pendentes Uvæ, ad decantatissima Pæsti rosaria potiùs retuleris? Equumque Neptuno sacrum arbitraberis? vel quòd equitandi artem docuerit, vel quòd cum Minerva de Athenarum Dominio contendens, percussâ tricuspide terrâ Equum eduxerit. Neptunus certè in omnibus Posidoneatarum Nummis exstat, sive ut nominis ratio adumbretur, sive ut Origo Urbis insinuetur. De Neptuno in Posidoneatarum Nummis exstante, respondit DULODORUS, nunc non est quæstio, sed dabitur infrà, ubi illius Urbis Numisma contemplabimur. Equus Neptuno sacer mihi favet, dixi enim Nominis etymon sub eo latere, quasi *Neptunium Equum* diceres; Neque enim admittere possum opinionem Tuam, quâ vocabulum ΠΟΣΕΙΔΙΠΠΟΣ, *Neptunum Equestrem* interpretaris, cum Nomina Propria Deorum, Appellativis in compositione præposita, non Deos prodant, sed ea quæ Deorum sunt. Ita Δημητρίουλος non *Cererem canentem*, sed *Hymnum Cereris:* Διόπαις, non *Jovem puerum*, sed *Jovis Filium* denotat, qualiter Διόσκουροι, & alia, quæ pluribus exemplis prostant, uti latiùs deduci posset, si prolixitatem propositi ratio admitteret. Quod ad Numisma Golzianum attinet, vereor ne corruptâ literarum serie, ex priorum vestigiis Posidoniæ Urbi addixerit Nummum, qui reverà Posidippi erat. Noster enim indubitatæ Antiquitatis est, literarumque series integerrimæ ad oculum patent. Quid? quòd nec Uvæ Posidoniatis conveniant? Rosaria & Rosas jactant. Audi Propertium IV. El. V.

Vidi ego Odorati victura ROSARIA Pæsti
Sub matutino cocta jacere Noto.

Et Vir-

Et Virgilium Georg. IV.

Forſitan & pingues hortos, quæ cura coloni
Ornaret, canerem, biferiq́ue ROSARIA Pæſti.

Et Ovidium Pont. II. El. IV.

Calthaq́ue Pæſtanas vincet odore ROSAS.

Et Met. XV.

Leucaſiamq́ue petit, tepidiq́ue ROSARIA Pæſti.

Et Auſonium Id. XIV.

Vidi Pæſtano gaudere ROSARIA cultu,
Exoriente modò roſcida Lucifero.

Et Claudianum de Nupt. Hon. & Mariæ.

Cui Geminæ Pæſtana ROSÆ per jugera regnant.

En ubique Roſaria & Roſæ! Martialis vix Violas & Liguſtra addit.

Pæſtano Violas, & cana Liguſtra colono,
Hybleis apibus Corſica mella dabit.

De uvis altum eſt ſilentium, adeò ut ſecundum hactenus dicta, Numiſma hoc non Poſidoniatis, ſed Poſidippo dandum eſſe, ſimulque in honorem Vini Mendæi, Originisque ab Eretrienſibus percuſſum, firmiter credamus. In mentem, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, mihi venit Numiſma apud Jac. de Wilde Tab. XI. iisdem planè figuris conſpicuum, quibus & propoſitum eſt; Sed Author ſibi aquam fatetur hærere, inclinat tamen ad Græciam, aut ad Macedoniam, ſperans elegantiorem & nitidiorem Nummum obſcuriſſima ænigmata illuſtraturum. Si propoſitum vidiſſet, Te quidem judice, aſſertum egregiè roboraſſet. Non opus erat Nummo integriore, reſpondit DULODORUS. Expreſſæ in Wildiano literæ ΕΥΠ. & ΜΑ. ſatis innuunt, ad Euporiam Macedonicam eum pertinere: Quod eò clarius adhuc eſt, ex *Parallelogrammo* utrinque expreſſo, de quo ad Archelai Numiſma dictum eſt: Et hoc quam aptè ad Numiſma Poſidippi? Triumphas, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed vereor, ne ante Victoriam. Apud quem Comicorum non extat aliqua Vini, aut temulentorum commemoratio? aut cujus antiqui Comici, hôc Poſidippô celebrioris, exſtat hodie ſignatus ejus nomine Nummus? Accedit, quod Mende Thraciæ, Caſſandrea, quâ ortus fertur Poſidippus, Macedoniæ Urbs foret, & vel in averſa Nummi parte aliqua, ut ſolet, Mendæ illius adſcripta fuiſſet memoria? Sed illud Palmarium eſt, quòd in Poſidoniatarum Magnæ Græciæ Nummis, non apud Goltzium ſolùm, ſed apud Volkamerum quoque, iidem omninò in utraque Nummi arëa, typi proſtent, cum inſcr. loci ΠΟΣΕΙΘΩΝΙΑΤΑΝ. Adde quod ΠΟΣΕΙΔΙΠΠΟΥ nomen in Electorali Nummo, ſi non ad Neptunum ipſum, ad aliquem loci illius conditorem aut Heroëm, eundemque habitum Neptuno ἱππίῳ ortum, aut verò ſimpliciter ad aliquem loci illius Rectorem referri, Magni SPANHEMII judicio poſſit. Submitto faſces, ſubjecit DULODORUS; Jubar VIRI Illuſtrius eſt, quàm aciem ut contrà intendere, vel valeam, vel velim. Succedit

POSIDONIUS
APAMENSIS, an OLBIOPOLITA?

CUr non addis & Alexandrinum? ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Tres enim hôc nomine apud Suidam me legiſſe memini, & quidem de Alexandrino memoratur, eum Zenonis Zittiæi diſcipulum fuiſſe, hiſtoriamque poſt Polybium Libris LI. usque ad bellum Cyrenaicum & Ptolemæum ſcripſiſſe; Declamationes item Rhetoricas, & in Demoſthenem Argumenta edidiſſe. Suidas ipſe, reſpondit DULODORUS, poſteriora potiùs Olbiopolitæ tribuenda cenſet: Et hiſtoriam reverâ non Alexandrini, ſed Apamenſis fuiſſe, ex ratione temporis jam dudum oſtendit, Gerardus Joh. Voſſius de Hiſt. Gr. pag. 154. ſeqq. Quanquam autem non negem etiam Alexandrini egregia ſcripta fuiſſe, quale credi poteſt, quod Ælianus memorat, *de inſtruendis aciebus*, quodque Macrobius Lib. I. cap. 23. Saturn. *de Heroibus ac Dæmonibus*, aliaque, ex his tamen Numiſmati noſtro lucis affulget, vel nihil, vel parum; Quid enim hæc ad Apollinem? Quid ad Navem?

Navem, reſpondit ARCHÆOPHILUS, cernimus in quibusdam Alexandrinorum Nummis, & Apollinem quis in Ægypto cultum neget? Diodorus & Plutarchus luculenti rei teſtes ſunt. Sed ſi hujus ratio omninò habenda non ſit, quidni habeatur Poſidonii Corinthii, quem ἁλιέυτικα, ſive *de ratione piſcandi* ſcripſiſſe, Athenæus author eſt? Huic annon Navis convenire credatur? Nullô modô, reſpondit DULODORUS, neque enim piſcatoria hîc ſcapha viſitur, ſed navis grandior, qualibus vel Maria ſulcamus, vel navali prælio concurrimus. Quod ad Numiſmata Alexandrinorum attinet, iis Romanorum potiùs, Cæſaris ſcilicet, & Antonii, quàm ſuæ gloriæ naves ſignaverunt. Nec de Apolline eadem ratio eſt, cùm Alexandrinis Scrapis, Corinthiis autem Neptunus præcipuum Numen fuerit, adeò ut horum alter in Nummo radiare deberet, ſi Poſidonio, vel Alexandrino, vel Corinthio is addicendus eſſet.

Opinione meâ me cecidiſſe video, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; ſed nondum video rationem, quâ vel Apamenſem, vel Olbiopolitam hîc agnoſcere debeam: Et quæsò DULODORE, cùm unius procul dubio ſit hoc Numiſma, annon diſcernas, utri ex his ſit tribuendum? Ubi rationes edidero, reſpondit DULODORUS, Tibi judicium relinquam. Ut Olbiopolitæ tribui poſſe arbitrer, in cauſa ſunt ejus opera. Suidam audiamus: Ποσειδώνιος Ὀλβιοπολίτης, Σοφιστὴς, καὶ ἱστορικὸς, περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ τῶν κατ' αὐτόν. περὶ τῆς Τυρικῆς καλουμένης χώρας. Ἀττικὰς ἱστορίας ἐν βιβλίοις δ'. λιβυκὰ, ἐν βιβλίοις ιά. καὶ ἄλλα τινά. *Poſidonius Olbiopolita, Sophiſta & Hiſtoricus, ſcripſit de Oceano, & rebus, quæ ſunt in ipſo, vel juxta ipſum. De Regione, quæ Tyrica vocatur. Atticas hiſtorias, lib. IV. Libyca, lib. II. Et alia quædam:* Audi! de Oceano ſcripſit, & in Numiſmate Navis viſitur, cujus præcipuus in Oceano uſus eſt: De Tyrica Regione ſcripſit, & Tyrii navali potentiâ floruêre, adeò, ut omnia maris litora pervagati, ad ipſos Oceani

ceani recessus abierint. Quid de Apolline dicam? qui non in Tyro tantùm & Libya cultus est, quorum illud ex historia Alexandri apud Diodorum Siculum, hoc ex amore Cyrenes intelligitur, sed etiam, & vel præcipuè Athenis, ubi *Patroum* & *Alexicacon* Strabo Lib. XIV. & Macrobius Lib. I. cap. 17. memorant: Et clariùs adhuc Cicero Lib. III. de Nat. Deor. *Vulcani*, inquit, *complures, primus cœlo natus, ex quo & Minerva Apollinem eum, cujus in tutela Athenas antiqui historici esse voluerunt.* Et iterum: *Apollinum antiquissimus is, quem paulò ante ex Vulcano natum esse dixi, Custodem Athenarum.* Quid videtur ARCHÆOPHILE, qui Atticas historias scripsit, an mirum, si & is Atticæ præsidem Deum in Nummo ostendat? Sed alia adhuc ratio succurrit in Navigio, cui Apollo egregiè quadrare videtur, cum diversa inde cognomina sortitum constet, Εμβάσιος dictus est ab *ingressu*, cui Jason, navem conscensurus, sacra fecisse legitur: Ἐκβάσιος, ab *egressu*, quòd Argonautæ ei sacrificassent, ex mari exeuntes: *Actius* quod litoribus præsideret: Ἐπιβατήριος, quod *ascensum* juvasset, post eam tempestatem, quâ Græci post Trojanum excidium affligebantur. Videri de his possunt Apollonius in Argonauticis, & Pausanias in Corinthiacis.

Tanta, inquit ARCHÆOPHILUS, pro Posidonio Olbiopolita adfers, ut ejus patriam nôsse cupiam. Olbiopolita dicitur, sed quæsô, quô Olbiopolis in terræ angulô? neque enim vel apud Stephanum, vel alium quemcunque Veterum, eam inveneris. Non Olbiopolin, respondit DULODORUS, sed *Olbiam* inquiras, quæ & apud Strabonem & Stephanum, & quidem apud hunc appositô ad dubium Tuum effatô, Ὄλβια πόλις Λιγυστικὴ, ὁ πολίτης Ὀλβιοπολίτης. *Olbia*, inquit, *Urbs Liguriæ. Civis OLBIOPOLITES.* Quibus ex verbis, licet & aliæ hoc nomine Urbes memoret, tamen quod earum cives non *Olbiopolitas*, sed vel *Olbianos*, vel *Olbæos*, aliterve appellatos juxta significet, planum utique est, Posidonium nostrum Olbiæ Ligusticæ civem fuisse; Quô autem tempore vixerit? quâve effigie fuerit? cum doctis me ignorare lubens fateor. Est quidem effigies Posidonii apud Ursinum in imaginibus Illustrium; sed cujus sit, æquè incertum est. Plerique nostrorum Apamensi Syriæ, eam tribuunt, de quo adhuc dicendum restat.

De Posidonio Apamensi, inquit ARCHÆOPHILUS, memorabile est, quod Athenæus memorat; Eum, Scipionem Africanum Alexandriam comitatum esse, ipsumque Ptolemæum Physconem vidisse. Memorabile hoc, respondit DULODORUS, quia falsum. Ex ratione temporis id evincit Gerardus Joh. Vossius, quòd legatio illa C. Claudio Pulchro, & M. Perperna Coss. id est, Anno VC. 614. contigisset, Posidonius autem Cos. Marcello, id est ab VC. 703. Romam venisset, id quod ex Plutarcho, Suida, & Strabone firmat. Vixisse certè Posidonium hunc, Pompeji & Ciceronis ævô, vel inde clarum est, quòd uterque eum Rhodi audivisse, Straboni & Plutarcho memoratur. Rhodi, inquam; Ibi enim scholam eum habuisse, imò & *Rhodium* dictum, non ex his tantùm, sed etiam ex Suida evincas: Et hæc mihi ratio videtur, cur non Apollinis tantùm effigiem, sed & Navim, ejus in Numismate videamus; Constat enim, Rhodios & Apollinem impensè coluisse, & navali gloriâ celeberrimos fuisse. Utrumque latiùs deducere necesse non est. Antiquitatum reliquiæ rem abundè testantur; & verisimile planè videtur, Posidonium gloriam Rhodi in Apolline & navi celebrâsse, Apollo sanè & eruditionis testis esse potest, de qua Lucianus in Macrobiis, Ποσειδώνιος ὁ Απαμεὺς τῆς Συρίας, νόμω δὲ Ῥόδιος Φιλόσοφος τε ἅμα καὶ ἱστορίας συγγραφεύς.

Historias, excepit ARCHÆOPHILUS, memini pluribus in locis citari Athenæo. Viderique de iis possunt etiam Strabo, & Plutarchus. De Rhodo

autem

autem nondum ſuffragari poſſum. Ejus enim inſulæ Apollo non Laureatus, ſed radiatus in Nummis occurrit. Quid? quòd nec caput hoc Apollini videatur quadrare, cum ejus lineamenta potiùs hominem, quàm Deum indigitent. De lineamentis, reſpondit DULODORUS, non abſurdè judicas. Ipſi Poſidonio Caput tribuerem & ego, niſi Juventas judicium cohiberet, omninòque Apollini addicendum clamaret. Quod de Apolline mones, unâ diſtinctione elidere potero, Caput radiatum in Numiſmatibus Solis eſt, cui Rhodus ſacra fuit, cujusque celebratiſſimus in ea Coloſſus, nemini ignoratur. Multò aliter Caput Laureatum. Non Solem hoc indigitat, ſed Apollinem, ſtudiorum præſidem, quem cognominibus *Ixii* & *Telchinii*, Rhodiis cultum eſſe, apud Stephanum, & Diodorum docetur. Hunc quidni ſignaret Poſidonius, Sapientiæ nobilioris magiſter? quidni Laureatum, qui & vaticiniis ſuis ſapientiæ coronam meruerat? Et utrique Patriæ, Syriæ ſcilicet & Rhodo, in veneratione erat? Nihil obſtare video. Tibi potiùs, dulciſſime ARCHÆOPHILE, his ita deductis, uti promiſi, liberrimum arbitrium relinquo, an Olbiopolitæ, an verò Apamenſi, hoc Numiſma tribuendum cenſeas. Anceps judicium eſt, reſpondit ARCHÆOPHILUS. Utriusque cauſa ſuis firmatur rationibus; Si ipſos alloqui facultas daretur, illud Menalcæ apud Virgilium huc detorquerem:

Et Nummo Tu dignus, & hic, & quisquis eodem
Nomine Neptunum coluit, Phœbumque celebrat.

NICOCLIA HEROINA

Sequitur, perrexit DULODORUS, cujus Numiſma, licet ſatis apertis adhuc literarum ductibus pateſcat, nihil tamen lucis, vel ex Hiſtoricis, vel ex Poëtis trahit. Quis enim unquam NICOCLIAM HEROINAM celebravit? Nicoclis Regis Cypri ſororem forſitan ex nomine conjicias. Sed quis Authorum ejus meminit? aut quomodo conveniet averſæ inſcriptio?

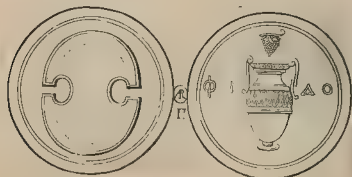
Eo rarius eſt hoc Numiſma, inquit ARCHÆOPHILUS, ſimilis ſanè cum ΗΡΩΙΔΟΣ elogio exſtant in Numiſmatibus *Nauſicaa* & *Julia Procla*, de qua poſteriore obiter egit Per-Ill. SPANHEMIUS ad Diatribam de Nummo Smyrnæorum, editam cum ſelectis Seguini Numiſmatibus alteræ editionis. In propoſita, niſi fallor, Laurea rationem nominis teſtari poterit, & averſæ Lyra, vel Apollinis cultum, vel Heroinæ ſtudium. Ita eſt, reſpondit DULODORUS, quanquam etiam ad meritum referri poſſint; Cùm enim *Heroina* nominetur, procul dubio victoriam aliquam Citharâ decantandam obtinuerit; Sed quid Literæ Lyræ circumpoſitæ? an AZOPETON legas? ita ut locus ſignaturæ intelligatur, qualis forſan *Azorus*, Urbs Pelagoniæ, aut *Azora*, civitas Sophenes, penes Euphratem, apud Ptolemæum? An Literas dividas, adeò ut ſub ETOA. Annus *Primus* lateat, ZOP. autem, vel *Zoriga*, & ipſa Sophenes penes Euphratem Civitas, vel *Zoropaſſus*, civitas Armeniæ minoris ſit.

Vocem

Vocem ZOP., inquit ARCHÆOPHILUS, ætatem Cervi significare, Hesychius ait. Ita est, inquit DULODORUS, sed quid huc faciat non video. Ego potiùs literas ZOP. & ipsas numerales arbitrarer, significarique annum 177. Si litera A. deesset, assentirer, respondit ARCHÆOPHILUS. Ea nihil obstat, regessit DULODORUS, cùm ritè sub ea æra *Asyli* expressa credi possit, qualiter in Nummis Aradiorum cernimus, uti ad eorum Numisma videbimus. Incepit ea annô Seleucid. 70. adeoque, si ad hunc calculum subducas, coincidit Nummus in annum Seleucidarum 247. quô Antiochus in serie Seleucidarum ultimus Syriæ præfuit. Nonne hoc appositè ad Nicocliam? denuò regessit ARCHÆOPHILUS: Nonne hoc ipsum demonstrabit, Nicoclis, Cypri Regis, vel Sororem, vel Filiam fuisse? Aradus certè Insulæ Cypro propior fuit, quàm ut dubitari possit.

Si Chronologia coincideret, respondit DULODORUS, forsitan assurgerem; Cùm autem constet, Nicoclem ultimum cum Uxore Axiothea, filiabusque & omni familia, adhuc sub Ptolemæo Lagi Filio interiisse, aut alia Æra hic statuenda erit, aut Nicoclis nec Soror nec Filia putanda, quæ in Nummo exhibetur. Mihi digitum intendisse sufficit; qui lucem firmaverit, ejus gloriam candidiore tubâ me celebraturum recipio. Succedunt

PHIDO
ET
MENSURÆ PHIDONEÆ

De Phidone, Mensurisque Phidoneis, & Argenteo Phidonis Numismate, apertissimus est Strabonis locus, Lib. VIII. Φείδωνα τὸν Ἀργεῖον δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημένου, δυνάμει δ' ὑπερβεβλημένον τοὺς κατ' αὐτὸν, ἀφ' ἧς τήν τε λῆξιν ὅλην ἀνέλαβε τὴν Τημένου διεσπασμένην εἰς πλείω μέρη. καὶ Μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδώνεια καλούμενα, καὶ σταθμοὺς, καὶ νόμισμα κεχαραγμένον, τό, τε ἄλλο, καὶ τὸ Ἀργυροῦν. *Phidonem Argivum memorat, decimum ab Hercule, & omnibus suæ tempestatis Principibus potentiâ præstantem, quâ usus & totam Temeni successionem, in plures divisam partes, ad se recepit, & MENSURAS invenit, quæ PHIDONEÆ dicuntur, atque Pondera, & MONETAM tum aliam, tum ARGENTEAM procudit.* De Mensuris testatur & Plinius Lib. VII. cap. 56. *MENSURAS, & Pondera*, inquit, *PHIDON Argivus invenit.* De Numismate Julius Pollux, Φήδων πρῶτον ὁ ἀργεῖος ἔγραψε νόμισμα. *PHEDON Argivus primum NUMISMA percussit.* Quibus ex verbis utique Numismati nostro non exigua lux accedit.

Ex quo Thesaurum Palatinum inspexi, respondit ARCHÆOPHILUS, neque de Mensura, neque de Numismate dubitavi, sed de Phidone mihi dubium fuit, an Argivus? an Corinthius? an Ægineta fuerit? *Argivum* Straboni & Plinio dici, Te referente, modò audivi; sed in Scholiis Pindaricis dicitur *Corinthius*

&apud

& apud eundem Strabonem, dictô librô, legitur *argentum ſignâſſe in Ægina Inſula*, idque *primus*. Hæc quomodo cohæreant, non video; neque enim ex Hiſtoria patet, an Phido Corinthi natus fuerit, an Corinthiis imperitaverit? Imperium affectâſſe ex Plutarcho conſtat; ſed ex eodem etiam conſtat, conatum irritum fuiſſe. Et quid? Qui Argis legitur imperitâſſe, an is in Ægina Inſula percuſſerit Numiſma? De Ægina, inquit DULODORUS, res levior eſt, conſtat enim ex Pauſania, Argivos Æginam tenuiſſe. De Corintho docet Caſaubonus, ad dictum Strabonis locum, Phidonem Corinthium dici, non quod Corinthi natus eſſet, ſed quod ibi maneret. Veneror Magni Viri effatum, ſed vellem docuiſſet, quô id tempore factum fuerit, an ante occupatum Argivorum Regnum? an poſtquam à Lacedæmoniis & Eleis everſus eſt? Poſterius non dixeris; Numiſma enim tunc temporis jam ſignaverat, & proinde, cum Menſura in eo occurrat, Menſuras jam invenerat, quod ejus in Corinthios, imò in univerſos Peloponneſios, meritum celebratur. Prius igitur ſtatuendum, ſed eô poſitô facilè credas, Phidonem Corinthi non tantùm habitâſſe, ſed & natum eſſe. Scilicet exciderant Argivorum regno Phidonis Majores, & credibile eſt, apud Cognatos, Corinthiorum & Reges & Prytanes, exulâſſe, donec Phido avitum regnum recuperaret, menſurasque à ſe Corinthi inventas, in Ægina Inſula imperio ſuo ſubjecta, Numiſmati imprimeret.

Ergo Numiſma propoſitum ex iis arbitraris, interlocutus eſt ARCHÆOPHILUS, quæ Phido in Ægina ſignavit? Omninò, reſpondit DULODORUS, video enim eandem planè menſuram in Numiſmatibus ΗΙΣΜΕΝΙΩΝ & FAΣΤυρηνῶν, Urbium Bœotiæ. Docendo rem obſcuriorem facis, excepit ARCHÆOPHILUS; Quid Bœotiæ cum Ægina? quid ſibi vult vocabulum FAΣΤυρηνῶν? Goltzius non Fαστυρηνῶν ſed FAΣΤίων meminit. Scio Nummum ita inſcribi, regeſſit DULODORUS, ſed an rectè, ſi me audieris, tuum ſit judicare. Faſtiωn Bœotiæ nullus Authorum meminit, ſed ΑΣΤΥΡΙΝ habet Stephanus ex Characis Lib. II. cui vocabulo, ſi præponatur digamma Æolicum, id quod antiquis uſitatum fuiſſe, Per-Illuſtris SPANHEMIUS diſſertatione II. apertè docet, habebis utique FAΣΤυρὶν Bœotiæ, de cujus cum Ægina nexu, nihil dubitabis, ſi memineris Theben & Æginam, à quarum altera, Bœotiæ Metropolis, ab altera Inſula nomen ſortita eſt, Sorores, & ita utramque gentem cognatos fuiſſe, id quod etiam ex Oraculo diſcimus, quô bellum cum Athenienſibus gerentes, cùm moniti Thebani eſſent, ut Cognatos in auxilium adhiberent, Æginetas petiére. Pindari Scholiaſtes ad 4. Nem. imò Pindarus ipſe Iſtm. VIII. aſſerti Authores ſunt: Nec proinde miraberis ARCHÆOPHILE, ſi ex ſimilitudine ſignorum, in Bœoticarum Urbium Numiſmatibus expreſſorum, hoc Phidonis Numiſma ex iis eſſe ſtatuam, quæ Phido primus in Ægina, Urbe Bœoticis cognatâ, ſignâſſe legitur. Facilè enim hinc colligas, cùm Phido id Primus feciſſet, Bœotos inventi gloriâ allectos, iisdem ſignis cognationem ſuam conſecrâſſe.

Hæc de Vaſe forſitan aſſumere poſſem, regeſſit ARCHÆOPHILUS, ſed de Clypeo neſcio adhuc quid ſtatuam. In Thebanorum Nummis idem quidem Clypeus viſitur, ſed is cùm hactenus vel ad factum Herculis, quô refixis Templorum armis, Thebanos à Minyarum dominatu vindicavit, vel ad fortitudinem referretur, eorundem geſtamen Tibi ſtatuitur, in Spicilegio pag. 33. Quid tum, reſpondit DULODORUS, eô videlicet non nego, nec Herculis factum, nec fortitudinem Gentis. Imò potiùs utrumque, etiam hôc Phidonis apud Æginetas percuſsô Numiſmate mihi firmari videtur: Herculem Thebanum fuiſſe, nemo neſcit, Phidonem ab Hercule decimâ generatione deſcendiſſe ſuprà ex Strabone

Strabone audivimus, audivimus ex Scholiaste Pindari, Æginetas Thebanorum cognatos fuisse, & si Pindarum ipsum consulas, etiam de fortitudine Æginetarum manifestum fiet.

> Πολλοῖσι μὲν γὰρ ἀεί
> δεται νικαφόροις ἐν ἀέθλοις
> τρέψασα, καὶ θοαῖς ὑπερτάτους
> Ἥρωας ἐν μάχαις.
> *Multis quippe celebratur*
> (Ægina) *victricibus in certaminibus,*
> *Quod educârit, & acutis excellentissimos*
> *Heroas in pugnis.*

Inquit vetustissimus Lyricen, qui effatum suum re ipsâ firmavit, dum ex nulla alia vel Insula, vel Regione plures victores celebravit: Ex Rhodo, Tenedo, Locride, Italia, Corintho, Orchomeno, Thessalia, Argis, videas singulos, è Cyrenaica & Attica binos, è Thebis quatuor, è Sicilia octo, ex Ægina autem quatuordecim, & ne de laude martia dubites, in mentem veniant Æacus, Achilles, Patroclus, Ajax, Neoptolemus, quorum virtus notior est, quàm ut negari possit. Hæc cum ita se habeant, quidni scutum, hôc Phidonis apud Æginetas percussô Numismate, tam ad fortitudinem, quàm ad cognationem Phidonis & Æginetarum referas?

Mihi, regessit ARCHÆOPHILUS, cùm Argis imperitaverit Phido, Clypeus hic *Argolicus* videbatur. Id non dixero, respondit DULODORUS, Clypeum enim Argolicum rotundum fuisse, ex Virgilio patet, Lib. III. ℣. *637.* ubi Polyphemi lumen:

> *Argolici Clypei aut Phœbeæ lampadis instar*

Memoratur: Ad quem locum Servius: *Græcorum clypei rotundi, ut Cato originum ait; id quod ex Homero haustum videtur, cui* Ἀσπίδες εὔκυκλοι, CLYPEI ROTUNDI, *non uno in loco memorantur.* An ea rotunditas exacta fuerit, an fuerit ellyptica aut, ut loquuntur, ovalis, dubitari potest. Ellyptica sanè forma non tantùm in Numismatibus Lacedæmoniorum, Argivorum, Opontiorum & Locrorum apud Goltzium occurrit, sed etiam in Tabula Iliaca Raphaëlis Fabretti. Differt proposita solâ utrinque incisurâ, quæ in reliquis Græcorum Clypeis abest, huic Phidonis autem cum Bœoticis communis est, adeòque cognationem eò apertiùs adstruit.

Capio differentiam, ait ARCHÆOPHILUS, adeòque jam ad alia propero, neque enim in reliquis dubium superest, cùm Uvam ad usum mensurarum Te retulisse meminerim. Ita est, respondit DULODORUS, sed si hoc serves, probè distinguenda erit *Mensura Phidonea*, à *Phidone vase*; hoc enim licet à Mensurarum authore nomen sumserit, tamen Oleo destinatum fuisse, ex Polluce discimus, ἔιη δ' ἂν καὶ Φείδων τὶ ἀγγεῖον ἐλαιηρὸν ἀπὸ τῶν Φειδωνίων μέτρων ὠνομασμένον ὑπὲρ ὧν ἐν Ἀργέιων πολιτέια Ἀριστοτέλης λέγει. *Sit etiam Pheidων vas quodpiam, Oleum continens, à Pheidoniis Mensuris denominatum, de quibus in Argivorum Republica dicit Aristoteles.* Sed credibile est, Mensuras has Phidoneas non uno liquorum generi fuisse dicatas, nec usum propter appositam Uvam ad vinum restringi debere, cùm potiùs antiquissimi Insulæ Æginæ Nominis, & quidni etiam incolarum originis? nos admonere possit. Οἶνον *vinum* dicitur, & nomen Æginæ erat Οἰνώνη, ut est apud Stephanum, vel Οἰνοπία, ut apud Pindarum Isthm. VIII. unde & Ovidius:

> *Oenopiam veteres appellavere, sed ipse*
> *Æacus Æginam genetricis nomine dixit.*

Si Gentis Originem ſpectes, ſuprà diximus eos Argivos fuiſſe. Rem planiùs exſequitur Pauſanias in Corinthiacis: Μοῖρα Αργέιων τῶν ἐπίδαυρον ὁμοῦ ΔηιΦόντη κατασχόντων διαβάσα ἐις Αιγίναν καὶ Αιγινήταις τοῖς Ἀρχαῖοις, γυνόμενοι σύνοικοι τὰ Δωριέων ἔθη καὶ Φονὴν κατεστήσαντο ἐν τῇ νήσῳ. *Argivorum*, inquit, *pars ea, quæ Epidaurum cum Deiphonte occupavit, in Æginam tranſmiſit, atque ejus Inſulæ incolis permiſta, Dorienſium in eam, cum mores, tum linguam importavit.*

Quorſum hæc? inquit ARCHÆOPHILUS. Ut demonſtrem, regeſſit DULODORUS, ſub uva originem ab Argivis latere poſſe, Homerus enim Epidaurum ubi antea conſederant Argivi, ἀμπελόεντα *vitiferam* appellat; Quidni potiùs ad vini in Ægina præſtantiam & ubertatem hanc uvam referas? infit ARCHÆOPHILUS. Apud Strabonem, reſpondit DULODORUS, licet ager hujus Inſulæ in profundo gleboſus, in ſuperficie ſaxoſus dicatur, ſatis tamen hordei ferax memoratur, unde fortaſſis etiam de vino rationem formares, præſertim cum ager ſaxoſus vini præſtantiam augere credatur. Suffragari poteſt & Bacchi in Ægina templum, non minus ac Epidauro, quod Pauſaniæ memoratur, niſi ſimul & ad Bacchi cultum id referas. Quicquid ſit, Phido, qui Numiſma ſignavit, non Æginæ tantùm Dominus fuit, ſed & Epidauri, de cujus vineis allatum Homeri teſtimonium neminem dubitare ſinit. Antequam ad alia pergam, notandus adhuc error Vallæ, qui apud Herodotum, ubi Phidonis, ejusque inventi, mentionem facit, verba τὰ μέτρα ποιήσαντος τοῖς πελοποννησίοισι, *falsò interpretatur: SPACIA Peloponnenſibus ſtatuit.* Multum enim differunt Spacia & Menſuræ: Notandum, Menſuras has Pindaro, ἱππείοις ἐν ἔντεσσιν, *equeſtribus in vaſibus*, memorari, eò quòd Phido Argivus eas invenerit, Argos autem hippium diceretur, utpote equis abundans, id quod ex Horatio diſcas, quô Authore,

— *Plurimus in Junonis honorem*
Aptum dicit EQUIS ARGOS.

De ἱππείοις ἔντεσσιν, reſpondit ARCHÆOPHILUS, memini me legiſſe in Pindari Scholiis, & Cœlio Rhodigino. Mihi adhuc aliud dilucidandum videtur, an ſcilicet verum ſit, quod de Phidone memoratur, eum *Primum*, Numiſma ſignâſſe? Id non tantùm Julius Pollux verbis ſuprà allatis videtur ſtatuere, reſpondit DULODORUS, ſed & Ælianus Lib. XII. cap. X. ubi de Æginetis, πρῶτοι, inquit, νόμισμα ἐκόψαντο, καὶ ἐξ ἀυτῶν ἐκλήθη νόμισμα ἀιγιναῖον. Sed aſſertum hoc, ſi de Græcis in genere ſumas, vereor ut ſubſiſtere poſſit. Idem Julius Pollux, qui de Phidone docet, etiam de Erychthonio, quòd is Athenienſibus & Lyciis Numiſma excuderit; Atqui Erychthonius, ſi Euſebio fides, ferè ſeptingentis annis Phidone antiquior fuit? Ita & Hermodicen Uxorem Midæ, Regis Phrygum, Cumæis primam Nummos ſignâſſe, Cœl. Rhodiginus obſervat, Midas autem Phidone & ipſe, quingentis annis vetuſtior fuit. Herodotus Lydis primum Numiſma tribuit. Lucanus Jono Theſſalorum Regi:

Primus Theſſalicæ Rector telluris Jonus
In formam calidæ percuſſit pondera maſſæ,
Fudit & argentum flammis, aurumque monetâ
Fregit, & immenſis coxit fornacibus æra.
Illic, quod populos ſcelerata impegit in arma,
Divitias numerare datum eſt.

Intelligis ARCHÆOPHILE, Phidonis Numiſma non primum fuiſſe tota in Græciâ, ſed in Ægina aut Argis aliisve fortè Phidoni ſubjectis Urbibus. Cœterùm ex Codice Sacro intelligas, jam Abrahami tempore Numiſmatum uſum invaluiſſe. Abimelech enim Rex, Abrahæ Uxori, Saræ *mille Keſeph*, id eſt *aureos* memo-

memoratur donâsse. Sed hæc alibi profundiùs exquiremus. Coronidis locô notandum est, frustrà Plutarchum Josepho Scaligero in Animadversionibus vapulare, quod Φίδων & non Φείδων scripserit; Eum enim excusat Numisma nostrum, in quo non Φείδο sed Φίδο legitur: Notandum, Phidonem hunc Eusebio fratrem Carani statui, qui regnum Macedonicum fundavit. Notandum, Numisma Ἐυβόικον Grammaticis ideò vocari, quod Phidon in Eubœa, Argivorum regiuncula, Aureum Numisma percusserit, uti Argenteum in Ægina. Rem videre est, in allegatis Scaligeri, dictô locô. Ad alia transimus.

PATREUS
JONUM VICTOR,
Cum
Lagena, Patrensium Mensura,

Prodit. De Patreo, inquit ARCHÆOPHILUS, in Thesauro Palatino docuisti, Preugenis Filium, nepotem Agenoris fuisse, qui ab Ampyce, Pelia, Ægineta, Derito, Harpalo, Amyda, & Lacedæmone ordinem gentilitatis deduxerit. Docuisti, faciem in adversa agnosci debere; neque enim, ut Apollini tribuatur, integerrimam Equitis, quæ in aversâ est, pati. Monstrasti, Lauream non obstare; eâ enim redimita esse & Agesilai & Polidori capita, in Nummis Lacedæmoniorum, qui eundem planè typum præferentes, & cognationem evincant, & idem signati Numismatis tempus. Ostendisti Equitem hosti prostrato infestum, Herois meritum indicare, referrique debere ad ejectos Jones, occupatamque Aroam, quam posteà auctam Patreus de suo nomine Patras dixerit. Colophonis locô ad Pausaniam lectorem ablegasti, eôque inspectô fidem habiturum, nihil omninò mihi videris dubitare. Fateor Pausaniam multa habere, & de Patris, & de Patreo, assentirerque placito, nisi alia adhuc forent assensum cohibentia. Apud Pausaniam Patrarum Conditor non Πατρέος dicitur, sed Πατρεὺς, & in contrario apud Polybium, inter Philippi duces Πατραῖον, *Patræum*, offendimus in Thessalia, ad dimicandum paratum, cum Dorimachus Ætolorum Dux Regionem vastaturus esset. Hæc cùm ita sint, quidni potiùs huic Πατραίῳ, Philippi duci, hoc Numisma tribuam, convenientibus & Nomine & Virtute? Thessali Equestri laude claruerunt, & Eques victor in Nummo expressus est. Patræ conditor vixit ante Christum natum annis plus mille, ex qua Antiquitate utique vix credibile est Numismata superesse; cùm sub Philippo Numismatum inventum, nullibi non invaluerat. Quid respondes DULODORE!

Acri me telo petis, inquit Ille, & nisi opinionis meæ firmus essem, non minus succumberem, ac is, qui in Nummo nequicquam Equiti reluctatur. Patræus Polybii rem non conficit, & de Pausania possem Philostrati locum adducere,

 in

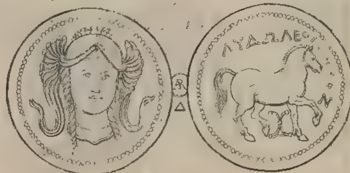
in vocibus Pauſaniam minus idoneum teſtem aſſerentis eſſe, eò quòd Cappadox
fuerit, Cappadocumque more literas conſonantes, σύμφωνα τῶν στοιχέιων, prorſus
colliſerit, producta corripuerit, correpta produxerit, coquo ſimilis, obſonia ſum-
tuoſa malè condienti. Sed mitius judicium ſequor, præſertim cùm non Pauſa-
niæ tantùm, Scriptori, ut inter doctos conſtat, accuratiſſimo, ſed & Stephano,
Πατρεὺς dicatur. Id enim Dialecto fecerunt, ne Doribus quidem incognitâ.
Dores pro πηλέος πηλεὺς, pro ἄρεος ἀρεὺς ſcribere, vel ex rudimentis planum eſt.
Ita Patrarum Conditor, re ipsâ non Πατρεὺς ſed Πατρέος, aut ſi cum Nummo per
alium dialectum loqui mavis, Πατράος dictus fuit. Patræus autem, de quo apud
Polybium mentio eſt, ΠΑΤΡΑΙΟΣ dicitur, non Patraos. Forſitan & hîc diale-
ctô rem excuſabis; at nulla dialectus mutationem Ai in A admittit, Ai enim
non in A, ſed in H cum jota ſubſcripto mutatur, adeòque ſi hîc intelligendum
eſſet, in Nummo vel Πατραίος, vel Πατρηος legi deberet, quod tamen non fit; A-
gnoſcis, ARCHÆOPHILE, omninò ad Patreum, Patrarum conditorem, hunc
Nummum pertinere, & firmatur opinio, non capite juvenili tantùm, quâ æta-
te Patreo ſtatuam poſitam, Pauſanias memorat; ſed etiam Equite hoſtem pro-
ſtrante, qui in aversâ viſitur, convenitque cum eo, qui in Nummis Lacedæmo-
niorum apud Goltzium habetur. Ætatem Numiſmatum in contrarium fruſtrà
adduxeris; conſtat enim, Urbium Conditores Numiſmatum honore, à Poſteris
potiſſimùm, affici ſolitos, adeòque me vanum non fuiſſe, quòd ex ſimilitudine
Numiſmatum Polydori & Ageſilai, non tantùm idem tempus utriſque aſſigna-
verim, ſed & Patrei à Lacedæmonibus originem oſtenderim. Patreum à Lace-
dæmone deſcendiſſe, imò & Lacedæmoniorum ope adjutum, Pauſanias teſta-
tur; Audi verba, in Achaicis! Ἀχαῖων δὲ ὕστερον ἐκβαλόντων Ἴωνας, πατρεὺς ὁ πρευ-
γένους τοῦ Ἀγήνορος, ἐς μὲν Ἄνθειαν καὶ ἐς μεσσάτιν μὴ ἐνοικίζεσθαι τοῖς Ἀχαιοῖς ἀπεῖπε.
Περίβολον δὲ τείχους πρὸς τῇ Αρόῃ βαλόμενος μείζονα, ἵνα ἐντὸς τοῦ περιβόλου καὶ ἡ Αρόη
γένηται. Ὄνομα ἔθετο ἀφ' ἑαυτοῦ Πάτρας τῇ πόλει. Αγήνωρ δὲ ὁ Πατὴρ τοῦ πρευγένους
Ἀρέως παῖς ἦν τοῦ Ἄμπυκος, ὁ δὲ ἄμπυξ πελίου τοῦ Αιγινήτου τοῦ Δηρείτου τοῦ Ἁρπάλου
τοῦ Αμύκλα τοῦ λακεδαίμονος. *Ejectis deinde ab Achæis Jonibus*, PATREUS *Preuge-
nis Filius, Agenoris nepos, Achæos edicto vetuit, Antheam & Meſſatin incolere. A-
roës verò pomeriô ampliatô, veterem oppidi ambitum novô incluſit, & Aroën de ſuo
nomine* PATRAS *vocavit. Agenor fuit Preugenis Pater, Arëi Filius, Ampycis ne-
pos; Ampyx vero Pelei Filius. Is ab Ægineta, Derito, Harpalo, Amycla, Lacedæ-
mone ordinem gentilitatis ducebat.* Et iterum in Laconicis: Ἐπὶ τούτου Πατρεῖ
τῷ πρευγένους κτίζοντι ἐν Ἀχαίᾳ πόλιν, ἥντινα Πάτρας καὶ ἐς ἡμᾶς καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ πα-
τρέως τούτου, συνεπελάβοντο Λακεδαιμόνιοι τοῦ οἰκισμοῦ. *Sub hoc* (Agide) PATREUM
Preugenis Filium in condenda Urbe in Achaia, quam de nomine PATREI *hâc etiam
ætate* PATRAS *vocant, adjuverunt Lacedæmonii.* Hæc cum ita ſint, noli mihi
peritiam Equeſtrem Theſſalorum adducere, noli Macedonum, quod jure tamen
potiore feciſſes; Etiam apud Laconas equeſtre ſtudium viguiſſe, vel Dioſcuri
teſtantur, crevitque tantum, ut Pauſania teſte, omnibus tandem Græcis eô præ-
ſtiterint. Sed non in his tantùm, imò etiam in habitu originem à Lacedæmo-
niis contemplamur. Coronatus eſt Patreus; Et coronatos Lacedæmonios præ-
lium inire, Lycurgus apud Plutarchum juſſit, id quod etiam Xenophon tradit,
Legem fuiſſe aſſerens, μήδενα λακεθαιμονίων ἀστεφάνωτον ἔιναι, *ut nemo Lacedæmo-
niorum ſine coronâ eſſet:* Poſt coronam pectus intueamur! Patrenſes gravi ar-
maturâ omnium ſcientiſſimè uſos, Pauſanias Author eſt. Morem ſcilicet imi-
tabantur Achæorum, quos Χαλκοχίτωνες, Homerus vocat. Il. X. ỳ. 287. *Æreas
tunicas habentes.* Annon ex his conficitur, Equitem noſtrum, utpote qui vix la-
neâ tunicâ indutus eſt, non Patrenſium, ſed omninò Lacedæmoniorum armatu-
ram

ram exprimere? Hos enim absque togâ permansisse, & unicam tantùm in annum tunicam sumsisse, Plutarchus author est, quod in tantum invaluit, ut ne bello quidem, nisi purpuream haberent, afferente Xenophonte. Cassidem in Equite nostro vides & hastam, & apud Plinium legas, Lacedæmonios Cassidem & hastam invenisse, quod & ipsum opinionem nostram fulcit, ostenditque cum superioribus, Sole meridianô clarius, Patreum Preugenis Filium, qui ex Lacedæmonis stirpe descendit, omninò non tantùm in adversa hujus Numismatis agnoscendum esse, sed etiam in aversâ sub Equite latere, adumbrarique virtutem, quâ Jones devicit, iisque ejectis Patras condidit. De juventute non est quod moveas: de ea sunt verba Pausaniæ in Achaicis. Ἐν πάτραις δὲ ἰόντι ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἧ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πύλη κατὰ τὴν ἔξοδόν ἐστι ταύτην, καὶ ἐπιθήματα ἐπὶ τῆς πύλης ἀνδριάντες εἰσὶν ἐπίχρυσοι, πατρεύς τε καὶ πρευγένης καὶ Αθερίων, οἱ πατρέως ἡλικίαν παιδὸς ἔχοντες καὶ αὐτοὶ παῖδες εἰσί. *Patris è foro abeuntibus, quâ parte est Apollinis Ædes, porta est in eô exitu, & supra portam inauratæ statuæ eminent* Patreus, *Preugenes, Atherion,* Patrei Pueri *ætatem habentes, & ipsi Pueri.* Quàm aptè hæc ad Numisma nostrum?

Agnosco, inquit ARCHÆOPHILUS, & jam mihi videor etiam vasis interpretationem nactus, quod à tergo Equitis hujus cernimus. Quid enim est, quò minus sub eo lateat Cothon, poculum Laconicum, cujus Athenæus lib. XI. pluribus meminit, & ad Nummum appositè, *in expeditione militari utilissimum fuisse, quod facile in militum sporta ferretur, nec aqua, si fortè necesse esset impuram bibere, in eo appareret:* appositè, *eô usos esse Lacones in conviviis ob partam Victoriam: Fuisse rotundum, oris crassi, brevibus auriculis.* Ita quidem Dalechampius in versione Latinâ, respondit DULODORUS, in Græcis autem vox βραχύωτος habetur, undè nescio, an duobus auriculis Cothona insignem fuisse, probare possis: Et si non possis, nescio an in Cothone subsistere debeamus. Suidas sanè apertissimè contrarium docet. Κώθων εἶδος ποτηρίου λακονικοῦ μονώτου. *Cothon,* inquit, *genus poculi Laconici,* Unicam *aurem habentis.*

Subrubuit ARCHÆOPHILUS, opinionem suam tam firmiter excussam videns. Tandem, libenter, inquit, Tibi cedo, DULODORE, sed eâ omninò conditione, ut firmius quid adferas. Agam quod potero, inquit ille. Mensura videtur Patrensibus λάγανος, Græcis reliquis λάγυνος dicta. Audi Athenæum pag. 499. Λάγυνον δὲ μέτρου λέγουσιν εἶναι ὄνομα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς χοὸς καὶ κοτύλης. χωρεῖν δ' αὐτὸ Κοτύλας Αττικὰς δώδεκα, καὶ ἐν ΠΑΤΡΑΙΣ δέ φησι τοῦτ' εἶναι τὸ μέτρον τὴν λάγανον. *Lagenam mensuræ nomen esse volunt apud Græcos, ut Cotylam & Choa, eamque Atticarum duodecim Cotylarum capacem,* τὴν λάγανον, Patris *mensuram ejusmodi vocari tradunt.* Hanc mensuram etiam poculi usum habuisse, ex Suida constat, sub voce λάγυνος, ubi varia in Epigrammate Epitheta profert, & inter cætera μεθυσφαλὴν, quasi *ebrietate titubantem,* & Στεινώχην, *angustum guttur habentem* appellat, appositè ad Nummum, in quo lagena hæc non erecta stat, sed in latus inclinata casum minatur: Non in latum diffluit, sed in angustum guttur constringitur. Adde quod & ipsa non convivantium tantùm, sed etiam Peregrinantium instrumentum fuerit. Ex Athenæo lib. X. rem didiceris, ubi Demetrium Phalereum Crateto Cynico, σὺν τῇ πήρᾳ τῶν ἄρτων, καὶ λάγυνον πέμψαντα οἴνου, *cum pera panum etiam lagenam vini mittentem,* memorat. Quicquid sit: Lagenæ gestationem λαγηνοφορίαν dictam, imò λαγηνοφορίαν festum apud Alexandrinos fuisse, omnino hîc est notandum. Notandus etiam λαγήναρχος Hesychio teste, ὁ ἐξουσίαν ἔχων τοῦ οἴνου, *cui Lagenarum seu vini dispensandi cura commissa fuit.* Hæc ad Numisma Patrei, donec certius quid occurrat. In sequenti celebratur

AUDOLEON PÆONIÆ REX ET EQVITATUS PAEONICUS.

AUdoleontem Tu hunc? infit ARCHÆOPHILUS; At in *Thesauro Palatino* memini Te *Lydolam* ſtatuere: Memini inde Pauſaniam corrigere, apud quem non ΛΥΔΩΛΑ, ſed ΦΕΙΔΩΛΑ legitur: Memini Equam ad *Auram* referre, quæ collapsô ad carceres ſeſſore curſum peregerit, victoriamque obtinuerit. Mihi ſanè opinio de nihilo viſa non eſt, & miror, quâ ratione eam mutaveris? Apertâ, reſpondit DULODORUS, quamque non mihi adſcribo, ſed Cl. MORELLIO acceptam refero. Is enim non ΛΥΔΩΛΕ, ſed ΑΥΔΩΛΕΩΝ in Numiſmate legendum eſſe, intelligendumque Pœoniæ Regem, amicè monuit. Neſcio, an prævaleat, inquit ARCHÆOPHILUS; Primæ ſanè Literæ figura, Literæ Λ propior eſt, quàm Literæ A; Et apud Authores, Diodorum & Plutarchum, non ΑΥΔΩΛΕΩΝ, ſed ΑΥΤΟΛΕΩΝ hic Pœoniæ Rex vocatur. Diverſitas Literarum, reſpondit DULODORUS, ab aſſenſu me non dimovet; Prima enim Litera nec ipſa purum Λ videtur, ſed alterius brachii craſſities apertè arguit, obliquam virgulam ad Literam A deflectere. In diverſitate Nominis, Literarum T & Δ cognata poteſtas rem abſolvit, quæ cauſa eſt, ut inter ſe hæ Literæ haud rarò permutentur, id quod vulgò innotuit. Sanè, ut Diodoro & Plutarcho ΑΥΤΟΛΕΩΝ, ita Tzetzi Chil. 6. ΑΥΔΩΛΕΩΝ, hic Rex vocatur, qualiter & in Numiſmate. Si ita ſe res habeat, inquit ARCHÆOPHILUS, de *Audoleonte* non amplius dubitem, velim tamen ejus Hiſtoriam, expreſſique in averſa rationem Equi noſſe. Equus, reſpondit DULODORUS, Equitatûs Pæonici teſtis eſt, quem in exercitu Alexandri M. laudat Curtius L. 4. c. 9. & 12. Hiſtoriam tradit ex Diodoro Reinerus Reineccius, quem Cl. MORELLIUS allegavit. Philippi, Alexandri M. & Caſſandri temporibus vixit Audoleon. Ab Illo ſubjugatus eſt: ſub his in Macedonum fide manſit, adeò ut Ariſtonem filium Alexandro in militiam conceſſerit, à Caſſandro autem contra Autariatas fuerit defenſus. Caput Palladis excepit ARCHÆOPHILUS, gloriam militarem videtur innuere. Et hâc inſignes fuiſſe Pæones, reſpondit DULODORUS, utique ex hactenus dictis patet. Sed

AURA,
PHIDOLÆ EQVA.

Nos vocat, ne omninò ejus obliti videamur. At, inquit ARCHÆOPHILUS, annon licet & hîc dubitare? Omninò, respondit DULODORUS, imò etiam ab opinione decedere, modò pari ratione nitaris; sed inscriptio YPE annon pro Aura satis evidenter militat? Nomina Equorum, excepit ARCHÆOPHILUS, an mos fuerit Numismatibus inscribere, incertum est, indeque potius & hîc, vel Virum quendam Illustrem, vel etiam urbem intellexerim. Subscribam, inquit DULODORUS, modò alterutrum determines. Si non, patieris pro Aura me aliquantisper sentire; Neque enim Nomina Equorum Numismatibus exprimere, olim moris fuisse, probare difficile erit. Unicum Numisma Morellianum rem conficit, in Specimine nobilissimo Tab. III. n. 3. De Aura nota est Pausaniæ Historia. Subit

TAURION
RERUM REGIARUM
IN PELOPONNESO PROCURATOR.

HUjus Nummi, inquit ARCHÆOPHILUS, Prototypon videndi jamdudum cupidine ardebam. Nimis audacter in eo Taurionem mihi videbaris agnoscere, quòd simillimi, ut ipse fateris, apud Parutam Hieroni tribuantur. Nummus ipse, respondit DULODORUS, rem facilè dijudicabit. Eum ecce! satis integra adhuc literarum serie conspicuum. Quid ais? ARCHÆOPHILE, Verum est, inquit Ille. Taurion expressè legitur, adeòque in tantum desiderio satisfeci. Ad res in eo contentas transeundum. De capite disquirere libet, an ipsius Taurionis sit? an vero Regem aliquem ob oculos ponat? Diadema certè Regem potiùs demonstrare videtur. Si Regis hæc effigies foret, respondit DULODORUS, omninò vel Antigoni esset, vel Philippi, horum enim vices Taurion in Peloponneso sustinuit. At neutriûs esse, demonstrat & Antigoni

tigoni Numiſma, & Philippi Juventus. Illud imberbem exhibet, hæc cùm imperium Philippus ſuſciperet, tanta fuit, ut etiam ab inimicis contemneretur. Hæc cùm ita ſint, utique planum eſt, Regum aliquem hîc agnoſci non poſſe. At nec Taurion poteſt, regeſſit ARCHÆOPHILUS. Quid enim? an Procurator rerum Regiarum ſtatim Diademate ſe exornet? Diadema, reſpondit DULODORUS, licet communiter quidem Regiæ poteſtatis inſigne fuerit, ſupremos tamen etiam militiæ duces id geſtaſſe, Paſchalius de Coronis agnoſcit. Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed vereor ut aſſertum ſtabilire poſſit. Exempla enim, quæ attulit, rem non evincunt. De Xerxe dubitari poteſt, cùm non tàm exercitûs Dux, quàm Rex fuerit. Annibal magis ad rem faceret, ſi verum eſſet, quod Ariſtide Mileſio authore Plutarchus in Parallelis memorat, *Fabium* ſcil. *Maximum, poſt amiſſos trecentos milites, quos duxerat adverſus Annibalem, accepto lethali vulnere, in ipſum Annibalem vehementi curſu concitatum, eique ablatô DIADEMATE, ibidem oppetiiſſe.* Sed Ariſtidem ipſe Paſchalius pro Græculo nugatore habet. Quid dicis? DULODORE. Id quod Nummus ſuggerit, inquit Ille; Diadema enim adeò clarum non eſt, ut non etiam abeſſe credi poſſit: Si tamen adſit, Caput, ſi non Taurionis, tamen Neptuni eſſe poſſe, cujus in adverſa tridens viſitur. Capillorum horror opinioni ſuffragatur, & Diadema non tantùm Imperium Maris deſignat, ſed & in Neptuno Gentis Pompejæ occurrit, uti ſupra inter Gemmas vidimus.

Tridentem, inquit ARCHÆOPHILUS, ad Neptunum reſpicere, indubium eſt. Rationem memini Tibi Vota eſſe, quæ Taurionem feciſſe auguraris, cùm Demetrium Pharium, ex Cycladibus Cenchrias appulſum, ad ferendum Achæis auxilium induxiſſet, ſumtusque Lemborum per Iſthmum trajiciendorum in ſe recepiſſet. Nec abs re; Notum enim eſt, in nobili de Corintho cum Sole controverſia, arbitro Briareo, Neptuno Iſthmum adjudicatum fuiſſe. Ratio ſufficiens eſt, ſubjecit DULODORUS, ſed aliam adhuc ſuppeditat Pauſanias. Neptuni templum, cum ſigno marmoreo, is in Orchomeniorum vetere oppido fuiſſe memorat. Quid hoc ad Nummum? regeſſit ARCHÆOPHILUS. Multum omninò, reſpondit DULODORUS: Nam apud Polybium legimus, Antigonum, qui Taurionem rerum ad Reges Macedoniæ ſpectantium procuratorem conſtituerat, Peloponneſo decedentem, Orchomenum, vi à ſe captum, Achæis non reſtituiſſe, ſed ſibi vindicaſſe & retinuiſſe, eô conſiliô, ut non aditum tantùm liberum in Peloponneſum haberet, ſed & mediterranea cuſtodiret, Præſidii ejus ope, quod in neceſſario apparatu Orchomeni futurum eſſet. Ex his utique conſtat etiam Taurionem Orchomeni præfecturæ ſuæ ſedem habuiſſe, adeoque non abs ratione Urbis illius Numen, Numiſmati ſuo impreſſiſſe. Cæterùm Taurion non tantùm ſumtus in Lembos per Iſthmum trajiciendos in ſe recepit, ſed & à Timoxene Achæorum prætore ad expugnandum caſtellum Clarium aſſumtus eſt, cum Arato Patras abiit, cum eodem in agro Clitoriorum conſedit, ad Caphyas ab Ætolis victus eſt, Præſidium militum Phialiam miſit, ad Arati inſtantiam Equites Peditesque paravit, quæ omnia Polybius paſſim. Nos in Siciliam tranſmittimus, ubi

GELO

GELO
SYRACUSANORUM, HERCULEI POPULI, REX,
EIUSQVE LEONINUM
& robur & clementia

Se contemplationi ſiſtunt. Similia huic Numiſmata, inſit ARCHÆOPHILUS, etiam apud Parutam me vidiſſe memini; ſed ibi non Geloni Regi, ſed ipſis Syracuſis tribuebantur, & me judice rectè; Licet enim caput Diadematum in iis appareat, quod Regis alicujus eſſe poteſt. Inſcriptio tamen in ambiguo relinquit, an Regis alicujus hoc caput ſit, an vero Herculis? cujus in averſa monumenta viſuntur. Ne Herculi hoc caput tribuam, reſpondit DULODORUS, non tam Diadema facit, quam lineamentorum cum Gelone convenientia. Confer Numiſmata ejus, & apud Goltzium, & apud Parutam exſtantia. Eadem Naſi, eadem Frontis, eadem Oris, imò & Menti eſt delineatio. Et quid ſubjecta Leoni litera Γ. annon Gelonem apertè demonſtrat?

Id crederem, inquit ARCHÆOPHILUS, ſi eadem etiam apud Parutam occurreret; Sed ibi in uno Σ, in alio AKP, in reliquis nihil cernitur: Apertô teſtimoniô, literam Γ ad Gelonem reſtringi non debere, ſed fortè locum ſignati Numiſmatis indicare, Γ quidem Gelam, Σ Syracuſas, AKP Agrigentum. Tres Urbes memoras, reſpondit DULODORUS, quibus imperitabant, vel ipſe Gelo, vel Gelonis Frater Hiero, vel Socer Theron: quâ ratione opinio mea nondum vacillaret; Sed notandum arbitror, Numiſma non poſſe ſimul & Gelæ & Syracuſis percuſſum eſſe, cùmque Syracuſanorum nomen apertè in eo legatur, literam Γ non Gelam denotare poſſe, ſed omninò Gelonem Syracuſanorum Regem. Alia ratio eſt in Numiſmatibus, in quibus locô literæ Γ, vel litera Σ, vel monogrammon AKP occurrit. Litera enim Σ à voce Syracoσίων non abit, nec inſolitum eſt, idem Urbis nomen in utraque Numiſmatis parte ſignari. Exemplum eſt in duobus aureis hujus ipſius Urbis, apud Parutam, & pluribus aliis apud eundem & Goltzium. Monogrammon AKP fateri poſſum ad Agrigentum pertinere, nulla enim Syracoσίων in eo mentio eſt. Numiſmata reliqua, in quibus litera nulla viſitur, Deorum inſignia exhibent; In nonageſimo nono eſt *Arcus Dianæ*, peculiaris Syracuſanorum Numinis: In centeſimo *Fax Cereris*, cui utpote Siciliæ Præſidi, Gelo templum memoratur extruxiſſe. In centeſimo primo *Sol*, & in centeſimo quarto *Tripos*, uterque Apollini dicatus, cui ob victorias dona miſit, adeò ut nec hinc contra Gelonem argumentum deduci poſſit, ſed omnia potiùs pro eo militent.

Sed quid Leo ad Gelonem? reſpondit ARCHÆOPHILUS, quid Clava? Neque enim Gelo, vel Herculem imitatus, vel etiam Leonem confeciſſe

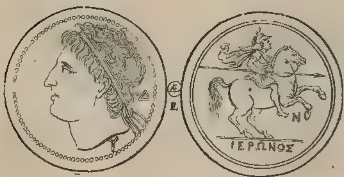
legitur. Lupum potiùs ſignare debuit, quem imperii auſpicium memoratur habuiſſe. Clavam Herculis, reſpondit DULODORUS, ſi non ad cultum Herculis referas, quem Syracuſis haud ignobilem fuiſſe, ad eorum Numiſmata docebimur, referes omninò ad Gelonis virtutem, qui Herculis inſtar, infeſta Patriæ agmina non ſemel proſtravit, Urbemque Siciliæ principem, haud degener Filius, tanquam ex integro condidit. Leonis duplex ratio eſſe poteſt. Vel Carthaginenſes ſub eo contemplaberis, vel ipſum Gelonem. Conſtat Libyam Leonum frequentiâ celebrari, & ſi Diodorum audis, Gelonis virtute effectum eſt, ut Sicilia, cujus caput Syracuſæ erant, totam ſub ditione Libyam habere videretur. Quid concinnius ad Nummum dici poteſt, in quo Leo, nequicquam rugiens ſub clava Herculis vagatur? Nonne Syracuſanos hoc ſchemate & ſuam originem, felicitatemque, Regisque ſui ſimul & virtutem & gloriam eleganter arbitraberis expreſſiſſe?

Eleganter, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc excogitata ſunt, ſed an verè, de eo adhuc diſceptari poſſet. Fateor, regeſſit DULODORUS; neque enim rem aſſero ut certam, ſed ut probabilem. Id fatum Antiquitatis eſt, ut non ſemper demonſtrationibus effulgeat, ſed interdum neceſſe habeat, etiam conjecturis acquieſcere. Si ſuperior minùs placet, En aliam! Dixi ſub Leone etiam Gelonem intelligi poſſe, non tantùm quòd leoninô robore is in hoſtes progreſſus fuerit, ſed etiam, quòd leonis inſtar ei ſuffecerit hoſtes proſtrâſſe. Carthaginenſibus, cùm Exercitum eorum ad Himeram concidiſſet, adeòque gentem ſubjugare poſſet, pacem tamen integram conceſſit, idque conditionibus adeò non duris, ut ipſi, Diodoro teſte, τῆς σωτηρίας παραδόξως τετευχότες, *præter ſpem ſalutis compotes*, in poſtulata non tantùm libenter conſentirent, ſed centum inſuper Talentis Damaretam Gelonis Uxorem donarent. Eâdem clementiâ etiam erga Anaxilam uſus eſt, eâdem etiam contra reliquos, qui à Carthaginenſium partibus ſteterant. Poſt obtentam victoriam, cùm ultionis poteſtas eſſet, tamen amicos habere maluit, quam hoſtes.

Id ſcio, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſed ſi eò pertinet Leo, quomodo is ſub clava? Annon potiùs Leonem ad Herculem referas? aut etiam ad Leontinos, quorum in Numiſmate Leo occurrit? præſertim cùm Gelo, Herodoto teſte, ſub Hippocrate adhuc, inter cœteros etiam contra Leontinos belligerante, totius Equitatûs Præfectus fuerit, exſtiteritque jam tum ἀνὴρ λαμπρότατος, *Vir præclariſſimus*. Cùm hoc ante ſuſcepta Regiæ celſitudinis inſignia factum ſit, reſpondit DULODORUS, vix eſt ut aſſentiri poſſim. De Hercule res probabilior foret, quanquam nec ratio deſit, quâ clavam ſuper Leonem, Gelonis typum, interpreter. Quid enim, ſi Gelo ſub Tutela Herculis fortitudinem exercens hîc adumbretur? Quid ſi, ut ſub Leone Gelo, ita ſub clava Syracuſani lateant, Herculis progenies? Modeſtia Regis, quâ tot victoriis inclytus, tot palmis onuſtus multitudini ſe ſubmiſit, uti apud Diodorum videre eſt, nihil non ſuadere videtur. Succedit

HIERO

HIERO DEINOMENIS FILIUS CERTAMINUM EQVESTRIUM VICTOR, Bellicaque virtute insignis.

MEritò, inquit ARCHÆOPHILUS, denuò hujus Numismatis mentionem facis. Ea enim, quæ in Thesauro Palatino attulisti, an satisfaciant, valde dubitavero. Inscriptionem opinionis tuæ fulcrum adducis:

Σόν ποτε νικήσας, Ζεῦ Ὀλύμπιε, σεμνὸν ἀγῶνα
  Τεθρίππῳ μὲν ἅπαξ, μουνοκέλητι δὲ δὶς,
Δῶρ' Ἱέρων τάδε σοι ἐχαρίσσατο; παῖς δ' ἀνέθηκε
  Δεινομένης πατρὸς μνῆμα Συρακοσίου.

Juppiter Eleo rediit qui pulvere victor,
  Quadrigaque semel, injuge bis & Equo.
Voverat hæc Hieron: Natus monumenta parentis,
  Dinomenis posuit clara Syracusii.

Ex hac inscriptione, inquis, Hieronem bis Celete in Olympicis Victorem exstitisse discimus, qualis Victoria cùm in nostro Nummo expressa sit, figura hæc equestris ipsius Hieronis decurrentis statua, & in memoriam unius illarum Victoriarum signata credi debet, nec fides habenda Doctissimo aliâs Antonio Pisoni, qui Tarantem Neptuni Filium hunc arbitratur. De Tarante quidem facilè subscripsero; at de Hierone quæsô, quî persuadebis? Quidni poterit etiam addici HIERONI Tyranno Atheniensium, quem inter triginta à Lysandro Urbi impositum, Xenophon memorat? Quidni etiam Priennensium Civi, qui Pausania in Achaicis teste, patriam suam maximis damnis affecit? Fragilia hæc sunt, respondit DULODORUS. Merita opinionem diluunt. Ea cum infanda fuerint, credibile non est, publicô in vulgus monumentô fuisse honorata.

Si hos rejicias, regessit ARCHÆOPHILUS, admittes tamen Hieronem Hieroclis Filium, qui non tantùm Siciliæ Rex fuit, non minus ac Filius Deinomenis, sed etiam bellicis artibus illustrissimus habetur. Nosti Victoriam ad Longanum fluvium, quâ Mamertinos contudit, Regiumque Diadema meruit; Nosti statuas etiam huic positas, Equestrem unam, alteram verò Pedestrem, opera Miconis Syracusii, quas Patri posuisse Filios, idem Pausanias author est. Nonne res ad Numisma quadrat, in quo Equestris statua visitur? Nonne ad elogium αἰχμητοῦ *hastæ periti*, sive *bellicosi*, quod Theocritus ei tribuit, cùm hastam in Nummo torqueat, idque ad descriptionem Syracusiorum, quos *medias lanceas gestasse*, interque eos *Hieronem superioribus parem Heroibus armatum, cumque*

Equinis Galeam operientibus jubis, idem Bucolicus meminit? Acriter pugnas, refpondit DULODORUS, Video neque Parutæ neque Goltzii, neque cujuscunque aliûs Antiquarii in contrarium fufficere authoritatem, licet communi hactenùs confenfu Deinomenis Filio hoc Numifma tribuerint, & vix effet, quô impetum fuftinere poffem, nifi Nummus ipfe certitudinem affunderet. Literas ibi vides Υ. & Δ. Has quomodo interpretaberis, fi non Υἱοῦ Δεινομένου, Filii Deinomenis? quô pofitô, utique nemo dubitare poteft, quin Hieronis primi hoc Numifma fit, ejusque Νίκαι, *Victoriæ*, fub adverfæ Equite lateant? Nofti ARCHÆOPHILE, non tantùm infcriptionem à me in Thefauro Palatino allatam, fed etiam Pindarum Hieronis noftri victorias celebrare, non Olympicas tantùm, fed etiam Pythicas: non κέλητι tantùm, five *equô defultoriô*, fed etiam ἅρματι, *curru*. Leguntur cantilenæ in Olympicis No. I. in Pythicis N. I. II. & III. ex quibus fimul difcimus, Equum Hieronis *Pherenicum* appellatum fuiffe. Audi verba in Olympicis:

'Αλλὰ Δωρίαν ἀ-
πὸ Φόρμιγγα πασσάλου
λάμβαν', ἔι τι τοὶ Πίσας τὲ
καὶ ΦΕΡΕΝΙΚΟΥ χάρις
νόον ὑπὸ γλυκυτά-
ταις ἔθηκε Φροντίσιν.
ὅτε παρ' 'ΑλΦεῷ συτο, δέμας
ἀκέντητον ἐν Δρόμοισι παρέχων,
κράτει δὲ προσέμιξε δεσπόταν,
Συρακόσιον ἱπποχάρμαν
βασιλῆα.

Sed doricam
Citharam à clavo
accipe, fi qua Tibi Pifæque
& PHERENICI gratia
animum dulciffi-
mis fubjecit cogitationibus,
quando apud Alpheum con-
citus porruit, corpus exhibens
non ftimulatum incurfibus,
victoriæque admovit Dominum
Syracufium Equis gaudentem
Regem.

Adde verba ex Pythicorum tertia, quæ ita habent.

Ει κατέβαν ὑγίει-
αν ἄγων χρυσέαν,
κῶμόν τ' ἀέθλων Πυθίων,
ἄιγλαν στεΦάνοις
τοὺς ἀριστέυων Φερένι-
κος ἕλε Κιῤῥᾳ ποτὲ.

Si afcendiffem fanitatem
afferens auream,
celebrationemque certaminum Pythiorum,
quæ effet fplendor coronis,
quas vinces PHERENICUS
accepit Cyrrhæ aliquando.

Quid ais? ARCHÆOPHILE, Nonne hæc ad Nummum appofitè?

Si Chronologia conveniret, refpondit ARCHÆOPHILUS, facilè acquiefcerem. Sed pace Tuâ dixerim, Victorias Olympicas Hieronis Dinomenis Filii, hoc in Nummo, Diadema excludere videtur. Diadema Regem apertè demonftrat; At Hiero, cùm Victorias fuas obtineret, Rex nondum fuit. Rex factus eft annô tertiô Olympiadis feptuagefimæ fextæ, fed in Olympicis celete vicit Olympiade feptuagefimâ tertia, in Pythicis autem Pythiâ vigefimâ fextâ, quæ cum anno tertio Olympiadis feptuagefimæ tertiæ incidit: & iterum Pyth. vigefimâ feptimâ, quæ incidit cum anno 3. Olymp. 74. De curru quam obtinuit Pyth. 29. cum anno 3. Olymp. 76. incidente, ad Nummum noftrum quæftio non eft. Vides DULODORE, Diadema Victorias κέλητι obtentas excludere, adeòque non leve dubium effe, annon literæ Υ. & Δ. aliter explicari debeant. Nihil moves, refpondit DULODORUS, idem enim hoc effet, ac fi Pindari Odas in dubium vocares, eò quod Hieronem Βασιλῆα. *Regem*, vocat Ol. 1. & Pyth. 3. qui tamen, cùm Victorias obtineret, Rex nondum fuerit? Quæsò, ARCHÆO-

ARCHÆOPHILE! Nonne & Pindarus & Numiſma Hieronis Victorias, annis quibusdam, poſtquam obtentæ fuerant, potuerunt celebrare? Atqui nihil communius fuit, vel ipsô Antiquitatis teſtimoniô. De Pindaro ita ſentit ejusdem ſcholiaſtes, quidni etiam nos de Numiſmate? Scholiaſtæ authoritas, refert ARCHÆOPHILUS, rem non conficit. Pindarus aliter excuſari poteſt, ex duplici ſcil. vocis Βασιλῆος ſignificatione, conſtat enim eô vocabulô non ſemper Regem electum aut confirmatum indigitari, ſed etiam Regiâ ſtirpe natum, imò & principem, ſeu hominem primarium, qualis Hiero etiam fuit, antequam Fratri in Syracuſanorum Regno ſuccederet. Non eadem ratio Diadematis eſt; Hoc enim, ubi quæsò niſi regibus tribuitur? De Diademate, reſpondit DULODORUS, ad Taurionem dictum eſt. Ad Hieronem obſervandum, etiam antequam in Regnum Syracuſanorum ſuccederet, jam Gelæ Tyrannum fuiſſe, adeòque Diadema geſtâſſe: Notandum Victoriam Celete obtinuiſſe, non tantùm ante fratris mortem, ſed etiam poſtquam fratri ſucceſſiſſet, eôdem ſcilicet annô, quô & mortuus eſt, Olympiade videlicet 78. Utrumque demonſtratum dabo. Hoc ex Pindari ſcholiaſte, cùm de ea Victoria, quam Olymp. 73. obtinuerat, locutus eſſet, ſubjicit, *συνέβη δὲ αὐτὸν νικήσαντα καὶ τὴν οή. Ολυμπιάδα ἐν ταύτῃ τελευτῆσαι.* Quibus ex verbis ſimul & inſcriptionem ſupra ex Pauſania allatam intelligere licet, in qua expreſsè dicitur: *Equo κέλητι in Olympiis Hieronem bis victorem extitiſſe.* De Gelæ Tyrannide, non authores tantùm, ſed & ipſa Gelenſium Numiſmata teſtantur. Duo videas & apud Goltzium & apud Parutam, in quibus hinc Minotaurus, cum ſubſcr. ΓΕΛΑΣ & inde eques nudus cum ſubſcriptione ΙΕΡΩΝ viſitur, imò etiam eſt cum capite Diademato, qualiter & in propoſito.

De Diademate, inquit ARCHÆOPHILUS, nihil habeo quod ulterius moneam, ſed de ſtatua Equeſtri Numiſmata Gelenſium me turbant. Ut ipſe fateris equitem nudum ea exhibent; at in propoſito eſt armatus, Regiaque chlamyde inſignis. Quid inde, ſubjecit DULODORUS? Quid? reſpondit ARCHÆOPHILUS, ſi non, Nummum hunc, ſi ad ludos Olympicos referri debeat, etiam figuram nudam exhibere debere, vel ipſius Hieronis, vel ſaltem pueri cujusdam; Id enim de ſtatuis equeſtribus Hieronis in Elide poſitis memorat Pauſanias. Neſcio an ratio me feriat, reſpondit DULODORUS, ab initio enim dixi, non tantùm Victoriam Olympicam, ſed etiam fortitudinem bellicam hîc intelligi debere. De ea certè eſt graviſſimum Pindari teſtimonium, Od. 2. Pyth.

Νεότατι μὲν, ἀ- ρήγει θράσος δεινῶν πολέμων; ὅθεν Φημὶ καὶ σε τὰν ἀπεί- ρονα δόξαν εὑρεῖν, τὰ μὲν ἐν ἱπποσόαισιν ἀνδρά- σι μαρνάμενον, τὰ δ' ἐν πεζομάχαισι.	*Juventuti tuæ, ô Hiero,* *auxiliatur audacia gravium bellorum:* *cenſeo etiam Te tam immen- (unde* *ſam gloriam inveniſſe,* *Cum inter EQVESTRES viros* *pugnantem, tum inter* *Pedeſtres.*

Vides ARCHÆOPHILE, rationem mihi conſtare, nec opus arbitror, ulterius Numiſmati immorari. Vocat nos ejusdem

HIERONIS
ET PIETAS ET CURRULE STUDIUM.

NUmiſma hoc adeò rarum non eſt, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, nec video, quid cauſæ eſſe poſſit, ut denuò proponatur. Dubium quod de *Bigis* moviſti, cùm tamen & inſcriptio & Pindarus *Quadrigis* Hieronem viciſſe aſſerant, ſolidè mihi videris ſolviſſe, conveniente Monogrammate AP in Numiſmate cum titulo Odarum Pindari, quô Hieronem Ἅρματι *Curru* viciſſe docemur, adeò ut facilè credas, & Pindarum & Inſcriptionem, Poëticâ licentiâ, aliud Currûs genus pro alio poſuiſſe, aut ſi non Victoriam Pythicam, ſaltem Olympicam hîc intelligi debere, cujus ſcholiaſtes Pindari meminit, aſſerens: Secundum quoſdam Hieronem Ἅρματι ſive *Curru* viciſſe; Ἅρμα certe Heſychio non tantùm ὄχημα & καροῦχα dicebatur, ſed & δίφρος, quod pro *Bigis* ſumi debere, ipſa vocis etymologia evincit. Vocabulum Ἅρμα, reſpondit DULODORUS, rem non conficit, licet enim negare non auſim, pro quocunque Currûs genere ſumi poſſe, tamen in Olympicis & Pythicis Ludis id locum habere nemo facile dixerit, duo enim his potiſſimùm innotuére genera Ἅρμα & ξυνωρίς. Ἅρμα idem fuit quod τέθριππον *Quadrigæ*, id quod ex Pindaro & Pauſania, collataque cum Pindari ſcholiaſte Inſcriptione indubium eſt: Ξυνωρὶς fuit idem, quod δίφρος ſive Bigæ, quod ad Gemmam demonſtratum dedi, & latius probat doctiſſimus Faber in Agoniſtico Lib. III. p. 606. ſeqq. Hæc cùm ita ſint, intelligis opinor, vocabulum Ἅρμα, quod Odis Pindari impoſitum eſt, ad Bigas in Numiſmate noſtro expreſſas, nihil omninò facere, idque eò certius, quòd Monogrammon AP apud Parutam etiam ſub Equite viſitur, apertô teſtimoniô, nec ipſum de Curru ſumi debere. Sed Princeps argumentum, quod Bigas has nec ad Olympicas, nec ad Pythicas Victorias pertinere perſuadet, eſt, quòd Hieronis tempore Bigæ, ſive ξυνωρὶς, nec in Olympicis, nec in Pythicis fuerint receptæ. Floruit Hiero circa Olymp. 73. Pythicas 26. ad Olymp. 78. Pyth. 30. at ξυνωρὶς, Pauſania teſte, in Olympiam recepta eſt Olymp. 93. in Pythicam autem 48.

Si res ita ſe habet, inquit ARCHÆOPHILUS, ſi nec ad Olympicas, nec ad Pythicas Victorias hoc Numiſma pertinere poſſit, velim ſcire, quò igitur referas? Jam ab initio dixi, reſpondit DULODORUS, & Pietatem & Currule Hieronis ſtudium hîc adumbrari. Pietatem cernis in capite, ſive Cereris, ſive Proſerpinæ; Hæ enim non tantùm Syracuſis & in univerſa Sicilia, ſed etiam Hieroni ipſi tantâ ſuperſtitione colebantur, ut non dedignatus fuerit ſacrorum earum Antiſtitem ſe ferre. Audi ſcholiaſten Pindari ad Od. VI. Olymp. λέγεται ὁ Ἱέρων τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης Ἱεροφάντης. Quid clarius ad Nummum dici poteſt? Locus apprimè quadrat, inquit ARCHÆOPHILUS, non ad adverſam tantùm ubi Ceres, ſed etiam ad averſam, in qua Virgo Bigas agitat, quam Proſerpinam ritè dixero; jam enim ſubit memoriam Pindarus ipſe, qui dictâ Ode non tantùm Hieronis

ronis Pietatem decantat, ſed & Proſerpinam λέυκιππον vocat, idque ideo, quòd ut ſcholiaſtes ait, poſt raptum, albis equis à matre in cœlum fuit reducta. Verba ſubjicio.

Ἔιπον δὲ μεμνᾶσθαι Συρα-	*Jube autem meminiſſe Syra-*
κουσᾶν τε καὶ Ὀρτυγίας,	*cuſarumque & Ortygiæ,*
τὰν Ἱέρων καθαρῷ σκάπτῳ διέπων,	*quam Hiero ſincero ſceptro adminiſtrans,*
ἄρτια μηδόμενος, Φοινικόπεζαν	*recta meditans, rubripedem*
Ἀμφέπει Δάματρα ΛΕΥ-	*colit CEREREM, albosque haben-*
ΚΙΠΠΟΥ τε θυγατρὸς ἑορτὰν.	*tis equos FILIÆ feſtum.* &c.

Ubi Scholiaſtes: Λευκίππου τὲ θυγατρὸς. ἀπὸ κοινοῦ, τὸ ἀμφέπει, καὶ τῆς λευκοὺς ἵπ πους ἐχοῦσης θυγατρὸς αὐτοῦ. λέγει δε τῆς κόρης. Λέυκιππον δε ἔιπεν, ἐπειδὴ λέγεται μετὰ τὴν ἁρπαγὴν ἡ κόρη ἣν ὑπέστη ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος ἑυρεθεῖσα λοιπὸν ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς Δήμητρος, λευκοπώλῳ ἅρματι, ἀνήχθη ἐις τὸν Ὄλυμπον πρὸς τὸν Δία. Vides DULODORE, me non fruſtrà opinionem hanc fovere, & forſitan eodem retuleris etiam equum marinum, qui retrò Cererem viſitur. Neutrum mihi perſuades, reſpondit DULODORUS; Non primum, cùm Scholiaſtes expreſsè dicat, à Matre reductam fuiſſe, cùm tamen non duæ figuræ appareant, ſed una tantùm, quæ flagello equos laceſſit, eôdem planè modô, quô & in Philippi Numiſmatibus vidimus; Non ſecundum, quòd equus marinus nullô modô, vel Cereri, vel Proſerpinæ dicatus ſit, ſed omninò ad Neptunum referri debeat. Si Dea aliqua in averſa hujus Nummi expreſſa eſſet, quidni videretur Artemis, ſive Diana, quam & Monogr. AP. evinceret? Cùm conſtet, Hieronem in Ortygia Inſula, quæ Dianæ ſacrata fuit, ἱπποτρόφειαν habuiſſe? Id enim claris verbis aſſerit Pindari Scholiaſtes, ad Od. II. Pyth. Cùm conſtet Hieronem Ἐυάρματον, *Currûs aptandi peritum*, ipſi Pindaro dictum eſſe:

Ἐυάρματος Ἱέρων ἐν ᾇ κρατέων	*Curru vincendi artifex Hiero, in qua*
Τηλαυγέσιν, ἀνέδησιν Ὀρ-	(τετραωρίᾳ) *vincens,*
τυγίαν στεφάνοις	*eminùs fulgentibus redimivit Or-*
ποταμίας ἕδος Ἀρτέμιδος.	*tygiam coronis,*
τᾶς ὀυκ ἄτερ, κείνας ἀγαναῖσιν ἐν	*fluvialis ſedem Dianæ,*
χερσὶ ποικιλανίους	*qua non ſine, illius agilibus in*
ἐδάμασσε πώλους.	*manibus, pictis habenis ornatos*
	domuit pullos.

Adeò ut jam obſcurum non ſit, Monogrammon AP. ad Artemida pertinere, tam in noſtro Nummo ſub Bigis, quàm in Nummo Parutæ ſub Equite.

ARCHÆOPHILUS, locô penitiùs trutinatô, at inquit, hic non *Bigarum* mentio eſt, ſed ut ipſe fateris Τετραορίας *Quadrigarum*. Verum eſt, reſpondit DULODORUS, loquitur enim de Victoria Pythica, quàm omninò Quadrigis obtinuit, id autem non obſtat, ut etiam *Bigis* in Sicilia ſe exercere, imo etiam in ſolennitatibus Victorias iis reportare potuerit; Id enim Numiſmata abundè teſtantur, in quibus & Bigæ & Trigæ, non à fœminis tantùm, ſed etiam à Victoriis agitantur. De Bigis ſanè nec ipſe Pindarus inficiatur, cujus locum eò libentius adſcribo, quò apertius ſimul etiam de Neptuno docet; cui uti jam dudum in vulgus patet, Equus Marinus ſacer eſt. Audiamus Lyrici verba. Ita habent d. Od. II. Pyth.

Ἐπὶ γὰρ ἰοχέαιρα παρ-	*Nam Sagittis gaudens vir-*
θένος περὶ διδύμα,	*go, manu geminâ,*
ὅ, τ' ἐναγώνιος Ἑρμᾶς	*Præſesque certaminum Mercurius,*
Ἀιγλᾶντα τίθησι κόσμον	*ſplendentem imponit ei ornatum,*

ξεστὸν

ξεστὸν ὅταν ΔΙΦΡΟΝ	*Politas quando ad BIGAS,*
ἐνθ' ἅρματα πεισιχάλινα καταζευ-	*& ad currus habenis obedientes jun-*
γνύῃ σθένος ἵππειον	*xerit robur equinum,*
ορσοτρίαιναν εὐρυβίαν καλέων θεόν.	*Tridentis impulsorem & latè*
	potentem invocans Deum.

Vides ARCHÆOPHILE, me non absque authoritate loqui, indeque Numismati me satisfecisse confido. Subit

AGATHOCLES,
QVI
TROPÆUM DE POENIS EREXIT.

Agathoclis effigiem, inquit ARCHÆOPHILUS, hoc in Numismate non video. Forsitan ideò fuerit omissa, quòd, Æliano in Varia Historia teste Lib. XI. c. 4. perquam ridiculo, & turpissimo capite fuerit. De Sene hoc notat Ælianus, inquit DULODORUS, id quod ex calvitie planum est, quam Myrteâ coronâ texisse dicitur. De juvene & ætate virili Justinum & Diodorum prætuleris, quorum alteri *formâ & corporis pulchritudine egregius*, Lib. XXII. c. 1. alteri ὄψιν εὐπρεπὴς, *formâ elegans*, audit: & quid? annon Agathoclis effigies apud Goltzium prostat? Cur in proposito eam non videas, alia ratio esse potest, ut scil. Victoriam non sibi, sed Proserpinæ adscribere videretur, quam in adversa cernimus. Proserpinæ? subjecit ARCHÆOPHILUS; at spica ipsam Cererem, videtur indigitare. Non ipsam Cererem, respondit DULODORUS, sed Cereris Filiam, id enim appositum vocabulum κόρας arguit, qualiter Proserpinam dictam ex Plutarcho, de facie quæ in ore Lunæ apparet, item ex Xenophonte L. VI. Rerum Græcarum constat. Proserpinam certè spiceâ coronâ insignitam, non minus ac Cererem, ex Nummis docemur, & Siciliam ei sacram fuisse, testimoniis & Poëtarum & Historicorum patet, cùm illi pro anacalypteriis hanc Insulam Proserpinæ datam cecinerint, hi autem solenni quotannis Panegyri à Syracusanis cultam memorent: Quibus positis utique planum est, Numismati Regis Siculi non aliô fine impressam, quàm ut Victoria adversæ hujus Deæ auxilio adscriberetur.

Victoriam, inquit ARCHÆOPHILUS, ad eam Te memini retulisse, quam in Africa Agathocles obtinuit, paulò ante, quàm cum Ophella Cyreneorum Regulo societatem iniret, idque ideò, quod Agathoclem tunc, profligatis & Carthaginensibus & Barbaris, Tropæum fixisse Diodoro memoretur, id quod in Nummo Victoria facit. Fateor rationem futilem non esse, cùm tunc nec nomen Regium adhuc assumsisset, quod ideò & in Nummo credi potest omissum esse; quanquam res indubia non sit, constat enim etiam alias Victorias, & quidem in Sicilia, cujus signum in Nummo habetur, Agathoclem obtinuisse. Et quid si dicam Victoriam hanc ad eam referendam, quam contra Deinocratem Exsulum Ducem ad Galeriam obtinuit, eò quòd eâ elatus Syracusasque regressus, nobilissima

lissima manubiis fana exornâsse, eidem Diodoro memoretur? Si templum in Nummo exstaret, reposuit DULODORUS, subscriberem: Eô absente, potiùs aperto historiæ testimonio adhærendum decerno. Trinacriæ signum non rem in Sicilia gestam, sed Nummum ibidem percussum arguit, quò quantâ lætitiæ pompâ Victorias Africanas nunciaverit Agathocles, vel inde constat, quòd Diodoro teste, Bomilcare in Africa devictô, nuncii ad hoc Syracusas missi, *Coronati* & *Pæana canentes* Urbem advecti memorantur. Sed hæc antequam Regium nomen Agathocles assumeret In sequentibus prodit

AGATHOCLES REX.

UTrinque fulmen in aversa visitur, sed illi Diana Servatrix, huic Minerva apponitur. Diana Servatrix, inquit ARCHÆOPHILUS, an Agathoclis? Id inscriptio videtur arguere, respondit DULODORUS, eô modô, quô in Numismate infrà adferendo ΣΩΤΕΙΡΑ ΣΥΡΑΚΩΣΙΩΝ dicitur.

At nisi fallor, regessit ARCHÆOPHILUS, olim non hoc statuebas, sed Dianam, providente Agathocle, Syracusanos servaturam? idque ideò, me quidem judice, non abs ratione, quòd Dianam Lyen in Sicilia cultam, idoneô Authorum testimoniô constet, inde nomine ei impositô, quòd gravi morbô Siciliam aliquando solvisset. Ad Numisma Syracosiων, respondit DULODORUS, ratio indubia est, ad Agathoclis autem, ad Regem restringi debet; cùm enim sæpissimè is de fortunis suis periclitatus fuerit, quidni hoc Numismate ritè Dianæ credatur pro Salute, vel gratias fuisse testatus, vel etiam vota concepisse? Quidni & Minervæ? fulmen sanè non tantùm Providentiæ, sed & Regiæ potentiæ symbolum est, quam post exantlatos tot fortunæ iniquioris impetus Agathocles, etiam nonagenariô major, sibi visus est asseruisse. Sed Deos scelerum ultrices quis effugiat? Cùm sacrilegio se pollueret, irâ Vulcani memoratur confectus. Vixit sub eo

DEINOCRATES
DUX ET EXULUM ET AGATHOCLIS.

QVî Deinocrati vindicare possis hoc Numisma, non assequor, inquit ARCHÆOPHILUS; video quidem inscriptionem DEINO, sed eam si

non potiore, tamen eâdem ratione etiam de Deinomene, de Deinoſthene, de Deinolocho interpretari poſſem. Deinolochum ex Elide oriundum, per quietem ſibi viſa eſt Mater, coronatum in complexum ſuum recepiſſe, eoque ſomnio monitus puer, ſtrenuè ſe ad certamina exercuit, & cum pueros curſu antevertiſſet, ei ſtatuam fecit Cleon Sicyonius. Pauſanias rei author eſt El. poſt. Idem etiam de Deinoſthene memorat, Lacedæmonium fuiſſe, & è ſtadio viris devictis Olympiam palmam tuliſſe, Pilamque ſibi ſimul cum ſtatua in Alti poſuiſſe. Quid dicam de Deinomene? quô nomine Hieronis primi & Pater fuit & Filius? De Patre videri poteſt Herodotus Lib. VII. Diodorus Siculus Lib. XXV. & Plutarchus. De Filio non tantùm Pauſanias, ubi Patris Hieronis ſtatuas poſuiſſe memoratur, ſed etiam Pindarus Pyth. I.

Μοῖσα καὶ πὰρ Δεινομένει κελαδῆσαι	O Muſa! etiam apud Deinomenem ad canendum
πείθεό μοι ποινὰν τεθρίππων.	obſequere mihi præmium quadrigarum.
χάρμα δ' ὀυκ ἀλλότριον νι-	Gaudium enim non alienum vi-
καφορία πατέρος	ctoria Patris.

Ex his utique conſtat, non majorem militare rationem pro Deinocrate, quam militat vel pro Deinomene, vel pro Deinoſthene, vel pro Deinolocho: Imò in his potior adhuc videtur, cùm de Victoriis eorum adducti authores teſtentur; Quis autem de Victoriis Deinocratis, vel fando aliquid inaudiit? Equidem apud Pauſaniam in Meſſenicis de Deinocrate, ſed Meſſeniorum Duce, legitur, eum Lycortam Achæorum ducem proſperâ pugnâ fugâſſe, Philopæmenemque vivum cepiſſe; ſed quid hic ad eum, qui ſub Agathocle Exulum Dux fuit? Quid ad Ducem Exulum Victoria, cum cladibus quàm Victoriis inſignior fuerit?

Finem fecerat ARCHÆOPHILUS; at DULODORUS, ſi nuda Victoria ſpectanda eſſet, inquit, fortaſsè me in ſententiam Tuam traheres: Sed facilè me probaturum confido, nec Olympicam hîc locum habere, nec etiam Meſſeniorum Ducis. Ludicras Victorias in Numiſmatibus Græcorum non nudo ſchemate Victoriæ, ſed ſtatuarum præcipuè adumbrari ſolere, indubium arbitror, & ne in propoſito talem intelligas, Minerva videtur obſtare, Numen bellicum, cujus uti in Sicilia præcipuus cultus fuit, uti ad Nummos Syracuſanorum videbimus: Ita præceps inde conjectura eſt, Victoriam hanc non alii, quàm Duci Siculo tribuendam eſſe: Firmatur opinio Numiſmate Dionyſii apud Goltzium & Parutam; Eadem enim in eo Pallas, idem in averſa eſt Victoriæ gradientis ſchema, idemque ante Victoriam fructus: In tantùm, ut niſi inſcriptio diverſitatem induceret, à propoſito diverſum non cenſeres. Quid? an inde non firmiter concludam, etiam Numiſma propoſitum Siculo cuidam tribui debere?

Si hoc concedam, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; Quid inde pro Deinocrate certitudinis? Nonne potiùs ad Deinomenem Numiſma pertinebit, Hieronis ſive Patrem, ſive Filium? Ad neutrum Ego retulero, reſpondit DULODORUS; Pater enim, licet tribus Hiſtoricis memoretur, ultrà nomen tamen, famæ non innotuit: Et Filius, licet ei Pindarus Victorias Patri æquales voveat, licet etiam Patris donaria in Olympicis dedicaverit, tamen nec ipſe ultrà Catanæ præfecturam proceſſit; Et ſi his Numiſma addiceretur, vix dari poſſet ratio, cur Dionyſius id æmulandum judicaverit. Secus in Deinocrate; Licet enim hic aliquoties victus fuerit, tamen & Victoriæ Numiſmati imprimendæ cauſam habuit: Semel cùm ejectis Agathoclis militibus Galeriam occuparet: & iterum, quando novum ſe Exſulantium ductorem ferens, Agathoclem retrò cedentem preſſit; Ita enim de eo Diodorus: Τοῦ δ' Ἀγαθοκλέους λειπομένου πολὺ ταῖς Δυνάμεσι, καὶ Φυγομαγοῦντος, ἐκ ποδὸς ἠκολούθει συνέχων ἀκονιτὶ καὶ περιπεποιημένος τὴν νίκην.

Dum

Dum Agathocles viribus longè inferior, pugnandi copiam non facit, ille vestigiis inhærens, crebrò Victoriam sine pulvere (quod dicitur) reportat. Ex his utique patet Victoriæ ratio. Quod autem eodem modô eam expresserit, quô & Dionysius, citatis in Numismatibus, amor Tyrannidis effecit. Amor Tyrannidis? iterat ARCHÆOPHILUS. Cùm Exulum contra Tyrannum Dux fuerit? Ita est, respondit DULODORUS, nec id efficaciùs probavero, quàm perfidiâ, quâ pace cum Agathocle factâ, Pasiphilum & socios prodidit, ipsumque Agathoclem Tyrannidem depositurum inhibuit. En verba Diodori Lib. XX. Ὁ Δεινοκράτης προδοὺς τοὺς συμμάχους, τὸν μὲν πασίφιλον ἐν τῇ γέλᾳ συναρπάσας ἀπέκτεινε. τὰ δὲ φρούρια, καὶ τὰς πόλεις ἐνεχείρισεν Ἀγαθοκλεῖ, διετῆ χρόνον ἀναλώσας εἰς τὴν τῶν πολεμίων παράθεσιν. *Proditis Sociis Deinocrates, Pasiphilum Gelæ correptum interemit, Castellaque & Urbes Agathocli tradidit, biennio in subjugandis ditioni ejus hostibus consumto.* Et paulò ante eodem libro: Ἀγαθοκλῆς τηλικαύτην ἀρχὴν ἔκδοτον πεποίηται ταῖς ὁμολογίαις. ταύτας δ' ἀσυντελέστους συνέβη γενέσθαι, τῇ μὲν Ἀγαθοκλέους προαιρέσει κυρωθείσας, διὰ δὲ τὴν Δεινοκράτους πλεονεξίαν μὴ προσδεχθείσας. οὗτος γὰρ μοναρχίας ὢν ἐπιθυμητής. *Agathocles tantùm imperium conditiunculis deditiium fecit, quas tamen effectus non comprobavit. Nam licet Agathoclis voluntate essent ratæ, Dinocratis tamen ambitio, illas non admisit, Monarchiæ enim inhiabat.* Sed

HIERONYMUS
ULTIMUS SICILIÆ REX

Se nobis sistit. Effigies juventutem prodit, cùm Livio teste, *quindecim annorum* fuerit, cùm Regni habenas capesseret: Diadema spiritus arguit, quibus inflatus, primô statim conspectu ab Avi moderatione descivit. *Qui per tot annos*, inquit idem author de Syracusanis, *Hieronem, filiumque ejus Gelonem, nec vestis habitu nec aliô ullô insigni differentes à cæteris Civibus vidissent, conspexère Purpuram, ac DIADEMA, ac Satellites armatos.* Sed brevis fuit Potentiæ ostentatio: Idem hoc capitis insigne, quod cernis, modicô interjectô tempore, cædis indicium fuit. Tyrannorum hæc merces est, reposuit ARCHÆOPHILUS. De Hieronymo tanta crudelitatis documenta ab Authoribus memorantur, ut mirum sit, puerum tàm teneræ ætatis, & tam modicô tempore, Regnô potitum, ea patrare potuisse. Non Hieronymi hoc vitium fuit, inquit DULODORUS, sed vel eorum, qui ætate ejus abusi sunt, vel etiam Scriptorum, qui odii sui germina nimis largè disseminârunt. Historia de hoc, pleraque Romanorum fœtus fuit, & hi quid laudarent in eo, qui relictis Romanorum partibus Carthaginensium fœdus amplexus est? Aliter multò Polybius. Hieronymum contra Scriptorum iniquitatem graphicè defendit, tandemque & non eximiô ejus elogiô, τοῖς φιληκόοις, inquit, ἡδίων οὗτος, καὶ τοῖς φιλομαθέσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος. *Audiendi cupidis suavior hic, & omni cupido discendi utilior.*

Si ita ſe res habet, inquit ARCHÆOPHILUS, in fulmine Providentiæ ſymbolo acquieverim, licet ante, præſertim ob adjectas literas ΞΑ, ad Jovem reſpexerim, quaſi Jovem Axurem hôc Nummô Hieronymus ſe tulerit. Fortaſſe, reſpondit DULODORUS, quanquam etiam literas has Numerales diceres de anno 61. interpretatus, tot enim fermè elapſi ſunt ab Regiis Hieronis, poſt Pyrrhi diſceſſum, initiis. Literarum ordo obſtat, excepit ARCHÆOPHILUS, ſolent enim literæ Numerales ordine inverſo poni, idque more Phœnicum, uti Jac. de Wilde teſtatur. Id perpetuum non fuit, reſpondit DULODORUS. Exemplum in contrarium habes in Nummo Antiochi M. apud Cl. Vaillant, ubi PIZ. non ZIP. pro 117. legitur. De fulmine, perrexit ARCHÆOPHILUS, adhuc origo materna Hieronymi mihi in mentem venit. Nereide Filiâ Pyrrhi natum, Polybius author eſt: Et Epiri, cujus Rex Pyrrhus fuit, fulmen ſymbolum eſſe, ex Numiſmatibus conſtat. Ad Jovem Dodonæum id pertinet, repoſuit DULODORUS. In Rege Siciliæ Jovis Olympici ratio propior foret, cùm hunc Syracuſis cultum, ex Livio & Cicerone doceamur. Et poteris ſimul ad vires Hieronymi, ſuſceptamque contra Romanos expeditionem reſpicere. Sed aliò properamus. In vicinas Siciliæ Inſulas navigantibus occurrit

PHILISTIS REGINA
AN COSSURENSIUM, AN MELITENSIUM?
Eiusque
ob Victoriam Triumphus.

NUmiſma Philiſtidis obſcuritate ſuâ raritatem ſuperat. Nemo hactenus fuit, qui Regnum ejus indicare potuerit, nemo qui ætatem, nemo qui Triumphum. Si Numiſmata deeſſent, vix eam noſceremus; Quinque protulit Paruta, minutis tantùm ſignis diſtincta; In primò retrò caput poculum viſitur, in ſecundo Stella, in tertio Crux, in quarto Ceres cum Cornucopiæ & ſpicis, in quinto nihil. Ab omnibus abit propoſitum; Nudum enim à capite Cornucopiæ viſitur, in reliquis omnia inter ſe ſimilia ſunt; Caput Reginæ exhibent, fronte ſub velo Diadematâ, decentique comârum mundô decoratâ. Quadrigas Triumphales jactat, aurigante Victoriâ: Et ne neſcius eſſes, cujus vel effigies ſit, vel adumbretur Triumphus, addita eſt inſcriptio ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΦΙΛΙΣΤΙΔΟΣ. Hæc equidem cuilibet patent, excepit ARCHÆOPHILUS, nec arbitror operæ pretium, ut pluribus recenſeantur, potiùs miror, quomodo Reginam Coſſuræ aut Melitis hanc conjicias, cùm tamen, Te ipſo agnoſcente, Suidas, qui Numiſma Φιλιστίδιον dictum aſſerit, vel Siciliæ, vel Magnæ Græciæ Reginam faciat, nec abs ratione; Si enim, quod ſentio fateri debeam, & Cornucopiæ in hoc, & Ceres cum poculo, non Coſſuram, quæ ſterilis fuit, ſed omninò Regionem fertilem videntur indigi-

indigitare; Et quid? an Coſſura, quæ vix 30. millia paſſuum patebat, Triumphum tulerit, Regiôque ſe faſtigiô jactaverit? Meminiſſe Te velim, reſpondit DULODORUS, non ſolius Coſſuræ Reginam me conjicere, ſed etiam Melites, de qua Venuſinus:

Fertilis eſt Melite, ſterili vicina Coſyræ.

Fertilitatem certè non tantùm in his Philiſtidis, ſed etiam in Numiſmate Goltzii evincit Ceres, eodemque pertinet & ſpica apud Cl. Sponium Recherche d'Antiquité p. 425. Ita nihil impedit Coſſuræ ſterilitas, ut Philiſtis ejusdem non minus ac Melites Regina credatur. Nihil impedit, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed etiam nihil ſuadet. Imò, reſpondit DULODORUS ſuadet caput Reginæ, ſimili omninò more velatum, tam in Coſſuræ, quàm in Melitenſium Nummis; Ectypa utriusque in Inſulas producere par eſſet, ſed cùm propoſito ſerviant, quid eſt, quò minus hîc exhibeamus?

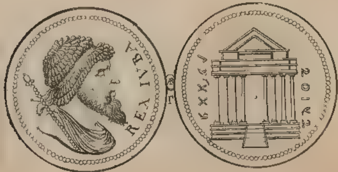

Mirum! inquit ARCHÆOPHILUS, Lauream & Victoriam in Nummo Coſſuræ conſpici, cùm tamen parvitas tanta decora vix videatur admittere. Si nomen à Punico deducas, Bochardo teſte, *brevitatem* invenies: Si ab Hebræo, *inopiam.* Utrumque concurrit. Et brevis fuit, quia parva: & inops, quia ſterilis. De ſterilitate jam ſupra vidimus; de brevitate teſtatur Strabo: *Stadiis quadringentis*, inquit, *à Taphitide eſt Coſſura Inſula, contra Selinuntem Siciliæ fluvium poſita, ambitum habens 150. ſtadiorum, & Urbem eodem nomine*; Hæc cum ita ſint, quid Victoria fœminam coronans? quid Laurea Victoriæ præmium? Nihil in hiſtoria occurrit, quod lucem affundat. Triumphatam potius legas apud Gruterum pag. 297. De parvitate, inquit DULODORUS, nihil habeo, quod reponam: Potiùs firmatur ea & Polybii authoritate, qui oppidum πολισμάτιον vocat; Attamen ex eo, quòd digna habita eſt hæc Inſula, quæ Triumpharetur, haud forſitan abſurdè vires ejus æſtimes, priſcamque Victoriarum gloriam, quæ Nummô celebratur, ei vindices. Sed id nunc non agimus, ideò Nummos citavi, ut videas, Reginas heic imperitâſſe, Victoriarumque gloriâ ſe extuliſſe: ut videas Regium ornatum, Diadema ſub velo; adeòque mecum ex hâc convenientiâ conjicias, & Philiſtida harum Inſularum dominam fuiſſe.

Quod ad Melitenſium Numiſma attinet, excepit ARCHÆOPHILUS, dubitem an Regina eô exhibeatur; Cl. CHAILLOU Recher. curieuſ. de Spon. eam *Junonem* arbitratur, quam velatam etiam in Romanorum Numiſmatibus cernimus. In Melite cultam eſſe, præter Valer. Max. Lib. I. c. 1. Exemplô ſecundô externorum, luculentus teſtis eſt Cicero Verrina IV. tantam templi ſanctitatem teſtatus, ut non modò Punicis bellis, ſed etiam in prædonum multitudine, inviolatum manſerit. Etiam hoc Tibi cedere poſſum, reſpondit DULODORUS, dummodò rurſus fatearis, faſtum Regium apud Antiquos tantùm fuiſſe, ut non contenti humanô cultu, etiam Deorum habitu divinitatem affectaverint: Adeòque nihil omninò mirum eſt, ſi idem fecerint & Reginæ Melites

lites & Cossuræ, Junonem æmulando, tutelarem Insularum Deam: Nihil mirum, si Philistida eôdem habitu, eâdemque gloriâ insignem eôdem referam. Apprimè sanè quadrat, quod Cicero in templo Junonis inter alia & *Eburneas Victorias* memoret, antiquo opere & summa arte perfectas. Victoriam enim in Philistidis nummo quadrigas agitantem, in Cossuræ autem ipsi Reginæ Lauream imponentem cernimus. Apprimè quadrant vestes Melitenses, quas Cicero Verri non semel objicit. Summa enim tenuitate texebantur, adeòque dubitari non debet, quin & velamenta Reginarum ex iis constiterint; Sed hæc conjecturâsse sufficiat. Si quis firmius quid attulerit, me non cunctanter assensurum, publicè profiteor. In Africa pedem figimus. Occurrit

JUBA
REX MAURITANIÆ,
Divinis honoribus cultus.

NUmisma hoc rarum non est, meretur tamen & nostram operam, non tantùm quòd hactenus non satis explicatum, sed etiam, & quidem præcipuè, quòd mutilum prodiit. Mutilum? inquit ARCHÆOPHILUS, & quâ in re? In inscriptione, respondit DULODORUS, non quidem Latina, sed Punica; Hanc enim post plures alios solertissimus Antiquitatum indagator Sponius, tantùm ab uno templi latere exhibuit, in proposito autem ab utroque visitur. Damnum pœnitendum non est, subjecit ARCHÆOPHILUS, cùm ne sic quidem Numismati lux affulgeat; Quis enim inscriptionis sensum assequatur? Quod linguæ damnum prohibet, respondit DULODORUS, id forsitan conjecturis assequemur. Si ad comam respicias, calamistro quasi adornatas, en communem Maurorum morem, apud Strabonem Lib. XVII. Καλλωπίζονται δ' ὅμως κόμης ἐμπλοκῇ καὶ πώγωνι, καὶ χρυσοφορίᾳ. *Ornantur omnes comarum cincinnis, & barbâ, & auro.* Si omnes Mauri, quidni & Maurorum Rex? De barba Jubæ etiam Juvenis testatur Suetonius. *Masintham*, inquit, *nobilem Juvenem Cæsar adversus Hiempsalem Regem tam enixè defendit, ut JUBÆ Regis Filio in altercatione BARBAM invaserit.*

Et Barbam & Comas jam alii dixére, subjecit ARCHÆOPHILUS, & Sponius etiam notat in facie mentum prominulum, crudelitatis apud Physiognomos indicium, & Sceptrum Regiæ Majestatis insigne; De solo Templo scire cuperem, an id ædificaverit Juba? & cui Deo id ædificaverit? Neutrum ego asserere ausim, respondit DULODORUS. Quis enim rei author, & undè rem probavero? potius cùm Divinis honoribus Jubam à Mauritanis affectum ex Athenagora Salmasius observet, ipsi Jubæ hoc templum conjecerim esse dicatum. Sequitur

JUBA

JUBA JUNIOR.

PLura, inquit ARCHÆOPHILUS, Jubæ Junioris hactenus prodiére Numiſmata, ſed propoſitum me vidiſſe non memini. Caput licet Leonis exuviis ornatum, mirâ tamen faciei amabilitate radiat. Ad faciem, reſpondit DULODORUS, Plutarchus in mentem venit, cui in Antonio βασιλέων χαριέστατος, *Regum gratioſiſſimus* vocatur. Ad Leonis exuvias recordaberis Leones, quorum in Mauritania celebris copia: Recordaberis morem, quô Leonum pellibus Mauri amiciebantur, iisque indormiebant: imò & Regibus uſitatum, quô Herculem ſecuti Leonum pellibus pro Galeis utebantur; Herculis certè in Mauritania cultum, non tantùm fabula de Atlante, non tantùm Herculis Columnæ, ſed & ara demonſtrat, cujus Strabo mentionem habet.

Quid autem Cornucopiæ? quid Tridens? inquit ARCHÆOPHILUS. An & Neptunus in Mauritania cultus eſt? Si arbitreris, inquit DULODORUS, non refragabor, quanquam potius Mauritaniæ & ſitus, & felicitas his ſymbolis expreſſa videatur. Noſti ARCHÆOPHILE, utrôque Mari, & Atlantico & Mediterraneo, eam allui, & de felicitate Regionis, idem Strabo nos docet, cujus en Tibi verba: Τὴν Μαυρουσίαν εὐδαίμονα εἶναι χῶραν, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται. Et iterum: Καὶ ταῦτα δὲ λέγουσι περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἄμπελος φύεται δυσὶν ἀνδράσι τὸ πάχος δυσπερίληπτος βότρον πηχυαῖον πῶς ἀποδιδοῦσα. *Mauritaniam feracem eſſe, omnes tradidere.* Et iterum: *Tum in eâ Regione VITEM ajunt naſci, cujus caudicem vix duo homines complecti queant, RACEMUM eſſe cubitalem.* Hunc Strabonis locum eò juſtiùs ad Nummum attuli, quô apertiùs in eo, ſi non vites, tamen Racemi aut Uvæ viſuntur. Uvas video, ſed non ſolas, inquit ARCHÆOPHILUS, alia adhuc ſunt, globulorum figurâ conſpicua: An Poma Aurea, ex Heſperidum hortis, de quibus fabula? Fortaſſis, ſubjecit DULODORUS, & quid ſi commentum de Pomis Aureis non omninò falſum fuerit? Aurea Poma quænam intelligas, ſi non Citria? At Plinius, *Mauri*, inquit, *Atlanti confines arborem Citri ferunt:* Et Martialis, menſam ex ejus ligno, *Mauræ Sylvæ Filiam*, & alibi, *Atlantica munera* vocat: Quæ loca ex Strabone lucem mutuantur, cui Mauritania non tantùm, μεγαλόδενδρος καὶ πολύδενδρος ὑπερβαλλόντως καὶ πάμφορος audit, ſed etiam μονοξύλους τραπέζας ποικιλοτάτας, καὶ μεγίστας τοῖς Ρωμαίοις χορηγεῖ. *Menſas ex uno eodemqae ligno varias & maximas Romanis ſuppeditat.*

Cornucopiæ, infit ARCHÆOPHILUS, Herculem authorem habet,. Herculem celebrant & Poma, quidni igitur, cum Hercules etiam Leonis pelle ornatus inceſſerit, quidni inquam ejusdem hôc Numiſmate & honores videatur affectâſſe Juba? Res à veſania Regum, reſpondit DULODORUS, aliena non eſt, mihi tamen aliud ſuadet & Jubæ Eruditio, & Vinculum, quô Cornucopiæ Tridenti connectitur. Hoc ad oculum patet, remque apertè & ad fertilitatem Terræ, & ad commoditatem Maris deducit. Si Eruditionem ſpectes, ea tanta fuit, ut & Plinius Jubam, *ſtudiorum claritate memorabiliorum* aſſerat,

quàm

quàm Regno. Fortunæ iniquitas mores emolliverat: Studia illustraverat intellectum; Indeque nescio, an de Rege tam gratioso, fastum dicam an insaniam? tantam præsumere possim? Potiore jure, quem non pœnituit de Libya scribere, ejus Regionis gloriam videbitur Numismate consecrâsse, quam Eruditionis, studiique in Romanos præmium habuit. Ab Augusto restitutus est, ab eaque restitutione annus Regni XXXVI. intelligendus, quem in aversa expressum cernimus. Ita Harduinus, inquit ARCHÆOPHILUS, an autem fidem mereatur, haud abs re fortasse dubitares. Dubitarem? inquit DULODORUS, cùm tamen in ejusdem Jubæ Nummis aliis, numeri XXXX. XXXXII. & XXXXV. occurrant, idque ut & in proposito, præmissa cum litera R? Cùm & in eorum, quos Levinus Torrentius ad Suetonium protulit, unus non R. tantùm, sed & A. cum adjecto numero X. exhibeat? apertô testimoniô, *Regni Anno decimo* percussum esse. Subscriberem placito, respondit ARCHÆOPHILUS, si ubique numerus adjectus esset; Cùm autem easdem literas R. A. absque numeris capiti Equi inscriptas, in Nummo Ptolemæi, Jubæ Filii, apud Cl. Sponium videam, in Miscell. p. 146. Cùm insuper litera R. non semper numero juncta sit, & numerus non tantùm in Jubæ, sed etiam in Coloniarum Juliæ Cartennæ & Juliæ Babbæ Nummis occurrat, nescio an tutò Harduini sententiam amplecti possimus. Ætas sanè eam apertè explodit. Videsne effigiem hanc, ut juvenilis adhuc, & succulento ætatis flore est conspicua? Atqui si numeri aversæ annum Regni 36. designarent, minimùm tunc sexaginta annorum Juba fuisset; Anno enim V.C. 708. in Triumpho ductus, & anno V.C. 729. restitutus est, adeòque annos viginti & unum Regno caruit, quibus si addas annos infantiæ, quos ante Triumphum habuit, & annos Regni in Numismate expressos, haud minus sexaginta exsurgent, quam ætatem effigies hæc neutiquam præfert. Effigiem, inquit DULODORUS, si probè consideres, adeò juvenilem non deprehendes; tenui & longiore filo dependet, & circa oculos non obscura sunt provectioris ætatis indicia; Malæ equidem in rugas non concidére, sed quis nescit, eas in quibusdam ad senectutem usque succulentas perstare. Quis nescit, etiam Artifices plerumque in id incumbere, ut Regibus, etiam provectioribus, adulatorio cælo quendam vegetæ adhuc ætatis florem affingant? Nummus Ptolemæi quid in contrarium faciat, non video: Vel enim numerus vetustate detritus fuit, vel etiam literæ R.A. aliter erunt explicandæ, & quidni de *Restitutore Africæ*, quam caput Equi designare poterit? Quod de litera R. in quibusdam Nummis omissa, quod de numero etiam in Coloniarum Juliæ Cartennæ, & Juliæ Babbæ Numismatibus expresso moves, id leve est; Si enim significatio numerorum in quibusdam edocta jam erat, non opus utique fuit, eam denuò, & in omnibus adjicere: & de Coloniis quid mirum, si annos Regni expresserint Regis ejus, sub cujus Sceptro feliciter agebant? Exemplum Cæsareæ utique rem in aprico ponit; Hæc cùm antea *Jol* dicta esset, à Juba autem *Cæsareæ* nomen accepisset, Numisma signavit, in cujus adversâ REX JUBA, & in aversa CÆSAREA. R. XXXII. legitur, apertô testimoniô, etiam Urbes annos Regni Regis sui signâsse. Sed age! Si Harduini sententia Tibi displicet, substitue aliam firmiore basi subnixam!

Davus sum, inquit ARCHÆOPHILUS, non Oedipus; Tuô suffragiô acquiesco, gratias agens, quod dubia mihi eximere dignatus sis. Ad alia igitur pergo, subjecit DULODORUS. In Europam regressum jamdudum exspectat

COM-

COMMIUS ATREBAS ACERRIMUS LIBERTATIS GERMANICÆ CONTRA ROMANOS VINDEX.

DE Commio non alios teſtes adducere neceſſe eſt, quàm Julium Cæſarem & Hirtum de bello Gallico, quorum loca, licet plura ſint, tamen quòd ad propoſiti notitiam pertineant, non gravaberis, ARCHÆOPHILE, me referente, patienter excipere: Libro IV. c. 21. ait Cæſar, *Legatos Britannorum ſe remiſiſſe, & cum his unà COMIUM, quem ipſe Atrebatibus ſuperatis, Regem ibi conſtituiſſet, cujusque & Virtutem & Conſilium probaſſet, & quem ſibi fidelem eſſet arbitratus, cujusque Authoritas in his Regionibus magna fuiſſet. Huic imperâſſe, quas poſſet, adiret Civitates, hortareturque, ut Populi Romani fidem ſequerentur, ſeque celeriter eò venturum nunciaret.* Librô eôdem cap. 27. memorat: *Britannos COMIUM è navi egreſſum, quum ad eos Imperatoris mandata perferret, comprehendiſſe, atque in vincula conjeciſſe, prælio autem paulô poſt fuſos, eum remiſiſſe, reique culpam in multitudinem contuliſſe.* Lib. V. c. 22. *Caſſivellaunum Legatos per Atrebatem COMIUM de deditione ad Cæſarem miſiſſe.* Lib. VI. c. 6. *COMIUM Atrebatem cum Equitatu cuſtodis loco in Meſſapiis reliquiſſe, ſe autem in Treviros profectum eſſe.* Hactenus COMIUS Cæſari amicus erat, at in ſequentibus ab eo defecit. Libro VII. cap. 76. refertur: *Operâ COMII ſuperioribus annis fideli & utili uſum in Britannia Cæſarem, pro iisque meritis Civitatem ejus immunitate donâſſe, jura legesque reddidiſſe, atque ipſi Morinos attribuiſſe, tantam tamen univerſæ Galliæ conſenſionem fuiſſe libertatis vindicandæ, & priſtinæ belli laudis recuperandæ, ut neque beneficiis, neque amicitiæ memoria moti fuerint, omnesque & animo & opibus in bellum id incubuiſſe. Coactis Equitum IIX. millibus, & peditum circiter CCXL. Præfectos conſtitutos: COMIO Atrebati, Viridomaro, & Eporedorigi Æduis, Vergaſillauno Arverno Conſobrino Vercingetorigis ſummam Imperii delatam.* Libro VIII. cap. 7. Hirtius Author eſt: *Bellovacos Ducibus Correo Bellovaco, & COMIO Atrebate, exercitum comparâſſe, multitudinem Correo maximè obtemperâſſe, COMIUM ex caſtris diſceſſiſſe, ad auxilia GERMANORUM adducenda, quorum & vicinitas propinqua, & multitudo eſſet infinita.* Eôdem librô cap. 10. *COMIUM cum Equitibus Germanorum veniſſe, qui etſi numero non amplius fuerint quingentis, tamen GERMANORUM adventu Barbaros inflatos eſſe.* Eodem libro cap. 12. *Cùm Bellovacenſes ad Cæſarem Legatos mittere vellent, COMIUM Atrebatem ad eos profugiſſe GERMANOS, à quibus ad id bellum auxilia mutuatus fuiſſet.* Capite 23. *T. Labienum, cum COMIUM comperiſſet ſollicitare civitates & conjurationem con-*

tra Cæsarem facere, infidelitatem ejus sine ulla perfidia judicâsse comprimi posse; C. igitur Volusenum Quadratum misisse, qui eum per simulationem colloquii curaret interficiendum. Rem Centurioni commissam, qui licet primo ictu, gladio caput ejus graviter percussisset, à COMII familiaribus tamen prohibitus eum conficere non potuerit. Gladios quidem utrinque districtos, sed non tam pugnandi, quàm diffugiendi fuisse utrorumque consilium. Romanorum, quòd mortiferô vulnere COMIUM crederent affectum; Gallorum, quòd insidiis cognitis plura quàm viderent, extimescerent. Eoque factô statuisse COMIUM nunquam in conspectum cujusquam Romanorum venire. Capite 47. narrat: *COMIUM Atrebatem, post illam vulnerationem semper ad omnes motus paratum suis Civibus fuisse, & ne consilia belli quærentibus, author armorum Duxque deesset, parente Romanis Civitate, cum suis Equitibus se suosque latrociniis aluisse, infestisque itineribus commeatus complures, qui comportabantur in hiberna Romanorum, intercepisse. Missum ergo ab Antonio ad eum persequendum C. Volusenum Quadratum, qui & Virtute & odio COMII inflammatus, dispositis insidiis, sæpè ejus Equites aggressus, secunda prælia fecisset, novissimè cùm vehementiùs contenderetur, ac Volusenus ipsius intercipiendi COMII cupiditate, pertinacius eum cum paucis insecutus esset, ille autem fugâ vehementi Volusenum longius produxisset, repente omnium suorum invocasse fidem, atque auxilium, ne sua vulnera, perfidiâ interpositâ, paterentur inulta, conversoque equô se à cæteris incautiùs permisisse in Præfectum: Fecisse idem omnes ejus Equites, paucosque Romanos convertisse, atque insecutos esse. COMIUM incensum calcaribus Equum junxisse Equo Quadrati, lanceâque infestâ medium femur ejus magnis viribus trajecisse. Præfectô vulneratô, Romanos restitisse & conversos hostem pepulisse, multis vel vulneratis, vel in fuga protritis, vel interceptis. COMIUM Celeritate Equi malum evitasse, & paulô post sive expiatô suô dolore, sive magnâ parte suorum amissâ, legatos ad Antonium misisse, seque ibi futurum, ubi præscripsisset, & ea facturum, quæ imparasset, obsidibus datis firmasse: unum illud orâsse, ut timori suô concederetur, ne in conspectum veniret cujusquam Romani. Antonium quod postulationem ab justô nasci timore judicaret, veniam petenti dedisse, obsidesque accepisse.* Hæc, amicissime ARCHÆOPHILE, ea sunt, quæ partim Cæsar, partim Hirtius de Commio nostro memorant. Si Numisma conferas, utique non dubitabis, vel de fortitudine, vel de Libertatis studio. Vides Commii nomen. Vides Equum libertatis symbolum, nullô sessore gravatum, sed liberrimô saltu ferocientem, & eâ generositate insignem, ut quoscunque pro libertate labores martios videatur toleraturus.

Desierat DULODORUS; At ARCHÆOPHILUS, rem, inquit, nondum arbitror confectam. Quis enim dijudicet, an Comius Atrebas idem fuerit cum eo, quem in Numismate cernimus? In Cæsare sanè Comius legitur, in Nummo autem Commios, mediâ literâ duplicatâ; Et quid sibi vult appositum Capiti vocabulum GARMAN.? an Germanum sub eo intelligas? atqui Comius apud Cæsarem talis non fuit, sed Atrebas ubique dicitur? Atrebates autem Galliæ Belgicæ populus fuerunt. Facile responderim, inquit DULODORUS. De geminata litera dubium eximit Dio Cassius, qui non *Comium* sed *Commium* vocat, planè qualiter in Nummo. Vocabulum GARMAN. vel de loco signati Numismatis potest explicari, vel de Gentilitate. Si de loco, forsitan intelligitur *Germanorum oppidum*, quod postea à Goare Presbyterô *S. Goaris oppidum* dictum est, de quo videri potest Hadrianus Valesius in notitia Galliæ: Si de Gentilitate intelligas, Commium nostrum non tantùm natione Germanum fuisse, sed etiam, Germanorum & Ductorem & Amicum. Illud ex

Cæsare

Cæſare colligas de Bello Gallico L.II c.4. Ubi Remi aſſerunt, *pleroſque Belgas à Germanis eſſe ortos:* Imò & ex Tacito de ſitu & moribus German. ubi eos, *qui primi Rhenum transgreſſi Gallos ejecere,* GERMANOS *vocatos aſſerit, idque Nationis nomen, non Gentis, paulatim invaluiſſe.* De amicitia cum Germanis, conſtat ex locis ſuprà allatis, quorum vi non tantùm auxilia à Germanis petiit & obtinuit, ſed etiam Bellovacenſibus de Pace cum Cæſare agentibus, ad Germanos profugit. An qui Atrebas dictus eſt, quòd Rex Atrebatibus datus eſſet, non eôdem jure etiam ſe *Germanum* aut *Germanorum ductorem* appellaret, poſtquam ad Germanos profugit, eorumque auxiliis ad tuendam aut reſtituendam libertatem uſus eſt? Eum certè in finem videri poteſt id feciſſe, ut eò lubentiùs ſocia arma Germani conferrent, ſeque ductorem reciperent, cùm agnoſcerent, non pro exteris, ſed pro ſuis cognatis ſe dimicaturos.

Egregiè, regeſſit ARCHÆOPHILUS, aſſerto tuo patrocinaris. Si GERMAN in Nummo legeretur, nihil haberem, quod in contrarium moverem; at vocabulum GARMAN, nec cum uſu Romano, nec cum vocis Etymo videtur convenire. De uſu Romano, reſpondit DULODORUS, ſollicitus non ſum, uti nec de Etymologia ex Romano idiomate depromtâ. Scio Strabonem eam ſomniare, qui cum Lib. VII. pr. Germanos moribus & formâ & victu Gallorum aſſimiles dixiſſet, ſubjicit, διὸ δίκαιά μοι δοκοῦσι Ρωμαῖοι ἀπὸ αὐτοῖς θέσθαι τοὔνομα, ὡς ἂν γνησίους γαλάτας φράζων βουλόμενοι. γνήσιοι γὰρ οἱ γερμανοὶ κατὰ τὴν Ρωμαίων διάλεκτον. *Itaque rectè mihi videntur Romani hoc nomen eis indidiſſe, quum eos fratres eſſe Gallorum vellent oſtendere.* Sed frivolum hoc eſt, uti & aliorum commenta, ab *immania gerendo*, vel à *germinando:* Tacitus magis ad rem: *à ſe ipſis inventô nomine,* inquit, GERMANI *vocantur*; A ſe ipſis? Ergo nec ad Carmanos Aſiæ populos evagare neceſſe eſt, nec ad Gallos vicinos cum Philippo Cluverio, qui *Germanos* dictos arbitratur, quaſi *Gerre Man*, aut *bellatorem*; Sed in ipſa Germanorum lingua Etymon quærendum eſt. Etiam hîc ingenioſa Doctorum ſolertia in diverſum abiit. Hadr. Junius, dictos vult, quaſi *Geertman*, id eſt, *honoratos Viros:* Becanus à *Geren*, id eſt, *congregare*, à cogendo milite; Sed me judice omnium veriſſimè, & ad Gentis Gloriam, qui à tritiſſimo & ſimpliciſſimo *Gar & Man*, ut Germanus ſit *prorſus vir*, πάνυ ἀνδρεῖος, eâdem ratione, quâ & *Alemanni* dicuntur ab *Alle & Man*, ob notam ſcilicet Germanorum Virtutem & fortitudinem. Quid videtur ARCHÆOPHILE? nonne Etymologia hæc cum Numiſmate convenit? Quod res eſt, negare non auſim, reſpondit ARCHÆOPHILUS, adeòque non invitus Commium tecum agnoſcam, modò & in reliquis ſatisfacias. Video Commium hunc imberbem, an ob juventutem? An ob receptum Germanorum morem? Id libenter vellem doceri. Deinde, Capillos video dependentes & comtos, cùm tamen conſtet, Germanos comam in vertice colligâſſe? Tertiò, Commius noſter pileô tectus eſt, cùm tamen Germani antiqui non pileati inceſſerint, ſed comis in nodum colligatis ſuperbierint? Ut taceam veſtimenti genus, quod ſuper humerum colligatum ad pectus deſcendit, qualiter Chlamys ſolebat, Romanorum inſigne?

More Tuô, reſpondit DULODORUS, multa coacervas, ad ea ordine reſpondebo. De Juventute Commii non dubito, cùm Numiſma eam non obſcurè ſignificet, nec ex rebus ejus geſtis, quæ paucorum annorum ſunt, contrarium demonſtrari poſſit. Ut tamen eam juventutem ei adjudicem, quâ barbam nondum habuit, adduci non poſſum, cùm facinora virilem prorſus & animum & ætatem arguant. Id potiùs hîc latere arbitrer, quod Tacitus de Cattis aſſerit, *adoleſcentes barbam, non niſi hoſte cæſô, exuiſſe:* Imò quod & de Civile Batavorum

duce, *eum post capta adversus Romanos arma, propexum rutilumque crinem, patratâ demum cæde Legionum, deposuisse.* Scilicet Commius noster hôc ipsô habitu & Germanorum morem videtur implevisse, & simul victas à se aliquoties Romanorum Turmas, & hostibus exprobrâsse & suis jactâsse. Quod de capillis in nodum connexis memoras, id proprium Suevorum erat. Apertè Tacitus: *Insigne Gentis*, inquit de Suevis, *obliquare crinem nodôque substringere. SIC SUEVI à COETERIS GERMANIS, sic Suevorum ingenui à servis separantur, sic in aliis gentibus, seu cognatione aliquâ Suevorum, seu quod sæpè accidit, imitatione rarum, & intra juventæ spatium.* Vides ARCHÆOPHILE, non universalem hunc morem fuisse, licet Seneca Lib. III. cap. 26. de Ira, & Martial. Ep. 3. in Amphitheatrum Cæsaris, in genere Germanis eum tribuat. At universalis fuit mos Comam nutriendi. Plinius Lib. II. cap. 78. ait: *Populos septentrionales flavos habere Crines & promissos:* Sidonius Germanos *Crinigeras Catervas* vocat: Et inde est, quod Suetonio narrante cap. 47. *Caligula procerissimum quemque ad Germanicum Triumphum legerit, eosque coëgerit RUTILARE & SUBMITTERE COMAM.* Rationem consuetudinis videas apud Tacitum & Clementem: *Principes*, inquit Tacitus, *Comam ornatiorem habent, non ut ament, amenturve, sed in altitudinem quandam & terrorem, adituri ad bella compti, ut hostium oculis, ornantur*; Et Clemens Pædagog. Lib. III. cap. 3. de Scythis & Celtis, sub quibus Germanos comprehendi indubium est. Τῶν ἐθνῶν οἱ Κέλτοι, inquit καὶ οἱ Σκύθαι κομῶσιν. ἀλλ' οὐ κυμοῦνται; Ἔχει τὶ Φοβερὸν τὸ ἔυτριχον τοῦ βαρβάρου καὶ τὸ ξανθὸν αὐτοῦ πὸλεμον ἀπελεῖ, συγγενές τὶ χρῶμα τῷ ἅιματι. *Ex gentibus Celtæ ac Scythæ comam nutriunt, at non ornatûs causâ. Terribile quiddam in se habet, barbarum benè comatum esse, & flavus ejus color bellum minatur, ceu cognatus sanguini.* Agnoscis Commium, ut in positâ barbâ hostes victos jactantem, ita in Comis ulteriora pro libertate bella spirantem. Pro libertate, inquam, id quod non equô ferociente tantùm, sed & Pileô expressisse videri potest, modò Pileus sit, & non potiùs Galea, quòd capiti ejus impositum cernis. Pileus notissimum Libertatis apud Romanos symbolum fuit, & quid mirum, si Commius, Romanorum aliquando convictor, ad indicandum libertatis ardorem eô fuerit usus? Sed ad finem propero. Ultimum quod protulisti, est Chlamys ab humero suspensa. Sagum appellat Tacitus. *Tegumen*, inquit, *omnibus est SAGUM, fibulâ, aut si desit, spinâ consertum*; & Mela L. III. cap. 3. *Viri Sagis velantur.* Illud hîc observari velim, Sagum hoc, nudo corpori injectum fuisse. Id ex nuditate prominentis humeri in Numismate agnoscas, & suffragatur Cæsar Lib. VI. *Pellibus*, inquit, *aut parvis Rhenonum segmentis utuntur, magnâ corporis parte NUDA.* Et iterum Lib. IV. *in eam se consuetudinem adduxerunt, ut locis frigidissimis, neque vestitus præter pelles haberent quisquam, quarum propter exiguitatem, magna corporis pars est aperta.* Sagum scilicet vulgò apud Germanos erat Pelliceum, uti apud Belgas, teste Strabone, Hirsutum, quod quidam de inferiore Saguli parte intelligunt, qui si verum sentiant, jam constabit, quare nec pellis, nec Hirsutæ materiei in Numismate appareat vestigium. Antequam discedamus, notandus adhuc capillorum habitus, qui flagellorum ad instar retrò verticem descendunt. Ad ea egregiè quadrant verba Sidonii de Theodorico Gothorum Rege, *Aurium legulæ*, inquit, *sicut mos gentis est, CRINIUM superjacentium FLAGELLIS operiuntur*, & Gregorii Thuronensis Lib. VI. cap. 24. de Gundobaldo Chlotarii Francorum Regis Filio, *diligenti cura nutritus, ut Regum istorum mos est, CRINIUM FLAGELLIS per terga demissis.* Hinc Martialis Lib. I. Epigr. ad Faccum:

Mol-

— — *Mollesque FLAGELLANT*
Colla COMÆ. — —

Flagella hæc cum cirris confundit Cluverius, an rectè? nunc non attinet dicere. Illud prætereundum non est, capillum non naturâ tantùm, sed & arte figuratum fuisse: Butyro atque aceto Burgundiones usos, ex Sidonio discas. Gallos calcis lixivio capillos lavisse, Diodorus author est: Eorundem ex sevo & cinere inventum rutilandis capillis, Plinius refert; Et ne de Gallis solis hoc dictum arbitreris, addit uterque, *apud Germanos majore in usu viris, quàm fœminis.* Martialis Lib. XIV. *Spumam* appellat:

Caustica Teutonicos accendit SPUMA capillos,

Et alibi,

Mutat Latias SPUMA Batava comas.

Quæ loca licet à Cluverio citata & juxta illustrata, operæ pretium tamen arbitratus sum hîc denuò proponere. Dum in Germania moramur, excepit ARCHÆOPHILUS, in mentem mihi venit

INDUTIOMARUS TREVIR,

Cujus Nummum in Conjecturis Te vulgâsse memini, contra communem Antiquariorum calculum, non caput Veneris, sed caput virile Diadematum, in eo agnoscens. Subit cupido Nummum ipsum videndi, ut opinionis firmus esse possim. Res indubia est, inquit DULODORUS, Nummum inspice! Diadema, subjecit ARCHÆOPHILUS, ad oculum patet: Ad oculum patet Comarum brevitas, & virilis Genarum macies; adeò ut conjecturam Tuam de *Indutiomaro Trevirensi,* non rejiciendam ritè arbitrer, licet nomen integrum in Nummo non legatur, nec adhuc pateat, quid sibi velint Liniolæ, nominis principio adjectæ. Lineolas, respondit DULODORUS, commodè de Indutiomari patria interpretabimur. Trevirensem fuisse, Cæsar testatur; Quid igitur si legamus INDUTIomarus IIIVirensis, eôdem modô quô apud Romanos IIIvir, etiam *Trevir* pronunciatur, uti Ciceronis testimoniô constat, Ep. ad Fam. Lib. VII. Ep. 14. Ubi ad Trebatium in Galliis cum Cæsare commorantem: *TREVIROS vites censeo: Audio CAPITALES esse: mallem AURO, ARGENTO, ÆRI* essent.

Si Trevirensis fuit, inquit ARCHÆOPHILUS, quomodo in Numismate *Germanum* se appellat? Dubium hoc, respondit DULODORUS, jam in Conjecturis meis dilui. Cùm enim in Treviris cum Cingetorige de principatu contendens Cæsari se opposuerit, famaque tulerit, à Treviris Germanos transRhenanos sollicitari, quæ fama & Cæsarem permovit, ut contra Indutiomarum progre-

progrederetur, jam conftat, quâ ratione Germanus dicatur. Germani Trans-Rhenani certè, quos Cæfar apertè memorat, etiam Cis Rhenanos fupponunt, id quod rationibus ad Commium prolatis conveniens eft, ubi utique & ex Cæfare & ex Tacito monftravi, Belgas plerosque à Germanis effe ortos, qui pofterior de Treviris aperte: *Treviri,* inquit, & *Nervii circa affectationem GERMANICI fangvinis ultrò ambitiofi funt, tanquam per hanc gloriam à fimilitudine & inertia Gallorum feparentur.*

Sed an opus fuit, ut Germanus in Numifmate vocaretur, excepit ARCHÆOPHILUS, an opus ut Trevirenfis? nonne folô nomine fe fufficienter, & fi id intergrum dediffet, clariùs adhuc, quàm adjectis à patria epithetis fignificâffet? Non arbitror, inquit DULODORUS; Non enim hic folus hôc nomine fuit, fed adhuc alius, Dux Allobrogum & Gallorum, cujus Cicero meminit in Oratione pro Fontejo. En verba: *Quod fi,* inquit, *tantas auxiliorum noftrorum Copias INDUTIOMARUS ipfe defpexerit, Dux Allobrogum, cæterorumque Gallorum.* Sed

DONNVS
ALPIUM REGULUS

Nos vocat. Hujus in Numifmatis adversâ, Caput Romæ galeatum vides; In aversâ vides Equitem cum hafta, effusô curfu in hoftes tendentem: Et ne nefcius effes, quis ille eques fit, fubjicitur DONNUS. Donni meminit Ovidius de Ponto Lib. IV. El. VII. ubi ad Veftalem:

Progenies alti fortiffima DONNI.

Ita quidem vulgò legitur, fubjecit ARCHÆOPHILUS, fed aliis non *Donni*, fed *Domni* placet; Imò Cluverium video eò inclinare, ut *Ideonni* ab Ovidio fcriptum arbitretur, elisâ metri causâ literâ E. Idque non frivolè, fed Strabonis authoritate. Verba hæc funt: Ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη, τὰ πρὸς τὴν Ιταλίαν κεκλιμένα τῆς λεχθέισης ὀρεινῆς, Ταυρῖνοί τε οἰκοῦσι Λίγυστικὸν ἔθνος, καὶ ἄλλοι Λίγυες. Τούτων δ' ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Ιδεόννου λεγομένη γῆ, καὶ ἡ τοῦ Κοττίου. Μετὰ δε τούτους καὶ τὸν πάδον Σαλασσόι. ὑπὲρ δὲ τούτων ἐν ταῖς κορυφαῖς Κέντρωνες, καὶ Κατόριγες, καὶ Ὀυαράγροι. *Alterum autem Alpium latus, Italiæ obverfum, Taurini colunt, Liguftica gens, aliique Ligures. Horum quoque eft, quæ IDEONNI dicitur terra, & item, quæ Cottii. Poft hos funt Salaffi. Super hos in verticibus Alpium Centrones & Catoriges & Veragri,* &c. Ex quibus utique conftat, *Ideonnum* hunc non alium effe, quàm ipfum Ovidii *Donnum*; Eundem enim Veftalem, quem *Donni progeniem* Ovidius afferit, eundem, inquam, paulò ante *Alpinis juvenem Regibus ortum* appellaverat. Et quid Romæ Caput in Numifmate Donni? Quid Eques Regi Alpino? Strabo de Liguribus ait: *Ibi quidem equos effe, fed in bellum Equites raros proficifci.* An id non potiùs de Gentibus Alpinis dicas?

DULO-

DULODORUS, ego, inquit, non ex Strabone Ovidium, ſed ex Ovidio Strabonem corrigendum arbitrer, non tantùm, quòd is Strabone antiquior fuit, ſed etiam, quòd noſtrum Numiſma eum fulciat. Strabonem erraſſe in nomine, mirum non eſt, cùm & erraverit in re; Terram Donni in altero Alpium latere ponit, quod Italiæ obvertitur; At in ipſis Alpibus fuiſſe Terram Cottii, & proinde ſecundum Strabonem, etiam Donni, & quidem hanc in Alpibus Grajis, quæ Cottiis à ſeptentrione adjacebant, veriſimili conjecturâ deducit Cluverius. Et firmari poteſt eò, quòd Donnus hic Ovidio *Altus* vocatur. Caput Romæ Romanis vel amicum, vel tributarium fuiſſe arguit. Cùm cuncta Romanis faſcibus cederent, quidni & Regulus Alpium Grajarum? Id non fruſtrà fuit. Etiam Progenies ejus Romæ deinceps honores geſſit. Veſtalis exemplo eſt, qui Euxinas in oras ab Auguſto miſſus, locis ſub axe poſitis jura reddidiſſe, factorumque meritô ad primipilarem dignitatem evectus, Ovidio memoratur. Factorum meritô, inquam; Graphicè enim ea deſcribit Pelignus Vates, nec mirum, cùm & Numiſma Progenitoris Virtutem ſub Equite celebret. Scilicet hîc verum fuit, quod nimis audacter alias Horatius:

Fortes creantur fortibus & bonis,
Eſt in Juvencis, eſt in Equis Patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant Aquilæ Columbam.

De Equis Alpinarum Gentium, non Helvetii tantùm teſtantur, de quibus apud Cæſarem paſſim, ſed & quod apud Plinium exſtat: *Eporedicos à Gallis* BONOS EQVORUM DOMITORES *vocatos eſſe.* Eporedica videlicet ab Auguſta Prætoria non longè diſtabat. Auguſta Prætoria autem, eodem Plinio teſte, juxta geminas Alpium fauces, Grajas & Pæninas, jacebat, quarum Grajas Donni noſtri Regnum fuiſſe, ſuprà diximus. Hôc argumentô acquieſcas oportet, amiciſſimè ARCHÆOPHILE, neque enim de Donno plura hactenus apud Authores apparuerunt. Numiſma memoriæ ſuccurrit, & quod Hiſtoria prætermiſit, indubiô argumentô evincit. Donnum ſc. noſtrum, & Equeſtri militiâ claruiſſe, & in Romanorum Clientela non obſcurum ſuæ fortitudinis edidiſſe ſpecimen. Succedit

NINNIUS
APUD
MAURUCINOS ET MARSOS
ILLUSTRIS.

NUmiſma hoc, licet exiguum ſit, & retrò caput mutilum, rariſſimum tamen venerandæ Antiquitatis nobis exhibet monumentum. Caput viri vides, & ne

& ne dubites, vel cujus id ſit, vel cujâs is fuerit, adjectum eſt nomen, hinc Viri, illinc Gentis. Nomen Gentis ſub literis initialibus MAUR. Nomen Viri ſub literis NINNO: Ex quibus colligas, Marrucinos Numiſma hoc Ninnii honori percuſſiſſe, eôdem modô, quô & alii civitatum ſuarum Illuſtres expreſsêre, id quod variis exemplis deduci poſſet, ſi nunc id ageretur.

De more Illuſtres Numiſmatibus imprimendi non dubito, inquit ARCHÆOPHILUS, at de Ninnio quis unquam vel fando audivit? Adde quòd non Ninnius in Nummo legatur, ſed NINNO. Et quid? Tune ex literis initialibus MAUR. *Marrucinos* intellexeris? Nonne potiùs *Mauritanos* Populum Africæ? Mauritanis Aper obſtat, reſpondit DULODORUS; Aper enim non apud Mauritanos tantùm, ſed in tota Africa nullus fuit, docentibus Ariſtotele, Herodotô, Pliniô, Æliano & Euſtatio in Dionyſium. Quod de Inſcriptione NINNO mones, fragile videtur: I. omiſſum in antiquitatum reliquiis novi nihil eſt; ita apud Gruterum ARDA pro *Arida*, BÆBUS pro *Bæbius*, DECMUS pro *Decimus*, PAPIRUS pro *Papirius*, VALERA pro *Valeria*: & in Theſauro Palatino MERCURO pro *Mercurio*. Ratio, eſt quòd facilè id ſub quacunque ferè litera effigiatum credi poſſit. Si enim, Exempli gr. in propoſito literæ penultimæ N. à dextra punctum imponas, apertè non jam Ninno, ſed Ninnio leges, adeòque mecum agnoſces, Numiſma hoc Ninnio cuidam dicatum eſſe, ejusque procul dubio effigiem nobis exhibere. Apud laudatum modô Gruterum varii hujus gentis occurrunt, nullô prænomine diſtincti: Pagina 65. n. 8. eſt *Ninnius Philetus*: Pag. 647. eſt *Ninnia Cronis*: Pag. 919. n. 8. eſt *Ninnius Drauſonis*; Sed hi, quod monumenta eorum vel Romæ, vel ad Moſam memorentur exſtare, ad Numiſma nihil faciunt. Propius accedit Q. NINNIUS, cujus monumenta L. Camarra Marrucinus Teatinus prodidit, alterum ſuis in ædibus repertum, alterum trans aquis poſitum, Oppido Marſorum ad Lacum Fucinum. Ita habent:

D. M. S.
Q. NINNIO. Q. F.
ARN. OPPIANICO.
ÆD. $\frac{IIII}{IIII.}$ VIR. I. D.
JULIA. MARCIA. B. M.

D. M. S.
Q. NINNIO
Q. F. STRENUO.
SEVIRO AUG.
JANUARIA
CONJUGI
B. M. P.

Ex his inſcriptionibus, ſi loca ſimul conferas, in quibus poſitæ memorantur, ſufficiens Numiſmati noſtro lux affulget. Altera Marſis poſita dicitur, & à Marſis Marrucinos oriundos Cato videtur innuere. Ita enim apud Priſcianum libro VIIII. *Cato in ſecundo originum*; *Marſus hoſtem occidit prius, quàm Pelignus. Propterea Marrucini dicuntur, de Marſo detortum nomen.* Et quæſo ARCHÆOPHILE; Nonne hæc à Marſis origo eleganter ſub Apro videbitur latere? idque ideò, quòd Marſorum Regio aprorum multitudine celebratur, id quod vel ex Horatio diſcas, qui aprum cognomento *Marſum* vocat L. I. Od. I.

Seu rupit teretes MARSUS APER plagas.

Si MARR. in Nummo haberetur, aſſentirer, inquit ARCHÆOPHILUS; omnia enim, quæ hactenus adduxiſti, de Marrucinis loquuntur, quos Mauruci-nos dictos eſſe, vereor ut evincere poſſis. Quidni? reſpondit DULODORUS; Nonne apud Appianum non tantùm Μαῤῥουκίνοι, ſed etiam Μαυρουκῖνοι legi, Phil. Cluverius agnoſcit? Imò, inquit ARCHÆOPHILUS; ſed illud recipit, hoc rejicit. Et hoc malè, reſpondit DULODORUS; Quid enim? annon etiam

etiam Maurucini dicti fuerint, occurrente eâ voce in nostro Numismate? Sit ita, subjecit ARCHÆOPHILUS; An autem tanta Ninniorum dignitas fuit, ut Numismate celebrarentur? Utique, respondit DULODORUS; Quid enim aliud Tituli in Inscriptionibus? quid aliud Julia Marcia, quam laudatus Camarra, Julii Cæsaris amitam arbitratur? Quid denique Ciceronis suffragium, qui de L. Ninnio ait, *fidem virtutemque ejus nunquam contremuisse:* Ut taceam Q. Ninnium Hastam, qui sub Nerva Trajano cum Manilio Vopisco in fastos relatus est. Restat

ULATVS ATEULA.

Opportunè hunc Nummum producis, excepit ARCHÆOPHILUS. In Cimeliarchio Electorali Brandenburgico eum exstare, in Dialogis Menstruis linguâ vernaculâ hactenus editis, mense Septembr. 1689. p. 893. me legisse memini, ubi & Nummi ectypon exhibetur. Id, inquit DULODORUS, ex Cimeliarchio Illustrissimi COMITIS SCHWARTZENBURGICI ARNSTADIENSIS dicitur transmissum. An & Arnstadii Antiquitatum farrago est? subjecit ARCHÆOPHILUS. Est, inquit DULODORUS, & quidem luculentissima, non à Majoribus tradita, sed à moderno Comite collecta. Cùm occasio id ferat, non possum quin *Heroicos GENEROSISSIMI POSSESSORIS spiritus*, devotô hîc calamô devenerer. Non sanguinis tantùm, sed & meritorum Gloriâ se pares superare, parum putat, nisi & in coacervanda Nobilioris Antiquitatis monumenta Regiâ planè Liberalitate exundet. Vidi ipse, cùm Lipsiæ ante biennium gratiosô me dignaretur alloquiô, vidi inquam, rarissimas merces undecunque redimentem, & ne sibi, sed Orbi Thesauros videretur struere, ad evulgandas ejus divitias ANDREAM MORELLIUM accivit, Virum in tantùm Antiquitatis scientem, ut & REX GALLIÆ ejus operâ usus fuerit, & ingentibus promissis eandem & imposterùm captaverit. Spes inde est, uti *Regia Gallorum*, ita & *Schwarzenburgica* Numismata, eâ proditura, quàm merentur, & Magnificentiâ & Ακριβέια; Spes est, ut in reliquis, ita & ad propositum, non nitidius tantùm ectypon proditurum, sed & lucem pleniorem affusum iri.

Id in voce ULATOS operæ pretium foret, inquit ARCHÆOPHILUS, eam enim ignotam esse, apud Dialogorum Authorem verba Mezzabarbæ evincunt. Non in hâc tantùm, respondit DULODORUS, imò & in toto Numismate id statueris, id enim, quâ ratione Attilæ Hunnorum Regi tribui possit, non video. At inscriptio, inquit ARCHÆOPHILUS, Attilam abundè demonstrat. Ego, respondit DULODORUS, non Attilam Hunnorum Regem eâ denotari arbitror, sed ULATUM ATEULAM, quicunque is fuerit. ULATTVM Familiæ nomen esse, sequenti ex Inscriptione Lugduni in vico de Flandres reperta, apud Celeber. Sponium patet, in Miscellis p. 170.

C. ULAT. . .
ASPR. . . .
HONO. . . .
FU. . . . . .
C. ULATTI.

Hinc, annon ritè colligas, ULATVM in Numiſmate expreſſum, ejusdem Familiæ, & ATEULAM, ULATTI cognomen fuiſſe? Et quid ſi ULATTVM hunc ATEULAM Lugdunenſem fuiſſe conjicias, ex loco Inſcriptionis repertæ? Sed in tantâ hiſtoriæ caligine nihil decido. Illud tantùm moneo, noſtro in Numiſmate non caput barbatum, uti Mezzabarba ait, ſed caput juvenile, & imberbe haberi, quod Cupidinis eſſe, ex Alis agnoſcimus.

Sed contrahamus vela, ſolitôque more laboribus noſtris aliquod otium miſceamus! *Regum* & *Illuſtrium* hactenus *Numiſmata* luſtravimus. Ubi rurſus conveniemus, luſtrabimus *Numiſmata Magnæ in Italia Græciæ*, Regionis & ubertate frugum & amœnitate hortorum totô Orbe celebratiſſimæ. Nihil his convenientius, quàm ut circumjecta Metropoli Brandenburgicæ Viridaria adeas, animusque eorum contemplatione refectus, ad inſtitutum deinceps alacrior redeat. Placet conſilium, inquit ARCHÆOPHILUS, eòque fructuoſius id ſpero futurum, quò amicius conſortium pro vehiculo erit. Philopyrgus me comitabitur, eòdem jam ab aliquot diebus præcipitem impellens. His dictis, DULODORO, pro præſtitâ hactenus operâ gratias egit, itinerique ſe accincturus abiit.

S B

Er sua flammigeris Titan radiatus habenis
Lumina protulerat, ter cesserat illa Sorori,

Cùm satur Amœnitatum ARCHÆOPHILUS, Antiquitatis Gazas repetiit, salutatôque DULODORO: Habetis, inquit, & contra opinionem eorum, quos Natura benignior his rebus alibi extulit, habetis, quod vel fœcundissimis Regionibus invidiam movere possit. Vidi Regia planè etiam in hortis Palatia! Vidi hortos & Phæacibus & Pæstanis nobiliores! Quid Floræ delicias loquar, quas patentibus campis benignior Aura mulcet? Perennesque ubique Nympharum scaturigines humectant? Quid Pomonæ copiam, Bacchi Cererisque abundantiam? Parva hæc sunt. Naturam ipsam vidi, artificiosô juxtà, & magnificentissimô conatu in quodvis nobilioris amœnitatis genus luxuriantem! Ab Ortu COEPENICUM se commendat: Ad Occasum Brumalem ORANIOBURGUM: Ad Australem POTSTAMIUM, eique vicinum BORNHEMIUM, cujus vel unius intuitu de reliquis judicium esse potest. Eas nec Operum magnificentiâ attingit, nec sitûs amœnitate, & tamen utrinque non ingratô se attollit aspectu. Quæsò DULODORE! Quæ Majestas christallinos, quibus undique fervet, perennium aquarum lusus eduxit? Quis Genius Nemorum jucundissima ambulacra, Hortorum florentissimas areolas dispofuit?

FRIDERICI WILHELMI hoc Opus est, respondit DULODORUS. Ut belli gloriâ cognomen Magni meruit, ita & pacis artibus verè Magnificus fuit. Ejusdem Opus est POTSTAMIUM, æstiva ut plurimum Electorum Brandenburgensium sedes. ORANIOBURGUM Serenissimæ LODOICÆ, dignissimo stirpis Arausionensium Germini, FRIDERICI WILHELMI Conjugi amantissimæ, Matrique ELECTORIS MODERNI Gloriosissimæ augmentum debet. Magna hæc & vel Regibus habitanda Palatia! Sed majus est, quod COEPENICI visitur, FRIDERICI III. eductum impendiis. Quàm artificiosô omnia politioris Architecturæ nexu? quàm concinnô ornatuum jubare fulgent? Sive intrinseca lustres, sive externa intuearis, ubique Divinum miraberis *Serenissimi Conditoris* Genium. Sed alibi de his ulterior erit confabulandi locus. Nunc, si placet, iis relictis in Italiam abibimus, non modernas contemplaturi felicissimæ Regionis delicias, sed antiquas Græcorum adhuc in ea reliquias.

Rr 2 Annue-

Annuebat ARCHÆOPHILUS, ideoque DULODORUS: Ex Mari Hadriatico, inquit, verſus Jonicum navigantibus, ipsô Maruccinorum in agro, cujus Civem ſuprà *Ninnium* diximus,

T E A T E

Occurrit. De Teate Antiquo exſtat tractatus Lucii Camarræ, ad Hieronymum Card. Columnam. Exhibentur in eo Teatinorum Numiſmata, vel cum capite Herculis, Clavâ, & Leone, vel cum capite Palladis, & Noctua, qualiter & in propoſito. Unica differentia eſt in punctis. Quæ Camarra protulit, tria tantùm exhibent, cùm noſtrum quinque habeat. Cur Palladem & Noctuam expreſſerint Teatini, ratio in Deæ cultu ponitur; Eaque, ſi Camarræ credis, agri Teatini parti nomen fecit, templum fortaſſis ibi ſortita. Accedere poteſt & olea, Minervæ ſacrata arbor, cujus frequentiam his in locis ex Plinio colligimus, dum *ſupremô Neronis annô in agro Maruccino OLIVETUM univerſum viam publicam transgreſſum* memorat, *arvis inde in contrarium, in locum OLIVETI profectis.* Hæc Te obſervare memini, inquit ARCHÆOPHILUS, imò & de Populi fortitudine ſubolfacere, cujus gloriam Deæ Bellicæ cultu obtinuerint. Id ex Strabone adſtrui poteſt, inquit DULODORUS. Maruccinos enim, cujus Metropolis Teate fuit, inter populos circumjacentes exiguos, ſed fortisſimos memorat. Idem & Silio cauſa fuiſſe poteſt, ut

Corfini Populos, Magnumque Teate,

& iterum, ut

— — — *Nobile nomen*

Clarumque Teate — —

Caneret. De Nummi antiquitate, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, dubium ex ipſo nomine adhuc ſurgit. Hodiè TIETI dici, Te ipſo monente didici. Ea vox quàm minimùm abit ab inſcripta TIATI. An inde non colligam, Numiſma hoc tantæ antiquitatis non eſſe? Fateor, inquit DULODORUS, rationem robore non exiguô fulciri, præſertim cùm artificium mediocre non priſcam illam ſublimitatem præferat, ſed potiùs labentium temporum agonem, ſubjecta tamen puncta pro Antiquitate pugnare poſſent, cùm apud Romanos ea, niſi ſub liberâ Republicâ, vix occurrant. Sed libera eſto de his opinio! In Daunia ſe ſiſtit

LUCE-

LUCERIA HERCULI DEVOTA.

QVatuor hoc nomine, inſit ARCHÆOPHILUS, in Italia celebrari urbes, Thomas de Pinedo in Stephanum ſcribit. Unam Dauniæ, ſecundam Campaniæ, tertiam Umbriæ, quartam Galliæ Ciſalpinæ. Hoc ſi ita ſe habeat, unde colligam ad Luceriam Dauniæ hoc Numiſma pertinere? Annon eâdem facilitate etiam reliquis addixero? Thomas de Pinedo, reſpondit DULODORUS, aſſerti ſui teſtem Cluverium citat; Sed Cluverius duas tantùm Italiæ urbes agnoſcit, eam ſcil. quæ in Gallia Ciſalpina, haud procul Padi ripa viſitur, hodieque *Luceriæ* nomine nota eſt; alteram Apuliæ aut Dauniæ, de qua plerique & Græci & Latini Hiſtoriarum Scriptores. In Umbria & Campania, non *Luceriam*, ſed *Nuceriam* apud antiquos inveneris, adeò ut harum in Numiſmate, *Luceria* inſcripto, ratio eſſe non poſſit.

Quidni? regeſſit ARCHÆOPHILUS. Nonne nomen *Luceria* & *Nuceria* apud authores promiſcuè uſurpatur? Apuliæ urbem, quam Strabo *Luceriam*, eam Ptolemæus & Appianus Nuceriam vocant. Et idem etiam de Urbe Gallica palam eſt. Id Tibi facilè ceſſerim, inquit DULODORUS, ſed ratio nihil ad rem. Si *Nuceria* in Nummo legeretur, procederet; ſed cum *Louceria* apertè legatur, non niſi iis tribui poteſt, quæ *Luceriæ* nomine etiam apud Authores proſtant, adeoque vides, de duabus tantùm quæſtionem eſſe poſſe, Luceriâ Dauniæ, & Luceriâ Galliæ Ciſalpinæ. Utri harum Numiſma tribuas, fateor anceps & difficile judicium eſſe; In Nummo enim nihil apparet, quod certitudinem ſuggerere poſſit. Sola celebritas eſt, quæ pro Daunia militat. Fuiſſe antiquam, & vetuſta Diomedis Donaria in templo Minervæ aſſervâſſe, Strabo author eſt: Coloniam Romanorum eò deductam, ex Polybio diſcas: Samnites eam occupâſſe, Papirium Coſ. recepiſſe, Livius memorat. Sedem Belli Pompejum delegiſſe, Ciceronis aſſertum eſt, Lib. VII. & VIII. ad Atticum.

Hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, ad Nummum nihil faciunt; Quin potiùs rationem Herculis promis? Neque enim quicquam de eo apud Authores Luceria celebrat. Verum eſt, inquit DULODORUS; ſed quod Authores neglexére, id eleganti effato ſupplevit Dionyſius Halicarnaſſæus, L. I. de Hercule locutus: *Paſſim*, inquit, *per Italiam fana huic Deo dicata ſunt, aræque oppidatim & juxta vias erectæ, nec facilè reperias in Italia locum, ubi non colatur hic Deus.* Si hoc verum eſt, utique de Hercule Lucerinis culto patet; & quid ſi etiam ad Romanos reſpicias? quorum, ut dixi, Colonia Luceria erat, uti ex Diodoro Siculo, Plinio aliiſque conſtat. Herculem inter Romanorum Conditores numerari, dubium non eſt, & eò ut reſpicias, Inſcriptio Latina ſuadere poteſt. Quanquam adhuc aliquid ex Græco trahere videatur, OU pro U. ponendo, id quod & in voce Fourius fieri, tam ex Nummo familiæ Furiæ, quàm etiam ex Inſcriptione

apud Reynesium constat. De Clava Herculis & Leonis pelle res trita est. Arcum & Pharetram Nessi interitus, & Philoctetæ fortuna testantur, ut reliqua taceam, alibi vel satis liquidè jam deducta, vel si occasio dabitur, adhuc amplius deducenda. Lucerinorum vicini fuerunt

ARPANI
Ab
ÆTOLIS et ARGIVIS
ORIUNDI.

PRimum Numisma à Goltziano diversum est, non tantùm fulmine & nomine ΔΑΞΟΥ, quæ illic Jovis capiti adjecta sunt, hîc autem desunt, sed etiam Venabulo & Apro; Illius enim in nostro tantùm ferrum conspicitur, cùm in Goltziano integrum sit, hic autem non tàm cursu, quàm obfirmatis in hostem pedibus insignis est. Quicquid sit, una utriusque significatio est. Duplex utrinque Arpanorum origo hîc adumbratur, altera ab Ætolis, altera ab Argivis. Tune duplicem unius Urbis, inquit ARCHÆOPHILVS, Originem statuis? Statuo, respondit DULODORVS, nec abs ratione; Arpos à Diomede condita est, Diomedes autem Argis quidem natus, ab Ætolis autem oriundus fuit. Non absque fulcro loquor. De Diomede Arpanorum Conditore testantur Plinius, Justinus, aliique. De Diomede Argis nato, Scholiastes Pindari, ad Od. X. Nem. ubi Diomedem ἀργεῖον, *Argivum*, vocat. De Oriundo ab Ætolis ipsum stemma; Fuit enim filius Tydei, Nepos Oenei, notissimi Ætolorum Regis, cujus filius Meleager, Apri Calydonii Venationem instituit. Ad hanc originem respexit Ovidius, cui Diomedes *Heros Ætolicus* dicitur: & Statius, cui *Ætolus Dux*, & *Heros Calydonius* vocatur. Hæc cùm ita se habeant, utique obscurum esse non potest, Aprum in Numismate expressum, alium non esse, quàm Calydonium, eôque non minus ac adjectô venabulô decantatissimam ejus venationem eum in finem Arpanos adumbrâsse, ut suam originem ab Ætolis ostenderent, suorumque simul Progenitorum Gloriæ se participes redderent.

Si Diomedes ex Meleagri posteris fuisset, assentirer, subjecit ARCHÆOPHILUS, cùm autem fuerit filius Tydei, Meleagri fratris, idque ex alia Oenei uxore, (Meleager enim ex Althæa, Tydeus autem ex Peribœa natus memoratur) nescio quid ad Diomedem Aper Calydonius facere possit? Ubi de gloria agitur, respondit DULODORVS, si non causa est, tamen prætextus quæritur. Diomedes certè à Gloria Venationis Calydonicæ adeò se non alienum putavit, ut etiam Dentes illius Apri, quos Meleager præmia acceperat, & de quibus sub Ætolis differendi locus erit, Beneventi, quam & ipsam condiderat, collocâsse, Procopio

pio memoretur: Diomedem ſecuti ſunt Arpani, ideoque non incongruè Poëta, Æneid. X. Arpos *Ætolos* cognominavit:

— — *ÆTOLIS ſurgit ab ARPIS*
Tydides. — —

De origine ab Ætolis, conſtat, inquit ARCHÆOPHILUS: Non item de eâ, quam ab Argivis hoc in Numiſmate expreſſam dixiſti. Jovis caput eam exhibet, reſpondit DULODORUS; Jovem enim variô cognomine Argis cultum, ex Pauſania diſcimus. Memorat is Jovis *Milichii* ſimulacrum è candido marmore, Polycleti opus: Memorat Jovis *Nemæi* & ædem & ſimulacrum, & hoc quidem Dei ſtantis, opus Lyſippi ex ære: & tandem ædem Jovis *Lariſſæi* ab Argivorum arce, quæ Lariſſa dicebatur, cognominati. Ex his, annon credibile ſit, Diomedem, utpote Argis oriundum, etiam Dei cultum tranſtuliſſe, occurrente Jovis effigie in Arpanorum Nummis? Quid ſi ipſius Diomedis ſit? inquit ARCHÆOPHILUS. Conſtat enim Palladis ope divinos honores aſſecutum. Pindari certè Scholiaſtes Nem. X. Argyrippæ templum ejus fuiſſe, ipſumque divinis honoribus affectum ſcribit. Si effigies imberbis eſſet, reſpondit DULODORVS, aſſentirer; Imberbem enim ſupra in Gemma vidimus; at cum barbata ſit, & Laureata, planè qualiter Jupiter eſſe ſolet, quem & fulmen in Nummo Goltziano demonſtrat, omninò opinioni meæ inhærendum exiſtimo. Eandem certè ab Argivis originem etiam ſub ſecundi Numiſmatis Equo intelligimus, Argos enim *equis aptum* Horatio memorari, indeque & Argos *hippium* dictum, jam alibi notavi.

De Equo dubium non eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, cùm etiam equum Diomedi à Venetis immolatum, apud Strabonem pag. 149. legamus & Rheſi Equos Diomedem cepiſſe aliunde conſtet; Sed de Tauro & Subſcriptione, nondum mihi convenit; Hâc Arpanum quendam Pylagoram arbitraris denotari, taurumque id ſacrificium fuiſſe, quod Cereri facere ſolenne erat; Quæſo DULODRE, an Cereri Taurus mactabatur? Atqui Ovidius Lib. IV. Faſtor.

A bove ſuccincti cultros removete miniſtri.
Bos aret; ignavam ſacrificate ſuem.
Apta jugo cervix non eſt ferienda ſecuri.
Vivat, & in dura ſæpè laboret humo.

De Tauro, reſpondit DULODORUS, Cereri Pylagoræ immolato Zenodotus teſtatur, referente Eraſmo in adagiis ſub bove Homolottorum, & ſuffragari poſſet Ceres in aliis Ætolorum Numiſmatibus expreſſa. Si autem de ſacrificio minus placet, uti reverà ſalientis habitus ei vix convenit, poteris cum Rev. Harduino, ad fertilitatem & opima paſcua reſpicere, poteris ad Pylenem Ætoliæ oppidum, cujus incolas Poëta *torvos* vocat, quod tauris tribuit Virgilius. Sed ad alia progredimur. In Meſſapia, inter Brunduſium & Tarentum ſe ſiſtunt

HYRI-

HYRINI
CRETENSIUM COLONI, MINERVÆQVE HYRINÆ CULTUS.

HÆc Numiſmata in Theſauro Palatino ad Myrinam retuli, urbem Æolidis. Minervam & Minotaurum, vel in Athenienſium honorem, vel ab Athenienſibus Myrinæ dominis, ſignatos arbitratus. Nunc eam ſententiam muto, non aliâ ratione, quàm quod literæ initialis M. licet ſpatium integerrimum ſit, ne minimum quidem appareat veſtigium: apertô teſtimoniô, non ΜΥΡΙΝΑ ſed ΥΡΙΝΑ legendum eſſe. ARCHÆOPHILUS, Nummos diligenter contemplatus, de Myrina, inquit, & Ego hactenus dubitavi, eaque rationum una fuit, cur præſens intueri cuperem, quod ex pictura decidere non audebam. Verum eſt. ΥΡΙΝΑ omninò legendum; Sed nondum ſatis conſtat, quâ ratione vel ad Hyrinos Cretenſium Colonos hoc Numiſma referas, vel etiam Hyrinæ Minervæ cultum eô arbitreris celebrari. Ad utrumque, reſpondit DULODORUS, conjecturas potiùs adfero, quàm indubitata Authorum teſtimonia. Secundum Suidam ΥΡΙΗ ὄνωμα πόλεος, *Hyria nomen eſt Urbis.* Et Plinius, cùm inter Italiæ Urbes etiam *Uriam* poſuiſſet, paulò pòſt Populos *Hyrinos* celebrat, eôdem modô, docente Harduino, quô Lucerini à Luceria apud Stephanum.

De Hyrinis, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, etiam mihi ſuboluit, ſed quod ii in Apulia, inter Sipontum & montem Garganum, viderentur habitaſſe, quem tractum non Cretenſes, ſed Ætoli cum Diomede advecti tenuere, non videbam, quâ ratione Minotaurus iis quadrare poſſet. Hyrinos Plinii ad Apuliam pertinere, non diffiteor, inquit DULODORUS; Neque eum in finem eorum mentionem feci, ut Numiſmata noſtra iis adſcriberem, ſed tantùm ut ab Hyria *Hyrinos* vocari poſſe, Veterum teſtimonio firmarem. Hyriam, cujus Numiſmata ſunt, non in Apulia reperio, ſed in Meſſapia. De hâc Herodoti verba Lib. VII. ſubjicio, ad Minotaurum apprimè quadrantia: Λέγεται γὰρ Μίνω κατὰ ζήτησιν Δαιδάλου ἀπικόμενον ἐς Σικανίην, τὴν νῦν Σικελίην καλουμένην, ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ. ἀνὰ δὲ χρόνον Κρῆτας, Θεοῦ σφε ἐποτρύναντος, πάντας πλὴν Πολιχνιτέων τε καὶ Πραισίων, ἀπικομένους στόλῳ μεγάλῳ ἐς Σικανίην, πολιορκέειν ἐπ' ἔτεα πέντε, πόλιν Κάμικον (τὴν κατ' ἐμὲ Ακραγαντῖνοι ἐνέμοντο.) τέλος δὲ, οὐ δυναμένους οὔτε ἑλεῖν, οὔτε παραμένειν, λιμῷ συνεστεῶτας ἀπολιπόντας οἴχεσθαι. Ὡς δὲ κατὰ Ἰαπυγίην γενέσθαι πλώοντας, ὑπολαβόντα σφεας χειμῶνα μέγαν ἐκβαλέειν ἐς τὴν γῆν. Συναραχθέντων δὲ τῶν πλοίων, (οὐδεμίαν γάρ σφι ἔτι κομιδὴν ἐς Κρήτην φαίνεσθαι) ἐνταῦθα Ὑρίην πόλιν κτίσαντας, καταμεῖναί τε καὶ μεταβαλόντας, ἀντὶ μὲν Κρητῶν, Ἰήπυγας Μεσσαπίους γενέσθαι, ἀντὶ δὲ τοῦ εἶναι νησιώτας, ἠπειρώτας. Ἀπὸ δὲ Ὑρίης πόλιος τὰς ἄλλας οἰκῆσαι. *Siquidem fertur, Minoem, quum Dædalum veſtigans in Sicaniam, (quæ nunc Sicilia dicitur) perveniſſet, vi ejus vitæ allatâ occubuiſſe: Interjectô deinde tempore omnes* CRETES, *præter Polichnitanos & Præſios divinitùs inſtructos, cum magna Claſſe in Sicaniam trajeciſſe, & quinquennio obſediſſe*

ſediſſe Camicum, quam, ut mea fert opinio, Acragantini incolunt: ad extremum, cum neque illam expugnare poſſent, neque permanere, fame enectos eâ relictâ abiiſſe: & dum circa Japygiam curſum tenerent, ingenti eos tempeſtate obortâ in terram fuiſſe ejectos: laceratisque navibus, quum nullus in Cretam receptus oſtenderetur, illic ſubſidentes, urbem HYRIAM condidiſſe, & mutato nomine pro Cretibus Japyges Meſſapios eſſe effectos, & pro Inſulanis Continenticos, & ab Urbe HYRIA etiam alias incoluiſſe. Intelligis ARCHÆOPHILE, Hyriam in Meſſapia fuiſſe: Intelligis à Cretenſibus, quos Minotaurus indicat, eſſe conditam, idque teſtimoniô Authoris Antiquiſſimi, quem & Strabo ſecutus eſt & Stephanus.

Stephanus, regeſſit ARCHÆOPHILUS, Hyriam ad Japygiam, Cretenſium quidem opus facit, ſed gentile non *Hyrinos* ſed *Hyrienſes*, docet: Et Strabo, licet in Japygia Hyriam ponat, imò & à Cretenſibus conditam fateatur, tamen, quæ ſuâ ætate Urbs Hyria fuerit, videtur dubitare. Strabonis locum, reſpondit DULODORUS, valdè corruptum, reſtituit Cluverius, docetque ΥΡΙαν Herodoti non aliam fuiſſe, ac Strabonis Οὐρίαν, de cujus ſitu utique ex ipſo Strabone conſtat cùm modò in medio Iſthmo eam collocet, modò inter Tarentum & Brunduſium, id quod & Authoritate Appiani firmatur. Quod ex Stephano adducis, ab hac Hyria *Hyrienſes* eſſe dictos, leve videtur; Quis enim neſcit diverſas in ejusmodi verbis derivationes locum habere? Quis aſſerat ab Hyria Meſſapiæ, incolas minus *Hyrinos* dici debuiſſe, quàm ab Hyria Apuliæ? utique eadem utrinque ratio eſt? Et quid? Si non alia denominatio locum habet, quàm à Stephano propoſita, quomodo Cluveriô teſte apud Solinum ager hujus Urbis non *Urienſis*, ſed *Uritanus* vocatur? Libera ſcilicet in his antiquitùs videtur fuiſſe Grammaticorum Authoritas, & Nummus opinor eâdem dignitate cenſebitur, quâ Plinius, qui ab alia Hyria Hyrinos appellavit. Cæterùm, antequam pergam, monendum adhuc, Rev. Harduinum Nummum Cimelii, & ſui & Regii Gallorum, cum Pallade & Minotauro non minùs ſignatum, ac noſtrum, ΥΔΙΝΑΙΩΝ legere. Quod ſi tres poſteriores literæ in Nummo appareant, nihil in contrarium afferam, ſi autem deſint, ut deſunt in noſtro, nihil vereor afferere, omninò non ΥΔΙΝΑ ſed ΥΡΙΝΑ legendum eſſe. Ut errorem Harduini ſuboleam, facit litera P. quæ & in altero noſtrorum non rotunda ſed triangularis viſitur.

Ratio conjecturæ, excepit ARCHÆOPHILUS, ſatis probabilis eſt, ſed de terminatione vocabuli ΥΡΙΝΑ inde dubium naſcitur, annon ΥΡΙΝΑΙΩΝ legi poſſit, ut ΜΥΡΙΝΑΙΩΝ? Nullo modo, reſpondit DULODORUS, niſi urbem non Hyriam ſed Hyrinam appellatam arbitreris, id quod contrariantibus, tot graviſſimorum Authorum teſtimoniis ſtatuere non auſim. At, inquit ARCHÆOPHILUS, ſi ΥΡΙΝΑ omninò ab Hyria, ut ais, deductum credi debeat, cur non potiùs ΥΡΙΝΟ, quàm ΥΡΙΝΑ ad exemplum nummorum veterum Romæ, ubi ROMANO: Sueſæ, ubi SVESANO: Æſernia, ubi ΑΙΣΕΡΝΙΝΟ legitur? Ratio, reſpondit DULODORUS, in adjecta Minerva videtur conſiſtere, quam ab Urbe ΥΡΙΑ *Hyrinam* dictam, licet Authores non prodant, ex hoc tamen Nummo conſtare poteſt, eôdem modô, quô Numiſmata Deli Inſulæ ΔΗΛΙΟΥ ſub Apolline, & ΔΗΛΙΑΣ ſub Diana habent, ut ſcilicet non tantùm locus Numiſmatis ſignati indigitetur, ſed etiam Epitheta Diis inde appoſita noſcantur. Adhuc aliud mihi incidit, denuò excepit ARCHÆOPHILUS: Apud Stephanum Hyria Regio propè Aulidem ponitur, ubi prius Hyria oppidulum fuerit, in qua Heſiodus Anthiopen natam aſſeruerit; Conditor *Hirieus* vocabatur, & Civis *Hyriates*. Item alia Hyria juxta Iſauriam Seleuciam, quam Calycadnus alluit. Quid ſi his Numiſmata propoſita tribuas? Quid ſi Hyriæ, Inſulæ Jonici maris, uti Pomponius Mela teſtatur Lib. II. c. 6. quam cum Zazintho eandem Plinius facit? Ut nullam harum, ſubjecit DULODORUS, in Nummis

nostris expressam arbitrer, facit, quòd nulla Cretensibus tam affinis fuit, quàm fuit ea, quam à Cretensibus inter Tarentum & Brundusium conditam diximus. Sed mihi, perrexit ARCHÆOPHILUS, adjecta Pallas potiùs Coloniam Atheniensium videtur arguere. De Cretensibus, respondit DULODORUS, ex Authoribus suprà allatis constat: Si non sufficiant, addere poteris & Cononem apud Photium, & Varronem apud Valer. Probum in Ecl. VI. Virgil. ubi Hyriam ab Idomeneo Cretensi conditam scribit. De Colonia autem Atheniensi, quis unquam vel fando inaudiit? Minerva rem non conficit, hæc non tantùm Athenis, sed etiam in Creta culta est, id quod Numisma Gortiniων à me in Thesauro Palatino vulgatum, indubiè demonstrat, cui accedit & aliud Cimelii Regii Gallorum apud Harduinum, in quo non tantùm Minerva visitur, sed & Noctua sacrata Minervæ Volucris, quæ & in Cydoniæ Nummo apud Goltzium habetur. Omnibus lucem affundit Diodorus Siculus, non tantùm cultum Minervæ in hac Insula, sed & rationem cultûs indicans, quòd scilicet secundum fabulas in Creta ad Tritonem fluvium nata perhibeatur. En verba Lib. V. Μυθολογοῦσι δε καὶ τὴν Αθηνᾶν κατὰ τὴν Κρήτην ἐκ Διὸς ἐν ταῖς πηγαῖς τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ γενηθῆναι, διὸ καὶ Τριτογένειαν ἐπονομασθῆναι. Ἐστὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι περὶ τὰς πηγὰς ταύτας ἱερὸν ἅγιον τῆς Θεοῦ ταύτης, ἐν ᾧ τόπῳ γένεσιν αὐτῆς ὑπάρξαι μυθολογοῦσι. *Fabulantur*, inquit, *Minervam in Creta ad Tritonis fluvii fontes ex Jove ortam esse, unde Tritogeniæ illi nomen. Et nunc etiam ad fontes illos Sacellum huic Deæ consecratum remanet, ubi in lucem edita perhibetur.* Sed Tarentini nos vocant.

TARENTUM
TARAS FECIT, AUXIT PHALANTHUS.

AD hæc Tarentinorum Numismata, inquit ARCHÆOPHILUS, rationem nominis plenissimè exsecutus es. Plenissimè executus es & ratio-

nes

nes figurarum & Inſcriptionum. Sub figura Delphino inſidente, *Taras* videtur exhiberi, filius Neptuni, à quo & Tarentum creditur appellatum, quanquam alii vel à *Tare* filio Herculis, dictam arbitrentur, vel à Sabina voce *Tereno*, mollis, non tam, quòd nuces ibi & lanæ molliſſimæ provenirent, quàm ob mollitiem & effœminatos mores. Quid ultrà deſiderem? Ut res clarius deducatur, inquit DULODORUS; Quomodo enim, ſi Urbs hæc à Tarante Neptuni filio exſtructa & denominata fuit, quomodo, inquam, eadem potuit denominata eſſe à filio Herculis? quomodo à Sabina voce Tereno? Hæc utique infamiam Tarentinis contraxiſſet: Et de filio Herculis quidni dubitem, cùm dubitaverit ſuô tempore Virgilius?

Herculei, inquit, *ſi vera eſt fama, Tarenti.*

Quarta ſanè Etymologia ex hac incertitudine videtur emerſiſſe, quam non minus ac ſuperiores apud Servium legimus: *Partheniatæ*, inquit, *à Sepulcro, cui inſcriptum erat TARE nomen, Urbem conditam TARENTUM dixerunt.* Ergo Herculis Filium omninò repudias? inquit ARCHÆOPHILUS: Quid igitur ad clavam dicemus? Quid? reſpondit DULODORUS, ſi non Coloniam à Phalantho, Partheniatarum Duce, qui octavus ab Hercule fuit, Tarentum deductam, indeque enatum apud Tarentinos Herculis cultum ſub ea latere. Prius ex Strabone & Plinio diſcimus: Poſterius non Numiſmata tantùm, ſed & hiſtoriæ tradunt. De Hercule Ἐριδανάτᾳ, Heſychius author eſt: Et Tarentô receptô Herculis ſimulacrum à Fabio Maximo in Capitolium translatum fuiſſe, apud Plutarchum in Vitis legimus: Ut taceam Heracleam Tarentinorum Coloniam, in qua Græcorum conventum fuiſſe, Strabo docet.

Aliud dubium ſubit, perrexit ARCHÆOPHILUS, non quidem de Etymo, ſed de figura Delphino inſidente. Hanc Tu Neptuni filium ſtatuis, cùm tamen fatearis, Pauſaniâ teſte, Phalanthum Tarenti Conditorem in ſinu Criſſæo naufragum, Delphino in littus evectum eſſe? Quidni igitur Phalanthus hic eſſe poterit? De Numiſmate ſexto, inquit DULODORUS, id forſan ex clava adſtruxeris, quanquam & hîc adjectus Tridens rem dubiam faciat. Phalanthum ſcil. non eô Tarentini habitu Delphis dedicârunt, quô Delphino vectus eſt, ſed Delphinum tantùm in rei memoriam ejus Statuæ junxerunt. Imô, quod accedit, non ſolum Phalanthum dedicârunt, ſed etiam Tarantem, ſignaque fecére Onatas & Calynthus, quorum Nomina, cùm in Numiſmate quinto expreſſa videri poſſint, utique planum eſt, etiam figuras expreſſas, alteram Delphino inſidentem Tarantem eſſe, alteram inſidentem Equô, eſſe Phalanthum. De Phalantho certè eô facilius credas, quò aptius habitu Equeſtri etiam Equeſtris Virtus exprimitur, quô & Lacedæmonii & Tarentini celebrantur; Imò quò apertius & Delphinus in clypeo Phalanthum prodit, eâdem ferè ratione expreſſus, quâ & Ulyſſes Delphinum in ſcuto habuiſſe, Plutarcho memoratur, quòd Telimachum is ex mari ſalvum extulerit. De Tarante Neptuni Filio Ariſtotelis authoritate docemur; En verba, memorante Julio Polluce Lib. IX. c. 6. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ταραντίνων πολιτείᾳ φησὶ καλεῖσθαι Νόμισμα παρ' αὐτοῖς Νοῦμμον, ἐφ' οὗ ἐντετυπῶσθαι Τάραντα τὸν Ποσειδῶνος, Δελφῖνι ἐποχούμενον. *Ariſtoteles in Tarentinorum Republica tradit, Numiſma ab ipſis NUMMUM vocari, eique inſculptum eſſe TARANTEM. NEPTUNI FILIUM, DELPHINO VECTUM.* Hæc cum ita ſint, ARCHÆOPHILE, utique vides, his Numiſmatibus duplicem Tarentinorum originem conſecratam eſſe, alteram à Tarante Neptuni Filio, alteram à Phalantho progenie Herculis, quarum utramque & Servius firmat, his verbis: *Tarentum Taras fecit, auxit Phalanthus.*

At in Numiſmate quarto, inquit ARCHÆOPHILUS, non Delphinus, ſed Sol in clypeo viſitur; In Numiſmate tertiô autem nihil. In his, reſpondit DULODORUS, ſi non Phalanthum, in altero Philoclem, qui ſubſcriptus eſt, in altero autem alium, & procul dubiô vel Ducum, vel certè Victorum aliquem certamine ludicrô, agnoſcere poteris. Sed de his ad ſequentia dicetur. Ad figuras Equeſtres primi, ſecundi, & ſexti Numiſmatis, quòd muliebres eæ ſint, & lauream vel frondem, vel coronam porrigant, recordaberis Pauſaniæ locum de Tarentinorum donô, Equis æneis, & captivis fœminis, quorum ſigna Meſſapiis, Barbarâ gente, finitimis ſuis devictis, Tarentini Delphos miſere.

Recordor, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed magis placeret, ſi has ad voluptuoſam Tarentinorum vitam referres, cujus ratione, uti notâſti, Tarentus non *uncta* tantùm & *petulans*, ſed etiam *coronata* Poëtis audit; Habitus ſanè non captivarum mæſtitiam, ſed ebriarum veſaniam videtur adumbrare. Mæſtitiam, reſpondit DULODORUS, neceſſitas porrigendi Lauream in quibusdam abſcondit. In Numiſmate ſecundo non tantùm mæſtitiam, imò & terrorem obſerves, & quæsô ARCHÆOPHILE, an credibile fuerit Tarentinos id expreſſiſſe, quod vitio ipſis datum eſt? & id ſchematis, quod nullô Authore inter luxuriæ Tarentinæ ſpecimina reponitur? Nullo Authore? regeſſit ARCHÆOPHILUS, annon Athenæi memoria ſubit, qui Tarentinos eò voluptatis & delitiarum proceſſiſſe aſſerit, ut totius corporis cutem lævigarent, & cùm Carbinam in Japigibus vaſtaſſent, Pueris, Virginibus, & florentibus ætate Matronis, in ſacris ædibus congregatis, clarâ luce, corpora nuda præberent ſpectanda, & quilibet, cui collibitum eſſet, tanquam in gregem inſiliens, libidinem ſuam explerent. Id equidem novi, inquit DULODORUS, cùm autem, eôdem teſte, vindictâ Dei flagitium punitum, indeque & Tarenti deteſtabile fuerit, non arbitror in Numiſmatibus ejus memoriam expreſſerint. At indubia voluptatis mentio, inquit ARCHÆOPHILUS, in *Poculo* & *Uva* eſt. Poterit, inquit DULODORUS, quanquam ad vinum Tarentinum hæc juſtius retuleris, de quo Athenæus, Ταραντῖνος καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ κλίματος τούτου πάντες ἅπαλοι, οὐ πλῆξιν, οὐ τόνον ἔχοντες, ἡδεῖς, εὐστόμαχοι. *Tarentinum, & quæ in illo tractu fiunt omnia, lene, ſuave, ſtomacho gratum, minimè validum aut infeſtum capiti.* Et huc pertinet, quod Horatius L. II. Od. 6.

Amicus Aulon
Fertili Baccho minimùm Falernis
Invidet uvis.

Et Martialis L. XIII. Ep. antepenult.

Nobilis & lanis & felix vitibus Aulon.

Aulon enim mons Tarentini agri fuit, & falsò quibusdam cum Caulone Locrenſium confunditur. His poſitis accedunt compotationes, quæ adeò Tarentinis non turpes fuiſſe conſtat, ut ſingulis menſibus publica convivia agitârint, & vulgus turmatim potaverit, jactatô dicteriô, *alios quidem homines induſtriâ & laborioſâ ſedulitate ſibi vitam impoſterum parare, ſe verò, quia conveniant, & voluptatem inde percipiant, jam vivere.* Similis luxus & Sybaritarum fuit, excepit ARCHÆOPHILUS, & cùm in Numiſmate primô & tertiô literæ initiales ΣΥ appareant, fortaſſis Lycinum & Philoclem inde oriundos credideris. Eâdem ratione, reſpondit DULODORUS, etiam Syracuſanos arbitraberis, ſed unde rem probabis? Lycini cujusdam Lacedæmonii meminit Pauſanias, & alius proſtat in Inſcriptione Athenienſi apud Sponium in Miſc. p. 315. Ita & Philocles alius Carcini filius fuit, de quo Scholiaſtes in Ariſtoph. Alius Archon Athenienſis Olymp. 97. an. 1. & Ol. 114. anno 3. Alius Athenienſis vates, Antigoni inſidiis peremtus.

Alius

Alius Æſchyli ex ſorore Nepos, Poëta Tragicus, ab iracundiæ vitio *Bilis* appellatus, apud Suidam: Tandemque & Dux Ptolemæi apud Polyænum Lib. III. fin. aliique, de quibus, licet nihil certi habeam, tamen, nequid diſſimulem, labor & nomina Tarentinorum Ducum arbitrer, ſive Syracuſis ſive Sybari accitos; Ita & in ſequentibus

Callicratem, Pyrrhum, Philippum, Deinocratem & Ariſtonem; quanquam & hic ex Hiſtoricis hactenus lux exigua, ne dicam nulla affulgeat. Callicratem quendam, Ptolemæi, qui tertius in Ægypto regnavit, aſſentatorem & peritiſſimum & callidiſſimum memorat Athenæus. Callicratem Achæum, qui patriam prodidit, imò & Magneſium, habet Pauſanias. Callicratem Equitum Syracuſanorum Ducem, rei militaris gloriâ præſtantiſſimum Fazellus memorat, ut alios taceam, qui apud Plinium, Plutarchum, & Ælianum leguntur. De Deinocrate ſupra ad Numiſma ejus vidimus. Ariſton, Ageſiclis Filius, Lacedæmoniorum, memorante Pauſania, Rex fuit: Alius fuit Dux Ætolorum, teſte A. Gellio L. II. c. 18. Alius Gubernator Corinthius apud Polyænum.

Externorum hæc ſunt nomina, ut & ſuperiora, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, indeque arbitror in Equeſtri Tarentinorum peritia tutius ſubſiſtemus, cùm tanta ea fuerit, ut etiam Ταραντινίζειν, teſte Stephano, τὸ τὴν ἐνόπλιον καὶ εἰς τὰς μάχας χρησίμονα ἱππασίαν ποιεῖσθαι, *armatum & ad pugnas utilem Equitatum facere* ſignificaret. Imò, reſpondit DULODORUS, cùm Strabone teſte, Duces turmarum Equeſtrium Tarentini mille habuerint, illudque inter Reipublicæ Tarentinæ vitia numeretur, quod Ducibus peregrinis uſi fuerint, Alexandro Moloſſo, Archidamo Ageſilai Filio, Cleonymo, Agathocle, Pyrrho, aliisque: Cùm inſuper Pyrrhi mentio in Numiſmate propoſitorum ſecundo eſſe poſſit, uti & Agathoclis in Goltziano Tab. XXXI. n. IX. neſcio annon ritè etiam de

 reliquis

reliquis concludam. Quicquid ſit, Equeſtrem pugnam hic diſcere poteris. Pila Equites conjiciunt, & Pilis conjectis Tarentinos priusquam manus consererent, terga dediſſe, Livius Author eſt. Poteris victorias Tibi in mentem revocare de Meſſapiis & Peucetiis relatas, ſub Victoriola Numiſmatis ſecundi. Poteris Jovis Coloſſum, cujus Strabo meminit, ſub ejusdem Numiſmatis fulmine: Vel potiùs Jovem *καταιβάτην*, *fulminantem*, cui ideò ſacra Tarentinos feciſſe, Athenæus ex Clearcho memorat, quod libidinem militum ſuorum in Carbinates patratam, fulmine ultus eſſet. Poteris rerum abundantiam ſub Cornucopiæ, quæ luxûs cauſa fuit. Poteris *lanam* in Colo Tabulæ prioris Nummo 4. & hujus Nummo 3. de qua Horatius Lib. II. Ep. I.

Lana Tarentino violas imitata veneno.

Non *oſtreas* Tarentinorum in theatrum adduco, quarum A. Gellius L. VII. c. 16. meminit: Aut *Pectines*, de quibus Horatius:

Pectinibus patulis jactat ſe molle Tarentum:

Non *Sal*, cujus apud Plinium L. XXXI. c. 7. ratio proſtat: Non *Nuces* & *Caſtaneas*, quas *Tarentinas* dictas Salmaſius ad Solinum probat; quanquam hæc omnia ſub Cornucopiæ ritè intelligas. Ad lanam, excepit ARCHÆOPHILUS, fortaſsè etiam *Ovium* meminiſſe licebit, de quibus Plinius L. VIII. c. 48. *Oves circa Tarentum Canuſiumque ſummam nobilitatem habent.* Non de Ovibus tantùm, ſubjecit DULODORUS, ſed de armentis etiam, aliisque gregibus, Virgilio teſte conſtat, Georg. II.

Sin Armenta magis ſtudium Vitulosque tueri,
Aut fœtus Ovium, aut urentes culta Capellas,
Saltus & ſaturi petito longinqua Tarenti!

Saturi dicit, vel ob vicinitatem Saturi Oppidi, vel quòd fœcundum eſſet, uti Servius notat, ut ita & hinc ratio Cornucopiæ eluceſcat.

Etiam Saltum, perrexit ARCHÆOPHILUS, Tarento Poëta tribuit, indeque fortaſsè & Cervi ratio elucet, quem primò in Numiſmate Callicrates ſuper coronam manu prætendit. Saltus ſanè venationum commoditatem præſtare ſolent: Et venationibus opportunum Tarenti agrum fuiſſe, ex Polybio diſcimus, ubi Philomenes animum ad *κυνηγίας*, venationes memoratur intendere juſſus. Si Cervus ſit, reſpondit DULODORUS, fortaſſis ſymbolum erit devictæ alicujus Gentis. Cervum eôdem ferè modô Apollo manu præfert in Nummo Mileſiων apud Seguinum, quid autem huc faciat non video. Diis res facilis, ſed homini, Equiti præſertim, vereor ut vires ſufficiant. Fortaſſis, inquit ARCHÆOPHILUS, Eques hic non homo, ſed Deus aliquis, fortaſsè Phalanthus, quem Divinis honoribus cultum fuiſſe, ex Juſtino docemur. Fortaſsè Mars, nam & hunc inter Conditores Tarenti lego apud Dionyſium, Ὀικουμ. περιηγήσι ϛ. 374. ſeq.

Τάρας δ' ἁλὸς ἐγγύθι κεῖται
Ἥν ποτε Ἀμυκλαίων ἐπολίσσατο καρτερὸς Ἄρης.

Tarentum prope mare jacet
Quod olim Amyclæorum condidit fortis MARS.

Martem, reſpondit DULODORUS, hôc locô non pro Deo, ſed pro Martia Juventute ſumerem. Mars certè, licet Ἵππιος cognominatus ſit, Eques tamen, inter Antiquitatis reliquias, neſcio an apparuerit. Figuram Equeſtrem in Nummo non obſcurè Corona ambit, adeòque Regis cujusdam tutiùs Statua creditur. Et quid ſi Hannibalis, cui, dictô Athenæò teſte, per ſpeciem venationis Urbs prodita eſt? Id mera conjectura foret, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Veſtitum

tum potiùs intueamur. Quid prohibet, ut amictum Tarentinum hîc agnoſcam, quem Authores paſſim celebrant, Ταραντινίδιον dictum? Me judice non facies, reſpondit DULODORUS; Militaris enim hæc eſt veſtis, cùm Tarentina muliebri mollitie diffametur. Audi Athenæum L. XII. Ἐφόρουν δέ φησι καὶ παρυφὴν διαφανῆ, πάντες οἷς νῦν ὁ τῶν γυναικῶν ἁβρύνεται βίος, *veſtes*, inquit, *textiles pellucidas omnes geſtabant, quibus nunc luxuriat molliuſcularum fœminarum cultus.* Ita & Julius Pollux Lib. VII. c. 17. Ταραντινίδιον διαφανές ἐστιν ἔνδυμα, ὠνομασμένον ἀπὸ τῆς Ταραντίνων χρήσεως καὶ τρυφῆς, *Tarantinidion perſpicua veſtis eſt, à Tarantinorum uſu, & luxuria denominata.* Quomodo hoc ad Thoracem, quem in Nummo cernimus militari robore conſarcinatum? Sed hæc in medio relicta ſunto! Aureum adhuc Tarentinorum Numiſma

Inſpicere operæ pretium eſt, ut raritate, ita & obſcuritate memorandum. Obſcuritate? iteravit ARCHÆOPHILUS; At in Theſauro Palatino ſub Minerva Te protuliſſe memini Deæ cultum, quem eo in tractu frequentem, ex Fano ejus apud Salentinos docuiſti: Imò & Deæ ſtudia, quæ Tarentini imitati, non laude bellicâ tantùm, ſed & Eruditione præſtiterint. Non vanè mihi videris id aſſeruiſſe, cùm conſtet Pythagoricam eos Philoſophiam aſſumſiſſe, & Architæ rerum ſummam credidiſſe. Inde ſanè & averſæ ratio plana videtur; Quid enim ſub Delphinorum bigis Tibi imagineris, ſi non Victoriam, quam ſubſcriptio arguit? quamque & in ſuperioribus Taras prætulit? Addere poſſes & Noctuam Numiſmatis primi, inquit DULODORUS, nam & hanc Minervæ ſacram novimus, ſed illud utique in Nummo ambiguum eſt, an ſubſcriptio ad Victoriam pertineat, an vero *Nicon* Tarentinorum Dux ſub ea lateat, de quo Livius: *Duo ex Ducibus*, inquit, (L. XXVII. c. 16. ubi de Tarento à Romanis capto verba facit) *NICO & Democrates fortiter pugnantes cecidere.* Ita & ambiguum eſt, an Taras, an Neptunus, an alius quis bigas Delphinorum agitet? Neptuni cultum ex Horatio intelligas L. I. Od. 28. Ubi *ſacri cuſtodem Tarenti* vocat: Et ei non minus ac Herculi, Tarantem ipſum templa erexiſſe ad d. l. Chabotius obſervat. De Tarante Neptuni Filio jam ſupra vidimus, vidimus & de Phalantho, ad quem & ipſum Delphini pertinere poſſunt. Quemcunque præferas, vel Victoriæ vel pacis index eſt, Victoriæ ſi ramum Lauri ejus in manibus arbitreris: Pacis, ſi ramum Oleæ; Ramum enim, non Tridentem hîc eſſe, folia evincunt, clariora, quàm ut de iis dubitare poſſes.

Mihi Victoriæ ratio potior videtur, inquit ARCHÆOPHILUS. Victoriam non excluſerim, reſpondit DULODORUS, quanquam & Pacis eſſe poſſit, præſertim cùm Olea Minervæ ſacra fuerit, quæ in adverſa viſitur. Et quid ſi hoc Numiſmate portus Tarentini ſitus præfiguretur? Arcibus præeſſe Minervam vulgò innotuit: Et Portûs Tarentini clauſtra in arcis poteſtate fuiſſe, Polybius Author eſt. Quid ſi Minervæ ſecundum quoſdam origo, quam ex Polyphe & Neptuno ortam, ex Iſæo & Mnaſea diſcimus? Quid ſi Tarentinorum à Lacedæmoniis ortus? In Laconia Minervam Agoræam, Paréam, Cypariſſiam,

Ophtal-

Ophtalmitin, Aſtrateiam fuiſſe cultam: Imò & Minervæ ſignum dicâſſe Tarenti Conditores, antequam proficiſcerentur, ex Pauſania diſcimus. Et cùm Tarentinis cum Lacedæmoniis ſimilia multa, tam in agro quàm in Urbe fuiſſe, Polybii teſtimoniô conſtet, quidni & Minervam adorârint, quæ tot cognominibus in Laconia fuit culta? Miror, inquit ARCHÆOPHILUS, non tam de Minerva, quàm de Delphinis, quî videlicet tantùm non in omnibus Tarentinorum Numiſmatibus, hic maris incola dicam, an Princeps? fuerit expreſſus? Nihil miraberis, inquit DULODORUS, ſi cogites non tantùm originem, de qua abundè dictum eſt, ſed & maris commoditatem, cujus beneficio præcipua Tarentinis felicitas obvenit. Egregius ea de re locus eſt apud Polybium, in Excerptis L. X. Sed longior quàm ut huc transferri debeat. Succedit

METAPONTINORUM
FELIX AGRICULTURA.

NEc ad hæc Numiſmata, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, quid dicere opus ſit, video. Ad Spicas & Cererem, ex Strabone & Euſtathio in Dionyſ. conſtat, *tantô ſucceſſu Metapontinos coluiſſe terram, ut & auream meſſem Delphis dedicaverint.* Ad Palladem occurrit Deæ templum, in quo, Juſtino memorante, *ferramenta oſtendebantur, quibus Epeus Equum Trojanum fabricaverat.* Ad caput barbatum ſe ſiſtit vel Mars Numen Thracicum, eô quòd ſecundum quorundam opinionem Metaponti Conditor Daulius fuerit, Tyrannus Criſſæ apud Delphos, quam & Tereus Martis filius obtinuit: vel Leucippus, cujus nomen ſexto in Numiſmate legitur, ad condendam Coloniam ab Achæis miſſus: vel denique Hannibal, ad quem Metapontini contra Romanos memorantur defeciſſe.

Hinc

Hinc ſanè & literæ AMI interpretationem mutuari poterunt, niſi potiùs ad Herculem eas referas, ſecundum illud Horatii:

— — *Dives AMICO*
Hercule. — —

Ita & Avicula & fulmen, ex ampliſſimis, quæ Jovi Olympico miſerunt, Metapontinorum donariis lucem mutuantur; Iis enim Jovis ipſius ſimulacrum interfuiſſe, Pauſaniæ memoratur, alterâ manu fulmen, alterâ avem præferentis. Quid præter ea deſiderem? Ut demonſtretur, reſpondit DULODORUS, caput barbatum aliùs non eſſe, quàm Martis; Præter enim quòd Mars hoc habitu etiam in Bruttiorum, aliorumque Numiſmatibus proſtat, Caput *Galli* primo in Numiſmate, & *Canem* in Numiſmate ſexto cernimus, animalia, ut vulgò notum eſt, Marti ſacrata.

De Gallo res trita eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed de Cane adhuc dubitem. Phurnutum adi, reſpondit DULODORUS: *Mars, inquit, dicitur homicida, & hominum pernicies, & clamoſus, & æſtro percitus, quòd maximus ferventi negotio à pugnantibus ſuſtollatur clamor: Ob quam etiam cauſam nonnulli Aſinos quoque ei mactant, ob turbulentum & acutum rugitum; ſed plurimi CANES, ob ruditatem & moleſtiam animantis.* Sed de his utique patet. De literis AMI adhuc dicendum, neque enim, quod de *Hercule Amico* adfertur, cùm Latinum ſit, Urbi Græcæ convenire videbitur. Potiùs, uti in Tarentinorum Numiſmatibus, ita & hîc quidam Coloniæ ductor, & quid ſi Leucippi Comes? denotari poterit. Ad Minervam addendum, Ariſtotele teſte, *Helleniam* dictam eſſe. Fortaſſis, excepit ARCHÆOPHILUS, Minervæ etiam *Iliacæ* hic ratio eſſe poterit, hanc enim & Romæ, & Lavinii, & Luceriæ, & Siritide cultam, Strabo teſtatùr. Siris autem, teſte Stephano & Euſtathio, eadem fuit, quæ poſtea à Metabo, filio Siſyphi, barbaris Metabum, Græcis autem Metapontum dicta eſt. Si res ita ſe haberet, ait DULODORUS, etiam de Hercule liqueret, Sirin enim Heracleam vocatam Plinius Lib. III. c. 11. Author eſt; Sed notandum, falli & Stephanum & Euſtathium, Metapontum enim à Siritide diſtare, ex Strabone docemur. Hæc ſi ita ſint, perrexit ARCHÆOPHILUS, Clavæ utique nihil lucis remanet. Quidni? reſpondit DULODORUS. Uti ſub Capite Martis originem à Thracibus, qui ſub Terei Martis filio fuerunt, ita ſub Clava, non minus ac ſub Cerere & Minerva, origo ab Achæis latere poterit; Ceres *Panachæa*, & Minerva *Panachæis*, & Hercules *Buraicus* in Achaia, teſte Pauſania culti, rem in aprico ponunt.

De capite Bovis adhuc audire placet, ſubjecit ARCHÆOPHILUS; neque enim, quô fine in Numiſmatibus Metapontinorum occurrat, facile dixero, & cùm incuſum ſit, neque rationes ſignaturæ aſſequor. Caput Bovis, reſpondit DULODORUS, ex Agricultura interpretationem mutuatur, de quâ ſuprà; Ratio ſignaturæ obſcura eſſe non poteſt. Cum figura, maſſæ argenteæ incuſa ſit, utique clarum eſt, eam in Matrice, quam vocant, non cœlatam, ſed ex ea elevatam fuiſſe, eô planè modô, quô hodienum artis hujus peritiſſimi, Numiſmatum & Figuras & Inſcriptiones ex Chalybe elevare, & elevatas in matrices incutere ſolent, ex quibus poſtea rurſus elevatæ in Numiſmatibus prodeunt. At mihi, excepit ARCHÆOPHILUS, error ſignaturæ hic videbatur, inde ortus, ſi Numiſma quoddam percuſſum ex ſuperiore matrice fortè non eximeretur, undè poſtea neceſſe fuerit, Figuras ejus ſubſtratæ laminæ eô modô imprimi, quô & in hoc Metapontinorum Numiſmate cernimus. Res credibilior eſt, quô rariora ſunt ejus exempla, cùm plura procul dubio proſtarent, ſi ex προαιρέσει procederent. Paucitas exemplorum, reſpondit DULODORUS, contra me

 nihil

nihil facit, cùm Ingenii politioris hic fœtus esse possit, qui ut à communi more interdum recedit, ita & raritate sibi pretium conciliare solet. Cæterùm nec Numismatis percussi Figuræ elevatæ ejus duritiei sunt, ut denuò argenteam massam frangere, eique ita immitti possint, nec omnia exempla rationem admittunt; Si enim valeret, eadem Figura, quæ in aversa elevata cernitur, eadem etiam in adversâ incusa constanter deberet reddi: Nam si residet in superiore matrice, necessariò inferioris Figuram denuò massæ argenteæ imprimit, quæ & ab altera elevata redditur. Sed hoc in Numismatibus perpetuum non est, uti vel ex proposito intelligas, in quo non eadem Figura, spica videlicet, sed diversa planè, caput Bovis redditur. Sed alia succedunt Metapontinorum Numismata,

Licet à prioribus, quod ad sensum attinet, in paucissimis distincta. Aratrum, quod in primo præter Cererem & spicam visitur, ad eandem utique Agriculturæ felicitatem apertè pertinet. Verba subjicere placet, ut res eò clarior sit. Ita Strabo Lib. VI. Ἑξῆς δ' ἐστὶ Μεταπόντιον, ἐις ἣν ἀπὸ τοῦ ἐπινέιου τῆς Ἡρακλέιας ἐισὶ στάδιοι μ. πρὸς τοῖς ἑκατὸν. Πυλίων δὲ λέγεται κτίσμα τῶν ἐξ Ἰλίου πλευσάντων μετὰ Νέστορος, ὂυς ὅυτως ἐυτυχῆσαι ἀπὸ γεωργίας Φασὶν, ὥστε θέρος Χρυσοῦν ἐν Δελφοῖς ἀναθεῖναι. *Subsequitur Metapontium, à navali Heraclea dissitum stadiis CXC. Conditum ajunt à Pyliis, qui cum Nestore ab Ilio navigarunt. Hos tantô successu terram coluisse ferunt, ut AUREAM ÆSTATEM Delphis dedicaverint.* Eadem habet & Eustathius, nisi quod messem auream θρυλλούμενον *famosissimam* appellat.

Hæc patent, inquit ARCHÆOPHILUS, patet & caput cornutum illud, quod in tertio exhibetur; memini enim Te Junonem id, vel Sospitam vel Ammoniam interpretari, illam, quòd in Romanorum Nummis occurrat, hanc, quòd, teste Pausania, Eleis hæc culta, Pylus autem tertia Eliaca fuerit, cujus incolæ, ut modò audivi, cum Nestore ab Ilio profecti, Metapontum condiderunt. Si subsistas, respondit DULODORUS, licebit, quanquam & aliud adhuc videri possit: Scilicet, ut spica ad Cererem pertinet, ita caput cornutum ritè non Junonem, sed Bacchum interpretaberis; Bacchum enim cornutum fingi quis nescit? quis nescit nebride amiciri solere? Ita nec Laurea obstat, cùm & hâc coronari solitum, ex Homero planum sit, cui

Κισσῷ καὶ Δάφνῃ πεπυκασμένος,
Hederâ & Laurô ornatus,

in Hymno vocatur. Sed libera in his cuilibet sit opinio. Junonem enim & ipsam

ipſam non pelle tantùm, ſed & cornibus inſignem in Nummis cernimus, & templum ejus, vitigineis columnis celebre, Metaponti fuiſſe, Goltzius obſervat. De quarto Numiſmate quid dicam non habeo, Veneris in eo caput eſt, procul dubio, quòd & Metaponti coleretur, eôdem modô, quô caput Mercurii apud Goltzium. Sed ultrà progredimur. Inter duos amnes, Crathim & Sybarin, ſubeunt

THURINI
ATHENIENSIUM COLONI.

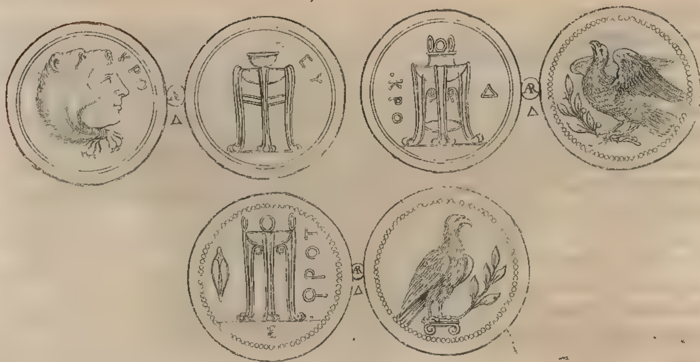

ID ex effigie Palladis Te memini monſtrâſſe, inquit ARCHÆOPHILUS, eò quòd Athenienſes Lampone & Xenocrito Ducibus Sybaritas reduxerint, ſedibusque poſitis, à fonte vicino Thurium appellaverint. Sed Diodorus Apollinem ſe pro Thuriorum Conditore ſcribit tuliſſe, idque eò lubentius crederem, quò recentiore adhuc memoriâ hæret, quod ſupra ad Gemmas ex Fortuitis Tollii docuiſti, Apollinem ſcil. à Tauris, qui Chaldæis Θωρ dicebantur, *Thurium* appellatum eſſe. Et quid ſi eodem etiam alluſerit Auguſtus, qui non tantùm Apollinis honores affectavit, ſed & *Thurinus* dictus eſt, eamque ob rem, ut mihi quidem videtur, in Numiſmatibus quibusdam Taurum eôdem modô cornupetam expreſſit, quô & in propoſitis Thurinorum Nummis viſitur. De Auguſto arguta eſt conjectura, inquit DULODORUS. Quod autem ad Apollinem attinet, is ſe Thurii Conditorem jactare poteſt, quòd Athenarum Præſes fuerit, uti ſuprà ad Poſidonium dictum eſt, non minus ac Minerva; Imò etiam, quòd in Italiam navigaturos, ſuô Oraculô impulerit, id quod ex Diodoro diſcimus. Quicquid autem Apollo de ſe jactaverit, quicquid & re ipsâ honoris meruerit, in Numiſmatibus tamen ejus ratio non eſt, procul dubio, quòd Minervæ typus rem indubiè ad Athenienſes deduceret.

Minervæ Caſſidem, inquit ARCHÆOPHILUS, variis inſignibus video ornatam, in primo Numiſmate *Oleæ ramus* eſt, in ſecundo *Triton* aut *Sirene*, in tertio *Pegaſus marinus:* Hæc quid ſignificent, lubenter equidem docerer. Sirene & Pegaſus, reſpondit DULODORVS, maris monſtra ſunt, iterque Athenienſium maritimum, vel etiam Urbis ſitum deſignare poterunt, non minus ac Piſcis, quem ſub Tauro cernimus. Ramus Oleæ Olivi memoriam renovat, de quo Amphis apud Athenæum Lib. I.

Quanquam & nudè ad Oleam Minervæ sacratam pertinere possit. Ad Pisces, subjecit ARCHÆOPHILUS, idem Athenæus occurrit, Sybaritas, quorum in locum Thurii succesſére, Piscatoribus memorans immunitatem à Tributis dedisse, eôdem modô, quô & iis, qui marinas purpuras venabantur. Imò, perrexit DULODORUS, potius *obsonii Thuriani* meminisse potes, nam hoc piscis marini, quem communiter *Canem* appellant, frustum esse, ejusdem testimonio constat. Ad Taurum non arbitror pluribus esse dicendum, cùm vel terræ fœcunditatem, de qua Diodorus, vel bella cum vicinis, vel certè appellationis rationem sub eo latere posse, in Thesauro Palatino docuerim. Si tamen placet, poteris & ad sacrificium Minervæ respicere; Bove enim Athenis Minervæ sacrum factum, Eruditissimus Meursius observat, Lect. Attic. Lib. III. c. 22. De terræ fœcunditate, regessit ARCHÆOPHILUS, nescio an suffragari possim. Sybaritarum enim agrum valdè fertilem non fuisse, Athenæus asserit. Diodorus, inquit DULODORUS, contrarium habet, Thurios agrum incoluisse asserens, frugum feracissimum, & ne de vino dubites, Strabo & Plinius faciunt; Ille L. VI. Hic Lib. XIV. c. 6. Cæterùm & habitus tauri meretur inspici, is enim in Urbis appellatione continetur; Θορεῖν, uti ad Gemmas diximus, est *cum impetu insilire*, indèque non miraberis, quòd etiam ad bella cum finitimis respexerim, eâdem enim ratione apud Suidam Θοῦριος Αἴας, & Θοῦριος Ἄρης Homero vocantur. Ad Æsarum fuit

CROTON
CONSILIO APOLLINIS CONDITA.

CRotonem à Crotone, socio Herculis, conditam, M. Porcius Cato in libro Originum prodidit. Diodorus ab Hercule ex Sicilia reduce Crotonem hospitem per imprudentiam narrat cæsum, cognitôque facinore, splendido monumento honoratum, prædictumque, defuncti nomine ibidem aliquando Oppidum futurum. Ovidius, quamvis nullâ nec nominis, nec cædis factâ mentione, tamen Herculem non tantùm Urbem futuram promisisse canit, sed & Myscello, lapidosas Æsaris undas ut peteret, per somnium jussisse, tergiversantemque minis adegisse, tandemque patriæ desertæ damnatum, verso in album nigro lapillorum

lorum colore, eum liberâsse. Ex his, subjecit ARCHÆOPHILUS, capiti Leonis spoliis ornato, lux clarissima affulget; Nisi enim Hercules eô adumbretur, poterit Milo credi, quem & ipsum in bello contra Sybaritas, Herculis ritu, præter clavam, Leoninam etiam pellem gestâsse Goltzius observat. Addi potest, & majore forsitan jure, tertius, respondit DULODORUS, ipse videlicet Croton, quem inscriptio designat, sive Urbem ad Catonis effatum is condiderit, sive ad aliorum opinionem ei nomen dederit. Quicquid sit, Apollinis consilio Crotonem conditam, ex aversæ Tripode cernimus; de ea re prostant Strabonis verba. *Ferunt*, inquit, *unâ Delphos venisse Myscellum & Archiam, Oraculum consulendi gratiâ, interrogatosque à Deo, divitias mallent an sanitatem? Archiam opes sibi optâsse, sanitatem Myscellum, Deumque illi at Syracusas, huic ut Crotonem conderet mandâsse. Atque ita Crotoniensibus evenisse, uti tam salubrem incolerent, ut diximus, Urbem.* Ex his verbis utique ratio Tripodis, quam & Pythicam & Delphicam ex adjectis literis ΠΥ. & Δ. agnoscis, abundè liquet, & clarior adhuc fit ex Crotoniensium pietate, quâ, quibuscunque in angustiis ad Deum hunc confugisse memorantur. Exempla sunt apud Justinum, semel quando ob irritatam Dianam, peste & seditionibus vexabantur: & iterum, cùm adversus Locros tenderent. Quidni etiam, cùm contra Sybaritas pugnarent? Id ex Numismate tertio patere potest, ubi spica Tripodi adjuncta visitur, quæ procul dubio Numisma post devictos Sybaritas percussum arguit. Croton enim sanitate magis quàm fertilitate excelluit, at Sybaris Crotonem fertilitate tantùm superavit, ut & Myscellus eam prætulisset, nisi ab Oraculo ad condendam Crotonem his verbis fuisset remissus:

Gibbose! incassum Myscelle aliena requiris,
Vanaque venaris, quæ dantur dona probato.

Victoriam de Sybaritis, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam sub Aquila & Lauri ramo Te agnoscere memini. Si res minus placet, respondit DULODORUS, poteris etiam ad sanitatem respicere, cùm Apollo Salutaris in Numismatibus Lauri ramum prætendat: Poteris ad Vaticinia, quorum authoritas Crotoniensibus Potentiæ auspicium dedit. Sed ad finem properamus. Insolitam literæ K. figuram ut observes velim; ea simili modò etiam in Numismatibus Syracusanorum infrà producendis visitur, visitur & in pluribus aliis hinc Palladis caput, inde Pegasum cum eâdem literæ Figurâ exhibentibus, quæ proinde nullus dubito, quin ad Corinthum spectent, Syracusarum Metropolim; Corinthiorum enim Numisma cum Pegaso, Pullum dictum, ex Julio Polluce discimus. Inter Crotonem & Scyllatium jacebat

P E T I L I A

Petilia *Lucanorum Urbs primaria* Straboni dicitur. Livio in Bruttiis ponitur. Numisma hinc Jovis caput, illinc Jovem fulmen jaculantem exprimit. Miror, inquit ARCHÆOPHILUS, quâ ratione Petilini Jovem signaverint, cùm tamen

men ad exprimendas origines omninò Herculem ſignâſſe deberent; Petiliam enim Herculis ſocius Philoctetus condidiſſe fertur, id quod Virgilius tangit Lib. III. *Heic illa Ducis Melibæi*
Parva Philoctetæ ſubnixa Petilia muro.
Nihil miraberis, inquit DULODORUS, ſi conſideres, plus Patriæ quàm perſonis in ejusmodi monumentis tribui ſolere. Patria Philoctetæ Melibæa fuit, Urbs ſecundum quosdam Theſſaliæ, ſecundum quosdam Macedoniæ. Quamcunque præferas, Jovem habebis ſummâ religione cultum. De Macedonia ſuprà ad Numiſmata Philippi & Alexandri M. vidimus, de Theſſalia videbimus infrà ad Theſſalorum Numiſmata. Quanquam quid inde rationes accerſo, cùm tamen eadem procul dubio valeat, quæ & in Bruttiis? An ob fortitudinem? quod Jovis auxilio ſe hoſtes ſtraturos crederent? Eò usque enim Romanis fideles fuére, ut bellô Hannibalicô à Pœnis obſeſſi, Athenæo & Livio teſtibus, coria & arborum cortices commederint; An ob Cultum, quô procul dubio Deorum hunc Principem proſecuti ſunt? Numiſmata Petilliorum mihi in mentem veniunt, excepit ARCHÆOPHILUS; In iis Jovis eſt & caput & templum, an quod Petillii à Petilia denominarentur. Petillios, reſpondit DULODORUS, à Petilia denominatos, Turnebus arbitratur, ſed nullô, quem ſciam, Authore; Jovis caput & templum ad rem nihil faciunt; adjectum enim *Capitolini* cognomen abundè arguit, non Jovem Petilinorum, ſed Capitolinum eô exhiberi, idque ideò, quòd Petillius, cùm eô tempore Capitolii curam habuerat, quô furto inde ſublata eſt corona aurea, ita cauſam ſuam egerit, ut eô crimine ab Auguſto planè fuerit abſolutus, de qua re videri poteſt Horatius Sat. IV.

Alia conjectura ſubit, inquit ARCHÆOPHILUS; Servius Petiliam ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι *à volando* deducit, quod captatô auguriô fuerit condita; Conſtat autem non aves tantùm volare, ſed & fulmen, quod eam ob cauſam in Nummis alatum cernimus, quodque Jupiter in Numiſmate vibrat. An Etymon valeat, reſpondit DULODORUS, dubium eſt, nam alii à Latino *Petilo* deducunt, quod *exilem* & *parvum* ſignificet, quâ ratione & Maroni *parva* vocatur: Alii, imò ipſe Servius, à *petendo*, quod poſt relictum Ilium, quò ducebatur à Græcis, eam Philoctetes Civitatem petierit; Sed piget Grammaticorum nugis diutiùs inhærere. Illud prætermitti non debet, quod eôdem Serviô authore Cato ait, à Philocteta ſcil., conditâ jam dudum Civitate, murum tantùm factum. Hoc ſi verum, utique Jupiter non tam ad Philoctetæ patriam, quàm ad cultum Dei apud Bruttios & Lucanos pertinebit, id quod ſimilia planè in Bruttiorum Nummis ſimulacra evincunt. Superatô Cocintô Promontoriô, occurrunt

CAULONIATÆ
AB ACHÆIS ORIUNDI.

NUmmum ſecundum, etiam in Gaza Medicea exſtantem, præclarum vocat L. Holſtenius, in Notis ad Stephanum. Primus habetur apud Goltzium, qui

qui in quibusdam & Dictamum herbam, in adversa autem Jovem imberbem agnoscit, aitque, iis symbolis Cretenses ob Jovis in Creta educationem se reperisse usos, indeque colligi posse, Cauloniam ante Achæorum, quorum colonia ea dicitur, adventum, Cretensibus fuisse habitatam. At nisi fallor, inquit ARCHÆOPHILUS, in Creta Cervi non fuére. Non fuére, respondit DULODORUS, nisi in Cydoniatarum Regione, uti Plinius testatur. Quicquid sit, Achæam Civitatem Cretæ fuisse, indeque Cervos *Achainos* dictos, Scholiastes Apollonii tradit, quem tamen cum sequacibus, refutat Salmasius ad Solinum, nomen id ætatis esse demonstrans, à cornibus, adhuc in lanæ similitudinem mollibus. Si à Civitate nomen deduceretur, subjecit ARCHÆOPHILUS, fortè non ab Peloponnesiaca, sed à Cretica Achaia Cauloniatas descendere putares, eò quod Goltzio teste, symbola in Nummis expressa Creticæ conveniant. Quomodo conveniant, inquit DULODORUS, non video; neque enim, quod de Dictamo Goltzius affert, ad Cervos, sed ad Capras pertinet, uti patet ex Æliano Var. Hist. L. I. c. 10. Indeque Per-Illustris SPANHEMIUS non abs re de Dictamo in Cauloniatarum Nummis dubitat. Quod ad Achaiam Creticam attinet, licet ab hac Cauloniatæ descendissent, tamen nec Peloponnesiaca excluderetur, Cretica enim & ipsa à Peloponnesiaca ortum traxit, id quod inde colligas, quod Achæos Cretam habitasse Homero memorantur Odyss. XIX.

Si Cervi Achææ Creticæ non conveniant, inquit ARCHÆOPHILUS, ad hanc respicere operæ pretium non est, potiùs in Cauloniæ situ Numismatum ratio videbitur quærenda, cùm prius Aulonia ea vocata fuerit, propter adjacentem convallem, uti Strabo testatur: Convalles autem venationibus aptos, quis nescit? Non contradico, inquit DULODORUS, quanquam non subsistam, in Cervo enim etiam Cauloniæ originem arbitror adumbratam. Ab Achæis Cauloniam conditam Strabo Author est, & in Achaia Cervos fuisse Pausanias testatur. Ὁδὸς δὲ, inquit, ἐξ Αἰγείρας εὐθεῖα ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Διὸς διά τε ὀρῶν καὶ ἀνάντης ἐστῶσά ἐστι. Μῆκος μὲν οὖν τῆς ὁδοῦ τεσσαράκοντά εἰσι στάδιοι. ἄγει δὲ ἐς Φελλόην, πόλισμα οὐκ ἐπιφανὴς, οὐδὲ ἀεὶ ᾠκεῖτο καὶ Ἰώνων ἔτι ἐχόντων τὴν γῆν, τὰ δὲ περὶ τὴν Φελλόην ἐς φυτάιαν ἀμπέλων ἐστὶν ἐπιτήδεια. Καὶ ὅσα πέτρωδη τῆς χόρας, δρῦς τέ εἰσι καὶ θηρία, ἝΛΑΦΟΙ καὶ ὝΣ ἄγριοι. *Rectà ab Ægira descendentes à Jovis templo, & per montis ardua, stadiûm undecim nihil brevior, Phelloen via ducit. Castellum id est minimè clari nominis. Nam neque Jonibus quidem ea loca tenentibus perpetuò incolebatur. Ager vites feliciter educat, eâ, quâ maximè saxosus est, parte Quercus, & feræ, CERVI imprimis, & Apri.* Vides ARCHÆOPHILE, Cervos in Achaia fuisse; Ægiram enim Achaiæ Urbem esse, Stephanus & alii prodidére. Vides & Jovis rationem, qui in Nummo visitur; Jovis enim templum hoc in loco, Pausaniæ memoratur, fuisse.

Ad Jovem Homorium arbitrabar respiciendum, subjecit ARCHÆOPHILUS, eò quod Cauloniatæ, initô cum Crotoniatis & Sybaritis fœdere, templum huic Deo publicè statuisse, ubi de rerum summa in commune consuli posset, apud Polybium legantur; Sed juxta in mentem venit & Harduini opinio, qui ad Jovem & Cervum in his Nummis, locum Regii Vatis Ps. XXVIII. ℣. 9. attulit: *Vox Domini præparantis Cervos:* quæ verba de tonitrui fragore accipi oportére Interpretes monent, cujus metu Cervarum partum accelerari, Vates ait. Appositè sanè ad Jovem juxta Cervos in Numismate fulminantem, licet ad Jovem dubium esse possit; quid enim in altero vittæ à brachio dependentes? quid in altero Icuncula brachio insistens? Vittæ, respondit DULODORUS, quòd Sacrorum ornamenta sint, commodè ad cultum Deorum retulerim, quod Jovis ope is apud Cauloniatas viguerit. Icuncula vel currentis, vel & ipsa jaculantis figuram

figuram præfert. Si posterius, poterit ad Venationes reduci, Jovis beneficio Cauloniatis non minus ac Achæis felices; Sin prius, poteris Diconis meminisse, Callibroti filii, qui, Pausania teste, quinque è Pythico curriculo, duas ab Istmico, quatuor è Nemeis, ex Olympicis unam de pueris, duas de Viris palmas tulit, cuique totidem Statuæ positæ memorantur. Puer hic Cauloniates, sicut fuit, renunciatus est; at Vir factus, Syracusanus ut nominaretur, pretio obtinuit. Sed vocant nos

LOCRORUM EPIZEPHYRIORUM
VICTORIÆ.

EPizephyriis, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc Numismata addicis, cùm tamen nulla in iis à reliquis Locrensibus differentia appareat. An nescis etiam Ozolos fuisse? fuisse Epicnemidios? fuisse Opuntios? Quid si ad horum aliquos Numismata referenda sint? Res expressæ, respondit DULODORUS, horum nullis quadrant, Epizephyrios autem apertè illustrant. Quid enim? Annon Dioscuri Numismatis primi indubiè ad eos pertinent, quos à Lacedæmoniis, contra Crotoniatas auxilia petentes, in solatium retulére, & deinceps fidos Propugnatores experti sunt? Annon Aquila vel à Jove protensa, vel κεραυνοφόρος cum ramo palmæ, ad eam, quæ à pugna non recessit, donec Locri vincerent? Justinus rem pluribus tradit, cujus verba denuò adscribere piget. Recenti, regessit ARCHÆOPHILUS, adhuc memoriâ rem teneo, sed Pausanias me turbat, qui Locros Epizephyrios non Dioscuros Lacedæmone, sed Ajacem Oilei filium, à Locris Opontiis in auxilium vocasse asserit, idque ob eam, quæ ipsis cum Opuntiis intercederet propinquitatem. Crotoniensium hoc commentum erat, respondit DULODORUS, Strabo autem Locros Epizephyrios non Opontiorum, uti Ephoro videbatur, sed eorum, qui in sinu Crissæo habitant, colonos esse, ab Evanthe deductos, non multò post Crotonem & Syracusas conditas, Libro sexto memorat; quanquam, forsan verius, à Lacedæmoniis eò Coloniam deductam asseram, eôque & Justino & historiæ de Dioscuris fidem faciam. Pausanias, quem contra me adduxisti, hâc in re pro me est. In Laconicis ita habet: Τελευτήσαντος δὲ Αλκαμένους, Πολύδωρος τὴν βασιλέιαν παρέλαβεν ὁ Αλκαμένους, καὶ ἀποικίαν τε ἐς Ιταλίαν Λακεδαιμόνιοι τὴν ἐις Κρότωνα ἔστειλαν, καὶ ἀποικίαν ἐς Λόκρους, τοὺς πρὸς ἄκρᾳ Ζεφυρίῳ; *Alcamene mortuô, Regnum accepit Polydorus, ejus filius:*

filius: Et Crotonem, in Italiam Lacedæmonii coloniam deduxerunt, & alteram LOCROS ad Zephyrium promontorium habitantes. Vides ARCHÆOPHILE, caufam fuiffe, cur Locri ad Lacedæmonios decurrerent: Vides caufam effe, cur Diofcuros potiùs fecundum Numifmata, quàm Ajacem, Locrorum Propugnatores credamus. Cornucopiæ adhuc obftat, ait Ille; cùm enim Locrorum ager ob foli afperitatem coli difficilis fuerit, non video quâ ratione id in eorum Nummis potuerit exprimi? Imò refpondit DULODORUS, cùm poft Victoriam de Crotonienfibus res Locrorum vel maximè floruerint, utique caufa fuit, cur Cornucopiæ adjicerent, non fertilitati terræ, fed Diis, quorum auxilio Victoriam obtinuiffent, rerum abundantiam acceptam ferentes.

In fecundo Numifmate, perrexit ARCHÆOPHILUS, Caput muliebre cum face cerno, id quale fit, fcire cuperem: an *Dianæ*, quæ Lucifera facem præferre folebat? an *Cereris*, quæ facibus Proferpinam quæfivit? an denique *Veneris*, quam & ipfam face infignem inter Gemmas dedifti, cuique fortâffe lux ex voto, quod bello contra Leophronem Rheginenfium Tyrannum conceperunt, fi victores forent, die Veneris fefto fe Virgines fuas proftituturos? Dignum id Locrenfibus votum fuit, refpondit DULODORUS, cùm aliâs etiam de mulieribus eorum apud Athenæum legamus, cujusvis libidini eas proftitutas fuiffe; Sed in Numifmate propriè nec hanc, nec etiam aliam, vel Dianam vel Cererem crediderim, fed omninò Cereris filiam *Proferpinam.* Hujus enim templum extra Urbem fuiffe, nec tantùm Pyrrhi Sacrilegium naufragiô ultam, fed & hôc ipsô contra Crotonienfes bellô, templa fua fe defenfuram, illud munituris refpondiffe; imò & tunc, & fæpè aliâs tutatam effe, Locrenfium Legatus, in pleno Senatûs Romani confeffu, apud Livium Lib. XXIX. c. 18. narrat. Verba adfcriberem, nifi multitudine tædiofa forent. Nota funt, inquit ARCHÆOPHILUS, an autem Proferpinam in Nummo probent, dubitari poteft; Quid enim? an fax Proferpinæ facra? Quidni? inquit DULODORUS. An excidit Nummus Cyzicenorum apud Seguinum, in quo non tantùm Proferpina, fed & duæ faces vifuntur? An excidit, profundiore fenfu eandem effe cum Luna? cum Venere? cum Diana? cum Cerere? Apulejus non hoc tantùm, fed & rationem Facis docebit L. XI. Metam. *Regina cœli*, inquit, *five Tu Ceres alma frugum parens originalis, quæ repertu lætata filiæ, vetuftæ glandis ferinô remotô pabulô, miti commonftratô cibô, nunc Eleufinam glebam percolis: feu tu Cœleftis VENUS, quæ primis rerum exordiis, fexuum diverfitatem generato amore fociafti, & æternâ fobole humanô genere propagatô, nunc circumfluô Paphi facrariô coleris: Seu PHOEBI SOROR, quæ partu ferarum medelis lenientibus recreatô, populos tantos educâfti, præclarisque nunc veneraris delubris Ephefi: feu nocturnis ululatibus horrenda PROSERPINA, triformi facie larvales impetus comprimens, terræque clauftra cohibens, Lucos diverfos inerrans, vario cultu propitiaris, ifta LUCE fœminea conluftrans cuncta mœnia, & nudis IGNIBUS nutriens læta femina, & folis ambagibus difpenfans incerta LUMINA.* Vides ARCHÆOPHILE, facem Proferpinæ convenire: Vides cum reliquis Deabus reverà eandem fuiffe. Quid ultra defideres? Cultûs apud Locros originem, inquit Ille. Origo, refpondit DULODORUS, à Lacedæmoniis videtur defcendere, apud hos enim Proferpinam Φλοιὰν & Πηρεφόνειαν cultam, Hefychius author eft; Φλοιὰν, inquit, τὴν κόρην τὴν Θεὸν ὅυτω καλοῦσι Λάκωνες. *PHLOEAM, Proferpinam Deam ita appellant Lacones:* & alibi Πηρεφόνεια, Περσεφόνεια, Λάκωνες. *PEREPHONEA, Proferpina, Lacones.* Adeò ut etiam hinc originem Coloniæ à Lacedæmoniis agnofcas. Idem, fubjecit ARCHÆOPHILUS, fortaffis etiam fub Jove fecero; Jupiter enim cognomentis, Σκοτιτᾶς, Ἐπιδότας, Λακεδαίμων & Ὀυράνιος,

apud Lacones cultus ex Pausania, Hesychio & Herodoto noscitur, & cùm in aversa Aquila Lepori infesta occurrat, procul dubio Numisma ad eandem de Crotoniensibus Victoriam ritè retulero, ad quam & Jovem Aquilam præferentem. Harduinus tecum sentit, respondit DULODORUS; sed mihi alia mens: Leporem in Numismatibus Rheginos expressisse, Julius Pollux author est, expressisse & Messanenses, eorum Numismata hodienum arguunt. Rheginorum Tyrannus Messanensiumque Conditor Anaxilas fuit, qui Lepores primus in Siciliam intulit. Hæc cùm ita sint, non Victoria de Crotoniensibus, tunc enim Rhegini à Locrorum partibus stetére, sed omninò alia quædam vel contra Rheginos, vel contra Messanenses, vel contra illorum Regem, horum autem Conditorem Anaxilam, sub Aquila Lepori infesta erit intelligenda. Anaxilam primum ferunt, cum quo Locrenses belligerârint; sed non vicerunt; potiùs victi memorantur, & nisi Hieronis minæ intercessissent, etiam deleti fuissent. Ita de hoc Numisma interpretari historia vetat, nisi fortè sub Aquila Jovis, Deo grates Locrenses videantur persolvisse, quòd hostem, cui ipsi pares non erant, potentiore tamen metu constrinxisset; Et quid si Hieronis etiam Victoriam, de Pœnis ad Himeram reportatam, hoc schemate celebrant, de quo plura ad Agrigentinorum Numismata dicemus? Quanquam etiam ad Messanam respicere possis, hanc enim, cùm Atheniensibus se dedidisset, iis aliquoties devictis, per dolum memorantur recepisse. Sed ad alia pergimus. Ad Fretum Siculum in extremo Italiæ apice habitarunt

RHEGINI
CHALCIDENSIUM ET MESSENIORUM COLONI.

ID quod vel unicô Strabonis testimoniô demonstratum est: *Rhegium*, inquit interprete Xylandro, *à CHALCIDENSIBUS conditum est, qui cùm ex decimatione APOLLINI propter sterilitatem essent consecrati, eò deinceps à Delphis commigrâsse feruntur, domô sibi etiam aliis adscitis. Antiochus scribit, CHALCIDENSES à Zanclæis evocatos, principemque Coloniæ Antimnestum iis constitutum fuisse. In hujus Coloniæ societatem, venerunt etiam exules MESSENII PELOPONNESII, qui ejecti erant factione suorum, recusantium pænas dare Spartanis, ob violatas in Limnis virgines, quas Messenii missas ad rem sacram*

ſacram per vim ſtupraverant, trucidatis etiam, qui eas defendere volebant. Exules ergò, cùm Maciſtum receſſiſſent, miſerunt Delphos, expoſtulatum cum APOLLINE & DIANA, quòd eâ ipſos fortunâ uti ſinerent, vindicare injuriam Diis iſtis factam volentes, ſimulque quæſitum, ecquam rebus perditis ſalutem invenirent? Juſſit eos APOLLO, ſocios ſe adjungere Chalcidenſibus Rhegium migrantibus, ſuæque SORORI gratias agere: non enim periiſſe ipſos, ſed exitium evitâſſe, alioquin unà cùm patria perituros, quam paulò poſt Spartani eſſent exciſuri. Paruerunt Oraculo Meſſenii. Ideoque Rheginorum Duces usque ad Anaxilam, ſemper de genere Meſſenio fuerunt delecti. Ex his Strabonis præcipua Numiſmatum noſtrorum interpretatio dependet. Apollini Chalcidenſes ex decimatione ſacros memorat, & Apollinis effigies, Tripos & Cithara in Nummis ad oculum patent. Meſſenios in Coloniæ ſocietatem ait veniſſe, & eorum ratio eſt in Jove ſedente, quòd Jovis cognomento Ithomatæ Meſſenii & templum habuerint, & incunabula ſibi vindicaverint.

Sed quid caput bifrons? inquit ARCHÆOPHILUS. Utrorumque, reſpondit DULODORUS, & Meſſeniorum & Chalcidenſium ſub eo ratio eſt; Quid caput hoc explices, ſi non duos populos, concordi nexu in Civitatem concretos? Quid, ſi non Apollinem & Dianam? quarum alteri, ut dictum Chalcidenſes ſacri fuére, alteri ut gratias Meſſenii agerent, Apollo præcepit? Obtemperâſſe præcepto Meſſenios Dianæ templum evincit, quòd non procul à Rhegio fuiſſe, ex Thucydide L. VI. docemur. In his excepit ARCHÆOPHILUS, haud difficulter aſſentior, de Capite Leonis autem, quod de potentia & ſitu Rhegii Te explicâſſe memini, non acquieſco. Quidni? reſpondit DULODORUS. Annon recordaris, quod jam ſuprà ſub Hecatomno deduxi? Leonem fortitudinis ſymbolum eſſe, quô ſenſu Homerus de Achille: *Utque Leo torvum adſpexit?* An neſcis in tumulo Thebanorum, qui contra Philippum in prælio ceciderunt, Leonem fuiſſe, ad deſignandam eorum animi magnitudinem? Tales ſanè non Rheginos tantùm, ſed & Chalcidenſes Rheginorum progenitores fuére: Et ſi de ſitu quæras, quidni terrorem adferam, qui Leonis capite etiam in Clypeo Agamemnonis expreſſus Pauſaniæ memoratur?

Mihi, excepit ARCHÆOPHILUS, caput Leonis ferreum oculos ferit, quod Pergami Libero Patri ſacrum, & cum admiratione ſpectatum, idem Pauſanias in Phocicis Author eſt, quanquam, quid ad Rhegium faciat, nondum videam, quippe cum Rhegini non tantùm caput Leonis in propoſito, ſed & Leonem integrum in Goltziano expreſſerint, non minus ac Velienſes & Maſſilienſes. Appoſitè, inquit DULODORUS, horum mentionem facis. Indè ſanè veriſſimam Leonis Rhegini rationem mihi videor deprehenſurus. Velienſes & Maſſilienſes per Phocæenſes à Phocenſibus deſcenderunt, Leonemque ad indicandam eam originem creduntur expreſſiſſe; Quid ſi idem fecerint & Rhegini? Subiſit ARCHÆOPHILUS, & diſpar, inquit, ratio eſt. Non Phocenſium, ſed Chalcidenſium Rhegini Coloni fuére. Imò, reſpondit DULODORUS, Phocæenſes antequam Hyelam conderent, Cyrno pulſi Rhegium appuliſſe, Herodoto memorantur. Adde quòd Chalcidenſes Eubœæ incolæ fuerunt, Eubœa autem olim Abantis dicta eſt, quod Thraces ex Aba Phocidis Civitate eam & coluiſſent & appellâſſent, id quod Ariſtoteles teſtatur, qui in hâc Inſula mortuus eſt; Si huc reſpicias, quidni eodem jure, quô Maſſilienſes & Velienſes, Leonem expreſſerint & Rhegini? Non de nihilo eſt conjectura, etiam Promontorium Eubœæ *Leon* appellatum, quod Ptolemæo memoratur, originis rationem videtur ſervare, indeque me non pœnitet opinionis, quâ ſub Leonis capite Rhegii etiam ſitum contemplatus ſum; uti enim Eubœa à reliqua Græcia maris æſtu

disjuncta fuit, ita fuit & Rhegium à Sicilia, & uti Promontorium Eubœa Λέων vocavit, ita & Rhegini Leonis, si non nomine, tamen Figura situm suum promontorio similem credi possunt expressisse. Sed plura de his ad Velienses & Massilienses. Succedunt

BRUTTII
PER LUCANOS A SABINIS ORIUNDI.

NUmismata hæc, subjecit ARCHÆOPHILUS, ad Bruttiorum fortitudinem Te retulisse memini. Ratio incongrua non est. Quid enim Mars & Victoria tropæum coronans? Quid Jupiter fulgerator & Aquila? quid Bellona cum hasta & clypeo? si non prælia & victorias Diis adjuvantibus obtentas? Quid Diana & Pagurus, quàm prudentiam fortitudini junctam? Placet enim quod de Paguri prudentia Goltzius attulit, placet quod de Dianæ in Bruttiis delubro ex Thucydide probâsti. Dianæ delubrum, inquit DULODORUS, aperte arguit non tantùm fortitudinem, sed etiam Deorum cultum intelligi debere, & quid si etiam Gentis originem? Id facilè colligas ex Jove fulgurante, qui eodem planè modo, quô in his Numismatibus visitur, etiam suprà in Numismat-

ſmate Πετηλίνων, Urbis Lucanorum, à quibus Bruttii ſunt, primariæ, fuit. Si altiùs aſſurgere placet, poteris & Sabinos adire, à quibus Lucani deſcenderunt; Sabinos Deorum cultores religioſiſſimos fuiſſe, vel unicô Numæ Pompilii exemplô demonſtravero, qui, Floro teſte, Curibus Sabinis oriundus, cùm Romæ ob inclytam Viri religionem Regnum obtinuiſſet, omnem Deorum immortalium cultum docuit: Et ſi de integra Gente quæras, Pietas tanta fuit, ut & nominis ortum dediſſe, Plinio viſa ſit, Sabinos dictos arbitranti, quaſi *Sebinos*, à cultu ſcil. Deorum.

Sabinos, excepit ARCHÆOPHILUS, à Lacedæmoniis ortos, apud Servium legiſſe recordor, quod ſi verum, facilè equidem Deorum in Numiſmatibus expreſſorum cultum ab ipſa Lacedæmone deſcendiſſe crederem. Fortaſsè, reſpondit DULODORUS; Lacedæmone ſanè Deos, quorum in Nummis his ſimulacra cernimus, cultos negari non poteſt. De Marte audiatur Heſychius, quo Authore Lacedæmoniis Θηρίτας dictus eſt, audiatur Arnobius L. IV. qui Martem Spartanum fuiſſe, ex Epicharmo probat. De Jove ad Numiſmata Locrorum dictum eſt. De Minerva, cognomen Οπτιλέτις Plutarcho memoratur in vita Lycurgi, Ὀφθαλμίτις Pauſaniæ, Χαλκίοικος Thucydidi, Polybio, aliisque: Itaque & Dianam Χελύτιδα & Ποδάγραν Spartanis cultam, Clemens in Protreptico teſtatur, Σελασίαν Heſychius, Ὄυπιν Palæphatus de Incredib. & Ἐυοδίαν Athenagoras, Καρυάτιν Heſychius, Λιμενῆτιν Tacitus Annal. IV.

Λιμενῆτιν, perrexit ARCHÆOPHILUS, quæ Pauſaniæ Λιμενᾶτις dicitur, in mentem mihi venit, annon Pagurus in Nummo reſpiciat? Conſtat enim Λιμενῆτιν dictam, quod præeſſe portubus crederetur, id quod ex Callimacho planum eſt:

Καὶ μὲν ἀγυαῖς
Ἔσσῃ καὶ Λιμένεσσιν ἐπίσκοπος.
Et quidem viis
Eris & portubus inſpectrix.

Et ex Epigrammate Apollonidæ in Anthologia Lib. VI. c. 3. diſcimus, dona ei à Piſcatoribus fuiſſe oblata:

Τρίγλαν ἀπ' ἀνθρακιῆς καὶ Φυκίδα σοὶ, Λιμενῆτι
Ἄρτεμι, δωρεῦμαι Θῆρις ὁ δικτυβόλος.

Mullum à carbonum ſtrue, & Phycidem Tibi, Limeneti
Diana, dono Theris Piſcator.

Quid ſi etiam Pagurus ei oblatus ſit? Pagurus ſanè eò convenientius Dianæ donum foret, quò apertius eſt, ad Lunæ & decrementum & incrementum, eum & minui & augeri. Conjectura incongrua non eſt, ſubjecit DULODORUS; quanquam, quòd & capiti ornamenti loco Pagurus adjectus ſit, nec de prudentia diſpliceat. Harduinus etiam ad Oram maritimam reſpicit, quod nec ipſum improbo, cùm omnia concurrere poſſint, uti in Diis & cultus & Gentis fortitudo concurrit. De Cornucopiæ & Spicâ non eſt quod quæras. Fertilitatis ſymbola ſunt, & agrum Bruttiorum vini, olei & frugum feracem fuiſſe, jam antè nos Goltzius obſervavit. Quid autem caput Bovis, inquit ARCHÆOPHILUS, quid Lyra? quid Luna falcata? Luna falcata, reſpondit DULODORVS, Dianæ inſigne eſt, cujus in averſa Caput viſitur: Caput Bovis ad ipſam Deam referrem, quam *Boarmiam* dictam ex Phavorino conſtat, quòd Boves aratrô aptârit. Sed in mentem venit hiſtoria, qua Thurios Bruttii ſuperâſſe Diodoro memorantur: Venit & origo, de quâ ad Numiſmata Mamertinorum dicetur. Lyra Apollini ſacra eſt, cujus cultus ex Nummo Goltziano patet.

Forsitan, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam hîc ad Lacedæmona respicere potero, his enim Apollo Θοράτης & Θόρναξ cultus Hesychio memoratur, imò & Δρομαῖος Plutarcho. Sed hæc transeant. Quintum Numisma ΝΙΚΩΝ inscribitur, an is hic est, qui Tarentum Hannibali prodidit, uti suprà vidimus? Fortassè, respondit DULODORUS, Bruttii enim ab Hannibalis partibus stetére, licet postea, labentibus in Italia Pœnorum viribus, Tarenti recipiendi Fabio adjutores exstiterint. Sed nihil affirmo, cùm & Bruttiorum aliquis hoc nomine potuerit fuisse. Alia subjicio Bruttiorum Numismata,

Non quòd diversas res contineant; Quid enim ad hæc dici potest, quod non dictum sit ad præcedentia? sed quod typis diversa sint, à quibuscunque, qui apud Goltzium visuntur; Ubi enim Jovis Caput ibi, Sceptro insigne? ubi Aquilam respicientem videas? Ubi Martem cum Capite Bovis? ubi Aquilam cum Anchora? ubi Caput Cereris? Omnia hæc talia sunt, quæ Peritos Antiquitatis delectare, imperitos & instruere possunt. Sceptrum Jovi tanquam Cœlestium Regi debetur: Aquila respiciens ad vigilantiam militarem pertinet: Mars cum capite bovis, si non bellum contra Thurios, tamen originem à Sabinis indigitat: Aquila cum anchora potentiam navalem: Ceres & Deæ cultum & Regionis fertilitatem. Quid ultrà desideres?

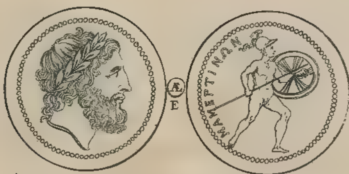
De Marte, inquit ARCHÆOPHILUS, res dubia est; Goltzius enim Brettum hunc Herculis filium arbitratur, à quo, Stephano teste, Brettus Urbs dicta est, & ab Urbe quin Regio & Populus nomen habuerit, quis dubitare ausit? Dubitant, inquit DULODORUS, & de Urbe & de Herculis filio, quicunque Bruttios Lucanorum fugitivos nôrunt. Inde enim nomen ΒΡΕΤΤΙΩΝ descendere, Strabo & Diodorus asserunt. Jornandes à Bruttia Regina, Justinus à Bruttia muliere Bruttios dictos statuunt. Hæc ut ut se habeant, mihi tamen & ipsi tuam in opinionem concedere lubet, eò quod fugitivorum ratio pudenda foret, mulier etiam aut Regina Romanum potiùs idioma saperet, quàm Græcum. Appellationem certè ab Herculis filio, Hercules in Numismate Goltziano expressus demonstrat, quanquam quod ad figuram Numismatis secundi attinet, Goltzio non subscribam, cum Martem hunc esse, vel ex Numismatibus Mamertinων planum sit, ubi planior ejus interpretatio dabitur. In sequentibus, inquit ARCHÆOPHILUS,

Præter

Præter Minervam & Aquilam Jovis miniſtram, Aratrum viſitur, felicioris agriculturæ indicium, cujus & in ſuperioribus Spica fuit. Viſitur Juno & Neptunus, quorum illa & ad Deæ cultum reſpicit, Goltzio obſervante, multâ religione & ſilentiô à Bruttiis peractum, & ad Imperii & potentiæ magnitudinem, quam fortibus armis ſibi Bruttios peperiſſe, ex hiſtoria palam eſt. Ita nuper, reſpondit DULODORUS. Nunc altiùs aſcendo, & etiam in Junone Bruttiorum à Lucanis, Sabinis & Lacedæmoniis ortum contemplor. De Lucanis teſtatur Strabo pr. L. VI. *poſt Silari oſtia*, inquit, *ſequitur Lucania, fanumque Junonis Argivæ.* De Sabinis Porcius Cato de Originibus author eſt, *Junonem Sabinorum Deam fuiſſe, Curitimque* id eſt, *haſtatam* dictam. Si ad Lacedæmonios tranſeas, Juno αἰγιφάγος ſe ſiſtit, apud Pauſaniam, ita dicta, quòd Capræ ei immolarentur. Apud Lacedæmonios, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam Neptunus colebatur Ἀσφάλιος cognomentô, an eôdem referas eum, qui in Nummo viſitur? Fortaſſis, inquit DULODORUS, quanquam etiam apud ipſos Bruttios Neptunus in honore fuerit, id quod ex Columna Rhegina intelligas, quam Græcis Ποσειδώνιον ſive *Neptunium* dictam, Strabo aſſerit. Ἀπὸ δὲ Καινύος μέχρι τοῦ Ποσειδωνίου, τῆς Ῥηγίνων στηλίδος &c. *A Cæny usque ad Poſidonium, quæ Columna eſt Rheginorum.* Indeque planum eſt, Neptunum in Numiſmate otioſum cum Paguro non adeò abſurdè ad cuſtodias maritimas & ſitum Regionis referri; Bruttios certè extra Laum & Sybarim habitâſſe, reliquos limites autem mari cinctos fuiſſe, ex eodem Strabone conſtat. A Bruttiis diſceſſuros paulisper adhuc morantur

MAMERTINI
A MARTE APPELLATI.

HOc Mamertinorum Numiſma, inquit ARCHÆOPHILUS, ad eos Te retuliſſe memini, qui ejectis incolis Meſſanam coluére: Idque non fragili authoritate mihi feciſſe videris, ſimilia enim in Sicilia expoſuit & Paruta. Si authoritate certandum foret, reſpondit DULODORUS, Parutæ opponerem Goltzium, qui Mamertinorum Nummos in Magna Græcia collocavit. Sed ecce Arbitrum! non pro arbitrio, ſed ex ratione rem decidentem. Per-Illuſtrem SPAN-

SPANHEMIUM dico, cujus en Tibi verba, ex Differt. IV. p. 268. *Mamertinorum Nummus apud Goltzium*, inquit, *cum Nuce Pineâ, additô Martis capite, & inſcriptione* ΑΡΕΟΣ, *qui MAMERS Oſcorum lingua vocabatur. Quum enim paſſim laudetur Pix Bruttiorum (unde etiam eorum nomen derivat Doctiſſimus Bochartus) in quorum dictione erat Mamertum; Ita apud Urbem illam Sylvam fuiſſe narrat Strabo, ferentem optimam pinum, quod jam viderunt Eruditi Antiquarii.* Vides ARCHÆOPHILE, *Virum magnum* Goltzio calculum adjicere, remque ex adjectâ in Nummo Goltziano Nuce Pineâ demonſtrare.

Nux Pinea, inquit ARCHÆOPHILUS, in propoſito non eſt: Et Mamertinos etiam Meſſanam obtinuiſſe nemo negaverit; Indeque neſcio quid profeceris. Si nondum acquieſcàs, excepit DULODORUS, poteris ad Nummum ſimilem omninò ſub Bruttiis reſpicere, quem modò dedimus. Quid videtur? ARCHÆOPHILE. Nonne hic demonſtrabit ad Bruttiorum Mamertinos pertinere etiam propoſitum? Fateor, inquit ARCHÆOPHILUS, idem enim ùtrinque & Caput Jovis viſitur, & Martis in pugnam tendentis ſimulacrum; Cùm autem Bruttios per Lucanos & Sabinos à Lacedæmoniis oriundos memineris, non aſſequor, quî Mamertini à lingua Oſcorum nomen traxerint. Aſſequéris, reſpondit DULODORUS, ſi Varronem audieris L. VI. *Caſcum*, inquit, *ſignificat VETUS, ejus Origo SABINA eſt, quæ uſque radices in OSCAM linguam egit:* Samnites certè Oſce locutos, ex Livio conſtat. A Sabinis Marti conſecratis Samnites, & ab his Lucanos & Bruttios deſcendere, ex Strabone diſcimus. Et hinc conſtat, cur vocem *Mamers* Feſtus Oſcorum, Varro autem Sabinorum linguâ *Martem* ſignificare ſcripſerint: Conſtat cur Martem ſignaverint, non Mamertini tantùm, ſed & Bruttii; Ideò ſcil. quòd à Samnitibus Marti conſecratis deſcendiſſent. Audi verba! Ἔστι δὲ καὶ παλαιότατον γένος οἱ Σαβῖνοι καὶ αὐτόχθονες. Τούτων δ' ἄποικοι Πικεντῖνοι τε καὶ Σαμνῖται. Τούτων δὲ Λευκανοὶ, τούτων δὲ Βρέττιοι. *Eſt autem gens Sabinorum antiquiſſima, atque indigena. Ab iis originem ducunt Picentes atque Samnites. Ab his porrò Lucani, & ab his Bruttii.* Et alibi: Περὶ δὲ Σαμνιτῶν καὶ τοιοῦτός τις λόγος ἐκφέρεται. Διότι πολεμοῦντες Σαβῖνοι πολὺν χρόνον πρὸς τοὺς Ὀμβρικοὺς εὔξαντο καθάπερ τῶν Ἑλλήνων τινὲς τὰ γενόμενα τῷ ἔτει τούτῳ καθιερῶσαι. Νικήσαντες δὲ τῶν γενομένων τὰ μὲν κατέθυσαν, τὰ δὲ καθιέρωσαν. Ἀφορίας δὲ γενηθείσης, εἶπε τὶς, ὡς ἐχρῆν καθιερῶσαι καὶ τὰ τέκνα. Οἱ δ' ἐποίησαν τοῦτο, καὶ τοὺς γενομένους τό τε Παῖδας ἌΡΕΩΣ ἐπευφήμισαν. Ἀνδρωθέντας δ' ἔστειλαν εἰς ἀποικίαν ἡγήσατο δε ΤΑΥΡΟΣ. Ἐν δὲ τῇ τῶν Ὀπικῶν κατευνασθέντος ἐτύγχανον δὲ κωμιδὸν ζῶντες, ἐκβαλόντες ἐκείνους ἱδρύθησαν αὐτόθι, καὶ τὸν ΤΑΥΡΟΝ ἐσφαγίασαν τῷ Ἄρει τῷ δόντι αὐτὸν ἡγεμόνα κατὰ τὴν τῶν μάντεων ἀπόφασιν. *De Samnitibus hujusmodi etiam fertur ſermo: Sabinos, cùm diuturno bello cum Umbris conflictarentur, voviſſe (qui Græcorum quorundam mos fuit) Diis ſe, quæ nata forent eô annô, conſecraturos. Potitosque Victoriâ, immolâſſe partim, partim conſecrâſſe ejus anni proventa. Inſecuta autem ſterilitate monuiſſe quendam, etiam prolem fuiſſe Diis conſecrandam. Obtemperâſſe Sabinos: eôque annô editos liberos MARTI dicâſſe. Quumque virilem attingerent ætatem, duce TAURO ad condendam novam Coloniam emiſiſſe. TAURUM in Opicorum Regione procubuiſſe. Itaque his expulſis (quippe per vicos habitabant) eorum agrum novos Colonos occupâſſe, TAURUMque MARTI, qui eum ipſis ductorem dediſſet, ex Oraculo ſacrificâſſe.* Hæc Strabonis non tantùm ad Martem hoc in Mamertinorum, & allato ſuprà Bruttiorum Numiſmate, egregiè facit, ſed & rationem capitis Taurini ſuppeditat, quod & Minervæ & Marti adjectum vidimus. Succedunt

VELIEN-

VELIENSES
A PHOCENSIBUS ORIUNDI.

COmmuni errore hoc aſſeris, inquit ARCHÆOPHILUS; Velienſes enim non à Phocenſibus, ſed à Phocæenſibus deſcendunt. Illi in Græcia, hi in Aſia habitabant, immenſis non terrarum tantùm, ſed & Marium disjuncti

ſpaciis. Res indubia eſt, inquit DULODORUS, ſed an neſcis rationem Leonis, in Velienſium & Maſſilienſium Nummis expreſſi, non à Phocæenſibus Aſiæ, ſed à Phocenſibus Græciæ deſumi? eò quod hi, Pauſania teſte, obſidione Caſſandri liberati, Leonem æneum Delphis dedicaverint? Ratio mihi nauci videtur, excepit ARCHÆOPHILUS; Quid enim Leo, tempore Caſſandri dedicatus, ad Coloniam, jam tempore Cyri deductam? At mihi firmiſſima videtur, reſpondit DULODORUS, ſciendum enim, Leonem hos ideò dedicâſſe, quòd antiquiſſimis temporibus is apud ſe famam meruiſſet. Nihilne audiviſti de Leone Parnaſio? Nihil, inquit ARCHÆOPHILUS. At Pauſanias ejus meminit in Atticis, perrexit DULODORUS. Πάλαι δὲ ἄρα τὰ θηρία φοβερώτερα ἦν τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ὅ τ' ἐν Νεμέᾳ ΛΕΩΝ, καὶ ὁ ΠΑΡΝΑΣΙΟΣ. *Fuerunt*, inquit, *priſcis temporibus belluæ hominibus formidoloſiores, cujus rei teſtimonio ſunt Nemeus & PARNASSIUS LEO.* Quid hoc ad rem? interrogavit ARCHÆOPHILUS. Multum, inquit DULODORUS; ad Parnaſſum enim Phocenſes habitabant, & à Phocenſibus illis deſcendére Phocæenſes Aſiæ, à quibus Velienſes conditi ſunt. Audi eundem Pauſaniam! Ὁι δὲ Φωκαιεῖς γένος μὲν τὸ ἀνέκαθεν εἰσὶν ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ Παρνασσῷ καλουμένης καὶ ἔτι ἡμᾶς ἐς Φωκίδος, ὅι Φιλογένει καὶ Δάμωνι ὁμοῦ τοῖς Ἀθηναίοις διέβησαν ἐς τὴν Ἀσίαν. *Phocæenſes*, inquit, *ab ea Phocide genus ducunt, quæ ad* PARNASSUM *montem etiamnum eſt.* PHILOGENEM *hi, &* DAMONEM *ſecuti, Athenienſium Duces, in Aſiam trajecerunt.* Hæc ſi ita ſint, inquit ARCHÆOPHILUS, literas ΦΙ in Numiſmatibus non amplius *Philiſtionem* Coloniæ deducendæ Authorem, ſed *Philogenem* interpretabor, qui Phocenſes in Aſiam transvexit. Imò, reſpondit DULODORUS, & Damonis mentionem habes ſub litera Δ. Numiſmatis ſecundi & quinti: Et ipſius Minervæ, in Ducum horum Patria. Athenienſes enim fuére; Athenarum autem Minervam Præſidem eſſe, nemo ignorat. Athenienſium certè apud Phocæenſes, non minus ac Phocenſium, rationem habitam fuiſſe, Minervæ templum apud eos vetuſtiſſimum teſtatur, quod Harpagum exuſiſſe, ex eodem Pauſania diſcimus, indeque dubium non eſt, ejusdem cultum etiam ad Velienſes translatum fuiſſe;

At in Numiſmatibus quinto & ſexto, inquit ARCHÆOPHILUS, licet Minervæ noctua cum ſacrato Oleæ ramo occurrat, ipſa tamen Dea non eſt, ſed alia quædam muliebri facie, an Dea an fœmina? *Deam Velinam* crediderim, reſpondit DULODORUS, quam à Lacu dictam, Lil. Gyraldus obſervat. A Lacu ſanè, ſive Palude, etiam Urbem ipſam appellatam, Servius arbitratur, quamvis alii Etymon, vel à *fonte* vel ab *amne* deducere malint, uti Strabo teſtatur. Fortaſſis autem etiam in nomine originis primævæ memoria eſt; Pauſania enim teſte, Leonem Delphis dedicârunt Phocenſes, qui Ελάτειαν, *Elateam* incolunt, cujus Urbis nomen ab ΥΕΛΗΤΩΝ appellatione tantùm non diſtat, ut non cognatione quâdam hæc ab illo deſcendere credi poſſit; Sed hoc in medio relictum ſit. Nos ſitum non tantùm in Dea Velina, ſed etiam in piſce Numiſmatis decimi agnoſcimus. De eo Strabo: Κάμψαντι δ' ἄλλος, συνεχὴς κόλπος ἐν ᾧ πόλις, ἣν ὁι μὲν κτίσαντες Φωκαιεῖς Ὑέλην — ὀνομάζουσιν. *Ubi curſum flexeris*, inquit, *alius eſt contiguus ſinus, inque eo Urbs quam Phocæenſes Conditores Hyelen dixére.* Facere huc poteſt & Palinuri vox apud Virgilium Æn. VI.

Portusque require Velinos.

Procul dubio, inquit ARCHÆOPHILUS, hâc maris commoditate ſolerter fuerint uſi. Id neceſſitate fecére, reſpondit DULODORUS, audi denuò Strabonem: Ἀναγκάζονται γοῦν διὰ τὴν λυπρότητα τῆς γῆς τὰ πολλὰ θαλαττουργεῖν καὶ ταριχείας συνίστασθαι καὶ ἄλλας τοιαύτας ἐργασίας. *Ob agri ſterilitatem*, inquit, *coguntur plurimùm exercere mare, ſalſamentisque & aliis id genus negotiationi-*

bus ſe

bus ſeſe alere. Ob agri Sterilitatem? mirabundus excepit ARCHÆOPHILUS, atqui in Numiſmate undecimo & duodecimo Spica & Uva aliud videntur innuere. *Spicam* & *Uvam*, reſpondit DULODORUS, ego potiùs ad Bacchi & Cereris cultum referrem; Conſtat enim, ubi bonorum penuria, ibi Deos bonorum datores vel maximè coli, & quidem de Cerere dubium non videtur, cùm à Velia Deæ ſacerdotem Calliphennam petiiſſe, Valerio maximo Romani memorentur. In Numiſmate tertio, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſignum Trinacriæ video, & miror, quâ ratione in Numiſmate M. Græciæ fuerit expreſſum? an ob vicinitatem? an ob amicitiam? Fortaſſe, reſpondit DULODORUS, ob dominatum; Siculos enim in M. Græciam expeditiones ſuſcepiſſe, ex hiſtoriis Dionyſiorum & Agathoclis conſtat: Niſi potiùs & Velienſes de his victores extitiſſe contendas; Ex Strabone enim conſtat & Lucanos & Pæſtanos ab iis devictos eſſe, quanquam & agri amplitudine & numero hominum ſuperiores.

Unicum Numiſma adhuc ſupereſt, inquit ARCHÆOPHILUS. Leo Cervum proſternens in ſeptimo viſitur, an hic ad venationes pertineat? Leones Cervi catulos facilè confringere, Homerus Il. XI. ℣. 113. canit: Et Cervos venari ex Paulo Veneto diſcas, quô memorante, Magnus Cham Leones maximos & induſtrios alit, plurimum conferentes ad venandos Apros, Cervos, Onagros & Boves Sylveſtres. Mihi, inquit DULODORUS, etiam hîc Victoria quædam latere videtur, uti enim Leo ſymbolum Velienſium eſt, ita procul dubio Cervus erit aliûs cujusdam Civitatis: Et quidni Cauloniæ, cujus in Nummis, ut ſupra vidimus, Cervus proſtat? Quidni Brunduſii, cujus nomen *Cervi Caput* denotare, Stephanus tradit? Litus legentibus aperitur

POSIDONIA
TARENTINORUM COLONIA.

RES obſcura non eſt. Neptunus, qui in Numiſmate viſitur, Græcè Ποσειδῶν dicitur, à quo *Poſidonia* vocatur, uti à Neptuno *Neptunia* Paterculo. Neptunum Tarentinis Tutelarem fuiſſe, ad eorum Numiſmata docui, & Tarentinorum Coloniam Poſidoneatas fuiſſe, Philargyrius in Georg. Virgilii teſtatur. *Pæſtum*, inquit, *Civitas Lucaniæ eſt*; *Hæc Civitas* POSIDONIA *dicitur, & eſt in agro Solentino*, COLONIA TARENTINORUM. At Solinus, excepit ARCHÆOPHILUS, Dorienſium Coloniam facit. *Notum eſt*, inquit, *Pæſtum à Dorienſibus conſtitutum.* Philargyrio hæc non refragantur, regeſſit DULODORUS; Tarentinos enim à Lacedæmoniis deſcendiſſe, ſupra ad eorum Numiſmata vidimus, & Lacedæmonios Dores fuiſſe, teſtatur Iſocrates in Archidamo, ubi eum ſic Lacedæmoniis loquentem facit: Πρῶτον μὲν ὗν ὄιμαι, δεῖν ὑμᾶς ὑπομνῆσαι, δὶ ὃν τρόπον ἐκτησάμεθα Μεσσήνην, καὶ δὶ ἃς ἀιτίας ἐν Πελοποννήσῳ κατοικήσαντες, Δωριεῖς τὸ παλαιὸν ὄντες. *Ac primum commonefaciendos vos puto, quô pactô Meſſenam in poteſtatem noſtram redegerimus*; *Et quas ob cauſas in Peloponneſo, cùm à prima ori-*

gine DORIENSES ſitis, conſederitis. Vides ARCHÆOPHILE, Solinum Philargyrio non contrariari. At Strabo, inquit ARCHÆOPHILUS, & Martianus Heracleienſis ἐν Περιηγήσει, non Tarentinorum, aut Dorienſium, ſed Sybaritarum Coloniam Poſidoniatas faciunt. Strabo, reſpondit DULODORUS, Sybaritas quidem murum ad mare condidiſſe aſſerit, & habitarores ſurſum commigraſſe: habitatores autem illos Sybaritas fuiſſe, non aſſerit. Martiani teſtimonium incertitudine famæ nititur; Ita enim ait:

Μέγρι τῆς Ποσειδωνιάδος ὠνομασμένης
Ἥν φασι Συβαρίτας ἀποικίσαι ποτέ.
Usque ad illam, quæ Poſidonia vocatur
Quam dicunt conditam olim à Sybaritis.

Quid ſi fama ex ſtructura muri fuerit orta? Quid ſi Sybaritis Tarentini ſupervenerint? & habitatores à mari ſurſum deduxerint? itàque Urbis Authores extiterint? Numiſmata ſanè non Sybaritas, ſed Tarentinos agnoſcunt, & cùm Philargyrii teſtimonium concurrat, non video quid contra poſſit adferri? De Tauro adhuc dicendum reſtat, excepit ARCHÆOPHILUS. Taurus, reſpondit DULODORUS, Neptuno ſacer perhibetur. Notum eſt Virgilii teſtimonium:

TAURUM NEPTUNO, Taurum Tibi, pulcher Apollo.

Nota ſunt Neptuni Epitheta. Ταῦρος & Ταυρεῖος vocabatur: Nota Ταύρεια ejusdem celebritas. Utraque videri poſſunt apud Heſychium. Feſtum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Poſidoniatis celebratum Athenæus prodidit, in quo lacrymantes ab invicem diſcederent: An id Neptuni honori fecerint? Non dixerim, inquit DULODORUS, apertè enim additur, *antiquorum nominum & rituum eos memoriam renovâſſe, ſortemque ita ſuam deplorâſſe*, quod utique vix eſt, ut honori Neptuni credi poſſit factum eſſe.

Hoc in medio relictum eſto! perrexit ARCHÆOPHILUS. Ad Numiſmatis fabricam me converto. Rarô ſignatum malleô ſtatuis, & reverà pauca vidi, ſimili modô procuſa. In altera area Neptunus elevatur, area deprimitur, ut par eſt; in altera autem, licet & Taurus elevetur, margo tamen areæ Taurum altitudine ſi non ſuperat, tamen æquat. Hoc quomodô fieri potuerit, non video. Res difficilis non eſt, reſpondit DULODORUS. Antiquorum artificium à moderno debet diſtingui. Antiqui non Cochleâ utebantur, ſed Malleô: non tam margini, quàm figuris operabantur. Id uti ex propoſito, ita & ex aliis videre eſt, in quibus cùm exacta rotunditas deſideretur, margo autem Figuram altitudine ſuperet, utique planum eſt, matricem maſſæ argenteæ minorem, maſſamque nullo circulo incluſam fuiſſe. Sed de his alibi. Picentinos prætervecti Campaniam intramus. Hîc in Mediterranea declinantibus, in lata planicie crebris in orbem turribus cingitur

NOLA

NOLA
CHALCIDENSIUM COLONIA.

NOlanorum Numiſmata Dianam & Minotaurum exhibent, de quibus ad Numiſmata Neapolitanorum dicetur; Eandem enim cum Neapoli originem à Chalcidenſibus jactant. De origine Nolæ, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, res adeò certa non eſt; Nolam enim Solinus à Tyriis conſtitutam aſſerit: Vellejus Paterculus à Thuſcis ſcribit conditam: Stephani Epitomator, Urbem Auſonum, authore Hecatæo appellat: Et hinc eſt, quòd etiam in bellis, Livio & Dionyſio Halicarnaſſæo teſtibus, Neapolitanorum hoſtes fuerint. Nihil contrariaris, inquit DULODORUS; Quis enim neſcit, diverſis olim ex Gentibus habitatores in Urbes confluere ſolitos? Si Paterculus de Thuſcis, Solinus de Tyriis, an Tyrrhenis? Stephani Epitomator de Auſonibus probet: Probat de Chalcidenſibus Juſtinus Lib. XX. *Jam NOLANI, Abellani*, inquit, *nonne CHALCIDENSIUM Coloni ſunt?* Probat Silius L. XII.

Hinc ad CHALCIDICAM transfert citus agmina NOLAM.

Probat & Numiſma noſtrum, cum Nummis Neapolitanorum idem. De Minotauro monendum, quod & in Theſauro Palatino factum eſt, multô aliter eum apud Authores deſcribi, quàm in Nummis præfiguratur; Nummi enim Taurum cum Capite virili exhibent; At Diodorus, Hyginus, & Apollodorus, quorum loca citavi, conſtanter Hominem cum Capite Bubulo, Minotaurum ſtatuunt. Notandum, quòd in Numiſmate non ΝΩΛΑΝΩΝ, ſed ΝΩΛΑΙΟΝ legatur. Id & mihi dubium movit, excepit ARCHÆOPHILUS; Stephano enim τὸ ἐθνικὸν ΝΩΛΙΟΣ, & Polybio ΝΩΛΑΝΕΙΣ dicitur: Et Lucas Holſtenius, licet Nummum ex Cl. Meneſtrii indice, cum inſcr. ΝΩΛΑΙΩΝ citet, fatetur tamen, ſe neſcire quomodò hoc in Nummis eſſe poſſit, cùm Suidâ teſte οἱ πολῖται ΝΩΛΑΙΟΙ καὶ ΝΩΛΑΝΟΙ vocentur? Quomodo hoc fieri poſſit, reſpondit DULODORUS, aliis exemplis clareſcit. Stephano ab ΑΒΟΛΑΑ Civitate Siciliæ, Civis ΑΒΟΛΑΑΙΟϹ dicitur. Eidem ab ΑΓΑΘΥΡΣΑ itidem ΑΓΑΘΥΡΣΑΙΟϹ, ab ἹΜΕΡΑ ἹΜΕΡΑΙΟϹ, ab ΕΝΝΑ ΕΝΝΑΙΟϹ, à ΚΑΤΑΝΑ ΚΑΤΑΝΑΙΟΣ. Annon eâdem formâ etiam à ΝΩΛΑ ΝΩΛΑΙΟΣ dici poſſit? In Sicilia ea Terminatio uſitata poterit fuiſſe, excepit ARCHÆOPHILUS, Stephanum enim id expreſsè memini ſtatuere, ſub ΑΓΑΘΥΡΣΑ; At idem, inquit DULODORUS, ab Urbe Megaridis ΑΙΓΕΙΡΟΥΣΑ ΑΙΓΕΙΡΟΥΣΑΙΟΣ habet, uti ab Urbe Lybiæ ΑΝΗΤΟΥΣΣΑ ΑΝΗΤΟΥΣΑΙΟΣ, à ΣΚΟΤΟΥΣΣΑ, Urbe Theſſaliæ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΙΟΣ, ut alia taceam, quæ magnô catalogô hîc congerere poſſem. Ad littus regreſſos excipiunt

NEAPOLITANI
PER CUMÆOS ET CHALCIDENSES AB ATHENIENSIBUS ORIUNDI.

RES indubia eſt. Goltzius eam ex Pherecyde apud Macrobium deduxit, quòd ſcilicet Theſeus in Cretam ad Minotaurum profecturus Ἀπόλλωνι Οὐλίῳ καὶ Ἀρτέμιδι Οὐλίᾳ, pro ſalute & reditu vota memoretur feciſſe. Inde ſanè credibile eſt, non Minotaurum tantùm, ſed & Dianæ caput ferè in omnibus Numiſmatibus, imò & Apollinem in ſecundo, & ſequentium nonnullis, eſſe expreſſum; Quid enim aliud cenſeas, cùm Chalcidenſes Athenienſium Coloni fuerint? Ego, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, in Cumis ſubſiſtere malim, proximâ Neapolitanorum origine. Cumis non Apollinis tantùm & Dianæ cultum, ſed & memoriam Minotauri, ex Virgilio docemur L. VI. Æn. ℣. 9. ſeqq.

At pius Æneas Arces, quibus altus APOLLO
Præſidet, horrendæque procul ſecreta Sibyllæ,
Antrum immane, petit: magnam cui mentem animumque
Delius inſpirat Vates, aperitque futura.
Jam ſubeunt TRIVIÆ Lucos atque aurea tecta.
Dædalus, ut fama eſt, fugiens Minoia Regna,
Præpetibus pennis, auſus ſe credere cœlo,
Inſuetum per iter Gelidas enavit ad Arctos,
CHALCIDICAque levis tandem ſuper adſtitit ARCE.
Redditus his primùm terris, Tibi, PHOEBE, ſacravit
Remigium alarum, poſuitque immania templa.
In foribus Lethum Androgeo: tum pendere pœnas
Cecropidæ juſſi (miſerum) ſeptena quotannis

Corpo-

Corpora natorum: Stat ductis sortibus urna,
Contra elata mari respondet Gnossia tellus.
Hic crudelis amor Tauri suppostaque furto
Pasiphae: Mystumque genus, prolesque biformis
MINOTAURUS inest, &c.

Quid magis ad rem canere potuisset? Fateor, inquit DULODORUS, quanquam ab opinione mea nondum recedam; Licet enim Apollinis & Dianæ templa apud Cumanos fuerint, quod & ex sequentibus constat, ubi Sibylla *Phœbi Triviæque Sacerdos* appellatur: Licet etiam Dædalus Minotauri fabulam in Templo à se erecto expresserit, tamen Poëta ipse ad Chalcidenses respicit, dum Cumas *Arcem Chalcidicam* appellat. Credibile sanè consueto ex more Neapolitanos vetustissimas origines signâsse, ut gloria Nobilitatis eò major foret, præsertim cùm his ipsis & origo proximior simul contineatur? Imò cùm & ii, qui postea immigrârunt, non Chalcidenses tantùm, sed & ipsi Athenienses fuerint? Ita enim Strabo: Μετὰ Δικαιαρχίαν, ἐστὶ Νεάπολις Κυμαίων. Ὕστερον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς ἐπῴκησαν, καὶ Πιθηκουσαίων τινὲς καὶ ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ὥστε καὶ Νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο. *Neapolis Cumanorum*, inquit. *Postea temporis & Chalcidensium nonnulli, & Pithecusæorum, & ATHENIENSIUM immigrarunt, unde Urbi hoc nomen factum.* Hæc patent, inquit ARCHÆOPHILUS; Sed capitibus affićta adhuc cerno quædam signa, Caput Solis, Pegasum marinum, & Pisces. Dianæ Capitibus hæc affićta sunt, respondit DULODORUS, & quidem Sol, quòd Solis hæc Soror, à quo & Luna lucem suam mutuatur. Pegasus marinus & Pisces, quòd, ut supra ad Hieronis & Bruttiorum Numismata dictum est, Diana portibus & fluviis præfuerit, quanquam & Pisces ad nobilem his in partibus capturam referre possis, de qua Authores passim. De Victoria Minotaurum coronante, Certamen quinquennale Gymnicum & Musicum adferunt, quod Neapoli, magnâ Græcarum Civitatum frequentiâ celebratum Goltzius observat. Sequentibus in Nummis

Præter Dianam, vel Caput Leonis, vel Cornucopiæ visitur. Caput Leonis, qualiter ferè & in Rheginorum Nummis occurrit. Id ad Phocidem Te retulisse memini, subjecit ARCHÆOPHILUS, & cùm Rhegini non minus ac Neapolitani per Chalcidenses etiam à Phocensibus descenderint, uti supra demonstrâsti, jam capio & rationem propositi. Imò, subjecit DULODORUS, in hoc & cum Massiliensibus concurrit, inter opiniones enim de Conditoribus ejus, est & ea, quam Marcianus Heracliensis in περιηγήσει tradit:

Καὶ

Καὶ Μασσαλιωτῶν Φωκέων τε Νεάπολις,
Ἣν ἔκτισαν φυγόντες ὑπὸ τὰ Περσικὰ
Οἱ Φωκαεῖς.
Tum Massiliensium Phocensiumque Neapolis
Quam condiderunt fugientes Persica arma
Phocæenses.

Sed de Cornucopiæ dicendum. De Cornucopiæ, excepit ARCHÆOPHILUS, res obscura non est. Agri Campani felicitas in vulgus patet, & de hac ipsa nostra Neapoli Dionysius Περιηγητὴς;

Τῇ δ' ἔπι Καμπανῶν λιπαρὸν πέδον ἧχι μέλαθρον
Ἁγνῆς παρθενόπης, σταχύων βεβριθὸς ἀμάλλαις.
Post hanc autem Campanorum est pingue solum, ubi domicilium
Castæ Parthenopes, spicarum onustum manipulis.

Imò mihi, subjecit DULODORUS, sub hoc Cornucopiæ adhuc aliud latere videtur. Cornucopiæ Herculi & Acheloo originem debere ex Mythographis notum est, & ab Hercule Neapolin conditam, ex Diodoro & Oppiano observat Cluverius, in Ital. Antiq. p. 1147. Accedit, quòd à Sirene Neapolis olim *Parthenope* fuerit appellata; Sirenes autem Acheloi, cujus Cornu Copiæ consecratum est, filiæ fuerint. Inde enim Silio *Parthenope Acheloias* audit. Unicum adhuc restat, inquit ARCHÆOPHILUS. Vasculum à Capite Diana visitur, id quò referendum sit, ionoro. Duplex ratio esse potest, respondit DULODORUS, vel in Poculo Nestoris, vel in Fictilibus Cumanorum, à quibus Neapolis condita. Cumanos Calices memorat Varro apud Nonium, & Martialis Lib. IV. Ep. 114. *Hanc Tibi Cumano rubicundam pulvere testam*
Municipem misit casta Sibylla suam.

Sed Poculum Nestoris, si Neapoli, & non Capuæ fuisset, ad Dianam magis quadraret; Ita enim Athenæus L. XI. Ὁποῖόν τι καὶ νῦν ἐστὶν ἰδεῖν ἐν Καπύῃ πόλει τῆς Καμπανίας ανακείμενον τῇ Ἀρτέμιδι ποτήριον, ὅσπερ λέγουσιν ἐκεῖνοι Νέστορος γεγονέναι. Ἐστὶ δὲ ἀργύριον χρυσοῖς γράμμασιν ἐντετυπωμένα ἔχον τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη. *Ejusmodi POCULUM visitur in Capua Campaniæ, dicatum DIANÆ, quòd ajunt Capani fuisso Nestoris. Argenteum illud est insculptis Homeri versibus, aureis Literis insigne.* Sed alia subeunt Neapolitanorum Numismata,

Quæ licet ex superioribus facilè patescant, tamen denuò inspicere forsan tædiosum non erit. Caput Laureatam Goltzius Dei Hebonius arbitratur esse, quem Neapoli

Neapoli olim pro Baccho cultum ex Macrobio obſervat. Mihi, quòd Bacchus cum Apolline idem fuerit, & literæ ΔΙΟ, Minotauro ſubjectæ, Dionyſium indicarent, opinio rejicienda non videbatur; Sed nunc, quod nullum omninò Bacchi inſigne hîc appareat, potiùs pro Apolline ſentire lubet. Apollinis ſanè Laurea & Ramus, Apollinis Lyra & Tripos, Apollinis Patara, aut ſi mavis Cortina fuit, quæ hîc coronata eſt, cùm in Numiſmatibus Regum Syriæ, Apollo nudæ inſideat. In ſecundo Numiſmate, excepit ARCHÆOPHILUS, caput Bovis adjectum video: An & hoc Apollini debetur? Debetur, inquit DULODORUS; Apollinem enim Bovis cranio inſiſtentem Pauſaniæ recordaberis memoratum: Recordaberis, eum Boves Laomedontis paviſſe, mercede conductum, ex Homero: Boves eidem à Mercurio ſurreptos, ex Alcæo. An inde, perrexit ARCHÆOPHILUS, literæ B. interpretatio dependeat, quòd Epitheton aliquod à Bobus ſortitus ſit, ut Minerva? Nihil aſſero, reſpondit DULODORUS, Βονδρόμιον quidem Athenienſibus dictum accepimus, non autem à Bobus, ſed ab auxilio Eumolpi. Rurſus ad mediterranea deflectimus. Ultra Clanem & Vulturnum amnes, habitabant

CALENI
AUSONUM COLONI.

NOn intelligo, quid velis, inquit ARCHÆOPHILUS. Annon à Calaë, Boreæ & Orithyiæ filio, Calen exſtructam, ex Silio docuiſti? Verba ſubjicio ex Lib. VIII.

Non parvæ Conditor Urbis,
Ut fama eſt, Calaïs, Boreæ quem rapta per auras
Orithyia vago Geticis nutrivit in antris.

Et iterum:

Threiciamque Calen veſtras, à nomine nati,
Orithyia, domus.

Hæc ad Numiſmata quàm appoſitè? Orithyia Erechthei Regis Athenienſium filia creditur, Athenarum autem tutelare Numen Pallas, & gloria Minotaurus fuit. Accedit quòd Gallus Minervæ Operatrici ſacer perhibeatur, quòd ſacer & Marti, Numini Thracico, quorum pugnacitas cum milite Caleno convenit:

Nec cedit studio vicinus sanguine Miles,
Quem genuére Cales.

Inquit idem Silius. Pugnacitas, respondit DULODORUS, si tanta fuit, cur etiam Sidicinorum viribus adjuti, tamen, & quidem haud memorabili prælio, fusi sunt? Cur, cùm excussuri essent Romanorum Imperium, timori in tantùm cessére, ut verecundiâ magis quàm benevolentiâ in officio perstiterint? Tantane in Martia gente honestatis cura, & verecundia, ut plus in timore, quàm in ferro præsidii ponat? Sed esto! fuerint pugnaces Caleni, cùm & Pallas Numen bellicum Virtuti suffragari possit, an autem ideò ad Thraces respiciendum? an ideò ad Athenas, maternam Calais originem? Quis præter Silium rei meminit? Et quid si ex affinitate vocis eam à Poëta confictam arbitrer? Si hanc originem adumbraturi fuére Caleni, quidni ipsum Calaim expressére, Capite pennatô, qualis Hygino describitur? Qualisque in Nummo Amisenorum apud Jac. de Wilde prostat? Quidni Martem Thracicum Numen, uti Metapontini? Verbô dicam, Thracicam Coloniam vel non agnoverim, vel si agnoscam, tamen ab Ausonibus, vel pulsam crediderim, vel cum Ausonibus eosdem. Ausones Italiæ antiquissimos fuisse, ex Plinio & Dionysio adstrui potest. Ausoniam primùm appellatam eam partem, in qua sunt Beneventum & Cales, Pompejus Festus author est. Ausones Calen adhuc habitâsse annô V. C. CCCXXXV, Livius asserit. Quid ex his colligam, si non Thraces Calen nunquam tenuisse? At Ausones, inquit ARCHÆOPHILUS, ab Ausone Ulyssis & Calypsûs filio denominatos, idem Festus tradidit, quod si verum, Cales utique ante fuit, quàm Ausones vocarentur? Hæc ratio, inquit DULODORUS, me impulit, ut Thraces, si non omninò non agnoscendos, tamen vel ab Ausonibus pulsos, vel cum iis eosdem conjecerim. Calais enim, utpote expeditionis Colchicæ consors, ante bellum Trojanum fuit, cùm Ulysses non nisi post Trojam eversam Calypsûs contuberniô fuerit usus. Quicquid sit, fabula de Ausone Ulyssis filio ita convaluit, ut non tantùm Festus, sed & Marcianus Heracliensis in περιηγήσει eam tradiderit:

Αὔσονές τε μεσόγειον τόπον
Ἔχοντες. Αὔσων ὃυς συνοικίσαι δοκεῖ,
Ὀδυσσεὼς παῖς καὶ Καλυψοῦς γενόμενος.

Tum Ausones mediterranea loca
Tenent, quos Auson condidisse creditur,
Ulyssis filius atque Calypsûs.

Ita & vetus Commentator Apollonii, & Suidas, quorum loca, ne tædio sint, adducere supersedeo. Ritè hoc, inquit ARCHÆOPHILUS, nihil enim ad Numismata faciunt; Imò multum, respondit DULODORUS. An Tu nescis Minervam apud Homerum Ulyssis tutelare Numen fuisse? An nescis, Solino teste, ei templum ab Ulysse etiam in Bruttiis exstructum? Quid igitur, si Minervam & Ulyssis filius, & Gens ab eo denominata coluerint? Quid si hæc ratio sit, cur Caleni eam Numismate expresserint? Suffragatur sanè Gallus cum Sole, quem Idomenei Clypeo ideò insculptum fuisse Pausanias tradit, quòd Nepos Minois is fuerit, à Pasiphaë Solis filia oriundus. Non capio rationem, subjecit ARCHÆOPHILUS. Quid hæc ad Ulyssem aut Calenos? Ausonem respice, perrexit DULODORUS; Eâdem hic ratione censebitur, quâ & Idomeneus. Idomeneus, inquit ARCHÆOPHILUS, à Solis filia descendit, at Auson à Calypso, filia Thetidis & Oceani, aut secundum alios Atlantis. Imò Tzetzes in Lycophronem, respondit DULODORUS, eam Æætæ & Circes sororem à quibusdam testatur tradi. Sed age! si Calypso minus placet, placebit

bit forſan ipſa Circe, hanc enim Auſonis Matrem ſtatuunt ii, qui Calypsûs Inſulam nimis ab Italia remotam animadvertunt. Ita Tzetzes in Chiliadibus.

Ἡ Αὐσονία ἔσχηκε τὴν κλῆσιν τῶν Αὐσόνων
Κατὰ τινάς ἐξ Αὔσονος ὑιοῦ τοῦ Οδυσσέως.
Ἐκ γὰρ τῆς ΚΙΡΚΗΣ Οδυσσεὺς, τῆς πᾶσι θρυλλουμένης,
Αὔσονα καὶ Τηλέγονον γεννᾷ καὶ Κασιφόνην.

Auſonia accepit nomen Auſonum,
Juxta quorundam opinionem, ab Auſone, filio Ulyſſis.
E CIRCE enim, quæ omnium monumentis celebrata eſt, ULYSSES
AUSONEM & Telegonum procreavit, & item Caſiphonen.

Idem teſtatur & Euſtathius, in Præfatione ad Odyſſ. Homeri, & ad περιήγησιν Dionyſii, quanquam & alii alia ſuggerant. Nondum ſatisfacis, excepit ARCHÆOPHILUS; Quid enim Circe cum Gallo? Solis filia fuit, inquit DULODORUS, non minùs ac Paſiphaë, indeque utique eâdem ratione, quâ Pauſanias Gallum Idomenei ad Solem retulit, eâdem, inquam, & mihi Gallum Calenorum ad Auſonem, qui Calen coluére, & ab Auſone Solis nepote nominabantur, originem reducere licebit, idque eò magis, quòd Sol affictus hîc ſit, cùm in Clypeo Idomenei non memoretur.

Perſuades, ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Gallinaceum enim Soli ſacrum, quòd cantu Solis ortum nunciet, eôdem Authore conſtat, nec opinor imposterum ad vinum Calenorum, generoſiſſimum ſanè, reſpicere licebit, quamvis Gallum pro incolumitate vinearum in Civitate Mithona olim immolatum meminerim. Eadem ratio ſubeſſe poterit, excepit DULODORUS. Sol enim Vinetis vel maximum Numen, & huic quænam victima offeratur, ſi non ſacrata avis, quæ orientem prodit?

In mentem mihi venit campus, inquit ARCHÆOPHILUS, haud procul à Cale, *Stellatis* dictus. Annon appellatio ortum traxerit ex Nummo? Et annon Heſperus hic fuerit, qui juxta Gallum viſitur? ad memoriam Heſperiæ, qualiter Italiam dictam, ex Marone conſtat. Neutrum dixerim, reſpondit DULODORUS; Campus enim, in quo Cales ſita erat, non *Stellatis*, ſed *Calenus* vocabatur, eique demum *Stellatis* jungebatur, ita enim Livius: *Averſus*, inquit, *ab itinere Hannibal, per Aliſenum, Calatinum, & CALENUM AGRUM, in CAMPUM STELLATEM deſcendit.* Eôdem modô credibilius eſt, Calenos originis ſuæ in Nummis expreſſiſſe monumenta, quàm antiquam quandam non Urbis ſuæ, ſed totius Italiæ appellationem.

De his, inquit ARCHÆOPHILUS, non valdè laboro. De Thracibus adhuc opinio ſedet; Licet enim nec Gallus nec Minerva eos arguant, arguit tamen Minotaurus, qui in primo Numiſmate viſitur. Hic enim indubiè vel ad Cretam, vel ad Athenas reſpicit. Ad Cretam non dixeris, cum nulla id ratio ſuadeat. Reſtat igitur ut Athenas abeamus, maternamque Calais originem in Orithyia Erechthei Athenienſium Regis Filia contemplemur. Vix aſſentior, reſpondit DULODORUS; Quid enim, ſi Minotaurus hîc ex Minotauro Neapolitanorum, de quo ſuprà diximus, interpretationem recipiat? Conjecturam ſublevat & Apollo & Lyra, cùm uterque etiam in Neapolitanorum Nummis apparuerit: Scil. vel Calenos Neapolitanorum Colonos hinc didiceris, vel etiam Ludorum participes. Apollinem hîc ſtatuis? inquit ARCHÆOPHILUS, cùm tamen fulmen appoſitum potiùs *Jovem Anxurum* videatur demonſtrare. Utriusque ratio eſſe poteſt, reſpondit DULODORUS. Apollinis ob Lyram, Jovis Anxuri ob Fulmen. Si Apollinem ſtatuas, ad Neapolin reſpexeris; ſi ſta-

si statuas Vejovem, respexeris ad Circen, de qua suprà diximus; Ab ea enim

Circæumque jugum, queis Jupiter Anxurus arvis
Præsidet.

Uti Virgilius loquitur, Lib. VII. In Samnium ascendimus. Ibi

ÆSERNIA
NEAPOLITANORUM COLONIA.

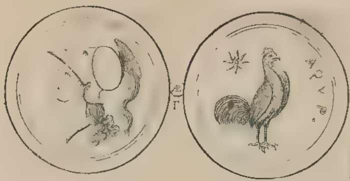

ÆSerniæ Numisma hoc esse, inscriptio, lectu non adeò difficilis adhuc, abundè testatur; Unde autem Apollinis & Minotauri in eo simulacra descendant, magis clarum non est. Videndum, inquit ARCHÆOPHILUS, annon inter Gentes Opicas connumerari debeat Æsernia; Goltzius enim observat, Minotauro Opicorum Urbes ferè omnes Numismata signâsse. Infirmô judiciô, inquit DULODORUS; Ipse enim fatetur etiam Capuanos Minotaurum signâsse, & tamen inter Opicos non connumerari; Imò jam ante de Neapolitanis rem ad Chalcidenses, Coloniæ Authores, retulerat, quòd ii ab Atheniensibus descendissent, apud quos Theseus ad debellandum Minotaurum in Cretam soluturus, Macrobio teste, Apollini οὐλίῳ & Αρτέμιδι οὐλίᾳ pro salute vota nuncupaverit. Hæc sanè ratio in plerisque solida videtur; Neapolis enim Cumanorum Colonia fuit, Cumani Chalcidensium, non minus ac Nolani, id quod suprà vidimus. De Pyteolis idem dixeris; Strabone enim teste fuerunt Cumanorum Navale. Et quidni idem etiam de reliquis? Suesanis, Calenis, Capuanis & Atellanis? Cùm omnes eôdem tractu consederint, utique facilè eviceris, eorundum etiam vel Cumanorum vel Neapolitanorum Colonos esse; Licet enim alii Calenos Thracum, Capuanos Trojanorum Colonos faciant, tamen hoc nihil obstat, quò minus & vicini immigrare potuerint.

Si de his Tibi assentiar, excepit ARCHÆOPHILUS, quomodo probabis de Æsernia, in finibus Samnitum sita? Unicô, inquit DULODORUS, Numismate id fecero. Apud Goltzium, inter Neapolitana Ultimum hinc Minotaurum præfert, cum supervolante Victoria & subscriptione NEAΠOΛITHΣ, inde exhibet caput Apollinis cum pentagono & inscr. A. . . . . NINO. Ultimam hanc vocem non aliter opinor interpretaberis ac AIΣEPNINO, uti in proposito Æserniæ, subscriptam Minotauro literam N. procul dubio NEOΠOΛITHΣ; Quibus positis utique fateberis utriusque Civitatis cognationem, licet hactenus ex Authoribus ignotam. Samnites, inquit ARCHÆOPHILUS, à Sabinis ortos Varro testatur; Sabinos Græcos non esse, ex Livio & Dionysio probari potest, & licet, ut suprà vidimus, secundum alios à Lacedæmoniis se se ortos jactaverint, tamen ne sic quidem Minotauri ratio emicat. Samnites, respondit DULODORUS, potiùs pro me faciunt. Apud allegatum Dionysium

ſium Halicarn. in excerptis Legationum, ut Neapolitanos adverſus Romanos incitarent, primùm omnium ſua in Neapolitanos merita dicuntur commemoraſſe: imò iidem paulò poſt Romanorum Legatis reſpondentes, apertè fatentur, *cum Neapoli ſibi amicitiam ſocietatemque eſſe, non recens contractam, ſed duabus ætatibus ante, quàm cum Romanis fœdus icerent, idque ob multa & magna beneficia.* Quæsò ARCHÆOPHILE, an inter populos ſincerâ amicitiâ junctos alieni quid exiſtimabitur, ſi alter in alterius territorium Colonos emittat? Et quæ certiora ejusmodi originum documenta protuleris, ſi non Numiſmata, easdem cum Metropoli figuras exhibentia? Fortaſſis, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, etiam Æſerniorum aliquis in Ludis Neapolitanis Victor evaſerit? Id ſimul cum opinione mea, reſpondit DULODORUS, ſatis convenit, ſine ea ſtare non poteſt; Quî enim Minotaurum coronaret Victoria, ſi ſub Minotauro Æſernini non laterent? Quî Minotaurum ſignarent, ſi non ab Athenienſibus origines ſuas repeterent? Unicum adhuc monendum, Neapolitanos quibusdam non à Chalcidenſibus, ſed à Phalero conditos memorari, Phalerum autem Phalero Athenienſium Portui nomen dediſſe, adeò ut & hôc modô origo ab Atheniſibus conſtet. Succedit

A X U R
Ubi inſolita literæ Ξ. figura.

QUid de hôc Nummo ſtatuam, ancipiti diu disquiſitione deliberavi; Tandem tamen me ſenſum aſſecutum confido. Palladem video, inquit ARCHÆOPHILUS, & Gallum cum Stella, planè qualiter in Numiſmate Calenorum. Ita eſt, reſpondit DULODORUS, ſed inſcriptio Axuritis videtur adjudicare: Quid autem Axuritis cum Calenis? Urbi Volſcorum cum Urbe Campaniæ? Gallus, excepit ARCHÆOPHILUS, pugnaciſſimum animal, uti jam aliquoties dixiſti, Minervæ Operatrici, ſive Εργάνη ſacer eſt, indeque Pauſanias in arce Elidis Deæ caſſidi eum inſiſtere tradit. Etiam hoc Tibi cedo, inquit DULODORUS, qûid autem Minervæ cum Axuritis? quos Jovem Anxurum coluiſſe & ex hiſtoria & ex Numiſmatibus patet. Fortaſſe, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, quod Minerva Jovis Filia fuit? Fortaſſe ob Virtutem, quâ Volſci præſtitere, bellicam? Fortaſſe ob munitiones, quibus Pallas præſidet, & ſuperbiam, quæ Gallo familiaris eſt? Eam ſanè in rem *Arces ſuperbæ Anxuris*, qualiter Statio aliisque dicuntur, haud forſan abs re citavero. Conjecturæ hæ ſunt, inquit DULODORUS, ſolidâ adhuc baſi deſtitutæ. Ego potius ad montem Circeum & oppidum Circes reſpicerem, quòd centum tantùm ſtadiis ab Axure diſtabat. Ibi enim & Minervæ aram monſtrari, Strabo Author eſt. Hâc ſanè viâ liquet cauſa & Solis & Galli cùm Circe Solis Filia, Gallus autem Solare animal fuerit, uti ad Numiſmata Calenorum demonſtratum dedi. Sed Præcipuum, & quod raritatem Numiſmatis noſtri in immenſum

auget, eſt inſolita literæ Ξ. figura; Eam enim ne unicô hactenus in monumentô proſtare memini. Unde Tibi igitur innotuit? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Conjecturâ, reſpondit DULODORUS, non tantùm, quòd alia litera hoc loco non quadret, ſed præcipuè ob affinitatem cum litera K. quæ in Numiſmatibus Syracoſιων & Crotoniatarum, uti ſuô locô & vidimus & videbimus, eôdem planè modô efficta eſt, quô in propoſito litera Ξ, niſi quòd, quæ hîc aperta eſt, diſtinctionis causâ illic clauſa occurrat. Si K. & Ξ. etiam apud Græcos figuras affines haberent, perrexit ARCHÆOPHILUS, aſſurgerem placito, ſed pace tuâ dixerim, ne minima quidem apparet. Figuræ, inquit DULODORUS, non reſpondent, ſed reſpondet poteſtas; Si enim ad literam K. literam Σ. adjungas, omninò poteſtatem literæ Ξ. expreſſeris, & hoc eſt, quod Volſcos aut Oſcos moviſſe crediderim, ut Literas pro K. & Ξ. uſurpandas, affinibus etiam figuris effingerent.

Volſcos aut Oſcos, excepit ARCHÆOPHILUS. An igitur ex horum lingua literarum hæ figuræ ſunt depromptæ? Etiam hoc conjecturis aſſequor, reſpondit DULODORUS, niſi potiùs Volſcorum aut Oſcorum linguam ab antiqua Græcorum arbitreris deſcendiſſe. Utriusque ſanè à communibus differentiam idoneô Authorum fulcrô adſtruxeris. De Volſcis videri poteſt Feſtus, ſub voce *ſublicium.* De Oſcis eſt Strabonis teſtimonium, τῶν Ὄσκων ἐκλελοιπότων, ἡ διάλεκτος μένει παρὰ τοῖς Ρομαΐοις, &c. *Oſcorum Gens interiit, Sermo eorum apud Romanos reſtat.*

R O M A

Subit, quam Dionyſius in Περιηγήσει;

Τιμήεσσαν, μέγαν οἶκον ἀνάκτων
Μητέρα πασάων πολίων, ἀφνειὸν ἔδεθλον.
Honorabilem, magnam domum Regum,
Matrem omnium Urbium, Opulentam ſedem,

vocat. Hujus origines in Lupa Romulum & Remum lactante, nemo eſt qui non agnoſcat, nemo qui non in Numiſmate tertiô Martem Romuli Parentem fateatur. Martem, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ego etiam in Numiſmate quarto agnoſcerem, niſi clava rem ad Herculem traduceret; Et ego, perrexit DULO-

DULODORUS, Herculem etiam in primo, nisi Diadema Regem proderet, & lineamenta nec in primo Herculis, nec in quarto Martis essent, Tarquiniis hæc capita addicenda, in Conjecturis meis credidi, nec adhuc video, quid aliter sentiam. Clava vel ad Tarquiniorum à Corintho originem pertinet, vel ad Herculem Caci interfectorem. Hæc, utcunque credantur, inquit ARCHÆOPHILUS, parvo equidem in discrimine pono, imò & Apollinem & Equum ad Circum Apollinarem pertinere, mihi facilè persuaderi patior, sed Equi caput & spicæ Numismatis tertii quid sibi velint, non omninò assequor. Spica, inquit DULODORUS, indubitatum fertilitatis signum est, cumque juxta Equum, animal Martium, imò & in Numismate expressa sit, in quo & Martis Caput visitur, omninò Te admonebit Campi Martii, qui antea Tarquiniorum ager fuerat, cujusque desecta seges tanta fuisse Livio memoratur, ut, cùm in Tiberim sparsa fuisset, in vadis hæsitantis frumenti acervi fundamentum Insulæ fecerint.

Ex his, inquit ARCHÆOPHILUS, conjectura de Tarquiniorum capitibus quodammodo stabiliri posset; Si enim agri Tarquiniorum in Nummis celebrantur, quidni & Tarquinii ipsi? Sed quid Caput Equi? Nonne hoc Carthaginensium potiùs symbolum est, quod in fundamentis ejus id inventum sit? Imò, respondit DULODORUS, si Boissardo fides, etiam Romanorum fuit. Cùm in Tractatu de Divinationibus pag. 355. in fundamentis Capitolii Caput humanum inventum tradidisset, appositè ad Nummum nostrum subjicit: *Secundum quosdam CAPUT EQUINUM ibi repertum credi.* Sed alia subeunt Romanorum Numismata.

Primum, opinionem de Circo Apollinari sublevat. Secundum, ad Victoriam pertinet Pallantis Filiam, quæ Palladis jussu Divinos honores meruit, cujusque ab Arcadibus in Palantini montis vertice, Dionysio memorante, fanum exstructum est. Mihi, inquit ARCHÆOPHILUS, cùm Minervæ Capiti Cornucopiæ junctum sit, Numisma in memoriam cujusdam victoriæ, ex qua rerum abundantia provenerit, videtur percussum. Ita & Equum forsitan Neptuno sacrum arbitraberis, cum Neptunum & Apollinem Conditores Trojæ fuisse constet, unde Romani per Æneam descenderunt. Eòdem, inquit DULODORUS, etiam Pallas aut Minerva fortaſsè spectat; In sequenti enim Numismate,

MINERVA ILIAS
Cum
CANE TEMPLI CUSTODE

Se ſiſtit. Minervam Iliada, inquit ARCHÆOPHILUS, non negavero; Conſtat enim ab Ilio ejus Simulacrum à Diomede ablatum fuiſſe. Ita & Romæ eam hoc nomine cultam, ex Strabone docemur. An autem Canes templi cuſtodes habuerit, de eo valde dubito. Canis potiùs ad Dianam ſpectare videtur, aut ſi mavis ad Lares, aut ad Æſculapium, aut Sylvanum; His enim Canem jungi, Antiquorum ſuffragiis conſtat; Quis autem unquam Minervæ eum addixit? Nonne potiùs Deæ tam procax animal diſplicuiſſe credam? cùm ex Plutarcho conſtet, Canem ab arce Athenienſi ideò fuiſſe rejectum, quod in propatulo coiret.

Hoc opinioni meæ, regeſſit DULODORUS, contrariari non videtur; Idem enim etiam de Delo, Inſula Dianæ ſacra, memorat Plutarchus, cui tamen Canes nemo negaverit: Scilicet ipsô Cheronenſi docente, non propter Numen arcebantur Canes, ſed propter ſupplices, non ubique, ſed in Aſylis. Cæterùm de Cane, Minervæ Iliadis apud Romanos cuſtode, fateor apertum teſtimonium me hactenus non obſervâſſe. Cùm autem Canes Minervæ & Iliacæ & Achaicæ templa alibi cuſtodiviſſe, ex idoneis Authoribus conſtet; idemque animal in propoſito Romanorum Numiſmate occurrat, & inſuper Romanos ab Ilio deſcendere neminem lateat, haud arbitror abs ratione opinioni meæ inhæſero. De Minerva Iliade obſervat Cælius Rhodiginus Lib. XXIII. c. 30. *Cæterum*, inquit, *& in Daulia eſſe memorant Iliados Minervæ templum, in quo alantur Canes, quibus inſitum planè ſit, perinde ac ratione quâdam adventantibus abblandiri Græcis, Barbaros autem, ubi ſe oſtentârint, latratu inſectari.* De Minerva Achæa teſtatur Ariſtoteles in Mirabilibus Auſcult. Λέγεται δὲ περὶ τὸν ὀνομαζόμενον τῆς Δαυνίας τόπον, ἱερὸν εἶναι Ἀθηνᾶς Ἀχαΐας καλούμενον, ἐν ᾧ δὴ (καὶ) πελέχεις χαλκοῖς καὶ ὅπλα τῶν Διομήδους ἑταίρων καὶ αὐτοῦ ἀνακεῖσθαι. Ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ φασὶν εἶναι κύνας οἱ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ σαίνουσιν ὥσπερ τοὺς συνηθεστάτους. Πάντες δὲ οἱ Δαύνιοι καὶ πλησιόχωροι αὐτοὶς μελανειμονοῦσι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ ταύτην (ὡς ἔοικε) τὴν αἰτίαν. Τὰς γὰρ τρωάδας τὰς λεφσθείσας αἰχμαλώτους, καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους ἀφικομένας, ἐυλαβηθέισας μὴ πικρᾶς δουλείας τύχωσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πατρίσι προϋπαρχουσῶν τοῖς Ἀχαΐοις γυναικῶν, λέγεται τὰς ναῦς αὐτῶν ἐμπρῆσαι, ἵν᾽ ἅμα μὲν τὴν προσδοκωμένην δουλέιαν ἐκφύγωσιν, ἅμα δ᾽ ὅπως μετ᾽ ἐκείνων μένειν ἀναγκασθέντων συναρμοσθεῖσαι, κατάσχωσιν αὐτοὺς ἄνδρας. *Ferunt & circa Dauniæ locum templum eſſe MINERVÆ ACHAICÆ, in quo Secures æreæ, armaque cùm Diomedis, tum Sociorum ejus collocata ſint. Ajunt & iſthic CANES eſſe, qui venientes Græcos injuriâ nullâ impetant, ſed tanquam familiariſſimis blandiantur. Porrò omnes Daunii accolæque, tam viri quàm fœminæ, atratis tantùm veſtibus utuntur, ea nimirum de cauſa, quòd Trojanæ mulieres, dum captivæ ad ea loca eſſent traductæ,*

metu-

metuentes, ne gravem servitutem sub mulieribus Græcis experirentur, (nam tum ea loca inhabitabant) naves incenderunt, tum ut jugum servile effugerent, tum ut viros, manendi necessitate impositâ, detinerent. Intelligis ARCHÆOPHILE, non tantùm Canes à Minerva alienos non fuisse, sed etiam Iliadem in Daulia, & Achæam in Daunia templum habuisse: Illam à Troja descendere, ipsum cognomen arguit: Nec de hac dubitabis, cùm eôdem Authore constet, Trojanas captivas in Apulia naves incendisse, eôque factô Diomedis & Sociorum in Græciam regressum prohibuisse. De Minerva Iliade est egregius locus apud Dionem Chrysostomum in Trojana, sive Orat. XI. ubi Ulysses Pacis causâ legatus, Græcos maximum & pulcherrimum, ait, Minervæ donum relicturos, inscripturosque Ιλαστήριον Αχαιὸι τῇ Αθηνᾷ τῇ Ιλιάδι, *Propitiatorium hoc donum dederunt Achivi MINERVÆ ILIENSI.* Quid hoc ad propositum? regessit ARCHÆOPHILUS. Ut ostendam, inquit DULODORUS, ut Iliensis Dauliæ & Achæa Dauniæ à Trojana descenderunt, ita & descendere eam, quæ Romanis culta est, & in Numismate proposito exhibetur. Atqui Canis, iteravit ARCHÆOPHILUS, huic fuisse nulli legitur? Esto! subjecit DULODORUS. Annon sufficit rem Numismate exhiberi? Sed pergimus. In Sinu Gallico se sistit

MASSILIENSIUM
A PHOCENSIBUS ORIGO.

LEonem ad Parnassium pertinere, originemque Phocæensium Asiæ à Phocensibus Græciæ, Parnassi accolis, ostendere, ad Numismata ΥΕΛΗΤΩΝ demonstratum est. Eadem origo etiam sub Minerva latet. Minervam, inquit ARCHÆOPHILUS, ad juncta cum rebus bellicis Sapientiæ studia Te retulisse memini. Imò & Minervam apud Massilienses cultam, ex historia Catamundi apud Justinum demonstrâsse, qui Arcem Massiliensium *Arcem Minervæ* vocaverit. Non Massiliæ tantùm, respondit DULODORUS, Minervæ templum fuit, sed etiam apud Phocæenses Asiæ vetustissimum, quod Harpagus exussisse Pausaniæ memoratur: Imò & apud Phocenses Græciæ, cognomentô *Pronoiæ*, in quo, eôdem Pausania teste, Massilienses Deæ signum posuerunt. Hæc cùm ita sint, credibile sanè est, à Delphis in Asiam, & hinc in Celticam, Minervæ cultum cum Colonis fuisse traductum. Fortassis, inquit ARCHÆOPHILUS, &ad

& ad Philogenem & Damonem Athenienſium Duces reſpicias, quos Phocenſes, ut ſuprà docuiſti, in Aſiam abituri, ſecuti memorantur. Ne ſic quidem malè, reſpondit DULODORUS, quanquam prior ratio potior videatur. Quicquid credas, apparebit, nihil homines pertinacius retinere, quàm patrios ritus in colendis Diis, id quod non ex Minerva tantùm, ſed etiam ex Tripode Numiſmatis tertii agnoſcimus; Is enim procul dubio Apollinis Delphinii eſt, cujus templum & ipſum in Arce Maſſilienſi fuiſſe, apud Strabonem legimus. Delphinium Apollinem inde dictum novimus, quod Caſtalio Cretenſi, Coloniam Delphos deducenti, Delphini ſub imagine, ſe Ducem exhibuerit, navimque in Cryſſæum usque Sinum præceſſerit, adeò ut primævus Apollinis Delphinii cultus, rurſus nos ad Phocenſes deducat: Non futili ratione, cùm & Lucanus,

MASSILIÆQVE ſuæ donatur Libera PHOCIS,

cecinerit, ubi Phocidem Regionem Bœotiæ intelligendam, Commentator Sulpitius teſtatur. De Diana plura addere ſuperſedeo; Noſti enim ad Epheſiam pertinere, à qua ex Phocæa navigantes, itineris ducem habuiſſe, imò & cujus in arce Maſſilienſi fanum fuiſſe, ex Strabone diſcimus. Novi, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed miror Venatricis habitu in Nummis eam occurrere, cùm tamen conſtet, Dianam Epheſiam Polymammiam illam fuiſſe, & Strabo conceptis verbis, Maſſilienſes ad imitationem Epheſi, ſimulacrum Dianæ memoret adornâſſe, tantô zelô, ut & fanum ejus *Epheſium* appellaverint, ritusque Dianæ Epheſiæ antiquos non ipſi tantùm aſſumſerint, ſed & reliquis Coloniis, & ipſi etiam Hiſpaniæ tradiderint, primô ubique locô Deam venerantes, uti apud Strabonem videre eſt. Quid reſpondes DULODORE? Diana Epheſia, ſubjecit ILLE, non tantùm habitu Polymammiæ, ſed & Venatricis efficta eſt. Planum id fit ex Numiſmate Saloninæ apud Jacobum de Wilde Tab. XX. aliisque: Indeque non mirum, quod eôdem habitu etiam in Numiſmatibus Maſſilienſium occurrat. Teſtimonium hoc eſt, non Epheſiæ Polymammiæ, ſed Epheſiæ Venatricis habitum Dianæ ſuæ Maſſilienſes circumpoſuiſſe eodemque fuiſſe adornatam & eam quam à Maſſilienſibus deſumtam, eôdem Strabone authore, Romani in Aventino dedicârunt.

Dum Capita Numiſmatum contemplamur, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, etiam de eo dicendum, quod quarto in Numiſmate exhibetur; Ariſtarcham hoc interpretaris itineris ducem; Cùm autem in pluribus Maſſilienſium Nummis Floram exhiberi, Harduini teſtimoniô conſtet, tutiùs fortaſſe & hîc ad Floram reſpicies. Nullum Floræ indicium eſt, inquit DULODORUS. Si Ariſtarchæ neges, poteris Veneri tribuere, eò, quod Strabone teſte, Promontorium Pyrenæ & *Venereum* & *Maſſilienſe* dictum fuerit: Poteris averſæ Taurum ad Tauroentum referre, Maſſilienſium Coloniam. Non ad hanc tantùm, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſed etiam ad reliquas, Olbiam, Antipolim, & Nicæam ego reſpexerim. Id cum Harduino facies, reſpondit DULODORUS. Mihi in una Tauroento ſubſiſtere, non ob nomen tantùm placet, quod Taurum deſignat, ſed apertum ob hiſtoriæ teſtimonium, quod in reliquis deficit: Ἀπολλόδωρος ἐν πρώτῳ Γεωγραφουμένων φησὶν, ὅτι Ταυροφόρος ἦν ἡ ναῦς ἡ διακομίσασα τοὺς τὴν πόλιν κτίσαντες, οἱ ἀποῤῥιφέντες ἀπὸ τοῦ στόλου τῶν Φωκαέων, καὶ προσενεχθέντες αὐτόθι, ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τῆς νεὼς τὴν πόλιν ὠνόμασαν. *Apollodorus primo Geographumenων, inquit, navem, in qua vecti ſunt, qui Urbem condidêre, pro inſigni habuiſſe TAURUM, ac à Claſſe Phocenſium rejecti cùm eſſent, illuc appuliſſe, ac URBEM à NAVIS INSIGNI NOMINASSE.* Verba exſtant apud Stephanum ſub voce ΤΑΥΡΟΙΣ.

Acquieſco, inquit ARCHÆOPHILUS, modo adhuc de uva, retro Caput Minervæ in Numiſmate tertio doceas. Uva, reſpondit DULODORUS,

Culturam vini demonstrat, de qua Strabo: χώραν ἔχουσιν ἐλαιόφυτον, μὲν καὶ καταμπείλον. *Solum possident Oleis & Vitibus consitum.* Addo & Athenæum, de variis Vinorum generibus L.I. differentem. Ὁ Μασσαλιώτης, καλός. ὀλίγος δὲ γίνεται, παχὺς σαρκώδης. *Massiliense*, inquit, *probum, sed paucum, crassum, corpulentum est.* De Aquila quod dicam, ingenue fateor, me nondum habere. Fortassis, inquit ARCHÆOPHILUS, Ossifraga, aut Harpa erit, quas Aquilis similes, Minervæ autem sacratas novimus, alterum apud Eustathium Il. T. alterum apud Lil. Gyraldum me legisse memini. Harpam & Ossifragam, inquit DULODORUS, Oppianus & Plinius barbatas tradunt, id quod Numismati nostro non quadrat. Ex Sinu Gallico, per mare Ligusticum, regressis occurrit

LIPARA
VULCANI SEDES.

Atqui septem, excepit ARCHÆOPHILUS, Liparæorum fuerunt Insulæ. Fuerunt, inquit DULODORUS, sed maxima reliquis à se nomen imposuit, habuitque Urbem cognominem, in qua procul dubiô Numismata nostra procusa sunt. De nomine velim doceri, perrexit ARCHÆOPHILUS. Diversæ sententiæ prostant, respondit DULODORUS. ΛΙΠΑΡΗ *pinguem* sonat, sed quis à pinguedine Insulam afferat dictam, cùm, Cicerone teste, sterilis fuerit? Plinius *Liparum Regem* producit, qui Æolo successerit; Alii *Liparum Ausonis filium* faciunt, inter quos est & Diodorus. Callimachi Scholiastes à *conflato ferro* nomen deducit, cùm tamen Lipara nihil minus sonet. Celeb. Bochartus, cùm allatas rationes enarrasset, à Phœnicio *Nibaras* nomen deducit, quod Arabicè *Lampadem* aut *Lucernam* significat, idque ideò, quòd Aristotele teste, in Lipara conspicuus ignis atque lucens, non interdiu, sed noctu tantùm, arserit. Appositè hoc, & ad Insulæ naturam, & ad Nummos, cùm *flammas Vulcani Liparæi* Theocritus memoret. Idyll. 2.

Ἔρως δ' ἄρα καὶ ΛΙΠΑΡΑΙΟΥ
Πολλάκις 'ΑΦΑΙΣΤΟΙΟ σέλας φλογερώτερον αἴθει.

Sed quos amor excitat ignes
VULCANI flammis LIPARENSIBUS acrius ardent.

Inde certè & Silius:

Nam Lipare vastis subter depasta caminis,
Sulphureum vomit exeso de vertice fumum.

Ergò, subjecit ARCHÆOPHILUS, qui in Nummo visitur, indubiè Vulcanum videbitur referre? Quid si Liparus is sit? quem Æolo successisse quidam tradiderunt? Quid si ipse Æolus, à quo Insulas Æolias dictas constat? Vulcanum, inquit DULODORUS, Pileus demonstrat; hôc enim insignis visitur etiam in Numismatibus Lemniorum apud Goltzium, & Romæ in Familia Aureliorum.

liorum; At quis unquam pileatum tradidit, vel Liparum vel Æolum? Hoccine adeò mirum foret, inquit ARCHÆOPHILUS, cùm tamen & Ulysses pileatus in Nummis prostet, qui & ipse Rex fuit, & ad Æolum memoratur venisse. Ulysses, inquit DULODORUS, in signum peregrinationis pileatus est, de Æolo autem aut Liparo ratio hactenus latet: Et quid? nonne Vulcanus sufficit, cùm tamen in Lipara officinam habuerit? Audi Callimachum in Hymno Dianæ:

Αὖθι δὲ Κύκλωπας μετεκίαθε, τοὺς μὲν ἔτετμε
Νήσῳ ἐνὶ Λιπάρῃ, ἐπ᾽ ἄκμοσιν Ἡφαίστοιο
Ἑσταότας περὶ μύδρον.

Hinc deinde ad Cyclopas transiit, eosque reperit
Insula in LIPARA super incudibus VULCANI
Circumstantes massam.

Vulcani Pileum, excepit ARCHÆOPHILUS, ignem cœlestem denotare, uti claudos pedes terrestrem, nisi fallor apud Eusebium in Præparat. Evang. legi; Cùm igitur ignis in Lipara procul dubio terrestris fuerit, quidni Vulcani pedes expressére Liparenses? Vulcanus, respondit DULODORUS, Eusebio pro ignis vi ponitur, Pileusque ejus Cæruleus pro Cœlesti ejus conversione. Liparenses cum ignivomum Insulæ suæ Genium Dei munus crederent, quidni Deum exprimerent, tanti beneficii authorem? Vulcanus is credebatur, ejusque pileus secundum Eusebium cæruleus, non ignem cœlestem, sed cœlestem illam conversionem significat, ubi ignis primogenius, & ab omni fæce purissimus domicilium suum locavit. Sed plura de his apud Mythographos. Ad Inscriptionem adhuc cum Per-Illustri SPANHEMIO notandum, in Numismate secundo eam, ut & in pluribus aliis, retrogradam esse: Notandum cum Consultissimo HINSENIO, Consule Vesaliensi meritissimo, qui peculiarem de Numismatum antiquorum ponderibus tractatum molitur, propositorum pondus adjectis globulis expressum esse. In Siciliam transvectos excipit

CEPHALOEDIS
CULTU BACCHI NOBILIS.

CEphaloedis Urbs à Κεφαλῇ *Capite*, Fazello creditur dicta. Claud. Dausqueius ad illud Silii Lib. XIV.

Quæque procelloso Cephalœdias ora profundo
Cæruleis horret campis pascentia Cete.

A *Cephalorum* abundantia nomen deducit; Cephalus autem piscis fuit, Mugilum Marinorum genus, uti ex Aristotele Gesnerus tradit. Bochartus suo more ad Punicum *Cepha-lud* respicit, quod rupem flexam sonat, eò quòd sita sit in vertice rupis, penè in ipso flexu promontorii. Nominis rationem evolvis, inquit ARCHÆOPHILUS, ac si jam certum esset, Numisma hoc ad Cephalœdium pertinere. Quid si ad Cephaleniam pertineat, Insulam maris Jonii, quam à

Cephalo

Cephalo Amphitruonis socio dictam volunt? Pro Cephalœdi, respondit DULODORUS, authoritas Parutæ militat, qui non propositum tantùm, sed & alia, in quibus vel Mercurius, vel Hercules & Jupiter celebrantur, ad eam revocavit. Suffragatur Rev. Harduinus, allegato & aliô Numismate, ex Thesauro Goltziano, cum inscriptione ΚΕΦΑΛΟΙΔΙΣΙΩΝ, sub Cajo Cæsare percussô. Hæc nihil ad rem, inquit ARCHÆOPHILUS; Quid enim si & Paruta & Harduinus erraverint? Id non dixerim, respondit DULODORUS. Cùm enim ex Julio Polluce constet, Cephalenios Equum Nummis suis impressisse, procul dubio Numismata diversa aliò referenda judicabis, & quò propositum, si non ad Urbem Siciliæ, quæ & Bacchi cultu, & Bacchi muneribus nobilitatur?

Siciliam frugum feracem novi, inquit ARCHÆOPHILUS, feracem Vini non novi, & quis de Bacchi in Sicilia cultu testabitur? De Vino, respondit DULODORUS, *Balintium* cogita apud Plinium L. XIV. c. 9. cogita *Polium* apud Ælianum de Var. Hist. L. XII. c. 31. *Mamertinum* apud Strabonem. L. VI. & Plinium. Lib. XIV. c. 6. *Tauromenitanum* apud Plinium. *Entellanum* & *Inyctinum* apud Strabonem. L. VI. & Pausaniam L. VII. quorum aliqua etiam in Numismatibus contemplabimur. Ad Bacchi cultum non tantùm Numismata se sistunt ΚΑΤΑΝΑΙΩΝ, ΛΕΟΝΤΙΝΩΝ, ΑΛΟΝΤΙΝΩΝ, ΚΑΛΑΚΤΙΝΩΝ & aliorum apud Parutam; sed & apertum Hesychii testimonium: ΑΓΡΥΠΝΙΣ, inquit Ἑορτὴ Διονύσου ἐν Ἀρβέλῃ. *Agrypnis Dionysi festum fuit in Arbela.* Arbelen autem Oppidum Siculum fuisse Stephanus ex Philisto probat, eique assistit Suidas, ab ejus incolis, quòd facile deciperentur, Parœmiam natam asserens, τί οὐ γενέσῃ ἰὼν ἐς Ἀρβέλας, *quid non eris profectus Arbelas?* Cœterùm ne Cephalœdisienses Deorum cultu abstinuisse putes, Fazellus oculatus testis, in ruderibus Urbis, templi ingentis diruti Doricâ formâ olim conditi, clara memorat monumenta. Imò, licet quis Urbem, & quô tempore, exstruxerit, ex Authoribus incompertum se habere fateatur, nobilem tamen Sacerdotii Maximi dignitate, ex Cicerone in Verrem V. observat. Si Fazellus, inquit ARCHÆOPHILUS, qui ex professo de Sicilia scripsit, originem indagare non potuit, frustrà arbitror de ea laborabimus. Sufficit, respondit DULODORUS, incolarum Pietatem monstrâsse, id enim non ad Bacchum tantùm, sed etiam ad Jovem, Herculem & Mercurium facere potest; Sufficit monstrâsse Bacchi in Sicilia fertilitatem, & cultum; id enim egregiè facit ad Bacchum, dextrâ Craterem prætendentem. Lilybæum versus navigantibus occurrunt

THERMÆ
CUM HERCULE, ET NYMPHIS,

Quæ balnea Herculi parâsse memorantur. Id Te statuere memini, inquit ARCHÆOPHILUS, sed quibus Authoribus? annon potius tres Mulieres in Numismate expressas, Tres Phœnodamantis filias interpreter, de quibus Lycophron?

 Ἄλλοι

Ἄλλοι δ' ἐνοικήσουσι Σικανῶν χθόνα,
Πλαγκτοὶ μολόντες, ἔνθα Λαομέδων τριπλᾶς
Ναύταις ἔδωκε Φοινοδάμαντος κόρας.
Alii Sicanorum inhabitabant terram,
Errones eò delati; Ubi TRES Laomedon
Nautis dedit Phœnodamantis FILIAS, &c.

Si Numiſma, reſpondit DULODORUS, vel Erycinorum, vel Ægeſtanorum, vel denique Atellanorum foret, aſſurgerem opinioni; Horum enim Urbes ab Ægeſta, unius earum filio conditas, Commentator Tzetzes ait; Cùm autem apertè ad Thermas Numiſma pertineat, & non tantùm Nymphæ, quæ calidos fontes aperuére, ſed & ipſe Hercules, cujus bono eos aperuére, hîc exprimantur, utique indubium eſt, rem aliò detorquendam non eſſe. Si Authores deſideras, En verba Diodori L. IV. Διεξίαντος δὲ τοῦ Ηρακλέους τὸν παράλιον τῆς Νήσου, μυθολογοῦσι τὰς Νύμφας ἀνεῖναι θερμὰ λουτρὰ πρὸς τὸν ἀνάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν γενομένης αὐτῷ κακοπαθείας. *Litus hujus Inſulæ peragranti Herculi calida à Nymphis balnea fabulantur aperta fuiſſe, quibus contractam in itinere laſſitudinem adlevaret.* Et Lib. V. τὰς Νύμφας χαριζομένας Αθηνᾷ τὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀνεῖναι πηγὰς κατὰ τὴν Ηρακλέους παρουσίαν. *Nymphas in gratiam Minervæ calidarum aquarum fontes, ait, aperuiſſe, idque ſub adventum Herculis.*

Si Unica tantùm Urbs Thermarum nomine in Sicilia fuiſſet, excepit ARCHÆOPHILUS, acquieſcerem; Cùm autem conſtet, fuiſſe duas, unam ad mare Tyrrhenum, alteram ad mare Lybicum, quis diſcernat, utri Numiſma ſit tribuendum? Res expreſſæ ſanè nec à poſteriore abludunt, cùm Herculis his in locis præſentiam vel pugna cum Eryce demonſtret, tresque Phœnodamantis filias Entellæ vicinia arguat. Et quid, ſi non absque authoritate loquar? Rev. Harduinus Numiſmata ΘΕΡΜΙΤΑΝ apud Parutam, in quibus Quadrigæ ſunt, Victoriæ in Certaminibus, ab aliquo Thermitano cive relatæ indices, ei hôc nomine Urbi addicit, quæ in Siciliæ latere Auſtrali propè Oppidum Scacca fuit, & Plinio L. III. Sect. XIV. *Thermæ Colonia* dicitur; Atqui idem Paruta Numiſmatibus cum Quadrigis etiam ea jungit, quæ Caput Herculis & tres fœminas exhibent. Acriter pugnas, reſpondit DULODORUS, ſed ſperô eâdem ingenuitate Te palinodiam cantaturum, quâ & Goltzius, cujus authoritas tanta eſt, ut & Harduino & Parutæ prævalere poſſit. *Quod Numiſmata antiqua*, inquit, *Thermitanorum & Himeræorum nomina diſcretim referant; ea nominis diſtinctio, priusquam Scriptorum authoritate ſatis confirmati eſſemus, & aliquot haud indoctos nobiscum eò opinionis induxit, ut Himeræorum Numiſmata, quæ huc pertinebant, in tractum oramque pene objectam Auſtrinam ante Urbem & flumen Gelam, quæ & ipſa plurimis Himera nuncupatur, nominis & ſimilitudinis ratione inducti transpoſuerimus. In iis namque Himeræorum Numiſmatibus Minerva Herculi balneanti ſacris operatur, ab altera parte Ergoteles* δολιχόδρομος *apparet, quæ ex hiſtoriarum conſenſu ad Himeram, poſtea Thermas dictam, pertinent.* Vides ARCHÆOPHILE, conſummatisſimum Antiquarium Numiſmata Himeræorum, licet duæ hôc nomine Urbes in Sicilia fuerint, imò & ipſe primò pro ea ſenſerit, quæ ad latus Auſtrale jacebat, tamen ſententiam ideò mutâſſe, quòd hiſtoria de Hercule balneante ad eam Himeram pertineret, quæ poſtea *Thermæ* dicta eſt; Quidni igitur & nos eâdem ex ratione ad eas Thermas referamus Numiſma propoſitum, de quibus hiſtoria de Hercule & Nymphis in Nummo expreſſis apud Authores proſtat? Quod à vicinia Entellæ argumentum deſumis, fragile eſt. Non vicinia, ſed ipſe locus allegandus eſt; Adde quòd ſecundum Lycophronis Interpretem, Unius tantùm filius fuerit Urbium author, proindeque non Tres, ſed

Una

Una tantùm exprimi debuisset: Taceo, quod verisimilius foret, originem potiùs à Patre, quàm à Matre Ægestæ deducturos fuisse, id quod & Ægestani fecisse videri possunt, *Canem* exprimentes, eò quòd Crimisus amnis sub Canis figura Ægestæ Matrem compressisse memoratur. Quicquid sit, pro Thermis Himerensibus, ab Herculis balneo, à Nymphis aperto, nominatis, etiam Pindarum adduxerim, Olymp. Od. XII.

Θερμὰ Νυμφᾶν λουτρὰ βαστάζεις,
Calida Nympharum Balnea extollis,

ad quæ verba Scholiastes: Τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ θερμὰ λουτρὰ τῆς Ἱμέρας πόλεως, λέγεται Ἀθηνᾶν ἀναδοῦσαι εἰς ἀνάπαυσιν Ἡρακλεῖ, ἡνίκα ἐκεῖ ἐφάνη (τινὲς δὲ Νύμφας ὡς καὶ πίνδαρος) ἵνα ἀπολούσηται, ὅτε τὰς Γηρυόνου βοῦς ἀπολαύνων παρεγένετο. *Calida Himeræ Urbis in Sicilia Balnea ajunt Minervam aperuisse Herculi, in laborum recreationem, quum illuc pervenisset. Quidam autem id Nymphas fecisse dicunt, ut & Pindarus, uti ablueretur, quum Geryonis Boves agens in ea loca pervenisset.* Transmisso Himerâ fluvio

HIMERENSIUM VICTORIA

Se sistit. Mihi subjecit ARCHÆOPHILUS, etiam Origo expressa videtur. Originem in Cicada contemplor. Cicadas enim Atheniensium gestamen, & ab Atheniensibus Himerenses ortos, ex Thucydide constat. De Cicadis Librô Historiæ primô, cùm omnes olim Græciæ populos arma gestâsse narrâsset: Ἐν τοῖς, inquit, πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο, καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων, διὰ τὸ ἀβροδίαιτον ου πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνας τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες καὶ χρυσῶν τεττίγων. Ἐν ἔρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ Κεφαλῇ τριχῶν. Ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. *Inter hos,* inquit, *primi Athenienses ferrum deposuerunt, & remissiorem cultum secuti, ad genus vitæ lautius, & delicatius transierunt; Nec multum est tempus, ex quo apud eos illi, qui de senioribus propter delicatum vitæ genus erant delicatiores, ferre desierunt lineas tunicas & AUREAS CICADAS, quas, capitis comam religantes, cincinnis inserebant. Unde etiam apud antiquiores Jones cultus iste propter cognationem in usu diu fuit.*

De Cicada demonstrâsti, inquit DULODORUS, an & de Origine facturus sis, valdè dubito; Himerenses enim non ab Atheniensibus, sed à Zanclæis conditos Thucydides & Strabo asserunt. Nihil contrariantur, respondit ARCHÆOPHILUS, Zanclæos enim à Chalcidensibus, & Chalcidenses ab Atheniensibus ortos, iisdem Authoribus constat. En verba Thucydidis: Ζάγκλη, inquit, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς πόλεως λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη, Ὕστερον δὲ ἀπὸ Χαλκίδος, καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὸν ξυγκατενείμαντο

τὴν

τὴν γῆν. *Zancle, ab initio à Piratis Cumæis, quæ Civitas Chalcidica est in Opicis, inhabitata fuit. Postmodum verò Chalcidensium, & reliquæ Eubœæ, multitudo eò profecti Regionem eam incoluerunt.* En verba Strabonis: Μετὰ δὲ τὴν Γέραιστον Ἐρέτρια πόλις μεγίστη τῆς Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα. Ἔπειθ' ἡ Καλκὶς, μετρόπολις τῆς νήσου τρόπον τινὰ, ἐπ' αὐτῷ τῷ εὐρύπῳ ἱδρομενη; ἀμφότεραι δὲ πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' Ἀθηναίων ἐκτίσθαι λέγονται. *Post Geræstum est Eretria, Euboicarum Urbium, demtâ Chalcide, maxima. Tum Chalcis Metropolis ac caput Insulæ quodammodo, supra ipsum sita Euripum. Ambæ ante bellum Trojanum conditæ ab ATHENIENSIBUS dicuntur.* Ratio, inquit DULODORUS, vel Per-Illust. SPANHEMIO judice, nimis longe petita est, cùm neque Himerenses Atheniensium Coloni extiterint, nec Cicada in Nummis, sed noctua insigne Atheniensium, aut deductæ ab iis Coloniæ symbolum occurrat, illud Cicadarum in veterum Atheniensium coma gestamen ut taceam pridem desiisse. Mihi ob Victoriam adversæ Cicada hæc ad Victoriam de Rheginis referenda videtur, quòd horum in agro Cicadæ mutæ memorentur fuisse, victoriæque de Rheginis & Goltzius & Fazellus meminerint. Fortassis, excepit ARCHÆOPHILUS, nec ejus sententiæ Te pœniteat, quâ Cicadam hanc ad Himerensium campos retulisti, quòd omnium animalium Cicadæ maximè indigenæ sint, in campis degant, eademque Regione, quâ genitæ sunt, credantur & vivere & mori. Nimis lata hæc ratio foret, respondit DULODORUS, neque enim Capram Sessoris patientem, quod tunc feci, ad Carthaginenses referre ausim, licet in Africa ejusmodi fuisse, Doctorum calculo demonstratum sit. Quid obstat? inquit ARCHÆOPHILUS; Ipse equitantis habitus, respondit DULODORUS; Si enim ad Victoriam de Carthaginensibus ad Himeram, hoc Numisma spectaret, non Capræ insideret, multò minus Concham inflaret Sessor, sed ab hoste confectus humi procumberet, planè qualiter Capra ipsa in Nummis Gelonis & Syracusanorum apud Parutam. Hoc, excepit ARCHÆOPHILUS, Victoriam quidem de Pœnis excludit, Victoriam autem Pœnorum non excludit. Quid si Pœnos Himeræ dominos hoc Numisma percussisse statuam? Capra sanè Sessoris patiens rem indubiè ad Africam deducit. At mihi, inquit DULODORUS, Concha obstare videtur; hanc enim cum Capræ Sessor inflet, Tritonis alibi insigne, non dubitarem, vel Numen aliquod Marinum, vel etiam Himeram fluvium sub hoc Sessore agnoscere, eôdem modô, quô & Nymphas variis in Mari animalibus, & inter ea etiam Capris insidere, ex Antiquitatum penu planum est.

Conjectura hæc sunt, inquit ARCHÆOPHILUS. Cùm autem in aversa Victoria cum religata Palmæ Laurea expressa sit, nescio an suffragari ausim? Quidni? respondit DULODORUS, an Urbem hanc adeò debilem arbitraris, ut Victoriæ expers credi debeat fuisse? Atqui de Rheginis supra monui? & Pindarus Ol. XII.

Λίσσομαι, Παῖ Ζηνὸς, Ἐλευθηρίου
Ἱμέρα εὐρυουθενέ ἀμ-
φὶ πόλει, σώτειρα Τύχα.

Supplico Tibi, Filia Jovis Eleutherii,
Pro HIMERA POTENTI
URBE, Servatrix Fortuna.

In sequentibus Nummis

PANOR-

PANORMITANORUM FELICITAS

Exponitur. Primum Nummum cùm Triſtanus Pani Deo, alii Panormo addicerent, ego utrique vindicavi, ita ut Nummus à Panormitanis quidem cuſus, ſed ad nominis exprimendum etymon, Panis imagine fuerit ſignatus. Id feci non tantùm, quòd ſimile quid etiam à Panſa, in Nummo ſecundo Familiæ Vibiæ factum ſit, ſed etiam, quòd Pan Univerſi typus, & Cornibus & hirſutâ Capillorum ſerie Solem præfigurare credatur, cum Apolline eundem, cui Gryphum ſacrum fuiſſe, ex Philoſtrato, Heliodoro, aliisque, imò & ex ipſis Antiquitatum monumentis Per-Ill. SPANHEMIUS probat, & patet ex Nummis Lilybætanorum apud Goltzium, in quo Gryphus & Tripos viſuntur. Eleganter ſanè & rationes appellationis hôc modô Panormitani expreſſerint, & Soli ſimul retulerint gratias, pro conceſſa ſibi amœnioris agri fertilitate: Quanquam & Panormi effigies concurrat, quam formâ virili, facie prolixâ, barbâ acuminatâ, capite Regio, & Diademate redimitô, Panormitanis pingi ſolitam, Fazellus teſtatur. De his ego non dubitem, inquit ARCHÆOPHILUS, imò & facilè ceſſerim, Numiſma ſecundum ad eandem Panormi effigiem referendum eſſe; Quanquam enim Caput, loco Diadematis, Laureâ inſigne contineat, barba tamen & ipſa acuminata eſt. Si acquieſcas, reſpondit DULODORUS, licebit, quamvis etiam Jovi Ελευθερίῳ caput id vindicari poſſit, propter Equum averſæ, liberrimô curſu ſalientem, qui & in Nummis Syracuſanorum viſitur. Libertatis is index eſt, à qua & fluvio, Urbi Panormitanorum vicino, nomen exſtitit. Sed antequam progrediamur, adhuc de Piſce dicendum, qui ſub Grypho cernitur.

Piſcem, inquit ARCHÆOPHILUS, ad ſitum retulerim; Diodorô enim teſte, pulcherrimum Panormus totâ Siciliâ Portum habuit. Ego, reſpondit DULODORUS, potius ad Thynnorum capturam reſpexerim, quam, Fazello teſte, ad Panormum non minus ac ad Pachynum & Drepanum, ac omnem eam oram, quam mare Tyrrhenum alluit, largam fuiſſe, Veteres tradidére. In tertio Numiſmate, hinc Caput Palladis eſt, inde ſignum Trinacriæ cum ſpicis, Siculorum lingua, ſi Cluverium audis, Τρίσκελον dictum; Inde certè Hyginus: *Sicilia in Triſcelo poſita.* Quanquam alii Literæ Δ. eam aſſimilârint. Quicquid ſit, ſub tribus Cruribus tria Promontoria, Pachynum, Pelorum, & Lilybæum rite in-

tellexeris, uti ſub ſpicis Siciliæ fertilitatem. Panormo vicinam Siciliæ Regionem *totam hortum* appellatam, eò quòd ubique abundaret cultis arboribus, author eſt Callias apud Athenæum; Sed ipſi Panormitani totam hoc Numiſmate Siciliam *Cereris promtuarium* celebrant, idque ad effatum Ciceronis, qui totam Cereri & Liberæ conſcratam teſtatur.

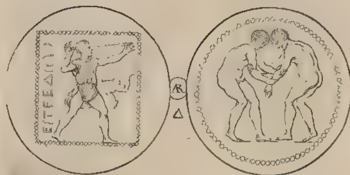
Non tam de Siciliæ fertilitate laboro, inquit ARCHÆOPHILUS, quàm de Capite averſæ galeato. Caput galeatum, reſpondit DULODORUS, Palladis eſt, ſive Minervæ, quæ in vicinia Panormi balnea Herculi memoratur aperuiſſe, uti ad Nummum Thermitan vidimus. Goltzius eam cognomine *Coryphaſiam* Panormi cultam ex hoc ipſo Nummo probat, idque ideò, quòd caput Gorgonium, cui pinnæ annexæ fuére, inter femora Triſceli appareat. In quarto Numiſmate, perrexit ARCHÆOPHILUS, figura ſedens & in averſa Ovis aut Aries exprimitur. Oves, reſpondit DULODORUS, in Sicilia fuiſſe, teſtimonio Circes conſtat, apud Homerum Odyſſ. L. XII.

Θρινακίην δ' ἐς νῆσον ἀφίξεαι, ἔνθα δὲ πολλαὶ
Βύσκοντ' Ἠελίοιο Βόες καὶ ἴφια μῆλα.

Thrinaciam autem ad Inſulam pervenies, ubi multæ
Paſcuntur Solis Boves, & pingues OVES.

Ubi addi poteſt Commentator Euſtathius, & idem Poëta in ſequentibus. Figura ſedens Ceres videtur, non aliâ ratione, quàm quod ſimilis omninò apud Parutam ex Velo & Spica noſcatur. De ea ex ſuperioribus conſtat.

SEGESTANORUM
PALÆSTRÆ

Succedunt. Inſcriptio, propter inſolitos characteres, licet legi difficilis ſit, Segeſtam tamen haud obſcurè prodit. Figuræ expreſſæ antiquam ſi non Urbis, attamen Loci adumbrant celebritatem. In adverſa Eryx eſt, cum corio illo bubulo, quod manibus circumvolutum Ceſtum dixére. In averſa ſunt Palæſtritæ, ſive ipſe Eryx cum hoſte advena congreſſus. Elegans locus eſt apud Lycophronem in Alexandra:

Ἥξει δὲ Ταύρου Γυμνάδας κακοξένους
Πάλης κονίστρας.

Adibit deinde Tauri GYMNASTICAS inhoſpitas
LUCTÆ PALÆSTRAS.

Ad quem locum Commentator Tzetzes: Παραγενήσεται δὲ ὁ Μενέλαος καὶ περὶ τὴν Σικελίαν, ὅπου αἱ ΠΑΛΑΙΣΤΡΑΙ τοῦ ΕΡΥΚΟΣ τοῦ ξενοκτόνου, τοῦ υἱοῦ Ἀφροδίτης καὶ Ποσειδῶνος. *Menelaus etiam in Siciliam veniet, ubi PALÆSTRÆ ſunt ERYCIS hoſpitum interfectoris, Veneris & Neptuni Filii.* Res mihi dubia videtur, inquit ARCHÆOPHILUS; Eryx enim non Ægeſtæ, ſed Eryci nomen dedit. Ægeſtam

Ægeſtam Ægeſtes memoratur condidiſſe, idque Æneâ ſuadente, cujus in memoriam adhuc Æneas Anchiſen geſtans in eorum Nummis apud Parutam viſitur. Non Ægeſtam tantùm, reſpondit DULODORUS, ſed & Entellam, & ipſam etiam Erycen condidit Ægeſtes, id quod ex allato ſub Thermis Tzetzæ teſtimonio conſtat. Inde ſane harum Urbium affinitas deducitur. Et ſi propinquitatem contempleris, Erycisque Patrem Butam totius hujus agri Regulum fuiſſe conſideres: imò ſi Diodori verba ſequaris, qui non in Eryce monte, ſed *in ſubjectis ei campis* Erycen cum Hercule congreſſum memorat, utique nihil dubitabis, de Palæſtritis in Numiſmate Segeſtanorum expreſſis.

In Numiſmate Parutæ, non minus ac Goltziano, inquit ARCHÆOPHILUS, non Palæſtritæ, ſed ab altera Hercules, ab altera duæ figuræ cum ſacco cernuntur. Hercules, reſpondit DULODORUS, Erycis victor, opinionis meæ fulcrum eſt. Duæ figuræ cum ſacco, Emporii dignitatem videntur extollere, cujus Ptolemæus meminit, ita ſcribens:

Βαθέος ποταμοῦ ἐκβολαὶ	Λς	Bathys fluvii oſtium XXXVII.
Ἐμπόριον Σεγεσταν῀ων	Λς	Emporium Segeſtanorum XXXVII.
Δρέπανον — —	Λς	Drepanum XXXVII.

Sed ultra progredimur.

LILYBÆTANI
APOLLINIS CULTORES

Se ſiſtunt. Inſcriptio in cenſum venit. In Nummis enim ΛΙΛΥΒΑΙΙΤΑΝ legi, Cluverius & Holſtenius aſſerunt; at in noſtro ad mentem Stephani ΛΙΛΥΒΑΙΤΑΝ exſtat. Urbs à Puteo nomen habuit, qui Diodoro teſte, Annibalis adhuc ætate Λιλύβαιον dicebatur. An hic eſt ille, inquit ARCHÆOPHILUS, cujus fatidica efficacia Apollinis in Numiſmate exprimendi cauſa fuit? Ita Goltzius, inquit DULODORUS, qui & Sibyllæ Cumanæ & hoſpitio & ſepulcro hanc Urbem celebrem fuiſſe obſervat. Sed mihi non tàm ob Puteum aut Sibyllam Apollo expreſſus videtur, ſed ob ipſum Apollinis cultum. Cicero mihi opinionis fons eſt. *A Liſone,* inquit in Verrem Actione VI. *Viro LILYBÆTANO, primo homine, apud quem diverſatus es, APOLLINIS ſignum oblatum certè eſſe non oportuit.* Si Apollinem coluit primus homo, quidni & reliquus populus? Id fecerunt &

NUMMISATA
SELINONTINI
A MEGARENSIBUS ORTI.

Figuram in adversa sacrificantem, Goltzius vel Empedoclem vel Herculem Alexicacon ad aram Æsculapii statuit, eò quòd Empedocles Agrigentinus stagnum, pestilentem ob Solis ardores aërem exhalans, immissis Hypsâ & Selinonte fluviis diluisset, Civitatemque malô liberâsset. Ratio aperta est, inquit ARCHÆOPHILUS; Æsculapio enim hoc sacrum fieri, Gallus Æsculapio sacer demonstrat: demonstrat Serpens in Nummo Goltziano, in quo, cùm figura sacrificans loco rami Clavam teneat, labor ut pro Hercule sentiam. Ad Nummum Goltzianum, excepit DULODORUS, res indubia est, sed in nostro Herculem excludit formositas, tam faciei quàm corporis. Ego Empedoclem crediderim, cui ramus Lauri ideò datus credi potest, quod Apollini is sacer, Medicinæ Deo. Fulcit opinionem Taurus, à tergo aræ coronatæ insistens. Uti enim Gallus Æsculapio sacrificabatur, id quod ex testamento Socratis apud Platonem liquet, ita Taurus Apollini.

Si res ita se habeat, inquit ARCHÆOPHILUS, Empedocles duobus hîc sacrificat, & Æsculapio & Apollini. Ita est, respondit DULODORUS, nec abs ratione, sive Deorum merita respicias, sive Empedoclis ipsiusque Populi originem. Meritum est Sanitas, quam Empedocles, faventibus & Apolline & Æsculapio Selinontiis restituit; Origo Populi à Megarensibus Græciæ est, qui & ipsi Apollinem in Numismatibus expressére; Empedoclis ab Agrigento, apud quos uterque, & Æsculapius & Apollo, in honore fuerunt. Non absque fulcro loquor, de Apolline & Æsculapio Cicero testatur: *Quid Agrigento?* inquit ad Verrem Act. VI. *nonne ejusdem P. Scipionis monumentum, signum APOLLINIS pulcherrimum, cujus in femine litterulis minutis argenteis nomen Myronis erat inscriptum, ex ÆSCULAPII religiosissimo fano sustulisti?* De Empedocle Agrigentino, & ob beneficium à Selinontiis Divinis honoribus culto, videri potest Diogenes Laërtius, qui & Bovem ab eo immolatum & prooemium in Apollinem memorat scriptum: Et ne de Selinontiorum à Megarensibus origine dubites, Thucydides Lib. VI. facit, cujus locus longior est, quàm ut adscribi debeat. Et quid juvabit? subjecit ARCHÆOPHILUS, nisi & de Apolline Megaris culto doceas. Id tritum est, inquit DULODORUS, non Numismata tantùm rem probant, sed & Pausanias, & Virgilius, & Ovidius, Apollinem, referentes, Alcathoum in exstruendis Urbis muris juvisse, saxumque, ad quod Lyram deposuisset, calculo percussum, eundem sonitum edens, quem Lyra soleret, rei indicium fuisse. Sed aversam inspicimus.

Si me audias, inquit ARCHÆOPHILUS, paulisper adhuc moraberis, video enim folium adhuc, video piscem, & à ramo dependentem tabellam, cui nescio quæ figura insculpta est, ut Gallum taceam, ad quem mihi in mentem venit, quod Fazellus tradit, *Gallos & Gallinas Marsaliæ*, quæ ex Lilybæi ruderibus creverit,

verit, *tota Europa & Africa magnitudine præstare.* Locus à Selinunte adeò remotus non fuit, ut non idem etiam de hac asserere ausim, occurrente Gallo in eorum Numismate? Æsculapii ratio propior est, respondit DULODORUS, & si de Pisce quæras, habebis & situm, & Piscium capturam, & Neptuni cultum, uti sub folio Selini nominis etymon. Selino enim, quod Latinis Apium est, & agrum Selinontiorum & fluvii ripam luxuriâsse, Goltzius observat, & patet ex historia Timoleontis apud Plutarchum. Tabulam à ramo dependentem nec ego intelligo. Figura currentis in ea videtur delineata. Si res ita sit, poterit Gloriæ Empedoclis cedere, cùm apud Diogenem Laërtium, ipse in Olympicis Certamine Equestri, filius autem ipsius Lucta, sive, ut Heraclides ait, *Cursu* vicerint.

Si curru vicisset, excepit ARCHÆOPHILUS, eòdem referrem etiam aversæ Bigas. De his, inquit DULODORUS, Goltzii conjectura potior est; Apollinem Arcuarium cum filio Galeote is conjicit, eò quod Apollo ortum à Megarensibus, Galeotes autem ab Hyblæis demonstret. Laurea utrique convenit, & utrosque etiam Hyblæis, per quos à Megarensibus Selinontii descenderunt, cultos esse, ex Cicerone constat.

AGRIGENTI, THERONIS ET GELONIS DE CARTHAGINENSIBUS, AD HIMERAM Victoria & Triumphus

Succedunt. Primum Agrigentinorum Numisma in Thesauro Palatino ad interitum Urbis, binis Carthaginensium castris, Diodoro teste, maturatum, reflore-

ſcentemque ſub Romanis Rempublicam retuli; ſed opinionem illam mihi ademit Eruditiſſima Per-Illuſt. SPANHEMII ad eam Criſis, quâ non credibile demonſtratum dedit, florentiſſimam Civitatem ſe meticuloſiſſimo & ignavo animali, Lepori puta, aſſimilâſſe. Quid igitur? repoſuit ARCHÆOPHILUS; An Aquilas has ob Venationis gloriam expreſſas arbitrer, quâ vel Agrigentini, vel Agrigentinorum metropolis Rhodus fulſerit? Noſti, dulciſſime DULODORE, Colonias Græcorum ad indicandas origines plerumque primordiorum decora expreſſiſſe: Noſti Aquilarum venationem antiquitùs inſolitam non fuiſſe. Indos Aquilarum pullos ad Leporum Vulpiumque venatum inſtituere, Ælianus L.IV. de Anim. c.26. Author eſt. Cublai Tartarorum Imperatorem multas Aquilas habuiſſe, quæ non ſolum Lepores, Capras, Damulas & Vulpes caperent, ſed etiam in lupos inſilirent, Ulyſſ. Aldrovandus memorat. Venationibus ſcil. deditiſſima eſt Aquila, indeque frequentiſſimè in Nummis occurrit, non leporem tantum, ſed & alia animalium genera conficiens. De Aquila Venationibus dedita, reſpondit DULODORUS, facilè aſſenſero, ab Agrigentinis autem ob Venationis gloriam expreſſas, qua vel Agrigentum, vel ejus Metropolis Rhodus fulſerint, fateri non auſim. Agrigento Numiſmatis obſtat magnitudo: Rhodo obſtat Plinius. Magnitudo ad ea tempora typum reducit, quibus Lepores, non dicam in Sicilia nondum erant, ſed quibus recens ab Anaxila fuerant introducti. Plinius Rhodum Aquilam non habere diſertè affirmat L.X. c.29. eique ſuffragatur Apollonides in Florilegio Epigr. Gr. Lib.I. c.60. n.2.

Ὁ πρὶν ἐγὼ Ροδίοισιν ἄνεμβατος ἱερὸς ὄρνις,
Ὁ πρὶν Κερκαφίδαις αἰετὸς ἱστορίη.

Quæ prius ego Rhodiis inacceſſa ſacra avis,
Quæ prius Cercaphidis Aquila fui hiſtoria.

Hæc ſi conſideres, haud opinor Opinioni Tuæ ulterius inhærebis, ſed aliam plane hic admittendam eſſe, haud invitus fateberis? Ita ago, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, & jam ex Te audire geſtio, an igitur ob augurium aliquod Aquilas Leporem venantes Agrigentini expreſſerint? In mentem enim venit, non tantùm exemplum in domo Agamemnonis apud Æſchylum, quod Per-Illuſtris SPANHEMIUS attulit, duas Aquilas ſcil. gravidam Leporem diſcerpentes, Veſcentibus augurium fuiſſe, Trojæ à duobus Atridis, quos inde Calchas augur λαγοδαίτας vocavit, cum omnibus, intra ejus ambitum, civium opibus diripiendæ; ſed etiam quòd apud Xenophontem legitur, ubi Aquila dextrâ advolans, cùm Leporem fugientem deſpexiſſet, & irruens eum percuſſiſſet, raptamque ſuſtuliſſet, ac proximum in collem deportâſſet, proque libidine prædâ uſus eſſet, Cyrus contra Armenum per ſpeciem venationis ad bellum procedens, eô auguriô lætatus memoratur, adoratôque Jove Rege, ad eos qui aderant dixiſſe: *Venatio nobis hæc, Amici, volente Deo, proſpera futura eſt:* eoque dicto per Aquilam Lepore potitam, futuram de Armeno Victoriam ſibi nunciari, haud obſcurè ſignificavit. Adeò verum Gentilibus fuit, quod Callimachus in Hymno Jovis de Aquila cecinit:

Θῆκαο δ' οἰωνὸν μέγ' ὑπείροχον ἀγγελιώτην
Σῶν τεράων. — —

Conſtituiſti, O Jupiter, avem præſtantiſſimam, nuncium
Tuorum auguriorum. — —

Augurium in Agrigentinorum Nummis, regeſſit DULODORUS, libenter admitterem, ſi vel minimô idonei Authoris cujuſdam teſtimoniô aſſertum niteretur; Non autem ſufficit Aquilam auguriorum nuncium fuiſſe: Probandum etiam Agrigentinis talem fuiſſe. Prius illud pluribus exemplis deduci poteſt,

poteſt, ſed hoc vereor ut ullo. Id ſanè dum fiat, ſenſum auguriorum myſticum intueri licebit. Aquila Leporem venata apud Xenophontem, annon Cyrum denotat Armeniorum Regi infeſtum? Aquilæ duæ apud Æſchylum, Leporem gravidam diſcerpentes, annon Atridas Trojam direpturos? Si ratio procedit in his, quidni procedat & in Nummo Agrigentinorum? ita ut duas Aquilas Leporem diſcerpentes, *Gelonem* & *Theronem* intelligamus, Carthaginenſium exercitum ad Himeram conficientes? Tanta fuit illius expeditionis Gloria, ut totam Siciliam ad obſequium traxerit: Tanta felicitas, ut Carthaginenſes ingenti prælio fracti, quibuscunque conditionibus pacem anhelarent, obtentæque gratias, centum illis Talentis auri teſtati ſint, quorum in memoriam Nummus Damaratæus eô pondere percuſſus eſt, quô propoſitus cernitur. Sed alia adhuc ratio opinionem meam ſublevat. Anaxilas Rheginorum Tyrannus in cenſum venit. Is & Lepores & Carthaginenſes in Siciliam adduxerat. En rationem utrinque evidentiſſimam! Theroni & Geloni Generoſa Regiæ majeſtatis & ſublimitas & fortitudo Aquilarum ſpeciem circumfudit. Carthaginenſibus ab Anaxila in Siciliam poſt Lepores introductis, ſpeciem Leporum offudit & belli Author & ignavæ expeditionis infelix eventus. Quid ſuper eſt? Non aliud, quàm ut Numiſma hoc ingentis illius ad Himeram Victoriæ indubitatum monumentum eſſe, firmiter impoſterum teneamus.

Deſierat DULODORUS; At ARCHÆOPHILUS, non poſſum, inquit, quin rei plenius pertexendæ Tibi anſam præbeam. Quod de Anaxila dicis, eum Carthaginenſes in Siciliam introduxiſſe, id de Terillo memorat Herodotus, Crinippi filio, Himeræorum Tyranno, quem Theron Æneſidemi filius Agrigentinorum Tyrannus ex Himera ejecerat. Deinde apud Diodorum Siculum utique ſolus Gelo dicitur hoſtem confeciſſe. Et quale eſt, quod in aliis Agrigentinorum Numiſmatibus unam tantùm Aquilam Agrigentini aliique expreſſerint? imò quod non Lepores tantùm, ſed alia etiam animalia Aquilis, aliisve animantibus ſuccumbentia occurrant? Quod ex Herodoto adfers, regeſſit DULODORUS, ex Herodoto diluo. Idem enim licet Terillum Carthaginenſes adduxiſſe memoret, addit tamen, id eum feciſſe, tum hoſpitii neceſſitate perſuaſum, tum præcipuè promtâ animi voluntate Anaxilæ, Critinei filii, Rhegini Tyranni, qui filios Amilcari obſides dederit, ulciſcendi Soceri cauſa, quòd in matrimonio haberet Terilli filiam nomine Cydippam. Quibus ex verbis utique clarum eſt, eleganti jocô, ſub Lepore Anaxilæ merita perſtringi, eleganti ſenſu ſub Aquilis Theronem & Gelonem intelligi. Theronem & Gelonem dico; Licet enim Diodorus, ut mones, rem de ſolo Gelone memoret, nihil tamen mirum, etiam Theroni, Principi ſuo, rei gloriam tribuiſſe Agrigentinos; Præter enim, quòd nota eſt ſubditorum in Principes adulatio, illud ſufficiens cauſa fuiſſe poterit, quòd Theron à Gelonis partibus ſtetit, eâdemque cum ipſo ſocietate tenebatur, Urbemque Himeram contra hoſtes cuſtodiebat, dum Gelon in Caſtris circumventos cæderet, niſi & ipſe, quod credibile eſt, eruptione factâ, Gelonem juverit. Utrique ſanè Victoriam adſcribit Herodotus, Lib. VII. cap. 165. Πρὸς δὲ καὶ τάδε λέγουσι, ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν δὲ τῇ Σικελίῃ ΓΕΛΩΝΑ καὶ ΘΗΡΩΝΑ νικᾶν Αμίλκαν τὸν Καρχηδόνιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἕλληνας τὸν Περσήν; hoc eſt, interprete Valla: *Præterea ajunt iisdem contigiſſe, ut eôdem die GELON & HIERON Amilcarem Carthaginenſem in Sicilia ſuperarint, quô Græci in Salamine Perſam.* Intelligis ARCHÆOPHILE, me non abs ratione Victoriam hanc utrique tribuere, non abs ratione aſſerere, ab Anaxila Carthaginenſes in Siciliam inductos; Quod præterea moves, paucis adhuc examinandum. In aliis Agrigentinorum nummis, unam tantùm Aquilam, inquis, Lepori infeſtam.

Quid

Quid tum? Annon licuit Agrigentinis hôc ſchemate ſui Principis gloriam ſeparatim extollere? An Numiſma Damaretæo pondere, Gelonis ſimul & Theronis honori, percuſſum, hanc eis libertatem ademit? Minimè verò! imò potius, cùm Aquilæ Leporem venantes, nec in Syracuſanorum, nec in Gelonis Numiſmatibus occurrant, Theron autem ſtatim Victoriarum ſub initium Carthaginenſes memoretur ludibriô habuiſſe, credendum omninò, ipſum Theronem inventi Authorem fuiſſe, eôque deinceps Principem ſuum Agrigentinos coluiſſe. Dicendum adhuc foret de aliis Civitatibus eôdem ſchemate uſis; Dicendum de Aquila ſerpentibus aliiſque animantibus infeſta, ſed illud ad Numiſma Locrorum factum, hoc ad Numiſma Xalcidis oportuniùs egero. Ne tædio ſim, ad alia tranſibo. Si mihi gratificeris, non facies, excepit ARCHÆOPHILUS, Numiſmati nondum arbitror ſatisfactum. De Cancro, quem ſub quadrigis cernimus, in Theſauro quidem Palatino dixiſti, Urbis ſcilicet ſitum ſub eo intelligi, quòd licet à Mari octodecim ſtadiis remota, fluentibus tamen ab Auſtro Acragâ, ab Occidente & Africô Hypsâ, undique fermè fuerit incluſa, Emporiumque habuerit, ἐπίνειον ſive *Navale* dictum, & Piſcinam ſeptem ſtadiorum ambitu, viginti cubitorum profunditate effoſſam, variorumque fluviorum & fontium influxu agitatam, & piſcium Ubertate Cygnorumque copiâ celebratiſſimam. Hæc ego facilè admiſerim, cum conſtet, Cancrum maritimarum Urbium commune ſymbolum eſſe: Sed de Quadrigis ſub Aquila volante, & de Locuſtis adverſæ, quas ab Aquilis recedentes cernimus, lubentiſſimè ſcire velim, quid ſentias; Neque enim vel illas, ſecundum ſuprà dicta, ad refloreſcentem ſub Romanorum dominatu Agrigentinorum felicitatem referre, vel ſub his, quod illic Te egiſſe memini, Civium emigrationem contemplari licet.

Quoniam ita lubet, amantiſſime ARCHÆOPHILE, reſpondit DULODORUS, voluntati Tuæ haud gravatim aſſurgo; Et primò quidem de Locuſtis, diverſam planè ſententiam fero. Non Cives ſub iis latere arbitror, ſed Anaxilæ auxilia, eò quòd non Meſſanæ tantùm, ſed & Rheginorum is Tyrannus fuit, ubi Locuſtæ aut Cicadæ mutæ memorantur. Opinioni favet, quòd in Numiſmate Himeræorum ſuprà propoſito, & Meſſanenſium infra proponendo, non minus Cicada appareat ac in præſenti. Et quid ſi ſub Aquila, ad Cicadas fugientes reſpiciente, Theronem intelligam fugientibus Anaxilæ copiis inſtantem? Theronem certè non ſub hâc tantùm Aquilâ latere exiſtimem, ſed etiam ſub ea, quæ in averſâ ſuper quadrigas volitans, neſcio quid ſpoliarum defert. Viſcera Lepori crediderìs rapuiſſe, pulliſque ſuis eſcam deportare. Quinam ii fuerint, Inſcriptio indicat, indicat Nympha quadrigis invecta. Acraganta nomen prodit, & Acraganta Urbem, Nymphæ habitu adumbratam, nuper in Faſciculis ex Pindaro docui. Acraganta igitur hîc cernis, Urbem Nymphæ habitu adumbratam, & Theronis Principis ſui Victoriâ, tantâ felicitate potitam, ut Triumphali gloriâ viſa fuerit incedere. De nihilo non eſt, quod quadrigis inſiſtat Acragas, non quod Equorum capita in diverſum videas jactata: Alterum Acraganta Equorum feracem, alterum nativam Equorum Generoſitatem denotat. Utrumque docet Virgilius Lib. III. Æneid.

Arduus inde ACRAGAS oſtentat maxima longè
Mœnia, MAGNANIMUM quondam GENERATOR EQUORUM.

Fœcunditas tanta fuit, ut ſexageſimô octavô poſt hanc Victoriam annô, Exænetus Stadii victor, trecentis cum Quadrigis, quibus omnibus Equos albos junxerat, magno cum Agrigentinorum applauſu in Urbem introierit: Generoſitas tanta, ut cùm Cappadocum Equi defeciſſent, ad reficiendam magnanimi generis ſobolem,

bolem, propago ab Agrigentinis, vel Oraculi juſſu, fuerit accerſita. Annon addamus & ipſius Theronis Victoriam in Olympicis? iteravit ARCHÆOPHILUS, nam & hanc quadrigis eum obtinuiſſe, Pindarus canit:

Θήρωνα δὲ τετραορίας	*THERONEM OB QUADRIGAS*
Ἕνεκα νικαφόρου	*Victrices*
γεγωνητέον ὀπὶ,	*celebrandum eſt voce*
δίκαιον ξένον,	*juſtum hoſpitem,*
Ἔρεισμ' Ἀκράγαντος,	*Columen Agrigenti,*
Εὐωνύμων τε πατέρων	*Clarorumque parentum*
ἄωτον ὀρθόπολιν.	*Florem, Rectoremque Urbium.*

Victoriam Theronis Olympicam, reſpondit DULODORUS, ad Numiſma hoc non attulerim, idque ideò potiſſimùm, quòd octo annis eô poſterior fuit. Carthaginenſes victi ſunt Olymp. LXXV. At Victoria Theronis Olympiaca contigit Olymp. LXXVII. Ex quo ſanè conſtat, quod in rerum natura nondum fuit, cum Nummiſma percuteretur, nec in eo exprimi potuiſſe. In reliquis novi nihil occurrit. Caput juvenile vel Acraganta fluvium refert, vel Tyrannorum aliquem: Aquilam columnæ inſiſtentem procul dubio eô habitu Jovi conſecraverint Agrigentini, & quidni, ut principis ſui ſub ea adumbrarent & ſanctitatem & vigilantiam? Piſcis Numiſmatis tertii Piſcinæ nos admonet, cujus modo meminiſti, & quam pluribus verbis Diodorus celebrat, Piſces affatim ſuppeditantem, non ad neceſſarios tamen ciborum uſus, ſed ad voluptatem etiam. Succedit

GELA
CRETENSIUM COLONIA

Id quod ex Minotauro docemur. Thucydides rem confirmat. Γέλαν, inquit, Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου, καὶ Ἔντιμος ἐκ Κρήτης ἐποίκους ἀγαγόντες κοινῇ ἔκτισαν. *Gelam Antiphemus ex Rhodo, & Entimus ex CRETA, Colonos deducentes, communiter ædificârunt.* Hoc equidem patet, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed illud dubium, annon & Dædalus concurrat? Dædalum enim ad Coccalum Siculorum Regem, qui ad meridiem dominabatur, confugiſſe, ex Hiſtoria patet. Rationem non excluſerim, reſpondit DULODORUS, præſertim, cùm Pauſaniâ teſte, & Antiphemus Gelæ Conditor, Omphace Sicanorum Oppidô direptô, ſimulacrum à Dædalo fabricatum Gelam deportârit: Quanquam & Minois meminiſſe poſſis; nam & hic Dædalum inſecutus Siciliam intravit. Quicquid ſit, Gelam à fluvio dictam, Virgilius teſtatur:

> *Apparet Camerina procul, Campique Geloi,*
> *Immaniſque GELA, fluvii cognomine dicta.*

Quanquam alii à *ſubito* Antiphemi *riſu*, alii aliunde nomen deducant.

 Mihi,

Mihi, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, eorum opinio placet, qui à *Gelone*, Æthnæ & Hymari filio, Etymon accerſunt. Imò, reſpondit DULODORUS, à *vorticibus* id Flumini datum, Bochartus arbitratur, quod Virgilio famulatur. Sed hæc indicâſſe ſufficiat. Ad Hieronem aciem mentis conferre libet, Dinomenis filium, qui Gelæ Tyrannus exſtitit, cujusque in primo Numiſmate ſtatua Equeſtris occurrit. Unde hoc probaveris? inquit ARCHÆOPHILUS; Ex Hieronis Nummis, reſpondit DULODORUS; Eadem enim Statua Equeſtris etiam in his apud Parutam cernitur, idque ideò, quòd Celete Hiero vicerit, in quam Victoriam Olympiade LXXIII. obtentam, prima Pindari Ode conſcripta eſt. Quid autem Bigæ Numiſmatis ſecundi? inquit ARCHÆOPHILUS. Ad eundem Hieronem eas referrem, reſpondit DULODORUS, eò quòd ſimiles ferè & in Nummis apud eundem Parutam occurrant; ſed obſtat muliebris tunica, quæ non Hieronem hunc, ſed ipſam Gelam, mulieris ſpecie effictam arguit. Recordaberis ARCHÆOPHILE, Victoriarum gloriam non tam Victoribus, quàm Urbibus appoſitam, id quod ſuperiore Capite docui: Indeque eſt, quòd non Victores, ſed ut plurimùm mulieres, Urbium velut Genii, Currus agitent. Succedit in Numiſmate

CAMARINÆORUM
PALLAS ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ
ET
VICTORIA HIPPOCRATIS AD ELORUM.

CAmarinæorum Numiſmata, excepit ARCHÆOPHILUS, apud Parutam vidi, ſed apertè fateor, me ſenſum eorum nondum aſſecutum eſſe; Neque enim vel quisquam alius, quod ſciam, vel ipſe etiam Harduinus, qui Numiſmata Urbium ſe illuſtrâſſe jactat, quicquam hîc lucis affudit. In propoſito Palladem video, an Πολιοῦχον *tutelarem Urbium* Deam? In genere quidem Palladem Urbium tutelarem fuiſſe, nihil dubito, an autem in ſpecie Camarinæorum fuerit? id videlicet erit probandum. Facilè ſatisfecero, reſpondit DULODORUS; Pindarum ſiſto, Pſaumidis Camarinæi Victoriam Olympicam celebrantem:

— — Ὦ Πολι	— — *O URBIS*
άοχε Παλλὰς, ἀεί-	*CONSERVATRIX PALLAS, celebrat*
δει μὲν ἄλσος ἁγνὸν	*lucum ſanctum* (ſc. Pſaumis.)
τὸ τεὸν, ποταμόντε Ὠανὸν, ἐγ-	*tuum, fluviumque Oanum, pa-*
χωρίαν τε λίμναν,	*triamque paludem,*
καὶ σεμνοὺς ὀχετοὺς, ἵπ-	*& venerandos canales, quibus*
παρις οἷσιν ἄρδει στρατὸν.	*Hipparis rigat exercitum.*

Ad

Ad quæ verba interpres Græcus: Καμαρινάιων Θεὸς ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ δὶα πλέιστης τιμῆς παῤ αὐτοῖς οὖσα ἡ Θεὸς, καὶ Ἀθήναιον ἐπίσημον ἐν Καμαρίνῃ. *Camarinæorum Dea Pallas, & propter maximum honorem apud eos habitans Dea, & Athenæum illustre in Camarina.* Quid videtur ARCHÆOPHILE? an locus de Pallade ſatisfacit? Satisfacit, inquit ille, & gratum feceris, ſi eâdem firmitate etiam de Victoria & Cygno doceas. Mihi ſanè hiſtoriam Camarinæorum evolventi, non Victoriarum gloria, ſed cladium miſerandarum dedecus occurrit. A Syracuſanis condita, ſed ab iisdem etiam bello ſuperata, funditùsque deleta memoratur. Hippocrates Gelæ Tyrannus eam reſtituit quidem, ſed Gelo ejus ſucceſſor, quod ab eo defeciſſet, rurſus evertit. Primô Bellô Punicô à Romanis expugnata eſt, Romæque deinceps paruit. Quænam hîc Victoriarum mentio? Et ſi nulla fuit, quid Victoria in nummo? Quid Cygnus, cùm tamen nec his Camarina inſignis fuerit?

De Cygno, regeſſit DULODORUS, poſſem Urbis ſitum in ſubſidium adducere. Cygnum circa lacus, amnes, & paludes vivere, Ariſtotelis teſtimoniô conſtat. Camarina igitur inter duos amnes, Oanum & Hipparim ſita, lacuque inſuper nobilis, & litore importuoſo maris, quidni oloribus fuerit apta, aut frequentata? Quidni? cum Africo mari obverſa fuerit, in quo olores navigantibus conſpectos, ex eodem Ariſtotele conſtat? Cùm eôdem Siciliæ in latere fuerit ſita, quô & Agrigentum, cujus in lacu Cygnorum agmen ſe demiſiſſe, Diodoro memoratur? Imò & Cygnum ad Apollinem referre poſſem, cui ſacer eſt, eò quod apud Camarinenſes Apollo Λειγενέτης colebatur, uti Lilius Gyraldus tradit. De Victoria poſſem Olympicam citare, quam Pſaumis obtinuit à Pindaro Ode. IV. & V. celebratam, idque eò magis, quò propius ad eam videntur accedere quadrigæ, cum Victoria ſupervolante, apud Parutam. Sed aliud ſe ſiſtit. Proſtraverat Hippocrates Syracuſanos ad Elorum; Camarinam vaſtatam adhuc pro captivorum redemptione acceperat, id quod ex Herodoto & Thucydide palam eſt. Is acceptam non neglexit, ſed reſtituit, id quod Te referente modò intellexi. Olymp. LXXXII. id factum eſſe, quâ & Pſaumis in Olympicis Victor exſtitit, interpres Pindari refert. Hæc cùm ita ſint, quidni & Pſaumidis Olympicam, & Hippocratis bellicam, hoc in Numiſmate intellexeris Victorias? Urbis reſtitutio ſanè ſub Pallade latere poteſt, & prælii locus ſub Olore, modò verum ſit, quod Fazellus ait: *Sunt qui hunc amnem (Elorum nempe, ubi prælium factum eſt) Olorum appellant, quod in ejus oſtio Cygnorum multitudo frequentare ſoleat.* Addo & Ovidium IV. Faſt.

Hinc Camerinan adit, Thapſumque, & OLORIA Tempe,

Licet hodiè plerique Eloria legendum cenſeant; Sunt enim, qui eôdem modô hic *Oloria* dicta arbitrentur, quô Metamorph. VII. *Cygneia,*

Inde lacus Hyries videt, & CYGNEIA Tempe,

Syracuſæ ſuccedunt, & primo quidem in Numiſmate

NUMISMATA SYRACUSARUM PARTES.

AD hoc Numiſma, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Syracuſarum Te memini contemplatum & Partes & Originem. Hanc in Capite Herculis, Illas in quatuor angulis, Caput muliebre includentibus: Neutrum abs ratione; Coloniæ enim Dux Archias fuit, qui Herculis ex Alcæo Poſteros generis ſui authores recognovit, ut ex Thucydide obſervâſti: Quanquam nec Herculis cultum neges, cùm hunc deviĉtô Eryce reducem, Syracuſis anniverſarium docuiſſe, indeque in Leontinos abiiſſe, Diodorus author ſit. Partes Syracuſarum quatuor fuiſſe, ex Cicerone, Silio, & Auſonio probas, quorum ille *quatuor arces*, hic *quadruplices Syracuſas* appellavit. Et ne quid dubii ſupereſſet, Strabonem & Florum explicâſti, quorum ille Πεντάπολιν vocat, Epipolas pro Urbe cenſens, quæ tamen nec muro à Tyche & Neapoli diſcretæ erant, nec frequenter habitabantur, proindeque Urbs non fuerunt; hic autem arces *tres* tantùm facit, Philippo Cluverio ſuffragante, per vocem *arcis*, locum intelligens, qui continuô murô undique fuerit incluſus, qualis Inſula, qualis Acradina, qualis Tycha, Neapolis & Epipole ſimul; An apertiùs quid ad Numiſma dici poteſt?

Poteſt, inquit DULODORUS, & quidem ad Herculem, ejus fanum propè Syracuſas fuiſſe, id quod Plutarchus in Nicia tradit, & Herculem, quòd ope Proſerpinæ Cerberum ex inferis eduxerit, *Numen promptum & maximi apud Syracuſanos cultûs*, Alexandro ab Alexand. vocari. Poteſt & ad Partes Urbis; Dubium enim eſt, annon quinque in Numiſmate adumbrentur, cùm utique medius circulus Caput includens, fruſtrà affiĉtus non debeat credi. Imò, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, magis dubium videri poſſet, an ſub *quadruplicibus Syracuſis*, quàs Auſonius, & *quatuor arcibus*, quas Silius vocat, Arx intelligi debeat? Quidni? repoſuit DULODORUS. Nonne Ciceronis verba clariora ſunt, quàm ut dubitari poſſit? *Tanta eſt Urbs*, inquit, *ut ex quatuor Urbibus conſtare dicatur, quarum una eſt ea, quam dixi, INSULA.* Ciceroni, perrexit ARCHÆOPHILUS, Scholiaſtes Pindari contrariatur ad Pyth. II. ad verba Μεγαπόλιες Συρακοῦσαι; Μεγαπόλιες, inquit, εἶπε τὰς Συρακούσας ἐπειδὴ Ἀρχίας Τέσσαρες πόλεις καταστρεψάμενος εἰς μίαν συνέγαγεν. Εἰσὶ δὲ αὗται Ἀχραδινὴ, Νεάπολις, Ἐπιπολαὶ, καὶ Τύχη. Ubi hîc Inſulæ mentio? Scholiaſtes, reſpondit DULODORUS, tantùm eas partes videtur nominare, quæ in continenti ſitæ erant, cùm tamen Inſulam Archias primam occupaverit. Ita enim Thucydides L. VI. Συρακούσας δὲ Ἀρχίας ᾤκισε Σικελοὺς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς νήσου, ἐν ᾗ νῦν οὐκέτι περικλυζομένη ἡ πόλις ἡ ἐντὸς ἐστιν. Ὕστερον δε χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα, πολυάνθρωπος ἐγένετο. *Syracuſas Archias condidit, ejeĉtis prius ex INSULA Siculis, in qua jam haud amplius mari circumflua eſt URBS INTERIOR. Poſt verò temporis ea quoque, quæ extra Inſulam eſt, circumduĉto muro, incolis frequentata eſt.* Sed quid his immoramur? Quidni in Numiſmate quinque Syracuſarum partes agnoſcimus?

mus? idque secundum Strabonem, Livium, Diodorum, Plutarchum? Quidni ad Thucydidis effatum circulum, in quo Caput muliebre est, *Urbem interiorem* sive *Insulam* intelligimus? Quidni? cùm hôc modô & Caput muliebre determinetur, Arethusæ addictum, cujus fons in Insula fuit? Id in sequentibus luculentiùs deducetur. Sequitur

SYRACUSANORUM ORIGO.

PEgasum hoc in Numismate, inquit ARCHÆOPHILUS, ad Urbis originem Te video referre. Sed mihi conjectura sedet, annon Carthaginensium is symbolum sit? Medusa certè, cujus ex sanguine Pegasus ortus dicitur, Afra fuit, Phorcynis Cyrenæi filia, ut ait Palæphatus: Et Pegasum etiam in Nummis pro Africa occurrere, ex Tristano constat, ut taceam Silium, qui L. XIV. inter signa navium Punicarum Siculorumque, etiam Pegasum enumerat:

At vinclis trahitur cognata in litora Anapus,
Gorgoneasque ferens ad sidera PEGASUS alas.

Conjecturam hanc, respondit DULODORUS, Harduinus suppeditavit, sed eam probat nec ipse; Ita enim subjicit: *Pegasum nos idcirco potius insculptum hic remur, ut in Corinthiorum Nummis, quòd Corinthus, teste Vellejo Lib. II. Syracusanorum genitale solum fuit, sive* μητρόπολις. Genitale solum Corinthum esse, etiam ex Theocrito discas, Idyll. XV. ubi Gorgo ad Hospitem:

Συρακουσίαις ἐπιτάσσεις;
Ὡς εἰδῇς καὶ τοῦτο, Κορίνθιαι εἰμὲς ἄνωθεν,
Ὡς καὶ ὁ Βελλεροφῶν.

SYRACUSIIS imperas?
Atque ut hoc quoque noscas, CORINTHIÆ sumus ab Origine,
Sicut & Bellerophon.

Rei cardo in Archia latet, quem *Corinthium* Marcianus in περιηγήσει vocat: *Classe Corintho advectum*, Strabo testatur: Ex quo simul constat, sub Delphino etiam maritimum Archiæ & Corinthiorum iter latere, nisi simul & ad Delphos respicias, quod Oraculum Archias, antequam proficisceretur, consuluit: aut etiam ad dominium Maris, quod Syracusani sibi non semel vindicârunt.

Caput barbatum adhuc in ambiguo jacet, inquit ARCHÆOPHILUS, Hoc enim an Marti, an Archiæ tribuendum sit, Coloniæ Duci, Te liberum reliquisse memini. Id non amplius facio, respondit DULODORUS. Marti enim Caput hoc tribuendum esse, ex aliis Numismatibus, in quibus Pegaso Pallas apponitur, apertè utique constat. Bellicis scilicet Numinibus fortitudinem Progenitorum suorum videntur adumbrâsse Syracusani; & Pallade quidem, non tantùm, quòd eâ, uti postea dicetur, Syracusis summo in honore fuerit, sed etiam, quòd Pegasum Bellerophonti addixerit: Martem autem, quòd ob Mar-

Martiam pubem ipſe Mars Syracuſas videretur incolere. Pindarus Pyth. II. ad rem facit.

Μεγαλοπόλιες Ω Συρά-	*Grandiurebs ô SYRA-*
κοσαι, βαθυπολέμου	*CUSÆ, bellicoſi*
Τέμενος Ἄρεος, ἀνδρῶν	*DELUBRUM MARTIS, Virorum*
Ἵππων τε σιδαροχαρμᾶν	*Equorumque armis ferreis gaudentium*
δαιμόνιαι τροφοί.	*felices Alumnæ.*

In ſequenti Numiſmate adumbrantur

SYRACUSARUM
Et SITUS et AMOENITAS.

Situs Syracuſarum ſub Capite bifronti latere videtur, eò quòd Delphinus Maris Incola, altero lateri affictus, commodè latus Marinum, facies altera autem, latus continenti obverſum, denotare poſſit: Syracuſæ autem, uti Cicero teſtatur, ſitu ex omni aditu, vel *Terra* vel *Mari*, præclarô ad aſpectum fuerint. Si conjectura minus placet, poteris Caput biceps ad Dianam & Arethuſam referre, Piſcemque Piſcibus ſacris annumerare, de quibus infrà. In ſitu ſubſiſtere tutiùs arbitror, inquit ARCHÆOPHILUS, eò quòd Urbes fœminarum capitibus effingi, inſolitum non ſit, & Laurea procul dubio ad Victorias referri debeat, quibus Syracuſæ utrinque celebrantur, & ludicris & bellicis. Ad Solem & Equum doceri cupiam, neque enim, quòd de Equo, Phœbo Solis aurigæ ſacro, neque quod de Equo Libertatis ſymbolo protuliſti, ſatis placet. Obſervandum, inquit DULODORUS, Siciliam Homero *Solis Inſulam* vocari: Notandum Sphæram Solis æneam in Acradina erectam. Non caruit ratione vel appellatio vel monumentum; Solem enim Syracuſis ſingulis diebus cerni, ut & in Rhodo, ex Plinio Lib. II. c. 62. & Solino Lib. XXI. conſtat. Hæc cùm ita ſint, ipſe judicabis, an Equus libero curſu ſub Sole ſaliens non populum denotet, Solis beneficiô tripudiantem. De Equo Libertatis ſymbolo mox dicemus. Hîc meminiſſe Te velim Pindari, cui Pyth. II. Syracuſæ Ἵππων Σιδαροχαρμᾶν δαιμόνιαι τρυφόι, *Equorum armis ferreis gaudentium, divina nutrix* vocantur: Meminiſſe Scholiaſtis Pindari, qui Ἱπποτροφεῖαν Hieronis, uti jam ſuprà diximus, in Inſula fuiſſe aſſerit. De Equo Soli ſacro res clarior eſt, etiam ex Gemma ſub Phaëthonte allata, quàm ut demonſtratione egeat. Ob notam ſanè animalis virtutem, Soli Equum, Deo celeri celerem victimam, oblatum, non apud Perſas tantùm ex Ovidio, ſed etiam apud Maſſagetas ex Strabone, & apud Scythas ex Herodoto conſtat: Et Philoſtratus in Heroicis refert, Palamedem Græcis præcepiſſe, ut orienti Soli candidum Equum mactarent. Sed ad alia tranſimus

SYRA-

SYRACUSANI
A TYRANNIDE LIBERATI
DIANAM ΣΩΤΕΙΡΑΝ Et JOVEM ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ COLUERE.

DIanam ΣΩΤΕΙΡΑΝ video, inquit ARCHÆOPHILUS, video ΔΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ, *Jovem Liberatorem*, & illam quidem cum fulmine in Numiſmatis averſa, hunc autem vel cum Equo ſaliente, vel cum fulmine & ſpica. Jovem apud Syracuſanos cultum, ex Templo Olympici conſtat, quod Hiero in Acradina exſtruxit: Conſtat ex Olympieo oppidulo, quod cum Jovis Olympii templo juxta Syracuſas fuiſſe, Thucydidi, Diodoro, Plutarcho, & Livio memoratur. Sed quis de Eleutherio? Ita dictum quidem Græcis Jovem accipimus, ejectis Medis, uti docemur ex Heſychio, & Anthologia Lib. VI. c. 19. Sed quando apud Syracuſanos? Eversâ Thraſybuli Tyrannide, reſpondit DULODORUS, tunc enim Jovi Eleutherio ſive Liberatori Statuam auream Syracuſanos poſuiſſe, & Fazellus & Goltzius obſervant, indeque opinor nihil dubitabis de Equo Libertatis ſymbolo, cùm hoc & Jovis Ελευθερίου effigies demonſtret, & Steſychori Apologus mirè illuſtret. Hæc Te cum Goltzio obſervare memini, excepit ARCHÆOPHILUS, ut & illud, quòd Syracuſani Equi notâ Servos inſignîerint, ut liberæ Gentis inſigne præferrent, qui Liberis ſervirent; Sed in tertio Numiſmate utique non Equus, ſed fulmen & ſpica Jovi Eleutherio opponuntur. Jovis Providentiam hæc innuunt, reſpondit DULODORUS, quòd Jovis Liberatoris beneficiô rerum abundantiam Syracuſani, vel ſperarent vel jactarent. Idem dixeris & de Diana ΣΩΤΕΙΡΑ, nam & huic fulmen appoſitum cernimus.

Dianam ΣΩΤΕΙΡΑΝ, excepit ARCHÆOPHILUS, apud Pauſaniam Trœzeniis cultam legimus, templô apud eos à Theſeo erectô, ex Victoria Aſterionis, Minois Filii: Cultam legimus à Bœenſibus in Laconiâ, uti & à Megarenſibus & Pagæis, & his quidem, quòd ejus nutu, obortâ caligine, Perſæ Megaricum agrum vaſtaturi, profuſis contra ſaxa ſagittis, victi fuiſſent; Sed cultam fuiſſe Syracuſis, hactenus non legi. Quid tum? reſpondit DULODORUS. Annon Numiſma tantæ authoritatis fuerit, quantæ vel Hiſtoricus aliquis vel Poëta? Dianam Syracuſis cultam non negabis; Ortygia enim δέμνιον Αρτέμιδος, *Dianæ cubile* Pindaro Nem. I. vocatur: Et ex Plutarcho notum eſt, Syracuſanos, dum feſtum

tum Dianæ agerent, à Marcello ſubactos eſſe. Hæc cùm ita ſint, quidni & Σωτεῖρα diceretur? Sed de his utique ſub Numiſmate Agathoclis vidimus. In ſequentibus præter Herculem,

DIANA ET MINERVA

Viſuntur. Diana, Venatricis habitu cum Cane currente, arcum tendit, non futili argumentô, Siciliam venationibus aptam fuiſſe, id quod etiam ex Nummis Phintiæ Agrigentinorum Tyranni patet. Ad Palladem Dianæ junctam non alia attulerim, quam Ciceronis verba: *In Inſula*, inquit, *ſunt Ædes ſacræ complures, ſed duæ, quæ longè cæteris antecellunt, Dianæ una, & altera, quæ fuit ante iſtius adventum ornatiſſima, Minervæ.* Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam Antiquitatem Te ex his verbis deducere, eò quòd, licet cultus Dianæ hîc antiquiſſimus eſſet, tamen antiquior adhuc fuerit cultus Minervæ. Retracto effatum, reſpondit DULODORUS; vox *iſtius* apud Ciceronem, non ad Dianam, ſed ad Verrem referenda eſt. De templo Minervæ Cicero teſtatur. Sed quid in his diutiùs hæremus? quæ enim ad ſecundum & tertium Numiſma dici poſſunt, ex iis abundè conſtant, quæ hîc de Pallade, & ſuprà de Hercule diximus,

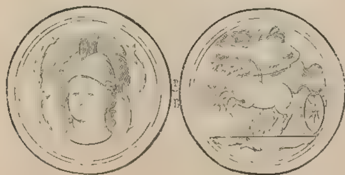
ARETHUSA
CUM
PISCIBUS SACRIS

Prodit. In his Nummis ante omnia Literæ K. inſolita figura meretur obſervari, in fulcrum ejus, quam & in Numiſmate Crotoniatarum vidimus. De fonte Arethuſa

thusa Ciceronem protuli, cujus hæc sunt: *In hâc,* inquit, *Insula extrema, est fons aquæ dulcis, cui nomen Arethusa, incredibili magnitudine, plenissimus piscium.* Protuli Diodorum, quô referente, fons hic à Nymphis in Dianæ honorem excitatus, pisces autem sacri fuere. Ad fontem, subjecit ARCHÆOPHILUS, fœmineô schemate expressum, Poëtarum figmentum de amoribus Alphei facit, quod ex antiquorum opinione ortum docuisti, quâ crediderunt, Alpheum & Arethusam, occultis meatibus sibi invicem respondere, id quod Pausanias admisit, Strabo oppugnavit. Sed aliis hæc dijudicanda relinquo. Aversas velim explices; Neque enim video, quomodò Certaminum & Victoriarum Olympicarum testes esse possint? cùm nec nomen, nec effigies Victoris adjectum sit. Id opus non fuit, respondit DULODORUS; Ex Plinio enim constat, non tam Victori, quàm Patriæ coronam datam esse, & quàm anxiè Syracusani eam gloriam venati sint, vel inde constat, quòd Cives Olympionicas etiam pecuniâ emerint. Exemplum est in Dicone Cauloniate apud Pausaniam, & esset in Antipatro Milesio, nisi amor Patriæ, donis prævaluisset.

SYRACUSANI
VICTORIARUM OLYMPICARUM
AVIDI

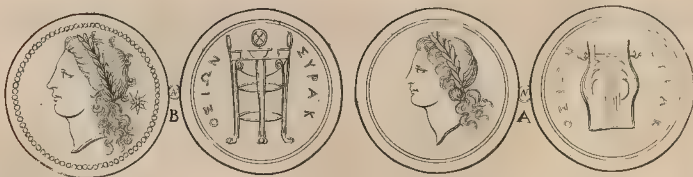
Etiam hoc in Numismate, rarissimo sanè & elegantissimo, noscuntur. Tune hoc Numisma ad Syracusanos? inquit ARCHÆOPHILUS; At nulla in eo est inscriptio? Id nihil obstat, respondit DULODORUS, cùm res in eo expressæ Syracusas apertè evincant. Quid enim Pisces utroque in laterè expressi, si non sacri illi, quos in Arethusa fuisse docuimus. Quid Pallas, si non ea, cujus templum in Insula memorandum Cicero laudavit? Quid Quadrigæ, si non qualibus Syracusarum Cives in Olympicis vicerunt? & si integram Numismatis compagem consideres, nonne similia sunt apud Goltzium & Parutam? Caput in iis vel Arethusæ, inquit ARCHÆOPHILUS, vel Cereris Piscibus circumdatur; at in proposito est Palladis aut Minervæ? Quid tum? respondit DULODORUS, nonne & hæc Syracusarum Numen fuit? Si Cererem Piscibus circumdatam desideras, eam ecce in sequentium primo, in quo

SYRACUSANI
CERERIS ET CULTUM ET MUNERA JACTANT.

CErerem in Sicilia cultam quis nescit? quis fruges hîc primùm inventas ignorat? Si testes desideres, Diodorus se sistit. Ita & Catoni Sicilia *Reipublicæ penuaria cella, plebisque Romanæ nutrix* appellabatur. Strabo *eam Croco, frumento, melle aliisque rebus quibusdam, etiam Italiam superâsse*, scribit. Livio authore, *Populo Romano fidissimum Annonæ subsidium* dicitur. Æschylo Καλλίκαρπος audit, ut taceam Ciceronem, quo memorante, *Cereri & Proserpinæ consecrata fuit tota*. Hæc si Authores, quidni & Numismata? Hæc si tota Sicilia, quidni & Urbs Siciliæ princeps Syracusæ? Rarissimum est Numisma, quod ab uno latere Cererem, ab altera spicam exhibet; rarissimum, & ex allatis etiam lucidissimum, secus ac Numisma secundum. At mihi, inquit ARCHÆOPHILUS, nec hoc obscurum videtur; Quid enim? Annon Bos aversæ ad agriculturam pertinet? Utique Ceres hoc apertè videtur arguere? Si arbitreris, respondit DULODORUS, non deero, quamvis adjuncti Pisces rem dubiam reddere possint; ad hos enim si respicias, fortasse Neptunus mentem subibit, de quo sub Posidonia diximus. Et quid si etiam Taurus promontorium in censum veniat, non adeò à Syracusis remotum? Ejus meminit Ptolemæus, à Pachyno versus Pelorem iter faciens, *Syracusæ*, inquit, *Taurus promontorium*. Similis sane Taurus etiam in Nummo Tauromenii apud Parutam visitur. Imò, excepit ARCHÆOPHILUS, Ego etiam boves sub hoc Tauro intellexerim, qui Solis vocantur, uti suprà ex Homero dictum est; Eorum meminit & Apollonius Argonauticῶν V. Hyginus Fab. 125. *Solis pecus* vocat. Si Sol affictus esset, respondit DULODORUS, res indubia foret. Sed hæc utcunque placeant, liberum esto! Sequentibus in Nummis

SYRACUSANI
APOLLINEM TEMENITEM CELEBRANT.

REs obscura esse non potest. Apollinem demonstrat & Tripos, & Cithara: Demonstrat & Laurea, & Sol. De Sole suprà dictum est: De Apolline Temenite

menite Ciceronis testimonium prostat, cui accedit & Thucydides & Suetonius, adeò ut nihil in his præter Numismatum elegantiam extollas. In sequenti

SYRACUSANORUM
SUB HICETA VICTORIA

Prodit. Numismata hæc Syracusanorum esse, Inscriptio evincit. Sub Hiceta percussa esse, evincit Subscriptio, cùm non ΕΠΗΚΕΤΑ, sed ΕΠΙ ΙΚΕΤΑ legendum esse, in Fasciculis meis docuerim. Ita memini, inquit ARCHÆOPHILUS, & gaudeo rei veritatem etiam oculis meis dijudicandi, potestatem esse. Verum est, ΕΠΙ ΙΚΕΤΑ legendum; Nulla enim virgula transversa literas II. in H. conjungit. Sed unde Tu Syracusanorum hîc Victoriam agnoscis? Annon bigæ potiùs ad Olympicam pertinebunt? Non dixerim, inquit DULODORUS, Olympicæ enim Victoriæ, licet bigis præfigurari soleant, tamen Victoriâ bigas agitante præfigurari non solent. Bellicis hæc relicta videtur, qualem Hicetas contra Dionysium obtinuit. Diodorus rei testis est: *Dionysius*, inquit, *pristinum in Syracusas imperium exercebat. Hicetas igitur, validam ei manum duxit, castrisque fossâ valloque ad Olympieum munitis, Dionysium pro Tyranno in Urbe se gerentem oppugnabat. Sed protractâ ad tempus aliquod obsidione, propter commeatûs inopiam Hicetas ad Leontinos (ex hâc enim Urbe expeditiones faciebat) exercitum abduxit. Consectatus eum Dionysius, dum agmen extremum lacessit, pugnæ causam præbuit. Hiceta enim, conversis in hostem signis, manus cum eo conserit, & plus quam tribus conductitiorum millibus interfectis, reliquos in fugam compellit. Dumque citato fugientes cursu insectatur, unà cum ipsis in Urbem irrumpit, & Syracusis præter Insulam potitur.* Ex his Diodori non tantùm de Victoria docemur, sed etiam de Cerere; Qui enim commeatûs penuriâ Obsidionem solvere coactus est, quid mirum, si Cererem expresserit, Urbe adeòque rerum abundantiâ potitus?

Minuta adhuc signa video, inquit ARCHÆOPHILUS, tam à tergo Cereris, quàm super bigas. Nihil in iis novi est, respondit DULODORUS, à tergo Cereris est vel *Lampas*, vel *Anchora:* Hæc maritimi sitûs indicium, Illa notissimum Cereris vel instrumentum, vel symbolum: Super bigas cernitur, vel *Sol* vel *Luna*, quorum hæc ad Dianam, ille ad Apollinem respicit, simulque, ut supra dictum est, Insulam Soli sacram fuisse demonstrat. Quinque adhuc Numismata supersunt.

Primum ex ſuperioribus lucem mutuatur. In adverſa eſt Arethuſa cum Piſcibus ſacris, in averſa cum Sole Pegaſus, originis à Corinthiis ſymbolum. Secundum Numiſma Caput juvenile Laureatum, & in averſa ſignum Trinacriæ cum pedibus alatis exhibet. Ad Siculos hoc Numiſma pertinere dubium non eſt, pertinere ad Syracuſanos, cùm inſcriptio ærugine conſumta ſit, non niſi conjecturâ aſſequor, facilè ceſſurus, ſi certius quid integrior Nummus docuerit. Numiſma tertium ad quandam Gelonis Victoriam refero, Caput galeatum ipſius Gelonis arbitratus.

Non video Opinionis baſin, regeſſit ARCHÆOPHILUS. Gelonis Numiſmata apud Parutam eam ſuppeditant, reſpondit DULODORUS. Animal enim, quale in noſtro Numiſmate Victoria proſtratum verberat, tale omninò ipſe Gelo apud Parutam ſtilo confecturus cernitur. Hoc ſi ita ſit, inquit ARCHÆOPHILUS, Victoriam hanc de Carthaginenſibus ad Himeram interpretarer. Ego contra, reſpondit DULODORUS; Neque enim Capra hoc animal eſt, qualis in Himerenſium Nummo, ſed Aries, qualem in Nummis Panormitanorum ad Ovium in Sicilia præſtantiam retuli. Pugnax animal Aries eſt, eſt & Ovium, animalis ſervilis Dux: Quid igitur, ſi Gelon ſervorum, qui Gamoros, aut Patritios ejecerant, inſolentiam compeſcens hîc adumbretur? Cùm Regnum eô factô meruerit, neſcio quid conjecturæ obſtare poſſit. Sed quartum Numiſma ſuccedit, quanquam nihil contineat novi. Pallas enim & Sol & Piſces in ſuperioribus dilucidati ſunt. Idem dixerim & de quinti Numiſmatis Apolline; Sed non idem de Dioſcuris, excepit ARCHÆOPHILUS. Quid hi in Nummo Syracuſanorum? Eos nec apud Parutam, nec apud Goltzium me obſervâſſe memini. Apud Parutam, reſpondit DULODORUS, idem Numiſma proſtat, & quidem numero 118. ſed quòd Stellæ omiſſæ ſint, mirum

rum

rum non eſt, pro Dioſcuris ibi agnitos non eſſe. In noſtro Stellæ ad oculum patent, adeoque aſſertum in tuto ponunt. Cur autem Syracuſani Dioſcuros expreſſerint, duplex ratio eſſe poteſt, vel ab Agrigento, vel à Lacedæmone petita. Agrigenti Dioſcuros in honore fuiſſe ad Pindarum, Ol. 3. Scholiaſtes ex Ariſtarcho notat: Αρίσταρχος Φησὶ παρὰ τοῖς Ακραγαντίνοις διὰ τιμῆς ἐιναι τοῦς Διοσκόρους. Quid hoc ad Syracuſanos? inquit ARCHÆOPHILUS. Syracuſanorum Princeps Gelo, reſpondit DULODORUS, cum Therone Agrigentino ſocero, contra Carthaginenſes ad Himeram Siculis idem fuit, quod Dioſcuri Locris contra Crotonienſes, id quod ſuprà vidimus; Quid igitur, ſi ſumtâ à Dioſcurorum apud Agrigentinos cultu occaſione, ſub his Dioſcurorum equitantium ſimulacris utrumque Principem Syracuſani celebrârint? Conjectura hæc eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, licet rationi conveniens, ſolidâ tamen baſi deſtituta. Si minus placet, reſpondit DULODORUS, ad Lacedæmonios reſpiciamus. Dioſcuros Lacedæmone oriundos in vulgus patet, Lacedæmone autem auxilia contra Athenienſes, Syracuſanos & petiiſſe & obtinuiſſe, ex Thucydide diſcimus. Quid igitur, ſi in memoriam hujus auxilii Dioſcuros expreſſerint? Ratio potior eſt, inquit ARCHÆOPHILUS. Ad alia pergamus! In ſequentibus, ſubjecit DULODORUS, ſe ſiſtunt

LEONTINI
A CHALCIDENSIBUS ORIUNDI.

Leonem Lontinis appellationis cauſam fuiſſe, nemo, qui Leonem in Numiſmatibus cernit, diffitebitur. Unde autem Leo deſcendat, hactenus, quod ſciam, nemo aperuit. Nemo? inquit ARCHÆOPHILUS. Atqui Te ipſum memini ad Leonem Herculeum reſpicere, eò quòd, Diodorô teſte, Hercules cùm devictô Eryce, Syracuſis anniverſarium docuiſſet, actis per mediterranea bobus, Sicaniſque fuſis per Leontinum agrum perrexerit, pulchritudinemque ejus admiratus, ob honores ſibi exhibitos, æterna ſuæ illîc præſentiæ monumenta reliquerit. Goltzii hæc conjectura fuit, reſpondit DULODORUS, à quâ, cùm certius appareat, recedere piaculum non erit. Recordaberis ARCHÆOPHILE, Leonem in Numiſmatibus Rheginorum ad originem à Chalcidenſibus me retuliſſe, eò quòd & Leo in Eubœa promontorium fuerit, Chalcidi propinquum, idque in memoriam originis Abantum, Eubœæ incolarum, à Phocenſibus Parnaſſi accolis. Cùm igitur & Leontini à Chalcidenſibus orti ſint,

quidni

quidni hanc suam originem & ipsi Leonis capite expresserint? Chalcidenses ex Eubœa Naxum, & ex Naxo profectos, Leontinos condidisse, Thucydides author est, adeò ut sub Leone origo remotior lateat, uti sub Apolline propinquior; Apollinem enim Archagetam apud Naxios in honore fuisse, quis ignorat? Chalcidenses ex Eubœa ejus aram extra Urbem exstruxisse, ubi ex Sicilia soluturi Oraculum peterent, & sacrificarent, Thucydides scribit. Imò, subjecit ARCHÆOPHILUS, ejusdem Statuam memorat Appianus; sed ratio cognominis latet. Quid? an Apollo *Archidux?* id enim vocabulum Αρχαγέτης videtur innuere. Cognomen, respondit DULODORUS, inde meruit, quòd Coloniæ & auctor fuisset & ductor, non Chalcidensium tantùm, sed & Cyrenensium, id quod ex Pindaro, ejusque Scholiaste discimus. Sed hæc utique patent, non minus ac spicæ capiti Leonis circumpositæ. Fertilitas his præfiguratur, excepit ARCHÆOPHILUS, cùm Plinio authore Leontinorum agri centesimô granô fructus fuderint, & Leontinorum Urbs *rei frumentariæ Caput* Ciceroni fuerit appellata. Addi posset & Diodorus Siculus, inquit DULODORUS; Is enim in agro Leontino triticum agreste meminit crescere: Et eòdem pertinet etiam Homerus Odyss. IX. dum Cyclopes neque plantare manibus plantam, neque arare canit, sed omnia inseminata & inarata provenire, Triticum, Hordeum, atque Vites. An huc Amphora Numismatis quarti? subjecit ARCHÆOPHILUS. Si arbitreris, inquit DULODORUS, assentior, Vina enim in Sicilia præstantissima supra sub Cephalœdi recensuimus. Quanquam etiam ad violentiam Leontinorum respicere possis, quæ tanta fuit, ut & in proverbium abierit: *Leontini semper ad Pocula!*

CATANENSIUM
JUSTITIA ET PIETAS.

PRimi Numismatis Caput barbatum, cornutum & Laureatum, licet Jovis Ammonis esse possit, ob aversæ Æquitatem tamen, Charondæ Legislatori tribuendum ideò pronus sum, ut credam, quòd Legislatores Divinis honoribus antiquitùs affectos, Raphael Trichetius du Fresne in Ep. ad Cl. Seguinum exemplo Zaleuci probat: Imò, quòd nominatim de Charonda ex Jamblicho de vita Pythagoræ id observat Per-Ill. SPANHEMIUS. Mihi, excepit ARCHÆOPHILUS, dubium est, annon Bacchus hic sit; Bacchum enim & cornutum & barba-

barbatum novimus, & memini etiam de Laurea Te docuisse. Bacchum certè demonstrare potest Bacchus imberbis in Numismate secundo, nec est, quòd Æquitatem aversæ objicias; Uti enim in secundo Pietas, ita in primo Æquitas à Baccho diversa esse poterit, & si non ad Hieronem (quòd sub eo Catana, non *Catana*, sed *Ætna* dicta est) tamen ad hunc ipsum Charondam referri. Sed hæc utut credantur, parum equidem interest. De Bacchi cognomine ΛΑΣΙΟ disquirendum; Neque enim placet, quod de geminâ vocabuli significatione protulisti. Λάσιος *hirsutum* significat; at Bacchus, cui id junctum cerno, non tantùm imberbis, sed tenerâ planè, & virgineâ formâ conspicuus est. Et licet impropriè *herbidum* & *animosum* hôc vocabulô denotari probes: Licet etiam animositas ex liberiore vini potu soleat nasci, ratio tamen, quî stringat, non video. Si minus placeat, excepit DULODORUS, vereor ut satisfacere possim, nisi fortassè pro ΛΑΣΙΟ, ΝΑΞΙΟ vel ΛΥΣΙΟ legendum contendas. Alterum certè ad Naxum Catanensium metropolim respiceret, alterum notissimum Bacchi Epitheton est, uti videri potest apud Orpheum, Pausaniam, aliosque. Illud effeceris, si literæ primæ virgulam, vetustate demtam arbitreris, hoc si literam secundam inverteris.

Harduinus, inquit ARCHÆOPHILUS, Nummum ex Thesauro Goltzii profert, inscriptum ΛΑΣΙΩΝ, docetque ex Plinio, Lasum Urbem Cretæ fuisse. Si Cretenses Coloniæ ductores exstitissent, forsitan & huc respiceres, cùm autem Chalcidenses fuerint, non ausim rem tentare. In Bacchi apud Catanenses cultu subsistô, cùm oculatus testis Per-Illust. SPANHEMIUS, causam ex loci situ demonstret, totum agrum & Cereri & Libero Patri sacrum affirmans, quòd egregiô vini & segetis luxuriet proventu. Causam ex Strabone didiceris, inquit DULODORUS. Cinerem ex Ætna, Vineta fertiliora facere tradit. En verba! Ἡ μὲν ὄυν σποδὸς λυπήσασα πρὸς καιρὸν, ἐυεργετεῖ τὴν χώραν χρόνοις ὕστερον. Ευάμπελον γὰρ παρέχεται καὶ χρηστόκαρπον, τῆς ἄλλης ὀυχ' ὁμοίως ὄυσης ἐυοίνου. *Cinis igitur ille, cùm tristitiâ ad tempus efficiat terram, postea beneficiô eam impertit: Reddit enim Vinetis lætam, & bonæ frugis feracem, cùm reliqua non ita præstet vini bonitate.* Appositè mentionem facis Ætnæ, excepit ARCHÆOPHILUS, cum ejus rabies pietatem fratrum Catanensium excitaverit. Res in Numismatibus, secundo & tertio, ad oculum patet, sed nisi fallor, laudem hanc Catanensibus dubiam fecére Syracusani. Solinus rei Author est: *Inter Catanam & Syracusas*, inquit, *certamen est de illustrium fratrum memoria, quorum nomina sibi diversæ partes adoptant. Si Catanenses audiamus, Anapis fuit & Amphinomus, si quod malunt Syracusæ, Emanthiam putabimus & Critonem.* De natalibus hæc lis non fuit, respondit DULODORUS, idem enim Solinus subjicit: *Catanensis tamen Regio causam dedit facto, in quam se cùm Ætnæ incendia protulissent, JUVENES DUO SUBLATOS PARENTES evexerunt inter flammas illæsi ignibus.* Addit & honores: *Horum memoriam ita Posteritas munerata est, ut sepulcri locus nominaretur CAMPUS PIORUM.* Historiam habet & Pausanias in Phocicis, & Carmine complexus est Claudianus, cujus verbis licet prolixitate forsan tædiosis, tamen quòd rem eleganter & graphicè exponunt, quid prohibet ut Te compellem?

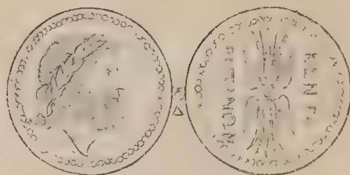
Adspice sudantes venerando pondere fratres,
Divino meritos semper honore coli.
Justa quibus rapidæ cessit reverentia flammæ,
Et mirata vagas reppulit Ætna faces.

Complexi

Complexi manibus fultos cervice parentes,
Ut tollant vultus accelerentque gradus.
Grandævi geminâ ſublimes prole feruntur,
Et carâ natos implicuere morâ.
Nonne vides, ut ſæva ſenex incendia monſtret?
Ut trepidô genitrix invocet ore Deos?
Erexit formido comam, perque omne metallum
Fuſus in attonito palluit ore color.
In juvenum membris animoſus cernitur horror,
Atque oneri metuens, impavidusque ſui.
Rejectæ vento chlamydes, dextram erigit ille,
Contentus lævâ ſuſtinuiſſe patrem.
Aſt illi duplices in nodum colligit ulnas
Cautior in ſexu debiliore labor.

Sed prodeunt

CENTURIPINI
JOVEM ÆTNÆUM VENERATI.

APud Parutam in Numiſmatibus Centuripinorum, præter Jovem, eſt vel Apollo cum tripode & Lyra, vel Ceres cum aratro & ſpica, vel Diana, vel Caput muliebre Piſcibus circumdatum cum Leone. Spica, Ceres, & Aratrum ex Cicerone lucem mutuantur, qui Centuripinos *ſummos Aratores* vocavit. Nota eſt *Ennæa Ceres*, & Ennenſis agri partem non exiguam Centuripinos poſſediſſe, eôdem Authore diſcimus. Et quidni ſub Leone etiam ad Leontinos, ſub Apolline ad Catanenſes reſpiciamus? ſive quod & huc dominium hæc Urbs extenderit, ſive quod eorum Coloniis fuerit aucta? Id nunc non agimus, reſpondit ARCHÆOPHILUS. De Jove docendum, qui in propoſito occurrit. Ex ſitu, perrexit DULODORUS, de Jove facilè evicerim. Centuripinos haud procul ab Ætna poſitos, Strabo author eſt, & Jovem in Ætna habitâſſe, ex Pindaro diſcimus Ol. 4.

Ὦ Κρόνου παῖ, ὃς Αἴτναν ἔχεις.
O Saturni fili, qui Ætnam habitas.

Ad naves regeſſi litora legendo Naxum provehimur, ſupra quam in vertice Tauri fuére

TAURO-

TAUROMENII
A CHALCIDENSIBUS ORIUNDI.

ID ex Apolline & Tripode conſtat, inquit ARCHÆOPHILUS; Tauromenium enim è Naxi reliquiis, apud quos Apollo Archagetes colebatur, & ortum duxiſſe, & creviſſe, ex Diodoro memini Te monſtrâſſe. Non hoc Numiſmati denuò proponendo anſam dedit, reſpondit DULODORUS, ſed geminus error, quem Sculptor Theſauri Palatini commiſit, primò enim in Tripode alas expreſſit, quæ tamen non ſunt, ſed aliud quid firmioris baſis ergò affictum: Deinde ab Apollinis capite, caput velatum cum foculo ei impoſito, quod tamen, ſi penitius inſpicias, *Apis* eſt, quam & apud Parutam videas. Caput velatum, excepit ARCHÆOPHILUS, ex earum numero arbitrabar, quas Athenienſes *Canephoras* appellabant, quarumque Statuas Meſſanæ fuiſſe, ex Cicerone liquet. A Calatho aut Caniſtro hæ dicuntur, inquit DULODORUS, eò quòd Sacra in his deportarent, quid autem hoc ad Caput ignem geſtans? Sed intuére Numiſma! non Caput fœmineum, ſed *Apim* agnoſces, non aliâ ratione expreſſam, quàm quòd Sicilia Apibus ſcatebat:

Hyblæis Apibus florem depaſta ſalicti.

Canit Virgil. Ecl. I. & Plin. Lib. XI. c. 14. favos in Sicilia cerâ ſpectabiles memorat gigni. Ultima Siciliæ nobis eſt

MESSANA
Cum LEPORE et RHEDA ANAXILÆ.

PRimum Numiſma ad Anaxilam pertinere, quod is & Lepores in Siciliam invexerit, & Rhedâ in Olympia vicerit, Julius Pollux ex Ariſtotele docet. Cicada ad Rheginos ſpectat, apud quos, Cicadas mutas fuiſſe jam aliquoties dixi. Folium ſub Rheda ad Mororum ſylvas referrem, de quibus Fazellus teſtatur, ſi vel figura folii hujus opinionem admitteret, vel Fazellus de antiquis temporibus loqueretur. Ad ſylvas in genere reſpicere placet, niſi potiùs Lauri hoc folium arbitreris, quam arborem & ipſam in Sicilia frequentem novimus. De Polypo audire velim, excepit ARCHÆOPHILUS; Neque enim quid in Nummis Siciliæ ſibi velit, apparet. Secundum Archeſtratum apud Athenæum:

Πώλυποι ἔντε Θάσῳ καὶ Καρίᾳ εἰσὶν ἄριστοι
Καὶ Κέρκυρα τρέφει πολλοὺς μεγάλους τε τὸ πλῆθος.

In Thaso & Caria Polypi sunt optimi,
Corcyra magnos etiam alit, numeroque multos.

Quis autem de Sicilia? Ut Authores taceant, respondit DULODORUS, Numismata loquuntur. Polypus non in hoc Messanensium tantùm visitur, sed etiam in Syracusanorum apud Parutam frequens est, apertô testimoniô littus hoc Polyporum capturâ olim inclaruisse, & quidni circa Messanam? præsertim cùm abundet cavernis, in quibus Polypos degere consuesse, ex Oppiano constat. Plura de Polypis traditurus erat DULODORUS, sed subitus fluvium versus Tormentorum fragor, insecutusque Tubarum Tympanorumque clangor progressuros inhibuit. Causam inspicientibus, Navis Electoralis apparuit, & velis patentibus & pulsibus remorum densissimis, juxta Regiam per Undas volitans. ARCHÆOPHILUS, conspicatus & proram argenteam, Aquilâ Sceptrigerâ fulgidam, & puppim auream, gemmatis Insignium Brandenburgicorum ordinibus distinctam; Non putaram, inquit, tam vastam molem, & Martis & Geniorum armaria continentem, mediocri flumine vehi posse. Oceani hæc decora sunt, & non nisi maritimorum hactenus vel Regum vel Rerumpublicarum opera. Imò, respondit DULODORUS, etiam Sceptri Brandenburgici ea gloria est, non in fluviis tantùm, sed etiam in ipsis Maribus & Oceano, id quod latiùs deducam, si Prandio, quod hodiè Tuo honori dicavi, cujusque hora nos vocat, mecum interesse dignaberis. Dum loquitur DULODORUS, iteratis ex Navi pulveris pyrii tonitruis Regia Electoralis salutatur, & ARCHÆOPHILUS tantis, inquit, Heroicæ magnitudinis deliciis me satias, ut vel dulcissimas Epulas prætermittere possem. Sed Tuæ gratiæ quis morem non gereret? Cùm eâdem operâ & observantiæ meæ tesseram fixurus sim, & Gloriæ Brandenburgicæ etiam maritimum contemplaturus tropæum, lubens obsequor. Dixit & jactatis adhuc verborum quorundam honoribus, cum Dulodoro ad prandium digressus est.

Ltera præsentem satiârat Mensa Coronam,
Jamq; animi variante cibo, variante liquore,
Extulerant hilares celsa in præconia linguas,

Cùm spei impatiens ARCHÆOPHILUS: DOMUM ELECTORALEM BRANDENBURGICAM, inquit, & bello & pace Gloriosam, hactenus in Terris adoravimus; at Oceanum etiam Augustissimis ejusdem Ratibus calcari, uti quidem DULODORUS nunciavit, id etiam Posteris mirandum videbitur. Jam dudum, subjecit DULODORUS, canora Tritonum buccina hoc meritum decantat. Quis AFRICAM nescit, tot marium spatiis à nostro Orbe divisam? Quis nescit GUINEAM, Auriferam remotioris Africæ Provinciam? Totas Classes in hanc jam DIVUS FRIDERICUS WILHELMUS MAGNUS emisit, positôque munimentô, quod à Magno nomine, MAGNUM FRIDERICOBURGUM vocavit, contra Barbaros Commerciorum securitatem fundavit. Non stetit Gloriæ cursus. Tertius Terrarum Orbis Brandenburgicæ Aquilæ insignia veneratur. Quod FRIDERICUS WILHELMUS in AFRICA, id FRIDERICUS III, dignissimus tanti Herois & Hæres, & Æmulus, in AMERICA præstitit. Sub Illo Meridies, at sub Hôc etiam Occidens Brandenburgicis Classibus fervet: Non obscurô indiciô, sub FRIDERICO WILHELMO MAGNI NEPOTE easdem & in Orientem excursuras. Sed non hoc tantùm Commerciorum facilitatem promovet & florem; Imò aliud adhuc est, clarissimum Regiæ & magnitudinis & Sapientiæ indicium. Junctis Fluviis Maria se junxisse REX GALLIÆ jactat! Idem jactare potest & DOMUS BRANDENBURGICA, junctis *Suevo* & *Viadro*, quorum alter in Mare Balthicum, alter per Albim in Mare Germanicum evolvitur? Tria milliaria Germanica Fossa longitudine inter utrumque fluvium implet: Quinque perticas Rhinlandicas lata est, decentique aquarum profunditate, navibus vel maximè onustis sufficit. FRIDERICI WILHELMI hoc Opus est, & ut hodieque duret, Publicoque ingentia commoda spargat, FRIDERICI III. Providentiæ debetur.

Devotô silentiô auscultârat ARCHÆOPHILUS. Finiente DULODORO, Res, inquit, eò gloriosior est, quò magis Naturæ ipsi repugnare videtur; Quid enim? Annon Suevus Quinquaginta pedes Viadro altior est, non

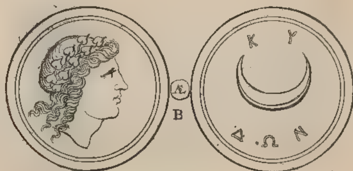
 quidem

quidem aquis, sed situ? Et an inde non Suevum integrum hæc Fossa movisse credatur? Minimè vero, respondit DULODORUS, in medio Fluviorum pagus jacet, *Mühlrose* dictus, duodecim pedes Suevô, & sexaginta pedes Viadro altior. Juxta pagum hunc Fluvius, *Schlube* dictus, ex Lusatia defluens, Lacum efficit. Ex hâc Lacu aqua in Fossam tam versus Suevum, quàm versus Viadrum deducta est, & ne ob declivitatem evanescat, illinc duobus, hinc novem retinaculis, vulgò *Schleusen* dictis, fulcitur. Vides ARCHÆOPHILE, quod Naturâ videbatur non posse fieri, id solerti Tantorum Principum ingeniô & factum esse, & Utilitati servire. Marium compendia vides, nam quæ antea ex Viadro, maritimô itinere, pœnitendis ambagibus, circa Iutiam in Albim, & vice versâ, deferebantur, ea per FOSSAM FRIDERICO WILHELMINAM, ingenti cum temporis & impensarum lucro deducuntur.

Mirandum hoc opus est, respondit ARCHÆOPHILUS, & dignum quod præsenti oculô usurpetur. Sed hora nos vocat, si Tibi videtur, remotis Epulis, proquibus humanissimè Tibi assurgo, ad Antiquariam supellectilem redibimus. Annuit DULODORUS, reversusque in Gazophylacium, de Maritimis, inquit, itineribus nobis sermo fuit, & ecce! Maritimum iter per innumeras veterum Græcorum Insula nos excipit. Relicta Sicilia versus Ortum vela dirigimus, emensôque Joniô, Cretæ subimus litora: Ea videlicet, quæ sinuosô tractu in Borealibus Insulæ extremitatibus pandit

CYDONIA,

CULTU ET BACCHI CRETENSIS ET DICTYNNÆ NOBILIS.

Cydoniam à Cydone Apollinis ex Acacallide filio dictam, Stephanus author est. Straboni Cnossus, Gortyne, & Cydonia, quarum Numismata ex ordine sequuntur, Urbes Cretæ μέγισται καὶ ἐπιφανέσταται vocantur. Cydoniam ad mare Laconiamque respicere, eôdem Authore constat. Non hoc excepit ARCHÆOPHILUS, ad Numisma probandum, sed de Baccho & Dictynna. Hujus nulla in Numismate, Illius nulla in Historicis est mentio; Memini enim, non ad cultum Bacchi Te olim caput hoc retulisse, sed ad vini præstantiam, de qua Catullus:

Uva, quales flava non legit Creta.

De vitibus & uvis in Creta, respondit DULODORUS, plura sunt Authorum loca. Ea collegit, & in Creta sua protulit Eruditissimus Meursius. Est Solini testimonium, quô referente, *in Creta larga vitis fuit.* Est Hesychii, quô authore Θρινία ἄμπελος ἐν Κρήτη; Est Clementis, quô teste Κρὴς τὶς ὄινος γλυκὺς. *Creticum quoddam vinum dulce fuit.* Est Martialis Lib. XIII. Ep. 103.

Cnossia Minoæ genuit vindemia Cretæ,

Ita

Ita & *vinum Theræum* memorat ex Polluce Lib. VI. c. 2. & *Amphoras Cretenſes* ex Philoſtrato in Heroicis, & *vinum paſſum*, & *Lagenas Jovis municipes*, ex Juvenali Sat. XIV.

Qui gaudes pingue antiquæ de littore Cretæ
PASSUM, & municipes Jovis advexiſſe Lagenas.

Hæc, inquam, apud dictum Meurſium legere eſt, & quanquam ad Bacchum non adeò abſurdè proferantur, tamen Te monente, rem propius tangam. Unicô Diodori locô & ſuperius confirmavero, & de hoc docuero. Ita Ille Lib. V. Bibliothecæ, de Cretenſibus locutus: ΔΙΟΝΥΣΟΝ, μυθολογοῦσιν, ἑυρετὴν γενέσθαι τῆς Αμπέλου καὶ τῆς περὶ ταύτην ἐργασίας, ἐτι δ᾽ ὀινοποῖίας, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐκ τῆς ὀπώρας καρπῶν· ἀποθησαυρίζειν, καὶ τὰς χρεῖας καὶ τὰς τροφὰς παρέχεσθαι τοῖς 'Ανθρώποις ἐπὶ πολὺν χρόνον. Τοῦτον δὲ τὸν θεὸν γεγονέναι Φασὶν ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης κατὰ τὴν Κρήτην — ὀι δ᾽ ὄυν Κρῆτες τῆς παρ᾽ ἀυτοῖς γενέσεως τοῦ θεοῦ πειρῶνται σημεῖα Φέρειν, λέγοντες ὅτι περὶ τῆν Κρήτην δύο νήσους κτίσας ἐπὶ τῶν καλουμένων διδύμων κόλπων Διονυσιάδας ἐφ᾽ ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν, ὅπερ μηδαμοῦ τῆς ὀικουμένης ἀυτὸν ἑτέρωθι πεποιηκέναι. *Ad BACCHUM, vitis inventionem, ejusque culturam, & vini conſciendi, fructuumque autumnalium condendi rationem, Cretenſes referunt. Sed Deum hunc è Jove & Proſerpina in Creta natum confirmant — DIONYSUM in Creta editum eſſe, his argumentis probare nituntur, quòd duas propè Cretam Inſulas in gemellis (quos vocant) ſinubus excoluerit, easque de nomine ſuo DIONYSIADES appellarit, quod alibi nusquam per totum Orbem fecerit.* Hactenus Diodorus. Pauſanias *Bacchum Creſſium* memorat, in Corinthiacis, ſed cognominis rationem ab Ariadnes ſepulchro deducit, quòd eam ſepeliverit. Sed ad Dictynnam tranſeo, cujus ſub Luna falcata memoria proſtat. Subriſit ARCHÆOPHILUS, & Tu Nympham, inquit, cum Luna confundis? Conſtat enim Dictynnam, eandem fuiſſe cum Britomarti, uti ex Callimacho docemur, ubi ad Dianam:

Ἔξοχα δ᾽ ἀλλάων Γορτυνίδα φίλαο Νύμφην,
Ἐλλοφόνον Βριτόμαρτιν ἐΰσκοπον, ἧς ποτε Μίνως
Πτοιηθεὶς ὑπ᾽ ἔρωτι τατέδραμεν ὄυρεα Κρήτης.
Μέσφ᾽ ὅτε μαρπτομένη καὶ δὴ σχεδον ἥλατο πόντον,
Πρηόνος ἐξ ὑπάτοιο; καὶ ἔνθορεν, ἐις ἁλιήων
Δίκτυα, τὰ σφ᾽ ἐσάωσεν, ὅθεν μετέπειτα Κύδωνες
Νύμφαν μὲν, Δίκτυναν, ὄρος δ᾽ ὅθεν ἥλατο Νύμφη,
Δικταῖον καλέουσιν, ἀνεστήσαντο δὲ βωμοὺς
Ἱερά τε ῥέζουσι. τὸ δὲ στέφος ἤματι κείνῳ
Ἢ πίτυς, ἢ σχῖνος.

Præcipue inter alias Gortynida amâſti Nympham,
Cervarum venatricem, Britomartin circumſpectam, cujus olim Minos
Perculſus amore, pervagatus eſt montes Cretæ.
Donec apprehenſa fermè Nympha *inſiliit mare*
Ab alto vertice. Inſiliit autem in Piſcatorum
Retia, quæ ipſam conſervârunt. Hinc deinceps Cydones
Nympham ipſam Dictynnam, montem verò, unde deſiliit Nympha,
Dictæum appellant: excitatisque aris
Sacra etiam faciunt: at Sertum die illo
Aut Pinus aut Lentiſcus erit.

Locus pro me facit, inquit DULODORUS, licet fabulam ex Strabone & Diodoro evertere nitatur Meurſius. Apertè dicitur Dictynnam à Cydoniatis cultam fuiſſe; At Dictynnam cum Luna eandem tradit Virgilius in Ciri, ubi eandem fabulam habet:

Nunquam tam obnixè fugiens Minois amores
Præceps aerei ſpeculâ de montis abiiſſes,
Unde alii fugiſſe ferunt, & nomen Aphææ
Virginis aſſignant: alii quò notior eſſes,
DICTYNNAM dixére Tuo de nomine LUNAM.

De Diana loquitur Poëta, inquit ARCHÆOPHILUS, hanc enim Lunæ præſidem nemo ignorat, & in Creta cultam ex Ovidio monſtrâſti:

Minoia Creta DIANAM
Vulcanum tellus Hipſypylæa colit.

Diana, reſpondit DULODORUS, Britomartis & Dictynna Cretenſibus idem Numen fuére. Ita Heſychius: Βριτόμαρτις ἐν Κρήτῃ ἡ Ἄρτεμις. *Britomartis, in Creta Diana.* Et alibi Ἀφαία καὶ Δίκτυννα ἡ Ἄρτεμις; *Aphæa & Dictynna, Diana.* Si idem Numen fuére, excepit ARCHÆOPHILUS, cur non in Diana, utpote notiore ſubſiſtis? Ideo, reſpondit DULODORUS, quia fabula de Britomarti Cydoniam, cujus Numiſma contemplamur, vel maxime tangit, id quod ex Callimacho planum eſt. Sed

POLYRHENII,
Cum
TAURO JOVIS VICTIMA,

SE ſiſtunt, ad quorum Numiſma omninò monendum, fruſtrà Lucam Holſtenium apud Stephanum non ΠΟΛΥΡΗΝ, ſed ΠΟΛΥΡΡΗΝ ſcribendum aſſerere, cùm Numiſmata non poſterius, ſed prius conſtanter præferant. Monendum à Capite Tauri non Tridentes, ſed Vittas dependere, id quòd Jacobus de Wilde benè obſervavit. Jacobus de Wilde, excepit ARCHÆOPHILUS, Taurum hunc non Jovi, ſed Neptuno immolatum tradit, agnoſcitque, ſub Capite, ſacrum Cultrum. Prius, reſpondit DULODORUS, prætermittere poſſum; Conſtat enim non tantùm Neptuno Taurum immolari ſolitum, id quod laudatus Author ex Virgilio, Statio, Arriano, Servio & Macrobio probat, ſed etiam, quod propius ad Nummum ſpectaret, Minoem Cretæ Regem id facere ſolitum, authore Diodoro. En verba! Μυθολογοῦσι, inquit, Μίνωα κατ᾽ ἐνιαυτὸν συνήθως καθιεροῦν τὸν κάλλιστον τῶν γινομένων Ταύρων τῷ Ποσειδῶνι, καὶ θύειν τοῦτον τῷ θεῷ. *Narrant ſolenne fuiſſe antea Minoi, pulcherrimum ex omni armento TAURUM NEPTUNO conſecratum offerre:* Adeò, ut de Tauro, Neptuno à Cretenſibus oblato dubium non ſit; An autem in hoc Nummo ad eundem pertineat, fateor me nondum perſpicere. Caput Jovis, quòd in adverſa viſitur, potius ad Deorum Principem rem videtur deducere. Cretam Jovis incunabula jactaſſe, neminem latet, & Bovem etiam à pueris Jovi immolatum, ex Strabone diſcimus, cujus verba ex verſione Xylandri adjicere placet, ut ſimul mos amantium pateſcat.

tescat. *Peculiarem* (Cretenses) *habent amoris morem; Non enim persuadendo, sed raptione amasios comparant. Prædicit amator amicis, tribus aut pluribus ante diebus, se rapturum esse; illis verò turpissimum habetur, occultare puerum, aut non sinere usitatâ ambulare viâ: quippe sic confessuris puerum indignum esse, qui tali amatore potiretur: Ergo, factô agmine, siquidem raptor aut æqualis, aut etiam dignior puero sit, insequentes eum leviter duntaxat reluctantur, ut legi satisfaciant, porrò autem læti eum sinunt abduci: Si indignus sit, eum eripiunt: eo usque autem ostentant se repugnare, donec ad raptoris Andreium pervenitur. Amabilem existimant, non qui formâ, sed qui fortitudine & modestiâ præstat. Raptum amator donis affectum ducit quocunque vult locorum: Raptionem comitantur, qui intervenerunt: Conviviô autem & VENATIONE usi per bimestre (diutius enim puerum detinere non licet) in Urbem redeunt. Dimittitur puer donis acceptis, amiculô bellicô, BOVE & poculô: ea enim sunt legitima munera. Sed accedunt alia sumtuosa, ita ut ob sumtuum magnitudinem etiam amici stipem conferant. Puer BOVEM JOVI immolat*, &c. Intelligis ARCHÆOPHILE, Bovem Jovi immolare, Cretensibus novi nihil fuisse: Intelligis novi nihil fuisse Venationes, cujus Sagitta testis esse potest.

An Sagitta hæc est? inquit ARCHÆOPHILUS. Atqui Jacobus de Wilde sacrum cultrum statuit; Sacrum cultrum, respondit DULODORUS, nec arundo & longiuscula & tenuis, nec etiam pinnata cuspis admittunt. Sagittam autem non forma tantùm, sed etiam ipsa jaculandi peritia evincit, quà Cretenses vulgò innotuére, non minus ac Venationibus. Videri potest laudatus Meursius in Creta L. III. c. II. ubi plura Authorum testimonia congessit, ex quibus Apollonidæ apponimus, ex Anthol. L. I. c. 22.

Μηκέτ' ἐφ' ὑμετέροις ἀψευδέσι, Κρῆτες, ὀϊστοῖς
Αὐχεῖθ', ὑμνείσθω καὶ Διὸς εὐστοχίη.

Non amplius vestris certis, Cretenses, sagittis
Insolescite. Laudetur verò & Jovis jaculandi peritia.

De Jove loquitur Epigramma, inquit ARCHÆOPHILUS, & fortassis non abs ratione, cum Jovis Caput in Nummo sit, quanquam in Nummo Wildiano non hoc, sed Bacchi cornuti occurrat. Id nihil mirum, excepit DULODORUS, Polyrhenii enim non Jovem tantùm, sed & alios Deos coluére. De templo Dictynnæ, Venationum præsidis, testatur Strabo. Imò in genere Diis ibi sacra Cretenses fecisse, Suidas author est. Utriusque verba subjicere placet. Ita ille: Πρὸς ἑσπέραν δ' ὅμοροι τοῖς Κυδωνιάταις Πολυῤῥήνιοι, παρ' οἷς ἐστι τὸ τῆς Δικτύννης Ἱερόν. *Ad Occidentem confines Cydoniatis sunt Polyrrhenii, apud quos est Dictynnæ fanum.* Et hic: Πολυῤῥήνιον τόπος Κρήτης ἔνθα τοῖς θεοῖς ἔθυον, *Polyrrhenium locus Cretæ, ubi DIIS sacra faciebant.* An huc etiam Caduceum referam? inquit ARCHÆOPHILUS, quem supra Jovis caput Numismati impressum video. Caduceus, respondit DULODORUS, Mercurii insigne est; & Mercurium cum Acacallide Minois filia coiisse, Alexander in Creticis, teste Scholiaste Apoll. narrat, imò & Gortiniis Ἑδὰν dictum, quasi *Bonorum datorem*, Author Etymologici tradit; cùm autem Caduceus non cum Numismate signatus sit, sed signato superaccesserit, omninò signum aliquod monetale arbitrarer, quô proba moneta à subdola discerneretur. Ejusmodi signa plura in Numismatibus æreis Imperatorum prostant, de quibus cùm hîc non agamus, meritò ad alia descendimus. Succedit

GORTY-

GORTYNE
CUM
EUROPÆ RAPTU ET MINERVA.

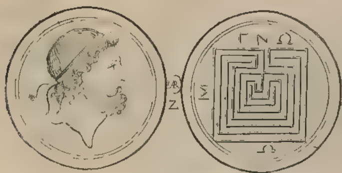

GOrtynen à Tauro Cretæ Rege conditam, Matrisque ejus nomine appellatam, ex Cedreno conſtat. Numiſmata Jovem & Minervam exhibent, quorum Natales ſibi Cretenſes vindicarunt. De Jove conſtat: De Minerva ad Numiſmata Hyrinorum ex Diodoro docui. Vulgata hæc ſunt, inquit ARCHÆOPHILUS, uti & Europæ raptus, hanc enim Tauri dorſo ad amnem Lethæum Gortynam præterfluentem, vectitatam, Gortynios tuliſſe, Solinus author eſt: & ex Plinio adducitur Platanus, ſub qua cum Europa Jupiter concubuerit. An autem ſecundo in Numiſmate Jupiter exhibeatur, & ſi exhibeatur, quid ejus Capiti ſubſcripta Litera A. ſignificet, hoc adhuc eſt dilucidandum. Diadema certè Regem aliquem, fortè Minoem, indicare videtur, & Litera A. quâ ratione Jovi conveniat? Sciendum, inquit DULODORUS, Jovem antiquiſſimum Cœli fratrem, cujus & ſepulcrum in Creta oſtendebatur, primum Inſulæ Regem fuiſſe; ita enim Diodorus, Γεγονέναι (μυθολογοῦσι) καὶ ἕτερον Δία, τὸν Αδελφὸν μὲν Ουρανοῦ τῆς δὲ Κρήτης βασιλεύσαντα. *Fuiſſe fabulantur & Jovem alterum, Cœli fratrem ac Cretæ REGEM.* Hunc Jovem ſecutus eſt Cres, Cretem Ammon, Ammonem Jupiter junior, totius Orbis Dominus, uti ex eodem Diodoro conſtat. Hæc cum ita ſint, utique de Diademate nihil dubii remanet, nam & alibi id Jovi datum fuiſſe, ex antiquis noſtris Deliciis, cognomentoque βασιλέως diſcimus. Quod Literam A. concernit, eam ritè retuleris ad Jovis cognomina, quibus apud Cretenſes diſtinguebatur. Vel enim *Arbium*, vel *Alyſium*, vel *Aſium* ſub ea intellexeris. De Jove Arbio & Aſio Stephanus docet: Ἐστὶ ἐν Κρήτῃ Ἄρβιος ὄρος, ἔνθα τιμᾶται Ἄρβιος Ζεύς. *Eſt*, inquit, *in Creta Arbius mons, ubi colitur ARBIUS JUPITER.* Et alibi Ἄσος πολίχνιον Κρήτης, ὁ πολίτης Ἄσιος, ὅυτω γὰρ ὁ Ζεὺς ἐκεῖ τιμᾶται; καὶ Ἀσίου Διὸς Ἱερὸν ἀρχαιότατον. *Aſos Urbs parva Cretæ, Civis ASIUS. Sic enim illic JUPITER colitur. Eſt & inibi ASII JOVIS templum antiquiſſimum.* De Jove Alyſio ſunt verba Theonis in Aratum: Ἔστιν Αλυσίου Διὸς τέμενος παρὰ τὸ παρακείμενον ἐκεὶ ὄρος Ἄλυσις. *Eſt ALYSII JOVIS fanum à monte Alyſi adjacente.*

Hæc quidem ad rem, inquit ARCHÆOPHILUS, mihi tamen etiam ad *Ammonem* reſpicere placet, quem & ipſum hujus Inſulæ Regem fuiſſe, modò docuiſti. Sed de Serpente, quem Minerva præfert, audire adhuc placet, licet enim huic Deæ ſacrum fuerit hoc inſectum, uti ſupra ad Numiſmata Philippi dictum eſt, tamen, quòd in Creta Serpens nulla, uti Solinus loquitur: imò, quòd ſecundum Ælianum, Ἡ Κρήτη τοῖς ἑρπετοῖς θηρίοις ἐχθίστη ἐστί. *Creta Serpentibus inimiciſſima eſt*, non videtur congrua in Numiſmatibus ſerpentum mentio. Idem, reſpondit DULODORUS, etiam de Noctua tradunt, & tamen in Numiſmati-

mismatibus Gortyniων & Polyrheniων apud Harduinum Noctua apparet, non minus ac in proposito Minerva & Serpens. Sed notandum ex Diodoro, quòd Hercules Insulam purgaverit, cùmque Herculis adjutrix fuerit Pallas, fortassis & ipsa hujus beneficii particeps his monumentis jactabitur, nisi ad Æsculapium respicias, quem Serpentis figurâ præfigurari solitum, nemo nescit: Æsculapius certè, *Gortynius* cognomento, Pausaniæ memoratur in Corinthiacis. Poteris etiam ad Bacchi & Herculis honores respicere, quò pertinent Serpentes in Numismatibus Cretensium apud Goltzium. Succedit

GNOSSUS
Cum
MINOE ET LABYRINTHO.

ITa sentis, inquit ARCHÆOPHILUS, an indubiè? de eo videbimus. Tune hunc Minoëm arbitraris, cùm tamen capita diademata modo ad Jovem retuleris? Tune Labyrinthum in Gnosso ponis, cùm tamen Cedreno teste, Gortine is fuerit? Unde & Claudiano in VI. Conf. Honorii *Gortinia tecta* vocantur. At idem Claudianus, subjecit DULODORUS, in Epigrammate, *Gnoson Tauri conſciam* vocat, adeòque non obscurè innuit duplicem de ejus situ opinionem. Ut Cedrenus de Gortyne, ita Nummus de Gnosso testatur, non absque idoneo Authorum fulcro. Pausanias in Atticis, ἐν Κνόσῳ Λαβύρινθον, *in Gnosso Labyrinthum* ponit. Philostratus de Apollonio, τὸν Λαβύρινθον ἐν Κνόσῳ, *Labyrinthum in Gnoso* ostendi tradit; Et Plutarchus Theseum *Gnossum contendisse*, consertâque in porta *Labyrinthi* manu, Deucalionem memorat interfecisse. Ex quibus utique Labyrinthum Gnossi fuisse, abundè docemur. Quod caput diadematum attinet, id Minoi addico, non tam Diademate motus, quàm ipsis faciei lineamentis. Jupiter nescio quam venerabilem modestiam præferre solet; at in proposito, nescio quid Regii fastûs elucet. Adde quòd Minos historiæ convenientior sit, utpote cujus auspiciis Labyrinthus fuit exstructus, ita enim Diodorus Siculus. Φασὶ δέ τινες καὶ τὸν Δαίδαλον, εἰς Ἄιγυπτον παραβαλόντα, καὶ θαυμάσαντα τὴν ἐν τοῖς ἔργοις τέχνην, κατασκευάσαι τῷ βασιλεύοντι τῆς Κρήτης Μίνωϊ Λαβύρινθον, ὅμοιον τῷ κατ' Ἄιγυπτον. *Sunt qui etiam Dædalum ferunt in Ægyptum delatum, & Operum illic solertiam miratum, Regi Cretæ MINOI LABYRINTHUM fecisse, similem ei qui in Ægypto erat.* Idem etiam apud Plinium legas, qui Labyrinthi Ægyptiaci tantùm centesimam portionem Dædalum imitatum, tradit.

Si Centesimam tantùm partem, inquit ARCHÆOPHILUS, imitatus est Dædalus, dubium omninò videbitur, an figuram ex descriptione Ægyptiaci depromere tutum sit, id quod Te fecisse memini. Descriptio, inquit DULODORUS, est apud Melam: *Psammetichi*, inquit, *Opus Labyrinthus, domos ter mille, Regias duodecim, perpetuô parietis ambitu, amplexus, marmore exstructus, ac*

tectus, unum in se descensum habet, intus ferè innumerabiles vias, multis ambagibus huc & illuc remeantibus, sed continuô anfractu, & sæpè revocatis porticibus ancipites: Quibus subinde alium super alios orbem agentibus, & subinde tantum redeunte flexu, quantum processerat, magno & explicabili tamen errore perplexus est. Descriptio hæc Labyrintho in Numismate expresso in eo convenit, quod perpetuô parietis ambitu etiam hic inclusus, non nisi unum in se descensum, intus verò innumerabiles vias, multis ambagibus, huc & illuc remeantibus, habet. Diversitas magnitudinis in contrarium nihil facit, cùm magna etiam in exiguis adumbrari possint. Si Plinio fides est, facilè credas, Labyrinthum Ægyptiacum Civitatis ad instar domos continuisse, Creticum autem domum unam fuisse. Domum? subjecit ARCHÆOPHILUS; At Eustathius σπήλαιον ὑπόγεων, *antrum subterraneum* appellat: Et Author Etymologici antrum illud in monte fuisse asserit. Λαβύρινθος ἐν τῇ Κρήτῃ νήσῳ ἐστὶν ὄρος, ἐν ᾧ ἐστι σπήλαιον. *Labyrinthus mons est in Creta Insula, speluncam habens.* Quid respondes DULODORE? Id quod Authores suggerunt, inquit ille. Pro Domo Apollodorus se sistit, ἦν δὲ ὁ Λαβύρινθος, ὃν Δαίδαλος κατεσκεύασεν, οἴκημα, καμπαῖς πολυπλόκοις πλανῶν τὴν ἔξοδον. *Erat Labyrinthus, quem Dædalus ædificavit, DOMUS multiplicibus viarum flexibus exitum fallens.* Ita & Seneca Tragicus in Hippolyto:

Monstrique cæcam Gnossii vidit DOMUM.

Quæ loca, non minus ac superiora, cum pluribus aliis Celeberrimus Meursius suppeditat. Id scio, inquit ARCHÆOPHILUS, cùm autem non omnia ad Labyrinthum in Numismate expressum conveniant, non licebit tantùm, sed & necesse est, ea denuò proponere. Figura sanè propositi *quadrata* est, sed minus ad Authorum calculum; Hi enim *rotundum* fuisse, haud obscurè innuunt. Ita Suidas & Hesychius, Λαβύρινθος κοχλιοειδὴς τόπος, *Labyrinthus locus Cochleæ similis*, & Tzetzes:

Ὁ Ἀθηναῖος Δαίδαλος τῷ Μίνωϊ ἐν Κρήτῃ
Φρούριον πολυέλικτον Κοχλιοειδὴς τὴν θέαν
Δυσέκβατον εἰργάσατο Λαβύρινθον τῇ κλήσει.
Athenienjis Dædalus, Minoi in Creta,
Custodiam flexuosam, & aspectu COCHLEÆ SIMILEM,
Exitu difficilem fecit, LABYRINTHUM nomine.

Aperta sunt testimonia, & Numismati apertè contradicunt. Imo, respondit DULODORUS, Authorum ignorantiam apertè arguunt; Cùm enim Labyrinthum Creticum Ægyptio similem à Dædalo factum in Diodoro legerent, Ægyptius autem rotundus fuerit, uti ex Numismatibus Augusti & M. Aurelii apud Illust. Patinum videre est, continuò conclusére etiam Creticum eâdem figurâ fuisse conspicuum.

Hæc si ita sint, inquit ARCHÆOPHILUS, eundem errorem etiam ipsi Diodoro tribuere ausim, qui quòd Labyrinthum Ægyptium suâ ætate adhuc superstitem sciret, Dædalum ad ejus exemplar Cretensem exstruxisse, asserere non dubitavit; At contrarium elucet ex Nummo non nostro tantùm, sed & Chiorum apud Goltzium, qui & ipsi, quod Cretensium Coloni essent, Labyrinthum non rotundum, sed quadratum exprefsére, uti in Fasciculis tuis docuisti. Si unus tantùm in Ægypto, excepit DULODORUS, & unus tantùm in Creta Labyrinthus fuisset, rationi Tuæ assurgerem; At duos Ægyptios fuisse, vel inde constat, quòd eum, cujus Mela meminit, Psametichus, eum autem, qui Diodoro memoratur, Mendes exstruxerit. Ita & in Creta alius Gnossi, alius Gortyne fuisse memoratur. Quid igitur si alterius figura quadrata, alterius rotunda fuerit? & is, qui in Nummo exhibetur & Gnossi fuit, ad exemplar Ægyptii qua-

quadrati, is autem, qui Gortyne fuit, ad exemplar Ægyptii rotundi fuerit efformatus? Differentiam ſanè Ægyptiorum etiam ex magnitudine colligas. Cùm Labyrinthus Pſametichi, qui Melæ memoratur, ter mille domos & duodecim Regias continuerit, Mendis autem, qui Diodoro ὀυχ' ὅυτω κατὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐρχῶν θαυμαστὸς ὡς πρὸς τὴν Φιλοτεχνίαν δυσμίμητος, *non tam mole admirandus, quàm artificio inimitabilis fuerit.* Diſtinctio, reſpondit ARCHÆOPHILUS, quamvis rationi contraria non ſit, baſin tamen ex Antiquitatum penu anhelat. Si Labyrinthum rotundum in Gortyniorum, & quadratum in Ægyptiorum Numiſmatibus oſtenderis, accedam placito, quanquam allati Authores, utpote qui diſtinctionem eam ignorârunt, ne ſic quidem Cenſoris notam effugiant. Ut ex Labyrintho nos expediamus, perrexit DULODORUS, Gnoſſum relinquimus, ſed incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdin. Incertæ ſedis ſe nobis offert

ELYROS
CUM APE ET CAPRA CRETENSI.

SImile ferè Elyriorum Numiſma, niſi quod locô Capræ arborem depaſcentis, Capræ tantùm caput exhibeat, apud Harduinum legas. Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, & niſi fallor ſufficienter Nummum explicavit, & Pauſaniam adducendo & Plinium, quorum ille *Elyrios Apollini Capellam æneam dono miſiſſe*, hic autem Lib. XXI. Sect. 46. *Mel Creticum in Carina monte muſcis non attingi* memorat, *ſingulare omninò medicamentis:* Quibus ex locis utique clarum eſt, ſufficientem fuiſſe Elyriis cauſam, ſignandi & Capram & Apem, idque eò magis, ſi verum ſit, quod Harduinus conjicit, Elyrum in monte Carina ſitum fuiſſe. Conjectura ſanè futilis non eſt; Elyrum enim in Cretæ montibus ſitam Pauſanias expreſse ait, & Elyrii Numiſmate ſuô Apem expreſsêre, matrem mellis, quod in Monte Carina Plinio celebratur. Id video, inquit DULODORUS, ſed dabis veniam, ſi ad Apem Harduinum minus congruè mel citaſſe arbitrer, cùm tamen Apum ipſarum teſtimonia adducere potuiſſet. Quid enim? annon Plutarchus de Solertia Animalium earum meminit? Ὅμοια δὲ καὶ τὰ τῶν Κρητικῶν μελισσῶν. ἐκεῖναι μὲν γὰρ, ἀνεμῶδες τὶ μέλλουσαι κάμπτειν ἀκρωθήριον ἑρματίζουσιν ἑαυτὰς, ὑπὲρ τοῦ μὴ παραφέρεσθαι, μικροῖς λιθιδίοις. *Similia*, inquit, *ſunt, quæ APES CRETICÆ faciunt*; *Eæ enim ventoſum aliquod Promontorium prætervolaturæ, ne transverſæ abripiantur, lapillis exiguis ſe ſaburrant.* Diodorus ait, Apes, quod in Ida monte Jovem educaſſent, Dei beneficio aureo colore donatas eſſe. Apum in Ida monte Cretenſi meminit Ælianus L. XVII. c. 25. & Callimachus, Hymno I. Apum in promontorio Samonio Author Geoponicorum Lib. XV. cap. 7. quæ loca congeſſit Meurſius in Antiquitatibus Græcis verſatiſſimus, qui & in Plinio non *Carina*, ſed *Carma* legit, cui monti an Elyron impoſitam rectè conjecerit Harduinus, ex hactenus dictis facile apparebit. Quid enim? annon etiam in

 monte

monte Ida, aut alio quodam potuit jacere, cùm Apes non minus in his, quàm in Carma fuerint? Hæc ad Apem monenda habui. Quod de Capella ait, nihilo magis videtur quadrare.

Quidni? regeſſit ARCHÆOPHILUS; Nonne Pauſaniæ verba ſatis clara ſunt? Sunt, inquit DULODORUS; Sed nimis arctè Capella Numiſmatum ad eam videtur reſtringi, quæ Apollini miſſa eſt, cùm illa eôdem Authore lac præbere viſa ſit infantibus, Apollinis & Nymphæ Acacallidis filiis, Phylacidi & Philandro, in Numiſmatibus autem nullum omninò ejus facti appareat veſtigium. Potius ad Caprarum in Creta frequentiam reſpexero, de quâ Solinus *Ager*, inquit *Cretenſis ſylveſtrium CAPRARUM copioſus eſt.* Ariſtoteles & Ælianus aliique teſtantur, eas, ſi quando ſagittis percuſſæ fuerint, Dictamum comedere ſolere, eôque factô ſagittas excidere. An ergo Arbor, perrexit ARCHÆOPHILUS, quæ in Nummo viſitur, Dictamus eſt? Id non dixero, reſpondit DULODORUS; Dictamus enim non Arbor, ſed herba Dioſcoridi vocatur. Potius ad communem Caprarum naturam reſpicias; Arboribus enim infeſtum eſt animal, id quod jam ſuprà inter Gemmas ex Plinio vidimus. Recenti adhuc memoria rem teneo, inquit ARCHÆOPHILUS; quod autem ad cornua attinet, video quosdam quaſi globulos iis impoſitos. Benè mones, reſpondit DULODORUS, neque enim omninò otioſi ſunt, ſed omninò ætatem Capræ indicant. Perſuadet locus Plinii Lib. VIII. c. 50. *Non omnibus cornua*, inquit, de Capris locutus, *ſed quibus ſunt, in his & indicia annorum per incrementa NODORUM.* Hæc apprimè quadrant, inquit ARCHÆOPHILUS, nec aliud ſupereſt, amiciſſime DULODORE, quàm ut doceas, quid ſibi velint Literæ MI. quæ ab altero Numiſmatis latere viſuntur. Minoam interpretari poteris, Urbem Cretæ, reſpondit DULODORUS, licet ab altero latere jam Elyros legatur. Duarum enim Urbium nomina in eodem Nummo legi, Concordiamque indicari, Harduinus aſſerit. Si tamen res minus placeat, poteris Minoëm Cretenſium Regem in memoriam revocare, ſive primum ſive ſecundum. Ille ſanè memorari meretur ob Regnum conſtitutum, & divinam originem: Hic ob Potentiam, etiam in Inſulas extenſam. Quid ſi & Miletus locum ſibi vindicet? Non quidem Urbs, ſed Urbis Conditor. De eo videri poſſunt Pauſanias in Achaicis: Apollodorus L. III. Antonius Liberalis Metamorph. 30. & ex noſtris Ovidius Met. IX. ubi Minos:

Robore MILETUM Phœboque Parente ſuperbum
Pertimuit, credensque ſuis inſurgere Regnis,
Haud tamen eſt Patriis arcere Penatibus auſus.

Cretâ relictâ, Ortum verſus navigantibus, ipſo Phœnicum ſub litore, occurrunt

ARADII

ARadiorum hoc Numiſma eſſe, ex Inſcriptione patet. Imò, reſpondit ARCHÆOPHILUS, ſed Aradi nomine tres Inſulas fuiſſe, nec deſcendentia inde

ἐθνικὰ diverſitatem inducere, ex Stephano docemur. ΑΡΑΔΟΣ νῆσος Φοινίκης. Ἐστὶ δὲ ἑτέρα τῆς ἐρυθρᾶς. Τὸ ἐθνικὸν Ἀράδιος. Τρίτη Κρήτης. Τὸ ἐθνικὸν Ἀράδιος, Αραδία. *Arados*, inquit, *Inſula Phœniciæ. Eſt etiam alia Maris rubri. Gentile Aradius. Tertia Cretæ. Gentile Aradius, Aradia.* Hæc cùm ita ſint, quis dijudicet, ad quam harum Nummus hic pertineat? Addere poſſes & eam, reſpondit DULODORUS, quam cum Tyro in Sinu Perſico memorat Strabo. Sed de Phœnicica facilè demonſtrabitur. Apud Goltzium eſt Nummus, ejusdem planè cum propoſito fabricæ, niſi quod locô literarum ΒΝΡ Θ q c. in eo legatur ΕΥΡ. Λ. ΑΣ. ubi me judice litera Υ. pro q. poſita eſt, adeò ut numerus incidat cum eo, qui Vaillantio, de Syris Regibus, pag. 344. teſte, in Theſauro Regio Gallorum viſitur, inſcriptus ΑΡΑΔΙΩΝ ΑΣ Ε q p. id eſt Aradiorum Aſyli anno 195. qui cum Seleucidarum 265. V.C. 706. incidit. Quicquid ſit, ex appoſito Aſyli jure abundè conſtat, non aliam in his Nummis intelligendam, quàm Aradum Phœnicum, niſi & doceas eôdem jure etiam vel Cretenſem, vel Maris rubri, Sinuſve Perſici, Aradum fuiſſe honoratam.

Id difficulter potero, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, cum nihil tale apud Authores legam; ſed eſto! pertineat ad Aradum Phœniciæ hic Nummus, quid ſibi volunt adjectæ literæ ΒΝΡ. Θ q c. Numerales eſſe, reſpondit DULODORUS, credibile eſt, ſed apertè fateor, mihi nondum omninò rationem undique conſtare. Si dividas, uti in Nummo diviſæ ſunt, poteris duas Æras putare. Ita literas ΒΝΡ. ſecurè annum 152. interpretaberis, Literas autem Θ q c. annum 299. Sed hoc non ſufficit, indicandæ etiam ſunt Æræ, quibus anni hi reſpondeant. Duæ quidem in Nummis Aradiorum occurrunt: Seleucidarum, & Aſyli. Illa incepit anno V.C. 441. Hæc anno V.C. 511. De illa videri poteſt Per-Illuſt. SPANHEMIUS Differt. IX. de hac Cl. Vaillant de Reg. Syriæ, Nummis ſuprà citatis. Hæc cùm ita ſint, utique vides, ſi utramque in Nummo agnoſcere velis, priorem ΒΝΡ. ſive 152. de Æra Aſyli; poſteriorem autem de Æra Seleucidarum ſumi debere, quod illa junior fuerit. Sed nihil ages; hâc enim viâ non coincidunt, ſed differunt, idque annis 77. Annus Æræ Aſyli incepit anno Æræ Seleucidarum 70. cui ſi Æram Aſyli in Nummo ex hypotheſi expreſſam 152. addas, prodibunt anni Seleucidarum 222. & non 299. qualiter in Nummo legitur.

Mihi excepit ARCHÆOPHILUS, videtur litera q. non connumeranda; neque enim in ordine legitur, ſed inter utrumque ordinem interjicitur. Mihi contra videtur, reſpondit DULODORUS; Quod enim ſupra inferiorem ordinem poſita ſit, anguſtia ſpacii effecit, quæ tres literas uno ordine non recipiebat, unde una neceſſariò ſuperponenda fuit, & quæ commodius poſſet, quàm litera q? quòd ea vel caudâ ſuâ locum ſuum videretur demonſtratura; ſed eſto! Excludamus hanc Literam, tamen adhuc 13. anni intercedunt, cùm literæ Θ c. non 222. ſed 209. efficiant. Video rem non procedere, inſit ARCHÆOPHILUS, nec tamen aliundè ſuccurrit, quô dubium ſolvere poſſim. Neque mihi, reſpondit DULODORUS, niſi ſub Literis prioribus Æram Seleucidarum, ſub poſterioribus autem vetuſtiorem aliquam nobis incognitam arbitremur latitare. Id ſanè credere juvabit, donec certius quid appareat. Quod brevi futurum ſpero; Ut enim officio meo etiam aliunde ſatisfacerem, Per-Illuſt. SPANHEMIUM conſului, nec dubium eſt, quin pro ſumma, quâ ſtudia noſtra proſequitur, & humanitate & benevolentiâ, quædam notaturus ſit, unde plenior lux affulgere poſſit. Si interim ad mea reſpicias, Annus Seleucidarum ΒΝΡ. ſive 152. in Nummo expreſſus, incidit in principia Demetrii Soteris, quem Româ profugum, cùm Regnum repeteret, Tripo-

lim venisse, Zonaras memorat. Tripolim autem, præter Tyrum & Sidonem, etiam Aradum complexam, ex Stephano patet. Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, & jam mihi videor etiam reliqua didicisse; hâc enim viâ haud aspernenda Numismati lux exsurgit. Quid Victoria, aplustre prætendens, sinistrâque palmam præferens in Laurea, videatur aliud, si non Victorias advenienti Regi, non votis tantùm gratulatura, sed & viribus suis conciliatura? Sceptrum, quod à tergo Capitis Muliebris & turriti visitur, conjecturam sublevat; quid enim sub eo intelligas, si non potestatem Regiam, quam Urbis suæ genium Aradii credere potuére? Nosti DULODORE sub ejusmodi capitibus turritis, interdum & Regias uxores latere. Quid si etiam huc respiciendum sit? Ego, respondit DULODORUS, hæc nec dixero, nec negavero; quanquam quòd nulla omninò Demetrii hoc in Numismate mentio sit, libentius Urbis ipsius hîc non dominium tantùm, sed & vires & Victoriarum gloriam agnoscerem. Caput turritum Urbis munitiones indicat, quas per totam Insulam extendit: *Quantum patebat*, inquit Mela, *tota Oppidum fuit, frequens tamen, quia etiam super aliena tecta sedem ponere licebat.* Quid hoc est, subjecit ARCHÆOPHILUS, *super aliena tecta sedem ponere?* Si Goltzium audis, respondit DULODORUS, idem est, quod *in alieno solo.* Basin interpretationis suæ ex Strabone sumit, quô authore Aradii, licet partes Callinici sequerentur, tamen cum Antiocho convenére, ut ad se ex Regno ejus confugientibus, tutus esset locus, nec quicquam tradere cogerentur, nec etiam injussu Regis permitterent aliquem enavigare. Qua de causa illorum Urbs mirum in modum & hominum frequentiâ aucta fuit, & amplissimæ illis opes contigerunt. Confugiebant enim ad Aradios, tanquam ad tutissimum Asylum, non plebei modò, sed etiam, qui magnis sibi de rebus timebant, qui compositis mox negotiis, & Patriæ restituti, beneficii accepti memores, gratiam illis, ut par est, referebant. Hæc Goltzius opinionis suæ basin citat, sed vereor ut solidam. Aliud certè est, *super aliena tecta*, aliud *in alieno solo, sedes ponere.* Ego nihil dubitem locum accipere, prout sonat: Ut scilicet, si ædes altioris structuræ capaces essent, Dominus autem id facerè nollet, tunc alii id facere, sedemque suam super aliena tecta ponere possent. Ut hanc interpretationem præferam, facit, quod Strabo expressis verbis dicat: *Aradios ædes* πολυορόφους *multis fastigiis aptas, incoluisse,* id quod nec Goltzium fugit. Sed hæc ad Caput turritum sufficiant. Sceptrum quod a tergo imminet, admonere nos potest Regiæ dignitatis, quæ hac in Urbe antiquitùs floruit. Idem Strabo: *Olim Aradii*, inquit, *per se se Reges habebant, ut cæteræ Phœnicum Civitates.* Exemplum est apud Arrianum, ubi Gerostratus Aradiorum Rex classem suam cum Autophradate junxisse, filius autem ejus Straton Alexandro M. coronam auream imposuisse, omniumque deditionem memoratur fecisse; adeò ut nec authoritas, nec exempla conjecturæ desint. In aversa videmus Victoriam in Laurea, sinistrâ Palmam, dextrâ Acrostirium tenentem. Palma notissimum Victoriæ symbolum est. Laurea Victoriæ gloriam indicat, quæ Victoriæ circumfusa est, quocunque progrediatur. Acrostirium, sive aplustre, ad Victoriam Navalem rem deducit, sive obtentam sive obtinendam. Appositè! *Aradus* enim, Strabone teste, *ante jugum quoddam, & importuosum litus, inter suum Navale & Marathum, jacebat, distans à terra Stadiis XX. eratque saxum à Mari circumfusum, septem ferè Stadiorum ambitu, Navale* Caranus *vocabatur.* De studio navali, successibusque, non operosè disquirere necesse est. Unicum Strabonis testimonium rem ad oculum demonstrat. Προσέθεσαν inquit de Aradiis, τῇ εὐτυχίᾳ ταύτῃ καὶ πρόνοιαν καὶ φιλοπονίαν πρὸς τὴν θαλαττουργίαν. *Huic felicitati* (qua scil. bonam adversæ continentis par-

tis partem adepti erant) *& Providentiam addiderunt & STUDIUM REI NAVALIS.* Dum adhuc loquitur DULODORUS, Per-Illust. SPANHEMII Epistola advolavit. Ea resignata SUMMI VIRI de duplici Æra, in Aradiorum Nummo expressa, sententiam exhibuit, his verbis:

Singularis est ille Aradiorum Nummus, ob signatam in eo, ut vere observas, duplicem Æram, cujusmodi non occurrit in aliis, quos vidi aut vulgarunt eruditi Antiquarii, ac præ aliis Cl. Norisius, illius Urbis Nummis. Haud una equidem Syriæ ac Phœniciæ Urbium, in antiquis earum Nummis Epocha, neque ab uno capite arcessenda: quod post tradita subinde ea de re ab Eusebio in Chronico, aut Chronici Alexandrini Auctore, ac inde à Scaligero ad Eusebium, & in Canonibus Isagogicis, primus ex antiquis, nec obviis vulgo Nummis, olim idque tum speciminis tantùm loco, pluribus adserui ac illustravi. Adde, quod non duplex solum, sed triplex etiam Æra, quanquam non in iisdem, ut hoc loco, sed diversis unius Urbis Nummis, subinde occurrat: prout de duplici Antiochensium *in eorum Nummis Æra viderunt jam alii; triplicem vero in* Gazæorum *ac* Tyriorum *Nummis se observasse, & qua de re alibi sit acturus, monuit haud ita pridem in edita de ætate Commodi in ejus Nummis Epistola eruditissimus Toinardus. Idem in Notis ad Lactantium de Morte Persecut. duplicem* Amisenorum *in Ponto Æram; triplicem autem in addendis ad Criticam Baronianam p. 305. eruditissimus Pagi, ex eorundem Nummis eruunt; & quibus multa possem à nobis pridem ex eadem penu, eamque in rem studiose congesta superaddere, si id nunc ageretur. Factum hoc autem, seu petita hujus vel illius Urbis Æra, vel ab eadem condita aut restaurata; vel ab Autonomia aut Libertate & cum jure Asyli frequenter parta; vel à regnante tum Imperatore, in eumque studio quodam singulari. Idem* Arado *proinde contigisse, docet insignis ille hujus Electoralis Gazæ, quem cum aliis enarrandum suscepisti, Nummus, & quidem cum duplici Æra in eodem signata. Prior autem & recentior, quæ ibi occurrit,* BNP. *h. e. CLII. cum eadem illius Urbis Æra convenit, quæ non in adducto solum à te Cl. Vaillantii Nummo exstat, sed in alio etiam, & qui propius adhuc ad eam accedit, quemque Romæ olim vidi in Cimeliarchio Principis Augustini Chigii, inscripto* ΘΞΡ, *seu CLXIX. Caput autem illius Æræ, non ad Æram quidem Seleucidarum, sed ad aliam, LIII. circiter annis recentiorem, ac proinde temporibus Antiochi Dei, tertii inter Seleucidas Regis, ceu ad annum V.C. non 442. sed 494. aut 495. debet referri. Id enim liquet hodie ex aliis ejusdem Urbis Nummis, sub Domitiano, Trajano, aut M. Aurelio percussis, in quibus exstat itidem hujus Æræ mentio, nempe cum numeralibus notis* BMT. *CCCXLII, aut* ΔOT. *CCCLXXIV, aut* AKY. *CCCCXXI. quos in Gallorum Thesauris vidi olim ac adnotavi, nuper autem eam in rem protulit ac illustravit Cl. Norisius. Unde Autonomiam ac Libertatem sub illo Antiocho II. aut Ptolemæo Philadelpho, quod vere etiam idem Vir præstantissimus statuit, nacta videtur eadem* Aradus; *indeque, more iis Urbibus consueto, Æram suam auspicata. Quo referri etiam debet Nummus è Ligorianis Collectionibus à Cl. Holstenio ad Stephanum adductus, non ut ibi, cum nomine scilicet* ΗΛΕΗΘΕΡ, *sed obvia appellatione* ΕΛΕΥΘΕΡ. *seu* liberæ; *& similiter Goltzii Nummus à te adlatus, in quo* ΑΡΑΔΙΩΝ ΑΣ. Aradiorum Asyli *seu* Inviolabilis *sit mentio. Nisi ideo quod ad* Eleutheri *fluminis os, ut vel ex Strabone liquet lib. XVI. p. 752. esset sita eadem* Aradus, *inde ejusdem fluvii in priori illo Nummo, mentionem fieri quis putet, & quidem ad discrimen alterius cognominis in sinu Persico* Aradi. *De altera autem, eaque vetustiori Epocha, signata in hoc Electorali* Aradiorum *Nummo* ΘϘϽ. *CCXCIX. res magis anceps videri potest: quum ea, juxta prioris Æræ ibi adscriptæ numeros, XCIV. annis, Seleucidarum Æram antecedat, ac in annum incidat Urbis Conditæ CCCXLVIII,*

ac

ac ita in tempora Darii Nothi Perſarum Regis. Ut proinde quæ ratio aut origo fuerit illius Aradiorum *Epochæ, haud liceat hodie ſtatuere; quum nec alia in antiquis earum Phœniciæ Syriæve Urbium Nummis, quos magno numero verſare mihi in præclaris Cimeliarchiis licuit, aut vulgavit in præclaro opere Noriſius, hactenus occurrat, quæ eam vetuſtatem præferat.* Aradum *quidem Inſulam obtinuiſſe, ab eoque proinde denominatam,* Aradium, *unum è Chananis filiis, tradit Joſephus Origin. l. I. c. 7. apud quem* Ἀρουδαῖος *in editis juxta ac ſcriptis veteribus libris dicitur, cujusque Urbis, juxta Sidonem ac Tyrum, nobilisſimas Phœniciæ Urbes, ac ut præpollentes mentio fit apud Ezechielem. XXVII. 8. & 11. Eam autem etiam Alexandri M. temporibus, proprios adhuc habuiſſe Reges, ex Arriano bene jam monuiſti. Unde fieri potuit, ut ob inſigne aliquod, quo adfecti jam ante fuerant* Aradii *à Perſarum Regibus, quibus obnoxii erant reliqui eorum tractuum Reguli, & ſub quorum etiam Perſarum imperio, fuiſſe olim* Aradios *tradit Strabo pag. 753. hanc inde Æram, in duraturam ejus rei memoriam, iidem uſurparint; eamque etiam poſt alteram ab eorum Autonomia, Antiochi II. ac Philadelphi temporibus parta, deſumptam, haud antiquatam plane voluerint. Magnam utique adhuc fuiſſe ſub ſequentibus Seleucidis* Aradiorum *celebritatem, cum alia arguunt, tum quod Antiochus Cyziceni filius, idemque Euſebes dictus,* Aradi *diadema ſumpſiſſe dicatur à Joſepho Origin. lib. XIII. cap. 20. Sed hæc obiter, BEGERE Præſtantiſſime, dum aliis, quæ me nunc urgent, neque id ignoras, curis premor, quoque meam, quam flagitaſti, de inſigni hoc Nummo, ſententiam paucis ſignificarem.* Hactenus Per-Illuſt. SPANHEMIUS. Quibus lectis & ARCHÆOPHILUS & DULODORUS non mediocriter delectati, Nummum ſepoſuerunt; Et hic, poſt affuſam inquit, à tam Illuſtri Calamo, Aradiis lucem, noſtris ſcintillis opus non eſt. In Cyprum navigamus.

CYPRII
PROCONSULI EPRIO MARCELLO STATUAM POSUERE.

NUmiſma hoc inter Selecta vulgavit Seguinus, vigore Nummi alterius, cum Capite Titi, eôdem in reliquis typô, eâdemque prorſus Inſcriptione in averſa: Eum demonſtrans, qui Neronis & Veſpaſiani temporibus Eloquentiâ Thraſeam Petum evertit, & ſe contra Helvidium Priſcum defendit, id quod ex Tacito conſtat. De hoc dubium non eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam Seguinus inſcriptionem Nummi non fuerit aſſecutus. Id Harduinus aſſerit, reſpondit DULODORUS, cujus ſi placito aſſurgas, non tantùm Eprium Marcellum, Cyprum Proconſule rexiſſe agnoſces, quod Seguinus ait, ſed & Cyprios Eprio Marcello Proconſuli Statuam poſuiſſe; Ita enim legit: ΑΝΘΥΠΑΤΩ ΕΠΡΙΩ ΜΑΡΚΕΛΛΩ Γ ΚΥΠΡΙΟΙ ſubintellige ΑΝΕΘΗΚΕΝ. *Proconſuli Eprio Marcello tertium Cyprii poſuére.* Cæterùm nec de Senatûs effigie

effigie Seguinus ritè ſentit, Caput juvenile pronuncians, cùm tamen haud obſcura ſint provectioris ætatis indicia: nec de averſæ Statua, cui Haſtam tribuit, cùm tamen in noſtro Numiſmate Tridens ad oculum pateat.

Quid Tridens ad Venerem? inquit ARCHÆOPHILUS; Venerem enim hanc eſſe, ex pomo agnoſcimus, nec obſtat Figura Virilis, cùm Venerem in Cypro ſpecie Viri cultam, ex Heſychio & Macrobio conſtet. Si Venerem hanc ſtatuas, reſpondit DULODORUS, poteris ſub Tridente ad ejus ortum reſpicere, poteris ad ejus Dominium, tam in terra quàm etiam in mari efficax, uti ſupra inter Gemmas demonſtratum eſt; Sed mihi, ut verum fatear, Venus hoc in Nummo expreſſa non videtur. Obſtat habitus. Statua hæc imberbis eſt, Venerem autem in Cypro ſpecie Viri, ſed Viri barbati cultam, Heſychius tradit. Statua habitu virili induta eſt, at Venerem in Cypro, barbatam quidem corpore, ſed veſte muliebri, & cum ſceptro fuiſſe, Macrobius teſtatur. Et quid? an Veneris Statuam Eprio poſuerint Cyprii? Annon vel ipſius Eprii, vel certè Senatûs, quem adverſa prodit? & quid ſi ex utroque mixtam? ita ut Senatûs Statua Eprii Proconſulis effigiem prætulerit, Eprii autem effigies Senatûs Romani inſignibus fuerit adornata? Nonne eleganter hôc invento & invidiam Cyprii amoverint, & Eprii ſimul meritis aſſurrexerint? Eprii ſanè Eloquentia Senatûs Romani ſuô tempore quaſi anima & dignitas fuit, id quod inde colligas, quòd ejus ad orationem, & virtus opprimi, & ſcelus defendi potuit.

De capite adverſæ, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, res forſitan proceſſerit, de Statua autem averſæ, quî idem ſentiri poſſit, non video. Senatus togatus eſſe ſolet, at Statua thorace indura fulget, qualiter Imperatores ſolent. Si hoc arbitreris, reſpondit DULODORUS, poteris, ut in capite Deum Senatum, ita in Statua hâc aliquem Imperatorum, ſub quibus Eprius vixit, intelligere; Quanquam, quòd in Nummis Romanis eôdem ferè modô, vel Virtus, vel ipſa Roma veſtiri ſueverit, haud abs re fortaſſis etiam ad has reſpexeris. Quicquid ſit, utique ſub globo imperium Terræ, ſub Tridente autem imperium Maris contemplaberis, quod vel Imperator, vel Senatus, vel Roma ipſa, vel denique Romana Virtus obtinuerit. Ex Cypro properantes pauliſper adhuc moratur Cypri Urbs

MARIUM,

Cui enim præter hanc, rariſſimum hoc Numiſma tribuam? cùm non literæ initiales tantùm, ſed etiam ipſa Veneris effigies, Myrti ramulis hinc inde ornata, & Myrto coronata, ſuffragentur? Veneri Cyprum ſacram fuiſſe, nemo neſcit, & Marium Cypri Urbem fuiſſe, teſtatur Stephanus. ΜΑΡΙΟΝ Πόλις Κύπρου, inquit. Meminit & Plinius Lib. V. c. 31. Ex ejus ruderibus creviſſe Arſinoen, ex Stephano colligit Rev. Harduinus. Stephano ἡ μετονομασθεῖσα Ἀρσινόη dicitur, quod ſine Authore dictum arbitratur Pinedo, argumentô Plinii, cui Arſinoë & Marium diverſæ ſunt Urbes. Bochardus Lib. I. c. 3. Geogr. ſacr. Etymon ex Lingua Phœni-

cum

cum producit; Sed cum Urbs fuerit Græca, teste Scyllace, an ei assentiendum, dubitant Eruditi. Cæterùm observanda hîc genuina lectio, MARIUM & non *Murium*, prout veteres Plinii codices habuisse, ex Dalechampii Notis constat.

De Mario Urbe Cypri luculenter differis, interrupit ARCHÆOPHILUS; Sed aliud mihi in mentem venit. Non de Mario Urbe Numisma explicaverim, sed de Marione homine. Μαρίων in Numismatibus Rhodî exstat, & apud Pausaniam, ut ibi videbimus, est Mariων Alexandrinus, qui in Olympicis Oleam de lucta meruisse memoratur. Hunc ut Numisma percussisse credas, caput virile aversæ suadere poterit, ramis & ipsum non tantùm ornatum, sed & coronatum. Si consentias, utique rami non Myrti erunt, sed Oleæ, & Caput muliebre non Veneris, sed Uxoris Marionis. De Uxore Marionis, retorsit DULODORVS, apud Historicos nihil occurrit. Si quid occurreret, tamen asserto meo nihil derogaret: Folia ramorum & coronarum obstant, non longiuscula, qualia Oleæ solent; sed ad rotunditatem vergentia, qualiter Myrti. Inde certè indubiè colligas, non Marionis hîc adumbrari meritum, sed Marium Urbem Veneri devotam celebrari; Caput virile iisdem ramis & ornatum & coronatum, si non Deorum aliquem, ut Neptunum, aut Jovem referat, certè Marieum potero statuere, Urbis Marii, secundum Stephanum, conditorem; neque enim miraberis, ARCHÆOPHILE, Virum aliquem eodem in Nummo cum Venere signatum esse, cùm ex superioribus constet, Venerem barbatam in Cypro fuisse cultam, imò cùm & Veneris templum mulieribus interdictum, solisque viris apertum, Straboni memoretur. Succedunt

RHODII
AROSA DENOMINATI, SOLIQUE SACRATA INSULA.

RHodum à Rosis denominatam, subjecit ARCHÆOPHILUS, quibusdam credi, haud ignoro; Sed aliis res dubia est. Tu, si quid certi habes, haud gravaberis depromere. Quoniam ita jubes, respondit DULODORVS, quantum judicii in me est, haud invitus conferam. Duo sunt, quæ Rosam indubitatò videntur arguere. PRIMO in flore Numismatibus expresso, corticem, sive calicem videmus, Nodo cuidam, qui *capitulum* Botanicis dicitur, insistentem: SECUNDO videmus, calicem non tantùm in pinnulas, sive lacinias, aut alabastros, ut vocant, quibus folia floris emittuntur, dissilire, sed & pinnulas illas haud obscuris hinc inde fibris ornari, aut ut cum Theodoro Rayo loquar, barbatulas esse, utrumque qualiter in Rosis solet, neutiquam autem qualiter in aliis floribus: ut proinde non videam, quomodo vel Rosæ in Numismatibus Rhodiorum non sint agnoscendæ, vel opinioni neganda fides, quam inter alias Interpres Pindari sugge-

ſuggerit, his verbis: τινὲς δέ φασι κληθῆναι ὅυτω (τὴν πόλιν Ῥόδον) διὰ τὸ σπουδαῖα ἔχειν Ῥόδα. De Urbe Rhodo loquitur Author, at ego potius de Inſula id dixerim. Rhodum Inſulam enim hoc nomine jam Homerus memorat Il. II. ℣. 667. at Rhodum Urbem exſtructam demum fuiſſe poſt Piræeum Athenienſium portum, id eſt, ætate Themiſtoclis, Euſtathius ſcribit ad dictum Homeri locum, id quod procul dubio ex Strabone hauſit, qui Lib. XIV. iisdem ferè verbis Urbem circa tempora rerum Peloponneſiacarum ab eodem Architecto conditam aſſerit, à quo & Piræeus factus fuerat. His ſuppoſitis utique conſtat, non Urbem, ſed Inſulam à Roſis etymon habere: indeque facilis conjectura eſt, Rhodum Urbem deinceps non aliundè, quàm ab Inſula nomen petiiſſe.

ARCHÆOPHILUS, quanquam ſuperiora non omninò improbaret, attamen Inſulam, inquit, à Rhodo, Amphitrites & Solis filia, ut Aſclepiadi: vel Neptuni & Veneris, ut Herophilo: vel Neptuni & Haliæ, Sororis Telchinum, ut Diodoro Siculo placet, cum Nonnio hactenus appellatam credidi, videbaturq; opinionem ſtabilire Solis in Numiſmatibus effigies, ſive Rhodus illius filia fuerit, ſive amaſia. Rhodus Nympha, reſpondit DULODORUS, mihi merum figmentum videtur, nec aliud ſub ea latere arbitrer, quàm ipſam Inſulam. Eam Sol ideò vel produxiſſe vel imprægnâſſe fingitur, quia præcipuâ eam benevolentiâ amplecti videtur. Si Solino fides, *nulla ibi tam nubila dies eſt, in qua Sol non oriatur:* Et non abs re Horatio Lib. I. Od. 7. & Martiali Lib. IV. 55. *Clara:* & Lucano Lib. VIII. & V. *clara Sole*, & *Phœbeia* vocatur. Lucianus in Amoribus de Rhodo loquens: Ἐστὶ γὰρ ὄντως ἡ πόλις ἡλίου πρέπον ἔχουσα τῷ θεῷ τὸ κάλλος. *Eſt re ipſa Civitas hæc Solis, convenientem huic Deo pulchritudinem præ ſe ferens.* Et Euſtathius Odyſſ. ζ. memorat templum Solis Rhodi, quod ἁλίαιον dicebatur. Mirum in tantâ Solis luce, tam denſas regnaſſe fabularum tenebras, ut & ipſi Rhodii non tantùm Solis Coloſſum, qui inter mundi miracula locum meruit, ædificaverint, ſed & Solis ſe progeniem ambitiosè jactaverint!

DULODORUS, ad alia tranſiturus erat, ſed ARCHÆOPHILUS, quid quæſo nomen ANTΑΙΩΝ, quod priore in Numiſmate legitur, neque enim ex hiſtoria quicquam lucis affulget. De Antæone, reſpondit DULODORVS, nec mihi innotuit. Marionis, ut ſupra vidimus mentio eſt apud Pauſaniam, ſed cùm is Alexandrinus fuerit, quid huc faciat, non video. Tantisne Marium ſpatiis, inquit ARCHÆOPHILUS, Rhodus ab Alexandria diſtabat, ut Alexandrinus quidam apud Rhodios non potuerit in honore fuiſſe? Id non dixero, reſpondit DULODORVS, certum enim eſt, etiam Ægyptiorum Deos Rhodi cultos fuiſſe, id quod ad Ærea videbimus. De Antæone autem & Marione apertô teſtimoniô deſtituimur, ideoque ſufficere arbitror, Magiſtratuum hæc nomina credere, eorumque authoritate Numiſmata percuſſa ſtatuere. Sed latior de his diſſerendi campus ad ſequentia dabitur.

NUMISMATA
RHODIORUM
NEPTUNUS, MINERVA, MERCURIUS, APOLLO
Uva Hipponia, ſive Vinum Rhodium,
Ollulæ ſive Pocula Rhodiaca,

Se nobis offerunt: ut taceam nomina Roſis ſuperpoſita, ΑΡΙΣΤΗΔΑΣ, ΣΤΡΑΤΩΝ, ΔΑΜΑΣ, ΑΝΑΞΙΔΟΤΟΣ, ΑΕΤΙΩΝ, ΔΕΞΙΚΡΑΤΗΣ, ΑΡΤΕΜΩΝ, ΜΑΗΣ. quorum pleraque uti mihi incognita ſunt, ita præſtare arbitror de iis ſilentium, quam incertam verboſitatem.

Dexicratem, inquit ARCHÆOPHILVS, Athenienſem Comicum Te ex Athenæo citâſſe memini. Imò, ſubjecit DULODORUS, etiam Artemones attuli, unum Hiſtoricum patriâ Pergamenum: Alium Clazomenium Teſtudinis & Arietis inventorem: Tertium Pictorem, cujus opera Plinius recenſet; Sed quid hi ad Rhodum? Poſſem idem etiam de Stratone aſſerere, quod ſuprà de Marione attuliſti; Etiam hic enim Alexandrinus fuit, Victoriamque, Pauſania teſte, in Olympicis obtinuit: Fuit & Ægienſis Athleta, cujus Victoriam & porticum idem author celebrat: Fuit & Statuarius, eôdem memorante: Fuit & Tyrannus Amiſenorum, Strabone teſte: & filius Regis Aradiorum, qui Alexandro

xandro ſe tradidit. Sed propius ad propoſitum accedunt Damas & Ariſtaidas; Damas enim Eudemi Rhodii viam ſcripſiſſe memoratur, eoque honorem Numiſmatis meruiſſe quidni credatur? Ariſteas Rhodius fuit, authoribus Nicolao Myrepto de Antid. cap. IX. & Erotiano in Lexico Hippocrateo. Verum enim verò credibile eſt Nomina Rhodiorum Numiſmatibus inſcripta, non illuſtrium, ſed vel Regum, vel certè Prytanum eſſe. Reges memorantur Tlepolemus, Diod. Sic. & Pauſaniæ: Memnon, Frontino Strat. Lib. II. c. 5. Sect. 18. Damagetus Rex Jalyſi (ubi & Numiſmata percuſſa Ιαλύσια dicta Heſychius author eſt) Pauſaniæ in Meſſen. De Prytanibus eſt Plutarchi teſtimonium, ὅιον Στρατηγίας Ἀθήνησι, καὶ Πρυτανεῖας ἐν Ῥόδῳ, καὶ βοιοταρχίας παρ᾽ ἡμῖν. Ita Alexandrum Prytanin creatum, apud Appianum de bello Civ. Lib. IV. legimus: Apud Polybium in excerptis Legat, cap. 64. memoratur Hegeſilochus Prytanis Vir inter ſpectatiſſimos: Et cap. 67. Stratocles Prytanis, quæ omnia cum pluribus aliis congeſſit Meurſius de Antiquitatibus Græciæ optimè meritus: Adeò ut vix videatur dubium, quin Prytanes ſub his nominibus lateant. Idque eò magis, quò apertius in Numiſmatibus ſub imperatoribus cuſis, Prytanis dignitas adjicitur. Morellus & Harduinus ea de re videri poſſunt, Ille in Specimine, Hic in Geographia ſub Rhodo. Ad Deos tranſeo, quorum inſignia his in Nummis viſuntur. Delphinus Neptunum concernit. Caſſis Minervam deſignat. Caduceus Mercurium innuit. Uva Bacchum in Memoriam vocat. Lyra Apollinem memorat.

Uvam, inquit ARCHÆOPHILUS, utique in Spicilegio Tuo de Hipponia & vino Rhodio explicaſti, quorum illa Athenæo, hoc Plinio, Athenæo, aliisque memoratur, & addi poteſt etiam *Aulites*, quod & ipſum vini Rhodii genus Athenæus memorat. Vinum, reſpondit DULODORUS, non obſtat, imò potius evincit, etiam Bacchi rationem haberi poſſe. Bacchus enim βοτρυφόρος *uvas ferens* Orpheo vocatur, & Rhodios conſtat, non tantùm ubertate & præſtantiâ vini excelluiſſe, ſed etiam vini datorem Bacchum coluiſſe. Heſychius Θυωνίδας, ὁ Διόνυσος παρὰ Ῥοδίοις, *Thyonidas*, inquit, *Bacchus apud Rhodios:* Et Strabo de Rhodo: Πολλοῖς ἀναθήμασιν ἐκοσμήθη, ἃ κεῖται τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τῷ Διονυσίῳ καὶ Γυμνασίῳ; *Donariis multis exornata eſt, quæ pleraque ſunt collocata in templo BACCHI & Gymnaſio.* Meminit & Lucianus in Amoribus, & Conſtantinus Porphyrogeneta Lib. I. c. 14. quæ loca ſtudio brevitatis prætereo, non minus ac Dionyſia, feſtum apud Rhodios agitari ſolitum, cujus meminit Diodorus Siculus Lib. XX. Sed ex ordine incendendum. Rami ſub Roſa primi Numiſmatis Lauri videntur, coinciduntque cum Cithara ejus, quod Αρτέμων inſcriptum eſt. Utrôque ſcilicet Apollinis honor celebratur, qui duplici cognomine, *Telchinii* ſcilicet & *Erythibii*, apud Rhodios colebatur: Illius Diodorus meminit, aitque à Telchinibus apud Lindios dedicatum: Hujus Strabo Lib. XIII. Ῥόδιοι Ερυθιβίου Απόλλωνος ἔχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ἱερόν. *Rhodii in ſua Regione habent Erythibii Apollinis templum.*

De Apolline, inquit ARCHÆOPHILUS, facilè crediderim, cùm is cum Sole vulgò idem credatur, ſed de Neptuno an aſſentiar, neſcio; Piſcis enim ſecundi Numiſmatis potiùs ad amorem Piſcium videtur referri debere, de quo Ælianus Lib. I. cap. 28. ἐν Ῥόδῳ φασὶ, τὸν μὲν ἐις τοὺς ἰχθῦς ὁρῶντα καὶ θαυμάζοντα αὐτοὺς, καὶ ὄντα τῶν ἄλλων ὀψοφαγίστατον, ἀλλὰ τοῦτον γε ὡς ἐλευθέριον ὑπὸ τῶν δημοτῶν ἐπαινεῖσθαι, τὸν γε μὲν ὠ τὰ κρέα ἀπονεύοντα ὡς φορτικὸν καὶ γάστριν διαβάλλουσι Ῥόδιοι. *In Rhodo, ajunt, ſi quis Piſces intueatur, eorumque admiratione ducatur, ſitque ſupra omnes alios Piſcium amans, eum populares quaſi liberalem commendant, quibus verò magis arridet carnium eſus, ii agreſtes & ventres calumniæ causâ apud Rhodios audiunt.* Quid ad hæc reſpondes, DULODORE? Id quod

Numi-

Numisma suppeditat, inquit ille. Non tantùm Piscis in eo occurrit, sed in specie Delphinus, qui Neptuno sacer est. Indè certè, licet amorem Piscium apud Rhodios non excludam, tamen indubiè sequitur, potiore me jure ad Neptunum respicere, nisi simul & Insulæ situm, potentiamque navalem recorderis, quorum ille per se patet, hæc autem non tantùm ex historia Romana discitur, in bellis contra Philippum Macedonem, & Hannibalem sub Antiocho; sed etiam ex Strabone, qui Rhodios Θαλαττοκρατοῦντας *Maris imperium tenentes* appellat, additque, *jam ante Olympiorum institutionem permultis annis procul à Patria eos classem eduxisse, hominumque servandorum causâ usque ad Hispaniam navigasse.* De Neptuno duplex ratio esse potest: Vel origo nominis, vel Dei cultus. Rhodum à Rhodo Neptuni filia quibusdam denominari, jam suprà ex Herophilo & Diodoro ipse notasti. De cultu testatur Neptunus Asphalius, cui Templum Rhodios inter Theram & Therasiam, ubi flamma eruperat, insulamque XII. stadiorum ambitu effecerat, posuisse Strabo memorat: Testatur templum à Cadmo in ipsa Rhodo ædificatum, de quo videri potest Diodorus Lib. V. pag. 227.

Sed quid Cassis, quæ in nummo tertio visitur? infit ARCHÆOPHILUS. Minervæ indicium est, inquit DULODORUS, & commodè succurrit fabula non de Minerva tantùm, sed & de Jove, cujus infra memoria subibit, testatura. Pindarus ejus Author est. *Jovem*, canit, *cùm Minervam pareret, aureis imbribus Rhodum irrigâsse: Solem autem, quòd in fatis esset, Deam eorum in civitate sedem figere, qui primi ei sacrificassent, Rhodiis præcepisse, ut aram primi conderent. Paruisse Rhodios præcepto, sed in arcem properantes ignem oblitos, & ita ab Atheniensibus quidem victos esse, à Minerva autem omnem artem accepisse.* Hæc Pindarus Ol. Od. VII. Diodorus Siculus & ipse rei memor, addit: *Danaum cum Lindum appulisset ex Ægypto, exstructô Minervæ templô, Statuam Deæ ingentem dicasse.* Et paulò post; *Cadmum Minervam Lindiam muneribus ornâsse.* Minervæ Lindiæ meminit & Strabo Lib. XIV. Meminit & Herodotus Lib. II. & Plinius Lib. XIX. ubi etiam Amasin Minervæ, quæ Lindi est, simulacra duo lapidea, & Thoracem lineum, cujus filia singula trecentis sexaginta quinque filis constiterint, donasse referunt.

ARCHÆOPHILUS, his attentè consideratis, de Minerva, inquit, dubium non est. Dubium non est, Minervam Galeâ exornari solere: Pro Minerva autem Galeam positam, nescio an alibi ostendere possis. Quidni? respondit DULODORUS. Nonne Tibi in mentem venit mos Romanus, qui cum Diis Sellas poneret, Jovis sellam Fulmine, sellam Minervæ Galeâ onerârunt? Numismata Domitiani rem in aprico ponunt; Si tamen in Minerva subsistere Tibi grave est, poteris ad Cares respicere, quos Rhodum ejectis Phœnicibus incoluisse, Conon tradit. Quicquid agas, mihi ratio constabit; Cares enim Galeis cristas addidisse, jam suprà ad Numisma Hecatomni monui.

Vasculum, quod in Numismate AETIΩN inscripto visitur, jam in Fasciculis meis dixi, ollulam ex eorum genere videri, quas *Rhodiacas* dictas, & ex Myrrha, odorati junci flore, croco, balsamo, cinnamomo simul coctis fieri, ebrietatemq; & Venerem arcere & exstinguere, ex Aristotele Athenæus docet. Locum illic potuli. Hîc quod de ebrietate dicit, confirmare observo Dionis Chrysostomi effatum, Oratione altera ad Alexandrinos, ubi Rhodios Ἐυωχίαν, ού παροινίαν affectâsse scribit: Unde & Athenæus ollulas ejusmodi voluptatis causâ in convivia inferri ait, quòd calefactô vinô, ut bibentes minus inebrientur, faciant. De Ollula Rhodiaca, regessit ARCHÆOPHILVS, res speciosa est. Dubitari tamen potest, annon poculum sit. Ροδιακὸν enim ποτηρίου καὶ ἐκπώματος εἶδος apud Hesychium legitur. Addere potes & *Bombylium*, ait DULODORUS, apud Casau-

Casaubonum in fragmento Athenæi, apud quem etiam Ῥόδιας habetur. Ego quodvis facilè credidero, modò de forma certi quid adferre possis. Id donec fiat, uterque nostrûm suâ opinione fruatur. Ad alia pergendum arbitror. Utique adhuc de Caduceo dicendum, reposuit ARCHÆOPHILUS. Id scio, respondit DULODORUS, sed exstat is etiam in sequentibus, in quibus præter hactenus dicta, se considerandos objiciunt

RHODIORUM
JUPITER ATABYRIUS, MERCURIUS ΕΠΙΠΟΛΙΑΙΟΣ ET TERRA SERPENTIFERA.

Mercurium, cujus insigne caduceus est, cognomento Ἐπιπολιαῖον in Rhodo cultum, Hesychii testimoniô constat. Ἐπιπολιαῖος, inquit, Ἑρμῆς ἐν Ῥόδῳ ὡς Γόργων ἱστορεῖ, *Epipoliæus Mercurius Rhodi, ut refert Gorgon.* De Serpentibus est Diodori locus. Τῆς Ῥοδίας γῆς ἀνείσης ὄφεις ὑπερμεγέθεις, συνέβη πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων ὑπὸ τῶν ὄφεων διαφθαρῆναι. *Cùm terra Rhodiorum,* inquit, *ingentes SERPENTES produceret, accidit, ut incolarum plurimi ab iis interficerentur.* Ita & Hyginus Poët. Astr. de Ophiucho: *Polyzetus Rhodius,* inquit, *hunc Phorbanta nomine demonstrat, qui Rhodiis auxilio maximè fuisse demonstratur. Nam cum eorum Insulam SERPENTIUM multitudo occupatam Cives OPHIUSAM appellâssent, & in ea multitudine ferarum, Draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset, dicitur Phorbas Triopæ filius eò tempestate delatus, omnes feras & eum Draconem interfecisse.* Ex hoc loco non tantùm de Serpentibus discimus, sed etiam Rhodum ab iisdem nomen *Ophiusam* habuisse. Nomen hoc non obtinuisse, adjecit ARCHÆOPHILUS, nihil mirum, cùm ex eodem constet, Phœnicium Phorbanta Insulam à Serpentibus purgasse. At non desiisse Dracones, respondit DULODORUS, documento esse potest is, quem hac ipsa in Insula Anno 1345. Deodatus de Gozon mirâ dexteritate interfecit. Monstrum horrendum, ingens, & formidabile visu, cujus Cel. Kirchero teste, qui in mundo subterraneo Lib. VIII. Sect. IV. integram historiam exhibet, Corpus magni equi aut bovis crassitiem habebat: Collum longum & asperum in serpentis caput desinebat: Auribus constabat ad similitudinem muli sat prælongis: Os horrendo rictu, acutissimis dentibus instruebatur: Oculos prægrandes habebat, præfulgidos & veluti ignem spirantes: Quaternis pedibus acutissimis in morem Ursi ungvibus instructis incedebat: Quoad caudam & reliqua membra crocodilo prorsus simile: Totum corpus durissima squamarum intricatim dispositarum incrustaturâ armatum muniebatur: Duabus alis cartilagineis lateribus protensis instruebatur. Sic fuit etiam post Phorbanta Draconum in Rhodo proventus! Fuisse & Phorbanti similem qui tolleret, id & Insulæ fuit saluti, & Nobilissimo Militum Rhodiensium Ordini Gloriæ!

De

De Jove dicendum, inquit ARCHÆOPHILUS. Ejus Aquilam video, cùm tamen Aquilas in Rhodo non fuisse, suprà docueris. Non fuére, nisi à Jove missi, respondit DULODORUS. Talis certè Tiberio, in Rhodo agenti, Imperii omen fuit, uti ex Suetonio c.14. & Anthol. L.I. c. 60. docemur. Jovem scil. cujus armiger Aquila fuit, in Rhodo cultum, ex Hesychio constat; Ἔνδενδρος, inquit, παρὰ Ῥοδιοις ζεύς. Et alibi: Ἐριδήμιος ζεὺς ἐν Ῥόδῳ; & tandem Παιὰν, ζεὺς τιμᾶται ἐν Ῥόδῳ. Quibus ex verbis triplex in Rhodo Jovis Epitheton elucescit, *Endendri*, *Eridemii*, & *Pæanis*. Non hæc, inquit ARCHÆOPHILVS, sed *Atabyrii* Te memorâsse memini. Id celeberrimum fuit, respondit DULODORVS, ab Atabyro Rhodi monte deductum, ubi Jovis fanum fuit. Audiatur Strabo Lib. XIV. ubi de Rhodo agit. Εἰδ᾽ ὁ Ατάβυρις τῶν ἐνταῦθα ὑψηλότατον, ἐν ᾧ Ἱερὸν Διὸς Αταβυρίου. *Inde Atabyris*, inquit, *mons istorum sanè locorum altissimus, & in eo templum JOVIS ATABYRII.* Diodorus Siculus L.V. ἐπὶ δ᾽ ὄρους Αταβύρου, Διὸς Ἱερὸν Ἱδρύσατο τοῦ προσαγορευμένου Αταβυρίου. *In monte Atabyrio JOVIS templum exstructum est, cognomine ATABYRII.* Et Stephanus Ατάβυρος ὄρος Ῥόδου ἐξ οὗ καὶ Αταβύριος ζεύς. *Atabyron mons Rhodi, à quo & ATABYRIUS JUPITER.* Ut taceam Pindarum, qui in Oda VII. Olymp. Diagoræ Rhodio sacra, ita Jovem alloquitur:

Ὦ Ζεῦ πάτερ νώτοισιν Αταβυρίου μεδέων.	*O Jupiter pater, dorsis Atabyrii dominans.*

Illud hîc præteriri non debet, quod Pindari Scholiastes nos docet, & totidem verbis Demetrius Triclinius ad eundem locum, & Tzetzes Chil. IV. c. 138. fuisse scil. in hoc Jovis templo æreas Vaccas, quæ, imminente aliquo malo, credebantur mugire. Fabula id fuerit nec ne, similiter unde opinio orta sit, nunc non attinet dicere. De Jove constat, subjecit ARCHÆOPHILVS, at sequentibus ex Numismatibus etiam

SERAPIS
RHODIIS CULTUS

Videtur. De Serapide, respondit DULODORUS, Isis testari poterit, cujus fanum Rhodi fuisse, apud Appianum legimus: Testari poterit Sol ipse, cum Sole enim eundem fuisse creditum, inter Gemmas dictum est. Taceo Rhodiorum potentiam, quâ Pharum Insulam ante ipsam Alexandriam, usque ad Cleopatræ tempora vectigalem habuit, uti Ammianus Marcellinus author est: Taceo Rhodiorum humanitatem, quæ Aristide in Rhodiaca memorante, inter alios portus, etiam habuerunt, quibus ex Ægypto, Cypro & Phœnice advenas exciperent; Ex quibus utique constat, Serapidem, cujus cultus alioquin per totam Græciam dispersus fuit, in Numismatibus Rhodiorum adeò mirandum non esse. In Mare Ægæum ascendimus, juxta Cariam occurrunt

COI

C O I
AESCULAPIUM, DIANAM ET HERCULEM ADORANTES.

DE Æſculapio res nota eſt, inquit ARCHÆOPHILUS. Tantâ veneratione hunc Deum Coos proſecutos eſſe, ut & delubrum ejus antiquitùs Aſylum conſtituerint, ex Tacito demonſtrat Nonnius, & clarisſimè id video in Numiſmate primo, in quo hinc Æſculapius, illinc Æſculapii inſigne Serpens, bacillo circumvolutus, ΚΩΙΩΝ ΚΛΕΟΣ *Coorum Gloria* inſcribitur. Ita olim arbitrabar, excepit DULODORUS; Nunc autem, Nummum penitius contemplatus, non ΚΛΕΟΣ, ſed ΚΛΕΩΝ legendum deprehendo, id quod nomen alicujus Ἄρχοντος credideris, non minus ac in Numiſmate tertio ΑΡΙΣΤΑΙΣ, & in quarto ΣΥΚΙΠΠΟΥ, pluribusque aliis apud Goltzium alia. ΚΛΕΩΝ nomen Græcum eſſe, ex Nummis Sardianorum conſtat, & Archontes hanc Inſulam habuiſſe, ex ſequenti Inſcriptione apud Sponium patet:

Α ΒΟΥΛΑ ΚΑΙ ΔΑΜΟΣ
ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΣ
ΚΩΙΩΝ ΠΟΛΕΩΣ ΤΕΙ-
ΜΑΣΕΝ ΚΑΤΑ ΤΩ ΠΟ-
ΛΕΙ ΕΙΩΘΕΝΤΑ ΑΡΧΟΝ-
ΤΟΣ ΜΑΡΚΟΥ. ΑΥΡ. ΑΡΙΣΤΙΩΝΟΣ.
&c.

Ad Æſculapium, perrexit ARCHÆOPHILUS, Hippocrates Cous in memoriam venit, quem ab Æſculapio genus memorâſti traxiſſe. Sed quis rei Author? aut unde aſſertum firmaveris? Ex Stephano, inquit DULODORUS: Ἦν δὲ Ἱπποκράτης τῶν καλουμένων Νεβριδῶν. Νεβρὸς γὰρ ἐγένετο ὁ διασημότατος τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ᾧ καὶ ἡ Πυθία ἐμαρτύρησεν; οὗ Γνωσίδικος. Γνωσιδίκου Ἱπποκράτης καὶ Αἴνειος καὶ Ποδαλύριος. Ἱπποκράτης, Ἡρακλείδης. Οὗ Ἱπποκράτης ὁ ἐπιφανέστατος, ὁ καὶ θαυμασίας συντάξεις καταλελοιπώς. *Erat Hippocrates ex eorum genere, qui Nebridæ vocabantur; Nebris enim fuit Aſclepiadum celeberrimus, cui etiam Pythia teſtata eſt. Cujus filius Gnoſidicus, Gnoſidici Hippocrates, & Æneus, & Podalirius. Hippocratis filius fuit Heraclides, Heraclidis filius fuit Illuſtriſſimus Hippocrates, qui*

 admi-

admirabiles reliquit compositiones. Sed hæc ad Æsculapium. In Numismate tertio & quarto memoria Herculis prostat. Herculem Eurypilo interfecto Coum occupâsse, ex Apollodoro docemur. Ab Hercule Coos se oriundos jactâsse, ex Oratione Thessali, Hippii filii, ad Athenienses probat Nonnius. Coos Herculem Alexin coluisse, ex Aristide liquet. Κῷοι καὶ Ἄλεξιν τὸν Ηρακλέα νομίζουσι, καὶ αὐτοῖς ἕστηκεν Ηρακλῆς ἐκ θεοπροπίου ἐπηρμένοις τῷ Νώτῳ τό ῥόπαλον ὡς Κύριος ὢν, καὶ τὸν ὀυρανὸν ὡς συμμετρίας ἄγειν. *Coi Herculem Alexin vocant, & iisdem etiam Herculis statua ex oraculo stat erecta, Clavam super humeros ut Domini, & Cælum ut Symmetriæ præfecti, ferentis.* Clava, inquit ARCHÆOPHILUS, etiam in his Nummis visitur, non humeris imposita, sed infra Cancrum, idque, Te quidem authore ideò, quòd Hercules, cùm contra Hydram Lernæam depugnaret, Cancrum ex palude pedem ejus mordicùs arripientem, Hygino teste, interfecerit; Quid autem, si Harduini sententiam præferam, qui Cancrum in Insula rum Nummis frequentem arbitratur? Id si præferas, respondit DULODORUS, poterit ut sub Cancro maritimus situs, ita sub Clava dominium latere, idque ad mentem Coorum, in allegato ex Aristide Herculis simulacro

Sed an Coos, inquit ARCHÆOPHILUS, Insula tàm exigua, maris imperium obtinuerit? Si non Coi ipsi, respondit DULODORUS, tamen Macedones, ut reliquarum Insularum, ita & Coorum Domini id obtinuére. Certè ut ad Macedones hæc Numismata respicere arbitreris, non caput imberbe tantùm, quod vel Alexandri vel Cassandri esse Nonnius arbitratur, sed & parallelogrammum indicare potest, quod ut diximus ad Numisma Archelai, Macedoniæ symbolum fuit: Adeò ut eleganter Coorum Insulam Dominio Macedonum subjectam sub Cancro parallelogrammo incluso hîc agnoscas. Sed hæc utcunque placuerint, mihi perinde erit. Secundum Numisma obscuritate non exiguâ laborat; neque enim de Dianæ cultu, neque de Aprorum in hac Insula venatione testimonia prostant, eaque causa est, cur Nonnius similia, quæ Goltzius exhibet, sponte præterierit. At non Cervos tantùm, inquit ARCHÆOPHILUS, sed & Apros Dianæ prædas esse, ex Callimacho constat, quô canente Juno ridere dicitur,

> Ταῦρος ὅτ' ἐκ δίφροιο (Αρτεμίδος) μάλα μέγαν, ἢ ὅτε χλούνην
> Κάπρον ὀπισθιδίοιο φέροι (Ηρακλῆς) ποδὸς ἀσπείροντα.
>
> *Taurum si quando è curru* (Dianæ) *prægrandem, aut quando Aprum*
> *Sylvestrem proferat,* (Hercules) *posteriore pede palpitantem.*

De Diana Apros venante dubium non est, respondit DULODORUS, at de Diana apud Coos culta, nescio quis testetur. Demoxenus apud Athenæum, inquit ARCHÆOPHILUS, Coon Insulam Deorum patriam facit.

> Νεανίας τὶς ἐσφαίριζεν ὢν ἐτῶν
> Ἴσως ἑπταλάνδεκα
> Κῷος; Θεοὺς γὰρ φαίνεθ' ἡ Νῆσος φέρειν.
>
> *Juvenis quispiam ludebat pila annorum*
> *Fortè septendecim*
> *Cous: Videtur ferre Deos hæc Insula.*

Si Deos tulit hæc Insula, quidni & Dianam? Subrisit DULODORUS, & non de Cœlestibus, inquit, sed de terrestribus Diis, Viris fortibus scil. Poëtam intelligendum, jam dudum Casaubonus monuit. Ad Dianam tutius Venationes adduxerim, quas in Coo Insula frequentes fuisse, si non ex Authoribus, tamen ex altera Inscriptione adstruxerim, quam & ipsam in Coo exstantem Cel. Sponius ex J. Gallandii schedis protulit:

ΦΑΜΙ-

ΦΑΜΙΛΙΑ ΜΟΝΟ-
ΜΑΧΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟ-
ΜΝΗΜΑ ΚΥΝΗΓΕ-
ΣΙΩΝ. &c.

*Familia Mono-
machorum & monu-
mentum Cynege-
ſiorum.* &c.

Quid hoc ad Venationes? inquit ARCHÆOPHILUS. Multum, inquit DULODORUS. ΚΥΝΗΓΗΣΙΟΙ, enim ἀπὸ τοῦ Κυνηγεῖν à *Venando* videntur dicti, nec alii fuiſſe, quàm *Venatores*, uti Μονόμαχοι *pugiles*. Succedit

CHIUS
HOMERI DOMICILIO SUPERBA.

Homerus hoc in Numiſmate ſedet. Columnæ inſiſtentem Delphis fuiſſe, memorat Pauſanias in Phocicis. Sedet & Iliada relegit, planè contra ſe ipſum, quando in Hymno Apollinis canit:

Τυφλὸς ἀνὴρ, οἰκεῖ δὲ χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ.
Cœcus Vir, habitat autem Chium ſaxoſam.

De Cœcitate, excepit ARCHÆOPHILUS, conſtat vel Paterculo judice, cœcum non eſſe genitum, ſed vel oculorum morbo debilitatum, à quo, operâ Mentoris Ithacenſis, reſtitutus fuerit, vel fabulam ex nomine ortam. Ita & illud ceſſerim, Homerum in Chio habitâſſe; Chio autem oriundum, neſcio an firma ratione evincere poſſis. Homeridas diu poſt Homerum in Chio floruiſſe, debilis ratio eſt, cùm ne ipſum quidem Patriæ ſuæ certum fuiſſe, ex reſponſo Oraculi pateat, quod de ea quærenti datum, apud Pauſaniam legimus. Septem Urbes, inquit DULODORUS,

Smyrna, Rhodos, Colophon, Salamin, Chios, Argos, Athenæ.

De Homeri Nativitate certârunt. Inter eas tamen, in vindicanda eâ gloriâ, non exigua fuit Chiorum ambitio. Id non tantùm ex allatis patet, ſed etiam ex Theocrito, cui Idyll. XXII. circa fin. Χῖος ἀοιδὸς, *Chius Vates* audit. Id fateor, inquit ARCHÆOPHILUS, nam juxta in mentem venit Cœlius Rhodiginus, qui non tantùm Chios Homerum ſignâſſe, ſed & ipſo Homeri nomine Numiſma inſigniviſſe, ex Strabone obſervat. Ex Strabone? ſubjecit DULODORUS; atqui Strabo id de Smyrnæis, non de Chiis memorat. De Chiis teſtatur Julius Pollux L.IX. c. 6. Χῖοι Ὅμηρον τῷ νομίσματι ἐγχάραττον; Ita & Χῖον pro Nummi ſpecie apud Thucydidem legas. Sed hæc utique clara ſunt. Ad effigiem Homeri monendum, propoſitam, licet exiguo ex monumento, omninò tamen congruere cum ea, quam edidit, & ex antiquis monumentis adſtruxit Nobil. Perret ad Tabulam Iliacam, proindeque de ea, quam Urſinus protulit, meritò dubitari. Averſa Numiſmatis noſtri Sphingem exhibet cum Lyra, non aliâ ratione, quàm quòd ſymbolum hæc eſſet ægnimaticæ ſcientiæ, cujus Homerum Patrem fuiſſe, nemo eſt, qui non fateatur.

Scio id Jacobi de Wilde placitum eſſe, inquit ARCHÆOPHILUS. Scio Per-

Per-Illust. SPANHEMIUM etiam ad fortitudinem & Industriam, imò & Oraculis allegoriisque involutam Sapientiam Sphingem referre, idque non tantùm ob Homerum, sed etiam, quòd Chii in universum iis celebres olim fuerint; Sed & scio Tristani assertum, qui Sphingem peculiarem Chiorum notam, doliis aut vasibus impressam statuit, quibus vina Maræotica ab Ægypto delata continebantur. Nonne hæc ratio priore potior fuerit? Nullô modô, respondit DULODORUS; Sphinx enim hîc non Ægyptiaca est, sed Thebana. Quid igitur, regessit ARCHÆOPHILUS, si Chios Thebanorum Colonos arbitreris? Id mera conjectura foret, respondit DULODORUS; At talis, perrexit ARCHÆOPHILUS, est & opinio de Scientiâ ænigmaticâ. Id non dixerim, retorsit DULODORUS, Sphinx enim & apud Thebanos & apud Ægyptios, imò ubique, ænigmatum symbolum fuit. De Thebanis testatur notissima de Sphingis ænigmate fabula: De Ægyptiis est Cœlii Rhodigini testimonium, Sphingem ante Ægyptiorum templa ænigmaticum Symbolum afferentis: Et Hortensio Oratori Sphingem Verri oblatam cùm haberet, neganti se ænigmata intelligere, acutè, respondit Tullius, *debere, quia SPHINGEM domi haberet.* Sphingem Thebanam ab Ægyptiaca distinguis, inquit ARCHÆOPHILUS, quæ autem utriusque differentia? Alæ sunt, respondit DULODORUS. De Thebana enim valet illud Ausonii:

Terruit Aoniam volucris, Leo, Virgo, triformis
Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Alata videlicet erat; at de Ægyptica testatur, præter Antiquitatis monumenta, Kircherus, eam alis caruisse, & capite stolâ velato pingi solitam. Reliqua in utraque eadem erant, & observari merentur Mammæ & *geminæ* in pectore, qualiter Plinio, & *prominulæ*, qualiter Solino vocantur. Id quidem patet, inquit ARCHÆOPHILUS, at nondum de Lyrâ. Lyra, excepit DULODORUS, Poëticum instrumentum est, non Orpheo tantùm, sed & Musis, imò & ipsi Apollini familiare; Quid igitur mirum, si Poëtarum Parenti Homero tribuatur? Mihi sanè vel hoc unicum evincere videtur, Sphingem hôc locô, non aliâ ratione exprimi, quàm ut Homeri Virtus sub Sphingis simulacro eò notior fieret, Chiorumque Gloria indubio simul ænigmate illustraretur. Sequenti Numismate

CHIORUM
FICTILIA, VINA, ET VINEÆ.

Adumbrantur. In Adversa præter Sphingem & Amphoram diotam, vides & Uvam. Illa vel figulinorum indicium est, quæ, observante Nonnio, in Chio fieba[nt] optima: vel moris, quò Chii vina sua diffudisse, & in similibus amphoris servâ[sse] memorantur. Horatius eam in rem:

Quô CHIUM pretiô CADUM mercemur?

Et Athenæus, qui Jonem Chium in legenda Tragœdia Victorem, Atheniensib[us] viritim κεράμιον Χῖον, *fictile Chium* memorat donâsse. De his utique constat, [...]
ge[...]

gesſit ARCHÆOPHILVS. De Vino, quod *Arviſii* cognomine in Chio præſtantisſimum erat, docet Virgilius Ecl. V. ℣. 71.

VINA novum fundam Calathis ARVISIA Nectar.

Ita & Plinius L. XII. c. 7. *In ſumma*, inquit *Gloria, poſt Homerica illa, de quibus ſupra diximus, fuêre Thaſium & CHIUM. Ex CHIO, quod ARVISIUM vocant:* Et Libro eod. c. 15. *Quid? non & Cæſar Dictator*, inquit, *Triumphi ſui cœnâ, Vini Falerni amphoras, CHII CADOS, in convivia diſtribuit? Idem Hiſpanienſi triumpho CHIUM & Falernum dedit. Epulô verò in tertio Conſulatu ſuo Falernum, CHIUM, Lesbium, Mamertinum.* Plura, inquit DULODORUS, eam in rem coacervare poſſes; commodè enim ſuccurrit Horatius, qui Epod. 9.

Capaciores affer huc Puer Scyphos,
Et CHIA VINA, aut Lesbia.

Et Sermon. L. I. ſat. 10.

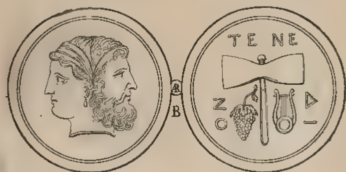
— — Sermo Linguâ concinnus utrâque
Suavior, ut CHIO nota ſi commiſta Falerni eſt.

Ubi ad priorem locum incidit, quod Critias de Republica Laconum meminit, *CHIOS ad dextram MAGNIS CALICIBUS bibere ſolitos.* Athenæus, cùm plura Vinorum genera attuliſſet, *ante reliqua*, ſubjicit, *CHIO gratia eſt, & præſertim ei, quod vocant ARVISIUM, differentia triplici, quoddam enim auſterum eſt, alterum ſubdulce, tertium inter illa ſapore medium,* αὐτόκρατον *vocant. Auſterum Palato arridet, multum alimenti præbet, cum urina magis expellitur. Quod ſubdulce eſt, largius nutrit, plenitudinem corporis efficit, alvum mollit, Autocraton uſu facultateque medium eſt. At in commune CHIUM ad concoctionem valet, copiosè nutrit, ſangvinem optimum generat, blandisſimum eſt, ob inſignemque vim ſuam, plenioris corporis molem auget.*

Luculenta hæc eſt Vini Chii panegyris, inquit ARCHÆOPHILUS, nec mirum, ſi Bacchum coluerint, qui donis ejus per orbem terrarum tàm celebres fuêre. Bacchum Omadium, inquit DULODORUS, in Chio cultum, inter Gemmas dictum eſt, & hîc omninò addenda Theopompi relatio apud Athenæum, qui *Chios ab Oenopione, Dionyſii filio, omnium primos vitem ſeviſſe*, author eſt, additque, id *nigrum fuiſſe, Chiosque eam vitis culturam ac ſationem cum reliquis hominibus communicâſſe.* Hæc utique appoſitè ad Numiſmatis averſam, inquit ARCHÆOPHILUS, modò verum ſit, quod Te conficere memini, Vineas nempe eâ præfigurari. Vineas, inquit DULODORUS, nihil dubitem aſſerere, idque ideò, quòd in Numiſmatibus Lesbiorum, qui & ipſi vini culturâ inclaruêre, apud Goltzium, ſimiles ferè figuræ occurrant, & paralleli utrinque linearum ductus, vitium Ordines, Lineæ autem extrinſecæ, ſepimenta & limites ritè adumbrent, eôdem modô, quô & in Numiſmatibus Dyrrachiorum & Apolloniatarum hortos Alcinoi adſtruimus.

Sed quid Vocabulum ΗΡΙΔΑΝΟΣ? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Nomen proprium eſſe, reſpondit DULODORUS, Magiſtratûs fortaſſe alicujus, pronus ſum ut credam; Quis autem ille fuerit, mihi nondum conſtat. Herodotus L. III. c. 115. vocabulum ΗΡΙΔΑΝΟΣ nomen græcum arbitratur, à Poëta aliquo fictum, non Barbarum. Et præter ΗΡΙΔΑΝΟΝ, fluvium Galliæ, memoratur ΗΡΙΔΑΝΟΣ fluvius Atticæ apud Pauſaniam. Ulterius progredimur,

TENEDUS
VINDICTAM ADULTERII JACTAVIT, APOLLINEM SMYNTHEUM ET BACCHUM OMADIUM COLUIT.

CAput bifrons, quod cernis, Viri scil. & Mulieris, unô collô impositum, Conjugii & Fidei maritalis simulacrum arbitrabar, idque ideò, quòd & Cecropem, qui primus marem & fœminam matrimoniô conjunxisse legitur, ob hoc factum & ipsum biformem Justino memorari viderim. Nunc sententiam muto, Per-Illustris SPAMHEMII judicio motus, qui non Conjuges, sed omninò Adulteros in Nummo arbitratur expressos.

Si in omnibus Tenediorum Nummis, inquit ARCHÆOPHILUS, caput hoc ex muliebri & virili compositum esset, admitterem placitum; Cùm autem apud Goltzium utrinque fœmineum occurrat, non minus ac Numismatibus Lemniorum, vereor ut ratio subsistat. Apud Goltzium, respondit DULODORUS, caput hoc utrinque quidem imberbe est, fœmineum autem non est; quid enim obstat, ut ibi imberbis adulter, & in proposito barbatus, cum adultera credatur expressus? Aversa sanè de adulteris sumendum clamat; Quid enim securis significet, si non supplicium, quod Rex aliquis Conjugii violatoribus memoratur tam rigidâ lege irrogâsse, ut ne filio quidem pepercerit. Inde sanè facilè collegeris, caput utrinque imberbe, ad Regium cum adultera juvenem pertinere. Quis rei Author est? regessit ARCHÆOPHILUS. Aristoteles, respondit DULODORUS, idque in Tenediorum Republica, quod opus licet interciderit, verba tamen & apud Stephanum, & apud Suidam prostant, additô: utrique, & adultero & adulteræ, supplicium irrogatum, & eam causam fuisse, ut in Tenediorum Numismate ex una parte securis, ex altera duo capita signarentur ex uno collo prodeuntia.

At nisi fallor, inquit ARCHÆOPHILUS, adhuc aliæ de Securi opiniones prostant; Tres enim memini ex Bocharto Te protulisse. Bochartus, respondit DULODORVS, ex Suida, Stephano, & Pausania eas hausisse videtur, apud hos enim non tantùm Lex de adulterorum supplicio legitur, sed & de feriundis, qui in Judicio mendacii convincerentur, quem in finem homo securim tenens à tergo Judicis steterit. Imò & illa ratio adfertur, quòd Tenes, fraude Novercæ Patriâ pulsus, Tenedique imperiô potitus, retinacula navis, quam adveniens, & veniam petiturus Parens ad saxum religârat, irâ commotus securi absciderit. Hanc rationem si admittas, poteris fortè sub capite biformi Tenem ejusque Sororem agnoscere: Pausanias enim non solum Tenem patriâ pulsum, sed cum Sorore in arcam inclusum, & in mare memorat abjectum. De his suum cuique placeat, inquit ARCHÆOPHILUS. Mihi alia adhuc expressæ in Tenediorum Numismatibus securis se pandit ratio, non Suida tantùm suggerente, sed & Plutarcho: Cancros scil. in hac Insula securigeros fuisse. Hanc ratio-

rationem, inquit DULODORUS, ad Numiſma nihil pertinere, Per-Illuſt. SPANHEMII judiciô conſtat; Hanc enim ſi reſpexiſſent Tenedii, utique non ſecurim, ſed Cancrum ſecurigerum expreſſiſſent. Si hanc rejicias, inquit ARCHÆOPHILUS, forſitan etiam rejeceris ex prioribus aliquas. Priores, reſpondit DULODORUS, neſcio annon omnes concurrere poſſint; Quid enim prohibet, ut Tenes in vindictam injuriarum, à Noverca ſibi illatarum, occaſione ex reciſſis paternæ navis retinaculis ſumtâ, ſecurim ſimili modô & contra adulteros & contra injuſtos ſtringendam, credi poſſit ſanxiſſe? Quicquid ſit, tanta ſecuris Tenediæ celebritas fuit, ut, Pauſania memorante, & Periclytus Euthymachi filius eam Delphis dedicaverit: Tanta, ut, Suida teſte, ipſi Tenedii duas tanquam ſacra donaria coluerint.

Satis de Securi, ſubjecit ARCHÆOPHILVS. Etiam de Lyra dicendum, quam non minus ac Uvam juxta Securim cernimus. Lyra Apollinis eſt, inquit DULODORVS, indeque non ad hanc tantùm, ſed & ad Numiſma Goltzianum, in quo ipſe præter Securim Apollo viſitur, meritò citaverim Stephanum, quô memorante, Ariſtides, & alii Tenedii dixerunt, Ἀπόλλωνα πέλεκυν κρατεῖν *Apollinem ſecurim habere.* Accedit teſtimonium Homeri, apud quem Il. L. I. ℣. 38. Chryſes Sacerdos Apollinem allocutus Τενέδοιο, inquit ἶφι ἀνάσσεις, *Tenedo fortiter imperas*, & Strabonis L. XIII. Τένεδος ἔχει λιμένας δύο καὶ ἱερὸν τοῦ Σμυνθέως Ἀπόλλωνος. *Tenedus habet portus duos & Templum APOLLINIS SMYNTHEI.* Smynthei, excepit ARCHÆOPHILUS; at unde cognomen? A muribus, inquit DULODORUS. Mures enim Cretenſibus, imò & Æolibus, & Trojanis *Smynthos* dictos, Ælianus de Animalibus, & Æſchylus in Siſypho tradunt: Mures autem, cùm ob piaculum Crinis Sacerdotis agros vaſtarent, Apollo ſagittis confecit, indeque cognomen obtinuit. Videri ea de re poteſt Lil. Gyraldus, qui plura congeſſit.

Uva adhuc reſtat, perrexit ARCHÆOPHILUS. Quid hæc ad Tenedios? Idem, reſpondit DULODORUS, quod ad reliquas maris mediterranei Inſulas, licet enim apertum ejus rei teſtimonium hactenus non proſtet, Εὐβότρυν tamen ſeu πολυβότρυν Tenedum eâ indigitari, non minus ac Peparetum apud Sophoclem, vel Bouprafum, aut Amurum apud Theocritum & Heſiodum, quas ſimilibus elogiis ornant, Per-Illuſtris SPANHEMII ſententia eſt. Addere potes & Bacchum Omadium, quem etiam in Tenedo cultum Euſebius de Præpar. Evang. ex Prophyrio tradit. En verba: ἔθυον καὶ ἐν χίῳ τῷ ὠμαδίῳ Διονύσῳ ἄνθρωπον διασπῶντες καὶ ἐν Τενέδῳ, ὥς φησιν Εὔελπις ὁ Καρύστιος. *Sacrificabant in Chio OMADIO BACCHO, hominem diſcerpentes, ut & in TENEDO, uti narrat Evelpis Caryſtius.* Succedit

THASUS
ET BACCHO ET HERCULE NOBILITATA.

HOc eſt Numiſma illud, excepit ARCHÆOPHILVS, quod in Rhapſodiâ votivâ explicandum ſumſit Celeberrimus *KIRCHMAJERUS*, Academiæ

demiæ Wittebergensis Senior, & Professor Publicus: Et quidem, quod Herculem attinet, Tecum sentit, allegatô Herodotô, qui & Tyri templum Herculis, cognomentô Thasii, & aliud Thasi se vidisse memorat, à Phœnicibus conditum, qui ad investigandam Europam navigantes Thasum condiderint. Quod ad caput adversæ attinet, in eo Vir à Te Πολυμαθέστατος dissentit, Alexandro M. caput vindicans, quod Tu Baccho. Scio, respondit DULODORUS; Non enim, quæ laudatissima Ejus sinceritas est, me clam id fecit, sed impressum exemplar, ut dissensum perspicerem, mihi transmisit; Imò, cùm aliis occupatus id silentio involverem, publicè vulgatâ Epistolâ summè Reverendo & Excellentissimo Præsuli Theologo, Domino *GERHARDO MOLANO*, Lib. Imperial. Cœnob. Lucens. Abbati, litis arbitrium detulit, & denuò, ne rei nescius essem, per internuncium mihi copiam tradendam curavit. Sed, quòd hanc loquendi ansam venarer, ne tum quidem respondi. Adeonè famæ Tuæ prodigus es? reposuit ARCHÆOPHILUS. Annon metuis, ne causa deserta videatur, adeòque sententia Te feriat? Subridens DULODORUS, nondum, inquit, eò calamitatis recidêre Studia nostra, quo, proh dolor! Justitiæ. Hujus scitis causa vel justissima potest negligi; at nobis nulla præscriptio, nullum arbitrium defensionis spem adimit. Veritas scopus est, quam in lucem educere, & à tenebris vindicare, quocunque tempore licet.

Id quidem verum est, excepit ARCHÆOPHILUS; contra *KIRCHMAJERUM* autem, Bacchum in Numismate asserere vereor ut possis. Rationibus nititur evidentissimis. Testimoniis fulcitur omni exceptione majoribus. Diligenter Rapsodiam inspexi, inquit DULODORUS, sed nec rationes vidi, nec testes. Quid? excepit ARCHÆOPHILVS. Annon Per-Illustrem SPANHEMIUM allegat? annon inde veniam dissensûs à Te sperat, quòd SPANHEMIANA placita sequatur? Illustrissimum Scientiarum hoc sidus est, respondit DULODORUS, & si arbitriô res decidenda foret, nihil dubitarem in tanti Herois sententiam concedere; Sed pace *KIRCHMAJERI* dixero, nullibi & nunquam Per-Illust. SPANHEMIUS in proposito Thasiorum Numismate Alexandrum agnovit, imò potius & ipsum pro Baccho sentire, certius est, quàm quod certum. Fuerit Alexander Bacchi æmulus! revinxerit hederâ verticem! indè tamen non sequitur, eum hoc in Thasiorum Numismate exhiberi; Quid enim hîc Alexandrum arguat? *Cornu*, inquit ARCHÆOPHILUS, quod hic *arietinum* est, quale Alexander gestavit, non autem *bubulum* aut *taurinum*, quale Baccho assignatur. An hic opinionis cardo est? excepit DULODORVS; Hunc ego facilè fregero. An nescis, etiam Bacchum Ammonis filium creditum, indeque cornu arietino & ipsum fuisse insignitum? audi Diodorum Siculum L. III. Παραδεδόσθαι δὲ τὸν Ἄμμωνα σχεῖν κριοῦ κεφαλὴν τετυπωμένην — διὰ τοῦτο τὸν Διόνυσον, υἱὸν αὐτοῦ γεγονότα, τὴν ὁμοίαν ἔχειν πρόσοψιν, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις τῶν ἀνθρώπων παραδεδόσθαι τὸν θεὸν τοῦτον γεγονότα κερατίαν. *Ammon ille arietis caput effigiatum habebat — Et hinc factum, ut filius quoque ejus Dionysus simili facie ostentetur, & posteri cornutum fuisse hunc Deum, pro certo tradant.* Quanquam quid his immoror? Quod cum *KIRCHMAJERO* in Numismate cornu arbitraris, propriè cornu non est, sed Cinnus ex capillis in modum cornu contortus. Id non tantùm indè clarum est, quòd non ad tempora, qualiter, ut supra vidimus, in Alexandro M. solet, sed ad sinciput visitur; sed etiam indè, quòd æquali crassitudine ad finem usque excurrit. Cornua arietina, quæcunque illa sint, in apicem, & tantùm non in cuspidem, paulatim extenuantur; At id, quod in Numismate est, obtusum est, proboscidis Elephanti instar. Vides ARCHÆOPHILE, quæ *KIRCHMAJERUS* de Cornubus Bacchi attulit, ad

ad rem nihil facere, multò minus quod de Alexandro Herculem imitante; non enim hoc probandum, ſed in propoſito Θασίων Numiſmate Alexandrum M. expreſſum eſſe, quod ut fieri poſſit, valdè dubito, cùm nec nomen Alexandri, nec vel minimum ejus inſigne appareat, imò potiùs ſint, quæ Alexandrum hunc apertè negent. Non Coronam Hederaceam in ſubſidium adducam. In ſola Coma eſt, quod Alexandrum excludit; Ecquis enim unquam tam longis capillorum cincinnis Alexandrum conſpicuum dedit, ut etiam religati, tamen ad humerum usque propenderint? Bacchi hoc inſigne eſt, quem & Hedera demonſtrat: Bacchi, quem Nonnus Dionyſ. Τανυπλόκαμον, *longis comarum cincinnis conſpicuum* vocat, quemque eôdem planè modô religatum etiam in aliis Antiquitatum reliquiis cernimus. Conferantur Leonhardi Auguſtini Gemmæ, pag. 92. ſeqq. Conferantur Numiſmata Familiarum Vibiæ n. *6.* & 12. Voltejæ n. 3. Petroniæ T. 1. n. *6.* & T. 2. n. 3. Caſſiæ n. *6.* Addantur Admiranda Statuariæ p. 56. & ex Goltzio Nummi ΓΥΘΕΑΤΩΝ & ΠΑΓΑΣΑΙΩΝ. Ubique Coma Bacchi eôdem modô religata cernitur. Ubique & Diadema, quod etiam hìc apparet.

An Diadema adeſt? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Miror *KIRCHMAJERUM* id non animadvertiſſe, cùm indubitatum hoc pro Alexandro ſuppeditare potuiſſet argumentum. Non arbitror, reſpondit DULODORUS; Quid enim Diadema Alexandrum magis, quàm alium Regem? & quid Regem magis, quàm Bacchum demonſtrat? Nonne Bacchus Diadematis inventor? Audi Diodorum L. IV. de Baccho diſſerentem: Πρὸς δὲ τὰς ἐκ τοῦ πλεονάζοντος ὄινου κεφαλαλγίας τοῖς πίνουσι γινομένας διαδεσέσθαι λέγουσιν αὐτὸν μίτρῃ τὴν κεφαλὴν, ἀφ᾽ ἧς αἰτίας καὶ μιτροφόρον ὀνομάζεσθαι. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς μίτρας ὕστερον παρὰ τοῖς βασιλεῦσι καταδειχθῆναι τὸ διάδημα φασί. *Ad retundendos capitis ex nimio vini potu dolores, mitrâ caput obvelavit, MITRIFERI hinc cognomen adeptus. Quæ & DIADEMATIS poſtea geſtandi exemplum Regibus ſubminiſtravit.* Mitrâ Bacchum redimitum ex his agnoſco, inquit ARCHÆOPHILUS, & non Diademate. De nomine lis eſt, reſpondit DULODORUS; quod enim in Regibus Diadema fuit, id in Baccho Mitra dicitur. Mitra enim aliud nihil fuit, quàm cingulum, aut Baltheus, id quod vel ex voce μιτροχίτων intelligas, quô is denotatur, qui Mitrâ ſive cingulô tunicam cingit.

Quicquid ſit, perrexit ARCHÆOPHILUS, Cornu tamen, aut quem Tu cinnum vocas, in aliis Bacchi capitibus non occurrit. Id non diceres, reſpondit DULODORUS, ſi Numiſma ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ Tibi in mentem veniret; In eo enim, uti infrà videbimus, & etiam apud Goltzium videri poteſt, idem cinnus occurrit, licet paulò aliter tortus. Addi poteſt etiam ex eodem Goltzio Nummus Perinthiorum, ubi hinc Bacchus, inde Hercules viſitur, non minus ac etiam in hoc Thaſiorum. Scilicet ut Perinthus Thraciæ Urbs, ita & Thaſus Thraciæ contermina, id quod ex Stephano liquet, aut Thraciæ Urbs & ipſa, ut Apollodoro placet, Numen Thracicum quid ſi coluerit? An Bacchus Numen Thracicum fuit? excepit ARCHÆOPHILUS. Fuit, inquit DULODORUS? An neſcis Θρᾴκια *Thracem* dictum in Anthologia à Thracibus? *Edonium* apud Ovidium à populis Thraciæ Edonis, qui ab Edono fratre Mygdonis appellantur, teſte Stephano? Imò & ſecundum quorundam opinionem *Sabazium* à Sabis, & ipſis olim Thraciæ populis? Hæc ut ut ſe habeant, inquit ARCHÆOPHILUS, Thaſi tamen Bacchum cultum non legimus. Quid inde? reſpondit DULODORUS, an nec cultum eſſe? Minimè verò. Multa non leguntur, & tamen facta ſunt. Et quid? Nonne etiam Numiſmata teſtes ſunt, & quidem exceptione omni majores? His addicentibus Thaſios ſolos inter Inſulares Bacchum ſpreviſſe credas, cùm tamen ejus muneribus adeò inclaruerint,

 ut

ut & vites inde *Thasiæ* Virgilio fuerint appellatæ, & *vinum ipsum & generosum & suave fuisse*, apud Athenæum legamus? Ut taceam quod Plinius de *duobus vini Thasii generibus*, & *vite, ibi Theriacâ dictâ*, meminit: *Illorum scil. alterum somnum fugâsse, alterum conciliâsse, hanc autem contra Serpentum ictus valuisse.* Non hi tantum rem afferunt. De duobus vini Thasii generibus cum Athenæo etiam Ælianus testatur, & Thasium vinum etiam Aristophani innotuisse, Casaubonus probat. Et an Thasii soli Bacchum spreverint? qui tamen tantum non soli Bacchum cognatione contigerunt? Thasus enim à Thaso & appellata est & condita: Thasus autem Agenoris, qui Bacchi atavus memoratur, secundum Apollodorum frater, secundum Pausaniam autem filius fuit. An soli Bacchum spreverint, sobolem Thebanam, qui licet Herculem Tyrium colerent, tamen ex quo se Græcis adjunxerunt, Pausania teste, etiam Amphytruonis filio honores habuére? Sed piget plura adducere; Neque enim solus ego Bacchum hoc in Nummo agnosco. Id fecit jam ante me Ludovicus Nonnius, & nuper adhuc Rev. Harduinus, qui & Bacchum ipsum Vinum Thasium laudantem ex Athenæo adducit; En verba!

Καὶ Θάσιον τῷ δὴ μήλων ἐπιδέδρομεν ὀδμή,
Τοῦτον ἐγὼ κρίνω πολὺ πάντων ἔιναι ἄριστον
Τῶν ἄλλων ὄινων.
Tum Thasium, mali quod spirat odorem
Arbitror hoc equidem cunctis præcellere vinis.

Thraciâ relictâ in Græciam descendentibus occurrit

E U B OE A
A BOVE DENOMINATA.

EUbœam à Bove denominatam, Hesiodus teste Stephano author est, idque in Libro de Jûs raptu, quem licet deperditum, *Ægimium* dictum, ex Athenæo observant. Verba hæc sunt:

— — Νήσῳ ἐκ Ἀβαντίδι δίῃ
Τὴν πρὶν Ἀβαντίδα Κίκλησκον θεοῖ ἀιὲν ἐόντες,
Τὴν τότ' ἐπώνυμον Ἔυβοιαν Βοὸς ὠνόμασεν Ζεύς.
— . — *Insula in Abantide divina,*
Quam prius Abantidem vocabant Dii semper existentes,
Hanc nunc Eubœam, à nomine Bovis, vocavit Jupiter.

Si hunc audias, subjecit ARCHÆOPHILUS, procul dubio ad Jô respexeris; Strabo autem ab *Eubœa Heroina* nomen deducere mavult. Imo, subjecit DULODORUS, Strabo & ipse: τάχα δ' ὥσπερ Βοὸς ἀυλὴ λέγεταί τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς Ἀιγαῖον τετραμμένῃ παραλίᾳ, ὅπου τὴν Ἰὼ τεκεῖν φασὶν Ἔπαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς ἀυτῆς ἀιτίας ἔσχε τοῦτο τοὔνομα. *Fortassis*, inquit, *sicut antrum quoddam in ora mari Ægeo obversa BOVIS AULA dicitur, ubi Jo Epaphum enixa dicitur, ita hinc Insula*

Insula quoque Eubœa fuit nuncupata: Quanquam, ut quod ſentio fatear, potiùs à Boum bonitate, & frequentia dicta credi debeat, id quod & nominis Etymon arguit, & Numiſmata firmant. Non in his tantùm caput Bovis cernimus, ſed & Boves à Caryſtiis & Eretrienſibus dedicatos, apud Pauſaniam legimus. De Eretrienſibus videbimus ad eorum Numiſmata. De Caryſtiis en verba! Καρύστιοι δὶ Ἐυβοεῖς βοῦν καὶ ὄυτοι Χαλκοῦν παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἔστησαν. *Caryſtii ex Eubœa BOVEM & ipſi æneum Apollini ſtatuerunt.*

Hæc ritè ſe habent, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam juxta & ad Bœotiam reſpicere poſſis. Bœotia & ipſa à Bobus dicebatur, & Bœotiæ Eubœam olim adhæſiſſe, ex Plinio diſcimus. Hanc rationem, reſpondit DULODORUS, nec evertam, nec firmabo; Licet enim Bœotiam à Bobus dictam probari fortaſsè poſſit, tamen Bovis ſymbolo eam in Nummis uſam, non apparet; Potius notandum, Pauſaniæ locum ab Harduino non ſatis ex vero de Apolline Marmorino intelligi; Licet enim hic non minus ac Selinuntius Eubœæ cultus fuerit, Pauſanias tamen non de his, ſed de Delphico loquitur. Quicquid ſit, Marmarini tamen & Selinuntii mentio ad Numiſmata incongrua non eſt, cum in iis caput Apollinis adeò obſcurum non ſit. Strabonis verba ſe ſiſtunt: Κάρυστος δὲ ἐστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὄχῃ. Πλησίον δε τα Στύρα καὶ τὸ Μαρμάριον ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν Καρυστίων κιόνων, ἱερὸν ἔχον Απόλλωνος Μαρμαρίνου. *Caryſtus ſub monte Ocha ſita eſt. In propinquo Styra & Marmarium, ubi Caryſtiæ exſcinduntur columnæ, & templum ibi MARMORINI APOLLINIS.* Et paulò ante: Μαντεῖον ἦν ἀψευδέστατον. ἦν δὲ Μαντεῖον καὶ τοῦ Σελινοντίου Απόλλωνος. *Oraculum erat veraciſſimum. Erat & Oraculum APOLLINIS SELINONTII.* Non Apollinis tantùm caput video, inquit ARCHÆOPHILVS, imò & muliebre eſt, an Arethuſæ, cujus fontem in Eubœa fuiſſe, Te ex eodem Strabone obſervare memini? Capitis hujus ornatus, reſpondit DULODORUS, in quibuſdam cum eo incidens, quod in Syracuſanorum Nummis piſcibus circumdatum viſitur, tale quid ſuadere poterit: Si autem conjectura minus placet, me non invito ad Eubœam Heroinam caput hoc retuleris, à qua Inſulæ nomen quoſdam deducere, ſupra monuiſti. Sed ad Urbes deſcendimus,

ISTIÆA
ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΟΣ, ET A NAVALI POTENTIA DENOMINATA,

Eleganti Numiſmate adumbratur. Caput muliebre vides Pampinis coronatum: Vides Fœminam cum velo navi inſidentem. Utrique lucem ex Homero affudi, qui, Iſtiæam inter eas Urbes memorans, quarum naves ad expeditionem Trojanam convenére, πολυστάφυλον vocat:

Οἱ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες,
Χαλκίδα τ', Εἰρετρίαν τε, πολυστάφυλον θ' Ἱστίαιαν.
Qui autem Eubœam habitabant robora ſpirantes Abantes
Chalcidaque, Eretriamque, ABUNDANTEMQUE UVIS ISTIÆAM.

Hæc Te notare memini, inquit ARCHÆOPHILUS, imò & ſecundam Iſtiæenſium fortunam ſub muliere cum Nonnio intelligere, quòd Potentia ſine fortuna fragilis, ne dicam nulla ſit. Ita tunc, reſpondit DULODORUS. Nunc & Harduini ſententiam adducere placet, qui Iſtiæam à *velo* appellatam, adeoque appellationis etymon in velo Numiſmatis expreſſam obſervat. Ἱστεον *velum Navis* ſignificare, obſcurum non eſt. Succedunt

CHALCIDENSES
BELLICOSISSIMA GENS.

NUmiſma hoc elegantiſſimum ſanè & rariſſimum, caput muliebre in adverſa, in averſa autem, præter Aquilam cum Serpente pugnantem, Tropæum exhibet. Aquilam cum ſerpente pugnantem etiam in Nummis Amyntæ Regis Macedonum à Pydnenſibus percuſſum, apud Jac. de Wilde videas. Urbis id, Regisve ſymbolum & inſigne, vel etiam prodigium quoddam Regi oblatum is arbitratur, eò quòd in Theſſalia Serpentum copia fuerit, tradentibus Solino & Luciano, & Arius Lacedæmoniorum Rex apud Joſephum Aquilæ Anguem retinentis ſymbolo, literas memoretur ſignâſſe. De prodigio Ciceronem citat de Divin. prodigium Marii decantantem:

Hic Jovis Altiſoni ſubitò pennata ſatelles,
Arboris è trunco ſerpentis ſaucia morſu
Subigit, ipſa feris transfigens unguibus Anguem
Semianimum, & variâ graviter cervice micantem,
Quem ſe intorquentem lanians roſtroque cruentans,
Jam ſatiata animos, jam duros ulta dolores
Abjicit efflantem, & laceratum affligit in unda.

Imò & Claudianum de Bello Gildonico ℣. 476. de prodigio Honorii:

Omina conveniunt dicto, fulvusque Tonantis
Armiger ad liquidam cunctis ſpectantibus æthram
Correptum pedibus curvis innexuit hydrum.
Dumque reluctantem morſu partitur, adunco
Hæſit in ungue caput; truncatus decidit Anguis.

Sed longiorem ſe fore ipſe Jacobus de Wilde veretur, ideoque quod ad figuras attinet, ad Auguſt. part. II. imag. 197. Jacobi Boiſſardi Topogr. Rom. & Parutæ Siciliam: quod Aquilæ & Serpentis inimicitias concernit, ad Plinium Lib. II. c. 39. Homerum 12. Il. Horatium L. IV. Od. 4. Virgil. Æn. XI. ℣. 751. Ovid. IV. Met. 713. Silium L. XII. B. Pun. Nicandrum in Theriacis, imò & B. Ambroſium L. de Salomone c. 4. Lectorem ablegat.

Plura

Plura in hunc ſenſum adduci poſſent, inquit ARCHÆOPHILUS; memini enim & apud Ariſtotelem, & apud Ælianum, & apud Nonnum in Dionyſ. de Aquilarum cum Serpentibus inimicitia me legiſſe, ſed illud doceri cupiam, quid in Chalcidenſium Nummis exhibeantur? An, ut de Wilde ait, quòd Urbis ſymbolum fuerint? an quòd prodigium ei obvenerint? Si authoritas accederet, reſpondit DULODORUS, id lubentiſſimè ſtatuerem; Cùm deſit, in fortitudine Gentis, cujus & Tropæum inſigne eſt, ſubſiſtere tutius arbitror. Si enim in prodigiis Aquila Serpentem ſubigens, & Mario apud Ciceronem, & Honorio apud Claudianum, & Baccho apud Nonnum L. ΛΗ. ℣. 26. & 66. Victoriam contra hoſtem ſignificaverit, quidni ſignificet idem in Numiſmate Chalcidenſium, cùm tamen Tropæum affictum rem indubiè demonſtret? Fortitudo Gentis neminem dubitare ſinit. De Eubœenſibus univerſis Strabonis teſtimonium eſt. Ὁι δ' Ἐυβοεῖς ἀγαθὸι ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τὴν σταδίαν ἤ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρὸς, δόρασι δὲ χρῶνται τοῖς ὀρεκτοῖς, ὥς Φησιν. ὁ ποιητής;

> Ἀιχμηταὶ μεμαῶτες ὀρεκτῇσι μελίησι
> Θώρηκας ῥήσσειν.

Eubœenſes valebant ſtatariâ pugnâ, quæ conſerto pede & cominus peragitur, haſtis enim utebantur porrectis, ut Homerus ait:

> *Pugnaces, haſtis intentis qui cupiebant*
> *Rumpere thoraces.*

Imò & de Chalcidenſibus idem: Νυνὶ μὲν ὀυν ὁμολογουμένως ἡ Χαλκὶς Φέρεται τὰ πρωτεῖα, καὶ μητρόπολις ἄυτη λέγεται τῶν Ευβοέων. Δευτερεύει δ' ἡ Ερέτρια. Αλλὰ καὶ πρότερον ἆυται μέγα ἔιχον ἀξιώμα καὶ πρὸς πόλεμον, καὶ πρὸς ἐιρήνην. *Noſtra ætate*, inquit, *Chalcis citrá controverſiam principem dignitatem obtinet, & primaria Euboicarum Urbs dicitur: Secundo loco Eretria eſt. Sed & pridem magna & Bello & Pace earum fuit exiſtimatio.* Vides ARCHÆOPHILE, utrorumque & Chalcidenſium & Eretrienſium virtutes bellicas. De Chalcidenſibus hactenus. Sequentibus in Nummis

ERETRIENSES
DIANAM AMARYNTHIAM
VINUMQVE, ET BOVES EUBOICOS CELEBRANT.

DE Diana Amarynthia docet Inſcriptio, AMARINTHIÆ DIANÆ, inter ineditas, quas olim in ſchedis Ligorianis adnotavit, & de qua obiter agit

 in

in abſolutisſimis ad Callimachum notis Ultrajecti ſub prælo ſudantibus, Per-Ill. SPANHEMIUS: Docet. Strabo verbis ſequentibus: Μελανήις ἐκαλεῖτο πρότερον ἡ Ἐρέτρια, καὶ Αροτρία. Ταύτης δ' ἐστὶ κώμη ἡ Αμάρυνθος, ἀφ' ἑπτὰ σταδίων τοῦ τείχους. *Eretria*, inquit, *ante Melaneis fuit dicta & Arotria. Hujus pagus eſt Amarynthus, ſeptem ſtadia à mœnibus diſtans.* Et paulo poſt: Τὴν δύναμιν τὴν Ερετριέων ἣν ἔσχον ποτὲ, μαρτυρεῖ ἡ στήλη, ἥν ἀνέθεσαν ποτὲ ἐν τῷ Ἱερῷ τῆς Αμαρυνθίας Αρτέμιδος. *Potentiæ Eretrienſium*, inquit, *quâ fuerunt olim præditi, teſtimonium perhibet columna, quam in fano AMARYNTHIÆ DIANÆ dedicârunt.* Hæc Strabonis de Diana abundè inſtruunt.

Inſtruerent, inquit ARCHÆOPHILUS, niſi Dianam hanc Amaryſiam dictam, & ab Athenienſibus cultam alii docerent; Quid autem Eretria ad Athenas? Dubium hoc, reſpondit DULODORVS, Pauſanias diluit: Ἔστιν Αμαρυνθὸς ἐν Εὐβόιᾳ, inquit, καὶ γὰρ οἱ ταύτῃ τιμῶσιν Ἀμαρουσίαν Ἄρτεμιν; Ἑορτὴν δὲ καὶ Αθηναῖοι τῆς Αμαρουσίας ἄγουσιν, οὐδεν τὶ Εὐβοέων ἀφανέστερον. Τάυτῃ μὲν γενέσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τοῦτο παρὰ Αθμονεῦσιν ἡγοῦμαι. *Amarynthus Eubœæ Oppidum eſt, ibi AMARYSIA DIANA colitur. Et ipſi etiam Athenienſes AMARYSIÆ DIANÆ feſtum diem agitant, nihilo quàm Eubœenſes minore celebritate. Inde igitur ad Athmonenſes nomen manâſſe crediderim.* Quibus ex verbis Amaruſiæ Dianæ cultum utrinque & Athenis & in Eubœa celebrem diſcimus, ſed & diſcimus ortum alterius ab altera.

Ortus, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, mihi non placet. Ex Pauſania enim diſcimus, Eretrienſes Coloniam Athenienſium fuiſſe, non Athenienſes Eretrienſium. Quid ſi inde colligam, ut Eretria Eubœæ deſcendit ab Eretria Athenienſium, quæ poſtea, Strabone teſte, forum fuit, ita & Amarynthum Eubœæ, à cognomine quodam Atticæ loco denominatam eſſe? Id veriſimile non videtur, reſpondit DULODORUS, primò enim idoneô Authoris teſtimoniô id aſſerens deſtituitur: Deinde conſtat ex Stephano, Amarynthum Eubœæ non à cognomine alia, ſed ab Amaryntho Dianæ Venatore dictam eſſe. Αμάρυνθος, inquit, πόλις νήσου Εὐβοίας, ἀπὸ τινὸς Κυνηγοῦ τῆς Αρτέμιδος Αμαρύνθου, ex quo loco, & cultûs rationem diſcimus. Venator Amaryntho nomen dedit, quid igitur mirum, ſi Athenienſes inde cultum mutuati fuerint, cùm idem fecerint & Eretrienſes? id quod non ex noſtris tantùm Numiſmatibus, ſed etiam ex Livio diſcimus. *Sacrum anniverſarium*, inquit L. XXXV. c. 38. *eò fortè tempore ERETRIÆ AMARYNTHIDIS DIANÆ erat, quod non popularium modò, ſed Caryſtiorum etiam cœtu celebratur.*

Hæc ſi ita ſint, inquit ARCHÆOPHILUS, ad Dianam Tauropolon & Tauropolia non amplius reſpexero, licet Taurus averſæ vittis inſignis hoc ſuadere videatur. Dianam quidem à Tauris id nominis tuliſſe, reſpondit DULODORUS, facilè ceſſerim; Cùm autem in averſa Numiſmatis, non Taurum tantùm, ſed etiam Lauream videam, quæ propriè non Dianæ, ſed Apollini debetur, omninò, ut in adverſa Dianæ, ita in averſa Apollinis honores agnoverim, præſertim cùm Apollini Boves immolari ſolitos conſtet, & in Eretrica Ditione eidem Deo etiam ab Admeto fanum conditum, ex Strabone pateat. En verba! Ἐν δὲ τῇ Ἐρετριακῇ πόλις ἦν Ταμύναι Ἱερὰ τοῦ Απόλλωνος. Αδμήτου δὲ ἵδρυμα λέγεται τὸ ἱερὸν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέγουσι τὸν θεὸν αὐτὸν πλησίον τοῦ πορθμοῦ. *In Eretria ditione Urbs fuit Tamynæ nomine, & fanum Apollinis, conditum, ut perhibetur, ab Admeto, cui Deus ille ſerviviſſe dicitur, freto vicinum.*

Jovem, inquit ARCHÆOPHILUS, in hac Urbe cultum, imò & ab ea Tamynæum dictum, Stephanus ex Pauſania docet; De Apolline autem, præterquam ex Strabone hactenus non inaudii. Non víderis igitur Nummum Severi, reſpon-

reſpondit DULODORUS, quem, Luca Holſtenio teſte, Pyrrhus Ligorius produxit, is enim circum caput Apollinis Laureatum radiatumque ΤΑΜΙΝΑΙΩΝ inſcriptus, rem ad oculum demonſtrat. Sed nec Jovi ſuos honores negavit Eretria, Boves etiam huic, ſi non Taminæo, tamen Olympico dedicavit. Ita enim Pauſanias in fin. El. prior. Βοῶν δὲ τῶν χαλκῶν ὁ μὲν Κορκυραίων, ὁ δὲ ἀνάθημα Ερετριέων. Τέχνη δὲ Ερετριέως ἐστι Φιλησίου. *Duæ*, inquit, *ex ære Boves ibidem ſunt. Alterum Corcyræi, Eretrienſes alterum dedicârunt: Utraque Eretrienſis Phileſii opus.* Sed de his jam non agimus. Qui ſecundo in Numiſmate humi decumbit, ad Paſcua Boum in Eubœa feliciſſima pertinere, vel geſtu ſuo demonſtrat; Saturos enim Boves humi decumbere ſolitos nemo neſcit, & ex Euſtathio conſtat, inter alias Ταυροπόλου rationes, etiam eam fuiſſe, quòd Regio, cui Diana præeſt, armentis abundare ſoleat.

Harduinus mihi in mentem venit, inquit ARCHÆOPHILUS; Is in primo Numiſmate Juvencum agnoſcit, arbitraturque Damaſiam, cujus nomen adjectum cernimus, ad Etymon ejus alluſiſſe, eò quòd Δάμαλις *juvencum* ſignificet. Id eandem criſin ſapit, reſpondit DULODORUS, quâ & ego ex voce ΕΠΙΤΕΛΗΣ, Eretrienſes votorum ſuorum complementum in ubertate vini poſuisſe, arbitrabar. Qui ejusmodi delectantur, rem utcunque credant. Simplicius autem nomina Magiſtratuum hæc credideris, cùm non apud Eretrienſes tantùm, ſed etiam alibi ea nomina proſtent. Damaſias Penthili filius, unus ex Achæorum Ducibus, Pauſaniæ memoratur: Alium inter Athenienſium Magiſtratus annuos, apud Dionyſium Halicarn. legas; Ita & Phanias Ereſius, Ariſtotelis, qui in Eubœa mortuus eſt, diſcipulus, Athenæo non uno in loco allegatur, & Epiteles Æſchynis filius, Argivorum Dux, apud Pauſaniam in Meſſenicis proſtat. Attamen Uvam, excepit ARCHÆOPHILUS, Eretrienſes non ſine cauſa expreſſerint? Id non dixero, reſpondit DULODORUS; Vini enim Euboici ſub iis elogium latet, de quo Alexis apud Athenæum:

Πολὺν πιὼν Ευβοικὸν ὄινον.
EUBOICUM VINUM largius cùm bibiſſet.

Eadem ſcil. in his ratio eſt, quæ & in minoribus Inſulis. Inter has ſe nobis primam ſiſtit

TENUS,
CULTU
BACCHI ET NEPTUNI
MEMORANDA.

TUnc adhuc pro Baccho ſentis? infit ARCHÆOPHILUS. At Harduinus non Bacchum hunc, ſed Jovem Ammonem interpretatur. Placeat Harduino de Ammone ſententia, reſpondit DULODORUS. Mihi pro Baccho ſentire ideo lubet, quòd juvenilis ætas Deo conveniat: quòd averſæ Uva eum

eum evincat: quòd nec cornu arietinum Ammonis filio, nec Laurea cum Apolline eidem contradicat. De omnibus jam suprà sparsim dictum est. De Bacchi quidem cultu apud Authores quòd sciam, nihil occurrit, ex eo autem, quod Athenæo teste fons hac in Insula fuit, cujus aqua vino non permiscebatur, imò quod & reliquæ Maris Ægæi Insulæ pleræque vini præstantiam, Bacchique præsidium jactent, suffragante Numismate, de Teno non dubitabis. Non dubitabis de Neptuno, cujus Tridens in Nummo visitur; Præter enim, quòd Neptunum sub nomine Ἰατροῦ, *Medici*, hac in Insula honoratum, ex Clemente Tristanus observat, apertum est Strabonis testimonium. Τῆνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει. Τὸ δε Ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλσει, τῆς πόλεως ἔξω, θέας ἄξιον. ἐν ᾧ καὶ ἑστιατώρια πεποίηται μεγάλα, σημεῖον τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἱκανὸν τοῦ συνθυόντων αὐτοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδώνια. *Tenos Urbem habet non magnam. Sed extra Urbem in luco est fanum NEPTUNI, dignum quod spectetur; in quo & cœnacula magnifica sunt ædificata: Magnum argumentum, permultos ad illud sacrificium communicandum confluere de propinquis, ut unà NEPTUNIA celebrent.*

Hæc de Neptuno, inquit ARCHÆOPHILUS, appositè. Mihi tamen sub Tridente adhuc vetustum Insulæ nomen latere videtur, cùm ob aquarum abundantiam olim *Hydrussam* dictam, Plinius afferat. Nec hæc ratio displicet, inquit DULODORUS, licet Stephanus ab Hydris nomen deducere malit. Utraque scil. opinio potest videri latere sub Tridente, cui Anguis circumvolutus est in Nummo Alexandri Severi apud Tristanum, quem & Harduinus citat. Sequitur

NAXUS
BACCHO SACRA.

His in Numismatibus Bacchum & barbatum & imberbem vides. Hic Laureâ redimitur; Ille Diademate & Hederâ ornatur, imò & juxta Hederam cum Thyrso & Cratere humi jacet, eôdem ferè modô, quô Pausaniæ describitur El. priore. Διόνυσος ἐν ἄντρῳ κατακείμενος γένεια ἔχων καὶ ἔκπωμα χρυσοῦν. *Liber Pater jacet barbatus, auream præferens pateram.*

Hæc memini Te observare, inquit ARCHÆOPHILUS, ut & de duplici ætate ex Macrobio, & de Diademate ex Diodoro. De Diademate, excepit DULODORUS, etiam Plinius L. VII. c. 26. tradit. *Emere ac vendere,* inquit, *instituit Liber Pater. Idem DIADEMA, Regum insigne, & Triumphum invenit.* Benè hoc, inquit ARCHÆOPHILUS, at non item, qui Bacchus barbatus in Naxiorum Numismate ponatur? Bacchus barbatus, Bacchus Indicus: Naxus autem Insula Græciæ fuit. Dubium hoc respondit DULODORUS, Servius diluit ad illud Virgilii L. III. ℣. 125.

— — *Bacchatamque jugis Naxon.*

Bacchatam, inquit, *aut vitibus consitam, aut celebratam Bacchis, aut ubi BACCHUS EX INDIS, velut quidam volunt, post devictos Gigantes, egit Triumphum*

phum. Nam, ut supra diximus, ipsi consecrata est, quæ & Dia dicitur. An Dia & Naxus Insula eadem? subjecit ARCHÆOPHILUS. Id non ex hoc tantùm loco, respondit DULODORUS, sed etiam ex Plinio discas, qui & alia ejus nomina memorat, L. IV. c. 12. *Naxus*, inquit, *Strongilen, dein DIAN, mox Dionysiada à Vinearum fertilitate, alii Siciliam minorem, aut Callipolin appellârunt.* Hæc si ita sint, perrexit ARCHÆOPHILUS, Naxus eadem fuerit, in qua Ariadnem à Theseo relictam, & à Baccho inventam ad Gemmas docuisti. Eadem, inquit DULODORUS, adeòque mirum non est, in Numismatibus Bacchum cerni, tantæ enim venerationis hîc fuit, ut Bacchi Dionysi faciem ex ligno vitis, Meilichii autem ex ficu adornarint. Athenæus rem edocet. Νάξιοι, ὡς Ανδρίσκος, ἔτι δ' Αγασθένης ἱστοροῦσι, Μειλίχιον καλεῖσθαι τὸν Διόνυσον, διὰ τὴν τοῦ συκίνου καρποῦ παράδοσιν. διὸ καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ παρὰ τοῖς Ναξίοις, τὸ μὲν τοῦ Βακχέος Διονύσου καλουμένου, εἶναι ἀμπέλινον, τὸ δὲ τοῦ Μειλιχίου σύκινον. Τὰ γὰρ σῦκα μείλιχα καλεῖσθαι. *Ut Andriscus & Agasthenes referunt, Naxiis Bacchus Meilichius appellatur, quod mortalibus, Ficum dederit: ob eamque rationem apud Naxios Dei Bacchi, quem Dionysum vocant, è ligno vitis facies est, illius verò quem Meilichium nuncupant è Ficu, Ficus enim* μείλιχα *Naxii vocant.* Idem Author etiam de Naxio vino: Αρχίλοχος τὸν Νάξιον τῷ νέκταρι παραβάλλει. *Archilochus*, inquit, *cum Nectare confert Naxium:* Et Stephano authore: Ἐστὶν ἐκεῖ κρήνη, ἐξ ἧς οἶνος ῥεῖ μάλα ἡδύς. *Fons in Naxo est, ex quo vinum valde suave fluit.* Sub Baccho, inquit ARCHÆOPHILUS, video aliquid fontis instar descendere. Non fontem id arbitrarer, respondit DULODORVS, sed Bacchi Tunicam, de qua ad Gemmas diximus. Ad effigiem barbatam potiùs & imberbem notandum, quod Cornutus ad Juvenalem tradit, *in Græcia duas fuisse Bacchi statuas, unam hirsutam, quæ dicebatur BRISEI, alteram lævem id est sine pilis, quæ dicebatur LENÆI:* Notandum ad bibentem, quod Alexis in Concursantibus apud Athenæum tradit:

> Ὅιδε Διόνυσος οἶδε τὸ μεθύσαι μόνον
> Ἐι δὲ νέον, ἢ παλαιὸν, ὃυ πεφρόντικεν.
> *Edoctus est tantùm Bacchus ad temulentiam usque potare,*
> *An vetus bibat vinum, an novum, parum sollicitus.*

Et quod alibi apud eundem Posis in Magneticis: Τὸν Θεμιστοκλέα Διονύσῳ Χοοπότῃ θυσιάσαντα καὶ τὴν χοῶν ἑορτὴν αὐτόθι καταδεῖξαι. *Themistoclem BACCHO CHOOPOTÆ immolâsse hostias, eô ritu, quô Athenienses illic CONGIORUM FERIAS celebrâsse.* Notandum ad sedentem, quod apud eundem Athenæum *Bacchi recti*, Ὀρθοῦ Διονύσου, aram in Horarum delubro posuerint Athenienses. Notandum ad Numismata, authore Aglaosthene apud Jul. Pollucem L. IX c. 6. *Naxios primum Numisma signasse.*

Benè hæc notantur, infit ARCHÆOPHILVS, non minus ac de Hedera, Thyrso, & Laurea, Laurique folio, & bacca, quanquam de iis jam supra, inter Gemmas præsertim, dictum sit. De Cippo in secundo Numismate adhuc exquirere libet; Quod enim de Sesostre attulisti, quid ad Bacchum faciat, non video. Si non ad Bacchum, respondit DULODORUS, tamen ad Naxios pertinebit, demonstrabitque eorum strenuitatem. Cycladas, ex quorum numero Naxus est, Sesoosim subegisse, Diodoro teste constat: Et membrum virile, quod Cippis Gentium strenuarum affinxisse traditur, in Nummo ad oculum patet. Verba rem illustrantia subjungere placet. Ἀσίαν ἅπασαν, inquit de Sesoosi, ὑπήκοον ἐποιήσατο καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων τὰς πλείστας. *Asiam omnem, & CYCLADUM PLURIMAS in fidem suam adegit.* Et iterum: Στήλας κατεσκεύασεν ἐν πολλοῖς τόποις τῶν αὐτοῦ κατακτηθέντων. Ἄυται δὲ τὴν ἐπιγραφὴν εἶχον Αιγυπτίοις γράμμασι, τοῖς ἱεροῖς λεγομένοις, τὴν δὲ τὴν χώραν ὅπλοις κατεστρέψατο τοῖς ἑαυτοῦ βασιλεῦς βασιλέων

καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσόωσις. Τὴν δὲ στήλην κατεσκεύασεν ἔχουσαν αἰδοῖον ἐν μὲν τοῖς μαχίμοις ἔθνεσιν ἀνδρὸς, ἐν δὲ τοῖς ἀγενέσι καὶ δειλοῖς, γυναικός. *Cippos ubique terrarum bello acquisitarum erexit, sacris Ægyptiorum literis hôc verborum indiciô inscriptos: Hanc Provinciam armis suis devicit, Rex Regum & Dominus Dominorum Sesoosis. – In Cippis illis* PUDENDUM VIRI, *apud Gentes quidem* STRENUAS & PUGNACES; *apud ignavas autem & timidas, fœminæ expressit.* Hæc utut se habeant, licebit tamen & ad ipsum Bacchum Cippum hunc reducere; Baccho enim Græcos, Priapos erigere solitos ex Luciano discimus de Dea Syria: Et pudenda est fabula de Baccho penem humi fabricante, sibique applicante, apud Arnobium, ut taceam Etymon Liberi, quod Augustinus tradit, rationem facti, quò partem corporis virilem in Liberi templo Gentiles ponerent. Naxo vicina fuit

PARUS

Caput Medusæ quod cernimus, licet nullum ex historia fulcrum appareat, Perseo tamen Parum addicere, clarius est, quàm quod clarum. Seriphios potius id signare debuisse, Nonnius arbitratur; Cùm autem Parii Seriphiorum vicini fuerint: Cùm Perseus Seriphiorum non tam amicus quàm hostis, utpote quos Medusæo capite in lapides memoratur convertisse: Cùm denique lapidum Pariorum major celebritas, quàm Seriphiorum, mirum non est, effigiem Medusæ λιθοεργέα, uti Oppiano dicitur, non in Seriphiorum, sed in Pariorum Nummis occurrere. Poterunt videlicet Parii, vel contra Seriphios à Persei partibus stetisse: Poterunt adspectui capitis Medusæi, marmoris sui gloriam acceptam tulisse: Poterunt & ab Argis Persei patria descendisse:

A Cretensibus, inquit ARCHÆOPHILUS, & Arcadibus habitatam, imò & à Paro Arcade denominatam, Stephanus author est. Id nihil obstat, respondit DULODORUS, cùm diversitas temporum & alios admittere potuerit. Præter Minoëm certè, & Hercules Parum appulit, contra Amazones proficiscens, uti ex Apollodoro docemur; Hercules autem Tyrinthe tunc habitabat, Eurystheique, Mycenarum Regis jussu, certamina subibat: Mycenarum inquam, quas Perseus condidit, ita enim Stephanus: Μυκῆναι ἀπὸ μύκητος τοῦ ξίφους, ὃ ἐφόρει Περσεὺς, οὗ πεσόντος κατὰ κέλευσιν Ἑρμοῦ τὴν πόλιν ἔκτισεν. *Mycenæ à capulo Gladii, quem Perseus gestabat, quo labente, jussu Mercurii Urbem condidit.* Rem latiùs in Corinthiacis Pausanias, & tangit in Alexipharm. ℣. 103. Nicander. Hæc si ita sint, inquit ARCHÆOPHILUS, fortaſsè Vaccam aversæ non tam ad Sacrificium Minois in Paro Insula, quàm ad Jo Inachi filiam retulerim, cùm & hæc Mycenis nomen dedisse, eôdem Stephanô authore, quibusdam credita sit; Conjecturam sanè fulcit corona, cùm aliam Inachi filiam, uti Pausanias tradit, Homerus Ἐυστέφανον *benè coronatam* appellârit:

> Τυρώ τ' Ἀλκμήνη τε ἐϋστέφανος τε Μυκήνη.
>
> *Tyro atque Alcmene, sertisque ornata Mycenæ.*

Cùm

Cùm Corona humi jaceat, reſpondit DULODORUS, fortaſſis ad Minois factum tutiùs erit reſpicere, præſertim cùm inde mos in Paro Gratiis ſacrificantibus manſerit. En verba Apollodori Lib. III. Μίνως ἐπελθόντος αὐτοῦ θανάτου, θύων ἐν Πάρῳ ταῖς χάρισι, τὸν μὲν στέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἔῤῥιψε, καὶ τὸν αὐλὸν κατέσχε, καὶ τὴν θυσίαν οὐδὲν ἧττον ἐπετέλησαν. Ὅθεν ἔτι καὶ δεῦρο χωρὶς αὐλῶν καὶ στεφάνων ἐν Πάρῳ θύουσι ταῖς Χάρισι. *Minos morte ipſius* (Androgei) *nunciatâ, in Paro Gratiis ſacrificanti, detractam quidem capiti Coronam abjecit, ac cohibuit item tibiam, verum Sacra nihilominus perfecit, unde etiamnum hodie Gratiis in Paro ſacra faciunt ſine Corona & Tibia.* De Corona forſitan ratio procedit, excepit ARCHÆOPHILUS, de Vacca autem non procedit; Quid enim? an Gratiis Vaccam immolaverint Parii? Quid ſi Taurum hunc arbitreris Cereri ſacrum? Ne ſic quidem abs ratione, reſpondit DULODORUS; Recordaberis enim ex Stephano, Inſulam hanc inter alia nomina & *Demetriadem* à Cerere & *Cabarnin* à Cabarno dictam, qui Cereri, filiæ raptum prodiderit. Inde certè Heſychius: Κάβαρνοι οἱ τῆς Δήμητρος Ἱερεῖς ὡς Πάριοι. Sequentibus ex Nummis

PARII
à
CORINTHIIS ORIUNDI

Videntur. Idque vigore monogrammatum, adſcriptorum, & Pegaſi; Illa enim quid interpretaberis, ſi non ΠΑΡΙΟΙ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ? & hunc ad Corinthios pertinere, clarius eſt, quàm ut demonſtratione egeat. Niſi fallor, inquit ARCHÆOPHILUS, ejusmodi Nummos Paruta non Pariis, ſed Panormitanis tribuit. Si ad Siciliam abeundum foret, reſpondit DULODORUS, potius ad Paropinos reſpicerem, quorum Numiſma apud eundem Parutam in Corona Hederacea ΠΑΡ. inſcribitur. Corona ſanè Hederacea cum Baccho Hederâ coronato, qui in noſtris viſitur, mirè convenit. Sed non video, cur magis Paropinis, quam Pariis ejusmodi Numiſmata tribuenda ſint, cùm tamen de Pariis planior lectio ſit? Si de Baccho quæras, utique & hujus ratio in Pariis eſſe poteſt, cùm

Νήσων αἰπυτάτη ἱερῶν.
Inſularum ſublimiſſima ſanctarum.

Ut eam Dioſcorides appellat. Anthol. III. c. 12. procul dubio & ipſa Bacchum coluerit, non minus ac reliquæ ejusdem tractûs. Non à Thaſo argumentum deſumam, quam à Pariis conditam Strabo memorat; ſed à Corinthiis, ad quos Pariorum origines Numiſmata deducunt. Etiam hos Bacchum coluiſſe, Pauſanias author eſt, *duo ejus ſigna lignea inaurata* memorans, *quorum alterum LYSIUM alterum BACCHEUM nominaverint, Oraculi monitu ex arbore formatos, ex qua Pentheus Bacchi ſacra fuerat ſpeculatus.* Sed hæc Lectoris judicio libera ſunto!

SERIPHII
CORINTHIORUM COLONI

Non minus ac Parii, elegantiſſimo hoc in Numiſmate noſcuntur, licet Authorum hactenus authoritas & hîc defuerit. Seriphios, excepit ARCHÆOPHILUS, Athenienſium Colonos fuiſſe, Herodotus teſtatur; Scio, inquit DULODORUS, ſed Per-Illuſt. SPANHEMIUS id nihil obſtare ait, ut alio tempore à Corinthiis credantur inſtaurati. Ratio ſanè ex communi, inſignia μητροπόλεων exprimendi more deſumta eſt, & ſi rem probè inſpicias, nec fulcro caret, ſive ad Athenienſes reſpicias, ſive ad Argivos. Non intelligo quid velis, inquit ARCHÆOPHILVS. De Corinthiis utique probandum, non de Athenienſibus, non de Argivis. At ego in utriſque, reſpondit DULODORUS, fontem Seriphiorum à Corinthiis ex Pauſania oſtendam. Ab Athenienſibus Seriphios ortos, Herodoti teſtimoniô conſtare ais. Atqui in Atticam ex Ephyræa, quæ poſtea Corinthus dicta eſt, Coloniam jam ante deduxerat Marathon Corinthi pater. En verba! Ἔυμηλος ὁ Ἀμφιλύτου τῶν Βακχιαδῶν καλουμένων, ὃς καὶ τὰ ἔπη λέγεται ποιῆσαι φησὶν, ἐν τῇ Κορινθίων συγγραφῇ Ἐφύραν Ὠκεανοῦ θυγατέρα οἰκῆσαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Μαραθῶνα δὲ ὕστερον τὸν Ἐπωπέως τοῦ Ἀλωέως τοῦ Ἡλίου, φεύγοντα ἀνομίαν καὶ ὕβριν τοῦ πατρὸς ἐς τὰ παραθαλάσσια μετοικῆσαι τῆς Ἀττικῆς. Ἀποθανόντος δὲ Ἐπωπέως, ἀφικόμενον ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν ἀρχὴν διανείμαντα τοῖς παισὶν, αὐτὸν δὲ ἐς τὴν Ἀττικὴν αὖθις ἀναχωρῆσαι. Καὶ ἀπὸ Σικυῶνος τὴν Ἀσωπίαν, ἀπὸ δὲ Κορίνθου τὴν Ἐφυραίαν μετονομασθῆναι. *Eumelus Amphilyti filius è Gente Bacchiadarum, qui carmina dicitur feciſſe, in Corinthiaca hiſtoria ſcriptum reliquit, Ephyren Oceani filiam primam in iis finibus conſediſſe. MARATHONEM deinde Epopei filium Aloëi Solis filii nepotem, Patris iniquitatem & contumeliam fugientem, in maritimam Atticæ partem Coloniam deduxiſſe: Auditâ verò Epopei patris morte, in Peloponneſum reverſum, ac mox inter filios Regno diſtributo in Atticam rediiſſe, ab ejus quidem filio Sicyone Aſopiam, à Corintho autem Ephyræam nomen accepiſſe.* Vides ARCHÆOPHILE, ortum ab Athenienſibus non obſtare, ut Seriphios etiam à Corinthiis ſecundum Numiſma credamus ortos, cùm ſub illis propior, ſub his autem remotior origo lateat, quam quid mirum Seriphios expreſſiſſe, cùm nobilitatem etiam hodiè ex antiquitate metiri ſoleamus?

Si omnes Athenienſes, excepit ARCHÆOPHILUS, à Corinthiis deſcenderent, aſſurgerem placito, cùm autem, vel ipſo Pauſania dicente, maritimam tantùm Atticæ partem Maranthon occupaverint, neſcio an ratio procedat; Quidni? reſpondit DULODORUS, cùm utique credibilius ſit maritimos Atticæ populos in Inſulas migrâſſe, quàm mediterraneos; Si tamen ratio minus placet, en aliam ab Argis! Argivum fuiſſe Perſeum, nemo dubitat. Perſeum in Seriphum appulſum, incolaſque ſecundum fabulas, in lapides convertiſſe, nec ipſum ignotum eſt. Quid inde? excepit ARCHÆOPHILUS. Quid? reſpondit Ille, ſi non, uti Herodotus ab Athenienſibus, ita alios ab Argivis Seriphios dedu-

deducere. Quid hoc ad Corinthios? iteravit ARCHÆOPHILVS. Multum, inquit DULODORUS, ſive ipſos Corinthios reſpicias, ſive etiam Bellerophontem Chimeræ victorem, Bellerophon enim non Corinthi imperium obtinuit, ſed in Proeti Argivorum Regis poteſtate fuit: Et Corinthii, tenente jam Lycios Bellerophonte, non ſuis viribus cenſebantur, ſed perpetuo iis paruerunt, qui aut Argis aut Mycenis rerum ſummæ præerant. Utrumque audi ex eodem Pauſania: Βελλεροφόντην οὐκ αὐτοκράτορα ὄντα βασιλεύειν, εἶναι δὲ ἐπὶ Προίτῳ καὶ Αργείοις ἐγὼ δὲ πείθομαι, καὶ ὅστις τὰ Ὁμήρου μὴ πάρεργον ἐξελέξατο. Φαίνονται δὲ καὶ Βελλεροφόντου μετοικήσαντος ἐς Λυκίαν, οὐδὲν ἧσσον οἱ Κορίνθιοι τῶν ἐν Ἄργει δυνατῶν, ἢ Μυκήναις ὑπακούοντες. Ἰδίᾳ τε οὐδένα παρέσχοντο ἄρχοντα τῆς ἐπὶ Τροίαν στρατιᾶς, συντεταγμένοι δὲ Μυκηναίοις καὶ ὅσων ἄλλων Αγαμέμνων ἡγεῖτο, μετέσχον τοῦ στόλου. *Bellerophontem*, inquit, *Regnum Corinthiorum non poſſediſſe, ſed in Proeti Argivorum Regis poteſtate fuiſſe, & ipſe ut credam facilè adduci poſſum, ac nihilo minus, qui Homeri carmina non indiligenter legerit; Satis etiam conſtat, tenente jam Lycium Bellerophonte, Corinthios perpetuò iis, qui aut Argis aut Mycenis rerum ſummæ præeſſent, paruiſſe, quando privatim ipſi nullum ad Trojam Ducem miſerunt, ſed Agamemnonis ſigna & auſpicia ſecuti, ejus expeditionis participes fuêre.*

Quorſum hæc? inquit ARCHÆOPHILUS. Ut demonſtrem, inquit DULODORUS, licet ab Argivis Seriphii deſcenderint, poſſe tamen etiam à Corinthiis deſcendiſſe: Η Κορινθία γὰρ χώρα eidem Pauſaniæ μοῖρα τῆς Αργείας, *Corinthiaca Regio pars Argiæ* erat. Sed age! tertiam rationem contemplemur! Perſeum & Meduſæ caput Seriphios concernere non dubitas; at ex ſanguine Meduſæ Pegaſus ortus eſt. Quid ergo mirum, ſi in ſignum Victoriæ, ſuæque originis non tam caput Meduſæ: Non tam Pegaſum, quàm Chimæram expreſſerint Seriphii? Cùm caput Meduſæ & Pegaſus ſolius infelicitatis ſibi teſtes fuiſſent, Chimera autem tanquam devictus hoſtis, aut tropæum, glorioſæ originis jubare infelicitatem abſcondat, utique ratio fuit, cur hunc potius exprimerent. Peloponneſum ingredimur. Hic

A R G I V I
HERCULEM ARGIVUM, NEPTUNUM PROSCLYSTIUM ET APOLLINEM LYCIUM COLUERE.

HErculem ſub Clava, Neptunum ſub Delphino, Apollinem ſub Lupo contemplor. De Neptuno & Apolline ex Pauſania docui. Verba licet prolixitate tædioſa, tamen, quòd rem explicent, digna ſunt, quæ denuò adſcribantur. *Extat*, inquit in Corinthiacis, interprete Amaſæo, *eodem in loco NEPTUNI cognomento PROSCLYSTII, ſive inundatoris, templum. Diluiſſe enim maximam partem agri eô tempore Neptunum memorant, quô Inachus, quique ei in conſilio adfuerunt, terram eam Junonis, non Neptuni eſſe debere pronunciârunt. At*

deinde cum Juno eum exoraſſet, ut mare deduceret, per quem locum unda defluxit, in eo Proſclyſtio Neptuno templum Argivos erexiſſe. Hæc de Neptuno. Sequentia teſtantur de Apolline. *Apud Argivos,* inquit idem, *longè omnium templorum eſt nobiliſſimum APOLLINIS LYCII, in quo, quod ætate noſtra exſtat, Dei ſignum, Attali fuit Athenienſis opus, antiquiſſimum è ligno Danaus dedicavit, cum ipſa æde. — Ac Lycium quidem Apollinem hujusmodi de cauſa dedicavit Danaus. Cùm Argos veniſſet, de Regno cum Gelanore Sthenelæ filio contendit: ac cùm eorum uterque ad populum multa, & ea maximè probabilia, & juri maximè conſentanea dixiſſet, neque omninò, quæ Gelanor aſſerebat minus æqua videretur, cauſa ampliata eſt in craſtinum. Poſtero die primâ luce in Boum gregem, in pomœrio paſcentium, LUPUS impetum fecit: Atque is Taurum ipſum gregis ducem adortus eſt. Viſum eſt Argivis Gelanori cùm Tauro, cum Lupo eſſe Danao aptisſimam convenientiæ rationem: Quòd ſcilicet, uti Lupus animal eſt homini minimè familiare, ſic propemodum ad id temporis nulla fuiſſet, Danaus Argivorum uſus conſvetudine. Quare cum Taurum Lupus confeciſſet è re nata Argivi Danao Imperium adjudicârunt. Tunc Danaus LUPUM ab Apolline immiſſum interpretatus, LYCII APOLLINIS ædem dicavit.*

Hæc de Apolline abundè inſtruunt, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam quod prætereundum non eſt, alii ἀπὸ τοῦ λευκαίνεσθαι πάντα φωτίζοντος ἡλίου, quod omnia albeſcant illuceſcente Sole: Alii quòd ut Lupi omnia, ita & Sol radiis humorem rapiat: Alii quòd Lupos tanquam præludium peſtis Apollo immittat: Alii aliunde cognomen derivent, uti latiùs videre eſt apud Lil. Gyraldum in Syntagmat. Pleraque, excepit DULODORUS, ingenii luſus ſunt, nec ad Numiſma & Argivos tàm faciunt, quàm faciunt allata Pauſaniæ; Notandum enim omnino, quod Per-Illuſt. SPANHEMIUS ſuggeſſit, fuiſſe Lupum ſolitum Argivorum in eorum Nummis inſigne, prout id obſervant Græci Sophoclis Enarratores ad Electr. v. 6. Τοῦ λυκοκτόνου Θεοῦ, *Luporum interfectoris Dei*, h. e. Apollinis: Nempe ſacrum eidem fuiſſe hoc animal, ὡς καὶ τῇ Ἀρτέμιδι τὰς ἐλάφους. Ὅθεν καὶ τῷ νομίσματι τῶν Ἀργείων ἐγχαράττεσθαι φάσι λύκους. Ὡς καὶ τὰς γλαῦκας Ἀθήνησι. Unde factum etiam, ut apud Æſchylum, quod fugit Interpretes, uti pridem ad eum idem Vir Per-Illuſtris notavit, Argivi, per Λύκους ſeu *Lupos* deſignentur, & ſimul apud Lycophronem: Sed qua de re alibi ſe acturum pollicetur. Plura interim indicans de hoc argumento, ſeu unde Ἀγορὰ Λυκέιος, Argis dicta, & de pugna ibi Lupi cum Tauro, & Apolline Λυκέιῳ ſuppeditare Plutarchum in Pericle. Nos ad Clavam convertimur.

Clavam, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ad Heraclitarum ad Peloponneſum reditum retuliſti, quòd Apollodoro teſte, prima ſortitio Argos fuerit. Non Heraclitarum tantùm Argis dominatio, reſpondit DULODORUS, ſed & ipſius Herculis cultus in cenſum venit. Herculem Tirynthe conſediſſe, indeque Tirynthium dictum, procul dubio recordaberis; at Tiryns Argiæ Urbs fuit. Recordaberis Euryſtheo Herculem ſerviiſſe; at Euryſtheus Argivorum Rex fuit. Et quid multa? Vel unicum Herculis *Argivi* Epitheton rem confecerit. Apud Arrianum id non ſemel proſtat, quô memorante, & Alexander Mallis tributa remiſit, quòd Argivorum Coloni eſſent, ipſeque ab *Heraclidis Argivis* ſe oriundum perhiberet. Succedit

MALEA

M A L E A
PROMONTORIUM LACONIÆ.

NUmisma hoc inscribitur ΜΑΛΕΩΝ, numero plurali, qualiter Straboni Laconiæ promontorium solet appellari. Ita Lib. VIII. Μετὰ δὲ Ταίναρον Πλέοντι, ἐπὶ τὴν Ὄνου γνάθον, καὶ Μαλέας Αμαθοῦς ἐστὶ πόλις. Et paulò post: Εἶτα βοία πόλις, εἶτα Μαλεαὶ &c. Aliis numerus singularis placet, & dupl.ci quidem differentiâ. Suidas Μαλέας, inquit, ἡ αἰτιατικὴ τὸν Μαλεὰν ἀκροτήριον καὶ ὄρος, ad quem locum interpres, Μαλέας ου ὁ, & accusativus τὸν Μαλέαν; At alii genere fœmininô dicunt Μαλέα ας ἡ promontorium & mons agri Peloponnesiaci. Aliis Μαλέια scribitur, aliis aliter. Similis differentia est etiam in metro. Ovidius penultimam producit:

Quo lateant Syrtes, quove Malea sinu.

Virgilius corripit V. Æneidos:

— — *Nunc illas promite vires,*
Nunc animos, quibus in Getulis syrtibus usi,
Jonioque Mari, Maleæque sequacibus undis.

Virgilium sequitur Valerius Flaccus:

Maleæ velut arce fragosa
Turbo rapax.

Ovidium Statius:

Raucæ circumsonat ira Maleæ.

Et Propertius Lib. III.

Præbeat hospitio sæva Malea suo.

Rationem vocis, inquit ARCHÆOPHILUS, satis curiosè lustrasti. At non præter rationem, respondit DULODORUS; Vides enim alteram Numismatis nostri faciem nomine, tantùm non solo, occupari: Mihi sanè in tantùm hæc non otiosa videntur, ut adhuc ad Etymologiam descendere audeam. Celeberrimus Bochardus Maleam arbitratur à מתלעה *Mathlaa* vel *Mathlea* dictam, quæ vox *Malam* significet, sive *Maxillam cum molaribus*, idque ideò, quòd hoc ipsum promontorium Lycophron in Cassandra ℣. 94. γάμφηλας ὄνου id est τὰς σιγόνας τοῦ ὄνου, *Maxillam Asini* appellet, idque διὰ τὸ ἐοικέναι σιαγόσιν ὄνου, *quia Maxillis Asini simile sit*, ut habet scholiastes; Vel quod vero propiùs putat Bochardus, ab undarum rauco strepitu, quasi Asini ruditum imitetur, id quod versu Statii firmat lib. I. Achill.

Undisonæ quos circuit unda Maleæ.

Et Sidonii:

Atque recurrentem ructatu ad rauca Maleam.

Eleganter hæc, subjecit ARCHÆOPHILVS, & eruditè à Bochardo videntur excogitata. Mihi non videntur admittenda, respondit DULODORUS, idque ideò, quòd Strabo & Ptolemæus ὄνου γνάθον, sive *Maxillam Asini* à *Malea* diversam faciant, præferendamque Caroli Stephani rationem-

nem censerem, à Maleo Rege Argivorum appellationem deducentis, à quo & templum Maleaticum constructum memorat, si idonei Authoris testimonio id asseruisset. Certè, uti in hoc Maleæ Nummo, prima appellationis litera majuscula est, ita & est in Numismatibus Argivorum: Ut taceam, Herodotô teste, Argivorum fuisse, quicquid Maleam tenus ad occasum vergebat. Sed Maleus, ut ignorantiam meam apertè fatear, inter Argivorum Reges mihi apud indoneos Scriptores nondum apparuit. Suidas quidem Malei meminit, qui lapidem à se confectum Neptuno consecravit, ne fluctus ad Phæstum Urbem Cretæ accedere posset, quâ de re Homerus, Homerique interpres III. Odyss.; Quid autem hic ad propositum?

Promontorium celebras, inquit ARCHÆOPHILUS, sed pace Tuâ dixerim, vereor ne ad Nummum propositum frustrà. Quis enim credat, Nummum in promontorio signatum fuisse? Facile responderim, inquit, DULODORUS. Promontorium hoc non sine habitatoribus fuit; Ὄνου γνάθον à Malea tantùm 150. stadia dissitam, Strabo asserit. Inter ὄνου γνάθον & Maleam eodem authore sita erat Urbs Bœa. A Bœis ad ea quæ supra Maleum promontorium sunt, navigantibus λιμνήν sive *stagnum* esse, quod *Nymbæum* nominant, frequenti undiquaque incolentium hominum multitudine, Pausanias scribit in Laconicis. Et quid? annon idem de ipsa Malea, ubi Silenum Μαλέγορον *Maleæ civem* ex Pindaro appellat? subjicitque: Λέγουσι δὶ περὶ τὴν Μαλέαν δικοῦντες; *ita dicunt, qui circa Maleam habitant.* Thucydides Lib. III. p. 175. de Atheniensibus locutus, νάυσταθμον δὲ μάλλον ἦν αὐτοῖς πλοίων καὶ Αγορᾶς ἡ Μαλέα; *Malea*, inquit, *iis potius navium statio & mercatus erat.* Quo ex loco intelligitur Polybii locus pag. 438. ubi Φίλιππος ἀκούων τοὺς Σκερδιλαΐδου λέμβους περὶ Μαλέαν λῃίζεσθαι, καὶ πᾶσι τοῖς ἐμπόροις ὡς πολεμίοις χρῆσθαι. *Philippus audiens Scerdilaidæ Lembos circa* Μαλέαν *exercere Piraticam & mercatores omnes loco hostium ducere* &c. Agnoscis ARCHÆOPHILE, Maleam incolis habitatam fuisse, adeòque Numisma ibi percuti potuisse: Agnoscis & rationem Palmæ, quâ procul dubiô victoriam aliquam jactârunt; Qui enim hostiliter fuêre lacessiti, quidni credantur & restitisse aliquando, & vicisse? Res probabiliter adstruitur, inquit ARCHÆOPHILUS, & si deficiente clariore testimoniô tantum lucis etiam adversæ affundas, acquiescam. Adversa, respondit DULODORUS, Aquilam volantem exhibet, planè qualiter etiam in Seriphiorum Numismatibus, qualiter & in sequeti incerto.

Quod an Seripho tribuendum sit, an autem Maleæ, aliorum Judicium esto! Ad Aquilam Maleæ nobis assistit Ζεὺς Μαλειαῖος, *Jupiter Maleæus*, cujus Stephanus meminit: ἀπὸ τοῦ Μάλεια, inquit Μαλειαῖος Ζεὺς *à Malea est Jupiter Maleæus*; An hujus Jovis fuerit templum, quod hîc à Maleo conditum supra dictum est, an etiam Aquila volans peculiarem aliquam ejus solertiam adumbret, apum Creticarum instar, de eo, silentibus tot Authoribus, qui de Malea scripsêre, nec ipse pronunciavero. Ne ad monitum proverbii Maleam navigans, quæ domi sunt, oblivisci videar, ad reliqua transeo. In sequenti adumbratur

ATTÆA

ATTÆA MINERVÆ CULTRIX SENATUIQVE DEVOTA.

Tunc hunc Nummum, folitô fibi more interlocutus eft ARCHÆOPHILUS, Urbi Laconiæ adhuc addicis? At Reverendus Harduinus alios felicio-re conjecturâ ad Attæam Phrygiæ reduxit, Urbem Lacui, cujus Stephanus in Botieo meminit, cognominem: Idque eam potiffimùm ob rationem, quòd à Lacu fibi cognomine, nomen id haufiffe videatur, cùm aliter & *Botieum* fuerit vocatum. Scio, refpondit DULODORUS, fed vereor ut conjecturam probare poffit. Quidni? fubjecit ARCHÆOPHILUS; Nonne ab Attaia, *Attaites* rite defcendit, ut ab ΕΛΑΙΑ ΕΛΑΙΤΗΣ? Omninò, refpondit DULODORUS; fed id rem non conficit. Stephanus Ἀτταιαν exprefsè λίμνην *Lacum* vocat, Urbem autem non Ἀτταίαν, fed tantùm Βοτίειον. Quod fi idem adhuc nomen cum Lacu habuiffet, procul dubio id memoraffet Stephanus. Hæc ratio, inquit ARCHÆOPHILUS, Harduinum quidem arguere poteft, propofito non fatisfeciffe, an autem affertum ideò corruat, jam videbimus. Strabo in fubfidium venit: memorat ille Atteam, Mitylenæorum in ora Troadis maritima Pagum, inter Adramyttenum & Elaicum finum, indeque fufpicatur Luc. Holftenius, eandem effe cum Attæa Stephani, idque propter Salinas potiffimùm, Stephano memoratas, quæ ad Mare effe folent. Vides DULODORE, Harduini conjecturam fulcrô non carere, & cùm Pallas apud Trojanos, totumque inde tractum fumma fuerit in veneratione, non video quid obftet, ut affentiamur. Fluvius, qui ejusdem in Numifmatibus fub Trajano & Geta percuffis vifitur, utique ritè Caycus videri poteft, ad quem Pergamus jacebat, Urbs Æfculapii cultu nobilis: indeque & patet, cur Æfculapius in Nummo eorundem apud Patinum habeatur. Quid ais DULODORE?

Quid? refpondit ille, fi non egregium Te agere caufæ, nefcio an fatis juftæ, Patronum. Strabo Attean vocant, non Attæan. De Salinis omninò tacet. Adde quod Attea non Urbs fuerit, fed pagus exprefsè vocitetur. An pagus tantæ dignitatis credatur, ut Numifmatibus fe jactaret, cùm tamen alibi Urbs appareat, & nomine propior? Ipfe Holftenius rem agnofcit, ideò fub voce Ataia: apud Triftanum, inquit, T. II. p. 272. in Nummo Getæ circum figuram fluvii legitur ATTAIΩN per duo TT. Ipfe Triftanus licet & Attam Arabiæ felicis Ptolemæo memoratam adduceret, de Ataia tamen nihil dubitavit: probè fcilicet intelligens, Literas in Nummis duplicatas infoliti nihil effe. Secutus eft placitum Illuftris Patinus ad Nummum à Te memoratum in Impp. pag. 7. Quod de fluvio, Æfculapio, & Minerva adducis, non minus etiam de Urbe Laconiæ dici poteft; Audi Paufaniam, ubi de Afopo verba facit: Ἐν αὐτῇ δὲ ναὸς τε Ρωμαίων βασιλέων, καὶ ἀνωτέρω τῆς πόλεως ὅσον γε σταδίους δώδεκα, καὶ ἱερὸν ἐστὶν Ασκληπιοῦ. Φιλόλαον τὸν θεὸν ὀνομάζουσι — καὶ Αθηνᾶς ἱερόν ἐστιν ἐν τῇ Ακροπόλει Κυπαρισ-

σίας ἐπίκλησιν. *In eo* (scil. oppido Asopo) *Romanorum Imperatorum templum, & supra oppidum stadia plus minus XII. ÆSCULAPII fanum est. Deum ipsum Philolaum vocant. — Est & MINERVÆ ædes in arce, cognomento CYPARISSIÆ.* Possem & *Æsculapium Agnitam*, in ipsa Lacedæmoniorum Urbe ad dextram Dromi memorare: Possem *Æsculapii Cotyles* templum ultra Eurotam, quod Hercules dedicavit; sed propius ad Nummum facit Minerva, quæ variis cognominibus in Laconia culta est. Pausaniam adi. Memorat ille *Minervam Aleam* in via ab Urbe Terapnem versus, ab Eurota non procul distantem: Memorat *Minervam* Πολιούχον καὶ Χαλκίοικον, cujus templa in Lacedæmoniorum arce fuerunt: *Minervæ Pareæ* signum sub divo, ubi à Sparta in Arcadiam itur: *Minervæ Ophthalmitidis* ædem, propè ad Alpium, quam Lycurgus dedicavit: *Minervam Hippolaitidem* in Urbe Hippola, Tænari vertici imminente, cultam: Minervam Αγοραίαν Spartanis in foro adoratam: Minervæ Ἐργάνης Templum & ipsum in Lacedæmoniorum arce: *Minervæ* Ἀξιοποίνου ædem, quam Hercules dedicavit: *Minervæ Ambuliæ* aram; Adeò ut sufficiens hîc ratio sit, cur Minervam expresserint Attaitæ: sufficiens causa, cur expresserint Æsculapium, & cum cultus horum circa Eurotam præcipuè viguerit, quidni securè statuamus, Ατταίαν, ad Eurotæ ripas sitam, eundem etiam Numismatibus suis expressisse?

Unicum mihi adhuc obstat, excepit ARCHÆOPHILUS. Video in Numismate IEPAN ΣΥΓΚΛΗΤΟΝ *Sacrum Senatum.* Hæc autem inscriptio nunquam in Laconiæ Urbibus exstat; in Urbibus autem Asiæ tantùm non unicè. Accedit quod Lacedæmonii Senatum non ΣΥΝΚΛΗΤΟΝ, sed ΓΕΡΟΥΣΙΑΝ appellaverint. Testis locupletissimus est Pausanias in Laconicis. Ἡ μὲν δὴ Γερουσία συνέδριον Λακεδαιμονίοις κυριώτατον τῆς πολιτείας. *GERUSIA Lacedæmoniis est consessus, penes quem præcipua Reipublicæ authoritas, vel summus Reipublicæ consessus.* Vox Γερουσία, inquit DULODORUS, me non ferit. Σύγκλητος enim non Lacedæmoniorum, sed Romanorum Senatum innuit, significatque idem fere, quod *Patres Conscripti*, adeò ut hinc colligere possis, omninò honori Senatus Romani hoc Numisma percussum esse. Cæterùm quod de Asiæ Civitatibus memoras, fateor haud ita facilè dilui posse. Verum est: IEPA ΣΥΝΚΛΗΤΟΣ in his, tantùm non unicè, occurrit; Vix in Nummis ΚΥΔΟΝΕΑΤΩΝ hactenus apparuit, cùm tamen ex Asiaticis viginti eam inscriptionem memoret Harduinus: adeò ut si vocis Etymon apud Strabonem addiceret, nec me difficilem assensu habiturus esses. Sed & in Strabone nihil mutare ausim, adeòque tutiùs arbitror, re in medio relictâ, aliorum arbitria præstolari, quàm immaturô judiciô peritioribus obstrepere. Succedit

THEA
CORINTHIORUM COLONIA.

THeam Corinthiorum Coloniam esse, nisi in hoc Nummo, non memini me legisse; In Historicis res obscura, at in Nummo satis clara est. Corinthum testa-

teſtatur non tantùm Pegaſus, ſed & ſubſcriptio. Fuit Thea, ſi Stephanum audimus, Urbs Laconiæ. Incolæ vocabantur Θεεῖς *Thees*, ex Thucydidis teſtimonio. Numiſma, excepit ARCHÆOPHILUS, hactenus quod ſciam vulgatum non eſt; Sed quid caput Apollinis? Et ipſum ad originem reſpicit, reſpondit DULODORUS, præter enim quòd AcroCorinthum à Briareo Soli adjudicatam ex fabulis conſtat, Apollinis *Clarii* ſimulacrum ex ære, Apollinis ſignum ad Pirenem, Apollinis templum cum ſigno in via à foro Sicyoniam verſus, Pauſaniæ in Corinthiacis memorantur. In Arcadiam tranſeuntibus occurrit

E V A
MINERVAE DEVOTA.

NUmiſma hoc ad quos pertineat, an ad Arcades? an ad Argivos? an denique ad Lacones? diverſæ Authorum ſententiæ in incerto ponunt. Stephanus Byzantinus Evam Arcadiæ Urbem, ex Theopompo refert; Pauſanias vel Argivorum permagnum vicum, vel etiam Meſſeniæ montem: Polybius Collem non procul à Sellaſia, quæ Laconum fuit. Harduinus, inquit ARCHÆOPHILUS, Stephani ſententiam ſequitur, procul dubio, quòd montis aut Collis ratio eſſe non poſſit, & credibilius ſit, Urbem Numiſma percuſſiſſe, quàm vicum. Idem & Palladem Urbis Tutelarem arbitratur. Non abs ratione, inquit DULODORUS; Minervam enim Aleam apud Mantinenſes, Aleatas & Tegeatas cultam, ex Pauſania conſtat, quô teſte & Minervæ Coriæ templum & ſtatua, haud procul Clitorio: & Machanitidis haud procul Megalopoli fuit, ut ita de Minerva apud Arcades, proindeque ſecundum Numiſma, Evajos culta, dubium non ſit. Nominis Etymon, excepit ARCHÆOPHILUS, adhuc explices velim. Cum prima Mortalium Matre id coincidit, quid autem hæc ad Arcades? Id, inquit DULODORUS, quod Bacchus, ſi Clementi Alexandrino fides; Evam enim, per quam non errori modò, ſed ipſi morti via patefacta eſt, in Orgiis invocatam, ejus verbis apud Euſebium de Præparat. Evangel. patet. Evam Meſſeniæ montem, à Bacchantium voce *Evoë* appellatum, Pauſanias tradit; Quidni igitur & Urbs Arcadiæ, cùm tamen Bacchum & *Politen* & *Axiten*, imò & *Myſtam* & *Acratophorum* Arcades coluerint? In Elidem aſcendimus.

OLYMPIÆ
CORONA ATHENIS ALLATA,

Pulcherrimo hoc Numiſmate deſignatur. Scio Te Oleam Minervæ ſacram adducere, excepit ARCHÆOPHILUS: Scio & aram Minervæ Pauſaniæ memoratam: Coronam autem Olympicam Athenis allatam, nondum ſcio. Quin potius ab Hyperboreis allatam hactenus credidi, idque ſecundum eundem Pauſaniam, cujus en Tibi verba, ex interpretatione Amaſæi. *Herculem*, ajunt, *curſus certamen propoſuiſſe fratribus, Victoremque OLEASTRI CORONA donâſſe. Stirpem quidem eam fuiſſe EX HYPERBOREIS ab Hercule primùm ad Græcos deportatam. Eſſe Hyperboreos ipſos, Gentem ſupra Aquilones.* Hæc aſſerto meo, reſpondit DULODORUS, nihil contrariantur; Quid enim eſt, quò minus Hercules Oleam ab Hyperboreis Athenas, & hinc in Elidem tranſtuliſſe credatur? Ut Pauſanias de translatione ab Hyperboreis, ita Ariſtoteles de translatione ex Attica ſe ſiſtit, in Libero περί Θαυμ. Ἀκουσμ. En verba: Idiomate Romano! *In Pantheo Athenis*, inquit, eſt Ἐλάια Καλλιστέφανος, *omnia folia reliquis Olivis contraria formâ producens, quippe quæ non pronam, ſed ſupinam partem habeat viridiorem. Ramos mittit ut Myrtus, ad coronas convenientes. Unde & ſumpta plantula HERCULES in Olympia Oleam plantavit, Athletis coronas ſuppeditantem. Diſtat ab Hiſſô fluvio ſtadiis LX. murô circumjectô munita, ac ne quis tangat, gravi pœnâ cavetur. Hinc & Eei decerptum ſurculum in Olympio campo plantârunt, ut Victores inde coronis donarentur.* Quid clarius ad rem dici poteſt? Inde ſanè Numiſmati, in quo Minerva Athenarum præſes cum Noctua, non Oleæ tantùm ramum tenente, ſed & Oleaginam coronam comitante, clariſſima lux affulget, nec opus eſt cum Nonnio vel mirari, quid Noctua cum Jove? vel etiam Athenis Numiſma percuſſum ſtatuere, cùm alterum adjectum Urbis nomen elidat, alterum ex hactenus dictis planum fit. Minervæ certè *Hippiæ*, quæ Athenis colebatur, aram etiam Olympiæ fuiſſe conſtat, quanquam & alibi Elienſes hanc Deam coluerint, *Matrem* cognominantes, quòd voto mulierum reſpondens gravidas feciſſet: cognominantes *Narcæam*, quòd Narcæus ei ædem dedicâſſet. Si ΟΛΥΜΠΙΑΣ in Nummo legeretur, excepit ARCHÆOPHILUS, ut in Goltzianis, quieſcerem; ſed hîc non ΟΛΥΜΠΙΑΣ, ſed ΟΛΥΜΠΙΣ exſtat. Rectè vides, ſubjecit DULODORUS; Sed ſive literam incuriâ Artificis omiſſam ſtatuas, ſive aliâ ratione rem excuſandam arbitreris, id quod Doctioribus dijudicandum relinquo, utrinque tamen Olympiæ Urbis, Coronæque in Olympicis honos concurrit.

ACHÆI

A C H Æ I
NEPTUNUM HELICONIUM ET HERCULEM BURAICUM COLUERE.

DE Jove memini Te docuiſſe, inquit ARCHÆOPHILUS, quòd Strabone teſte, *Ænarium* Jovis Lucus, Achæorum Comitiis fuerit deſtinatus. Id ſanè appoſitè, & ad Jovis caput, & ad fulmen. Idem Strabo, reſpondit DULODORUS, etiam de Neptuno docet, cujus memoria, in Numiſmate primo & ſecundo ſub Tridente proſtat. Neptuni templum, & Ægis & Helice, cognomento *Heliconii* memorat. Ægas autem & Helicen Achæorum Urbes fuiſſe, nemo neſcit. Ipſa Authoris verba rem demonſtrabunt: Τρίτη Αἰγαὶ, inquit, Achæorum Urbes recenſens, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα; *Tertia Ægæ, quæ templum habet Neptuni:* & paulò ante, ἐξαρθὲν ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος, κατέκλυσε καὶ αὐτὴν (Ελίκην) καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος. *Terræ motu elatum mare & Helicen obruit, & templum NEPTUNI HELICONII.* Neptunum Heliconium, excepit ARCHÆOPHILUS, Strabone authore Jones coluére, Panionia ibi celebrantes. Imò, reſpondit DULODORUS, nec Achæis, cùm Jones expuliſſent, eum omninò neglectum, vel inde colligas, quòd, eôdem authore, Jones Neptuni ſimulacrum, & formam templi petentes, repulſam tulére; Si tamen nondum acquieſcas, poteris & Patras mecum abire, nam & Patrenſes inter Achæos cenſebantur. Ita Pauſanias de Patris loquens in Achaicis: πρὸς δὲ τῷ λιμένι Ποσειδῶνος ναὸς καὶ ἄγαλμα ἐστὶν ὀρθὸν λίθου. *Proximè ad portum NEPTUNI ædes eſt, cum ſigno marmoreo, cujus rectus eſt ſtatus.* Et paulò poſt: Ἐν Πάτραις οὐ πολὺ ἀπωτέρω τοῦ Ποσειδῶνος, ἱερά ἐστιν ἀφροδίτης. *Patris quidem non procul à NEPTUNI, Veneris templa ſunt.*

De Neptuno hæc ſufficiant, inquit ARCHÆOPHILUS. In Numiſmate tertio Clava viſitur, Herculis inſigne. An etiam de hoc Authores ſuffragantur? Eundem, inquit DULODORUS, Pauſaniam ſiſto. Herculem impuberem memorat Ægis, Ageladæ opus: memorat ſigna ænea Neptuno & Herculi, Jovi item & Minervæ dicata ibidem: Et ſi de *Buraico* doceri cupis, audi ipſum! Καταβάντων ἐκ Βούρας ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ποταμὸς τε Βουραικὸς ὀνομαζόμενος, καὶ Ἡρακλῆς οὐ μέγας ἐστιν ἐν σπηλαίῳ. Ἐπίκλησις μὲν καὶ τοῦτου Βουραϊκός. *Quà ex Bura ad mare deſcenditur, amnis eſt, Buraicus nomine. In proxima ſpelunca*

lunca non utique magnum Herculis signum, Buraico & ipsi cognomen. Lauream adhuc video, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, aut ſi mavis Oleam. Ea quò pertineat, non video. Si Oleam cenſeas, reſpondit DULODORUS, vel ad Jovem retuleris, quem Oleâ coronatum conſtat, vel ad Minervam, cujus ea frons eſt; Si arbitreris Lauream, erit inſigne Apollinis. De Jove & Minerva ad Nummum ſequentem Patrenſium dicetur: De Apolline ſunt ſequentia Pauſaniæ, de iisdem Patrenſibus locuti. Ἱερὸν Ἀπόλλωνος πεποίηται καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς γυμνὸς ἐσθῆτος &c. *Fanum etiam APOLLINI apud Patrenſes dedicatum eſt, & APOLLO æreus & nudus* &c. Sequuntur

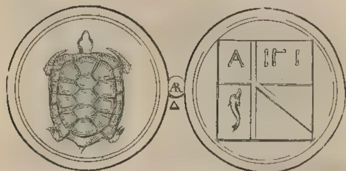
PATRENSES,
CUM
JOVE OLYMPIO ET MINERVA PANACHÆIDE.

DE Minerva Panachæide teſtatur adjectum Monogrammon, & lucem affundit Pauſanias in Achaicis. Τοῦ περιβόλου, inquit, de Patris locutus, ἔστιν ἐντὸς τῆς λαφρίας καὶ Ἀθηνᾶς ναὸς ἐπίκλησιν παναχαΐδος, ἐλέφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ. *Intra Laphriæ ambitum, MINERVÆ etiam ædes eſt, cognomento PANACHÆIDIS, cujus ſignum ex Auro & Ebore.* De Minerva, excepit ARCHÆOPHILUS, non quæſierim, ſed omninò de Jove; Licet enim opinionem Nonnii de Patræo, Numiſmate ipſius Patrei eliſeris: Licet etiam quâ ratione Herculem Patrenſes ſignaverint, Te non videre pronunciaveris, mihi tamen pro eo ſentire adhuc lubet. Hercules à Rege Oleni hoſpitaliter exceptus eſt, Olenum autem tantùm XXC. ſtadia à Patris abfuit; Eundem etiam Eurypilo, Dexameni Oleni Regis filio, arcam tradidiſſe, quorundam opinio fuit; Eurypilum autem Patrenſes unum ex antiquitatibus Patriis nôrunt. Utrinque teſtem ſe ſiſtit Pauſanias. Pauſanias, ſubjecit DULODORUS, etiam pro Jove militat, eòque majore teſtimonii ἐνεργίᾳ, quò apertius Jovem & Minervam apud Patrenſes conjungit. Ἐστὶ δὲ ἐν τῇ Αγορᾷ Δίος ναὸς Ὀλυμπίου, αὐτὸς δὲ ἐπὶ θρόνου, καὶ ἑστῶσα Ἀθηνᾶ παρὰ τὸν θρόνον. *In foro*, inquit, *JOVIS OLYMPII templum eſt: Sedet ipſe in ſolio, propè adſiſtente MINERVA.* Quid magis ad Numiſma quadrat? Minerva, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, in bellum tendit, an ob Gentis fortitudinem? Fortaſſis, inquit DULODORUS, eôdem enim Pauſaniâ in Phocicis docente, gravi armatura omnium ſcientiſſimè uſi fuerunt. De Metrodoro Menecleos filio, qui in Numiſmate deſcribitur, non habeo quod dicam, Menecles quidem in Inſcriptione Attica apud Sponium in Miſcell. p. 315. proſtat, & Metrodorus Chius Euſebio de Præparat. Evangel. memoratur, ut Abderiten, & Lamſacenum, & Nicomedienſem, de quibus alii, taceam; Sed quid huc faciant? ſi non, ut nomina Græcorum ea fuiſſe intelligas? Subit

ÆGIUM

ÆGIUM
CUM
PELOPONNESI PARTIBUS ET FIGURA.

Similia ferè Numiſmata, ſubjecit ARCHÆOPHILVS, nuper protulit Cl. de Wilde, ſed absque omni inſcriptione. Peloponnenſium ait eſſe, idque ob teſtudinem, quòd Peloponnenſes, ob promontoriorum maxime inſigne Chelonatem, Urbem proximam *Chelonen* nominaverint, unde & Prætor Romanus eos teſtudini comparaverit, teſtibus Liviô & Plutarchô. Hactenus rectè, ſubjecit DULODORUS, & addere potuiſſet, quòd Cœl. Rhodiginus obſervat, Nummos hos & ipſos, ab incusâ animalis formâ, *Chelones* dictos: Et ſi obolum Eupolis, certè ego non minore Ἐυπρεπέια Numiſma noſtrum *Callichelonum* dixerim, addiderimque, quòd proverbiô dici ſolet, τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν σωφίαν νικᾶντι χελῶναι, *Virtutem & Sapientiam teſtudines ſuperant*, uti apud Julium Pollucem eſt: adeò videlicet Teſtudinis honos crevit, ut & Veneris in Elide teſtudinem Plutarchus memoret, & Geſnero in Hiſt. Animal. p. 1139. obſervante, Mulieres teſtudineas imagines ſecum geſtaverint.

Jacobus de Wilde, perrexit ARCHÆOPHILUS, expreſſis in teſta globulis, partes Peloponneſi adumbratas agnoſcit, non minus ac averſæ ſegmentis. An tale quid etiam in propoſito? Si arbitreris, inquit DULODORUS, per me licebit, Peloponneſum enim, & in quinque, & in octo partes diviſam fuisſe, idoneô Authorum ſuffragiô ſtabiliri poteſt, & in Numiſmate noſtro teſtudo quinque in medio teſtæ, ad utrumque autem latus octo particulis inſignis eſt; Sed hæc forſitan nimis curioſè. In averſa res clarior eſt, ad quam non tantùm Thucydides: οἱ Λακεδαίμονες Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, *Lacedæmonii ex quinque Peloponneſi partibus duas colunt*. Sed & Pauſanias princ. Eliac. priore, ὅσοι δὲ ἑλλήνων Πελοποννήσου πέντε ἐιναι μοίρας καὶ ὀυ πλέιονάς φασιν, ἀνάγκη σφᾶς ὁμολογεῖν, ὡς ἐν τῇ Ἀρκάδων ὀικοῦσι Ἠλεῖοι καὶ Ἀρκάδες, δευτέρα δὲ Ἀχαιῶν, τρεῖς δὲ ἐπὶ ταύταις ἁι Δωριέων. *Græcorum quicunque Peloponneſum in quinque duntaxat partes dividunt, ii fateantur neceſſe eſt, in ea parte, quæ eſt Arcadum, Eleos & Arcadas ipſos habitare, ſecundam verò Achæorum, tres deinde reliquas Dorienſium eſſe.* Cœterùm, cur Ægienſes in Nummis eôdem Symbolô uterentur, quô Peloponnenſes univerſi, cauſam alibi ex eodem Pauſania aperui, quòd ſcil. non Achæi tantùm, ſed & reliqui Peloponnenſes, publicè conſultaturi, Ægii convenerint. Recordor, inquit ARCHÆOPHILUS, ſed non item de Piſce, quem in hoc Nummo expreſſum video, procul dubio vel ad ſitum pertinebit, vel certè ad Neptuni cultum Ad utrumque reſpicere poteris, reſpondit DULODORUS, Ægium enim Urbs maritima fuit, & frequens Neptuni, ut in tota Peloponneſo, ita & Ægii fuit cultus. Pauſanias Neptuni ſignum mox juxta Herculem, mox proximum Veneri, Ægii fuiſſe memorat, ταῦτα ἐστι μὲν Ποσειδῶν καὶ Ηρακλῆς, &c. & paulò poſt, πρὸς θαλάσσῃ δὲ Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐν Αιγίῳ, Καὶ μετ᾽ ἀυτῷ Ποσειδῶνος. Relicto Peloponneſi nos excipit

LEU-

LEUCAS
CORINTHIORUM COLONIA.

NUmiſmata propoſito ſimilia, infit ARCHÆOPHILVS, niſi fallor, Paruta ad Leucaspin Siciliæ refert. Nullâ ratione id facit, reſpondit DULODORUS, cùm pro Leucade & Nummus & hiſtoria militent. Pegaſum ad Corinthum pertinere, eò quòd Minervæ operâ, in ejus montibus Pegaſum frenârit Bellerophon, notius eſt, quàm ut probari debeat: Et de Leucade Corinthiorum Colonia apertum eſt Thucydidis teſtimonium: Τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκράτουν τῆς κατ᾽ ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν. *Corcyræi imperium totius maris, quod eſt in illis Regionibus, adepti ſunt, & navibus ad Leucadem, Corinthiorum Coloniam profecti*, &c. At ſequentia

Leucadiorum Numiſmata, excepit ARCHÆOPHILUS, aliô planè Artificii genio procuſa ſunt. Id nihil impedit, reſpondit DULODORVS, cùm diverſa tempora artificii diverſitatem inducant. In his Nummis rei navalis uſus conſecratur, id quod ex navi liquet, & ex eodem Thucydide demonſtratur, cui addi poteſt & Herodotus, Homerum memorans à Menti, *Nauclero Leucadio*, Smyrnâ avectum. Non de hoc, inquit ARCHÆOPHILVS, ſed de muliere averſæ ego dubitarem; Licet enim Cervus & Luna Numiſmatis quarti, hanc Dianam perſvadeant, neſcio tamen quid ei acroſtirium conveniat? Nonne recordaris, excepit DULODORVS, quod ſupra ad Numiſmata Bruttiorum docui, Dianam portubus præfuiſſe? Hinc ſanè ad oculum patet, ternum hîc Dianæ officium adumbrari. Et cum averſæ navis de peritia navali teſtetur, quid mirum, ſi & *portuum inſpectricem* Leucadii coluerint? Mihi ſanè de Aquila res obſcurior videtur, quanquam dubium non ſit, quin vel ad Jovem, vel ad Romanos

Leuca-

Leucadis Dominos pertineat. Ita & Laurea apertè ad Apollinem reſpicit, quem *Leucatam* dictum, ex Strabone conſtat, qui de annuo Apollinis ſacrificio plura docebit. Apollinis in Leucade templum memorat etiam Thucydides p. 236. De Apolline res clara eſt, inquit ARCHÆOPHILUS, uti & de Pavone Numiſmatis quarti, qui Virginem tàm perditè amaſſe, Athenæo memoratur, ut illâ è vivis ſublatâ, & ipſe fuerit mortuus. De Cornucopiæ adhuc quæſierim; Nihil ad id habeo, reſpondit DULODORUS, ſi non vinum Leucadium, cujus idem Athenæus meminit: appoſitè ſanè, cùm Uva utrinque ex cornu dependeat. Succedunt.

CORCYRÆI
EX SICILIA ORIUNDI,
BACCHIQUE ET HERCULIS PRAESENTIA,
NAVALIQUE GLORIA CELEBRES.

DE Gloria Navali, inquit ARCHÆOPHILUS, ex Thucydide docuiſti, quô authore non tantùm centum & viginti Naves habuére, cùm bellum contra Corinthios inchoarent, ſed & Navibus octoginta, pugnâ Navali commiſsâ, egregiè vicerunt. Non recens ea Gloria fuit, excepit DULODORUS, Homerus ubicunque Phæacum meminit, quô nomine Corcyræi antiquitùs vocabantur, meminit etiam peritiæ Navalis. Ita Odyſſ. VII. ỳ. 108.

Τόσσον Φαιήκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
Νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν, &c.
Quantum Phæaces ſupra omnes periti ſunt homines
In celeri Nave per pontum navigando.

Ita L. VI. ỳ. 270. Nauſicaa Ulyſſi patris domum deſcribens:

Ὀυ γὰρ Φαιήκεσσι μέλει βιὸς, ὀυδὲ φαρέτρη
Ἀλλ᾽ ἱστοὶ καὶ ἐρετμὰ νεῶν καὶ νῆες ἐισαι,
Ἧισιν ἀγαλλόμενοι πολιὴν περόωσι θάλασσαν.
Non enim Phæacibus curæ eſt arcus, neque pharetra,
Sed mali & remi Navium, & Naves æquatæ,
Quibus freti penetrant ſpumoſum mare.

Ita Ναυσικλυτοὶ, *Navibus inclyti* vocantur eidem Lib. VII. ỳ. 39. Φιλήρετμοι *remorum ſtudioſi*, Lib. VIII. ỳ. 96. δολιχήρετμοι, *longis remis utentes* ỳ. 191. Ita & navibus dicuntur freti ὠκείῃσιν *velocibus*, Lib. VII. ỳ. 33. Et L. VIII. ỳ. 555. ſeqq. Νῆες Alcinoo jactantur τετυσκόμεναι φρεσὶ, *Naves obſervantes mentibus*, quæ ſciant propoſitum, & mentem virorum, & omnium ſciant Urbes, & pingues agros hominum, & undas celerrimè maris transmittant.

De Navi in Numiſmate expreſſa, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc abundè inſtruunt, ſed de Hercule vellem audire, hunc enim in Corcyra fuiſſe, nondum legi. Apollonius, inquit DULODORUS, L. IV. Argonauticῶν rem edocet:

'Ου μὲν ἔτι ζώοντα καταυτόθι τέτμον ἄνακτα
Ὕλλον, ὃν εὐειδὴς Μελίτη τέκεν Ηρακλῆι,
Δήμῳ Φαιήκων. Ὁ γὰρ οἰκία Ναυσιθόοιο
Μάκριν τ' εἰσαφίκανε, Διωνύσοιο τιθήνην
Νιψόμενος παίδων ὀλοὸν φόνον. Ἔνθ' ὅγε κούρην
Αἰγαίου ἐδάμασσεν ἐρασσάμενος ποταμοῖο
Νηϊάδα Μελίτην, ἡ δὲ σθεναρὸν τέκεν Ὕλλον.

Sed haud jam vivum illic offenderunt Regem
Hyllum: quem formosa Melite peperit HERCULI
APUD PHÆACAS. Hic enim ad domum Nausithoi
In Macrin pervenit, Bacchi cunabula,
Ut lustraret Natorum diram cædem, atque heic filium
Ægæi amnis domavit amore captus
Najadem Meliten: quæ validum peperit Hyllum.

Ex hoc loco utique apertè docemur, non tantùm Herculem in Phæacia, sive Corcyra fuisse, sed & Bacchum, cujus in Numismate secundo Urna est; Eadem enim & Phæacia, & Corcyra, & Macris, & Scheria dicebatur. Et Macris quidem, & Scheria à Bacchi nutricibus, uti Scholiastes ait: Μάκρις ὠνομάσθη ἀπὸ Μακρίδος τῆς Διονύσου τροφοῦ: Et alibi: Μάκρις τὸ Παλαιὸν ἐλέγετο Σχερία, ὠνομασμένη ἀπὸ τῆς Διονύσου τροφοῦ Dionysii, sive Bacchi, excepit ARCHÆOPHILVS, in Corcyra templum ex Thucydide, & vinum Corcyræum ex Athenæo producit Nonnius: Et ego etiam ad vitam voluptuosissimam respexerim, cujus non Athenæus tantùm, sed & Horatius Ep. II. Lib. I. meminit. Imò & apud Homerum Convivia Phæacibus grata legas. Legas & *pocula*, excepit DULODORUS, quibus Phæacum Proceres libabant: Et *vineam* in descriptione horti Alcinoi, quæ omnia ad Urnam, affictasque utrinque Uvas, non parum lucis adferunt.

Urnam Tu hanc statuis? inquit ARCHÆOPHILUS, & tamen bibacitatis symbolum arbitraris? Statuo & arbitror, respondit DULODORUS, idque ex Juvenali, Sat. XV.

Tam vacui capitis populum Phæaca putavit
Sic aliquis meritò nondum ebrius, & minimum qui
De CORCYRÆA temetum duxerat URNA.

Sed de Stella res hactenus obscura est; licet enim Solem eâ adumbrari haud invitus agnoscam, ideò tamen in Nummo expressam, quòd Sol cum Baccho idem sit, fragile est. Fortassis, inquit ARCHÆOPHILVS, ratio à poculo desumi debet; Solem enim poculo vehi, figmentum Veterum fuisse, Casaubonus ad Athenæum pag. 789. testatur. Non hoc, respondit DULODORUS, imò Phæacum origo sub Sole latet. Recordaberis, quod ad Nummos Syracusanorum dixi, Siciliam *Solis Insulam* vocatam, Odyss. M. ℣. 261. 269. 274. & ex Sicilia Phæaces oriundos constat, ex Odyss. VI. ℣. 2. seqq.

— — Αὐτὰρ Αθήνη
Βῆ ῥ' ἐς Φαιήκων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε,
Οἳ πρὶν μὲν ποτ' ἔναιον ἐν εὐρυχόρῳ Ὑπερείῃ,
Αγχοῦ Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερηνορεόντων,
Οἵ σφεας σινέσκοντο, βίηφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
Ἔνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος θεοειδὴς,
Εἷσεν δ' ἐν Σχερίῃ.

— — *At Minerva*
Ibat ad Phæacum populum atque Urbem,

Qui

Qui antea habitabant in spatiosa Hyperia
Propè Cyclopas, viros superbientes,
Qui eos deprædebantur, quum viribus forent potiores,
Hinc eos deduxit Nausithous Deo similis,
Collocavitque in Scheria.

Nihil hîc de Sicilia, inquit ARCHÆOPHILUS. De Hyperia loquitur Poëta, de qua adhuc dubium est, quinam locus intelligatur? Quisnam intelligatur, respondit DULODORUS, ostendere conantur Homeri Commentatores, Didymus, & Eustathius. Ὑπέρεια, inquit Ille, οἱ μὲν ἐν Σικελίᾳ Καμαριναῖοι; & Hic, τὴν δὲ Ὑπερείαν πόλιν Σικελίας, τινὲς φασι τὴν ὕστερον Καμαρίναν. *Hyperiam quidam Siciliæ Urbem ajunt esse, Camarinam posteris dictam.* Imò non hoc tantùm, excepit ARCHÆOPHILUS. Addunt & aliorum opiniones. Οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ τὴν ἡμῖν γινωσκομένην, ἄλλοι δὲ ὅτι ἦν νῆσος πρότερον πλησίον τῆς τῶν Κυκλώπων χώρας. *Alii,* inquit idem Didymus, *confictum sic vocabulum ab eo, quod ultra nobis cognitam terram situs sit locus: Alii Insulam prius fuisse putant, propè Cyclopum terram.* De Insula, respondit DULODORUS, habet & Eustathius, non autem opinionem approbat, sed rejicit. Οἱ δὲ νῆσον, inquit, πλησίον τῆς τῶν Κυκλώπων χώρας. Σημείωσαι δὲ, ὅτι οὐ συντρέχειν δοκοῦσι τῷ ποιητῇ οἱ τὴν Ὑπέρειαν νῆσον λέγοντες. Πῶς γὰρ ἂν νησιῶται ὄντες οἱ ἐν αὐτῇ ὑπὸ Κυκλώπων ἐβλάπτοντο, οἷς νῆες οὐκ ἦσαν κατὰ τὴν Ομερικὴν ἱστορίαν. *Alii,* inquit, *Insulam volunt propè Cyclopum terram. Nota autem, quod minimè cum Poëta consentire videntur, qui Hyperiam Insulam esse dicunt; quippe si Insulani fuére ejus incolæ, quomodo à Cyclopibus infestari potuerunt, ut quibus, secundum Homeri traditionem, naves fuére nullæ?*

Hæc Eustathius, inquit ARCHÆOPHILUS, iisque persuasus Cluverius & ipse pro Sicilia senserat; Sed re accuratius perpensâ, sub Hyperia non Siciliam, sed Meliten intellexit. En verba in Sicilia antiqua L. II. c. 16. *Apud Camarinam,* inquit, *amnis cùm antiquis temporibus appellatus sit Hipparis, fictam inde esse omnem Homero, de Hyperia Phæacum sede, fabulam supra Lib. I. c. 14. suspicatus sum; at hîc ausim affirmare, Grammaticos quosdam, Poëtæ interpretes, ex amnis vocabuli similitudine conjectâsse, circa Camerinam fuisse illam Hyperiam, quum ipse Poëta intellexerit,* νῆσον πλησίον τῆς τῶν Κυκλώπων χώρας. *Insulam Cyclopum terræ vicinam, ut alii tradiderunt ejus interpretes, nempe Melitam in conspectu Siciliæ Cyclopum terræ sitam.* Scio Cluverii placitum, respondit DULODORUS, sed juxta scio, nullô authore eum de Melite sentire. Ex verbis Apollonii, quæ citat, quæque & ego supra ad Herculem recitavi, Meliten quidem Najadem, in Macri sive Corcyra ab Hercule imprægnatam, Hyllum peperisse discimus, idque regnante Nausithoo, quô ductore Phæaces ex Hyperia migrârant; sed ex Melite, Insula Africæ, Phæaces migrâsse, id non discimus: imò potiùs contrarium inde apparet, quòd Melite non simul advecta, sed Ægæi Phæaciæ amnis filia memoretur. Inde utique probabile est, ab hac Nympha etiam Μελίτειον Ὄρος, *Meliteum* in Corcyra *montem* appellatum esse. Imò & Insulam Maris Adriatici juxta Illyricum ab ea deduxeris; Quid autem hoc ad Insulam Africæ, ex Hypothesi Virgine priorem? An quòd nomen idem est? at eadem nomina diversas etymologias recipere, novi nihil est. Ita Melite, si Græcum sit, ἀπὸ τοῦ μέλιτος, aut *melle* commodè deducetur: si Punicum, quod Cel. Bochartus arbitratur, à *refugio*, quod Pœnorum linguâ מליטה *Melita* dicitur. Illud sanè Virgini & monti, hoc autem Insulæ Africæ perquam convenit. Et quid si ex Hyperiæ Epitheto Insula Africæ excludatur? Εὐρύχορος *spatiosa* vocatur; At Melite non spatiosa, sed angusta est, utpote quæ longitudine XX, latitudine XII, circuitu LX, millia passuum, haud amplius, vel ipsô Cluveriô agnoscente, obtinet.

 Video

Video opinionem de Melite non procedere, inquit ARCHÆOPHILVS, cùm autem Camarina, utpote unica Urbs, nec ipſa Ἐυρύχορος fuerit, neſcio, an & hanc agnoſcere poſſim. Ego, reſpondit DULODORUS, licet Phæaces olim Regionem Camarinenſium, utpote Gigantum, qui in Leontinis habitârunt, vicinorum, coluiſſe non negem, ſub Hyperia tamen ſolam Camarinenſium Regionem latere, mihi imaginari non poſſum; Imò potiùs totam Siciliam eô vocabulô indigitari mihi firmiter perſvadeo, idque ideò, quòd Sicilia, ut ſupra diximus, eidem Homero Νῆσος Ηελίοιο *Inſula Solis*, Sol autem Ὑπέριον nominetur, Odyſſ. XII. ℣. 133. 346. 374. &c. Opinio eò firmior eſt, quò clarius non tantùm vocis etymon, & authoritas Poëtæ, ſed & ipſa Numiſmata, procul dubio ad Origines Gentis reſpicientia, eam confirmant.

De Sole dum loquitur DULODORUS, Sol radios ſuos, etiam non ſentientibus ſubtraxit, breviore hâc vice colloquio, quòd Prandium longiuſculè extractum id tardius ordiri ſiviſſet. Tempore igitur excluſi, domum regrediebantur, cùm ecce, PHILOPYRGUS deſcendentibus obvius, Aulam Electoralem Hallam profectam nunciavit, Academiæ, quam eò loci FRIDERICUS III. Glorioſiſſimus Brandenb. Elector fundaverat, auguſta ſolennis inaugurationis daturum auſpicia. Inceſſit ARCHÆOPHILVM, rem inſolitam videndi cupido, ideòque DULODORUM, ut Numiſmatum contemplationem ad reditum ſuum differret, enixè rogavit, eôque, quâ humanitate par eſt, voluntati aſſurgente, præmiſsâ gratiarum actione valedixit, & cum PHILOPYRGO, itineri ſe in craſtinum accincturus, abiit.

I. C. S. fec.

Ualis, Castalias volucer cùm Pegasus undas,
Inter Pieridum plausus, Phœbique Triumphos
Solveret, Aonio descendit vertice Pallas.

Talis ARCHÆOPHILUS, finitâ Inauguratione Academiæ Hallensis, ad DULODORUM reversus, Diis, inquit, hæc digna fuére spectacula! Non Romana Majestas concinniore pompâ Capitolii culmina subivit: Non Persarum Magnificentia, lautiore apparatu confluentes undique populos excepit: Non Diviniore Eloquio vocalissimæ Græcorum Cathedræ personuére! Advenit ELECTOR, Jovis instar, Olympum revisentis: In templum progressus est, instar Solis, inter fulgentia Imperii sui & insignia & agmina! Heliconem occupavit, tanquam alter Phœbus, Florentissimus ELECTORATUS BRANDENBURGICI HÆRES. Svadam ipsam videre mihi visus sum, cùm meritis & Eloquiô gratiosissimum, PerIllustrem FUCHSIUM, aureo ore perorantem audirem: SemiDeorum consessum, cùm PRINCIPUM & MINISTRORUM ELECTORALIUM Jubar: Græciæ Sapientes, cùm PROFESSORUM ordines: Ipsum etiam Universi confluxum, cùm ferventes undique Studiosæ multitudinis myriades. Quid Academiæ insignia loquar? quid Professorum habitum, Aulæque Electoralis splendorem? Auro & purpura fulgebat, quicquid intuebar: Martis Phœbique concentus erat, quicquid audiebam. Non Tubarum Tympanorumque clangor, non Tormentorum tonitrua deerant: Non Musicæ Vocalis, non Instrumentalis dulcedo. Nectar & Ambrosiam hæc comitabantur, Electorali munificentiâ in Myriades sparsam, tantâ Ubertate, ut mensis etiam remotis, hîc terrestrium, illic subterraneorum, alibi Aquaticorum Geniorum miscerentur & jubila & plausus!

Poëticè rem exaggeras, inquit DULODORUS, & si Tui similes etiam alii sint, dubium non est, quin *Fama Novi Fontis* brevi utrumque terræ hemisphærium impletura sit. Illud tamen ad ejus Gloriam mihi oblitus videris, quòd dies Inaugurationis, idem & ELECTORIS nostri natalis fuerit, unde non mi-

nore auſpicio Academia hæc FRIDERICIANA audit: Quòd inter bellorum neceſsitates, quibus alibi Academiæ paſſim evertuntur aut languent, fuerit erecta: eaque cum pompâ, quâ vix inter affluentiſſimas pacis divitias potuiſſet: Quòd conatu etiam priſcis Electoribus, licet tentatô, nimis tamen arduô: Quòd non penuriâ Studiorum, cùm Tres Aliæ ſub feliciſſimo Electoris noſtri regimine jam dudum floruerint, & quæ Dei benignitas eſt, adhuc floreant. Generoſa indoles opertet fuerit, excepit ARCHÆOPHILVS, quæ rem, licet glorioſam & utiliſſimam, difficilem tamen, & tot annorum decurſu quaſi obliteratam, tam iniquô tempore Sereniſſimo ſvadere ſuſtinuit. Illuſtriſſimi EBERHARDI à DANCKELMANN ea eſt, reſpondit DULODORVS; Is enim, licet merita ſua ſolitô more ſileri malit, quàm vulgari, primam tamen rei mentionem fecit: Privilegia Pontificialia, Reverendiſſimo ex Domo Elect. Brandenb. Moguntinenſium Electori, eorumdemque & Magdeburgenſium Archipræſuli, Romanæque Eccl. Cardinali ALBERTO, jam ante 130. annos conceſſa, produxit, communicatisque cum Per-Illuſtri SPANHEMIO, cujus ſtupendæ & Eruditio & Prudentia Aulæ Elect. Brandenb. glorioſisſimæ ſunt, conſiliis, eò usque promovit, donec, quem ipſe contemplatus es, ad exitum deducerentur. Agnoſcis hîc Divinam Illuſtrisſimi pectoris fidem! Agnoſcis Virilem & animum & prudentiam! Quod Electori Glorioſum, Reipublicæ ſalutare eſt, id nullis temporum anguſtiis, nullis difficultatibus prohibetur quin perficiat.

Urbis, inquit ARCHÆOPHILUS, & ſitus & amœnitas incremento favent. Si tantis reditibus proſpectum eſt, quantâ magnificentiâ Inauguratio peracta, perennis erit ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ vigor. Subriſit DULODORUS, & Tune, inquit, de reditibus dubitas, tantâ potentiâ inſtitutum ſufflaminante? Proſpectum eſt, & quidem communi Statuum conſenſu, & de largiſſimis, & ne unquam deficere poſſint, aut ſpes plurium intercluderetur, conſtituti ſunt CURATORES, non mediocris fortunæ, ſed ex Miniſtris Electoralis Gloriæ præcipuis, alter Per-Illuſt. RETIUS, ut Juris Conſultiſſimus, ita Pacis artium, ſi quisquam alius, callentiſſimus: Alter Per-Illuſt. DANIEL LUDOLPHUS à DANCKELMANN, ut ſupremus bellicarum impenſarum Director, ita & ſingularis Literarum Literatorumque & Decus & Mœcenas. Intelligis ARCHÆOPHILE, ſub tanto præſidio ACADEMIÆ FRIDERICIANÆ reditus nec pace nec bello defuturos. Nos votô perpetuæ felicitatis, quâ nos ſubmiſſione decet, undique nuncupatô, ad inſtitutum revertemur, diu enim nos Græcia exſpectat,

Maxima terra Viris, & fœcundisſima doctis
Urbibus. — —

In qua Helicon, & Studiorum Mater Athenæ: adeò ut non ſine DEO & nobis Studiorum hîc inciderit mentio. Sed Principium grave eſt, & grave litus ingredientibus objicit

DYR-

DYRRACHIUM CORCYRÆORUM COLONIA.

DYrrachium, excepit ARCHÆOPHILVS, Corcyræorum Coloniam esse, ex Thucydide constat; quid autem hoc ad Numismata? Multum, inquit DULODORVS; cùm enim similia etiam à Corcyræis procusa apud Goltzium prostent, procul dubio judicabis, & Coloniæ Originem his adumbratam, & interpretationem non apud Dyrrachinos, sed apud Corcyræos quærendam esse. An inveniri possit dubito, reposuit ARCHÆOPHILVS; Goltzii enim interpres Nonnius se rem nescire ingenuè fassus est. *Quid adversa Numismatum pars designet,* οὐδὲν, inquit, ὁρίζω. *Peritiores explicabunt.* Peritiæ equidem gloriam, respondit DULODORUS, meritissimo de Deliciis nostris Viro libenter cesserim. Sed recordaberis, alibi me schema in Numismatibus his expressum ad Alcinoi Hortos retulisse, eamque opinionem Nobil. etiam JACOBI de WILDE calculô probari, quanquam me authorem reticeat. Recordor, inquit ARCHÆOPHILVS, sed ego de rationibus quæsierim. Rationes, inquit DULODORUS, in propatulo jacent. Primò extra dubium pono, schema hoc hortum præfigurare posse; Quis enim nescit, non tantùm hodiè, sed etiam vetustis temporibus, variatos & terrarum & plantarum ductus, hortorum planicies distinguere solitos? Quis nescit, vel muris, vel virgultis circumcirca solitos custo-

custodiri? Illud in Numismatibus nostris interiores bisecti quadri lineolæ adumbrare videntur, hoc exterius quadratum lineolis illis circumductum, intra quod & interior via includitur deambulationibus oportuna, præcipuô hortorum post fructus delectamentô. Hæc si mecum agnoscas Archæophile, haud difficulter opinor fateberis & de Horto Alcinoi, cùm adjectum in Goltzianis Corcyræorum nomen eum apertè determinet; Corcyra enim Alcinoi Regnum erat, hortorumque illius natale solum. Nondum persvades, inquit ARCHÆOPHILVS. Hortus Alcinoi non tam artificiosis plantarum ductibus, quàm arborum feracitate celebratur. Sylvas & Pomaria legis apud Poëtas:

Pomaque & Alcinoi SYLVÆ,

memorantur Virgilio Georg. III. & Pap. Statius Lib. I. Sylv. 3. exclamat,

Quid bifera Alcinoi referam POMARIA? vosque,
Qui nunquam vacui prodistis in æthera, rami?

Propertius Lib. III.

Nec mea Phæacas æquant pomaria SYLVAS.

Et Ovidius Amorum L. I. El. 10.

Præbeat Alcinoi poma benignus ager.

Omnia Hæc, respondit DULODORUS, ex Homeri immenso Oceano defluxerunt, meritò igitur & hujus verba producimus, prolixa quidem, sed uberrima descriptione jucundissima. Ita habent:

Ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
Τετράγυος. Περὶ δ' ἕρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
Ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα,
Ὄγχναι καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι
Συκαῖ τὲ γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
Τάων ὄυποτε καρπὸς ἀπόλλυται ὀυδ' ἀπολείπει
Χείματος ὀυδὲ θέρευς ἐπετήσιος ἀλλά μαλ' αἰὲι
Ζεφυρίη πνείουσα τὰ μὲν φύει ἀλλὰ δέ πέσσει.
Ὄγχνη ἐπ' Ὀγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ
Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
Ἔνθα δὲ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ Ἐῤῥίζωται.
Τῆς ἕτερον μὲν, θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
Τέρσεται ἠελίῳ ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγόωσιν,
Ἄλλας δὲ τραπέουσι. Παρόιθε δὲ τ' ὄμφακές ἐισιν.
Ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκάζουσι.
Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νέιατον ὄρχον
Παντοῖα πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανόωσαι.

Extra verò aulam ingens hortus prope januas
Quatuor jugerum, circa autem SEPTUM deductum erat utrinque.
Ibi verò arbores proceræ crescebant florentes,
Pirus & malus punica, & alii mali pulchrum fructum producentes,
Ficusque dulces, & Oleæ virescentes.
Ex iis fructus nunquam perit, neque deficit
Hyeme neque æstate, totô annô durans, sed semper
Zephyrus spirans alia recentia procreat, alia ad maturitatem producit.
Pirus super pirum senescit, pomum super pomum.
Porrò super uvam uva, ficus autem super ficum.
Ibi autem ei fructuosa VINEA plantata est,
E qua aliud quidem apricum plano in loco
Siccatur Sole, alias autem vindemiant

Alias

Alias autem calcant, ante verò Uvæ immaturæ ſunt
Florem mittentes, nonnullæ verò ſubnigreſcunt tantùm.
Ibi EXCULTÆ AREOLÆ ab extrema parte
Omnis generis producuntur, totô annô florentes.

Duo ex his Poëtæ verbis veniunt notanda, propoſitis Numiſmatibus convenientisſima; Primò enim memoratur *Septum*, quod exteriore quadratô præfiguratum credi poteſt: Deinde, quod vel ſolum mihi rem conficit, memorantur *excultæ & florentes areolæ*, quæ utique non meliore figurâ adumbrari poſſent, quàm in Nummis factum cernimus. Ex his ſanè apertè vides, non Sylvas tantùm & Pomaria, ſed & Hortos cultis areolis diſpoſitos, imò & Vineam Alcinoi fuiſſe. De Vinea in ſequentibus dicemus. Hîc de Vacca & lactante vitulo diſquirendum. Vacca, inquit ARCHÆOPHILUS, Nonnio agrorum felicitatem deſignat, quâ ratione Corcyra Dionyſio Alexandrino λιπαρὴ *pinguis* dicatur, διὰ τὸ πολύκαρπόν τε καὶ ἔυκαρπον, *quod egregiè ſit fructuoſa & fertilis*, uti Euſtathius Commentator loquitur. Ratio non ſufficit, reſpondit DULODORUS; Armentorum potiùs ſubeat memoria, quorum Vacca cum lactante vitulo ſignum naturale eſt. Armentis Corcyram nobilem, vel inde colligas, quòd Taurus aliquando, aliis Bobus relictis, verſus pelagus editô mugitu, Thynnorum præſentiam arguit, id quod cauſa Corcyræis fuit, ut Bovem tam Olympiam, quàm Delphos mitterent, uti Pauſanias in Phocicis memorat. Si rem in Numiſmate deſideres, inſpice ſequentium *primum*.

 In

In quo non Vacca cum lactante vitulo occurrit, sed Taurus dimidiatus eô habitu, quô mugitus edentes solent. Non Taurus tantùm, inquit ARCHÆOPHILUS, sed & Tripos adjectus est, uti & in *secundo* & *tertio*. Tripos ad Apollinem spectat, respondit DULODORUS, cui Taurum Corcyræi dedicârunt. In *secundo* etiam corona hederacea visitur, Bacchi insigne, quem in Córcyra cultum, suprà dictum est. In Nummo *quarto, quinto, & sexto*, est vel Caput Radiatum, vel Stella: Solem hæc adumbrant, pertinentque ad Solis Insulam, sive Siciliam, utpote Corcyræorum originem. Numismata *septimum, & octavam*, Æsculapii honores præferunt. Serpentem bacillo circumvolutum & Gallum Æsculapio sacrum quis nescit? Sequentibus in Nummis,

Bacchi & Cereris insignia radiant, Bacchi sub uva, & Cereris sub spica. Bacchi in Corcyra templum ex Thucydide adduximus, ad Cereris spicam Polybius & Appianus se sistunt: Ille Illyrios memorans *specie frumentandi* Dyrrachinis insidiatos, Hic Dyrrachium, *Pompeji promtuarium* appellans. In sequentibus,

inquit

inquit ARCHÆOPHILUS, etiam Clava Herculis, & Tridens Neptuni visuntur. Etiam hi, respondit DULODORUS, Dyrrachinorum Dii fuére: Neptunus quidem, non tantùm quòd Nausithous, Phæaciæ Rex, ejus filius fuit, sed etiam quòd Dyrrachus, à quo Dyrrachii nomen. Illud apud Homerum Odyss. VII. ỿ. 61. hoc apud Appianum legitur. Ita duplex consideratio locum habet, uti & ad Herculem; Hic enim Phallii Corinthii, quô ductore Dyrrachini ex Corcyra profecti sunt, progenitor Thucydidi memoratur: Et apud eundem Pausaniam, Dyrrachio bellanti adfuisse legitur, tantos ibidem honores consecutus, ut & Epidamniorum donum apud Pausaniam fuerit. In Numismate *quarto* & *quinto*, excepit ARCHÆOPHILUS, nisi fallor Apiaria sunt. Sunt, inquit DULODORUS, & quidem in memoriam Melisses, Dyrrachii matris, de qua Stephanus: Δυῤῥάχιον, inquit, πόλις Ἰλλυρική, Ἐπίδαμνος κληθεῖσα ἀπὸ ἐπιδάμνου. Τούτου θυγάτηρ Μέλισσα, ἧς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος Δυῤῥάχιος, ἀφ' ἧς τόπος Μελισσώνιος, ἔνθα Ποσειδῶν αὐτῇ συνῆλθεν. *Dyrrachium Urbs Illyrica, Epidamnus vocata ab Epidamno. Hujus filia Melissa, cujus & Neptuni Dyrrachius, à qua locus Melissonius, ubi Neptunus cum ea congressus est.* Verba Stephani, excepit ARCHÆOPHILUS, manca & ex Constantino Porphyrogenneta Lib. II. de Them. 9. restituenda esse, Thomas de Pinedo tradit. Non ad Melissam hoc tradit, inquit DULODORUS, sed ad Neptunum, qui Constantino *Dyrrachius* cognominatur, quod & ipsum ad Numismata faceret; sed notandum non Stephanum tantùm, Dyrrachium Neptuni filium statuere, sed & Appianum, cujus en Tibi & ipsius verba! Βασιλεὺς τῶν τῇδε Βαρβάρων Ἐπίδαμνος πόλιν ᾤκισεν ἐπὶ θαλάσσης, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ προσεῖπεν Ἐπίδαμνον. Τούτου θυγατριδοῦς Δύῤῥαχος νομιζόμενος εἶναι Ποσειδῶνος, ἐπίνειον ᾤκισε τῇ πόλει καὶ Δυῤῥάχιον ὠνόμασε. *Epidamnus Barbarorum, has terras incolentium Rex, Urbem propè Mare condidit, appellavitque de suo nomine. Ejus ex filia nepos Dyrrachus navale conditæ Urbi addidit, vocavitque Dyrrachium.*

Duo adhuc ad Numismata restant, subjecit ARCHÆOPHILUS; in Numismate *quinto* Fax est, & in *sexto* Mulier cum face. Dianæ hæc sunt insignia,

 respon-

respondit DULODORUS, de qua paulò post, nisi potius & ad morem Phæacum respicias, de quo Homerus. Odyss. VII. ℣. 339. de Æetes ancillis locutus:

'Αι δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο δᾳ̈ος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι.

Illæ vero ibant ex ædibus facem in manibus gestantes.

Nimis abjecta ratio est, regessit ARCHÆOPHILUS, de Diana magis placet, nisi & Cereris recorderis, cujus in *quinto* spica visitur. Quicquid sit, respondit DULODORUS, Dianæ tamen mentio etiam in aliis prostat.

Quid enim Cuspis Numismatis *primi?* quid Canis *secundi?* quid Pharetra *tertii?* Annon hæc Dianæ sunt insignia? cujus templum Dyrrachii fuisse, ejusdem Appiani testimoniô constat? Αυτὸς, inquit, de Cæsare locutus, ἐκ Δυῤῥαχίου, τινὸς αὐτῷ πρασσομένης προδοσίας ἧκε μὲν ὡς συνεκέιτο νυκτὸς σὺν ὀλίγοις ἐπὶ πύλας καὶ Ἱερὸν Αρτέμιδος. *Ipse spe occupandi per proditionem jam cœptam Dyrrachii, portam ædi DIANÆ vicinam cum paucis, frustrà tamen adiit.* De Diana facile crediderim,

rim, excepit ARCHÆOPHILUS, sed cùm plura de Phæacum exercitiis apud Homerum jactet Alcinous, dubitem, annon etiam ad hunc referenda sit, vel cuspis vel pharetra. Neutrum dixerim, inquit DULODORUS,

Ου γὰρ Φαιήκεσσιν μέλει βιὸς, ουδὲ φαρέτρη.

Non enim Phæacibus curæ fuit arcus, neque pharetra.

Uti apud eundem Poëtarum parentem Nausicaa loquitur, Odyss. VI. ℣. 270. Sed Aquila adhuc, & Fulmen, & Remus, sive gubernaculum, & Cornucopiæ observari merentur. Remus, respondit ARCHÆOPHILUS, nauticam peritiam indigitat, cujus intuitu, uti suprà vidimus, Phæaces φιλήρετμοι καὶ δολιχήρετμοι dicti sunt. De Cornucopiæ res obscurior est, nisi fortè ad Pompeji tempora respicere liceat. Cornucopiæ, respondit DULODORUS, eandem cum spica interpretationem recipit, quanquam non frumenti tantùm, sed & aliarum rerum ubertas eô indigitetur, quæ non Dyrrachii tantùm, sed & in Corcyra fuit, uti ex descriptione horti Alcinoi patet. Ita & fulmen ad Jovem fulminatorem respicit, cui Phæaces vinum libâsse, ex Homero discimus:

— — Κηρύκεσσι κέλευσον
Οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διὶ Τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν. — —

— — *Præconibus impera*
Vinum infundere, ut & JOVI FULMINATORI
Libemus. — —

Inquit Echineus Odyss. VII. ℣. 163. seq. Ita & Aquilam cum Sceptro ad Jovem Cassium referre, quid prohibet? Plinius ejus meminit. *Corcyra*, inquit, Lib. VI. c. 12. *cum Urbe ejusdem nominis Corcyra, libera Civitate, & Oppido Cassiope, temploque JOVIS CASSII sive CASSIOPÆI*; Thucydidi etiam *lucus Jovis & Alcinoi*, L. III. p. 221. memoratur. Ex quibus omnibus clarissimè vides, quod apud Homerum Od. L. VI. ℣. 204. legimus, Phæaces scilicet Immortalibus valde caros, id quod à primo adventu deduxeris, cùm eôdem teste Odyss. VI. ℣. 10. Nausithous:

Νηοὺς ποίησε θεῶν. *Templa fecit Deorum.*

Nec dubium est, eandem Deorum venerationem etiam Dyrrachii viguisse, nihil enim mortales pertinacius retinent. Quatuor adhuc Numismata supersunt, perrexit ARCHÆOPHILUS,

Sed nihil in iis novi. Aquila Jovem, Corona hederacea & Uva Bacchum, Spica Cererem, Tripos Apollinem in mentem revocant, sed heus DULODORE!

 Quid

Quid inſcriptiones obliviſcimur? Nonne & his ex hiſtoria lux affulgeat? Nomina inquit DULODORUS, Tribunorum vel Poletarum eſſe, vel etiam Monetariorum Lud. Nonnius arbitratur: Prætorum aut Præfectorum Monetæ, Rev. Harduinus. Ego Poletas rejicio, quòd unus tantùm, & quidem annuus fuerit: rejicio & Tribunos & Prætores, hos quòd nulla hactenus eorum mentio fuerit, illos quòd plures duobus exſtiterint. De Monetæ Præfectis res tutiſſima videtur, non aliô argumentô, quàm quòd Monetis impreſſa, ſummam de iis poteſtatem arguant. At infit ARCHÆOPHILUS, an nulla nominum in Numiſmatibus his expreſſorum eſt mentio? Nominum mentionem facilè adduxero, reſpondit DULODORUS, ſed cujus uſus ea res futura eſſet, niſi ſimul & demonſtretur Dyrrachenos eos fuiſſe, id quod de ſolo Philonida potero, quem Dyrrachenum, & Aſclepiadis auditorem, Stephanus memorat?

APOLLONIA,
ET IPSA
CORCYRÆORUM COLONIA,

EAdem & originis & fertilitatis inſignia jactat, nec præter nomina, quicquam ferè in eorum Nummis tantopere occurrit memorandum. Nomina, excepit ARCHÆOPHILVS, procul dubiô & hîc monetæ Præfectorum ſunt, non minus ac in Nummis Dyrrachenorum. Sed præter nomina quædam adhuc minuta ſigna video, Lunam falcatam cum Stella, Facem & Lauream, Apim & in quinto Pharetram. Etiam in his, reſpondit DULODORUS, origines latent. Corinthiorum Coloniam Thucydides facit, Corcyræorum & Corinthiorum Strabo. Ex Monogrammatibus Numiſmatis ſecundi diſcimus, proximam originem à Dyrrachenis, remotiorem à Corcyræis & Corinthiis eſſe; indeque conſtat,

ſtat, quò referenda ſit Apis Numiſmatis quarti? Non aliò quàm ad Meliſſam Dyrrachii matrem: Quò fax & pharetra & Luna? Dianæ inſignia ſunt, cujus ædes Dyrrachii fuit: Quo Stella & Laurea? Apollinem demonſtrant, à quo Urbis nomen, & cui Corcyræos Taurum dedicâſſe, jam aliquoties audivimus, niſi & hanc ad Hyperiam ſive Solis Inſulam, primam Phæacum ut ſupra demonſtravimus, aut Corcyræorum originem referre malis. Plura adhuc Apolloniatarum Numiſmata video, inquit ARCHÆOPHILUS.

Ita eſt, reſpondit DULODORVS, ſed præter nomina, nihil in iis novi eſt. Progredientibus occurrit

EPIRUS
JOVIS CULTU ET MAGNITUDINE BOUM MEMORANDA.

JUpiter ſacrataque Jovi Quercea cum Aquila Κεραυνοφόρῳ, ad Dodonæum pertinet, cujus in Epiro celebre Oraculum, Sylva ſacra, & Arbores vocales. Dodonæam Quercum, poſt Samiam Viticem, antiquiſſimam teſtatur Pauſanias p. 490. l. 22. Et de Bobus in Epiro *Larinis* & *Ceſtrinis* docui in Faſciculis, ut

ut taceam illud Ovidii, inusitatam Apri Calydonii magnitudinem exaggerantis:

Quantò majores herbida TAUROS
Non habet EPIRUS.

Hæc patent, inquit ARCHÆOPHILVS, sed non item adjectum capitibus monogrammon. Dupliciter id legi potest, respondit DULODORVS, vel EK. vel KE. Si prius statuas, poterit Jupiter EKEΛίδης sub eo latere, quem in Cypro cultum Lil. Gyraldus observat. Si posterius, poterit KEραύνιος *fulminator*, quem fulmen demonstrat. Sed hâc ratione, excepit ARCHÆOPHILUS, non unô cognomine Jupiter in Epiro fuerit cultus? Verè sentis, regessit DULODORUS, nam & *Tomarius* ibi dicebatur, à Monte Dodonæ Tomaro, uti ex Hesychio docemur, & ἀρεῖος *Martius* apud Plutarchum, cui Deo Epirotarum Reges in Passarone Thesprotidis jurare solebant, jure se regnaturos, uti Epirotæ, illud se jure servaturos. In Ætoliam pergimus, excepit ARCHÆOPHILUS,

ÆTOLI
APRI CALYDONII VENATIONEM JACTANT.

SCio Numisma primum in Thesauro Palatino publici juris factum esse. Scio & in Observationibus prostare; cùm autem Tuam dulcissime DULODORE, de Capite petasato sententiam, dubiam fecerit Per-Ill. SPANHEMIVS, velim scire, an ejus rationibus acquiescas, an verò adhuc sit, quô Tuam opinionem stabilias? Per-Illustrem SPANHEMIUM obsequiosô cultu veneror, respondit DULODORUS, adeòque tam mihi gloriæ duco, quòd Herculi illi Musagetæ succubuerim, quàm si vel nobilissimam palmam reportassem. Docuit Vir Excellentissimus, Petasum non tantum Apollini in Numismate Augusti appendi, sed commune vel venantium, vel iter, aliudve opus facientium gestamen fuisse: Docuit, & ex ipsis Historicorum & Poëtarum fontibus adstruxit, non tam Apollinem, quàm vel Meleagrum, vel certè Ætolum in simulacro Numismatis Ætolorum, quod cum Hasta, Jaculo, & dependente post tergum Petaso Goltzius exhibet, agnosci debere. De simulacro, respondit ARCHÆOPHILUS, nihil habeo quod in contrarium adferam, potius in hoc & ipse subscriberem, si non de Meleagro, certè de Ætolo: idque ideò, quòd, ut Plinius dicit, *lanceas invenerint Ætoli, JACULUM cum Amento ÆTOLUS, Martis filius.* Quod utique ad simulacrum illud apprimè quadrat; Licet enim non Lanceam, sed Hastam puram in eo videamus, Jaculum tamen ad oculum patet, Hasta pura autem & Petasus à tergo dependens profectionem adumbrant, quâ ex Elide in Regionem à se denominatam migrâsse memoratur. Et quid si Statuam ei hoc habitu positam arbitremur? Quid si eam putes, quæ in Thermis, ubi comitia creandis magistratibus patriô more Ætoli habebant, Straboni memoratur fuisse? Si suffrageris, attulero & versus, quos & illi subscriptos, idem Author memorat:

Χώρης

Χώρης οἰκιστῆρα παρ' Ἀλφειοῦ ποτὲ δίναις,
Τρεφθέντα σταδίων γείτον' Ὀλυμπίαδος,
Ενδυμίωνος παῖδ' Αἰτωλὸν τὸν δ' ἀνέθηκαν
Αἰτωλοὶ σφετέρας μνῆμ' ἀρετῆς ἐσορᾶν.

Alphæi ad latices, qui quondam condidit Urbem,
Eductum Pisæ non procul à stadiis,
Endymionis natum, Virtutis monumentum;
Ætoli ÆTOLUM sic posuêre suæ.

Sed quorsum hæc? scilicet ut demonstrem, licet Ætolum sub simulacro illo Numismatis Ætolorum apud Goltzium agnoscamus, tamen de Capite Petasato rem nondum esse confectam; Quid enim ad Ætolum, baccatum monile, quod in collo capitis hujus apud Goltzium occurrit? Nonne id vel fœminam demonstrare, vel certè Deum aliquem suprà docuisti? Si fœminam, non aliam sub hoc capite latere arbitrer, ac Atalantam, quæ Meleagro in venatione adfuit: Si Deum, certè non alium, ac Apollinem, qui in Numismate Augusti petasum indubitatò gestat, cujusque collum, in Nummis Rhodiorum aureis, eódem modô baccatô monili includitur, quô etiam in Numismate Ætolorum. Accedit simile omninò caput in allato à Te Nummo Rhodiorum apud eundem Goltzium, quod vel ideò conjicere possis, Apollinis esse, quòd Rhodii hunc Deum, ut ipse loqueris, vel unicè signaverint. Iis argumentis uteris, respondit DULODORUS, quibus & ego haud ita pridem nixus pro Apolline sentiebam, sed apertè fateor, postquam Per-Illust. SPANHEMIUS de simulacro aliter docuit, non ausus sum eandem de Capite sententiam fovere. Numisma Rhodiorum capilli, sub petaso colligati, submovent, & caduceus in Numismate Rhodiorum sexto, haud obscurè Mercurio videtur addicere. De monili baccato, annon sculptoris id vitium sit, dubitari potest; Si non dubites, quid obstabit in Ætolis eam intueri, cùm muliebres vestes eos gestâsse, indeque *Curetas* dictos, quibusdam persvasum, Strabo afferat?

De stolis, regessit ARCHÆOPHILUS, non de vestibus in genere, multò minus de muliebri ornatu id memorat Author, & quidem non ut rem veram, sed ut somnium Etymologicum, id quod vel ex eo colligas, quòd paulò ante dixerat, *remotiora ab instituto esse, quæ ob vocis ambiguitatem de Curetibus referuntur:* Ut proinde nondum videam, quid contra Apollinem adferri possit, præsertim, cùm in Numismatibus Coorum Goltzianis, Decimo Nono Aper & Apollo Laureatus, in Vigesimo primo Aper & Caput petasatum, proposito simillimum occurrat. Nec Numismata Coorum juvare possunt, respondit DULODORUS, vigesimum enim aprum & Jovem, an Æsculapium? exhibet; Quidni igitur vigesimum primum Mercurium? ut & in Nummis Rhodiorum, quorum Colonia Cous fuit? Tribus scil. Nummis tria Numina Coi videntur celebrasse. Sed age quemnam Apollinem in Ætolia inveneris, capiti petasato tantoperè convenientem? Neque enim vel Numismata, nisi cum indubitato insigni eum exhibent, neque Ἀγρευτὴς sive *Venator*, qualiter Per-Ill. SPANHEMIO observante, Sophocli memoratur, in Ætolia cultus est. Non alium attulero, respondit ARCHÆOPHILUS, quàm qui Straboni memoratur: Περὶ δὲ τὴν Καλυδῶνα ἐστὶ τὸ τοῦ Λαθραίου Ἀπόλλωνος Ἱερὸν, inquit: ubi MSCta non Λαθραίου sed Λαφραίου habent, quam lectionem agnoscunt, imò vulgatæ præferunt & Casauboni animadversiones. Λαφραῖου significationem procul dubio significatio Λαφρίας suppeditabit sive Dianæ sive Minervæ. Minervam *Laphriam* dictam, quasi Λαφύριαν, quòd in bello spolia ducat, quæ Græcis Λάφυρα dicebantur, notat in Lycophronem Isa-

cius. An eôdem modô etiam Diana? Hanc equidem à Laphrio Viro dictam, qui eam Calydone erexerat, Pausanias Author est, sed duo subjicit, quæ assertum aliquô modô suspectum reddunt: *Primò* aliorum opinionem, quasi ita dicta sit, quod Deæ ira adversus Oeneum *Elaphratera* fieret; *Secundo* Statuam in modum venantis positam. Illud incertitudinem Pausaniæ demonstrat; hoc ad venationem rem reducit, ex qua spolia feruntur, non minus ac ex bello. Hæc cùm ita sint, non video, quidni & Dianam *Laphriæ* cognomen à spoliis venationis nactam, rectè arbitremur? Et quidni etiam Apollinem, quem non minus ac Dianam venationibus delectatum, in confesso est? Diana Laphria Calydone culta fuit: ibidem & Apollo Laphræus. Illius simulacrum à Cæsare Patrensibus datum est, hujus quidni credamus occasionem fuisse ejus, cum Pataso exprimendi, qui in Numismate Augusti visitur, eôdem modô, quô *Actius in longa carmina veste sonat?* id quod à Curetum sive Ætolorum stola originem sumsisse potuit. Mirô sanè hæc inter se cohærent nexu, ut proinde non abs re pro Apolline & nos calculum ponere debeamus.

Pro Apolline, inquit DULODORUS, acriter pugnas. Si & nostrum Numisma baccatô monili insigniretur, forsitan esset, quod attenderem; at quum eô destitutum sit, & præthereà non succulenta faciei venustate, quod in Apolline solet, sed virili macie: non crispis capillorum cincinnis, sed neglectâ comâ effulgeat, omninò non Apollinem, sed ipsum, quem aversa arguit, Meleagrum agnoverim. Aversa Aprum & Venabulum exhibet, inquit ARCHÆOPHILUS. Utrumque in memoriam Venationis Calydoniæ, cui, cùm apud Mythographos decantatissima sit, non arbitror pluribus inhærendum. At de cuspide venabuli, dubium movere posses, respondit DULODORUS; apud Cl. Sponium enim in Miscellis, pinnata occurrit, secus ac in Numismatibus. Quî facerem? respondit ARCHÆOPHILUS, cùm tamen ipse Sponius memoriæ lapsum sculptori exprobret, eò quòd Dianam addidit, quæ, ut ipse loquitur, tantùm abest ut adfuerit, ut potius Meleagrum ob hoc facinus punierit, utpote quæ aprum ipsum irata adversus Oeneum, Meleagri Patrem, in Calydonium misisset agrum. Addere possem & Herculem, quem & ipsum Sponius eo in marmore agnoscit, cùm tamen ex fabulis constet, Herculem venationi non interfuisse, sed Meleagrô jam extinctô demum Calydonem concessisse, & Dejaniram Oenei filiam sibi thoro junxisse. Qui in his tam apertè erravit, quid mirum, si erraverit & in cuspide venabuli? Quod Dianam & Herculem attinet, respondit DULODORUS, rectè mones; sed mihi neuter in marmore apparet. Quam Dianam Sponius putavit, omninò est Atalanta, filia Schœnei, quæ cùm Apollodoro teste, omnium prima feram à tergo sagittâ percusserit, quidni Venatricis habitu Sculptori fuerit expressa? Herculem Sponius ex clava videtur agnovisse; sed clava non solius Herculis fuit, sed & aliorum gestamen, utpote Thesei, ut jam suprà demonstravimus, qui Venationi interfuit. Vides ARCHÆOPHILE, de ingenuitate Marmoris Sponiani non esse dubitandum, adeòque Te ritè Cuspidis pinnatæ figuram in contrarium adferre potuisse; Ne autem negotium Tibi videar facessere, & non solvere, audi quid sentiam! Numismatibus assistunt Marmora Pighiana, in quibus cuspis non pinnata, sed oblonga visitur. Ut autem cuspidem pinnatam effingeret Marmoris Sponiani author, potuit aliâ forsan ratione duci, nisi potius vetustas ei, qui Marmor delineavit, lapsu temporis vitiata, pinnas exhibuerit, quæ reverâ non erant. Id credere malim, quàm venabuli formam tot indubitatis argumentis certam, unicô, eôque incertô exemplô dubiam reddere. Inspectio marmoris hæc facilè diluet.

Ad

Ad ſecundum Numiſma tranſimus. Meminit hujus Numiſmatis etiam Per-Illuſt. SPANHEMIUS, ex Gaza Regia Gallorum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ſed Capitis non meminit. Apollinis eſſe non dixeris, neque enim ſucculenta Apollinis juventus apparet, quam ſuprà contrà me attuliſti. Tutius forſitan eadem hæc facies videbitur, quæ & apud Goltzium num. 2. quamque interpres Nonnius Philippum Macedonum Regem referre, arbitratur. Philippi effigies, reſpondit DULODORVS, jam ex Numiſmatibus nota eſt, quam ſi conferas, vereor ut Nonnio ſubſcribere poſſis. Si de Apolline neges, quidni aliquem ex Ætolorum Regibus ſtatuas? Oeneum, aut Diomedem, quorum Ille, Apollodoro teſte, vitis plantam primus à Dionyſio accepiſſe memoratur, quod ad Uvam in Nummo expreſſam facit: Hic Beneventi Urbis conditor fertur. Et quidni ipſius etiam Meleagri, ad quem totius venationis gloria pertinet?

In his Tibi facile aſſenſero, reſpondit ARCHÆOPHILVS, licet enim in hoc Lauream mihi videar agnoſcere, neſcio tamen quâ rotunditate ſinciput non tam capillos quàm Galeam præferat, quod utique ab Ætolis nec ipſum alienum eſt, uti videmus ex Plutarcho in Arato, ubi Ætoli Galeas ſibi detractas, Pellenenſium, quas rapuerant, filiabus memorantur impoſuiſſe; Sed hæc in medio relicta ſunto! Quid ſequendum forſitan integrior Nummus docebit. De dentibus Apri, docet Pauſanias, Auguſtum eos ex Arcadia Romam transtuliſſe. Et quid? annon caput integrum Atalantæ donavit Meleager? Ita Pauſanias, regeſſit DULODORUS; Sed id non obſtat, ut & Ætoli eosdem ſuis Nummis imprimere potuerint. Quod Auguſtum attinet, de uno potiùs aſſerueris, quàm de duobus, quum alterum eôdem Pauſaniâ teſte, non potuerint oſtendere οἱ ἐπὶ τοῖς θαύμασιν, ſed effractum faſſi ſint; Et quid ſi Auguſtum tantùm eos transportaſſe arbitreris, qui ex relictis magnitudine excellebant? id ex menſura colligere potes, cùm alter τὴν περίμετρον τοῦ μήκους περιεχόμενος ἐς ἡμίσου μάλιστα ὀργυιᾶς memoretur: Et an neſcis, quot Urbes de Homero certaverint? Longum foret omnia perſequi. Ad Uvam adhuc dicendum, quod Cœl. Rhodiginus notat, Hecatæum ſcribere, in Ætolia primam vitem inventam eſſe, quam quia Ὄιναν dicerent Veteres, inde vinum nuncupari Ὄινον; Dicendum etiam, quod Diodorus ait, Herculem cornu Acheloo detruncatum Ætolis dediſſe, quod omni autumnalis fructus copia, ut *racemis*, pomis &c. fuerit refertum, indeque tellurem pomis, malis punicis & *racemis* fuiſſe frugiferam. Sed Locri Ozolæ nos vocant

AXIA
URBS LOCRORUM OZOLARUM JOVEM REGEM COLUIT.

At Ego, inquit ARCHÆOPHILVS, potiùs ad Axùm Numiſma referrem, Urbem Cretæ, cùm conſtet, Jovem in Creta & natum eſſe, & regnaſſe.

De Jove Cretenfi, regeffit DULODORUS, res vulgò innotuit, an autem de Αξω Cretæ fufficiens teftimonium adferre poffis, valdè dubito. Quidni? refpondit ARCHÆOPHILUS, nonne id apertis verbis Stephanus ἌΞΟΣ Πόλις Κρήτης ὡς Ἡρόδοτος ἐν τετάρτῃ, τὸ ἐθνικὸν Ἄξιος; *Axus*, inquit, *Urbs Cretæ, ut Herodotus Libro quarto, Gentile Axius*. Stephano, inquit DULODORUS, fidem habuiffem, fi fuâ rem authoritate affirmaffet; cùm autem Herodotum citârit, omninò ex fonte appellatio eft petenda. Herodotus dictô librô non Ἄξος habet, fed Ὄαξος, qua in voce Stephanus primam literam pro articulo accepiffe videtur.

Aliud adhuc mihi in mentem venit, fubjunxit ARCHÆOPHILVS. Idem Stephanus non tantùm Axiam Locrorum Ozolarum memorat, fed etiam Axiam Italiæ; Dubitari igitur poteft, an non ad hos potiùs pertineat Numifma? Axiam Italiæ, refpondit DULODORUS, ne ftatuam, facit Cicero, qui eam non Urbem, fed Caftellum vocat: Facit Numifma Holfteniô tefte apud Pyrrhum Ligorium, in quo circa Junonis Caput legitur ΗΡΑ ΑΞΙΑΣ, quam & Harduinus citat, & in averfa circum Caput Jovis ΖΕΥΣ ΒΑΣΑΞΟΣ. Ex hoc Numifmate utique conftat, non aliam Axiam intelligendam, quàm eam quæ Locrorum Ozolarum fuit; Ab hac enim θηλικὸν Ἀξιάς Stephano exprefsè docetur. Secundò conftat, non Junonem tantùm in ea cultum fuiffe, fed & Jovem. Tertiò ad Jovis diadema optimè videtur quadrare Epitheton ΒΑΣΑΞΟΣ, five enim verè ita habeat Nummus, five disjunctis vocibus ΒΑΣιλεὺς ΑΞΙΕΥΣ, infcriptus fit, quod adverfa fvadere videtur, utrinque tamen Rex Axiæ Jupiter indigitatur, adeòque diademate ritè infignitur. Inter Locros Ozolas numerantur &

HYLÆI,
QUI
HERCULEM ΥΛΑΙΟΝ
ET MINERVAM COLUERE.

HOc Numifma, inquit ARCHÆOPHILUS, in Thefauro Palatino ad Athenas memini Te retuliffe, eò quòd Delubrum Herculis Cynofarges Athenis fuerit, & in Numifmate præter caput Minervæ etiam monogrammon adjunctum fit, quô non tam Dea, quàm Urbs indigitata videri poffit. Ita tunc, refpondit DULODORUS; Nunc autem, quam libertatem peritioribus dedi, eam mihi ipfi conceffam arbitror. Non Athenienfibus, fed omninò Hylæis hoc Numifma arbitror tribuendum, idque vi infcriptionis, quæ & Urbem prodit, & Herculis fimul cognomen arguit, eôdem modô, quô ad Numifma Hyrinorum vidimus. ΥΛΑΙΥ legitur: & Stephano tefte ΥΛΑΙΟΣ ἐθνικὸν eft ab ΥΛΗ, Urbe Locrorum Ozolarum. Si una hoc nomine Urbs fuiffet, regeffit ARCHÆOPHILUS, forfitan acquiefcerem; at cum ΥΛΗΝ etiam Urbem Cypri, imò & Bœotiæ fuiffe, ex eodem Stephano conftet, non video, quî non his potiùs, quàm

Hylæis

Hylæis Locrorum addici debeat? Pro Bœotia certè militare videtur Hercules in Bœotia natus: Et quid si ad ΥΛΑΙΑΝ respicias, regionem Ponticam? Herodotus eam memorat lib. IV. Plinius *Hylæum mare*, & *Hylæos populos* nominat, additâ nominis etymologiâ: *Sylvestris regio*, inquit, *Hylæum mare, quô alluitur, cognominavit.* Non levi brachio, respondit DULODORUS, opinionem meam convellere conaris. Nisi cornucopiæ juxta Herculem expressum esset, vix occurreret, quô opinionem meam stabilire possem. Cornucopiæ, iteravit ARCHÆOPHILUS, quid ad rem facere possit, non video. Multum, inquit DULODORUS; cùm enim constet, non tantùm id Herculi originem debere, sed & ab Acheloo descendere, flumine Ætoliæ, Locris Ozolis conterminæ, utique patet, rationem esse, cur potiùs opinioni meæ inhæream, quàm vel ad Bœoticam Hylen, vel ad Regionem in ulteriore Ponti Euxini littore occurrentem recedam. Fateor argumentum fragile videri posse, ideòque apertè juxta promitto, si quid firmius mihi ostenderis, me debito cum gratiarum honore Tibi manus præbiturum. De Urbibus, inquit ARCHÆOPHILUS, quod porrò objiciam, non habeo, sed in mentem venit, annon Regis aut Illustris alicujus hoc Numisma sit? Si enim vel Urbis vel Populi fuisset, utique non ΥΛΑΙΥ, sed ΥΛΗΣ vel ΥΛΑΙΩΝ inscriptum fuisset. De Hylæo quodam, respondit DULODORUS, & ipse interpretarer, si idoneô veteris cujusdam Authoris suffragiô vel lux appareret, vel fulcrum succurreret. Hylæum Centaurum video in Fabulis. Video & Hylæum inter Venatores apri Calydonii; Sed quid huc faciant, non video. Quod vocem ΥΛΑΙΟΥ attinet, utique in superioribus jam monui, id nihil insoliti esse. In Numismate Arpanorum legitur ΑΡΠΑΝΟΥ, & in ΔΗΛΙΩΝ, uti supra monui, ΔΗΛΙΟΥ, ex quo simul constat, id fieri appositè, ubi non tantùm Urbs significatur, sed & Numen aliquod connotatur. Ita in proposito vox ΥΛΑΙΥ quid prohibet, ut & Urbem Hylen exprimat, & simul Herculis cognomen, ab Urbe desumtum, adumbret? At Ego, instabat ARCHÆOPHILUS, potiùs ΥΛΑΙΟΝ *Sylvestrem* aut *Sylvanum* interpretarer; constat enim etiam apud Romanos *Herculem Sylvanum* fuisse cultum. Simulacrum ejus in Regione Urbis quinta memoratur. Et quid si penitiorem Gentilium Theologiam rimando, non tam ad Sylvas referamus hoc Epitheton, quàm cum doctissimo Reynesio ad universæ materialis substantiæ dominatum? id quod de Sylvano Macrobius ait? Quicquid statuas, regessit DULODORUS, Urbem tamen non excluseris, cùm nudum Dei cognomen, absque loco cultûs & signaturæ, insolitum quid in Numismatibus videatur. Si autem locum connotari cedas, utique non alius esse poterit, quam ΥΛΗ.

De his, inquit ARCHÆOPHILVS, Tuis rationibus assurgo. De ΥΛΗ Locrorum nondum perspicio, quâ mente Herculem & Minervam signaverit? Numina certè hæc ad Hylen Bœoticam potiùs respicere videntur, cùm in Bœotia non uno cognomine fuerint culti. Ibi occurrunt *Hercules Rhinocolustes, Melius, Promachus, Hippodotes.* Ibi *Minerva Bombylia, Pronaos, Alalcomeneis, Itonia, Telchinia, Onca item, & Aracinthis, & Boarmia.* Quidni igitur locum habeat Hercules ΥΛΑΙΟΣ Minervæ junctus, cùm non minus etiam hîc ab ΥΛΗ dictus esse potuerit? Cornucopiæ obstare, respondit DULODORUS, jam suprà dixi; Idem & de Hercule testari potest, cùm Hercules ei, ut monui, originem dederit: idque eò magis, quòd Amphissam Locrorum Urbem Ætolos secutam, ex Pausania constat: Apud eundem etiam legimus Naupactum, Locrorum Ozolarum Urbem, inde appellationem invenisse, quod Dorienses Aristomachi filios secuti, ibi naves ædificaverint. Aristomachus quartus ab Hercule fuerat, cujus filio Hyllo Doriensium Regnum per adoptionem cesserat. Hæc cùm ita

ſint, quidni Herculis hac in Regione cultum agnoſcamus? Quidni Sylvas, à quibus Deus ΥΛΑΙΟΥ ſive *Sylvani* cognomen potuerit accipere? cùm tamen & ΥΛΗ Urbs ab iis appellata, ibidem ut diximus, occurrat. De Minerva minus dubium eſſe poteſt; Numiſmata enim eorum apud Goltzium ejus caput præferunt, & ex Pauſania diſcimus, ejuſdem & ſimulacrum & templum Amphiſſæ in arce fuiſſe: Simulacrum quidem, vetuſtam antiquitatem artemque impolitam præ ſe ferens, æneum, & erectô ſtatu, quod à Thoante ab Ilio deportatum crederetur. Tranſmiſsâ Phocide, & agro Megarenſi, Atticam intramus.

ATHENIENSES
MINERVAE CULTU, NOCTUARUM PROVENTU, ET FIGLINORUM INVENTIONE CELEBRES.

NUmiſmatum, prioribus ſimilium, inquit ARCHÆOPHILVS, plura apud Goltzium proſtant. Minerva, & ſacra Minervæ volucris, Urbem Deæ ab Amphictyone, uti Juſtinus tradit, innuit & ſacratam, & ab eadem appellatam. Noctuas Athenas ferret, inquit DULODORUS, qui pluribus rem adſtruere niteretur. Ad Noctuas tamen notandum, non tantùm, quòd Minervæ ſacræ eſſent,

eſſent, ſed etiam quòd Athenis provenirent, in Nummis expreſſas eſſe. Rem ex Antiphane apud Athenæum diſcimus. Ἐν ἡλίου μὲν φασὶ γενέσθαι πόλει φοίνικας, ἐν Ἀθήναις δὲ γλαῦκας. *In Heliopoli procreari ajunt Phœnices: Athenis Noctuas*, &c. Sed de Amphora docendum, cui Noctua inſiſtit. Annon hæc, excepit ARCHÆOPHILVS, in memoriam Jonis ſignata eſt, qui, ut ſuprà vidimus, Athenis tragici carminis lauream meritus, fictile Chium viritim donâſſe memoratur? Non hoc, repoſuit DULODORUS, ſed Athenienſium meritum latet. De eo Plinius L. VII. c. 56. *Fabricam*, inquit, *ferrariam invenére Cyclopes, figlinas Corœbus Athenienſis:* Et Critias apud eundem Athenæum:

Τὸν δὲ τροχὸν γαίης τε καμίνου τ᾽ ἔκγονον εὗρε
Κλεινότατον κέραμον χρήσιμον οἰκονόμον
Ἡ τὸ καλὸν Μαραθῶνι καταστήσασα τρόπαιον.

Rotam terræ fornacisque progeniem, ſplendidum
Fictile, uſibus domeſticis aptum
Invenit, qui pulchrum in Marathone tropæum ſtatuit.

Ubi Athenæus ἐπαινεῖται ὄντως ὁ Ἀττικὸς κέραμος, *re ipsâ*, inquit, *laudatur Atticum fictile.* Ex quibus utique conſtat, inventi ſui celebritatem Athenienſes ſub Amphora hâc celebrare, non minus ac Jovis cultum ſub Aquila Κεραυνοφόρῳ. At Minervæ cultus, reſpondit ARCHÆOPHILVS, Athenis potior videtur. Is Jovem non excludit, reſpondit DULODORUS; Memineris enim Jovem *Olympium*, cujus templum à Deucalione Pauſanias, à Piſiſtratidis exſtructum Ariſtoteles ſcribit: imò & βουλαῖον *Conſiliarium*, cujus ſimulacrum in Curia fuit: πανελλήνιον, cujus templum Hadrianus exſtruxit, ut alia taceam, quæ paſſim apud Authores leguntur. Tanta veneratio fuit, ut & in vicinis montibus templa & aras ei erigerent, id quod ex Pauſania planum eſt. Ἀθηναίοις τὰ ὄρη καὶ θεῶν ἀγάλματα ἔχει. Πεντέλησι μὲν Ἀθηνᾶς, ἐν Ὑμηττῷ δὲ ἄγαλμα ἐστὶν Ὑμηττίου Διός. Βωμοὶ δὲ καὶ Ὀμβρίου Διὸς καὶ Ἀπόλλωνος εἰσι Προοψίου. Καὶ ἐν Πάρνηθι Παρνήθιος Ζεὺς χαλκοῦς ἐστὶ, καὶ βωμὸς Σημαλέου Διός. ἔστι δὲ ἐν τῇ Πάρνηθι καὶ ἄλλος βωμός. Θύουσι δὲ ἐπ᾽ αὐτοῦ, τότε μὲν Ὄμβριον, τότε δὲ Ἀπήμιον καλοῦντες Δία. Καὶ Ἀγχεσμὸς ὄρος ἐστιν οὐ μέγα, καὶ Διὸς ἄγαλμα Ἀγχεσμίου. *Deorum ſigna*, inquit, *in Atticæ montibus hæc ſunt: In Pentelico Minervæ; in Hymetto Hymettii Jovis ſtatua eſt; Pluvii etiam Jovis, & Apollinis præſagi aræ: In Parnethe Parnethius Jupiter ex ære & Semalei Jovis ara. Eſt item ara ibi alia, ad quam Jovi, quem modò Pluvium, mox Innoxium appellant, rem Divinam faciunt.Ancheſmus etiam mons eſt, non ſanè magnus, & in eo Jovis Ancheſmii ſignum.*

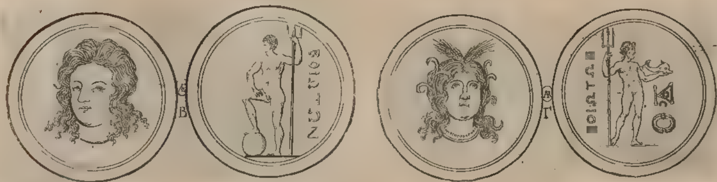
Hæc de Jove abundè inſtruunt, inquit ARCHÆOPHILUS, de Inſcriptionibus adhuc audire velim, an Ἀρχόντων, an aliorum Magiſtratuum nomina contineant? Cùm monetæ inſcripta ſint, regeſſit DULODORUS, credibile eſt Præfectorum monetalium eſſe. Sed ex Hiſtoricis lux nulla affulget. Corona, ut & ramuſculi in Numiſmate reliquis procul dubio ad Oleam pertinent, quam educendo, Minerva Athenarum præfecturam meruit, uti ex Fabulis liquet. Imò, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, etiam ad culturas arborum reſpicere licebit, quas Eumolpum Athenienſem inveniſſe, Plinius Lib. VII. c. 56. author eſt. Multa, perrexit DULODORUS, Athenienſes invenêre; Eidem enim & Cultura Vini tribuitur, & Buzigi, Boum & aratri. Sed ad propoſitum illud potiſſimùm eſt, quod Juſtinus Lib. II. c. 6. memorat, *Athenienſes non Vini tantùm, ſed & LANIFICII & OLEI uſum primos docuiſſe.* Lanificium certè Palladis opus eſſe, ex foro Palladis conſtat inter Admiranda Rom. vulgato, & Oleum fructum Olearum, cujus rami in Nummis viſuntur, nemo neſcit.

De

De Urbis nomine adhuc dubium supereſt, denuò excepit ARCHÆOPHILUS, id cùm alibi per H. ſcribi ſoleat, ut & in Numiſmate ultimo, in prioribus ubique per E. occurrit. Quæ rei ratio? Rationem, reſpondit DULODORVS, Cl. Sponius ſuppeditat in Miſcell. pag. 317. ad ea tempora hunc ſcribendi modum reducens, quo litera H. in Alphabetum Græcum nondum erat recepta: Non quòd Numiſmata ejusdem temporis forent; contrarium enim ex nominibus apparet, in quibus litera H. legitur: ſed quod Præfecti rei monetariæ antiquum ſcribendi modum, etiam poſterioribus temporibus, ſervandum putaverint. Fortaſſis, inquit ARCHÆOPHILUS, Numiſmata tantæ antiquitatis non fuére. Quidni? reſpondit DULODORUS, apud Athenienſes utique Erichthonium, primum Numiſma percuſſiſſe, Julius Pollux author eſt. Vixit autem Erichthonius annis, & quod excedit, trecentis ante Trojanum bellum: Literam autem H. ut & Ω. & Z. Alphabeto Græcorum adjecit Simonides, quem Euſebius Olymp. 61. author eſt vixiſſe, adeò ut planum ſit, plus quàm ſeptingentos annos Athenienſes Numiſmatibus uſos, antequam litera H. invaleſceret.

Hæc ſi ita ſint, excepit ARCHÆOPHILVS, minimùm Numiſmata *quintum* & *ſextum* Simonide antiquiora ſtatuere auſim, in iis enim litera H. non occurrit. Incerta ratio eſt, reſpondit DULODORUS, cùm ex prioribus conſtet, etiam poſt Simonidem literam E. pro H. in uſu fuiſſe, & licet ex hiſtoria pateat, etiam ante Erichthonium Urbem Minervæ fuiſſe ſacratam. Antiquiſſimis tamen temporibus non hæc tantùm, ſed & alia Numiſmatibus inſculpta fuére. Theſeum Numiſma *Bovis* figurâ inſignitum inſtituiſſe, ex Plutarcho diſcimus: Et Triobolum in utraque parte *Jovis* faciem prætuliſſe, Jul. Pollux tradit, ut taceam, quod Cœl. Rhodiginus obſervat, Obolos ſcilicet, veteres Athenienſium Nummos inde dictos, quod *Obeliſci* imaginem præferrent. De figuris quærimus, inquit ARCHÆOPHILUS, valoris immemores, cùm tamen hinc præcipuus Nummorum uſus dependeat. Valorem ex pondere diſcimus, reſpondit DULODORUS. Argentei Tetradrachmi ſunt omnes, præter quintum, qui unicam tantùm drachmam adæquat. Sed hæc noſtra ſeges non eſt. Nummos hodiè non ut Nummos, ſed ut hiſtoriæ fulcra intuemur; Si tamen ea cura Te agitet, Conſule ſis Conſultiſſimum Dn. Hinſenium, in Opere ſuprà ad Liparæorum Numiſmata laudato. Succedit

BŒOTIA,
CULTU
NEPTUNI, ET CERERIS, ET APOLLINIS
NOBILITATA.

Bœotiorum, inquit ARCHÆOPHILUS, hæc Numiſmata ſunt; Sed nihil in iis obſcurum. Apollinis *Iſmenii* Pauſanias meminit. Non hujus ſolius, reſpondit DULODORUS, imò & *Ptoi*, & *Polii*, & *Bœdromii*, & *Spondii*. Idem eſt

at de Cerere, cujus Caput in ſecundo Nummo viſitur, cùm in Bœotia, eôdem memorante, & Lucus *Cabiriæ*, & fanum *Mycaleſſiæ* & *Legiferæ* fuerint: Addi poteſt & Athenæus, qui agrum Thebanum *frumenti fertilem* teſtatur, id quod ad ſpicas Cereris appoſitè citavero. Neptunum in averſa primi Numiſmatis, excepit ARCHÆOPHILUS, eô planè modô video, quô & ſuprà in Bruttiis fuit. Numiſma nondum publicatum eſt, ad Neptunum tamen ſatisfacit, quod de Neptuno *Oncheſtio* ex eôdem Pauſania docuiſti: Oncheſtum ſcil. Neptuni filium, indeque loco in Bœotia, ubi habitaverit, nomen, à loco autem Deo cognomen fuiſſe: Ut taceam Bœotiæ ſitum, quòd tribus ea Maribus allueretur, indeque Τριθάλαττος *Trimaris* dicta fuerit, id quod ſub Tridente non abſurdè contemplaberis. Addo, ſubjecit DULODORVS, quod Heſiodo in Scuto Herculis ℣. 104. memoretur

— — Ταύρεος Ἐννοσίγαιος,
Ὃς Θήβης κρήδεμνον ἔχει, ῥύεταί τε πόληα.
— — *Neptunus Taureus,*
Qui Thebes arcem habet, & conſervat Urbem.

Id quod & ad Clypeum Numiſmatis ſecundi, & ad Neptunum primi apprimè convenit. Addo, non tantùm Oncheſtum Neptuni filium fuiſſe, ſed & ipſum Bœotum. Stephanus ex Necocrate & Euphorione aſſertum firmat. Verba, quod ſimul & de tribus Maribus inſtruant, quidni ſubjiciamus? Βοιωτία μόνη τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τρισὶ θαλάτταις διήκοντας ἔχει τοὺς οἰκήτορας. Τοὺς μὲν πρὸς Πελοπόννησον ἐστραμμένους, καὶ τὸν Σικελικὸν καὶ Αδριατικὸν κόλπον. Τοὺς δὲ πρὸς Αἴγυπτόν τε, καὶ Κύπρον, καὶ τὰς ἄλλας νῆσους. Τοὺς δὲ πρὸς τὸν Εὔριπον, καὶ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας θάλασσαν. Γενέσθαι δέ φασι Βοιωτὸν Ιτώνου τοῦ Αμφικτύονος, τοῦ κατ' αὐτὸν νεωτέρου, τῶν Δευκαλίωνος καὶ Πύῤῥας παίδων. Νικοκράτης δέ φησιν, ὅτι Ποσειδῶνος καὶ Ἄρνης ἦν παῖς. Εὐφορίων; Ὄφρακε μαντεύοιτο μεθ' υἱάσι Βοιωτοῖο,
Τὸν ῥα Ποσειδάωνι δαμασσαμένη τέκεν Ἄρνη,
Βοιωτὸν δ' ὀνόμηνε.

Bœotia ſola totius Græciæ habet habitatores pertingentes ad TRIA MARIA. Alios quidem verſus Peloponneſum, & Siculum, & Adriaticum ſinum. Alios verò verſus Ægyptum, & Cyprum, & alias Inſulas. Alios verò verſus Eurypum, & Macedoniæ, & Theſſaliæ Mare. Fuiſſe verò ajunt Bœotum filium Itoni, filii Amphyctionis junioris Deucalionis & Pyrrhæ filiorum. Nicocrates verò inquit, fuiſſe filium NEPTUNI, & Arnes. Euphorion:
Ut vaticinaretur cum filiis Bœoti,
Quem NEPTUNO ſubacta peperit Arne,
Bœotum verò nominavit.

Bœotorum Metropolis Thebæ fuerunt.

THEBANI SCUTIFERI
HERCULEM ET BACCHUM COLUERE.

SCutiferos Thebanos, in Faſciculis docuiſti, inquit ARCHÆOPHILUS, & placet ſuffragium Pindari, cui Χρύσασπις Θήβη, *Thebæ aureo clypeo inſignes*

Isthm. I. vocantur: placet, quod ex Hesiodo citasti, qui Φερεσσάκεας Καδμέιους *Catmeos Scutatos*, in Scuto Herculis ℣. 13. vocat. Tzetzes ἔχοντας μεγάλας ἀσπίδας. *magna scuta habentes*, interpretatur. Ita & ℣. 24. βοιωτοὶ ὑπὲρ σακέων πνείοντες, *Bœoti supra Clypeos spirantes* memorantur. Sed de Hercule & Baccho mihi nondum convenit. An res adeò obscura est? excepit DULODORUS, nonne succurrit testimonium Plinii Lib. IV. c. 7. *Thebas*, inquit, *nobilitârunt Hercules, & Liber Pater*. Et quidem, quod Herculem attinet, cujus clava in Numismate secundo, Scypho imposita visitur, non tantùm restituta Thebanis, sub Ergini dominatu gementibus, Libertas testatur, sed & Epitheta *Rhinocolustæ*, *Melii*, *Promachi*, & *Hippodotæ*, quibus à Thebanis Herculem honoratum, ex Pausania docemur.

Hæc equidem recordor, reposuit ARCHÆOPHILUS, sed de effigie barbata Numismatis primi dubium nascitur, an Hercules, an verò Bacchus sit? Scio Te pro Hercule sensisse, sed corona mihi deceptus videris; non enim populea hæc est, sed omninò hederacea, quæ non Herculem, sed Bacchum arguit. Ritè hæc observas, respondit DULODORUS, jam dumdum & me opinionis pœnituit, quanquam nondum omninò perspiciam, quid Bacchus barbatus in Thebanorum Nummis? cùm non hunc, sed tenerum illum & imberbem Thebis natum, ex Diodoro monstraverim. Fortasse, ut Herculis etiam Phœnicii, uti ad Thasiorum Numisma vidimus, ita & Bacchi Indici cultum receperint Thebani, licet suo & Baccho & Hercule illustres. Hoc ut statuas, svadet Naxiorum vicinia, ubi Indicum triumphâsse, ex Servio diximus. Nisi fortè cum Macrobio Bacchum & barbatum & imberbem pingi solitum, etiam apud Græcos, arbitreris. Quicquid sit, Bacchum certè non tantùm ex corona hederacea, sed etiam ex lenitate faciei agnoscimus, cùm Hercules non hâc, sed austerâ illâ Divinæ fortitudinis indice notus sit.

Si omninò Bacchus hic sit, inquit ARCHÆOPHILUS, annon sequitur, ad eundem etiam referendum esse Scyphum Numismatis secundi? Si arbitreris, inquit DULODORVS, non refragabor, licet enim Scyphos Herculeos Bœotii dictos, ex Athenæo docuerim, eò quòd Hercules iis potaverit, usus tamen, & ipsius Herculis bibacitas, etiam hos ad Bacchum reducere potest: quanquam Herculis in his propior ratio sit, id quod clava adjecta demonstrat. Nisi & in genere Bœotiorum gloriæ rem apponas; Scyphos enim apud hos, utpote eorum authores, magnæ claritatis & dignitatis fuisse, ex eodem Athenæi loco planum est. En verba! ὕστερον, inquit, κατὰ μίμησιν ἐιργάσαντο κεραμέους τὲ καὶ ἀργυροῦς σκύφους. Ὧν πρῶτοι μὲν ἐγένοντο καὶ κλέος ἔλαβον ὁι Βοιωτοὶ ὁι λεγόμενοι Ηρακλεωτικὸι, χρησαμένου διὰ τὰς στρατείας πρώτου Ηρακλέους τῷ γένει; διὸ καὶ Ηρακλεωτικὸι πρὸς τινῶν καλοῦνται, ἔχουσι μὲν τοι πρὸς τοὺς ἄλλους διαφοράν. Ἔπεστι γὰρ ἐπὶ τῶν ὤτων ἀυτοῖς ὁ λεγόμενος Ηράκλειος δεσμός. *Principiò*, inquit, *vertente Dalechampio, fictiles fuére Scyphi, ad quorum imitationem argenteos postea fabricati, Bœotii primùm, magnæ claritatis & dignitatis, præsertim eos, quos Herculeos ideò vocârunt, quia primus genere Bœotius in expeditionibus Hercules illis usus sit, quæ appellationis causa fuit. Differunt hi non nihil ab aliis, quòd auribus insit nodus, quem Herculeum vocant.* Succedunt

THE-

THESPIÆ
MUSIS SACRATAE.

DE Appellatione, inquit ARCHÆOPHILUS, primum dubium eſt. Franc. Gotifredus non ΘΕΣΠΙΕΩΝ, ſed ΘΕΣΠΕΩΝ legit, ubi literam I. vetuſtate obſorptam eſſe, Luc. Holſtenius arbitratur. Rectè ſentit Holſtenius, reſpondit DULODORUS, in noſtro enim Numiſmate I. ad oculum patet, non minus ac litera Θ, pro quo in quinque aliis, apud Pyrrhum Ligorium, T. occurrere, ejusdem teſtimoniô conſtat. Theſpiæ dictæ ſunt, vel à Theſpia Aſopi, vel à Theſpio Erechthei filio, uti ex Pauſania docui. Stephanus, excepit ARCHÆOPHILUS, Theſpiadem ſubſtituit, filium Teuthrantis filii Pandionis, ab eodem conditam aſſerens. Stephanum, reſpondit DULODORUS, ſequitur & Euſtathius ad Il. 2. ỷ. 468. Sed Pauſaniæ authoritas potior eſt; Stephanus enim nullô authore rem aſſerit: quanquam nec Pauſaniæ teſtimonium myſteriô carere videatur; cùm enim Theſpiam Aſopi filiam prodit, quis non videt, à flumine Urbis nomen eum deducere? Aſopus fluvius fuit: Et fluvii filia quid eſſe poſſit, ſi non fluvius? Heſychius certè Theſpium Bœotiæ fluvium facit, Θέσπιος, inquit, ποταμὸς βοιωτίας; Et quis neſcit, Urbes à fluviis antiquitùs denominari ſveviſſe? Sed idem Pauſanias de ſitu docet: Τραπομένῳ ἀπὸ τοῦ Καβειρίου τὴν ἐν ἀριστερᾷ, καὶ προελθόντι ὡς πεντήκοντα σταδίους, Θέσπεια ὑπὸ τὸ ὄρος τὸν Ελικῶνα ᾤκισται. *Qui deflexerint à Cabirorum ad ſiniſtram ſtadia circiter L, Theſpiam pervenient. Urbs ea infra Heliconem montem condita fuit.*

Situm hunc, ſubjecit ARCHÆOPHILVS, & caput Muſæ, & Lyra, & Laurea teſtantur; Heliconem enim Muſis ſacrum, & Lyram Muſarum inſtrumentum, Lauream autem ornamentum eſſe, ex Poëtis patet. Eò recurrere neceſſe non eſt, reſpondit DULODORUS; Muſarum enim delubrum etiam Theſpiis fuit, indeque Theſpiades dictas novimus. Adde & rationem cultûs; Theſpiis enim, ut novem Muſæ his, quibus nunc appellantur, nominibus colerentur, Pierum Macedonem inſtituiſſe, apud eundem Pauſaniam legimus. En verba! Χρόνῳ δὲ ὕστερόν φασι Πίερον Μακεδόνα, ἀφ' οὗ καὶ Μακεδόσιν ὠνόμασται τὸ ὄρος, τοῦτον ἐλθόντα ἐς Θεσπιὰς, ἐννέα τε Μούσας καταστήσασθαι, καὶ τὰ ὀνόματα τὰ νῦν μεταθέσθαι σφίσι. In Locridem aſcendimus. Ibi contemplandos ſe ſiſtunt

OPONTIORUM
PROTOGENIA ET AJAX.

CAput muliebre, inquit ARCHÆOPHILVS, cùm Lud. Nonnius vel Venerem, vel Junonem Pharygæam interpretaretur, ad Venerem Te ideò retulisse memini, quòd effigies arundineâ coronâ illustris Veneri Marinæ haud malè videretur quadrare. Opinio de nihilo non est. Etiam Rev. Harduinus pro Venere sentit, indeque nescio, quæ Te ratio impellat, ut pro Protogenia decernas. Unicus, respondit DULODORUS, locus Pindari me movet; Is enim vel Nonnio notante, hanc ipsam Opuntiorum Urbem Πρωτογενέιας ἄστυ, *Protogeniæ arcem* vocat: Et quàm pulchrè Protogeniam coronat arundo? sive parentem respicias Deucalionem, sub quo Diluvium fuit, sive Opontiorum & sinum & navale, quorum Strabo meminit? Utrinque mare se sistit, inquit ARCHÆOPHILUS, cùm tamen arundo fluviorum soleat esse. Si hoc arbitreris, respondit DULODORUS, ne sic quidem Protogeniæ ratio deerit. Non enim Deucalionis tantùm, sed & Promethei, & quod rem vel maximè tangit, Opuntis fluvii, filia credita est. Ita enim Pindari Scholiastes: Ἐν τῇ Οποῦντι, ἐκεῖ γὰρ φησὶ Δευκαλίωνα καὶ Πύῤῥαν οἰκῆσαι. ὧν θυγάτηρ Πρωτογένεια. Et paulò post: Πρωτογένεια δὲ κατὰ μὲν τινας Προμηθέως. κατὰ δὲ ἐνίους Οποῦντος τοῦ ἐν Ἤλιδι ποταμοῦ. Si res ita se habeat, subjecit ARCHÆOPHILUS, procul dubio in aversa Numismatum Protogeniæ filius Opus, à quo Urbs denominata est, adumbrabitur, idque eò magis crediderim, quò apertius idem Pindarus Opuntiorum majores primos, χαλκάσπιδας *æreis clypeis instructos* vocavit, qualem & Nummus exhibet. Id non de Opunte tantùm, respondit DULODORUS, sed in genere de omnibus à prima origine Locrorum progenitoribus asseritur. Ego potiùs eorum opinionem sequerer, qui Ajacem hunc statuunt, Oilei filium.

Ajax, excepit ARCHÆOPHILUS, sed Telamonis, Σακεφόρος, sive *Scutifer* Sophocli vocatur, & eundem gladiô se transfodisse, apud Ovidium legimus; sed quid hoc ad filium Oilei? Etiam hic Clypeum gessit, respondit DULODORUS; apud Pausaniam enim legimus, cum scuto eum aram accessisse, Cassandræ vim allaturum. Egregiè! perrexit ARCHÆOPHILUS. An hic Opuntiis tanto in honore fuisse credatur, ut Numismate signaretur, cùm tamen ob ejus libidinem non tantùm Græci tempestate, sed & ipsi Locri gravissimâ peste affecti fuérint? eamque ut sedarent, Oraculi monitu Virgines suas in Ilium mittere coacti sint, si extra Urbem comprehenderentur, interficiendas, si occultè ingrederentur, Minervæ servituras, uti Isaacius Tzetzes ad Lycophronis Cassandram testatur. Hæc nihil obstant, inquit DULODORUS, nihilominus enim Locrensibus in honore fuisse, inde constat, quòd Locri Epizephyrii, contra Crotoniatas pugnaturi, ob eam, quæ ipsis cum Locris Opuntiis erat, propinquitatem, Ajacem Oilei filium invocasse, Pausaniæ memorantur: Et quæso, quem præter Ajacem hic agnoscas, cùm tamen celeri pede, fugienti hosti quasi instet, planè ad mentem Homeri Il. XIV. in fin.

Πλεί-

Πλείστους δ' Αἴας εἷλεν Ὀϊλῆος ταχὺς υἱός
Οὐ γάρ οἵ τις ὁμοῖος ἐπισπέσθαι ποσὶν ἦεν
Ἀνδρῶν τρεσσάντων, ὅτε τε Ζεὺς ἐν φόβον ὦρσε.
Plurimos autem Ajax interfecit Oilei CELER filius,
Non enim ei aliquis par ad insequendum pedibus erat
Viros fugientes, quando Jupiter fugam immisisset.

Pedum celeritas, excepit ARCHÆOPHILUS, rem non conficit. Gladiatorum hic habitus est, adeòque potest etiam ideò expressus esse, quòd eâ laude, ut Nonnius ait, & fortitudine Locri præstarent. Fortitudinem Gentis non negabo, respondit DULODORUS, bellô enim Persicô gravi armaturâ usam, & ad Trojam arcu & fundâ instructam fuisse, Pausanias memorat, & hoc quidem ex Homero; Mihi tamen pro Ajace sentienti ea ratio non obstat, imò potiùs videtur concurrere; Principes enim quidni populorum virtutes referant? Si tamen celeritatem fragile opinionis meæ fundamentum arbitreris, en aliud! In clypeo vides Serpentem, hîc quid præfigurabit, si non eum, qui in Aulide apparuit? In Aulide, ubi Principes Græciæ, & proinde etiam Ajax, in Asiam trajecturi convenerunt? Eadem certè ratio hujus Serpentis, quæ & ejus, qui in Clypeo Menelai Pausaniæ memoratur. En verba: Μενελάῳ, inquit, ἀσπίδα ἔχοντι, δράκων ἐπὶ τῇ ἀσπίδι ἐστιν εἰργασμένος τοῦ ἐν Αὐλίδι φανέντος ἐπὶ τοῖς ἱερείοις τέρως ἕνεκα. *Menelaus scutum tenet. In eo expressus Draco, is nempe qui Aulide inter sacra pro ostento fuit.* De Ajace, inquit ARCHÆOPHILUS, non amplius dubito, imò nec de Casside Ajaci in priore Nummo subjecta; fortitudinem enim Gentis eâ denotari, ex hactenus dictis facilè constat; sed non idem de Vase, quod in Numismate secundo visitur. Hydriam credideris, respondit DULODORUS, quam argenteam ex pecunia Delphica fecisse, Delphisque dedicâsse, Opuntii Plutarcho memorantur, uti in Spicilegio meo videre est: Nisi potiùs vel ad Bacchum, Bœotorumque viciniam respicias, eò quòd vasculum hoc craterem Bacchi referre videatur, qui in Thebanorum Numismatibus prostat. In Thessalia fuere

LAPITHÆ
AB APOLLINIS FILIO
DENOMINATI.

NUmisma hoc; ut infinita alia, Per-Ill. SPANHEMIO lucem suam debet. Duplici literâ, quod aliâs simplici, in Numismatibus interdum asserit scribi: A Lapitho Apollinis, & Stilbes filio, Lapithas dictos, ex Apollonii Scholiaste & Diodoro refert. Verba Authorum subjicio: Οἱ Λαπίθαι ἀπὸ Λαπίθου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Στίλβης Νύμφης ὠνομάσθησαν, inquit Scholiastes ad Lib. I. ℣. 41. & Diodorus: Πένειος μιγεὶς Κρεούσῃ παῖδας ἐγέννησεν Ὑψέα καὶ Στίλβην, ἣ μιγεὶς Ἀπόλλων Λαπίθην καὶ Κένταυρον ἐγέννησε. *Peneus*, inquit, *Creusæ congressus Hypsæum genuit & Stilben. Ex hac Apollo Lapithen & Centaurum edidit.* At Stephanus, inquit ARCHÆOPHILUS, Lapithum Periphantis filium facit? Id scio, respondit

DULODORUS, sed Numisma pro Scholiaste & Diodoro decernendum svadet; Quid enim Apollo cum Lyra & Laurea, si non Lapithæ parentem? quid Stella, si non matrem adumbret? Στίλβη sanè *splendorem*, qui Stellarum proprius est, significat, à Στίλβω *splendeo, luceo* deductum: indeque apud Julium Pollucem, Στίλβη *Lucernæ species* memoratur. Post Lapithas, Sperchiô superatô, recordamur

LAMIÆ,
UBI
THESSALORUM BIBACITAS,

Se contemplandam sistit; quid enim Bacchus, & vasa vinaria significent, si non Dei cultum, nullâ re sublimiorem, quàm largo potu? Bacchi munera prætulerim, inquit ARCHÆOPHILUS, eò quòd per Thessaliam copiosa fuére, uti vel ex Larissa Pensili docemur, quæ Te memorante, Straboni ἀμπελόφυτος dicitur. Ratio non excluditur, respondit DULODORUS, imò concurrit; Quomodo enim largiore potu Bacchus colatur, nisi & ejus munera abundent? sed mihi propter apposita vasa omninò ad cultum, bibacitatem videlicet, videtur respiciendum. Tantane ea Thessalorum fuit? excepit ARCHÆOPHILVS. Fuit, inquit DULODORUS. Recordare Centaurorum cum Lapithis rixam, super mero debellatam! Recordare Centauros, ob vinositatem à Bacchi curru religatos! Nonne Centauri Thessaliæ populi fuére? In mentem mihi veniunt Cylicranes, inquit ARCHÆOPHILUS, quos Nicander à Cylice Lydo, Herculis commilitone: alii à Calicis imagine, humeris inustâ, nominatos dixére, uti apud Athenæum videre est. Hi Cylicranes iisdem locis fuére, quibus Heracleotæ sub Oeta, non minus ac Lamia, nisi quod Sperchio dividerentur: Quidni igitur ob viciniam etiam horum ratio esse possit? Potest, inquit DULODORUS, quanquam apud eundem Athenæum & de ipsis Thessalis testimonia sint. Semel. p. 666. quando Thessalos Cattabum memorat vocare, quod ex potione restat; Et iterum p. 463. quando *Thessalos magnis calicibus bibere*, asserit. Succedit

LARISSA
PELASGI FILIA ET EQVO THESSALICO
ILLUSTRIS.

CApput quod cerno, excepit ARCHÆOPHILVS, Solis esse, cum Nonnio fassus es, idque ideò non abs ratione, quòd Equus Soli sacer, & locô victimæ

ctimæ fuerit oblatus, non apud Perſas tantùm, ut Ovidius canit, ſed etiam apud Græcos, ut Pauſanias memorat. Non de Theſſalia id memorat, inquit DULODORUS, ſed de Taygeto monte Laconiæ; Quanquam ne ſic quidem pro Sole ſtarem; Muliebris enim facies ex cultu noſcitur, frontali, & inauribus. Harduinus procul dubio, quòd inſignia deprehenderet, & ipſe fœminam ſtatuit, ſed Meduſam. Diffuſæ comarum ſpiræ huic, ut & Nonnio, opinionis videntur baſis eſſe; Cùm autem Serpentes deſint, ſubſcribere vereor. Potius Lariſſam hanc arbitrer, Pelasgi filiam, à qua Lariſſam Urbem denominatam, Pauſanias in Corinthiacis author eſt: En verba! Τὴν δε ἀκρόπολιν, Λάρισσαν μὲν καλοῦσιν ἀπὸ τῆς Πελασγοῦ θυγατρός. ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ δύο τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλεων, ἥτε ἐπὶ θαλάσσῃ, καὶ ἡ παρὰ τὸν Πηνειὸν ὠνομάσθησαν. *Arcem Lariſſam appellant, de Pelasgi filiæ nomine: à qua duæ etiam eodem nomine nuncupatæ ſunt Urbes in Theſſalia, quarum altera ad mare, altera verò ad Peneum amnem.* De Theſſalorum Equis res vulgata eſt. Etiam Oraculô apud Strabonem teſte,

THESSALICUS præcellit EQUUS.

Quanquam non omnes bonos eſſe, Ariſtides teſtetur. Succedit

PHALANNA

CUM

PERRHAEBO GENTIS AUTHORE, ET EQVO PRISCÆ APPELLATIONIS INDICE.

PHalannam eſſe civitatem Perrhæbiæ, à Phalanna, Tyri filia, dictam, Stephanus Byzantinus Author eſt. Lycophron Φάλανον vocat, ſed lectio prior non tantûm Numiſmate noſtrô firmatur, ſed etiam authoritate Strabonis: Ἡ δὲ Φάλαννα περῤιβαικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. *Phalanna*, inquit, *Urbs Perrhæbica ad Peneum propè Tempe*; Ex quibus ſimul conſtat Theſſalicam civitatem fuiſſe; Pherrhæbi enim eodem Strabone teſte, Theſſaliæ populi fuêre, quanquam ejus ætate non amplius ſuperſtites: Et de Peneo, & Tempe conſtat, quòd per mediam ille Theſſaliam fluxerit, hæc autem Livio *Theſſalica* dicatur.

Situm, excepit ARCHÆOPHILVS, etiam Numiſma teſtari poteſt; conſtat enim Theſſalos Equis abundaſſe. Benè hoc obſervas, reſpondit DULODORUS, quanquam & propior ratio ſit in nomine; Si enim Stephanum noſtrum audis, eadem hæc Phalanna Hecatæo Lib. I. Hiſt. *Hippia* dicta eſt, quod *Equeſtrem* ſonat: Et quid ſi etiam ad Perrhæborum fortitudinem reſpicias, cùm Homero Il. 2. ℣. 749. μενεπτόλεμοι *bellicoſi* vocentur? Sed ad Phalannam revertimur, cujus incolas Φαλαννάιους dictos ex Strabone patet, quô locô Stephani commentator Thomas de Pinedo Phalannæam Urbem arbitratur memorari, quod falſum eſt: Ita enim verba habent; Ὄρθην δέ τινες τὴν Ακρόπολιν τῶν Φαλαννάιων ἐιρήκασι. *Orthen quidam arcem Phalannæorum dixerunt eſſe.* Scio Phalan-

næam

næam, Cretæ à Stephano tribui, ſed nihil ea ad propoſitum. Mihi, regeſſit ARCHÆOPHILUS, de Phalanna dubium movet Tzetzes ad Lycophronem, ubi Phalanon & Oloſſum, civitates non Theſſaliæ tantùm, ſed & Epiri facit, imò de Perrhæbis Appianus, cui Princ. Illyr. *gens Illyrica* dicuntur. Ad utrumque facilis eſt reſponſio, excepit DULODORUS; licet enim Tzetzes etiam Epiro Phalanon tribuat, non tamen negat, etiam Theſſalicam hoc nomine fuiſſe, imò potiùs id apertè ſtatuit. Appianum eôdem modô allegat Lucas Holſtenius in notis ad Stephanum, voce ΠΕΡΡΑΙΒΟΣ; quô tamen jure? ipſe viderit; Neque enim Appianus Perrhæbos gentem illyricam facit, ſed ait Perrhæbum fuiſſe Illyrii, Polyphemo orti filium, ab eoque Perrhæbos dictos eſſe. Id ex parte cum Euſtathio coincidit, qui ad Illad. B. περραιβοὶ δὲ ἐκλήθησαν μὲν ἀπὸ τινὸς Περραιβοῦ ἐνδόξου ὡς εἰκὸς ἀνδρός. Ex quibus conjectura ſubit, Perrhæbi hujus caput eſſe, quod in adverſa Nummi noſtri viſitur, neque enim, cui præter hunc tribuas, ullô vel ſignô hactenus aſſequimur. Sequentibus in Nummis

THESSALORUM
JUPITER ET MINERVA

Se ſiſtunt. Ad Nummos hos, excepit ARCHÆOPHILUS, Aram Jovis in Olympo, teſte Solino: Jovem item *Lariſſæum*, cujus Strabo & Stephanus meminére: Minervam denique *Itoniam* Te citâſſe recordor, de qua Strabonis & Stephani teſtimonia apud Harduinum exſtant. An præter hæc adhuc aliud ſuccurrit? Omninò, reſpondit DULODORVS. Apud eundem Stephanum eſt Jupiter *Elacatæus* & *Ithomates*, à montibus Theſſaliæ, acceditque Jupiter Theſſalorum donum, de quô Pauſanias in Eliac. prior. Ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸν ναὸν ἐργομένῳ τὸν μεγαν, ἔστιν ἄγαλμα ἐν ἀριστερᾷ Διός. Ἐστεφανωμένον δὲ οἷα δὴ ἄνθεσι, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἀυτοῦ κεραυνὸς πεποίηται. Τοῦτο δὲ ἔστιν Ασκάρου τέχνη θηβαίου, διδαχθέντος παρὰ τῷ Σικυωνίῳ, καὶ Θεσσαλῶν φασὶν ἔιναι, ὅτε Φωκεῦσιν εἰς πόλεμον ὄυτοι κατέστησαν. *A Curia ad magnum templum contendenti, ad lævam ſignum eſt JOVIS cum corona velute floribus. Dextrâ fulmen tenet. Fuit hoc Aſcari Thebani opus, quem docuit Agelades Sicyonius. A THESSALIS ferunt dedicatum, ſuſceptô contra Phocenſes bellô.* In Numiſmatibus noſtris, inquit ARCHÆOPHILUS, Corona florea non eſt, ſed omninò alterum querceam, alterum Oleam præfert, quarum altera *Dodoneo*, altera *Eleo* propior eſt; quanquam & *Elacatæus* & *Ithomates* iis ornati potuerint eſſe. Quid autem ad Minervam addis?

Eandem fuiſſe, reſpondit DULODORUS, & Itoniam & Ithomiam, licet Lilius Gyraldus eas contra Doctorum calculum diverſas faciat. Eandem fuiſſe, ex fluvio Curalio colligere eſt, quem unô locô, juxta Minervæ Ithomiæ templum fluxiſſe, & cujus aliô, non minus ac Minervæ Itoniæ, appellationem à Bœotiis ex Theſſalia venientibus, in Bœotiam translatam, Strabo author eſt. Mihi, excepit ARCHÆOPHILUS, licet Ithomam Urbem, imò & Ithomen montem

in

in Theſſalia agnoſcam, à quibus Minerva cognomen habere potuerit, in Strabone tamen Minervam Ithomiam non agnoſco, cùm in MSCtis Ἰτωνίας legi, ex Obſervationibus Caſauboni conſtet, prout & inde colligere eſt, quòd Bœotii non Ithomias appellationem transtuliſſe, ſed Ιτονίας memorentur. Quicquid ſit, habitus Minervæ hujus, bellatricis eſt, adeò ut Gentis Virtutem non abs re ſub ea mihi imaginer. In habitu, ſubjecit DULODORUS, notanda omninò Chlamys Minervæ, quæ viſitur cum angulis utrinque dependentibus; Hi enim eſſe videntur, qui Θετταλικαὶ πτέρυγες, *alæ Theſſalicæ* vocabantur, uti Suidas author eſt. ΘΡΑΣΥΛΟΣ & ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ procul dubio Magiſtratuum nomina ſunt. Plures paſſim apud Authores occurrunt; quid autem ad Theſſalos, fateor me necdum compertum habere. In Macedoniam aſcendimus, ubi

MACEDONIÆ
PARTES ET DIANAE CULTUS

Occurrunt. Partes Macedoniæ in primi Numiſmatis averſa adumbrantur. Quatuor vides: Et quatuor fuiſſe, ex Livio docemur. En verba, ex Oratione Paulli, quam Græco ſermone retulit Cn. Octavius. *In quatuor Regiones*, inquit, *dividi Macedoniam.* UNAM *fore & primam partem, quod agri inter Strymonem & Neſſum amnem ſit: acceſſurum huic parti trans Neſſum ad Orientem verſum, qua Perſeus tenuiſſet Vicos, Caſtella, Oppida, Præter Ænum, & Maroneam, & Abdera; trans Strymonem autem vergentia ad Occaſum, Biſalticam omnem, cum Heraclea, quam Sinticen appellant.* SECUNDAM *fore Regionem, quam ab Ortu Strymo amplecteretur amnis, præter Sinticen Heracleam, & Biſaltas: ab Occaſu, qua Axius terminaret fluvius, additis Pæonibus, qui propè Axium flumen ad Regionem Orientis colerent.* TERTIA *pars facta, quam Axius ab Oriente, Peneus amnis ab Occaſu cingunt: Ad Septentrionem Bora mons objicitur. Adjecta huic parti Regio Pæoniæ, qua ab Occaſu præter Axium amnem porrigitur. Edeſſa quoque & Beræa eòdem conceſſerunt.* QVARTA *Regio trans Boram montem, unâ parte confinis Illyrico, alterâ Epiro. Capita Regionum, ubi concilia fierent, primæ Regionis Amphipolim, ſecundæ Theſſalonicen, tertiæ Pellam, quartæ Pelagoniam fecit. Eo Concilia ſuæ cujusque Regionis indici, pecuniam conferri, ibi magiſtratus creari juſſit.* Hæc Livii, an Paulli Æmilii, verba de quatuor Macedoniæ partibus abundè inſtruunt. Si minus, adde & ſequentia: PRIMA *pars*, inquit, idem Author, *Biſaltas habet, fortisſimos viros (trans Neſſum amnem incolunt, & circa*

Strymonem,) & multas frugum proprietates, & metalla, & oportunitatem Amphipolis: quæ objecta claudit omnes ab Oriente Sole in Macedoniam aditus. SECUNDA *pars celeberrimas Urbes, Thessalonicen & Cassandriam habet; ad hoc Pallenen fertilem ac frugiferam terram: maritimas quoque oportunitates ei præbent portus ad Toronem, ac montem Atho (Æneæ vocant hunc) alii ad Insulam Eubœam, alii ad Hellespontum oportunè versi.* TERTIA *Regio nobiles Urbes Edessam & Berœam, & Pellam habet, & Vettiorum bellicosam gentem: incolas quoque permultos, Gallos & Illyrios, impigros cultores.* QVARTAM *Regionem Eordæi, & Lyncestæ, & Pelagones incolunt: juncta his Atintania, & Stymphalis, & Elimiotis: frigida hæc omnis, duraque cultu, & aspera plaga est: cultorum quoque ingenia terræ similia habet. Ferociores eos & accolæ Barbari faciunt, nunc bello exercentes, nunc in pace miscentes ritus suos.*

Desierat DULODORUS, at ARCHÆOPHILUS, Bisaltarum, inquit, Numisma mihi in mentem venit, quod ex Goltzio sumtum in Spicilegio Tuo de Minerva Equestri interpretatus es: Quatuor in ejus aversa quadrata, uni quadrato includuntur: Et cùm Macedoniæ figuram quadratam fuisse, suprà ad Numisma Archelai docueris, quid si & figuram Macedoniæ, & Macedoniæ partes eô schemate adumbratas arbitrer? Nihil obstare video, inquit DULODORUS, Bisaltas enim in prima Macedoniæ Regione ponit Livius, cujus & Numisma secundum est, id quod ex inscriptione ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΠΡΩΤΗΣ noscitur. Dianæ caput in Clypeo Macedonico præfert. Aversa Clavam, & coronam Querceam cum Fulmine exhibet. Clava Herculis, Corona quercea cum fulmine Jovis insigne est, de quibus ad Numismata Regum abundè diximus, ita & de Clypeo ad Numisma Antigoni. Diana, quam & Numisma tertium simul cum Cervo exhibet, & Deæ cultum & Macedonum venationes in memoriam revocat. De venationibus en Tibi Athenæum: Ἡγήσανδρος δὲ φησὶ, οὐδὲ ἔθος εἶναι ἐν Μακεδονίᾳ, κατακλίνεσθαι τινὰ ἐν δείπνῳ, ει μή τις ἔξω λίνων ὗν κεντήσειεν. Ἕως δὲ τότε καθήμενοι ἐδείπνουν. Κάσανδρος οὖν πέντε καὶ τριάκοντα ὢν ἐτῶν, ἐδείπνει παρὰ τῷ πατρὶ καθήμενος, ὀυ δυνάμενος τὸ ἆθλον ἐκτελέσαι, καὶ πὲρ ἀνδρεῖος γεγονὼς καὶ κυνηγὸς ἀγαθός. *Hegesander scribit, apud Macedones neminem in cœnâ accumbere solitum, qui aprum extra retia non interemisset, verùm in sedilibus cœnâsse, quoad feram occidissent: ideoque Cassandrum, jam natum annos triginta quinque, sedentem cum patre cœnavisse, quòd nondum eô defungi certamine potuisset, quamvis validus & peritus Venator.*

De venationibus Macedonum, subjecit ARCHÆOPHILUS, locus plenissimè instruit, in Numismatibus autem non tam venationum memoria est, quàm Dianæ, quæ non tantùm venationum, sed & aliarum rerum Dea fuit. Si in Diana subsistas, respondit DULODORUS, Stephanum adduco: Γαζώρος, inquit, πόλις Μακεδονίας. Τὸ ἐθνικὸν Γαζώριος. Ἡ γὰρ Ἄρτεμις αὐτόθι Γαζωρία τιμᾶται. *Gazorus Urbs Macedoniæ. Gentile Gazorius. DIANA enim inibi GAZORIA colitur.* De Macedonum regionibus vidimus. Secundæ cum Metropolis fuerit

THES-

THESSALONICE, JOVIS ET CABIRORUM CULTRIX,

Nec hujus Numiſmata prætermittenda cenſeo. At hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, ſufficienter, niſi fallor, illuſtrata proſtant apud Jacobum de Wilde. Notat doctiſſimus Author ex Strabone, *Theſſalonicen prius THERMEN dictam, ſitamque in Thermæi ſinûs intimo receſſu:* Notat, *à Caſſandro reſtauratam, & hinc ab ejusdem uxore, THESSALONICES nomen ſortitam: Urbem,* ait, *validam & populoſam fuiſſe, miſſisque literis Pauli, Gentium doctoris, apud Chriſtiados claram; immodicum autem Theodoſii Junioris iram magno cum ſuo damno expertam.* Ad Numiſmata non minore copiâ luxuriat: Ad primum, *Cybelen Turrigeram* oſtendit, *quòd terra fuerit habita, quæ turrigeris Urbium mœnibus coronatur.* Oſtendit, *ejus ad exemplum turrigeros plerarumque Urbium Genios fuiſſe; CABIROS,* qualem in averſa cernimus, aſſerit dictos, *ab Hebr. CABIR,* quod *magnum & fortem* ſignificet. *Cabiros tres fuiſſe, AXIERON,* ſive *Cererem, AXIOCERSAM* h. e. Proſerpinam, & *AXIOCERSUM h. e. Plutonem: accedente quartô & famulante, CASMILA ſive CAMILLO, hoc eſt Mercuriô: Cabiros cultos præcipuè apud Samothraces, à Pelasgis edoctos: Cabirorum ſacra, utpote turpia & obſcœna, niſi initiatis audire nefas fuiſſe.* Et hæc quidem ſecundum quosdam; Secundum alios enim, *Cabiros Phœnicum Deos fuiſſe:* Secundum alios, *circa Thebas habitâſſe, acerrimos contemti ſui numinis vindices: Vulcanô & Cabirâ Protei filiâ genitos, mortalibusque æris ferrique mulcendi artem conceſſiſſe: Magnos fuiſſe eorum honores: Integros agros & Regiones iis dedicatos: CABIRIA Certamina etiam Theſſalonicæ,* de qua hîc agimus, *celebrata, idque docente Nummo Gordiani apud Morell. T. 13.* Uti reliqua, *ex Gerh. Voſſio, Apollonii Scholiaſte, Lud. Carrione ad Val. Flacc. Joh. Meurſ. Gr. Feriata, Herodoto, Strabone, Pauſania, Suida, Dionyſ. Halicarn.* Quid poſt tam luculentam deductionem dici poteſt?

Multum, inquit DULODORUS, ſed ne longior ſim, duo tantùm ſeligo: Alterum ad adverſam Nummi, primi alterum ad averſam; Ad illam ſi reſpicias, in Nummo noſtro id peculiare eſt, quod Caput non turritum tantùm, ſed & velatum ſit: qualiter ut plurimùm Cybeles eſſe ſolet, cujus cum Cabiri, vel ipſo de Wilde notante, ſacerdotes fuerint, haud abſurdè eandem in Nummo credi poſſe

 ex-

expressam: quanquam nihil obstet, ut etiam ad Urbis genium respicias; Hunc enim si præferas, poteris commodè in corona turrita Urbis robur, in velo autem incolarum sanctitatem intueri, quæ vel ex ipsis Numismatibus patet, in quibus non tam sua decora, quàm Deorum & simulacra expresserunt & honores. In aversa sub censum cadunt, non tàm Cabirus, quàm Cabiri insignia. Atqui etiam de his, inquit ARCHÆOPHILUS, apud Jacobum de Wilde docemur. *Lævâ*, inquit, *gestat malleum, ut filius Vulcani, qui fabrorum Deus est. Cum fabrilibus instrumentis ponitur, in Nummo Goltziano Lemniorum, apud quos ipsius officina: dextrâ autem Capricornum, Zodiaci scil. decimum signum, qvòd Sol mense decembri ingrediens solstitium facit hybernum. Cùm autem aries in Antiochensium, Leo in Berytensium, Taurus in Cyrrhestarum, Sagittarius in Bostrenorum & Singarenorum, Capricorni deniq́ue in Zeugmatensium Nummis apud Vaillant de Col. & Munic. pag. 330. hos populos annum sub istis signis inchoare significent, quidni Capricornus hîc notat tempus Certaminum Ludorumq́ue solemnium, exhibitorum Thessalonice, quæ vicina Lemno, Vulcani hanc prolem sumsit protectorem?*

Anxiè hæc quæsita sunt, respondit DULODORUS, an verè, mox audiemus. De Malleo equidem tædiosus non ero, cum Cabiros non tantùm Vulcani filios, sed & æris ferrique mulcendi artifices fuisse, ex idoneis authoribus observatum videam. Sed de Capricorno subscribere non possum; Nosti procul dubio Arietem in Nummis Antiochensium & Cyrrhestarum ideo expressum in Fasciculis meis me docuisse, quòd Manilio teste, sub eo signo Syriæ gentes sitæ crederentur: Et nunc de Cabirorum Capricorno idem author succurrit, artes ferrarias, quas Cabiri, ut dictum, invenisse creduntur, sub Capricorno memorans. Verba subjicere placet, ut eò firmius judicium sit. Ita habent:

Vesta tuos, CAPRICORNE, fovet penetralibus ignes.
Hinc artes studiumq́ue trahit; Nam quicquid in usu
Ignis alit, poscitq́ue novas ad munera flammas,
Sub te censendum est. Scrutari cæca metalla,
Depositas & opes, terræq́ue exurere venas,
Materiemq́ue manu certâ duplicarier arte:
Quicquid & argento fabricatur, quicquid & auro:
Quod ferrum calidi solvant, atq́ue æra Camini,
Consumantque foci Cererem, tua munera surgent.

Agnoscis ARCHÆOPHILE, non Ludorum initium, sed artis dominium sub Capricorno latere. Agnosco, inquit ILLE; ideòque eò æquiore animo ad alia pergo. In secundo Numismate hinc Jovem statuit prædictus Author, & in aversa duas capras coniscantes, sive cornibus luctantes, secundum Lucretium, Lib. II. ℣. 320.

Et satiata agni ludunt, blandeq́ue coniscant.

Respondeo, inquit DULODORUS, quod soleo. Capræ mihi in Numismate non apparent, quanquam si hæ forent, tutiùs forsan ad eas referrem, quæ Carano occupandæ Edessæ duces fuerunt. Capræ autem non sunt, sed omninò Equi, contra se invicem insurgentes. Sed Capras, reposuit ARCHÆOPHILUS, brevitas caudæ innuere videtur. Quid? an caudas Equorum, respondit DULODORUS, mutilare antiquis insolitum fuit? An capræ tam succulentâ lumborum crassitudine? Et, quod caput rei est, an contra se invicem eô modô, quo hîc visuntur, insurgunt? Equorum hic mos est, non caprarum; Capræ coniscantes, aut secundum Quintilianum arietantes, non exsurgunt, sed demissis capitibus sibi invicem cornua obtendunt. Virgilius rem apertè Georg. 2.

Inter se adversis luctantur cornibus hœdi.

Sed

Sed quid Equi ad Thessalonicenses? inquit ARCHÆOPHILUS. Thessalonice, respondit DULODORUS, ut ab initio dixi, secundæ Macedoniæ partis Metropolis fuit: Macedoniam autem ab Archelao equorum frequentiâ exornatam, ex superioribus recordaberis; Recordaberis Philippum viginti millia nobilium equarum ad genus faciendum ex Scythia in Macedoniam misisse, id quod Justinus memorat. Inde sanè Equorum & copiâ & præstantiâ Macedones adeò claruisse, ut & Gratianus in Cynegetio Equos pellæos, à Pella Macedoniæ oppido dictos, mirè commendet, nemo est in Historia tam hospes, qui nesciat; quanquam & in adversa ratio esse possit, forsitan non contemnenda; Equos enim Neptuno sacros esse constat. Tunc Neptunum in adversa agnoscis? inquit ARCHÆOPHILUS? at ego Jovem arbitrabar. Quemcunque statuas, ratio constabit, respondit DULODORUS, Jovem enim in Macedonia cultum, ad Numismata Regum vidimus, & ejus procul dubiô est corona quercea Numismatis tertii. In secundo Numismate, ut de Neptuno subolfaciam, barbæ longitudo facit, quam communiter Neptunus præfert. Sed hæc levia sunt. Thraciam ingredimur. Ad Maris litora occurrunt

MARONITÆ
CUM
BACCHO SERVATORE.

Maronea à Marone, Osiridis, quem Bacchum interpretantur, socio conditam, ex Diodoro constat, nec opus arbitror de Vini præstantia plura addere, quâ vel ab Homeri temporibus Maronea inclaruit, uti ex Homero & Plinio constat, quorum loca jam dudum ad Maronitarum Numismata Lud. Nonnius citàvit. Memini, inquit ARCHÆOPHILUS, sed miror, cur non & Tibullum adduxerit, qui à Maronea Baccho cognomen fecit:

Victa MARONEO fœdatus tempora BACCHO.

Inquit in Heroico ad Messallam; Bacchus hoc loco, respondit DULODORUS, pro Vino sumitur, eôdem modô, quô Cratinus etiam Maronem pro Vino posuit. Ita enim Jul. Pollux L. VI. c. 3. Κρατίνος μέν τοι τὸν ὄινον Μάρωνα, ἔιρηκεν, ὄυπ' ὤ πίον τοσοῦτον, ὀυδὲ Μάρωνα πίομαι. Utrinque sanè Vinum Maroneum intelligitur, cujus post allegatos etiam Athenæus meminit. Non hoc me torquet, inquit ARCHÆOPHILUS, sed illud præcipuè, cur Bacchus *Soter* in Nummo dicatur? Neque enim ideò id factum arbitrer, quòd, ut Nonnius observat, Græcos in Mysia servâsset; Quid enim hoc ad Maroneos? Neque ideò, quòd vindemiam servando, Maroneorum felicitati prospexerit, uti quidem Te statuere memini, sed omninò ob Vini Maronei sanitatem. Ne sic quidem malè, respondit DULODORUS, quanquam alii ad temperantiam respiciant, quæ opinio firmari potest testimoniô Mnesithei apud Athenæum. En verba!

— — Τὸν ὄινον τοὺς Θεοὺς
Θνητοῖς καταδεῖξαι τοῖς μὲν ὀρθῶς χρωμένοις
Αγαθὸν μέγιστον. — —

Διό καὶ καλεῖσθαι τὸν Διόνυσον πανταχοῦ
Ἰατρόν. Ἡ δὲ Πυθί' εἰρηκέ τισι
Διόνυσον Ὑγιάτην καλεῖν.
— — *Vinum Deos*
Mortalibus monstrâsse, rectè utentibus
Summum bonum:
Quapropter Bacchum omnibus in locis vocant
MEDICUM: *Quibusdam verò edixit Pythia,*
Bacchum vocandum SANITATIS PRÆSIDEM.

Quanquam, ut verum fatear, *Soteros* vocabulum latius pateat; is enim indigitatur, qui quocunque à malo servat. Ad Numisma adhuc notaverim, non pellem Hinnuleam Bacchum hunc præferre, sed pallam, uti & in Gemmis. Etiam sagittas, excepit ARCHÆOPHILUS, in Baccho hoc agnoscis, quis autem unquam Baccho sagittas dedit? Euripides, inquit DULODORUS, idque verbis etiam Athenæo citatis ex Oeneo:

Πυκνοῖς δ' ἔβαλλον Βακχίου ταξεύμασι
Κάρα γέροντος.
Crebris percusserunt BACCHI SAGITTIS
Caput Senis.

Progredientibus in mediæ Propontidis litoribus aperitur

PERINTHUS
AB HERCULE CONDITA.

IN primo Numismate est Caput Herculis, inscriptum ΤΟΝ ΚΤΙΣΤΗΝ; Et in aversa Clava cum lemmate, ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΟΚΟΡΩΝ. Vocem *Neocorων*, Sacrorum Curatores innuere, dudum patet, & cujus sacra curaverint Perinthii, Clava innuit, quæ Herculis est: Et causam cultûs indicant verba ΤΟΝ ΚΤΙΣΤΗΝ, *Conditorem.* Herculem Perinthiorum Urbem condidisse, Ammianus Marcellinus Lib. XXII. c. 8. in descriptione Thraciæ testatur; *Civitatem* vocat, *quam Hercules conditum, Comitis sui memoriæ dicavit:* Res vulgata est, excepit ARCHÆOPHILUS, cùm inde etiam *Heracleam* appellatam constet. Nomen Heracleæ, respondit DULODORUS, Maximiani Herculei demum tempore Perinthum accepisse, Tristanus arbitratur, sed fruatur opinione. In secundo Numismate præter Herculem Jupiter sedet. Jovem sedentem in Perinthiorum Nummis, perrexit ARCHÆOPHILUS, etiam apud Patinum in Imperatoriis cernimus. Imò, subjecit DULODORUS, apud eundem in Thesauro cernitur Aquila Jovis ales suprà aram, cui Hercules adstans thura infundit, apertô testimoniô, non tantùm Herculem, sed & Jovem Perinthiis in honore fuisse. Ad Bosphori fauces se sistit

BYZAN-

BYZANTIUM, CULTU DIANAE, NEPTUNI, ET BACCHI MEMORANDA.

ÆRea ſunt Byzantinorum Numiſmata, excepit ARCHÆOPHILUS, cùm tamen ferrea fuiſſe, Cœl. Rhodiginus obſervet. In primo eſt Diana *Orthoſia*, cujus aram in hac Urbe fuiſſe, ex Herodoto Te obſervare memini, non minus ac templum *Luciferæ*, ex Dionyſio Byzantino, apud Petrum Gyllium, quod Lunæ & Stellæ, quæ in averſa cernuntur, apprimè convenire videtur. Non inficias ierim, reſpondit DULODORUS, præſertim cum Byzantini etiam Dianæ *Lampadiferæ* ſimulacrum memorentur erexiſſe, obſidione liberati, quâ Philippus, Macedoniæ Rex, eos preſſerat graviſſimâ. Inde certè & Lunæ effigies BYZANTINH ΣΩTEIPA, in eorum Numiſmatibus inſcribitur, apud Rev. Harduinum, qui BYZANTIΩN legere mavult: Inde ſtella quibusdam *Phosphorus* videtur, indeque appellatus locus circa Portum. Videri poſſunt Steph. Byzantinus, Conſtant. Porphyrog. 2. Lib. XII. c. Them. Euſtathius ad Dionys. Heſych. L. de Origine C. P. Quos Nob. de Wilde allegat.

Præter hæc, inquit ARCHÆOPHILUS, fortaſſis adhuc altius volupe fuerint aſcendere. Adhuc altius? regeſſit DULODORUS, & quo? Ad Originem, inquit ARCHÆOPHILUS. Conſtat Byzantios Megarenſium fuiſſe Coloniam, à Byzante ſcil. Megarenſe Duce deductam. Megaris autem colebatur non tantùm Apollo, ſed & Diana, uti ex Pauſaniâ conſtat. Quid igitur, ſi, uti ſub Luna Diana, ita ſub Stella Apollo lateat, præfigureturque, ut dictum, Byzantinorum Origo? De Diana, inquit DULODORVS, rationem admiſerim, de Apolline non item. Pauſanias Apollinem, non *Solem* Megaris cultum afferit, ſed Αγραῖον *Venatorem*, uti & Dianam Αγροτέραν *Venatricem*, qualis in adverſa Numiſmatis noſtri expreſſa eſt. Sed quid opus eſt Originem inde acceſſere, cùm abundè declaretur expreſsâ in ſecundo Numiſmate Neptuni imagine. Stephanus ſanè rem apertè. Ἐκτίσθη, inquit, ἀπὸ Βύζαντος τοῦ Ποσειδῶνος: *Conditum Byzantium eſt à Byzante NEPTUNI, filio.* Evidens ratio eſt, niſi fortaſsè & ad Originem à Lacedæmoniis, & Bœotiis reſpicias; Illi enim Neptunum & Aſphalium & Tænarium coluêre: Hi autem, uti ſupra vidimus, Oncheſtium.

Cæte-

Cæterùm & ad ſitum & potentiam navalem, imò etiam ad Piſces, & Pelamides & Thynnos, reſpicere poteris, de quibus & Strabo & Plinius. Sed cognitis jam & vulgaribus non ulterius inhærendum. In Tertio Numiſmate Bacchus eſt, ad quem, Herodoti locum citant, de Cippis locuti, quos Darius ſuper Bosphorum erexerat. Τῇσι μὲν νῦν στήλησι ταύτησι Βυζάντιοι, κομίσαντες ἐς τὴν πόλιν, ὕστερον τουτέων ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ορθωσίης Αρτέμιδος, χορὶς ἑνὸς λίθου, οὗτος δὲ κατελέιφθη παρὰ τοῦ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν Βυζαντίῳ. *His poſtea Cippis Byzantii in Urbem ſuam translatis, uſi ſunt ad aram DIANÆ ORTHOSIÆ, præter unum lapidem, qui apud BACCHI delubrum in eadem Urbe relictus eſt.* Sed ultra tendimus. Ad Ponti litora occurrit

ISTRIA
MILESIORUM COLONIA.

ELegans hoc Iſtrianorum Numiſma eſt, & ſi quid judico, ſatis congruè à me illuſtratum. Sub duplici vultu, altero ad ortum, altero ad occaſum ſpectante, Urbis ſitum mihi imaginor, in Europæ confiniis poſitæ. Non caret conjectura ratione; Aſianam enim, & oppoſitam continentem, mulierum inſtar Europæ viſas, ex Moſcho diſcimus. Idyll. 2. Capita in Numiſmate, regeſſit ARCHÆOPHILUS, non muliebria ſunt, ſed virilia, indeque Aſiam & Europam iis præfiguratas non crediderim; Quid igitur? interrogavit DULODORUS. Apollinem Didymæum, reſpondit ARCHÆOPHILVS; Is enim, Macrobio teſte, ita dictus eſt, quòd geminam ſpeciem ſui numinis videretur præferre, illuminando ſcil. per ſe, & formando Lunam. At Apollo Didymæus, excepit DULODORUS, apud Mileſios cultus eſt. Et à Mileſiis, perrexit ARCHÆOPHILUS, Iſtropolis condita eſt, id quod ex Strabone & Plinio diſcas, quorum alteri Μιλησίων κτίσμα, alteri *Metropolis Mileſiorum* dicitur. Cæterùm & diverſitas nominum diſplicet, quæ Plinio Iſtropolis dicitur, ea Straboni Ἴστρος, & ſi Nummos conſulas apud Goltzium ΙΣΤΡΙΗΩΝ legitur, & in propoſito ΙΣΤΡΙΗΑ.

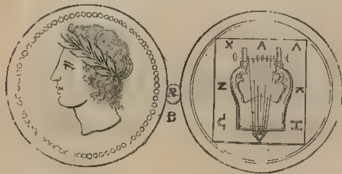
Diverſæ in Civitatibus nominum formationes, reſpondit DULODORUS, novi nihil ſunt: Illud autem hîc notandum, eundem Nummum noſtrum apud Franciſcum Gotifredum exſtitiſſe, ejusque fide Lucam Holſtenium in notis ad Stephanum dubitare, an Nummi mentem Goltzius rectè expreſſerit. Quicquid ſit, Apollinem Didymæum ego hic non intellexerim. Is enim in Numiſmatibus veram ubique Apollinis effigiem obtinet. Exemplum eſt apud Patinum p. 94. Aliud adhuc mihi in mentem venit, inquit ARCHÆOPHILUS. Iſ. Voſſius ad Pomponium Melam p. 125. Nummum hunc cum duplici capite, de Iſtro fluvio, ſive Danubio interpretatur, quòd contrariis is, & diverſis capitibus in Pontum Euxinum & Mare Adriaticum exire, à Veteribus credebatur. Falsò id credebatur, reſpondit DULODORVS, nec communis ea, ſed quorundam tantùm fuit opinio; ut taceam, nulla omninò apparere fluvii inſignia. Quod meam de ſitu Urbis, in Aſiæ Europæque confiniis poſitæ, ſententiam attinet, roborari ea poteſt

poteſt iis veterum locis, in quibus Europa Aſiæ, aut Aſia Europæ oppoſita dicitur. Euripidem inſpice in Jone ℣. 1571. quem locum Per-Illuſt. SPANHEMIUS ſuggeſſit:

> Ἀντίπορθμα δ' ἠπείροιν δυοῖν
> Πεδία κατοικήσουσιν, Ἀσιάδος τε γῆς,
> Ευρωπίας τε.
> *Oppoſita vero litora duarum Continentium*
> *Inhabitabunt, & campos Aſiaticæ terræ,*
> *Et Europææ.*

Acquieſco, inquit ARCHÆOPHILUS, modò & de reliquis doceas Averſam Numiſmatis, ad potentiam navalem Te memini referre. Id adhuc ago, reſpondit DULODORUS, idque tàm, quòd Mari vicina fuerit hæc Urbs, quàm quòd Plinio & Ammiano Marcellino, *ejus tractûs pulcherrima & potentiſſima* audiat, nequicquam contrà ſentiente Strabone, cui πολίχνιον, *oppidulum* dicitur. Aquila potentiæ ſymbolum eſt, & Delphinus maris incola & Rex. Quid igitur Aquila Delphino & roſtrum & ungues infigens ſignificet, ſi non potentiam, Dominium maris ſibi vindicantem? de Aquilâ notandum, ex earum genere hanc videri, quæ Græcô vocabulô Haliæeti vocabantur. De hac enim Plinius Lib. X. cap. 3. *Supereſt*, inquit, *Haliæetus, clariſſimâ oculorum acie, librans ex alto ſeſe, viſôque in Mari Piſce, præceps in eum ruens, & diſcuſſis pectore aquis, rapiens.* In Aſiam transgredimur, ubi prima nobis occurrit

CHALCEDON,
MEGARENSIUM COLONIA,

Id quod ſub Apolline & Lyra adumbratur. Ita in Spicilegio, excepit ARCHÆOPHILUS, ex Thucydide & Strabone, junctiſque Megarenſium Nummis docuiſti: nec abs re; Apollinis enim cultum apud Megarenſes, hiſtoria Alcathoi, lapiſque vocalis teſtantur, de quibus Pauſanias: Et apud Chalcidenſes templum Apollinis antiquiſſimum memorat Lucianus. Recte ſentis, inquit DULODORUS, indeque proponendum Numiſma non cenſuiſſem, niſi elegantia oculos afficeret, & inſcriptio, quæ in aliis ΚΑΛΧΗΔΩΝ viſitur, ΧΑΛΚΗΔΩΝ ad oculum oſtenderet. Αὐθεντίαν, excepit ARCHÆOPHILUS, niſi ipſius Nummi adſpectus eam probaret, inſcriptio hæc reddere poſſet ambiguam; Nummi enim, quos vulgârunt Celebres, & Eruditi Antiquarii, non ΧΑΛΚΗΔΟΝΙΩΝ ſed ΚΑΛΧΗΔΟΝΙΩΝ habent, aſſerente etiam Per-Illuſt. SPANHEMIO, ſe Nummos ejusmodi ſæpiſsimè tractâſſe; Adeò res vulgata eſt, ut etiam Librariorum, qui varios Codices, & Authores antiquos obſedit, & adhuc obſidet, errorem inde ortum, idem Vir Magnus jam pridem monuerit: ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΩΝ videlicet, ſive *Carthaginenſium*, pro ΚΑΛΧΗΔΟΝΙΩΝ, ſeu *Calchedoniorum* in iis legi, id quod etiam apud Themiſtium factum, docet, Orat. II. p. 26. ultimæ editionis, ut

jam alibi monuerit Petavius. Quid dicemus? aut quomodo rem excusabimus? Harduinus, respondit DULODORUS, Goltzium, qui eundem hunc Nummum protulit, in legendo lapsum, haud temerè se arbitratur suspicari; Sed id temerè eum facere, ipse procul dubio judicabis, uti & rectè ἀυτοψίαν pro Nummi sinceritate allegas. Illud etiam nescio, an dare possim, quod Harduinus ex Stephano conficere vult, Χαλκήδων *sc. sequiore ævo scriptum*; Nummus enim noster antiquissimum artificium sapit, & non apud Stephanum tantùm, imò & apud Herodotum, scriptorem antiquissimum, Χαλκήδων legitur, adeò ut ex his abundè constet, non hoc, sed ΚΑΛΧΗΔΩΝ recentius esse, cum sub Hadriano demum Numisma ANTINOI id præferat; eôdem modô, quô Nummus sub Gordiano à Sardianis percussus, apud Seguinum, ΝΕΟΧΟΡΩΝ pro Νεοκόρων exhibet, quô vel solô exemplô patet, rectissimè Per-Illust. SPANHEMIUM per consvetam literarum X. & K. permutationem rem excusare, Differt. Secunda pag. 76.

CYZICI
CYZICENUS STATER, CUM PROSERPINA, ET LEONE CYBELES OCCURRIT.

CYzicenus stater? inquit ARCHÆOPHILUS. Ii quidem celebres, ut benè excusi, & hinc cum facie muliebri, illinc cum Leonis parte anteriore, Suidæ memorantur; sed Erasmus in Adagiis Chil. III. Cent. 1. ad. 73. *Staterem Cyzicenum XXVII. Drachmas Atticas*, ait, *valuisse*, quod pondus utique propositum immane quantum superat. De valore loquitur, inquit DULODORUS, non pondere, idque Cyziceni stateris non argentei, sed aurei. Argenteus stater quatuor Drachmarum erat, omninò qualis propositus, id quod Celeberrimus Gronovius de Pecunia vetere p. 362. docet; Sed hæc alii. Caput muliebre Proserpinæ est, quæ Cyzicum à Jove in dotem memoratur accepisse, adeòque Urbis Domina fuit, præcipuôque ibidem cultu inclaruit. De Proserpina dubitem, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam nec alio caput hoc referre ausim. Spicæ & racemi rem ambiguam faciunt; Illæ enim ad Cererem, hi ad Bacchum deducunt. An nescis, respondit DULODORUS, Proserpinam Cereris filiam cum Libera eandem fuisse? Ciceronis testimoniô res dudum patet. An nescis, Bacchum Ταυρίμορφον ex Proserpina natum, id quod Clemens asserit? Imò non apud Græcos tantùm, sed etiam apud Romanos Liberum cum Cerere & Libera consecratum, ex Cicerone & Livio?

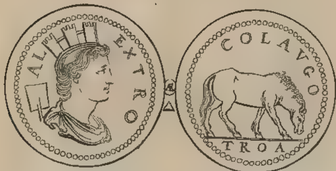
Verisimiliter assertum tueris, respondit ARCHÆOPHILUS, fidemque eò pronius largior, quô planior sensus est de Obsidione Mithridaticâ, Proserpinæ & Luculli auxiliô solutâ; Id enim de Proserpina svadet elogium ΣΟΤΕΙΡΑΣ: Et Lucullo etiam in Somnis Venus:

Quid dormis animose LEO?

Idem

Idem aliquando credidi, reſpondit DULODORUS, ſed conſiderans, Proſerpinam ΣΩΤΕΙΡΑΝ etiam alibi dici, & Leonem etiam aliis Cyzicenorum in Stateribus exprimi, à me impetrare amplius non poſſum, ut ad unicum factum hoc Numiſma reſtringam. Potius, ut illinc Proſerpinam, Servatricem Urbis, quocunque tempore Cyziceni credi debent coluiſſe, ita & hinc Leonem non tam ad Lucullum, quàm ad Cybelen retuleris, cui Leones ſacri ſunt. Cybelen ſive Matrem Deûm Cyzici cultam, ex Strabone, & Numiſmatibus, docet Rev. Harduinus: Ejus fanum ſcilicet erat in Dindymo, Cyzici monte, unde & Dindymene dicta eſt. Hæc ſi ita ſint, inquit ARCHÆOPHILUS, quid globus? quid affictus Leoni Piſcis? Annon hi Maris Terræque ſymbola ſunt? Sunt, inquit DULODORUS, indicantque, Ille Cybeles potentiam, quæ totius terræ Domina eſt, Hîc Urbis ſitum, quòd Cyzicus Mari circumflua, totâ Propontide illuſtriſſima eſſet. Strabonis verba ſubjicio, ſed cùm longiora ſint, ex interpretatione Xylandri: *Inſula*, inquit, *in Propontide, CYZICUS, duobus pontibus continenti adjuncta, virtute præſtans admodum, ambitu ad 17. ſtadia. Urbem ejusdem nominis habet ad ipſos pontes, duosque Portus, qui claudi poſſunt, & Navalia CC. plura: pars Urbis in plano eſt, alia monti adjacet. Mons, Urſorum Mons dicitur. Supra hunc alius Dindymum uno cacumine, in eo monte fanum eſt DINDYMENES DEORUM MATRIS, dedicatum ab Argonautis. Hæc Urbs comparari poteſt cum Principibus Aſiæ Urbibus ob magnitudinem, Legum bonitatem, bello pacique juxta accommodata. Videtur iisdem ornamentis prædita, quibus Rhodiorum, Maſſilienſium, Carthaginenſiumque Urbes antiquitùs fuerunt decoratæ. Pleraque hîc prætereo.* Quid glorioſius dici poteſt?

ALEXANDRIA
TROAS
ROMANORUM COLONIA, AB ONERIBUS PUBLICIS IMMUNIS.

ALexandriam hanc, inquit ARCHÆOPHILUS, à Paride dictam, quòd eo in loco Deas is judicaverit, in Theſauro Palatino docuiſti; Sed Harduinus ab Alexandro M. appellatam tradit, eôdem modô, quô *Antigonia* ab Antigono Aſiæ Rege. Quid in re ambigua ſequar? Quod ego docui, reſpondit DULODORUS; licet enim authorem non citaverim, Stephanus tamen rem apertè, quem & ante me Patinus allegavit: Ἐστὶ καὶ τόπος ἐν τῇ Ἴδῃ τῇ Τρωικῇ, Ἀλεξάνδρεια λεγόμενος, ἐν ᾧ φασι τὸν Πάριν διακρῖναι τὰς θεὰς, ὡς Τιμοσθένης. *Eſt locus*, inquit, *in Ida Trojana, qui dicitur Alexandrea, in quo ferunt Paridem Dearum certamina judicâſſe, ut Timoſthenes.* Ita quidem Stephanus, excepit ARCHÆOPHILUS; at Strabo pro Alexandro M. militat. En & hujus verba, interprete Xylandro: *Mortuô*, inquit, ALEXANDRO, ALEXANDREAM, *etiam curandam ſibi duxit quæ jam Antigono condita, & Antigonia appellata nomen mutavit; Pietatis enim*

hoc videbatur esse, ut qui ALEXANDRO *successisset, huic prius, posteà demum sibi cognomines Urbes conderent, & quidem hæc* ALEXANDRIA *duravit & crevit. Nunc etiam Romanorum* COLONIAM *excepit, & est una de Urbibus nobilibus.* Quid ais, DULODORE? An authoritas non potior, præsertim cùm Stephanus non de Urbe, sed de loco in Ida monte loquatur? Fateor, inquit DULODORUS, & jam non amplius miror, qui ALEXANDRIA ANTIGONIÆ apud Plinium postponatur. *Troas, ANTIGONIA dicta, nunc ALEXANDRIA, Colonia Romana.* Colonia Romana? excepit ARCHÆOPHILUS; At quando deducta? Sub Augusto, respondit DULODORUS, id enim non tantùm Numisma, sed & Strabonis locus evincit, uti jam ante me, Ill. Patinus observavit, qui & ex Lege VII. Dig. de Censibus, eam Juris Italici fuisse, probat. Libertatem, subjecit ARCHÆOPHILUS, indicat Equus pascens, cur autem Equo potissimùm usi sint, eorum feracitatem & præstantiam Te adducere memini, cùm de iis Claudianus:

— — Delectus Equorum
Quos Phrygiæ matres, Argæaque gramina pastæ,
Semine Cappadocum sacris præsepibus edunt.

Aliud adhuc, respondit DULODORUS, ex Tacito docet Cl. Vaillant, oneris scil. immunitatem sub Equo hoc latere, quam ab Imperatore Claudio remissam, sequens authoris locus demonstrat, L. XII. *D. Junio, Q. Haterio Coss*, inquit, *sedecim annos natus Nero, Octaviam Cæsaris filiam in matrimonium accepit, utque studiis honestis & eloquentiæ gloriâ innotesceret, causâ ILIENSIUM susceptâ, Romanum Troja demissum, & Juliæ stirpis auctorem Æneam, aliaque haud procul fabulis vetera, facundè executus, impetrat, ut ILIENSES OMNI PUBLICO ONERE SOLVERENTUR.* Appositè hoc, inquit ARCHÆOPHILUS, sed torquet id, quod remi instar, capitis turriti tergo affictum cerno. Non remus est, respondit DULODORUS, sed Vexillum seu Labarum, id quod clarum est ex Nummo Hadriani apud Vaillantium, cui Legionis cujusdam Veteranorum, in hanc Coloniam transmissorum, index creditur. Ex Troade descendendo in Mediterranea deflectimus. Hîc ad Caicum est Pergamus.

PERGAMENI,
EX ARCADIA ORIUNDI, MINERVAM ET AESCULAPIUM COLUERE.

Minervæ & Æsculapii cultum, inquit ARCHÆOPHILUS, ex Polybio & Appiano demonstrasti, quorum Ille, Attalum Regem Pergami Minervæ ludicrum celebrantem: Hic Italicos in templo Æsculapii, salute apud salutis Deum nequicquam quæsitâ, confossos memorat. Citasti & Lucianum, quô authore Æsculapius in hac Urbe medicinam exercuit, & officinam habuit; Quid præte-

præterea desiderem? Id quod Poëtæ suppeditant, respondit DULODORUS. Martiali scilicet Æsculapium *Deum Pergameum* dici:

PERGAMEO posuit dona sacrata DEO.

Inquit L. IX. Ep.17. Et Papinius Statius appositè ad Nummum,

Pergameas intrasse Domos, ubi maximus ægris
Auxiliator adest, & festinantia sistens
Fata salutifero mitis DEUS INCUBAT ANGUI.

Sed Æsculapii simulacrum, à Philomacho factum, Pergami sustulisse Prusiam, Suidas author est, nec opus reor, ad rem notam plura addere, nisi fortè & Galenum, & Oribasium, Medicos Pergamo oriundos, recorderis. Ad Minervam notandum, Pergamenorum ex Arcadia originem sub ea latere posse. Minervam in Arcadia cultam fuisse, cognomenta *Aleæ, Hippiæ, Poliatidis, & Mechanitidis*, sive *Machinatricis*, apud Pausaniam evincunt: Et Pergamenos Arcadas esse, ejusdem Authoris sequentia testantur. Ἣν δὲ νέμονται οἱ Περγαμηνοὶ καβείρων ἱερὰν φασιν εἶναι τὸ ἀρχαῖον. Αὐτοὶ δὲ Ἀρκάδες ἐθέλουσιν εἶναι τῶν ὁμοῦ Τηλήφῳ διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν. *Quam Pergameni incolunt terram, eam Cabiris sacram fuisse perhibent. Se ipsi ex eo Arcadum numero esse volunt, qui cum Telepho in Asiam trajecerint.* Locus apprimè quadrat, inquit ARCHÆOPHILUS; Quadrat, respondit DULODORUS, & simul mihi in mentem revocat, quod à Per-Illust. SPANHEMIO didicisse glorior: Nummum scilicet hunc non hujus tantùm, sed & alterius Coloniæ testem esse. Hujus quidem in Minerva; Alterius autem in Æsculapio. Basin asserti *Vir Magnus* ex Aristide adduxit, Oratione de Concordia Urbium T. II. p. 304. ubi quum de Æsculapii in Urbem Pergamum adventu Orator egisset, addit καὶ γίγνεται τοῖς μὲν χρόνοις ἄυτη δευτέρα τὶς ἀποικία δεῦρο ἐκ τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν ἐξ Ἀρκαδίας τῶν ἅμα Τηλέφῳ, τῇ δὲ ἀξίᾳ καὶ τῇ δυνάμει, πολὺ πρεσβυτάτη πασῶν ἀποικιῶν. *Temporis ratione secunda est hæc Colonia, è Græcia post illam deducta, quam ex Arcadia Telephus cum suis deduxit, dignitate tamen & potentiâ omnium est antiquissima.* Pergamo succedit

MYRINA,
CULTU APOLLINIS GRYNAEI MEMORANDA.

DE Apolline Grynæo ex Strabone docui, qui Grynium, Myrinæorum Oppidulum, & fanum Apollinis, vetusque Oraculum, & templum sumtuosum ex albo lapide memorat, addito: *hunc fuisse celebratissimum illum Apollinem, qui sub GRYNÆI nomine innotuerit.* Meminit & Virgilius:

Italiam magnam GRYNÆUS APOLLO,
Italiam Lyciæ jussêre capessere Sortes.

Et Ecloga VI.

His Tibi GRYNÆI nemoris dicatur origo,
Ne quis sit lucus, quô se plus jactet APOLLO.

Non tam Apollo, excepit ARCHÆOPHILUS, quàm figura aversæ dubia est. Hanc Tu Pythiam interpretaris, cùm tamen ipsum Apollinem Rev. Harduinus videatur statuere. ΜΥΡΙΝΑΙΩΝ, inquit, *Nummi Græci apud, Goltzium cum Apollinis effigie, Lauri ramum lævâ tenentis.* Authoritas Harduini, respondit DULODORUS, contra apertam veritatem nihil proficit. Pythiam non tantùm papillarum crassities evincit, sed & adscriptum monogrammon: nisi potius cum Tristano nomen Magistratûs *Pythodorum, Pythoclem, Pythagoram* aut *Pythonem* intelligas. Quicquid sit, etiam appositum vasculum & Lauri ramus cum vittis, Apollinis sacerdotem testantur. Lauri ramum etiam Apollinem gestare in confesso est, sed Lauri ramus cum vittis, Apollinem venerantis indicium videtur. Notandum coronam Tristano ex Hypoglosso concinnatam videri. Sed quid in re nota subsistimus? Ultra progredimur.

PHOCÆA
IMPERIUM MARIS JACTAT.

HOc Numisma, subjecit ARCHÆOPHILUS, in Thesauro Palatino ad Romanorum injurias retulisti, eò quòd Phoca Phocæenses, Lupus autem Marti sacer, Romanos Martis progeniem ritè præfiguraret; Sed Harduinus Piscem in Numismate tam Phocæ similem ait esse, quam Ovis est Ovo. Si non Phocæ, respondit DULODORUS, at Phocænæ similis est. Mihi, inquit ARCHÆOPHILUS, Delphinus videtur. Delphino, respondit DULODORUS, nisi quòd minor, Phocæna similis fuisse, Aristoteli memoratur. En verba, Lib. IV. c. 12. Ὁμοίως δε τῷ Δελφῖνι καὶ ἡ Φωκαίνα. Καὶ γὰρ ἐστιν ὅμοιον Δελφῖνι μικρῷ. *Similiter Delphino & Phœcæna, scil. parit. Partus autem Delphini parvo similis est.* His nixus, quidni Piscem, in Nummo expressum Phocæensium, appellationi convenire credas? Quanquam ne sic quidem opinionem meam retineam, cùm potius suam gloriam Phocæenses credendi sint hôc schemate publicâsse. Harduinus ad capturam Piscium respicit, inquit ARCHÆOPHILUS, eò quòd, Pliniô teste, etiam ad paludem Mæotim, partem à piscantibus Lupi acceperint, id quod ex Aristotele hausisse potuit, aliique pariter prodidére, ut Ælianus Lib. VI. Hist. Anim. c. 65. & Stephanus sub verbo Κονώπη. Si de Phocæa tale quid memoraretur, subscriberem, regessit DULODORUS. Deficiente authorum suffragiô, certius quid expectandum arbitror. Fortassis, inquit ARCHÆOPHILUS, ad Phocæensium origines erit abeundum. A Phocensibus Parnassi accolis eos descendisse, suprà docuisti. Parnasso dominabatur Apollo, qui & Λύκιος à Lupo cognominatus est, uti ad Argivorum Numisma diximus. At idem Apollo, respondit DULODORUS, etiam Delphini specie

ſpecie, Cretenſes in ſinum Criſſæum duxiſſe, Homero memoratur. Huc igitur ſi reſpicias, Apollo in ſe ipſum ſæviens præfigurabitur, quod non dixeris; Quanquam, ſi vel à Parnaſſo, vel ab Apolline, Lupi imaginem Phocæenſes mutuaſſe conjicias, Delphinum Maris Principem, adeòque haud forſan abſurdè Maris imperium hoc ſchemate adumbratum credere poſſis. Svadet rei navalis peritia, quâ antiquiſſimis etiam temporibus inclaruére: Svadet duplex portus, de quo Livius: *Qui ad meridiem vergit, Nauſtathmus ab re appellatur, qui ingentem vim navium capit. Alter prope ipſum Lamptera eſt. Hos portus tutiſſimos* &c. Sed aliud adhuc Numiſmatis noſtri raritatem extollit, non meis id verbis enunciabo. Major calamus hanc ſpartam ſibi vindicat. Per-Illuſt. SPANHEMIUS, qua me humanitate proſequitur, ſequentia nuperrimè communicavit.

Inter præclaros Cimeliarchii hujus Electoralis Brandenburgici, olim Palatini Nummos, exſtat unus, quem Romæ olim cum nonnullis aliis fueram nactus, inſcriptus in prima area ΦΩΚΕΑ *cum capite turrito; in altera,* ΦΩΚΑΙΕΩΝ. *Eadem quoque hujus Urbis, illiusque gentilis, nempe* ΦΩΚΕΑ *cum capite turrito, & in averſa parte* ΦΩΚΑΙΕΩΝ, *cum acroſtolio, & duobus pileis duabusque ſtellis, totidem Caſtorum ſymbolis, inſcriptio, conſpicitur in nummo, quem Cl. Sponius protulit in Itinerario P. III. Inde autem liquet manifeſto, dictam quondam hanc Urbem* Φώκεα, *prout eadem in duobus illis antiquis patriisque loci monumentis ſignatur, & quæ vulgo* Φώκαια *ab Auctoribus dicitur: ac inde formata gentilia,* Φωκεὺς, Φωκαεὺς *&* Φωκαιεύς. *Quibus etiam Nummis accedit, quique illos ſimul illuſtrat Heraclides de Politiis,* ΦΩΚΕΑΝ, οἱ μὲν ἀπὸ ΦΩΚΟΥ ἡγεμόνος ὠνόμασαν, οἱ μὲν ὅτι ΦΩΚΗΝ εἰς τὸ ξηρὸν εἶδον ἐκβαίνουσαν.* PHOCEAM ſunt, qui à PHOCO duce nuncupatam ſtatuunt; alii verò, quod PHOCAM in ſiccum egreſſam viderint, *nempe conditores. Proba ergo ibi, indubia veterum nummorum auctoritate, ſcriptura* Φώκεα, *neque in* Φώκαια *continuo, ut Cl. Holſtenio ad Stephanum viſum, commutanda. Firmat præterea idem Heraclidis locus, id quod à Stephano traditur de vocis origine,* διὰ τὸ πολλὰς ἀκολουθῆσαι φώκας τοῖς κτίσασιν, quod multæ phocæ ſequutæ ſint conditores. *Unde etiam factum, ut à* Phoca *marina; ſeu à* Phoco, *cujus Heraclides ſimiliter meminit, Coloniæ in eum locum deductæ duce, Urbisque conditore; ſeu in genere à Græcis* Phocenſibus, *quibus ortos illos Joniæ* Phocæenſes *tradit Pauſanias Lib. VII. p. 402, Urbs ipſa* Φώκεα, *& incolæ* Φωκεῖς *fuerint appellati. Neque enim* Φωκεῖς *de ſolis Græciæ* Phocenſibus, *ſeu* Phocidos *incolis, ſed de Jonibus* Phocæenſibus *ſubinde etiam à veteribus, Herodoto, aliisque dictos, quod reſpuebat ad Solinum* ὁ πάνυ, *idem in gloſſa ad Stephanum, quæ in Berkeliana editione ad vocem* Φώκαια *ſub Salmaſii nomine ibi proſtat, agnoſcit. Neque tamen rem acu ibi tangit, dum notat* ὁ πάνυ, *quod non ſolum* Φώκαια, *ut ibi apud Stephanum, ſed* Φώκεια *quoque eadem Urbs diceretur; ac unde natus ſit error, qui multos & optimos auctores invadit, ut ab iis* Φωκὶς *&* Φώκεια *confunderentur, & à qua poſtrema gentile* Φωκεὺς *profluxerit. Id enim in viro magno ferendum, qui veteres ac præclaros, quos ſupra indicavi illius Urbis nummos, non viderat, in quibus Urbs illa non* ΦΩΚΕΙΑ *ſed* ΦΩΚΕΑ *inſcribitur. Magis forte id mirari ſubit in Cl. Holſtenio, qui in Heraclide* Φώκεα *male pro* Φώκαια *legi ad Stephanum monet; quum tamen inter alios, quos ibi adducit, hujus Urbis nummos, eundem è F. Gottifredi* κειμηλίοις *memorat, quem edidit poſtea Sponius, indeque paullo ante retuli, inſcriptum nempe in prima nummi area,* ΦΩΚΕΑ, *in altera autem, non ut ibi Holſtenius* ΦΩΚΑΙC, *ſed* ΦΩΚΑΙΕ. *ſeu, ut de eo jam ante,* ΦΩΚΑΙΕΩΝ. *Ipſa proinde Urbs, juxta traditam paullo ante ejus originem vel occaſionem,* ΦΩΚΕΑ, *quod ejuſdem nummi dubitare non ſinunt, primùm dicta; incolæ autem cum inde* Φωκεῖς, *tum ad diſcrimen inter Grecos & Aſiaticos, qui à prioribus orti,* PHOCENSES, *inſerta, quod Jonibus haud inſo-*

insolitum littera α, *aut diphtongo* αι, Φωκαεῖς *&* Φωκαιεῖς *sunt vulgo appellati. Prout nempe illud discrimen in memoratis supra nummis comparet; ubi hinc retenta vetus & primæva Urbis appellatio* ΦΩΚΕΑ, *cujusmodi nulla Urbs memoratur eo nomine, in Phocide; ipsi vero Urbis incolæ,* ΦΩΚΑΕΙΣ, *in aliis vero insignibus itidem nummis,* ΦΩΚΑΕΩΝ *nomine designantur: prout dari subinde plura unius loci* Ἐθνικὰ, *non magis* ὁ Ἐθνικογράφος, *quam illa ipsa, & qua de re alibi egimus, nummorum supellex docet. Unde factum insuper videas, ut à Latinis Scriptoribus, sicut à Plinio, aliisque, & quo nomine ii solent malè redargui,* Phocenses *subinde de Asiaticis* Phocæensibus *sint dicti: quod sicut Urbs ipsa* Φώκεα, *& incolæ* Φωκεῖς, *haud minus ac* Φωκαεῖς *aut* Φωκαιεῖς *à Græcis sint appellati. Qua ratione proinde plana jam, ac indubia veterum eorumque insignium Nummorum fide comprobata, quæ hic Auctores illos antiquos ab errore (& quem* errorem communem Latinorum Scriptorum *vocat ad Solinum p.66. ultim. editionis Salmasius) abunde liberant; remque eam magis explicatam, quam hactenus factum, reddunt. Neque verò pariter ab errore immunis Lucanus, dum* Phocaica lauro *Lib. V. v.144. &* Phocaicas manus *Lib. III. v.172. dixit, ubi de* Phocica *seu Parnassia lauro, &* Phocensibus *Græciæ propè Parnassum incolis est eidem sermo. Neque enim dicti illi* Φωκαεῖς *vel* Φωκαιεῖς, *sicut Asiatici* Phocæenses, *sed* Φωκεῖς *tantùm; quorum istud utrisque, Græcis* Phocidos, *& Asiaticis illis* Phoceæ *seu* Phocææ *incolis, uti vidimus, fuit commune. Sed de his hactenus.* Sequitur

SMYRNA.

ATHENIENSIUM COLONIA,
CULTU
CYBELES ET JOVIS ACRÆI
NOBILIS.

SMyrnam, inquit ARCHÆOPHILUS, secundum quosdam à Tantalo Jove orto: secundum alios à Theseo, & ipso Divinæ stirpis; secundum alios denique ab Amazonem una, teste Tacitô conditam, in Thesauro Palatino notâsti. Cùm igitur Amazon in Numismate primo, quod & Seguinus prodidit, occurrat, procul dubio pro tertia opinione erit pronunciandum, idque eò magis, quô apertius & Amazonum virtus sub Leone creditur adumbrata. Amazonem,

nem, reſpondit DULODORUS, non excludo, bipennis eam indubiè demonſtrat; Cùm autem non bipenni tantùm, ſed & coronâ turritâ inſignis fulgeat, quæ Urbium, aut verius Cybeles ornamentum eſt, nihil vereor & ad has reſpicere. Leo averſæ certè Cybelen apertè demonſtrat, firmantque opinionem, & Numiſmata & Authores, uti videre eſt apud Harduinum, qui *Matroum*, ſive Matris Deûm fanum, Smyrnæ fuiſſe, ex Plinio & Strabone docet, productis Smyrnenſium Nummis, in quibus Cybele turrita ſedens, lævâ cantharo innititur, Leone ad pedes aſſidente. Acquieſcerem, inquit ARCHÆOPHILUS, niſi Mater Deûm vetula, expreſſum autem caput turritum in Numiſmatibus juvenculæ foret. Non juvenculam, repoſuit DULODORUS, ſed vegetam ætatem cerno. Quòd venuſtiùs adornata ſit, non de nihilo arbitror; Indicat enim venuſtatem Urbis, quæ ſi Ariſtidem audis, *totius Aſiæ ornamentum*, ſi Lucianum in Imaginibus, *Jonicarum Urbium pulcherrima, mulierumque pulchrarum ferax* fuit. Sed ad Jovem Acræum deflectimus, quem Smyrnæorum tutelarem fuiſſe, Triſtanus probat.

Jovem Acræum, inquit ARCHÆOPHILUS, eum eſſe, cujus in promontorio Smyrnæorum fanum fuit, quod promontorium hodieque *St. Giovanni de Acri* vocetur, Rev. Harduinus tradit. Sponius, reſpondit DULODORUS, aliter ſentit, eò quòd promontorium id nimis à Smyrna remotum fuerit, Epitheton Acræi autem non tantùm *promontorii*, ſed & *arcis præfectum* denotet. Arcibus præſidebat & Pallas, quæ in averſa tertii Numiſmatis Jovi, procul dubio Acræo, ſacrificat. Palladem, excepit ARCHÆOPHILUS, ad Athenienſes Te retuliſſe memini, ſed quo Authore? à Cumæis conditam, & à Theſei uxore appellatam, Theſei illius, qui cum Theſſalis Cumas condiderant, Herodotus in Homeri vita author eſt. At idem Herodotus, reſpondit DULODORUS, Lib. I. c. 6. à Colophone conditam aſſerit, & c. 150. ab Æolibus in Jonum poteſtatem Smyrnæos veniſſe, & cap. 56. in Jonico genere Athenienſes excelluiſſe. De Athenienſibus certè Luciani teſtimonium eſt de Imaginibus, ubi de Smyrnæa pulchritudine locutus, πάτριον αὐτῇ καὶ προγονικὸν, inquit, οὐδὲ ἄλλως ἐχρῆν μετέχουσαν τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν ἀποικίαν. *Hoc ipſi eſt hæreditarium, & à majoribus contractum; Neque id ſecus eſſe conveniebat, cùm ratione Coloniæ ATHENIENSIUM ſit particeps.* Quicquid ſit, crebram apud Joniæ Civitates Minervæ venerationem fuiſſe, ex Pauſania conſtat: Templum apud Phocæenſes *mirandum adſpectu* memorat: apud Prienenſes *viſu volupe:* Erythris, *Minervæ Poliadis:* Et ſi ad Epheſum reſpicias, unde prima Smyrnenſium origo eſt, Strabo teſtatur, Urbem circa *Minervium* ſive *Athenæum* antiquitùs fuiſſe.

Prima Smyrnæorum origo ab Epheſiis? mirabundus excepit ARCHÆOPHILUS; At ab Amazone Smyrna deducitur. Ita eſt, reſpondit DULODORUS, ſed Smyrnenſes primi, non eô locô habitârunt, quô Smyrna, ſive vetus, ſive nova; ſed in ipſa Epheſiorum Urbe. Inde poſtea digreſſi Smyrnam veterem, expulſis Lelegibus, occupârunt, & à ſe appellârunt, id quod apud eundem Strabonem legimus. Inde rurſus ab Æolibus expulſi, ad Colophonios confugerunt, horumque auxilio patriam recuperârunt, uti Pauſanias refert. Sed de his, non minus ac de Jove Acræo, agit Per-Illuſt. SPANHEMIUS in peculiari *de Smyrna Amazone* Diatriba, quam ſuæ *de Veſta & Prytanibus*, in Smyrnæorum Nummo, Diſſertationi, appendicis locô annectendam cenſuit, quasque Diatribas, cum nonnullis aliis, ad prœlum paratas pridem in ſcriniis ſervat. Qui & illud obiter monet, tres deductas diverſis temporibus perhiberi Smyrnam Colonias, & à totidem ac diverſis Conditoribus, ſeu Ἀρχαγέταις, qui proinde confundi, uti à Tacito tamen factum, Ann. IV. 56. non debent. Sed ad Gryphum deſcendere

 placet,

placet, qui quarto in Numiſmate rotam volvit. Gryphos, excepit ARCHÆOPHILUS, apud Arimaſpos vivere, haud procul ab ipſo Septentionis exortu, ex Plinio conſtat, L. VII. c. 2. Ex Aquilone, utpote, Juſtino teſte, Scytharum progenies, Amazones fuêre, quæ Smyrnam condiderunt. Quid igitur, ſi hanc ſub Grypho originem Smyrnæi reſpiciant? Si ita cenſeas, reſpondit DULODORUS, potius origo à Colophoniis latere videretur; Apollinis apud Colophonios cultus, cognomine *Clarii* pateſcit, cujus & Lucus & Oraculum ibi fuiſſe, Straboni memorantur: & Apollini Gryphos ſacros ex Claudiano & Philoſtrato Jac. de Wilde probat, adductis & Sidonii verſibus 2. Carm. 307.

Nunc ades, ô Pæan, Lauro cui Gryphas obuncos
Docta lupata ligant, quoties per frondea lora
Flectis penniferos hederis bicoloribus armos.

Gryphos Apollini ſacros, repoſuit ARCHÆOPHILUS, etiam ex Nummis Gallieni, & Servio conſtat, ad Ecl. VIII. An autem Apollinis currum trahat, uti Sidonio videtur, fateor me nondum obſervâſſe. Exemplum, inquit DULODORUS, eſt apud Cl. Sponium in Miſcell. pag. 3. Hinc certè etiam conſtare poſſet, cur Gryphus rotam in Numiſmate premat, non aliam ſcilicet ob cauſam, quàm ob Solis curſum, quòd ſcil., uti Doctiſſimo Cauſæo videtur, rerum omnium procreatio ex continuo motu, & circuitu currûs Solaris proveniat. Sed aliud ſuggeſſit Magnus noſter SPANHEMIUS, Gryphum ſcilicet non tam ad Apollinem his in Nummis, quàm ad Nemeſes Smyrnenſium, ut aliunde notum eſt, Deas tutelares pertinere, iis enim Gryphum cum Rota vulgò addici, in allegatâ ſuprà *de Smyrna Amazone* Diatriba idem Vir Illuſtriſſimus obſervat. De Corona adhuc obſcurum eſt, inquit ARCHÆOPHILUS. An Smyrnion, an verò aliûs, ſive plantæ, ſive arboris ea ſit? libenter ſcirem. Non Smyrnion, inquit DULODORUS, ſed Smyrna arbor addicit, ex qua Myrrha fluere fertur. Ut hoc ſtatuam, non tam nomen facit, quàm foliorum figura, quæ rotunda, criſpula, aculeata ſunt, planè qualiter folia Smyrnæ Theophraſto Ereſio deſcribuntur. En verba! φύλλον ἔχειν τὸ τοῦ λιβάνου, ἀλλὰ τοῦ μὲν δαφνοειδὲς καὶ λειόφυλλον ἔιναι. Τὸ δὲ τῆς Σμύρνης ἀκανθῶδες καὶ ὀυ λεῖον. φύλλον δὲ προσεμφερὲς ἔχειν τῇ πτελέᾳ. πλὴν ὄυλον. ἐξ ἄκρου δὲ ἐπακανθίζον, ὥσπερ τὸ τῆς πρίνου. *Thuris folium Laurinum leveque, Myrrhæ ACULEATUM, non leve, ULMEO SIMILE, CRISPUM tamen, extremâ ſpinâ horridulum, Ilignei modo.* *Ulmeo ſimile*, excepit ARCHÆOPHILUS, Gaza vertit, ſed genuina lectio non πτελέᾳ, ſed ἐλαίᾳ *Oleæ* habet: Et firmatur ea lectio authoritate Plinii, qui locum hunc exſcripſit: *De Myrrha*, inquit, *ſcabrum alii, ſpinoſumque dixere, folium OLIVÆ, verùm criſpius & aculeatum, Juba oluſatri.* Plinius me non terret, inquit DULODORUS, cùm enim ipſa deſcriptio, olivæ figuram excludat, figuram Ulmi autem admittat, imò & ei, quæ in Nummo exhibetur conveniat, nemo non videt, non τῇ ἐλάιᾳ, ſed τῇ πτελέᾳ legendum eſſe. Juba, vel ipſo Plinio memorante, folium Myrrhæ Oluſatri fuiſſe ſcripſit; Atqui Oluſatrum ſecundum Dioſcoridem eſt Hipposelinum; Hipposelinum autem, ſecundum Theophraſtum Ereſium, φύλλον μὲν ἐμφερὲς τῷ ἐλειωσελίνῳ, δασὺ δὲ, *foliis vicinum paludapio eſt, ſed hirſutum.* Paludapium autem, eôdem authore, figurâ Apio ſimile eſt, quod non oblongum, ut Olea, ſed rotundum fuit, ut ſuprà in Nummo Selinontiων vidimus. Et iterum, Plinius Myrrham folium Olivæ, ſed criſpius, ait, habere: Hæc quomodo cohærent? quomodo folium Myrrhæ criſpius eſſe poteſt folio Olivæ, cùm tamen conſtet, folium Olivæ planè criſpum non eſſe? Nonne quis ex hac convenientia ritè conjiciat, etiam ipſum Plinium non *Olivæ*, ſed *Ulmi* ſcripſiſſe? Ulmus certè folia aliquatenus criſpa habet, ſed criſpiora & ilignei modô aculeata, & extremâ

ſpinâ

ſpinâ horrida ſunt, quæ in Nummo apparent, ſpinis in tantùm prominentibus, ut & juniperi videri poſſint, id quod forſan iis cauſa fuit, qui, ut apud eundem Plinium eſt, ſimilem Junipero, ſcabriorem tantùm, ſpiniſque horridam Myrrham, folium autem rotundius, ſed ſapore Juniperi prodidére. Sed hæc ad Numiſmata Smyrnæorum ſufficiant, ſi quis certius docere poſſit, haud inviti ſententiam mutabimus. In mediterranea abeuntibus præſtò eſt

MAGNESIA AD SIPYLUM, THESSALORUM COLONIA.

TUine DULODORE oblitus es? inquit ARCHÆOPHILUS. Utique non Aſiæ, ſed ipſi Theſſaliæ hunc Nummum addixeras, idque ratione, ut ego quidem arbitror, evidentiſſimâ. Quàm apoſitè enim ad Equitem, in Nummo expreſſum, quadrat illud Lucani:

— — *Et Magnetes Equis?*

Ut *Equites Theſſalos* taceam, quorum glorioſum apud Hiſtoricos nomen eſt. Non Eques tantùm pro Theſſalia loquitur, inquit DULODORUS, ſed & Equitis ornamentum Chlamys, quam *Theſſalicam* cognominatam, ex Stephano conſtat: Et Bos cornupeta, cùm Theſſalicum Boum genus Pauſaniæ memoretur: Et Spica, cùm Theſſalia εὐδαιμονεστάτη χώρα, *fertiliſſima Regio* Straboni audiat. Si hæc ita conſentiant, excepit ARCHÆOPHILUS, quid in Aſiam tranſire neceſſe eſt? Neceſſe non eſſet, reſpondit DULODORUS, ſi Numiſmata non cogerent. Rev. Harduinus, dum Goltziana Magnetum, nominibus Præfectorum inſcripta, recenſeret, quintumque præmiſiſſet, ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥ inſcriptum, addit: *E quinque Nummis hiſce poſtremis, cùm iisdem ſint inſigniti notis poſterius appellati quatuor, ac ille* ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥ, *in Græcia Goltzii vetere Tab. XXI. nempe Equitis effigie ex parte una, Bovis ex altera, ſive ſtantis, ſive priore ſiniſtrô genu procumbentis, ad Magnetes à Sipylo pertinere eos verius idcircò arbitramur, quàm ad Theſſalos, etſi aliter Goltzius, Nonnius aliique cenſuére.* Hæc Harduinus, cui ſi fidem habeas, procul dubio Numiſma propoſitum non ad Theſſaliæ, ſed ad Aſiæ Magnetas judicabis pertinere.

Judico, inquit ARCHÆOPHILUS, quanquam nondum perſpiciam, quâ ratione Equitem & Bovem hi expreſſerint? Non aliâ, reſpondit DULODORUS, quàm quâ reliquæ etiam Coloniæ, decora Metropoleων. Theſſaliæ laudibus cedere Equitem & Bovem, ſuprà vidimus; Quid igitur, ſi Magnetes Aſiæ, à Magnetibus Theſſaliæ oriundos his ſymbolis oſtenderint? De Magneſia ad Mæandrum, id apertè docet Strabo, quidni igitur idem & de Magneſia ad Sipylum ſtatuas, addicentibus eorum Nummis? At, inquit ARCHÆOPHILUS, annon etiam hanc, & Equis & Bobus, camporumque fertilitate excellu-

cellui∬e credam? Omninò, reſpondit DULODORUS; Coloniæ enim, Metropoleων decora ſtudiosè affectabant. Sed ad alia tranſeamus.

LYDI
HERCULIS ET OMPHALES AMORIBUS GLORIANTUR.

HErcules per ſe patet, inquit ARCHÆOPHILUS. Patet & Omphale; Hæc enim, qualis hîc viſitur, Ovidio Faſtorum II. teſte,

Clavamq́ue gravem, ſpoliumq́ue Leonis

cepit; Sed illud mirari ſubit, quî MÆONIA Numiſma inſcribatur, cùm tamen eorum procul dubio temporum hoc ſit, quibus Regio non amplius *Mæonia*, ſed *Lydia* vocata fuit; Lydos enim primum Numiſma ſignâſſe, Cœlio Rhodigino teſte, Xenophanes tradit. Notandum, inquit DULODORUS, utrumque nomen & *Mæonum* & *Lydorum* etiam poſteris temporibus obtinuiſſe, illud maximè in Numiſmatibus, hoc in Hiſtoria. Plura certè Mæonum Numiſmata proſtant etiam ſub Imperatoribus percuſſa, uti videre eſt apud Rev. Harduinum. Hæc ſi ita ſint, excepit ARCHÆOPHILUS, non video, quî Heraclidis id abjudicari debeat, cùm tamen hos ante Mermnadas in Lydia imperaſſe, ex Herodoto conſtet. Ad Herculem certè Numiſma referre, neſcio annon Antiquitas prohibeat. Eadem, reſpondit DULODORUS, fortè & de Heraclidis; res enim in Nummo expreſſæ nec Herculis nec Heraclidarum temporibus Numiſma addicit, cùm credibilius ſit, ſequentium temporum incolas antiquam Gentis ſuæ gloriam hôc typô ebuccinâſſe.

An glorioſa fuerit Herculis ignavia? excepit ARCHÆOPHILUS, an glorioſa Omphales libido? Quidni? reſpondit DULODORUS. Si fœmina invictam virtutem fregit, quid viri faciant? & annon glorioſum, Lydorum Reginam, vel Oraculo judice dignam, quæ, uti Euſebius in Præparat. Evangel. loquitur, *Herculis Domina* vocaretur? Ne tamen vel ſolam Herculis libidinem in cenſum arbitreris venire, ecce & meritum ex Hygino ſub Ophiucho: *Alii*, inquit, *Herculem eſſe demonſtrant, in Lydia apud fluvium Sagarim anguem interficientem, qui & homines complures interficiebat, & ripam frugibus orbabat. Pro quo facto à Regina Omphale, quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus, Argos remiſſum: à Jove verò propter fortitudinem inter ſidera collocatum.* Sed ad Metropolim properamus.

SAR-

SARDIANI
VENEREM, BACCHUM ET MATREM DEUM COLUERE.

DE Venere, inquit ARCHÆOPHILUS, ex Sardianorum libidine conjecturam duxisti, quòd filias suas prostituisse, fœminas castrâsse, Smyrnæorum Uxores ad concubitum postulâsse, apud Herodotum & Plutarchum legantur; sed ratio non satisfacit, dubitari enim potest, annon caput fœmineum Omphales sit Lydorum Reginæ, quam modò vidimus. Id non dixerim, respondit DULODORUS; cùm enim in aversa non Hercules, sed Silenus Bacchum nutriens appareat, utique verius est, Venerem in adversa exstare. Sed unde, excepit ARCHÆOPHILUS, Venerem Sardianis cultam probaveris? sola enim libido rem non conficit. Unicô Numismate id fecero, respondit DULODORUS. Rev. Harduinus id memorat, ΠΑΦΙΑ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ inscriptum, cum templo Veneris Paphiæ. Ex hoc certè indubiè constat, Venerem Paphiam etiam Sardianis fuisse cultam. Non ausim contrariari, inquit ARCHÆOPHILUS, imò nec de Sileno Bacchum nutriente dubitem, cùm

MÆONII Carchesia BACCHI.

Virgilio, & vina in Tmolo, Sardibus vicino, Straboni memorentur, de quo & Ovidius:

Jam Bacchæa, nemus Tmoli, vineta tenebat
Hesperus. — —

Imò, respondit DULODORUS, etiam in *Catacecaumene*, Lydiæ Regione, vinum *Catacecaumenites* vocatum nascebatur, nullô nobilium vinorum deterius, uti idem Strabo testatur. Et de Baccho videri potest Dionys. Περιηγ. ℣. 842. Ubi *Lydos Bacchi choreas agitare* canit. Ita & ad poculum recordaberis, quod apud Athenæum legitur, *Pocula circumferre, Lydorum inventum esse.* Ad Numisma secundum, vel Cybeles, vel Urbis Genius occurrit. In aversa, excepit ARCHÆOPHILUS, Jupiter Medinæus in mentem venit, quem Lydis cultum, Hesychius author est; Potius etiam hîc ad Bacchum respexeris, respondit DULODORUS, id quod ex longa veste adstrui potest; *Bassara* enim vocabatur longa ejusmodi vestis, ad pedes usque demissa, ab eaque Bacchus *Bassareus* apud Horatium. Sed hæc de meo. Si plura desideres, audi quæ Per-Illust. SPANHEMIUS ex uberrimo gloriosæ eruditionis Oceano adspersit:

Duos Sardianorum Electoralis hujus Gazæ nummos quod adtinet, in aversa prioris parte Bacchum infantem cum nutritore Sileno signari, bene est a te observatum. Non enim solum totus ille Lydiæ tractus, maximè autem circa Timolum, ad quem sitæ erant Sardes, Baccho sacer; sed quod e Lydia etiam, tanquam primum ibi educatus, in Græciam ac in illa Thebas sit profectus, ait ipse apud Euripidem Bacch. v. 13.

Λιπὼν δὲ Λυδῶν τὰς πολυχρύσους γύας.

Sed quod hunc Nummum adhuc magis illustrat, Sardes *ipsæ* Bacchi nutrix, *à Macedonio dictæ, vinumque ibi ex uvis primum expressum Anthol. lib. IV. cap. XXVIII. Ep. XIX.* Αυτὴ καὶ Βρομίῳ γενόμην τροφὸς, *&c.* Ipsa etiam exstiti Bacchi nutrix &c. *Hinc apud Philostratum Icon. lib. I. p. 591. non Lydia duntaxat tellus, & Lydæ mulieres Baccho famulari dicuntur, sed nominatim additur,* χρυσᾶι δὲ ἐνύφανται Βάκχαι ἐν τῷ Τμόλῳ, καὶ Διονύσου τὰ ἐν Λυδίᾳ, aureæ autem intextæ sunt Bacchœ in Tmolo (*ad quem, ut diximus,* Sardes) monte, & quæcunque Bacchi in Lydia. *Adde adpositam in eodem insigni illo Nummo cistam, in qua, eaque abiegna, primum infans Bacchus, Junonis metu à Nymphis ejus Nutricibus reconditus; uti de eo fabulantur veteres, & Oppianus quidem* Κυνηγ. *lib. IV. v. 241.*

Ἐιλατίνῃ χηλῷ δῖον γένος ἐγκατέθεντο,
Abiegna in cista divinum genus reposuerunt.

In cujus proinde rei memoriam, signata in hoc Nummo una eum infante Baccho eadem cista; ac unde cistæ in Bacchi etiam orgia, ut aliunde notum, inductæ, de quibus Catullus in Epithalamio Thetidis,

Pars obscura cavis celebrabant orgia cistis.

Adpositus etiam in eodem Nummo opportune solitus Bacchi scyphus, quem dextra Silenus tenet, & quo scypho nihil magis obvium in antiquis hisce, quæ vel Bacchum, vel Silenum exhibent, monumentis. Velatum ac turritum mulieris in altero Sardianorum Nummo caput, omnino turrigeræ, *uti vulgo a Poëtis dicitur, ac in hac penu antiquaria signari solet, Cybeles caput exhibet. Ut Bacchi enim, sic Cybeles communia apud Lydos juxta & Phrygas sacra exstitisse, docent Euripidis versus in Bacchis v. 73. &c. & quos inde in ejus rei fidem adduxit Strabo lib. X. pag. 469. Sardibus autem ac in vicinis huic urbi locis cultam potissimum, juxta Bacchum, hanc Deam, vel idem arguit, de quo paullo ante, Macedonii Epigramma, ad aliquam proinde utriusque hujus Nummi lucem valde opportunum. Inquo nempe de Sardibus dicitur,*

Τμώλῳ ὑπ' ἠνεμόεντι ῥοὴν παρὰ γείτονος Ἕρμου
ΣΑΡΔΑΛΕΗ Λυδῶν ἔξοχός εἰμι πόλις,
Μάρτυς ἐγὼ πρώτη γενόμην Διὸς· οὐ γὰρ ἐλέγχειν
Λάθριον υἷα ΡΕΗΣ ἤθελεν ΗΜΕΤΕΡΗΣ,

Tmolum ad ventosum, fluxum ad vicinum Hermi, Sardalia *seu* Sardianorum Lydorum præstantissima sum civitas. Prima ego Nutrix Jovis exstiti; neque enim prodere occultum filium RHEÆ NOSTRÆ voluit. *Adde, quod* Berecynthia *dicta sit eadem Dea, à vicino Sardibus tractu Berecynthio, ac inde eadem loca à Callimacho conjungi videas, Hymno in Dianam, v. 245.* ἔδραμε δὲ ἠχὼ Σάρδιας, ἔς τε νόμον Βερεκύνθιον, venit autem sonitus Sardes usque, & ad plagam Berecynthiam. *Immo hinc Pactolum, notum Sardium fluvium, incolere dicta hæc Deûm Mater, à Sophocle Philoctete v. 397.*

— — Μᾶτερ αὐτοῦ Διὸς
Ἃ τὸν μέγαν Πάκτωλον εὔχρυσον νέμεις,

Mater ipsius Jovis, quæ magnum Pactolum auriferum colis. *Ut mittam quod Templi hujus Deûm Matris Sardibus, in quo simulacrum virginis* Ὑδροφόρου *reperisse dicitur Themistocles, meminerit in ejus vita Plutarchus. Qua ratione etiam factum, ut frequens occurrat in aliis Sardianorum Nummis, quos vidisse haud semel mihi contigit, hujus Deûm Matris effigies.* Hæc Magnus noster SPANHEMIUS. Iis cum gratia agnitis ad alia pergimus. In vicinia Sardium

PHILA-

PHILADELPHENSES
DIANAM, an CALOENEN, an AETHIOPIAM?
COLUERE.

Dianam, inquit ARCHÆOPHILUS, Philadelphenses coluisse, ex Numismate planum est, cùm inscriptio Νεοκόρων non hoc tantùm, sed & principem ejus cultûs innuat. Id tamen miror, qui Ill. Patinus rem absque Authore asserere ausus fuerit. Te quidem duo Deæ Epitheta citare video, *Caloënes* & *Æthiopiæ*, sed dabis veniam, si authoritatem desiderem. Strabo & Stephanus satisfacient, respondit DULODORUS. Verba subjicio, ne dubites. Ἐν δὲ σταδίοις τετταράκοντα ἀπὸ τῆς πόλεως ἐστὶν ἡ Γυγαία μὲν ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγομένη, Κολόη δ' ὕστερον μετονομασθεῖσα, ὅπου τὸ ἱερὸν τῆς Κολοήνης Ἀρτέμιδος μεγάλην ἁγιστείαν ἔχον. Φασὶ δ' ἐνταῦθα χορεύειν πιθήκους κατὰ τὰς ἑορτάς. *Intra XL. ab Urbe Sardibus stadia locus est, Gygæus Homero, recentibus Coloë dictus, ubi COLOENES DIANÆ templum est, magnâ cum sanctimonia cultum. Ibi ferunt Simias festis diebus saltare.* Hæc Strabo de Diana Caloëne. De Æthiopia docet Stephanus. Αἰθιόπιον, inquit, Χωρίον Λυδίας παρὰ ὕλλῳ πλησίον τοῦ Εὐρίπου. Ἀφ' οὗ ἡ Ἄρτεμις Αἰθιοπία. *Æthiopium Regio Lydiæ apud Hyllum propè Eurypum: A quo DIANA ÆTHIOPIA.* Vides ARCHÆOPHILE, me non abs authoritate loqui; licet enim aperta Philadelphensium hîc mentio non sit, est tamen Lydiæ, & Sardium, in quarum vicinia Philadelphenses siti erant. Populi effigies in adversa, sub Romano Imperio Numisma signatum arguit. Diadema Majestatem innuit, quâ non in Italia tantùm, sed in omnibus sibi subjectis Regionibus fulgebat. Ad mare regressis propè Caystrum occurrit

EPHESUS,

Ephesum ab Epheso Caystri filio denominatam, Pausanias author est. Heraclitus de Politiis indè dictam arbitratur, quòd eam terram Hercules Amazonibus permiserit; Ἔφεσιν enim Græci *permissionem* dicunt. Emporium fuit totius Asiæ celeberrimum, sed nullâ re celebrius, quàm Templô Dianæ, quod à tota Asia ducentis & viginti annis factum, Plinius Lib. XXXVI. c. 14. author est. Mentio est in Numismate. Palma & Cervus, Dianæ symbola sunt. A Cervo Ἐλαφοβόλος dicitur

citur Callimacho, & Palmæ adnixam Latonam; cùm Apollinem & Dianam in Delo pareret, ex Homero conſtat.

Hæc à Te jam deducta memini, inquit ARCHÆOPHILUS, uti & illud ex Tacito, quòd Epheſii Genituram Numinum ſibi vindicaverint, cui aſſerto lubens aſſurgerem, niſi Latonam Oleæ doceret adnixam. Scio Te de Oleâ dubitâſſe, & ut fabulæ fides conſtaret, pro Olea Palmam ſubſtituendam putâſſe, idque non tantùm fide Numiſmatis, ſed & Strabonis, qui in Luco Epheſio, omnis generis arbores fuiſſe aſſerit. Quæsò DULODORE, an Locus ſtringat de Palmis? cùm tamen de his ne unicus quidem Author apertè doceat? Ne unicus? excepit DULODORUS; Nonne Epheſus in Joniâ fuit? Nonne Palmas in Joniâ fuiſſe, teſtatur Pauſanias? & quidem fructiferas, qualem & in Nummo cernimus? Audiamus verba: Φόινικες πρὸ τοῦ ἱεροῦ πεφύκασιν, ὀυκ ἐς ἅπαν ἐδώδιμον παρεχόμενοι καρπὸν ὥσπερ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τοῦ δὲ ἐν Ἰωνίᾳ τῶν Φοινίκων καρποῦ πεπανώτερον. *Palmæ ante ædem* (Dianæ in Aulide) *ſurgunt, fructum ferentes, qui non eſt omninò ſuavis edentibus, uti Palmulæ ex Palæſtinâ; mitiorem tamen iis, quæ in JONIA leguntur.* Quid ultra deſideres?

De Diana adhuc dubium eſt, inquit ARCHÆOPHILUS; Cervus in Nummo viſitur, ac ſi venatricem Epheſii coluiſſent, cùm tamen in aliis eorum Numiſmatibus, non hæc, ſed multimammia occurrat? Utram reſpicias, perinde eſt, reſpondit DULODORUS; Neque enim ſola Polymaſtos Epheſi culta, neque ſoli Venatrici Cervi ſacri fuêre. Illi cervos tantùm non ubique affictos cernimus, & hujus ſe teſtes & Numiſmata ſiſtunt & Authores. Apud Jacob. de Wilde eſt Numiſma Ἐφεσίων Saloninæ honori percuſſum, in cujus averſâ Diana Venatrix currit: Et ex Heſychio Dianam ἐλουσίαν Epheſiis cultam diſcimus, quæ an eadem cum Luſia fuerit, dubitari poteſt. Quicquid ſit, Cervam Epheſiorum Numiſma referre, Libanius docet in Encomio Dianæ. Et cùm Epheſii Athenienſium Coloni fuerint, Athenienſes autem apud Athenæum, Strabonem & Pauſaniam Ἐλαφοβολίων, Dianæ feſtum celebrâſſe memorentur, fortaſſis Epheſiorum originem non minus in Cervo inveneris, ac in Api, quam averſa præfert.

De Api, inquit ARCHÆOPHILUS, elegans fabula eſt, quâ Muſæ Athenienſibus, Colonias in Aſiam deducturis, ſub Apum ſpecie duces fuiſſe, ex Philoſtrato in Melete docuit Laurentius Pignorius; quæ autem ratio fuerit, ut Apum potius, quàm aliâ ſpecie Muſæ præcederent, fateor me nec dum penetrare potuiſſe. Triplex eſſe poteſt, reſpondit DULODORUS, vel quòd Apes Coloniarum emiſſarum ſymbolum eſſent, uti ex Platone & Æliano, Viris eruditis, pridem annotatum eſt; vel quòd Apes ſymbolum eſſent Sapientiæ & Dignitatis, uti videre eſt apud Per-Ill. SPANHEMIUM, Diſſ. III. pag. 128. Vel denique, quòd Hymettus, Atticæ mons, Apum paſtionibus aptiſſimus eſſet, atteſtante Pauſaniâ. Eas ſanè Virgilius Georg. 4. *Cecropias* appellat, à Cecrope ſcil. Athenienſium Rege. Sed quid in re liquidâ diutius moramur? Quin de nominibus ſolliciti ſumus. In noſtro ΜΕΝΕΣΙΠΠΟΣ legitur, apud Laurentium Pignorium ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ, apud Jacobum de Wilde ΜΑΝΤΙΚΡΑΤΩ: nomen ubique, ſive Prætoris, ſive Sacerdotis, Monetariæ ſanè Rei præfecti. Denuò in mediterranea deflectimus.

HIERA-

HIERAPOLITANI

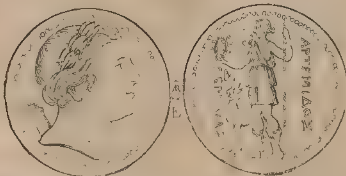
Nos vocant. Secundum Numisma, inquit ARCHÆOPHILUS, hujus loci esse, ex adjuncta cum Ephesiis concordia patet; At primum huc pertinere, inter tot cognomines Urbes, Te ipsum video dubitâsse. Nunc si certi quid apparuit, gratum erit, si me edoceas. Id agam, respondit DULODORUS; & quidem in eo me errâsse fateor, quòd caput in Numismate Veneris arbitratus sum, cùm omninò Bacchi sit, id quod folia hederæ, satis adhuc visibilia, ad oculum demonstrant. De Baccho Lydorum suprà diximus, nec opus est, ut hîc ulterius ei inhæreamus. Si Hierapolis ideò id nominis accepit, quòd, ut Stephanus tradit, multa templa habuerit, utique nec Bacchi cultus defuerit, præsertim cùm de agri fertilitate etiam Damascius apud Photium testetur. Princeps autem argumentum, cur Nummum hunc Hierapoli Lydiæ addicam, non tam Bacchus, quàm Pluto est, in aversâ Proserpinam rapiens, eò quòd, Strabone L. XIII. circa fin. memorante, apud Hierapolitanos *Plutonium* fuerit. Verba licet multitudine forsan tædium motura, digna tamen sunt, quæ subjiciantur. Id agam sed Romano idiomate: *In Mediterraneis*, inquit, *ex adverso Laodiceæ, est HIERAPOLIS, ubi aquæ sunt calidæ & PLUTONIUM: quorum utrumque insolens aliquid atque mirum habet; Aqua enim ita facilè in callum coit atque induratur, ut rivis deductis sæpes è solido lapide constantes operentur. PLUTONIUM sub parvo supercilio montis suprà incumbentis, foramen est modicum, quanto possit homo recipi, admodum profundum, inclusum est cancellis quadrangulis, ambitu dimidii ferè jugeri. Id foramen oppletum est nebulosâ & crassâ caligine, ut solum vix possit conspici. Enimvero, qui in orbem ad cancellos accedunt, nihil incommodi aër adfert, qui novilunii tempore ab ea caligine est purus, & intra cancellos se continet; Intrò autem accedens animal illicò mors excipit: tauri quidem intro adducti, mortui extrahuntur. Et nos passeres immisimus, qui ex templo exanimati conciderunt; At exsecti Galli sine damno accedunt etiam usque ad foramen, inque id introspiciunt, & aliquantisper, compresso plurimùm spiritu, subeunt; nam ex aspectu deprehendimus suffocatricis cujusdam affectionis speciem: sive omnes ita eô implentur spiritu, sive ii duntaxat, qui circa templum agunt: & sive divinâ id sit providentiâ, ut par est in divinis furoribus, sive remediis quibusdam adversantibus pesti ei.* Hæc Strabo, & idem ferè Damascius apud Photium, nisi quòd sacrificiis initiatos ingredi, & citra noxam in spelunca degere potuisse

 isse

isse asserit. Imò quòd asserit, spiraculum fuisse templum Apollinis. Apollinis? excepit ARCHÆOPHILUS. Quid hic ad Plutonium? Duplex ratio esse potest, respondit DULODORUS; Vel quòd Apollo idem cum Plutone numen fuit, uti vel ex etymo constare potest: vel etiam ex iis, quæ inter Gemmas hanc in rem ex Eusebio, Macrobio, aliisque attulimus: vel etiam quòd Medicinæ Deus fuerit, ideò enim etiam aliis in Numismatibus, Salutem & Telesphorum eos expressisse, credibile est; Non enim ea ad Hierapolim Syriæ Numismata pertinent, uti Ill. Patinus arbitratur, sed ad nostram, uti rectè Rev. Harduinus. Cæterùm Hierapolitani non tantùm nomine, Plutonii sui vires indicâsse credendi sunt, sed etiam & quidem eleganter expresso in Numismate Proserpinæ raptu; Sub eo enim vim divinam, animas humanas ex hac vita evocantem, intelligi & posse & debere, latius hîc deducerem, nisi potiora se in reliquis sisterent.

Jam dudum audire gestio, inquit ARCHÆOPHILUS, quid de capite velato & Laureato dicturus sis? an adhuc fœderis sanctitatem sub eo intelligas, quod inter Ephesios & Hierapolitanos intercessisse, ex Numismate patet? an adhuc aversæ Victoriam, vel ad speratas ex concordia Victorias, vel ad ipsius Victoriæ cultum referas, quem vocabulô Νεωκόρων sibi vindicent Hierapolitani? Ante omnia, respondit DULODORUS, de concordia dicendum est. Per-Illust. SPANHEMIUS Diss. VIII. citat Numisma Commodi ex Cimeliarchio Christinæ Reginæ, in quo duæ figuræ stantes ΕΦΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ inscribuntur; Eôdem modô & Lucas Holstenius, in notis ad Stephanum, citat Nummum insignem L. Veri, in quo circum Musam cum Lyra, & Dianam Ephesiam, eadem inscriptio legatur. Si cum his & nostrum componas, eorundemque id temporum arbitreris, non abs ratione fortasse caput velatum & laureatum Musæ addices, quam & in Thespiorum Numismate velatam vidimus: non abs ratione Victoriam, Imperatoris honori tribues, quod talibus vulgò, in Nummis ii superbiant. Quanquam quòd nulla hîc Imperatoris alicujus mentio habetur, latius Numisma patere possit; & quid si Senatûs gloriæ id datum sit? ΓΕΡΟΥΣΙΑ sanè, sive Senatus, in Numismate hujus ipsius ΙΕΡΑΠΟΛΕΩΣ apud cel. Morell. in Spec. T. 16. visitur, adductô Dionis locô, quô Senatum tunicâ togâque prætextâ & coronâ insuper ornari solitum, luce clarius adstruitur: Proinde, si ad vocem ΝΕΩΚΟΡΩΝ respicias, quidni credas, Herapolitanos pro victoria & gloria Senatûs, cujus providentiâ concordiam cum Ephesiis inierant, testari, & sacra se facere & vota suscipere? Apertus hîc est divinandi campus. In tertio Numismate hinc Serapidis caput, inde Jupiter exhibetur. Jovem dextra Aquilam gestare, Harduinus ait, & aliud Numisma ex Tristano T. II. p. 338. citat, in quo ab altera parte Sarapis, ab altera Isis conspicitur. In Pamphilia occurrit

PERGA
CUM CULTU DIANÆ PERGÆÆ,

Nihil in nummo obscurum est. Sola raritas & elegantia proponendum svadent. De Diana Pergæa Authores passim: Pomponius Mela Lib. I. cap. 14. *inter*

ter eos (Cestrum & Cataracten fluvios) inquit, *Perga est Oppidum, & DIANÆ, quàm ab Oppido PERGÆAM vocant, templum.* Cicero l. verr. *Pergæ fanum antiquissimum & sanctissimum scimus.* Strabo: Τὸ τῆς Περγαίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἐν ᾧ πανήγυρις κατ' ἔτος συντελεῖται. *Dianæ Pergææ templum, in quo singulis annis sacer est conventus.* Apollonius Tianæus apud Philostratum lib. I. cap. 20. *Pergææ Dianæ in honorem hymnos* ait *decantatos, quæ Uxor Pamphili composuerat.* Quid post tot apertissima testimonia desideres?

Duo, inquit ARCHÆOPHILUS; Primò quid sibi velit litera Σ, præter inscriptionem in Numismate occurrens? Secundò quid de Laurea sentias, quam Diana & Capite & dextrâ præfert. Litera Σ. respondit DULODORUS, procul dubio numeralis est, coinciditque cum Numismate Ptolemæi Lathuri quod supra dedimus eàdem literâ inscriptum: Utrinque scil. indigitatur annus 200. Æræ Alexandrinæ sive Seleucidarum. Lauream tam Dianæ, quàm Apollinis gestamen fuisse, non tantùm hic Nummus evincit, sed & Gemma in Thesauro Palatino pag. 35. proposita, & commodè succurrit epitheton Δαφναίας *Laureæ* sive *Laurigeræ*, cujus templum Pausanias in Laconicis memorat. Pamphiliâ relictâ in Ciliciam pergimus. Rarissima hîc Numismata sibi vendicat

TARSUS
à
SARDANAPALO
CONDITA.

HÆccine Numismata, inquit ARCHÆOPHILUS, nunc ad Tarsum Ciliciæ refers? atqui in Thesauro Palatino non huic, sed Tarsi Hispaniæ tribuuntur, ei scilicet, per quam classis Salomonis in Ophir delata quibusdam creditur, cujusque mentio apud Jonam exstat. Non futilis ea opinio mihi visa est. Capionis Turris saxo imposita, planè qualiter in Nummo posteriore visitur, & Oraculum Menesthei, quæ his in locis Straboni memorantur, utique rem extra dubium ponunt. Strabonis authoritas mihi sancta est, respondit DULODORUS; Ut autem à priore ad hos Nummos conjecturâ abeam, non una me ratio impellit: Et principiò quidem illa, quòd Tarsus priore in Nummo *Metropolis* dicitur. Metropolis autem fuit non Tarsus Hispaniæ, quæ aliter Tartessus, sed Tarsus Ciliciæ; de hac enim Strabo lib. XIV. p. 463. Πλεῖστον δύναται, inquit, τὸν τῆς μητροπόλεως ἐπέχουσα λόγον; *præpotens est, & METROPOLIS rationem obtinet:* Et Solinus cap. 41. de Cilicia, *MATREM URBIUM habet TARSON, quam Danaes proles nobilissima, Perseus locavit.* Perseus, iteravit ARCHÆOPHILUS; Utique modo à Sardanapalo conditam affirmâsti. Duplex est sententia, respondit DULODORUS. Sunt qui Tarsum à Perseo locatam afferant, idque cum Lucano, cui lib. IV.

— — *Perseaque Tarsos:*

Et ſunt, qui à Sardanapalo ultimo Aſſyriorum Rege. Pro hac ſententia, ut & ego calculum ponam, ipſi Nummi perſvadent; Neque enim, ſi rem probè conſiderem, turrim Capionis hîc agnoſcere potero, cùm ſaxum illud, cui turris impoſita memoratur, procul dubio rude fuerit, in Numiſmate autem cæſum, & figuris exornatum proſtet: Cùm Turris, utpote Phari inſtar navigantium ſaluti deſtinata, ejus altitudinem procul dubio ſæpius ſuperaverit, in Nummo autem vix ſemel eam excedat: Cùm & affiꝺa turri figura ipſam turrim magnitudine ferè adæquet, quod tamen de vera turri, niſi in ea coloſſum aliquem Tibi imagineris, vix admiſeris. Hæc de turri Capionis. De Oraculo res nihilô firmior eſt; nullius enim hactenus Oraculi ſimulacrum hâc formâ prodiit, nec ex ipſo Strabone vel minima ejus, ne dum figuræ expreſſæ, conveniens ſuggeritur deſcriptio. Virum quidem video, animali cuidam inſiſtentem, ſed qualis ille vir ſit, quodnam animal, cui inſiſtit, niſi conjecturâ aſſequaris, ex Authoribus vix determinaveris.

A tergo, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, video pharetram & arcum, notiſſima Dianæ inſignia, quid igitur, ſi Sarpedoniam Dianam hanc ſtatuam, cujus in Cilicia, Strabone teſte, & templum & oraculum fuit? Non caret opinio fulcris. Jupiter Dolichenius, apud Sponium & Patinum, eôdem modô tauro inſiſtens, Diis ejusmodi ſimulacra deberi clamat; Et cui Deorum tribuas figuram feræ inſiſtentem juſtius, quàm Dianæ θηροφόνῳ ſive *fericidæ?* Aſſentirer, reſpondit DULODORUS, ſi & reliqua figuræ hujus inſignia addicerent. Non pharetra tantùm & arcus viſuntur, ſed & caput pileo tectum eſt. Ab humeris palla Regia dependet, dextra protenſa neſcio quid geſticulatur. Siniſtra non ſertum tantùm, ſed & poculum præfert. Hæccine Dianæ ſunt inſignia? Nonne potiùs ex pileo virum, ex Palla regia Regem agnoveris? & quem ex Regibus, ſi non ipſum Sardanapalum, qui, ut dictum eſt, Tarſum condidit? Conſtat Sardanapalum Aſſyriorum Regem fuiſſe, & Aſſyriorum Regi conveniunt, quæ in Numiſmate exprimuntur, inſignia. De Palla regia Diodori locus eſt, ubi *Arbaci poſt Sardanapalum devictum* στολὴν βασιλικὴν, *trabeam regiam* indutam ſcribit. De duplici veſte Strabo pag. 513. ubi *Aſſyrios interiorem veſtem ex lino, Talarem exteriorem ex lana habuiſſe*, memorat. De Pileo, aut potiùs Tiara, in mentem tibi revoca *Semiramidis* factum, *quæ bracchia & crura velamentis, caput Tiara texiſſe, indeque morem genti univerſæ communicâſſe*, Juſtino memoratur. De Arcu & Pharetra ſe ſiſtit omnium ferè Orientalium apud veteres mos: Parthici ſagittarii notiores ſunt, quàm ut recoli debeant: Inter armaturam Medicam, quàm & Perſæ imitati ſunt, & procul dubio Medi ab Aſſyriis aſſumsére, non tantùm pilei, quos Tiaras vocabant, ſed & pharetræ & arcus grandes Herodoto memorantur; ſed de his luculenter, ut ſolet, & ſummo cum judicio Per-Illuſt. SPANHEMIUS Diſſ. IV. De Serto adhuc & de Poculo videndum. Poculum intemperantiæ indicium eſſe, nemo opinor dubitabit: De Serto eſt locus Athenæi ex Poſidonio. *Apud Syros*, inquit, *in epulis Regum, ubi datæ ſunt CORONÆ convivis, ingrediuntur quidam cum utriculis unguenti Babylonii, qui procul menſam circumeuntes, accumbentium CORONAS eò irrorant, aliud prætereà nihil conſpergentes.* Vides ARCHÆOPHILE, Sardanapalo hæc optimè convenire, de eo enim non libidinis tantùm, ſed & voracitatis teſtimonium ipſa ſepulchri inſcriptio teſtatur, quæ, Cicerone referente, talis fuit:

Hæc habeo, quæ Edi, quæque exſaturata libido
Hauſit, at illa jacent multa ac præclara relicta.

Unde & Juvenalis Sat. 10.

Et Venerem, & cœnam, & plumas Sardanapali,

Con-

Conjungit. Hæc ut ut videam, inquit ARCHÆOPHILUS, nondum tamen video, quomodo Sardanapalus hîc possit agnosci? An quod Tarsum, ut dicis, condidit? Non ob hoc tantùm, respondit DULODORUS, sed præcipuè ob dextram quam prætendit. Eô enim habitu Sardanapalum in Cilicia busto affictum, idoneis ex Authoribus constat. Audi Arrianum: *Ipse*, inquit, *Alexander Tarso subsecutus, primô die ad Anchialum oppidum pervenit; Hoc ferunt Sardanapalum Assyriorum Regem condidisse. Et quidem circuitus ipse & fundamenta argumentô sunt, magnam Urbem fuisse, & ad summam potentiam pervenisse. Et Sardanapali sepulcrum ad ipsa Anchiali mœnia exstabat, cui innitebatur SARDANAPALUS MANUS COLLIDENS, ut in plausibus fieri solet. Inscriptio Statuæ addita erat Assyriis literis, cui metrum subesse dicebant. Versuum sententia hæc erat:* SARDANAPALUS ANACYNDARAXÆ FILIUS ANCHIALUM ET TARSUM UNO DIE CONDIDIT, TU VERO HOSPES EDE, BIBE LUDE! QUUM CÆTERÆ RES HUMANÆ TANTI NON SINT! *Plausum significans, quem manus collisæ faciunt.* Ex hoc loco, inquit ARCHÆOPHILUS, utique de Statua & Sepulcro doceor, imò & de Tarso à Sardanapalo condita, & assiduis ejus potationibus, quæ poculo præfiguratæ esse possunt: Quid autem sibi volunt manus complosæ? Statua in Nummo expressa manus non complodit, sed dextram prætendit. In hoc solo, respondit DULODORUS, à reliquis Authoribus abit Arrianus; Athenæus autem non manus eum complosisse, sed digitos, & quidem dextræ manûs, collisisse scribit: Verba adducere volupe erit, sed cum longiuscula sint, & ipsa Romanô idiomate: *Omnium*, inquit, *felicissimus Sardanapalus, cùm toto vitæ decursu voluptatem plurimùm fecisset, post obitum declarat insculptis monumento DIGITIS, res hominum esse ridiculas, & nec digitorum dignas strepitu, quem COLLISIS inter se DIGITIS DUOBUS significavit: inutilem verò curam esse, quæ impenditur reliquis.* Et paulò post ex Aristobulo: *Ad Anchialen*, inquit, *quam ædificavit Sardanapalus, sculpta in lapide fuit imago, DEXTRÆ MANUS CONJUNCTIS DIGITIS, velut AD SONUM ELIDENDUM*, in eoque literis Assyriis hoc inscriptum: SARDANAPALUS ANACYNDARAXIS FILIUS ANCHIALEN ET TARSUM UNO DIE CONDIDIT: EDE, BIBE, LUDE: RELIQUA NE DIGITORUM QUIDEM STREPITU DIGNA SUNT. Ex his utique clarum est, Sardanapali & Sepulcrum & Statuam his in Nummis non absurdè credi expressam: Et quid si adscriptæ in secundo literæ, Sardanapali nomen prodant? Secunda A. & quarta Δ. ad oculum addicunt, & si primam Σ. tertiam P. statuas, quod reliquiæ non respuunt, utique apertè principium nominis Sardanapali exsurget. De hoc, subjecit ARCHÆOPHILUS, integrior Nummus docebit, nunc de animali statuæ Sardanapali subjecto audire cuperem, neque enim memini, me tale apud Zoographos vidisse. Unicum, respondit DULODORUS, est apud Jonstonum Tab. 71. Lyncis appellatione inter canes relatum, animalia domestica. Eadem ejus capitis, pedum, totiusque corporis dispositio, quæ & in Nummo cernitur: eædem aures antrorsum in acutum desinentes, ut ita non cornua ex capite prodeuntia, sed aures omninò statuere debeam. At, inquit ARCHÆOPHILUS, differentia est in cauda, quæ hîc longitudine conspicua est, cùm apud Jonstonum tantùm non sit brevissima. Eadem & mihi dubium movit, reposuit DULODORUS, sed cum idem animal etiam in Gesnero cernerem, sub nomine Lupi Cervarii, fatereturque nobilissimus Author, talem se expressisse, qualem habere potuerit, conjectura subiit, annon vera effigies in Nummo radiaret, caudaque omninò addenda esset? Conjecturam firmavit, quod Jonstono inter genera Canum, aliis inter Lupos reponeretur, qui utique caudis

 longio-

longioribus utrique ſuperbiunt. Sed quid hic ad Sardanapalum? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Multum, reſpondit DULODORUS. Ut enim Sardanapalus, ita & Lupus Cervarius immenſæ gulæ memoratur eſſe. Plinius Lib. XI. c. 37. *Inſatiabilia*, inquit *animalium, quibus à ventre protinus rectô inteſtinô tranſeunt cibi, ut LUPIS CERVARIIS*, &c. Et Lib. VIII. c. 22. Cùm de Lupis dixiſſet, *ſunt*, inquit, *in eo genere, qui Cervarii vocantur, qualem è Gallia in Pompeji Magni harena ſpectatum diximus. Huic, quamvis in fame mandenti, ſi reſpexit, oblivionem cibi ſurrepere ajunt, digreſſumque quærere aliud.* Annon eôdem modô etiam Sardanapalus? Sed per conjecturam hæc aſſerta ſint. Fateor, opinionem non omni dubiô carere, indeque, ſi certius quid proponatur, faſces haud invitus ſubmittam. In Syriam nos vocat

ANTIOCHIA.

Caput turritum his in Numiſmatibus, quin Urbis Genius ſit, nemo dubitat; Epitheton μητροπόλεος, Urbem Syriæ præcipuam teſtatur. Ara averſæ, an ad Seleucum Conditorem pertineat, quem ut Heroëm Antiochenſes coluiſſe, Strabo teſtatur: an autem ad Apollinem, peculiare Antiochenſium Numen, anceps disquiſitio foret, niſi Lauri & folia & baccæ cum medio pomo, quæ ſuper aram Numiſmatis tertii viſuntur, Apollini potius tribuendam clamarent. An pomum Apollini ſacrum? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Eſt, inquit DULODORUS. idque vel inde colligas, quòd Victores Pythiorum, Luciano teſte, Lauris coronabantur, additis *pomis ex Apollinis templo ſumtis*, quod ad Numiſmata, quæ paſſim, pomis menſæ impoſitis, ΠΥΘΙΑ inſcribuntur, apprimè facit.

Caput turritum Urbis Genium interpretaris, inquit ARCHÆOPHILUS, at in ſecundo Numiſmate caput turritum non eſt, ſed aliud Tiarâ redimitum, quam imminentes globuli exornant. Globuli, reſpondit DULODORUS, Margaritæ videntur. Tiaram Syrorum inſigne Regium eſſe, vel ex imagine Tigranis apud Vaillantium intelligas. Hæc cum ita ſint, facilè Tibi, uti ſub capite turrito Munitiones, ita ſub Tiara Dignitatem, & ſub velo Pietatem imaginaberis. De utraque in ſequentibus videbimus. Ad propoſita ſubſcripta aris Chronologia reſtat. Literæ ET AKP in ſecundo Nummo, annum 121, & Literæ ET ΔΙΡ in tertio annum 114. ſignificare videntur, de quibus Cl. Noriſius inſpici meretur, qui accuratè & ex profeſſo de iis egit, in opere nobiliſſimo de Epochis Syro-Macedonum. Alia ſubeunt

ANTIO-

ANTIOCHENSIUM

Numiſmata. De literis numeralibus ET EP anno 105. & ΔP. anno 104, citatus modò Noriſius docebit, non minus ac de Quadrato Syriæ præfecto. Nos iis prætermiſſis, decoribus Urbis inſiſtemus. Quænam ea ſunt? inquit ARCHÆOPHILUS. Aries, reſpondit DULODORUS, ad Solem & Lunam reſpiciens, quô Antiochiæ, totiusque Syriæ, & ſitum & ſuper reliquas regiones præeminentiam adumbrari, in Faſciculis meis docui. Syriæ Gentes, quorum Metropolis Antiochia fuit, ſub ariete ſitas, Manilius teſtatur:

LANIGER in medio ſortitus ſidera mundo
Adſerit in vires Pontum, quem vicerat ipſe:
Illum etiam venerata colit vicina Propontis,
Et SYRIÆ Gentes.

Propontis? inquit ARCHÆOPHILUS; Atqui huic adjacet Byzantium, cujus Numiſmata, uti ſupra vidimus, Luna & Phoſphoro inſignia fuêre, planè qualiter & hîc apparent, an hinc non colligam, totum arietis dominatum hîc præfigurari? Si facias, inquit DULODORUS, non refragabor, quanquam arietem Lunam obſervare, Lunam & Solem autem, radios ſuos in arietem collimare, apud Aratum & Cœl. Rhodiginum legamus. Ariete videlicet, ſiderum & ſitus ſui principe, quidni præeminentiam ſuam adumbraverit Antiochia, Princeps Orientis? Ariete Solem & Lunam obſervante, quidni cultum Apollinis & Dianæ? Sole & Luna radios ſuos in arietem collimante, quidni Deorum, quibus bearetur, beneficia? De Præeminentia teſtatur Strabo: Cùm Antiochiam Quadriurbem, ſingulis partibus & omnibus communi muro circumdatis, memorâſſet, ſubjicit: *Urbs hæc CAPUT SYRIÆ eſt, & qui Regioni imperant, hîc REGIAM habent.* Idem teſtatur & de Diana & de Apolline: *Ulterius eſt Daphne,* inquit, *ad ſtadia XL. mediocris vicus, & lucus ingens & opacus, fontanis aquis irriguus, in cujus medio eſt fanum APOLLINIS & DIANÆ, & Aſylum. Eô Antiochenſes aliique finitimi ad feſta celebranda de more conveniunt.*

Locus etiam ad Numiſma ſecundum quadrat, inquit ARCHÆOPHILUS; in eo enim caput Dianæ videtur exhiberi, & in averſâ eſt ramus Lauri, arboris Apollini ſacratiſſimæ. Caput ſimile, reſpondit DULODORUS, memini à Jacobo de Wilde Dianæ tribui; Me autem judice, caput hoc non Dianæ eſt, ſed ipſius Apollinis; Dianæ enim ut tribuamns, nullum inſigne ſvadet. Nullum? regeſſit ARCHÆOPHILUS, atqui Diadema, ſeu potius tænia, quâ comæ religantur, non virile, ſed fœmineum capitis ornamentum eſt. Quid ſit, quid non ſit, inquit DULODORUS, jam non diſquiram. Sufficit eôdem & Apollinem inſignem fuiſſe, non minus ac aliô fœminarum veſtitu. De hoc vidimus ſuprà ſub Demetrio Syriæ Rege, de illa teſtatur Pauſanias in Atticis, Apollinem memorans ἀναδούμενον ταινίᾳ τὴν κόμην, *Tæniâ comas redimitum*, planè qualiter hîc viſitur. Ad Lauri ramum adhuc notandum ex eodem

dem Authore, quod *tertium vivacitatis locum Lauro suæ Syri tribuerint*; Imò, quod *Laurum* Philostrato teste, *Antiochienses ob memoriam Daphnes, omnium arborum coluerint maximè.* In Phœnicia occurrit

BERYTUS
à SATURNI AVIA DICTA, DIOSCURIS ET PISCATORIBUS SACRA.

STerilem ad hoc Numisma messem arbitror futuram, subjecit ARCHÆOPHILUS; memini enim, præter Etymologiam nominis, secundum Bochartum, vel à puteo, vel à robore deducendi, nihil Te nisi meram conjecturam attulisse: Vexillo & Pileis Urbis Libertatem arbitraris adumbratam, sed eam in tanta historiæ caligine certis temporibus addicere, difficile judicas. Caliginem adducis, imò & asseris, ante Imperatores parvam admodum in Historicis hujus Urbis memoriam esse, quanquam antiquissimæ. Quid? an antiquissimam fateris, & tamen historiæ caliginem allegas? Ita tunc, respondit DULODORUS. Nunc ut in plerisque aliis, ita & in his alia mens; nec vexillum agnosco, nec pileos ad libertatem refero, nec antiquitatem ex historiæ caligine eruo, nec Etymologiam, vel à puteo, vel à robore deduco. Quid igitur? perrexit ARCHÆOPHILUS. Etymon, respondit DULODORUS, ex ipsa antiquitate elucescit. Stephanus, *Berytum* Κτίσμα Κρόνου, *Saturni structuram* appellat, & Eusebius de Præparat. Evangel. ex Sanchoniatone, antiquissimo post Mosen Scriptore, *Saturni aviam* ΒΗΡΟΥΘ *BERUTH appellatam* scribit. Quis inde non colligat, Berytum Urbem ab hac Beruth, Saturni avia, nominatam esse? Quis non colligat, ejusdem Saturni aviæ caput in Numismate esse expressum? Palma capiti apposita conjecturam firmat; Idem enim author docet, *Beruth Saturni aviam loca Byblo vicina coluisse*, Byblon autem, non minus ac Berytum, Sidoni vicinam, totamque Palmarum feracem quis ignorat?

Probabilis ratio est, inquit ARCHÆOPHILUS, & jam etiam de Piliis te satisfacere posse, nullus dubito. Pilei, inquit DULODORUS, ad Dioscuros pertinent, quibus non minus ac Neptuno, & Agricolis, & Piscatoribus, Berytum à Saturno dono datam, ex eodem Eusebio docemur; Verba subjicio. Ita habent: Ἐπὶ τούτοις ὁ Κρόνος Βύβλον μὲν τὴν πόλιν θεᾷ Βααλτίδι, τῇ καὶ Διώνῃ δίδωσι, Βηρυτὸν δὲ Ποσειδῶνι καὶ Καβήροις, Αγρόταις τε καὶ Αλιεῦσιν, οἳ καὶ Πόντου λείψανα εἰς τὴν Βηρυτὸν ἀφιέρωσαν. *Saturnus Byblum Urbem Deæ Baaltidi, quæ etiam Dione vocabatur, Neptuno autem & Cabiris, Agricolis item, & Piscatoribus, Berytum dono dedit, ubi Ponti reliquias iidem consecrârunt.* Nihil hic de Dioscuris, inquit ARCHÆOPHILUS. Imò est, respondit DULODORUS, sub nomine *Cabirorum*; idem enim Author, Dioscuros jam ante, & Cabiros eosdem fecerat. Ἐκ δὲ τοῦ Συδὺκ, Διόσκουροι, ἢ Καβειροὶ, ἢ Κορύβαντες, ἢ Σαμοθρᾶκες. Stringit argumentum, inquit ARCHÆO-

CHÆOPHILUS; ſed quid vexillum inter duos pileos? Non vexillum eſt, inquit DULODORUS, ſed omninò Apluſtre, ſive velum parvum, qualia *Tænias* vocat Jul. Pollux in Onomaſtico, contoque erigi ſolebant ſuper puppi, libera, & ad ventorum flatus mobilia, deſtinctaque certis coloribus, prout gentes navigationum ſtudioſæ, invicem eligebant, ut dignoſcerentur; meminit Lucanus L. III. ℣. 670. ſeqq.

— — *Remum contorſit in hoſtem*
Alter, at hi tortum validis APLUSTRE lacertis,
Avulſasque rotant excuſſo remige ſedes.

Sed quid Apluſtre in Nummis Beryti? excepit ARCHÆOPHILUS. Ratio, reſpondit DULODORUS, jam in ſuperioribus reddita eſt, ubi præter Cabiros, aut Dioſcuros, etiam *Neptuno* & *Piſcatoribus* Berytum donatam docui. Addere tamen poteris, quòd Dioſcuri primi navigium excogitaverint; Euſebius enim cum Dioſcuros & Cabiros eosdem memoràſſet, immediatè ſubjicit. Ὅυτοι φησὶ, πρῶτοι πλοῖον ἔυρον; *Hi*, inquiunt, *primi navigium invenerunt*. In ſequenti Numiſmate non minore gloriâ ſe jactat

S I D O N,
POTENTIA NAVALI, ET CULTU JOVIS THALASSII ILLUSTRIS.

SIdonem, inquit ARCHÆOPHILUS, conſtat vel à Piſcium ubertate, vel à Sidone, filio Chanaanis, dictam: Conſtat in Sacris, ob amplitudinem, *magnam* appellatam, & ex navali potentia Phœnicum, de qua Diodorus teſtatur, maritimam ejus gloriam non exiguam fuiſſe. Quid ad Numiſma, præter hæc deſideres? Multa, inquit DULODORUS; Non enim ſufficit in genere de Phœnicibus navalem potentiam demonſtràſſe: Opus eſt, ut eandem demonſtres & de Sidone. Et quid? An potentia navalis Sidoniorum ſatisfaciat ad Aquilam? ad Palmam? ad Inſcriptionem? Id dijudicabo, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ubi de ea docueris. Scias igitur, reſpondit DULODORUS, Sidonem *maritimarum Urbium maximam*, prout Pomp. Melæ vocatur, eò magnitudinis proceſſiſſe, ut non tantùm, eodem Diodoro teſte, triremes & quadriremes plures centum habuerit, ſed & ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ titulo ſuperbîerit, id quod ex Numiſmatibus apud Rev. Harduinum, aliosque palam eſt: Scias *Triremes, Sidoniorum inventum* memorari apud Clem. Alexandrinum, Strom. Lib. X. & apud Euſebium Præparat. Evangel. pag. 476. Scias, *nave Sidoniâ & Xerxem vectum*, teſte Herodoto Lib. VII. c. 128. quod non vulgaris prærogativæ indicium vel Per-Ill. SPANHEMIO Diſſert. IX. videtur. Hæccine, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ad Aquilam juxta navis roſtrum fulmine armatum non ſufficiunt? Minimè verò, reſpondit DULODORUS, omninò enim hæc referenda eſt ad Δία θαλάσσιον, *Jovem Marinum*, quem in Sidone cultum, Heſychius author eſt.

Ttt Rarum

Rarum hoc, inquit ARCHÆOPHILUS, nec hactenus, quod ſciam, obſervatum; Sed age, quid ad Palmam dicis? nonne hanc vel victoriæ alicujus notatio, vel arboris ejus circa Sidonem frequentia ſufficienter illuſtraverit? Utramque admitto, reſpondit DULODORUS, ſed addo, Φοίνικες non tantùm in genere pro incolis Phœniciæ, ſed in ſpecie etiam pro Sidoniis interdum poni. Id obſervat Cl. Vaillant. in Col. T. II. pag. 125. allegatis Heſychio, apud quem Σιδόνιοι Φοίνικες dicuntur, & Bibliorum interpretibus, qui Deuteron. III. 9. pro *Sidonim* Φοίνικες, & Eſaiæ XXIII. 2. pro *Sidon*, Φοινίκη poſuerunt. Hæc an ſtringant, inquit ARCHÆOPHILUS, forſan haud abs ratione dubitem; Heſychii enim locus non evincit, Urbis Sidonis incolas ſpeciali vocabulô, Phœnices appellatos eſſe, ſed fuiſſe Phœnices genere. Eadem locutio eſt, ac ſi diceres: Berolinenſes Marchici. Berolinenſes quidem ſunt Marchici, ſed non omnes Marchici ſunt Berolinenſes. Si interpretes Bibliorum reſpicias, æque infirma ratio eſt. Phœnices quidem univerſos ſub vocabulo Sidonim, & Phœniciam Regionem ſub Sidone latiore ſignificatu latere, inde eviceris; non autem, quod probandum ſuſcepiſti, Sidonem, Urbem Phœniciæ, & incolas ejus, Phœnicum nomine, ſpecialiore ſignificatu appellari. Sed hæc obiter: De literis ΙΕ & ΔΙ quid ſentias audire geſtio, an numerales ſint? an aliud quid innuant? Si numerales arbitreris, reſpondit DULODORUS, duplicem æram ſtatuere neceſſe erit, Literæ enim ΔΙ. ann. 14. & literæ ΙΕ. ann 15. indicarent. Ego literas ΙΕ. potius ΙΕΡΑΣ interpretarer, referremq; ad ſanctitatem, quam in Urbibus Phœniciæ, aliarumque regionum frequenter occurrere, Per-Ill. SPANHEMIO teſte conſtat, Diſſ. IX. p. 780. Hoc ſi mecum agnoſcas, Æra latebit in lit. ΔΙ, quarum vi Numiſma anno 14. Æræ Sidoniorum percuſſum erit. Æram Sidoniorum cum Tyriorum eandem non immeritò credi, Harduinus ait; Æra Tyriorum autem, Per-Ill. SPANHEMIO teſte, annis ante CHR. natum 123. incepit: percuſſum ergò erit Numiſma anno ante Chriſtum natum 109. niſi fortaſsè aliam aliquam Æram in eo expreſſam arbitreris. Id ut agamus, inquit ARCHÆOPHILUS, non video quid ſvadeat. Caput adverſæ muliebre, ſub quo procul dubio Urbis Genium Tibi imaginabecoris, & turritum & velo ornatum, non potentiam tantùm, & turritam murorum coronam adumbrare poterit, ſed & ſanctitatem, quæ literis ΙΕ. expreſſa eſt: Et ex Æra planum eſt, Numiſma ante adhuc percuſſum eſſe, quam Aſyli jus Sidonii nanciſcerentur. In aliis certè eorum Numiſmatibus ut plurimùm illud ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ conjunctum legimus. Sed ecce, aliud adhuc

SIDONIORUM

Numiſma! & illud ipſum, cujus caput ad Urbem Deam Te retuliſſe memini. Coronam tunc incognitam faſſus es; ſed procul dubiô hactenus penitiùs rem examinâſti, ideoque, quid de ea dicturus ſis, jam dudum expecto. Antequam vel de Capite, inquit DULODORUS, vel etiam de Corona loquar, omninò præmittendum de expreſſis in Nummo literis ΖΚΣ, quæ cùm procul dubio numerales

merales ſint, & annum 226. ſignificent, ad fontem nos & verum Numiſmatis ſenſum deducere poterunt, modo de Æra conſtet. De Æra, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, utique modò docuiſti, incepiſſe eam ante Chriſtum natum annis 123, ad eam igitur, ſi Nummum exigas, incidit in annum poſt Chr. N. 103. quo Trajanus imperio præfuit; Quid igitur ſi caput hoc Plotinam referat?

Si vel nomen adjectum, reſpondit DULODORUS, vel aliud quoddam Rom. Imp. indicium eſſet, non obſtarem; Ita enim conſtat, etiam caput Liviæ in Sidoniorum Numiſmatibus apud Triſtanum T. I. pag. 125. nomine ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ inſigniri. *At longè vetuſtiorem eſſe noſtrum Nummum* (Per-Ill. SPANHEMII verbis utor) *ex multis indiciis liquet, tum artis, tum ſcripturæ; ac proinde citra Romani Cæſaris effigiem aut nomen: adeò ut alia eaque antiquior Æra in eodem quærenda veniat, cujusmodi Seleucidarum videmus in vetuſtis Tyriorum,* quidni & Sidoniorum? *Nummis.* Seleucidarum Æra eodem Authore, incidit in annum XII. poſt obitum Alexandri. Indeque ſi expreſſum in Numiſmate annorum numerum deducas, invenies, id percuſſum ſub Antiocho Dionyſo Syriæ Rege. Quid inde? ſubjecit ARCHÆOPHILUS. Tota Nummi noſtri interpretatio, reſpondit DULODORUS; Quis enim non videt, Coronam in Numiſmate expreſſam hederaceam eſſe, expreſſamque, imò & Deæ Sidonis impoſitam, in illius Regis honorem, qui, uti ſupra vidimus, non tantùm eâdem ſe ornavit, ſed & Bacchi, cui corona ea ſacra eſt, cognomen aſſumſit? Quis non non videt, Sidonios id ideò feciſſe, ut Regi Deo, Deam ſuam quaſi in matrimonium adornarent, *Liberoque Liberam* conjungerent? Veſaniâ eâdem, quâ & Athenienſes Antonium coluêre; niſi quod fortaſſe veriſimilius eſt, expreſſa in Nummo effigies Reginæ ſit, Deæ Sidonis inſtar devenerandæ, id quod ara in aversâ, neſcio annon liquidè demonſtret. In Libyam navigamus. Ibi

CYRENE
Cum
CYRENE NYMPHA ET PALLADE

Se ſiſtit. Cyrene ſecundum Juſtinum Spei, Theſſaliæ Regis: ſecundum Stephanum, Hypſei filia fuit. Hanc juxta Peneum Theſſaliæ fluvium oves paſcentem Apollo, ut dicis, rapuiſſe, ex eaque Nomium, Ariſtæum, Authocum, & Argæum ſuſcepiſſe, memoratur. Apollonius Argonaut. 2. ℣. 509. unius Ariſtæi mentionem habet, aitque, eum Theſſalis *Agrea* & *Nomion* vocatum. Callimachus Cyrenen *Hypſeida* appellat, à Patre Hypſeo, aitque, *Dianæ Comitem fuiſſe, & à Dea duos canes accepiſſe, iiſque victoriam apud tumulum Jolcium repotaſſe.* Hæccine ea victoria, regeſſit ARCHÆOPHILUS, cujus jam ante in Hymno Apollinis meminerat?

— — Λέοντα
Ὑψηΐς κατέπεφνε βοῶν σίνιν Εὐρυπύλοιο.

Leo-

— — *Leonem*
Hypſeis occidit, boum Eurypyli raptorem.

Minimè, reſpondit DULODORUS, Jolcius enim tumulus, idem fuit ac Pelias mons Theſſaliæ, uti Scholiaſtes habet; Leonem autem, Cyrene in Myrtuſſa, monte Libyes, occidiſſe, Callimacho memoratur. Sed hæc ad propoſitum nihil. Propius eſt, quod Authores, tantùm non omnes, aſſerunt: ab hac Nympha videlicet, Cyrenen Urbem denominatam eſſe; Licet enim alii à *Cyre* fonte nomen deducant, uti apud Stephanum videre eſt, pro Nympha tamen Numiſmata pugnant. Mihi neutrum videtur, reſpondit ARCHÆOPHILUS; Tutior enim Etymologia in Sacris radiat, Regum II. c. 16. ℣. 9. Tiglath Phulaſſar Aſſyriæ Rex, ad preces Achazi Regis Judæ, memoratur in Damaſcum aſcendiſſe, eam vaſtaſſe, & habitatores ejus in *Cyrenen* tranſtuliſſe. In Hebræo eſt קירה *Kira*. Ita & Amos c. 9. ℣. 7. *Syri in* קיר *Kir*. Nonne veriſimile eſt, Græcos ab hac voce Κύραιναν nominaſſe, eosque ſecutos Latinos *Cyrenen* retinuiſſe? Non mea profero, ſed Thomæ de Pinedo, qui in doctiſſimis in Stephanum commentariis utrumque locum citavit, addens: *Adhuc hodiè videri corrupta nominis veſtigia ſupereſſe, ſi Villanovano credamus, cui CORINE dicatur, & Baudrando, quo teſte à Barbaris CAIROAN appelletur.*

De hodiernis nominibus, repoſuit DULODORUS, nunc non inquiram. Κύραιναν autem ab Hebr. קיר deſcendere, non prius credam, quàm demonſtraveris, eandem cum Cyrene fuiſſe. Münſterus *Kir* Civitatem Aſſyriæ ſtatuit, additque, quosdam קירה *Civitates* exponere, ut ſenſus ſit: *Tranſtulit Damaſcenos in Civitates Aſſyriæ.* Ita & teſte Grotio, Hebr. קירה Cyrene eſſe non poteſt, quæ ſub Aſſyriis non fuit. Joſephus partem, ait, eſſe Mediæ, in qua Cyrrhus fluvius Plinio & Ptolemæo memoratur. Ita & Druſius in locum Amos: *Syros è* קיר, *quò translati fuerunt à Theglath Phaloſar, ut habetur 2. Reg. cap. 16. ℣. 9. Cyrene antiquis interpretibus*, non Cyrenen intelligit, quæ ad Reges Ægypti olim pertinuit, ſed Regionem Aſiæ, ut Beroaldus putat. Vides ARCHÆOPHILE, קיר *in Sacris* diverſum planè fuiſſe à *Cyrene Libyes:* Et licet de Nympha res fabuloſa videatur, ſufficit tamen Gentilibus pro certa creditam, præſertim cùm certior hactenus non apparuerit.

In Coronâ mentis aciem detineo, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, ea uti in Batto fuit inſolita, ita & in Cyrene non turribus tantùm & muro inſignis eſt, ſed & neſcio quos Globulos adjectos oſtendit. Globulos, reſpondit DULODORUS, Margaritas interpretor, ideoque, uti ſub turribus Urbis potentia latet, ita ſub his ejusdem divitias & elegantiam conſidero. Salluſtius de bello Jugurthino eam in rem: *Cyrenenſes*, inquit, *magni atque opulenti fuêre.* Pauſanias Cyrenæorum Theſauros non uno in loco prædicat: Mox *Ammonem in curru:* mox *Romanorum Reges*, in iis memorat: mox & *Batti ſtatuam*, & ipſam *in curru aurigam Cyrenen, Libyen autem Nympham Batto coronam imponentem*; Sed quid multa? Unicum Callimachi, qui ſe à Battiadis oriundum gloriatur, de felicitate Urbis ſuffecerit teſtimonium. Apertè ille in Hymno Apollinis ℣. 940.

Οὐδὲ πόλει τοσ' ἔνειμεν ὀφέλσιμα τόσσα Κυραίνῃ
Μνωόμενος προτέρης ἁρπακτύος.

Nec Civitati tot largitus eſt commoda, quot Cyrenæ,
Recordatus priſtini raptûs.

De Apolline loquitur Poëta, inquit ARCHÆOPHILUS, de quo etiam paulò ante:

Σάρτη

Σπάρτη τοὶ Καρνεῖε, τόδε πρώτιστον ἔδεθλον,
Δεύτερον αὖ θήρη, τριτατὸν γε μὲν, ἄστυ Κυρήνης.
Sparta Tibi, Carnæe, prima fuit sedes:
Altera dein There: tertia verò, Urbs Cyrene.

Adeò ut sub hoc & proximam & remotam Cyrenes originem facilius Tibi imagineris, quàm sub Pallade; Licet enim secundum Pausaniam, Thera Autesionis filius, Tisameni nepos, Thersandri Pronepos, Coloniam in Insulam Theram, aut Callisten deducturus, Minervæ ædem dedicaverit, cultum tamen ejus apud Cyrenæos præter hoc Numisma, quod sciam, nemo prodidit.

Cultum Minervæ apud Cyrenæos, respondit DULODORUS, eumque sub cognomento *Gorgonis*, Græcos Grammaticos testari, Lilius Gyraldus author est; Et quid? Nonne Tu Minervam in Libya natam recordaris? Melam audi, de Libya loquentem: *Super hunc sinum*, inquit, *ingens palus amnem Tritona recipit, ipsa Tritonis: unde & Minervæ cognomen inditum est, ut incolæ arbitruntur, ibi genitæ: faciuntque ei fabulæ aliquam fidem, quod quem natalem ejus putant, ludicris Virginum inter se decertantium celebrant.* Idem tradit etiam Herodotus. Idem & Lucanus, aliique. Scio, inquit ARCHÆOPHILUS; sed juxta etiam scio, Pausaniam Tritonem in Bœotia locare, ad quem, quòd Minerva educata fuerit, inde cognomenta fluere: Scio alios alias etymologias tradere, quas apud dictum Gyraldum videre poteris. Hæc contra me nihil faciunt, respondit DULODORUS; Sufficit enim inter alias opiniones etiam illam fuisse, quæ de Libya sentit, ut causam Cyrenæis fuisse ostendatur, cur Minervam signarent. Et peculiaris est locus in Schol. Pindari Od. 4. Pyth. p. 2. ubi Minervam Ἱππίαν, *Equestrem* in Libya natam asserit, id quod ad equum in Galea expressum, omninò notari meretur; Quanquam, quòd idem equus effuso cursu galeæ affictus sit, etiam ad Minervam *Gorgona*, de quâ modò dictum est, respici possit. Atqui Gorgon, regessit ARCHÆOPHILUS, à Gorgonibus cognominata videtur, quòd Perseum eas oppressurum juverit, indeque Medusæ caput Ægidi apposuerit. Id fabula suppeditare posset, respondit DULODORUS; mihi autem & fabula, & Deæ cognomentum ex nativa vocis significatione videtur orta: Γοργὼ enim, Hesychio teste, est Γοργότης *velocitas, agilitas*, & Γόργος eidem exponitur Εὐκίνητος, ταχὺς, *facile mobilis* & *pernix*. Ita etiam cùm Minerva apud Aristophanem Γοργολόφη dicitur, forsitan non tàm fabulam respicias, uti Scholiastes Gr. facit, asserens: *Minervam Galeam ex capite Gorgonos habuisse*, sed vel ad velocitatem, quam pleraque Galeæ Minervæ affficta animalia præferunt, vel certè ad terrorem, qui inde provenire solet: quò sensu alibi, de eadem, idem Scholiastes, Γοργολόφα, interpretatur Φοβερώτατε. Si tamen in fabula subsistere Tibi libet, ne sic quidem difficilis futurus sum; Equi enim sufficiens ratio & supra data est, & ex sequentibus apparebit. En aliud Numisma, quod non minus ac superiora, cum quocunque certare posset, & raritate, & elegantiâ.

CYRENE
EQVIS ET SILPHIO NOBILIS.

HIc est ille Eques, infit ARCHÆOPHILUS, quem in Conjecturis Tuis vel Apollinem, vel certè Regum aliquem, Apollinis sacerdotem, credidisti. Est, inquit DULODORUS, sed Per-illustris SPANHEMIUS aliquem ad Ludos Equestres proficiscentem statuere maluit: ratione, ut quod res est, fatear, satis evidente in Petaso, de quo paulò post dicetur. Satius, respondit ARCHÆOPHILUS, in Equestri Cyrenæorum peritia subsistimus, cum Ἔυιππον Κυράναν. *Cyrenem bonis Equis nobilem* Pindarus appellet. Imò, subjecit DULODORUS, etiam Διώξιππον, *Equos urgentem* vocat idem, in Pythicis Od. IX. Straboni ἱπποτρόφος ἀρίστη, *optima Equorum nutrix* dicitur: Et apud Athenæum, in Dyserote Antiphanis, aliquis, quem vis major Cyrenen detulerat, inde in Patriam memoratur profectus,

— — Ἐῤῥῶσθαι λέγων
Ἅπασιν ἵπποις, σιλφίῳ, συνωρίσι
Καυλῷ, κέλησι. — —
— — *Valere jussis*
Equis omnibus, Silphio, Bigis,
Masspeto, Desultoribus.

Et Pausanias Θεοχρήστον Κυρηναῖον ἱπποτροφήσαντα κατὰ τὸ ἐπιχώριον Λίβυσι, *Theochrestum Cyrenæum*, memorat, *Equos Libyum morte alentem.* More Libyum? subjecit ARCHÆOPHILUS, an igitur & hi Equorum studio tenebantur? Omninò, inquit DULODORUS, Pindari Scholiastes Κυρήνην Ἔυιππον Poëtæ, ὅυ ἐκ τοῦ παρατυχόντος dici asserit, ἀλλ' ὅτι Ποσειδῶν τοὺς Λίβυας διδάξειε τὴν τῶν ἁρμάτων κατάζευξιν, *quod Neptunus Libyes aurigandi peritiam docuisset*; & apud Oppianum L. II. Κυν. ℣. 253. Ἱππόβοτον Λιβύην legimus, *Libyam Equiferam*, Indeq; procul dubiô de asserto constabit. Cœterùm, an in equorum studio subsistendum sit, meritò dubitavit *Vir Excellentissimus*, Equitem enim hunc peregrè proficisci non Petasus tantùm, sed & habitus Equitantis, cum apposito à tergo Sole, demonstrat. Inde certè, cùm Cyrenæos de Ludis Equestribus Victorias retulisse constet, facile credideris, hanc simul eorum gloriam Numismatibus celebrari; At mihi, regessit ARCHÆOPHILUS, Sol in hoc Nummo non pro Lumine, sed pro Numine accipiendus videtur; constat enim, vel Te ipso memorante, quòd ejus Sacerdotes Cyrenis fieri, ne Reges quidem aspernati sint. Exemplum est, apud Athenæum, Ptolemæus Evergetes: Indeque nescio, annon Eques hic omninò Regum quidam Solis sacerdos credi debeat? præsertim cùm constet, Equos Soli sacros, imò & ipsum Solem alicubi Equo insidentem exhiberi. Solem? infit DULODORUS, & ubi? Inter Gemmas Basilidianas Macaris, respondit ARCHÆOPHILUS, Tab. I. n. 3. ubi Chifletius Canonicus Tornacensis:

censis: *Mithras sive Helios*, inquit, *teste Hieronymo, Lunæ Sorori modò adblandiens, modò alatus & EQUO INSIDENS, ob velocem & celerem in cuncta discursum.* Vides DULODORE, non absurdè hic Solis sacerdotem credi. An ratio sufficiat, respondit DULODORUS, aliorum judicium esto! Mihi ad Ludos proficiscentem vel ideò præferre volupe est, quòd magnô ea sententia suffragiô nitatur. Quod de Sole mones, in contrarium nihil facit; quid enim est, quò minus hic sub Solis, an Numinis? an Luminis? favore credatur profectus? Sed tempus nos ad aversam properare jubet. Ibi Silphium occurrit, quod in Cyrenaica Regione tantùm, & spontè crescere, magnificumque in usu, medicamentisque esse, Patinus ex Plinio probat; unde & Catullus:

Quam magnus numerus Libyssæ arenæ
LASERPICIFERIS jacet CYRENIS.

De Laserpicio facilè cesserim, inquit ARCHÆOPHILUS; Tantùm autem in Cyrenaica crevisse, non cesserim. Arrianus enim de Expedit. Alex. M. Lib. III. memorat, etiam in Caucaso Silphium crescere. Crescebat, inquit DULODORUS, sed tantæ æstimationis non erat. Scholiastes Aristophanis, in Equitibus, Act. II. Scen. IV. cùm Silphii radicem ad condiendum & sanandum utilissimam dixisset, subjicit καλλίστη δὲ ἡ Κυρηναική, ὅτι τῷ ὀπῷ, καὶ τῇ ῥίζῃ, καὶ τῷ καυλῷ τοῦ Σιλφίου ἐχρῶντο. *Pulcherrima est Cyrenaica, quia & succo, & radice, & caule Silphii utuntur.* Et in Pluto Act. IV. Scena III. cùm Poëta *Batti Silphium*, tanquam rem pretiosissimam, ipsi Pluto æquasset, Scholia addunt: *Libyes, Battum advenientem honoraturos, teste Aristotele in Cyrenæorum republica, ei SILPHIUM, quod inter herbas pulcherrimum esset, non tantùm obtulisse, sed & NUMISMATI impressisse.* Et iterum: *Eos Regis effigiem, aut ut alii arbitrantur, Annulum fecisse, in quo CIVITAS REGI SILPHIUM OFFERRET:* Tandem, τὸ φύλλον δὲ αὐτοῦ καὶ Κάρπον, καὶ Κλάδον, καὶ Ὀπὸν, καὶ ὁπλῶς τὸ πᾶν αὐτοῦ, πολλῆς τιμῆς ἄξιον εἶναι. *Ejus folium, & fructum, & ramum, & succum, & simpliciter omnia, honore multo esse digna, indeque & Vinitores Libycos Delphis caulem Silphii posuisse*, uti Alexandrides refert: Ex quibus omnibus utique clarum est, Silphium non tantùm, quod nec Arrianus inficias it, apud Cyrenæos πολλοῦ ἄξιον *magno in pretio* fuisse, sed etiam id, quod ad Caucasum crescebat, nobilitate superasse. Indè sanè videtur esse, quòd, eôdem Arrianô teste, Caucasi accolæ pecudibus & armentis Silphium suum cesserint, Cyrenæi autem greges ovium longissimè ab iis locis arcuerint, in quibus Silphium nascitur: in tantum, ut etiam quidam sepes obduxerint, ne pecudes ad interiora penetrare possent.

Tandem Tibi fasces submitto, subjecit ARCHÆOPHILUS, imò & ad alia transeundi libertatem darem, si de Inscriptione constaret. Ab altera Silphii parte tantùm ΥΡΑ, ab altera autem & monogrammon visitur. Ita quod hîc superfluum, id illic detractum est. Fortè monogrammon locum K. obtinet, quod ad complendum Cyrenes nomen adhuc deest. K. in nomine, respondit DULODORUS, injuria vel temporis, vel fortunæ videtur detraxisse. Monogrammon, si separes, duas literas E & Π. efficit, quas numerales arbitror, significantes scilicet annum 85. An à Cyrene condita? inquit ARCHÆOPHILUS. Id dubium est, respondit DULODORUS. Si arbitreris, incidit Numisma in regnum Batti secundi, qui Zoan condidit; Prior enim cum filio annos 56, Hic autem annos 40. regnâsse memoratur. Sed poteris etiam ad Æram Alexandrinam respicere, quæ ut alibi dictum est, anno Romæ Cond. 441. initium sumsit. Hôc modô Numisma pertinebit ad annum Romæ conditæ 526. quô Tertius Ptolemæorum, cognomentô Evergetes, in Ægypto dominatus ist. Succedit

BATTUS

BATTUS REX ET SILPHIUM,
CUM
STELLIS DIOSCURORUM, & FERTILITATE SERPENTUM.

DE Silphio, infit ARCHÆOPHILUS, jam ſatis docuiſti. Imò, reſpondit DULODORUS; ſed addendus omninò Ariſtophanis Scholiaſtes in Pluto Act. IV. Sc. III. ubi *Libyes Numiſma percuſſiſſe*, ex Ariſtotele memorat, τῇ μὲν βασίλειαν τῇ δὲ Σίλφιον, *illinc REGIAM FACIEM, hinc SILPHIUM exhibens.* Minus integrè, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, Scholiaſtæ verba mihi citare videris; Niſi enim fallor, non tantùm Silphium, ſed & Cyrenenſes ipſos, Regi Silphium offerentes Numiſmate expreſſos memorat, id quod etiam Tzetzes teſtatur, quem eô nomine ab Illuſtri Scaligero falsò argui, Salmaſius demonſtrat. De Annulo, reſpondit DULODORUS, alius Scholiaſtes id aſſerit, noſter autem Silphium memorat, παρὰ τῆς πόλεως δεχόμενον *ab Urbe oblatum,* quod me quidem judice, non ipſos Cyrenenſes in Nummo expreſſos evincit, ſed tantùm demonſtrat, non aliud Silphium fuiſſe Numiſmate expreſſum, quàm quod Cyrenenſes Batto obtulerant: adeò ut neſciam, an Illuſtri Scaligero hac in parte calculum negare, Salmaſioque apponere debeam. Potius Tzetzem paulò largius rem propoſuiſſe, & ipſe crediderim, quando inquit:

Βάττος δ' ἀνταμειβόμενος προαίρεσιν τὴν τούτων,
Ἐν τῷ νομίσματι αὐτοῦ ἐχάραξε τυπώσας
Τοὺς Κυρηναίους φέροντας τὸ Σίλφιον ἐκείνῳ.

Non de Numiſmate, ſed de Annulo id aſſerere debuiſſet Tzetzes; In Numiſmate enim hactenus Cyrenæi Silphium offerentes non apparuerunt. Quid tum? ſubjecit ARCHÆOPHILUS, an ideo nec fuerint? Fuerint, nec ne? reſpondit DULODORUS, de eo nunc non eſt quæſtio: ſufficit demonſtrâſſe, Scholiaſten Ariſtophanis id non aſſeruiſſe. Si Nummus talis impoſterum in lucem emergat, rem ego etiam, abſque Scholiaſtæ ſuffragio fatebor. Mirari autem ſubit, quâ ratione Salmaſius aſſerere auſus ſit, *quamdiu Battiadarum nomen Cyrenis regnavit, Nummos eâ formâ percuſſos habuiſſe videri, qui ab uno latere Batti imaginem, ab altero Cyrenæos Regnum & Silphium Batto offerentes prætulerint; Poſt extinctam autem Battiadarum Regum familiam, caulem Silphii deinceps, & Hammonis effigiem inſculpſiſſe.* Miror hæc Viro Magno excidiſſe, cùm ne minimum quidem apud Veteres ejus differentiæ appareat veſtigium, indeque cum Per-Ill. SPANHEMIO tantò ſecurius, etiam Nummos propoſitos ad Batti gloriam pertinere, contra Salmaſium aſſeruero.

At hic non Battus eſt, regeſſit ARCHÆOPHILUS, ſed omninò Jupiter Ammon, id quod ex cornu agnoſcimus, & Heſychius clarè teſtatur, ſub Βάττου Σίλφιον, ubi cùm proverbium id, ad exprimendos excellentes honores, à Cyrenæis profectum dixiſſet, addit de Silphio: Τετίμηται παρ' αὐτοῖς, ὥστε καὶ ἐν τῷ Νομίσματι, ὅπου μὲν Ἀμμῶνα, ὅπου δὲ Σίλφιον ἐγκεχαράχθαι. *Æſtimatur apud eos in tantùm*

tantùm, ut etiam in Numiſmate, hinc Ammonem, illinc Silphium expreſſerint. Heſychii authoritas, reſpondit DULODORUS, mihi ſancta eſt; Sed pace Tuâ dixerim, non de noſtris Numiſmatibus locutus eſt, ſed de iis, in quibus Ammon expreſſus fuit, quale Salmaſius citat Exerc. Plin. pag. 1025. Jovis Ammonis facies ubique barbata, & cornu arietino inſignis viſitur. In propoſitis autem nec barba, nec cornu arietinum, ſed omninò bubulum apparet: quæ ratio & Alexandrum Magnum removet, cui hoc caput Salmaſius relinquit. Si nec Jovi Ammoni, perrexit ARCHÆOPHILUS, nec etiam Alexandro tribui poſſit hoc caput, perquam ſcire velim, cui debeat adjudicari? Cui? reſpondit DULODORUS, ſi non ipſi Batto, cujus imaginem Silphio in Numiſmate adverſam fuiſſe, uti ſupra audivimus, Græcus Scholiaſtes teſtatur? Cornua aſſertum non prohibent; Conſtat enim *Cornua*, & in ſpecie *Taurina*, Regibus inſolita non fuiſſe. Exemplum eſt Seleucus, quem Athenienſes, Libanio teſte in Antioch. pag. 351. *ſtatuâ ærea honorârunt, TAURINA CORNUA capiti ejus adaptantes, illudque propter Jûs inſigne.* Quid ſi eadem cauſa & Batto fuerit? Jûs certè ſimulacrum non tantùm Herodoto memorante, βουκέρων, *bovinis cornibus* dicitur, ſed & Cyrenaicæ mulieres boves fœminas ferire nefas putarunt, idque ob cultum Iſidis, quæ cum Jo eadem fuit, cuique & jejunia & dies feſtos ſtudioſè agebant. Si hæc ratio Tibi minus placeat, poteris ad feſtum Apollinis reſpicere, quod idem hic Battus, Coloniæ ductor, qui aliter Ariſtoteles dicebatur, Cyrenis anniverſarium multorum taurorum victimis celebrâſſe, Callimacho celebratur:

— — Ἐκ δέ σε Θήρης
Οὖλος Ἀριστοτέλης Ἀσβύστιδι πάρθετο γαίῃ
Δεῖμε δέ τοι μάλα καλὸν ἀνάκτορον. ἐν δὲ πόληϊ
Θῆκε τελεσφορίην ἐπετήσιον, ᾗ ἔνι πολλοὶ
Ὑστάτιον πίπτουσιν ἐπ' ἰσχίον, ὦ ἄνα, Ταῦροι.

— — *E Thera Te (ſc. Apollinem)*
Sanus Ariſtoteles Asbyſtidi invexit terræ:
Conſtruxitque Tibi udmodum elegans templum, inque civitate
Inſtituit feſtum anniverſarium, in quo multi
Supino caſu procumbunt in coxendicem, ô Rex, Tauri.

Ex quibus utique conſtat, fuiſſe cauſam, cur taurinis cornibus Conditorem ſuum inſignirent Cyrenæi. Cum eo ſanè & ætas convenit; juvenem enim fuiſſe, ex Herodoto colligitur, tum quòd ſecundum Theræos, cùm Grinus ſenectam Oraculo allegaret, profectionem Batto, utpote juveni, mandandam ſignificavit: tum etiam quòd, ſecundum Cyrenæos ipſos, Battus Coloniam deducere juſſus eſt, ἐπεὶ ἠνδρώθη, *cum virilem ætatem attigiſſet.* Veriſimiliter rem exſequeris, inſit ARCHÆOPHILUS, nec reſtat, quod contra adferre poſſim; Neque enim Bacchum hunc arbitror, licet taurinus cornibus in pluribus antiquitatis monumentis vulgatum. Vultus lineamenta non tam Deum, quàm hominem arguunt. Illud tamen in mentem venit, annon Ariſtæus hic ſit, Apollinis & Cyrenes filius, qui non tantùm Silphium Scholiaſtæ Ariſtophanis, ſed & Solſtitiales Ortus Sideris inveniſſe, Juſtino memoratur. Utrumque ſanè ejus inventum in averſa radiat, neque enim hic Solem adduxeris, de quo ad Nummum aureum vidimus. Si antiqui alicujus ſuffragium accederet, reſpondit DULODORUS, libenter tecum ſentirem; cum autem id pro Batto, uti ſuprà vidimus, apertum ſit, neſcio quæ ratio, ut recedamus, nos cogere poſſit. Silphium non omnes Ariſtæi inventum faciunt, imò ſi Salmaſio credis, inter pleroſque convenit, ſe-

ptem tantùm annos ante Cyrenas conditas, id inventum esse. Quod de Stellis moves, nihilo firmius est; Quis enim Solstitiales Sideris Ortus sub his indubiè agnoscat? Quis non potiùs Dioscurorum eas esse crediderit, eò quod *geminæ?* Dioscurorum festum Cyrenæos celebrâsse, ad indicandam primam Batti originem, Scholiastes Pindari asserit ad Pyth. Od. V. ἄγουσι Κυρηναῖοι τὰ Διοσκούρια, Βάττου πρώτου καταδείξαντες τὴν ἀρχήν. Notum est, Dioscuros Lacedæmonios, à Lacedæmone autem in Theram, & à Thera Cyrenas Coloniam deductam fuisse. Eodem facit & Pausanias, qui in Laconicis, cùm domum Tyndaridarum interjecto tempore Phormioni habitatam narrasset, addit: *ad hunc hospitum ornatu CASTORES venisse, & à CYRENE se venire simulantes rogasse, ut hospitio se exciperet, eamque sibi cellam deposcisse, quâ maximè delectabantur, quum inter homines essent: At illum in quam mallent Ædium partem divertere eos jussisse, cellam illam unam excepisse, quòd filia Virgo in ea habitaret: postero die & Virginem & ejus famulatum omnem evanuisse, in cubiculo autem signa CASTORUM, & mensam, & super ea LASERPICII fruticem reperta esse.*

Elegans hæc fabula est, inquit ARCHÆOPHILUS, Tuæque opinioni insigniter famulatur, sed quid in adversa secundi Numismatis serpens & inscriptio ΙΠΟ? Inscriptionem, inquit DULODORUS, de equis & equestri Cyrenæorum peritia explico, de quibus suprà dictum est; Neque enim in Cyrenaica hoc nomine vel locum, vel Regem inveneris, nec etiam sub literis certum annorum numerum deprehenderis. De Serpente res abstrusa non est. Libyam Serpentibus abundâsse, nemo negabit. Diodorus Siculus rem pluribus docet, & elegans est locus Ovidii, ex quô fabulosam eorum originem docemur. Cùm Perseus, Medusâ, inquit, interfectâ,

Super Libycas victor penderet arenas,
Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentæ,
Quas humus exceptas varios animavit in angues:
Unde frequens illa est, infestaque terra colubris.

Ex Libya, superato Mari Mediterraneo, in Europam regredimur. Unica hic nobis

B I A T I A
HISPANIAE

Occurrit, quam Ptolemæus in Oretanis Tarraconensium ponit, cujusque incolas Plinius L. II. c. 7. *Viatienses* appellat. Nisi fallor, inquit ARCHÆOPHILUS, tale Numisma apud Jacobum de Wilde vidi, sed ille non ad Hispaniam, sed ad Peloponnesum id retulit, eò quòd Bias amnis in Messenia, Pausaniæ memoretur; idque non infirmô opinionis suffragiô. Harduinum sequitur, qui Nummum ad Biatiam Hispaniæ nihil asserit pertinere, sed omninò vel ad Urbem Messeniæ flumini cognominem, vel etiam ad Bisaltas arbitratur referendum.

dum. Non falleris, reſpondit DULODORUS, utriusque mihi, & Harduini, & Jacobi de Wilde innotuére placita; ſed iis non obſtantibus, pro Biatia Hiſpaniæ decerno. Rationem non video, perrexit ARCHÆOPHILUS. Caſtoris ſane & Pollucis capita, quæ in Nummo Jacobi de Wilde & propoſitorum ſecundo viſuntur, potiùs ad Meſſenios rem reducunt, vicinos Laconum, apud quos Dioſcuri nati perhibentur. Si Numiſma ad Peloponneſum ſpectaret, reſpondit DULODORUS, Ego ſub duobus capitibus non Dioſcuros, ſed Biantem Amythaonis filium, à quo Biantem amnem denominatum, Pauſanias Author eſt, & Melampodem ejus fratrem agnoſcerem, cujus auxiliô Regni Argivi partem Bias obtinuit: idque ideò, quòd Capita hæc Dioſcuris nec habitu nec ætate conveniant, & in noſtrûm priore non duo, ſed unum tantùm occurrant, iisdem faciei lineamentis, quibus & alterum in Wildiano, quem rite Biantem dicerem. Sed repeto effatum. Non ad Peloponneſum, ſed omninò ad Hiſpaniam hi Nummi referendi videntur.

An Græcæ Literæ in Hiſpaniam penetrârunt? inquit ARCHÆOPHILUS; At neminem id comminiſci audere, Harduinus ait, idque ideò, quòd Latinè inſcripti eô in tractu Nummi ſint cœteri omnes. Harduinum excuſo, reſpondit DULODORUS; Nummi enim prototypon fatetur ſe non vidiſſe, ſed BIATEΩN inſcriptum, fide eorum retulit, qui eum ſic exſtare teſtati ſunt. Verum enimverò, mi ARCHÆOPHILE, Numiſmata intuére, & Wildianum, & noſtra. Judica, an vel minimum appareat Græcæ Literaturæ veſtigium. BIATE legitur utrinque, non BIATEΩN; in BIATE autem nonne omnes literæ Latinæ ſunt? Negare non poſſum, ſubjecit ARCHÆOPHILUS, adeoque jam tecum ſentire ordior. Facies, inquit DULODORUS, ſi & reliqua audieris; Si enim ad flumen vel Urbem Meſſeniæ ſpectarent hi Nummi, non BIATE legeretur, ſed BIANTE, à *Bias* enim ſunt *Biantes*, uti ab *Abas Abantes*. Capio, inquit ARCHÆOPHILUS, & quò minus de Biatia dubitem, facit TEATE, de quo ſuprà vidimus, inde enim etiam Biatiam *Biate* dictam facilè conjecero. Non abs ratione, reſpondit DULODORUS, Græci enim, notante Cluverio, non *Teate*, ſed *Teatea* ſcribunt, unde planum eſt etiam Ptolemæum loco *Biate*, *Biatiam* poſuiſſe, niſi Biatenorum hîc legendum arbitreris, uti ab *Atropatia*, *Atropateni*, apud Stephanum. Mutatio certe literæ I. in E. novi nihil eſt. Eadem in voce TEATE occurrit. Quæ *Teate* Poëtis dicitur, ea *Tiati* legitur in Nummis. Cæterum hîc mirari ſubit, qui ad Græciæ Urbem doctiſſimus de Wilde reſpicere auſus fuerit, cùm tamen ruditas Numiſmatum, tantùm abeſt, ut terſiſſimo Græcorum artificio conveniat, ut Hiſpanicam potiùs barbariem ad oculum oſtendat. Effigies vides diſtortis lineamentorum ductibus horridas: Equitem, pleno quidem curſu ruentem, ſed nulla concinnitate ſpectabilem: Quid ipſa Numiſmata loquar? Mole ſe commendant, quatuor drachmas adæquantia, ſed ex rudi maſſa percuſſa nil niſi rude ſæculum adumbrant. Ne ſic quidem inutilia arbitreris; Servant enim memoriam Urbis in Hiſpania non poſtremæ. Servant memoriam equitatûs Hiſpanici. Servarent & Regis cujusdam, aut Herois, ſi nomen capiti huic adjectum foret.

Finierat DULODORUS, cùm vultu in lætitiam compoſitô PHILORMUS advenit. Is, adhuc, inquit Antiquitati vacare lubet, cùm tamen amœnior tempeſtas *Hortorum* delicias commendet, ipſaque hac in Electorali Aula ſe pandant, quos Viridariis Pæſti, vel ipſius etiam Alcinoi prætulerim. Externos vidi, inquit ARCHÆOPHILUS, & Aulicos negligere ſanè piaculum fo-

 ret.

ret. Si Tibi videtur, DULODORE, PHILORMO obſequemur. Mihi domeſtica eſt iſta voluptas, reſpondit DULODORUS; Tibi autem, uti amœniſſimi ſpectaculi PHILORMUS author eſt, ita & dux erit, idque otio tantò faventiore, quantò major neceſſitas contemplationi noſtræ inducias imperat. Iter mihi ſubeundum eſt, quod aliquot menſium ſpatiô me confecturum ſpero. Ne Tibi interim deſit, quô Genium recrees, etiam *Armamentaria* Tibi videnda commendo; Ea enim non minorem confido voluptatem Tibi conciliatura, quàm poſſent vel cultiſſimæ Hortorum areolæ. Veneris, excepit ARCHÆOPHILUS, & Martis mihi videmini regna pandere. Fruar utriusque conſortio, donec ad antiqua Muſarum Scrinia redire dabitur. Dixit, & adjectis pro præſtita operâ, non exiguo cum verborum honore gratiis, DULODORO valedixit, & cum PHILORMO digreſſus eſt.

C. F. B. del. J. C. S. sc.

INDEX
NOMINUM ET RERUM.

Ba Phocidis urbs pag. 339.
Abantes ex Phocide, Euboœam coluére ibid.
Abimelech Rex uxori Abrahæ mille Keseph dedit 282
Abisag Sunamitis Davidem fovit 100
Abraxas 85
Acacallis Minois filia à Mercurio compressa 399
Academia Hallensis fundata & inaugurata 452
  Quibus solennibus? 453
  Fridericiana dicta 454
  Privilegia ejus Alberto Cardinali concessa ibid.
Academiæ, quot sub Electore Brandenburgico? ibid.
Acares, annuli genus 158
Achæi χαλκοχίτωνες 284
  eorum Numismata 445
  Cretam habitarunt 335
  Neptunum & Herculem coluére 445
  Ægii convenére 447
Achilles 281
  Leoni comparatus 261
  ejus urna aurea 141
Acis pastor, Galatheæ amasius 25
Acradina, Syracusarum pars 380
Acragantini Camicum incoluere 320
Acragas fluvius 376
Ἀκεσώ Æsculapii filia 159
Adeluvaldus Longobard. 219
Admetus Apollini in Euboœa fanum condidit 430
Adonia, festum Adonidi celebratum 207
Adonia quo ritu? 207
Adonis 93
  ejus amores & interitus in Gemmis 200. seqq.
  ejus parentes 200
  an Pastor, an Venator? ibid.
  quid mysticè significet? 201
  duo eo nomine ibid.
  cur Myrrhæ filius? 201
  cur Veneri amatus? ibid.
  ejus ætas 202
  interitus ibid.
  à sue interemtus cur fingatur? 204. seq.
  à Venere in lecto repositus 206
  in lactuca sepultus ibid.
  ubi cultus? ibid.
  an Judæis cultus? ibid.
Adonis mons Syriæ 202
  fluvius Syriæ 207
Adramyttium pag. 271
Adrianopolitæ Gratias Nummis impressére 46
Adulteri in nummo Tenediorum 422
Adulterii supplicium apud Tenedios ibid.
Æacidæ à Jove descendunt 239
Æacus Æginam appellavit 281
Ægæ urbs Achæorum 445
  quibus Diis nobilitentur? ibid.
  al. urbs Macedoniæ 237
Ægestes, quas urbes condiderit? 366. 371
Ægeus Phæaciæ amnis 451
Ægimus, Liber de Jûs raptu 426
Ægina insula 279. seq.
  Oenone vel Oenopia dicta 281
  ejus ager qualis? 282

a

Ægina

Ægina Thebes soror 280
Ægineta 283
Æginetarum fortitudo 281
Origo ab Argivis 282
Cultus Bacchi ibid.
Ægira Achaïæ urbs 335
Ægis Minervæ in clypeo 43. 46
Ægium, ejus Nummus 447
Peloponnensium ibi conventus ibid.
Ægle Æsculapii filia 159
Ægyptii Deos alatos finxére 55
Lampadum inventores 190
Bacchum Phosphorum coluére ibid.
eorum habitus 221
aquilas coluére 149
eorum Numina an etiam in Græcia & Romæ culta? 152. seq.
Ælia Capitolina, eadem cum Hierosolyma 147
Ænarium, Jovis lucus Achæorum comitiis destinatus 445
Æneas Anchisen gestans in Nummis Ægestanorum 371
Æneus Gnosidici filius 417
Æolus an in Nummis Liparæorum? 363
Æra Asyli Aradiorum quando inceperit? 279
Seleucidarum 515
Sidoniorum 514
Tyriorum ibid.
duplex in Nummo Aradiorum 405. 407
duplex in Antiochensium & Amisenorum Nummis 407
triplex in Gazæorum ac Tyriorum Nummis ibid.
Æsculapius Agnita & Cotyles 442
Philolaus ibid.
Gortynius 402
Hippolytum sanavit 66
Androgeum vitæ restituit 68
Pergami medicinam exercuit 492
Deus pergamenus ibid. seq.
Coloniam ex Græcia Pergamum duxit 493
simulacrum ejus sustulit Prusias ibid.
ejus Delubrum Cois Asylum 417
ejus Habitus 68
Serpens Epidauro advectus ibid.
Serpens ei sacratus cur? ibid.
Serpentis figurâ cultus 69
Soli & Lunæ sacrificans in Gemm. 70
Apollinis filius ibid.
imberbis cur? 71
barbatus cur? ibid.
Cois cultus 417
ejus Mater 71
uxor ibid.
filiæ 159
cum Luna affinitas 71
aëris typus 70
Caput arietis ei sacratum 69
Æsculapio & Saluti, inscriptio 67
Æsculapio & Hygiæ ibid.
Æsernia Neapolitanorum colonia 356
an inter gentes Opicas numeranda? ibid.
ejus situs ibid.
Nummus ibid.
Æthiopes inauribus ornati 28
venatores 126
Soli sacra fecére 211
colorem ex Phaëthontis incendio traxére ibid.
Eorum Capita in Gemmis 125
eorum capita in Gemmis an antiqua? 126
Æthiopium regio Lydiæ 503
ΑΕΤΙΩΝ in Nummis Rhodiorum 412
Ætoli in Italia, ubi consederint? 320
Lanceas invenére 404
ex Elide profecti ibid.
ob muliebres vestes Curetes dicti 463
Galeas sibi detractas Pellenensium filiabus imposuére 467
Nummi eorum 464
Ætolia apri Calydonii venatione nobilitata 464
Ætolus Martis filius jaculum cum amento invenit 464
statua ejus ibid.
Æthon, Equus solis 210
Africa Elephanti proboscide ornata 262
ΑΓΑ in Nummo Pharnacis 271. 273
Agamemnon pastor populorum 157
in Clypeo Terrorem capite Leonis expressit 339
Leonis pellem induit 267
Agamus urbs Ponti 273
Agathocles, ejus Nummi 296. seq.
Tyrannidem depositurus 299
ejus Tropæum de Pœnis 296
Victoria contra Deinocratem ib.
Agathocles, ejus Prosopographia 296
ejus imago in annulo 150
Myrtea corona usus cur? ibid.
ejus interitus 297
Agenor 94. 283
Agesicles, ejus apophthegma de bono Principe 134
Agesilai Apophthegma de finibus Laconiæ 63
ejus caput laureatum 283
filius Archelaus 228
Agilulphus Longobard. R. 219
Agis Lacedæm. R. ejus de gladiolis Laconicis responsum 63
Agis junior de iisdem 64
Aglæa, una Gratiarum 47
Agna Musarum donum 181
Ἀγορὰ λυκείου ubi? 373
Agrigentum urbs Nymphæ habitu 376
Equorum ferax ibid.
Agrigentini Apollinem & Æsculapium coluére 372
eorum Numismata 373
Navale & Piscina 376

Agrip-

INDEX.

Agrippina Germanici bullâ ornata 9
in Gemma 121
ejus ſub Cajo & Claudio percuſſa
Numiſmata ibid.
Vita Caſtrenſis 122
Caſtitas & fides in maritum ibid.
interitus ibid.
Agrypnis Dionyſi feſtum 365
Ajax 94
ejus urna aurea 141
θυρεός 332
Oilei filius Caſſandræ vim intulit 476
invocatur Locris Epizephyriis ibid.
in Nummis Opontiorum ibid.
Leoni comparatus 267
Telamonis filius ſcutifer 476
Celer pedibus 477
Αἰσυμνήτης quid ſignificet? 191
Bacchi cognomen 190. ſeq.
Alæ cur caſſidi appoſitæ? 50
Diis additæ 55
an Muſis uſurpatæ? ibid. ſeq.
Sirenibus evulſæ ibid.
Theſſalicæ 242. 481
Diademati additæ 269
Quid Myſticè ſignificent? ibid. ſeq.
Ἀλάστωρ qui dicatur? 36
Albertus El. Brand. ejus ſtatua 227
Alexandri æmulus ibid.
Albertus March. Brand. & Cardinalis Academiæ Hallenſis privilegia impetravit 454
Albertus Urſus Comes Aſcaniæ Berolini fundator p. 1.
Alcathous Megaras condidit juvante Apolline 372
Alceſtis ab Hercule Plutoni erepta 33
Alcibiades Cupidinis habitu 182
Alcinoi vinea 450
horti in Nummis 455. ſeqq.
Alexander Amyntæ fil. 242
Alexander M. Herculis progenies 49
à Perſeo oriundus ibid.
λεοντοφόνος in Gemm. 103
an Cydarin Perſicam aſſumſerit? 231
Herculis & jovis ſtrenuus cultor 240
Cur Leonina pelle ornatus? 240
jovis habitum aſſumſit ibid.
cornu arietino ornatus 241
devotus Minervæ cultor 242. ſeq.
an in Nummo Thaſiorum? 424
Navali prælio abſtinuit 243
Cùm Lyra Paridis offerretur, reſpondit, Achillis ſe habere 265
ejus fortitudo 50
venatio Delphis dedicata 104
imagine auguſtus ſignavit 150
ſtatua Eq. ab Eleis poſita 237
proſopographia 239
Numiſmata ibid. & ſeq.
Alexander M. ejus Genus paternum ab Hercule, maternum à jove 239. ſeq
ejus Victoria de Poro in Nummo 241
& matris effigies in Gemma Cauſæi. 241
Victoriæ ad oceanum propagatæ 243
Victoriæ ibid.
potentia navalis 243
Cur alata caſſide uti potuerit? 50
Alexander Caſſandri filius 241
Matrem ulturus cum fratre à Demetrio oppreſſus eſt 242
Alexander Theopator Syriæ R. in Gemma 208
cur Theopator d. ibid.
veles & Bala ibid.
Antiochi nobilis filius ibid.
proſopographia ejus ibid.
Hiſtoria 108. ſeq.
Nuptiæ cum Cleopatra 109
Alexander filius Cleopatræ Reginæ Ægypti 241
Alexander filius Pyrrhi 242
Macedoniam obtinuit ibid.
Alexander Moloſſus 241
Alexander ſeverus Imperator Leonem occidit 103
cur globo haſtam imponat? 133
à Julia Mæſa imperiali faſtigio admotus 128
Alexandria ab Al. M. condita 84
cultu Serapidis & Iſidis nobilis ibid.
Alexandria Troas 491
Rom. Colonia ab oneribus publicis immunis ibid.
à quo appellata ibid.
Antigonia dicta ibid.
ejus Nummus ibid.
Alexandrini ob Pompeji cædem tumultuantes 221
Alexandri Stephanon, Lauri ſpecies 234
ἁλίειον Templum Solis Rhodi 411
Aliphera Arcadiæ, templis Æſculapii & Minervæ nobilis 248
Alpes, earum Regulus 310
Grajæ, Cottiæ, Pæninæ 311
incolarum Equeſtris peritia ibid.
Althæa Meleagri Mater 318
Amalaſuntha Gothorum Regina 218
ejus Genus & merita ibid. ſeq.
Amantium rixæ 36
Cohors ſacra apud Thebanos 38
fraudes 186
mos apud Cretenſes 399
Amarynthus Dianæ Venator 430
Amaſis Minervæ Lindiæ dona miſit 414
Amathus metallis gravida 201
Veneri ſacra ibid.
Amazones comam in nodum collegére 54

Amilcar à Gelone & Therone ad Himeram victus 375
Amor Monstrum 34
Leonum bigis vectus 184
bellicus 37
cur arma præferat? ibid.
virtutis & Eloquentiæ 39
sapientiæ 40
Musicam docet 181
ex Helicone in Gymnasium adductus ib.
ejus robur 34. seq.
sagittæ 35
ara 36
Ei sacra facta ante prælium 38
Amores quot? 182
Amphictyon Athenas Minervæ sacravit 470
Amphinomus 391
Amphissa Locrorum Urbs Ætolos secuta 469
Amphitruo Herculi Dracones immisit 31
Ampyx 283
Ampyx, an idem quod frontale? 220
Amydas 283
Amyntas Philippi θαῤῥαλέα filius Mac. Rex. ejus Numismata 231
ab Illyriis pulsus 232
à Thessalis restitutus 231
Macedoniam subegit 232
apud Sitalcem latuit & ab eo reduct. ibid.
Imperium desperans Olynthiis agrum donavit ibid.
Anacharsis Scytha 138
Ανάδημα mundus muliebris 220
à Diademate distinctum 256
Anapias 391
Αναξίδοτος in num. Rhodiorum 412
Anaxilas Rheginorum Tyrannus & Messanensium conditor 338
Lepores primus in Siciliam intulit ibid. 375
cum Locrensibus bellum gessit ibid.
Rheda vicit 393
Anchora Seleucidarum nota Genitalis 116. 165 251
Seleuco regni auspicium 251
Indis pro caduceo ibid.
potentiæ navalis typus in Nummis Bruttiorum 342
Androgei lethum 350
Androgeo vitam restituit Æsculapius 68
Anima gentilibus aër aut ventus credita 101
Anni initium apud Bostrenos & Singarenas an à Sagittario? 214
Annibali an Diadema abstulerit Fabius Maximus? 288
Annuli aurei jus an fœminæ habuerint? 153
argentei usus quorum? 161
Succinei & Eburnei 150
cum capitibus Regum ibid.
occasio criminum 151
Annulis an Deorum imagines gestare prohibitum? 152
ferreis utebantur Milites ibid.
Annulorum antiquitas 149
aureorum jus militibus ex Eq. ordine delectis, Galba reliquit 151
aureorum vetustas & usus 152
Annulus ex integra Gemma 150
cum Victoria sub Galba repertus 151
ferreus bellicæ virtutis insigne 165
ferreus insigne luctûs ibid.
aureus cum capite Serapidis 152
arrha conjugii 158
Natalitius 153
Acares d. ibid.
Corianeum ibid.
aureus octogenus 159
ἄψηφος 162
ἄψηφος an idem qui ἄπειρος? 163
serpentis figura 164
Ανταίων 410
Antalcidæ responsum de gladiis Laconicis 64
Anteros, ejus cum Erote contentio 35
an amor reciprocus? an contrarius? 36
Genius ἀλάστωρ ibid.
Ejus ara Athenis ibid.
Anthea 284
Antigonus, ejus statua ab Eleis posita 237. seq.
Argyraspides vicit 147
Gonata ab Alex. Pyrrhi filio Macedonià ejectus 242
ab eo Antigonia nomen traxit 247
Antigonus Tutor cur cum cornibus hircinis in Numismate? ibid.
chalcaspides in exercitu habuit ibid.
in Arcadia bellum gessit contra Cleomenem ibid.
Panos instar ab Arcadibus cultus ibid.
Antimnestus dux Chalcidensium 338
Antinous Hadriani Amasius 79
Antiochia Metropolis 510
Seleucum Conditorem ut Heroem coluit ibid.
ejus Numismata ibid.
Decora 511
Antiochiæ Jovis Capitolini templum fecit Perseus 249
Antiochus soter quomodo à Magno dignoscatur? 252
ejus Nummus ibid.
Antiochus Epiphanes cum matre in Nummo 255
Alexandrum devicit ibid.
ejus Nummi ibid. & seq.
Antiochus Philopator, ejus Nummus 258
Victor de fratre ibid.

Antiochus Eusebes Aradi Diadema sumsit 408
Antiochus Epiphanes Dionysus, ejus Nummi 259
cognomen à Damascenis obtinuit ibid.
Antiochus Asiaticus in Gemma 109
ejus prosopographia ibid.
regno spoliatus ibid.
ἐπιφανὴς, φιλοπάτωρ & καλλίνικος d. ibid.
cur Asiaticus? ibid.
cur Commagenus? ibid.
Antipater Milesius patriam donis prætulit 385
Antiphemus 377
Antipolis colonia Massiliensium 362
Antonia Cereris habitu 10
Drusi 121
augusta dicta, quando? ibid.
Antoninus Caracalla Leonem occidit 103
& Plautilla in Gemma 126
Plautianum occidit ibid.
Plautillam obtruncavit ibid.
Anubis canina ex pelle Cassidem habuit 241
Apamea Phrygiæ ab Antiocho Sotere condita in matris honorem 252
alia Syriæ à Seleuco condita ibid.
plures hoc nomine ibid.
Ἄπειρος qui dicatur? 163
Apelles Gratias pinxit 47
Apene quomodo differat à Synoride? 137
Aper Dianæ præda 418
Erymanthius ab Hercule gestatus 91
Calydonius in num. Arpanorum 318
Idem in Numm. Ætolorum 464. 465
Marsus 312
in Africa nullus ibid.
hyemis symbolum 205
an Veneri exosus? 204
Adonidem amans eum occidit ibid.
Apri Calydonii dentes Beneventi collocati 318
eosdem Augustus ex Arcadia Romam transtulit 467
Apes coloniarum emissarum symbola 504
Hyblææ 393
Creticæ 403
Cecropiæ 504
symbolum sapientiæ & dignitatis ibid.
Jovem in Ida servarunt, ideoque aureo colore donatæ sunt 403
Apum specie Musæ coloniæ duces 504
Aphrodisias urbs 65
Apiaria in Nummis Dyrrachiorum 459
Aplustre in num. Berytiων 512
quale fuerit? 513
Apollo Ἀγραῖος 487
Ἀγρευτὴ 465
Actius 277
Apollo Αἰγινέτης 379
Ἀλεξίκακος 277
Ἀρχαγέτης 390
Ἀκερσεκόμης 19
βοηδρόμιος d. unde? 353
Clarius 243. 478
Grynæus ibid.
Carnæus 517
Conservator 59
Delius 321
in ejus manu Gratiæ 41
Delphinius 362
ejusdem ædes 93
Didymæus 488
Δρομαῖος 342
ἐκβάσιος 277
ἐμβάσιος ibid.
ἐπιβατήριος ibid.
Ερυθίβιος 413
θοράτης & θόρναξ 342
Ismenius 472
Ixius 278
Λαφραῖος 465
Leucata 449
Lycius 437
Marmorinus 427
Muscarius 252
ὀρχηστὴς saltator 259
Orus 260
Pagasæus 252
παριόπιων ibid.
Parrhasius ibid.
Pasparius ibid.
Pataræus ibid.
Patrous 277
Philesius 200
Polius 472
προόψιος 471
Ptous 472
Salutaris 59. & 333
Selinuntius 427
Smyntheus 422
Spondius 472
Telchinius 413
Temenites 386
Thurius 245. & 331
χρυσόπτερος 56
ὕλιος 350
Apollo vaticinium à Glauco didicit 58
inventor Lauri ibid.
Medicinæ Deus 59
Cyrenen & Daphnen amavit ibid.
Cum Delphusa collocutus est ibid.
Musas movet ibid.
Aræ insidet ibid. & 61
idem cum Plutone 506
idem cum Sole 70. seq.
Æsculapii parens ibid.

Apollo

Apollo Author Seleucidarum 165. 251
longa veste indutus 255
fistulâ canens 24
Pastor ibid.
baccato monili ornatus 27
Tæniâ comas redimitus 511
Mercurium cursu, Martem pugillatu vicit 56
Admeti Greges pavit ibid.
Laomedontis greges pavit 353
Pythona stravit 56
Alcathoum in exstruendis muris Megarensium juvit 489
Musarum præses & vates 57
Citharam sublimiter pulsat ibid.
cur Citharam gestet? ibid.
vaticiniis omnes gentes attraxit ibid. & 58.
Author coloniæ Rheginensis 339
Cumis cultus 342
bovis cranio insistens 353
boves ei à Mercurio surrepti ibid.
Megaris cultus 372
Chalcedone cultus 489
securim habet 423
Corinthi cultus 437
an Petasatus? 464. seq.
in Ægypto cultus 276
Custos Athenarum 277
Vulcani filius ibid.
Cervum manu præfert 326
Thuriorum Conditor 331
Apollini Gryphes sacri 478
Apollinis simulacra 56
insignia ibid.
Apollonia Corcyræorum colonia 462
ejus Nummi ibid. & seqq.
Apollonides Gemmarum cœlator 145
Ἀπολίλλεσθαι quid signicet? 55
ἄπτερος quid significet? 51. seq.
Apulejus oleâ insignitus 93
Apulia 320
Aqua, sub iis omnia augescere 123
Aquila exta rapiens imperii Omen Gallieno 220
Augusto mortis ostentum ibid.
Eidem dominationis augurium ibid.
Tiberio Rhodi conspecta, imperii omen 416
Pyrrhi 149. 220
Ptolemæum nutrivit ibid. & 233
Aræ insidens in Gemma 222
Aurea in Porta Templi Hierosolymitani ab Herode posita ibid.
Jovis & Neptuni victima ibid.
cum Dracone pugnans in Nummo Chalcidensium 428
prodigium Mario & Honorio ibid.
Sigillum Arii ibid.
Nili nomen 261
Aquila Locris victoriæ auspicium 336
cur in Nummis Ptolemæorum? 261
jovis ministra 233
jovi Victoriæ auspicium 81
in jovis tutela ibid.
jovis dicta ibid
fulmine non tangitur ibid.
avium fortissima & celerrima 148
symbolum consecrationis & potentiæ ibid.
Divina credita 149
Thebanis & Ægyptiis culta ibid.
in scuto Aristomenis 149
Regnorum auspicium quibus? ibid.
Aquilæ centum mactatæ 222
Alexandro M. regnorum & victoriarum auspices 24[illegible]
in Macedonia fuére 232
In aquilas qui se mutârint? 149
cum aquila collocutus Pythagoras 222
Aquilarum venationes 374
Ara coronata 61
sanctitatem notat 181
Musarum ibid.
Arabes cur lapidum acervos in prædiis congesserint? 92
Bacchum coluere 260
duos tantum Deos coluére ibid.
cur invaserit Alexander M.? ibid.
Arabum Luxuria ibid.
Geomantia 85
Aradi potentia navalis 406
celebritas 408
munitiones 406
Aradiorum Numisma 404
æræ 405
ædes πυλυόροφοι 406
Aradius Chanaanis filius 408
Aradus unde creverit? 466
regia dignitate floruit ibid.
quot eo Nomine Insulæ? 404
Aratrum agriculturæ indicium 250
Aratus Poëta 110
ejus Nummus 265
Aratus Sicyonius, Achæorum prætor, ejusque acta 265
Arbele oppidum Siculum 365
Arbores Pastorum amores audiunt & loquuntur 186. seq.
Arborum culturam invenit Eumolpus Atheniensis 471
Archelaus R. Maced. certamen jovi Olympico instituit 237
Macedoniam Equis, omnique apparatu pacis & belli adornavit 229. seq.
Ejus Numisma 228
Archelaus Rex Judæ, filius Herodis 228
Archelaus filius Agesilai ibid.
Archelai, Reges Cappadocum ibid.
Archias Syracusarum conditor 380

Archias divitias sanitati prætulit 333
ex Herculis posteris 380
Corinthius 381
Archidami Apophthegma de finibus Laconiæ 63
Arethusa fons, ubi? 385
in Numm. Syracos. 384
fons à Nymphis in Dianæ honorem excitatus 385
ab Alpheo amata ibid.
an cum Alpheo occultis meatibus respondeat? ibid.
fons Euboeæ 427
Argæus 515
Argentariorum Corporati 85
Argeus Rex Mac. 232
Argivi Æginam tenuére 280
Epidaurum occupavére 282
ex Epidauro in Æginam transmisére ibid.
Herculem, Neptunum & Apollinem coluére 437
Eorum Nummi ibid.
Argonautæ Apollini Ἐκβασίῳ sacrificârunt 277
in Dindymo fanum Matri Deorum sacrârunt 491
Argos de Homero certavit 419
hippium dictum, quòd Equis abundaret 319
Argyraspidæ ab Antigono Asiæ R. devicti 247
Ariadne Bacchi amasia 27
urna fictili sepulta 161
à Satyro detecta in Gemma 139
ejus historia ibid.
Aricia oppidum 65
Nemoralis d. 66
ejus situs ibid.
Aricinum nemus Dianæ ab Hippolyto sacrat. 66
Aries ovium Dux 388
à victoria sternitur in Numm. Syracusanorum, cur? 388
Solem & Lunam respicit in Nummis Antiochiæ, cur? 511
symbolum conservationis 60
Arietis caput Æsculapio sacrum, cur? 69
Arimazes 50
Arioaldes Longobard. R. 219
Aristæus 515
solstitiales ortus sideris invenit 521
ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ in num. Ephes. 504
Aristais in Nummo Coorum 417
Aristander vates Alexandri M. 240
Aristarcha 362
ΑΡΙΣΤΗΔΑΣ in num. Rhodiorum 412
Aristomenes Agathoclis imaginem in annulo gestavit 150
ab Aquila servatus 149
Ariston filius Audoleontis 286
alius Tarentinorum Dux 325
plures hoc numine ibid.
Arius Laced. R. aquilâ serpentem tenente signavit 428
Arma etiam in pace retinenda 133
Ἅρμα pro quadrigis 137
loco 235
Arnstadium Cimeliarchio Numismatum nobile 313
Aroë 284
Arpani eorum Nummi 318
ab Ætolis & Argivis oriundi ibid.
Arpos à Diomede conditum 318
Arselis Gygi copias adduxit 266
Artabazus Parthorum & Chorasmiorum Dux sub Xerxe 271
ΑΡΤΕΜΩΝ in Num. Rhodiorum 422
plures hoc nomine ibid.
Arveres Rheæ filius 82
Asinius Pollio primam Bibliothecam publicavit 76
Ascalon urbs Palæstinæ Phœnicum 176
Aspides Romæ venales 217
Aspidis morsu deficiens fœmina in Gemma 215
Aspidum Species 217
venenum unde emittant? ibid.
quali Cleopatra perierit? ibid.
Assyriorum Reges stolâ induti vestes 508 ibid.
Astarte, eadem cum Venere 176
ead. cum Dea Syria aut Rhea ibid.
Asterion fl. cur absque aquis? 199
Asterion Minois fil. 383
Astutia curas agitat 135
Astyris Bœotiæ urbs 280
Atabyris Rhodi mons 416
Atalanta 465
Atalanta oppidum 232
Ateula 313
Athalaricus R. Goth. 218
Athenæ à Cassandro obsessæ, à Demetrio Liberatæ 250
de Homero certârunt 419
ab Amphictyone Minervæ sacratæ 470
Athenæus Philosophus Seleuciensis 116
Athenis jovis olympici templum inchoavit Perseus 249
jovis olympici templum à Deucalione aut Pisistratis exstructum 471
Juppiter variis cognominibus cultus ibid.
Minervæ cultu & Noctuarum proventu celebres 470
Athenienses duas Gratias coluére 47
colonos Thurium deduxére 331
cicadas gestarunt 367
quà adulatione Antonium coluerint? 515
Neapolim migrarunt 351
eorum Nummi 470
eorum fictilia, Dii, inventa 471
Atlanticæ insulæ situs, Neptunusque Deus tutelaris 72
Atlantis filias à plagiariis vindicavit Hercules 32

Atridæ

Atridæ λαγοδαίτα 374
Attalus loca cis Taurum occupat 254
Attalus Rex, Pergami Minervæ ludicrum celebrat 492
Attæa urbs, an Laconiæ, an Phrygiæ? 441. Item Lacus ibid. ejus Nummus ibid.
Attea pagus in ora Troadis 441
Atys monile baccatum gestavit 27
Audoleon, ejus Nummus 286
Historia ibid.
Augustæ Dearum habitu effictæ 10
Augusti symbolum 79
imagine seqq. Impp. signarunt 150
Augustus Thurinus dictus 331
Apollinem æmulatus ibid.
Dentes Apri Calydonii ex Arcadia Romam transtulit 467
Nunciatâ clade Variana barbam submisit 221
Aulon agri Tarentini Mons, vitibus & lanis nobilis 324
falsò confunditur cum Caulone Locrensium ibid.
Aura, Nympha dormiens in Gemma 194
ejus fabula & venustas 195
alia, quam Cephalus invocavit ibid.
Aura, Phidolæ Equa in Nummo 287
Aurariorum Corporati 85
Aureliano serpens præsagium imperii fuit 164
Ausones Italiæ antiquissimi 354
Calen habitarunt ibid.
ab Ausone Ulyssis & Calypsûs filio appellati ibid.
Ausonia 354
Autariatæ 286
Authares Longob. R. 219
Authocus 515
Autoboreas 197
Autophradates 406
Auxo, una Gratiarum 47
Axia urbs Locrorum Ozolarum, ejus Nummus 467
Jovem Regem coluit ibid.
alia Italiæ 468
Axieros, sive Ceres, Cabirorum ex numero 483
Axiocersa, sive Proserpina, ex numero Cabirorum ibid.
Axiocersus, sive Pluto, unus Cabirorum ibid.
Axiothea Nicoclis ultimi uxor 279
Axur, cur palladem & gallum cum sole signârit? 357
Jovem Axurum coluit. ibid.
Volscorum urbs ibid.
ejus Munitiones ibid.
Axus, an urbs Cretæ? 467
Azora Civitas sophenes 278
Azorus, urbs Pelagoniæ 278

B.

B. quid in Nummis Philippi? pag. 138
Babylonii bellicosi in Gemma 213
sub piscibus siti 214
Baccha in Gemm. 26
pellem hinnuleam gestans ibid.
pellem pantheræ gestavit ibid.
Bacchiadæ 436
Bacchus Ammonis fil. cornu arietino insignis 424
Diadematis inventor 425. & 432
Numen Thracicum 425
Barbatus & imberbis in Nummis Naxiorum 432
Triumphum invenit ibid.
Emere & vendere instituit ibid.
sagittas & pallam gestavit 486
Thebas ex Lydia profectus 501
in Cista occultatus 502
Lemniscum gestavit Thyrso alligatum 14
cur nudus? 14. 15.
scyphum in pantheram effundens in Gemmis & Nummis 15
Parthica Tigride velatus 26
Risûs amator 29
Cupidini facem porrigens in Gemma cur? 188. seqq.
idem cum sole 189
facibus Gigantes debellavit 189
facem gestans ibid.
Luminis author 190
Certaminibus præfectus 192
Centaurorum biga vectus ibid.
in Syria cultus 255
Ariadnen rapuit 193
Auram vitiavit 194
in Ægina cultus 248
Epidauri cultus ibid.
apud Phæaces fuit 450
laureâ coronatus 330
in Nummo Catanensium 391
vitis inventor 397
in Creta ex jove & proserpina natus ibid.
cur cornutus? 14
Bacchus Αἰσυμνήτης in Gemma 190
Axites 443
Acrotophorus ibid.
Bassareus unde? 501
Bœotius 12
ejusdem ab Indico differentia ibid.
βοτρυφόρος 413
Βακχέως 13
Brisæus 433
Bacchæus 435
Βουγενής 244
choopota 433
Cressius 391

διχέρως

INDEX.

Bacchus δικέρως 13
Edonius 425
ἰατρὸς 486
λαμπτὴρ 189
Lenæus 433
Lysius 435
Mæonius 501
Maronæus 485
Mysta 443
Omadius 15. & 421
ὄρειος sive montanus 260
ὀρθὸς rectus 433
Φιλομειδὴς 29
Phosphorus 190
Polites 443
Rex 192
Sabazius 425
Soter 485
Ταυροπλόκαμος 425
Ταυροκέρως 13
Ταυρόμορφος 49
εὐωνίδας 413
Ὑγιάτης 486
Bacchi quot? eorumque Parentes 12
insignia corona hederacea Thyrsus & cornu poculum 13
barbati simulacrum 15
Cantharus 16
Cotyliscus 16
Palla 17
Dionysi facies ex vite, Milichii ex ficu 433
in Corcyra Templum 458
Baccho tunicam dedit Hercules Astrochiton 14
Priapi erecti 439
Baculus Magis usurpatus 60
Barba virilitatis signum 15
Barbæ radendæ mos sub Alexandro invaluit 212
Barbam in luctu submittendi mos 221
Catti non nisi hoste cæso exuérunt 307
Barsine, ex ea Alexander M. filium Herculem susceptit 240
Βασιλεὺς an semper Regem significet? 293
Basilicæ El. Brandenburg. magnificentia 226. seq.
Basilides Eques Rom. 157
Basilides magicis artibus operam dedit 87
ejus effigies 117
ejus Abraxas 85
Vespasiano coronam afferre visus 124
Bassara vestis longa 501
Battus Cyrenarum Rex, ejus Numisma 264
lingua Libyca Regem significat ibid.
plures hoc nomine ibid.
eorundem acta ibid.
Libya ei coronam imposuit 516
Coloniæ ductor Cyrenis anniversarium Taurorum victimis celebravit 521
juvenis ibid.
Secundus Zoan condidit 264. 519
Batti silphium, proverb. 520
Bel, Assyriis & Sol & Saturnus 213
Belgæ à Germanis orti 307. 310
Bellerophon an Corinthi regnum obtinuerit? 437
Bellona in Nummo Bruttiorum 340
Bellovacenses contra Cæsarem bellarunt 305
Belus Deus Babyloniorum 203
Idem cum Sole ibid.
sideralis scientiæ inventor ibid.
Berenice Titi Amasia 42
Berolinum, ejus & urbium annexarum elogium & fundatores 1. 2
Beruth Saturni Avia in Nummo 512
Berytus à Saturni avia dicta 512
Dioscuris & Piscatoribus sacra ibid.
ejus Nummus ibid.
Etymon ibid.
Bias Amithaonis filius 523
Bias amnis Messeniæ 522
Biatia urbs Hispaniæ ibid.
ejus Nummi & Etym. ibid.
Bigæ quando in Pythicis receptæ 234
Bisaltæ Macedoniæ figuram & partes signarunt 482
Bisons Taurorum species 145
Bithyni à Bithyno dicti 269
Gens Thracica 271
Bithynus Jovis filius 269
Bœa urbs Laconum 440
Bœenses Dianam Soteiram coluere 383
Bœotia tribus maribus alluitur 473
Bœotii Herculi μῆλα sacrificantes 90
Neptunum Cererem & Apollinem coluére 472. seq.
eorum Nummi ibid.
Bœotus Neptuni filius 473
Bœus Herculis filius 65
Bombylium, poculi genus apud Rhodios 414
Bomilcar ab Agathocle victus 297
Bonasus taurorum species 145
Boreæ filii pennati 54
filiæ Upis, Loxo, Hecaërge ibid.
Bornhemii amœnitas 315
Borysthenes Hadriani Equus 103
Bos fertilitatis symbolum in Gemma 144. seq.
differt à Tauro 145
Terræ symbolum 146
agriculturæ symbolum 153
Minervæ victima 332
Bostreni cur sagittarium signarunt? 214
Botieum urbs Phrygiæ 441
Boves Solis in Sicilia 370
à Carystiis & Eretriensibus dedicati 427
Apollini immolati 430
Larini & Cestrini 463. seq.
Boves fœminas Cyrenis ferire nefas, cur? 521
Bovis aula, locus in Eubœa 426
Brennus 94
Brettus Herculis fil. 342

Brettus urbs ibid.
Briareus arbiter inter Solem & Neptunum de Isthmo Corinthiaco contendentes 288
Britomartis Minoem fugiens in retia insiluit, indeque dictynna dicta est 397
Brundusium Cervi caput significat 347
Bruttii per Lucanos à Sabinis oriundi 340
Thurios superarunt 341
an à Bretto Herculis filio? 342
an à Bruttia muliere? ibid.
eorum Nummi 340
Ager vini, olei, & frugum ferax
situs Maritimus 343
Pix & sylva Pinea 344
Brutus apud Philippos interemtus 119
uxor ejus Porcia ibid.
Bubastus urbs Isidi ædificata 83
Bucephalus Alexandri M. Equus 238
Bulla an idem quod μήνισκος sive Lunula? 9
an fœminarum gestamen? ibid.
propria infantium ingenuorum ibid.
an cordiformis, an orbicularis? ibid.
à bulla aquæ dicta ibid.
opobalsamo referta 10
Bupalus Gratias fecit 47
Buprasus insula 413
Buquingamius Dux, Gemmarum possessor 9
Buraicus amnis 445
Burgundiones comas butyro & aceto figurar. 309
Buta Erycis Pater 371
Byzantium cultu Dianæ, Neptuni & Bacchi memoranda 487
ejus Numismata ibid.
à Byzante condita ibid.
Byzas Neptuni filius 487

C.

K. literæ insolita figura 332. seq. & 384
affinitas cum litera Ξ. 358
Cabarnis Parus dicta 435
Cabarnus Cereri raptum filiæ prodidit ibid.
Cabiria 483
Cabirus in Nummo Thessalonicensium ibid.
unde d. & quot fuerint? eorumque nomina ibid.
Plura de Cabiris ibid.
Cur malleum & Capricornum gestet? 484
Cadmæi scutati 474
Cadmus Minervam Lindiam donis ornavit 414
Caduceus Isidi datus cur? 82
in Isidis sacris prælatus 83
Pacis & religionis symbolum 134
Cæsar Maternum sidus in Nummis ostentat 118
Jovis Imperium affectavit ibid
Jovis habitu in Nummis ibid.
Venerem armatam in annulo gestavit 154
Imperium Maris sibi vindicavit 185
viso Pompeji Capite flevit 221
Cæsar Tropæum de Pharnace erexit 272
Cæsaris Apotheosis in Gemma 117
Laurea 118
macies ibid. & 151
anima in Cometam mutata 118
Cæsari vivo Jovis cognomen oblatum ibid.
Cæsarea, antea Jol dicta 304
Calais Boreæ filius alatus 54
an Calen exstruxerit 353
Calamus, de ejus usu φίλοις utilissima? 116
Calasiris vestis Ægyptiorum 221
Calathus Isidis & Serapidis gestamen 82. seq.
Serapidis cur diverlimode effictus? 153
Caleni Ausonum coloni 353
an urbs eorum à Calae filio Boreæ exstructa? ibid.
an Bellicosi? 354
eorum Nummi 353
Caligulæ sacrificium in Gemma Leonh. Agostini 224
Caliphenna sacerdos Cereris 347
Callibrotus 336
Callichelonum Nummi species 447
Callicrates 325
plures eo nomine ibid.
Callipolis eadem quæ Naxus 433
Syriæ 256
Calpurnii à Numa oriundi 79
Calynthus statuarius 323
Calypso cujus filia? 354
Camarina à Syracusanis condita & deleta 379
ejus Nummis 378
varia fortuna 379
Camicum urbs Sicaniæ 321
Campania fertilis 352
Campus Martius 359
Campus Piorum 391
Cancer ab Hercule interfectus 418
Cancri securigeri in Tenedo 422
Candaules Rex Lydorum 266
Candys vestis Regia Persarum & Lydorum 230
Canephoræ 393
Canes coronari soliti, ubi? 65
Templi custodes 360
ab arce Atheniensi rejecti ibid.
ab Asylis arcentur, cur? 367
Canis Marti sacer 329
quibus diis sacer? 360
è prora prosiliens in sigillo Galbæ 150
in Nummis Ægestanorum, cur? 367
Canopus Menelai gubernator aspide periit 217
Cantharus Bacchi 16
aureus Gemmatus FRIDERIC. WILH. Elect. Brandenb. 6
Caper ultimo Terebinthi ramo infestus à Caprario deprehenditur in Gemma 166
uvis infestus 167
arboribus exitialis ibid.
pro Deo cultus 177
cum eo Mulieres coiére ibid.
Capionis Turris 507

Capua

Capua Minotaurum signavit 356
poculum Nestoris possedit 352
Cappadocum Reges Archelai 228
Equi, eorumque descriptio ibid.
Capra Veneri πανδήμῳ sacrificata 178
cum sessore in nummo Himerensium 368
Cretensis in Nummo Elyriorum 403
arboribus infesta 404
Capræ an in Nummo Thessalonicensium? 484
-Carano duces ibid.
Caprarum ætas ex Cornibus 404
Caprarii apud Mendesios honoratissimi 156
Capricornus, sub eo artes ferrariæ 484
Caput bifrons duorum populorum in unam civitatem coalitorum insigne 339
inclinare, ebriorum & fanaticorum mos 29
pantheum in Gemma 83
genu imponere, tristitiæ signum 142
Caranus Aradiorum navale 206
Caranus Regnum Macedoniæ fundavit 283
Carbina in Japygibus à Tarentinis vastata 324
Carchesium, Bacchi poculum 17
Cares Galeis cristas addidére 414
Rhodum incoluére ibid.
Carina, an Carma? mons Cretæ 403. seq.
Carneades in Gemma 112
Chrysippi antagonista 111
ejus Pater & ætas 112
Elogium & vitia ibid. seq.
Carpus, nomen Horæ 47
Carthaginenses à Phœnicibus orti 94
à Gelone cæsi pacem obtinuere 290
à Gelone & Therone ad Himeram victi 375
an Lepori assimilati? ibid.
Carum fortitudo 267
Scutorum ansæ, insignia & cristæ, Carica dicta ibid.
Carystiæ columnæ 427
Carystii bovem dedicarunt 427
Carystus ejus situs ibid.
Cassandræ serpens præsagium vaticinii 165
Casmila & Camillus sive Mercurius, unus Cabirorum 483
Cassandria Posidippi patria 273
Cassia Syrorum 255
Cassiope oppidum in Corcyra 461
Cassis & Clypeus securitatis instrumenta 133
Macedoniæ symbolum 241
ex pellibus animalium ibid.
à Lacedæmoniis inventa 285
vide Galea
Cassivelaunus 305
Castalius Cretensis Coloniam Delphos deduxit 362
Catamundus 50. d. 361
Catanensium justitia & pietas in Nummis 390
Legislator Charondas ibid.
agrorum fertilitas 391
Catanensium fratrum pietas 390
Catoriges 310
Catti barbam non nisi hoste cæso exuerunt 307
Cattabus quid? 478
Caulonia an Cretensibus habitata? 335
aulonia dicta à Convallibus ibid.
ab Achæis condita ibid.
jovem Homorium coluere ibid.
Cauloniatæ ab Achæis oriundi 334
eorum Nummi ibid.
an dictamum signârint? 338
Causia, pileus Macedonicus 249
Cecrops cur bifrons? 422
Κεληΐζειν quid significet? 137
Celtæ comam nutriunt 308
Centauri Bacchi currum trahentes in Gemma 192
Dianæ alatæ currum trahunt ibid.
à Diana venationes didicere ibid.
insignes potatores ibid.
Lyra & tibiis canunt 192. seq.
eorum cum Lapithis pugna ibid. & 478
Centrones 310
Centuripinorum Numisma 392
jovem Ætnæum coluére ibid.
summi aratores ibid.
Cephalenia insula Maris Jonici 364
à Cephalo dicta 365
Equum signavit ibid.
Cephalœdis cultu Bacchi nobilis in Nummo 364
unde dicta? ibid.
Mercurium & Herculem & Jovem signavit 365
Cephalus auram invocavit 194
ex aurora Phaethontem genuit 210
Cephissus & Phoroneus arbiter inter Neptunum & Junonem 199
Ceres spicis & papaveribus coronata cur? 6. 7.
cur cum comâ religata? 7
papaver gustavit 8
cur infantes præferat? 7. & 8
eadem cum Terra 8
Proserpinæ & Pluti mater ibid.
Orthopolis & Triptolemi nutrix 9
facibus in Ætna accensis Proserpinam quæsivit 10. 337
in Sicilia culta 356
in Nummis Syracusanorum ibid.
ἀγλαόπαις 7
δᾳδοῦχος 10
Ennæa 392
ἐυςέφανος 6
ἔυτεκνος 7
ἠύκομος ibid.
Καλλιπλόκαμος ibid.
Κουροτρόφος in Gemma 6
Legifera 473
Mycalessia ibid.
παιδοφίλη 7
παναχαῖα 329

Ceres

Ceres πολύτεκνος 7
tædifera 11
Cereris ſacerdotes ibid.
Myſteria ibid.
Cereri Pylagoræ Taurus mactatus 319
Certamen gymnicum quinquennale Neapoli 351
Cervarum partum fulminis metu accelerari 335
Cervus in manu Apollinis 326
Equitis ibid.
à Leone proſtratus in num. Velienſium 345
Cervi an in Creta fuerint? 335
Achaini dicti, unde? ibid.
in Achaia ibid.
Ceſtus, corium bubulum 370
Cetus Rex 33
à Ceto Heſionem liberavit Hercules ibid.
Chalcaſpides in exercitu Antigoni Tutoris 247
Chalcedon Megarenſium colonia 489
an Calchedon? ibid. ſeq.
Chalcedonenſium Numiſma ibid.
Chalcidenſes bellicoſiſſimi 208
eorum Numiſma ibid.
Eubœæ, olim Abantes dicti 339
Rheginos condidere 338
Apollini conſecrati ibid.
colonias Neapolim duxére 350. ſeq.
Chalcis, metropolis Eubœæ 368
Chariſia, feſta Gratiis ſacra 47
Charitonis & Melanippi amor mutuus 36
Charmium Cleopatræ ancilla 215
Charmus Athenienſis amoris aram dedicavit 36
Charondas, Catanenſium Legislator 390
Chelonates Promontorium Peloponneſi 447
Chelone urbs ibid.
Chelonis, Nummi ſpecies ibid.
Chlamys Macedonum veſtis 249
Theſſalica 499
Chii ænigmaticâ ſcientiâ celebres 420
ad dextram magnis calicibus bibebant 421
vitem primi ſeverunt ibid.
eorum fictilia & vineæ 420
cur Labyrinthum expreſſerint? 402
Chimæra in Nummis Seriphiorum 436
Chius Homeri domicilio ſuperba 419
Choraſmii 271
Chryſaſpides Macedoniæ 247
Chryſippus in Gemma 110
proſopographia ejus ibid.
Κρύψιππος d. 111
vitia ejus & virtutes ibid.
genus mortis & ætas ibid.
Cicadæ Athenienſium geſtamen 367
apud Rheginos mutæ 376
Ciceronis elogium 112
effigies 115
ætas ibid.
Etymon à Cicere 116
Cidaris Pileus, non Diadema 230
Cidaris Diademate circumdari ſolita 231
Cimeliarchium Archipalatinum Electorali Brandenburgico acceſſit 1
Electoralis Brand. magnificentia & diſpoſitio 1
Cimon an Conon? à filia in Carcere lactatus 99
Cimon Theſei loculum reperit 92
Cimonis pietas in Patrem 99
Cingetorix 309
Circe an Auſonis mater? 385
Solis filia ibid.
Circus Apollinaris 359
Ciſſus in hederam mutatus 28
Ciſtæ uſus in Orgiis unde? 502
Cithara cur Apollini ſacra? 57
quot fides contineat? ibid.
Muſicæ urbicæ inſtrumentum 171
Hymenæo pulſatur ibid.
Citharus piſcis Apollini ſacer. 57
Citrus arbor in Mauritania tantæ magnitudinis, ut menſæ inde maximæ fierent 303
Civilis Batavorum Dux 307
Cius 270
Clanis amnis 353
Claræ Cerventæ pietas in maritum 99
Clarium Caſtellum 288
Clava Herculis & Theſei geſtamen 90
Clearchus Solenſis 117
Cleombrotus ab Epaminonda devictus 102
Cleomenes ejus bellum cum Antigono Tutore 247
Cleon Sicyonius, ſtatuarius 298
ΚΛΕΩΝ in num. Coorum 417
Cleopatra bullâ cordiformi ornata 9
aſpide periit 215
moriens Diadema geſtavit ibid.
brachio aſpidem admovit 216
an in Gemma? 215. 218
ejus Inauris Veneri in Pantheo appenſa 28
Cleopatra proboſcide Elephanti ornata 241
Cleopatra Regina Syriæ cum filio Antiocho Epiphane in Nummo 256
uxor Antiochi Evergetæ ibid.
Demetrii ibid.
Dea vocatur ibid.
Alexandrum devicit ibid.
Clita, una Gratiarum 47
Clymene, Phaethontis Mater 210
vapor aqueus ibid.
Clypeus non à Venere, ſed à Minerva inventus 123
Thebanorum 280
cur in Nummis? ibid. ſeq.
argolicus rotundus 281
quales qui expreſſerint? ibid.
Coccalus Siculorum Rex 377
Cœlatores, fabularum corticem ſequuntur 33
Cœpenicum, ejus amœnitas 315
Cœruleus color divinitati propior 44

Coi Æſculapium Dianam & Herculem coluére 417
ab Hercule oriundi 418
Archontes habuére 417
eorum Numiſmata ibid.
Coloniæ quomodo in Nummis adumbratæ? 145
aliæ militares, aliæ plebejæ ibid.
Colophon de Homero certavit 419
Columbæ Veneris currum trahunt 203
amori deditiſſimæ ibid.
Coma effuſa lugentium habitus 7. & 147
appoſititia Othonis 152
quomodo figurata? 309
Comarum nutritio terribilis 308
flagelli ibid.
Comas qui nutriverint? 93. ſeq.
cincinnis ornavére Mauri 302
in nodum collegére Suevi 308
nutrivére Germani ibid.
Commius Garmanus Atrebatum Rex, ejus Nummus 305
ejus Geſta ſub & contra Cæſarem ibid. ſeqq.
Antonio ſe ſubmiſit 306
acerrimus Libertatis Germanicæ defenſor ibid.
Commodus Imp. puellas rapuit 33
Herculis habitu ſtatuas recepit 34
Leonem occidit 103
jaculator in Gemma 125
ex equo Pantheram conficit ibid.
Gladiatoris filius ibid.
ejus vitia 34
Compedes unde dicantur? 161
Concordia Veneris comes 173
Congiorum feriæ apud Athenienſes 433
Conſtans cum Æthiope in Gemma Palatina 126
à Magnentio occiſus 132
Conſtantinus M. Leonem occidit 104
cur globo haſtam imponat 133
Conſtantius à Magnentio victus 132
Magnentium ad Murſiam vicit ibid.
Convivia aulæ Brandenburgicæ qualia? 89
Coos inſula, Deorum patria 418
Venationibus celebris ibid. ſeq.
Colonia Rhodiorum 465
Cophan Alexandri M. Legatus 50
Corcyra pinguis 457
armentis nobilitata ibid.
Corcyræi è Sicilia oriundi 449
Bacchum & Herculem coluére ibid.
navali peritiâ celebres ibid.
Taurum Apollini dedicârunt 458
Voluptatibus dediti 450
eorum Nummi 449. ſeq.
Corianeum, annuli ſpecies 158
Cornelius Lentulus in Marmore 116
Coroebus Athenienſis figlinas invenit 471
Corinthiorum præcipuum Numen Neptunus 276
Corinthiorum Numiſma Pullus dictum 333
Regio pars Argiæ 437
Corinthus Neptuno ſacra 72
Argivis paruit 437
Cornu, Bacchi poculum 13. ſeq.
Bacchi geſtamen cur? 14
Danicum & Electorale Brandenburgicum ibid.
arietinum Jovis Ammonis 83
Cornua Regum geſtamina 521
an Criſtæ an Cincinni? 245
Panos quid ſignificent? 156
Cornubus veteres bibiſſe 14
Cornucopiæ Herculi originem debet 303. & 469.
Tridenti junctum quid ſignificet? ib.
Corona è Palmis Lacedæmoniorum 254
Thyreatica dicta ibid.
Olympica Athenis allata 444
Convivis apud Syros data 508
Coronis Æſculapii mater 71
Corporati Aurariorum & Argentariorum 85
Corragus à Dioxippo victus 105
Correus Bellovacus 305
Corycus Sphæriſticæ ſpecies 140
Coſſura ſterilis 300
Etymon & ambitus 301
Cothon poculum Laconicum μόνωτον 285
Cottii Terra ubi fuerit? 310. ſeq.
Cotyliſcus Baccho ſacer 16
Crateræ baſis donum Halyattis 253
Craterus 249
Crates Philoſophus 285
Cratis fluvius 331
Creta ſub Centauro ſita 214
an Cervos aluerit? 335
Serpentibus caruit 400
Noctuis caruit ibid.
eam Hercules purgavit 401
vini ferax 396
Cretenſes raptum Europæ ſignârunt cur? 195
ſagittiferi unde? 214
Lyra in præliis uſi 265
in Sicaniam tranſmiſére 320
Neptuno Taurum immolant 398
Jovem Arbium, Alyſium & Aſium coluére 400
amantium apud eos mos 399
Venationes eorum & jaculandi peritia ibid.
ſacra amori ante prælium fecére 38
Crimiſus fluvius ſub canis figura Ægeſtæ matrem compreſſit 367
Criſpina in Gemma annulari 161
Bruttia dicta 162
adulterii pœnas luit ibid.
ejus pater ibid.
Criton 391
Crommyon 92
Cronius, Gemmarum cœlator 145
Croton ſocius Herculis, Crotonis Conditor 332

Croton ab Hercule per imprudentiam cæſus ibid.
Croton urbs, ejus Nummi 332
ſanitate clarior quàm fertilitate 333
à quo condita ibid.
Crotoniatæ Apollinem coluere cur? 333
Dianâ iratâ peſte vexati ibid.
Crudelitas pietatis Zelo excuſata 129
Crumena Mercurio propria 225
Cublai Tartarorum Imp. 374
Cumæ arx Chalcidica dictæ 350. ſeq.
Cumani Apollinem & Dianam coluére 351
eorum fictilia 352
Cupido Herculem ſubigens in Gemma 34
Bacchum & Neptunum percuſſit 35. 185
Deos omnes domuit ibid.
Jovem flagellavit ibid.
à Venere tela accepit 42
telis contra Matrem utitur 42. ſeq.
Diademate uſus 80
an ἄπτερος? 174. ſeq.
Currum Veneris agitat 170. 175
Alæ ejus, Victoriæ datæ 175
Hirco inſidens Veneris popularis auriga 176
Veneri blanditur 180
Muſarum, in Gemma ibid.
Lyram tenens 181
Cornu inflans 179
fiſtula ludens 180
an Muſis imperet? 181
Ludi ei apud Theſpienſes celebrati ib.
Cupido cum fulmine & Leonis pelle in Gemma 183
Leonibus familiaris 184
Tunica ejus aut velum 186
Cupidines nuces pineas colligentes in Gemma quid ſignificent? 186. ſeq.
Cybele Cyzici culta 491
in Lydia culta 502
Berecynthia dicta, unde? ibid.
Cyclopes nullis navibus utebantur 451
Hyperiæ inſulas infeſtârunt ibid.
ferrariam invenére 471
Cydippa Terilli filia, Anaxilai uxor 375
Cydon Apollinis & Acacallidis filia 396
Cydonia ejus Nummus 396
à Cydone dicta ibid.
Urbs magna ibid.
Dictynnam coluit 397
Cygnus proles Stheneleja 210
in Cygnum avem mutatus ibid. ſeq.
in piſcina Agrigentinorum 376
in Nummo Camarinæorum 378
Circa lacus vivit 379
in Africo mari conſpectus ibid.
Apollini ſacer ibid.
Cylicranes populi 478
unde dicti? ibid.
Cyprii, eorum Nummus 408
Cyprii, eorum Procos Eprius Marcellus 408
an Eprio ſtatuam poſuerint? ibid.
Cyrenaicæ Mulieres Iſidi dies feſtas agitabant 521
Cyrene Nympha Apollini amata 59
ejus effigies in Num. 264
ab Apolline rapta ibid. & 515
de ea, plura ibid. & ſeq.
Cyrene urbs, ejus Nummi 515
unde dicta? 516
quomodo hodie vocata? ibid.
potentia ejus & decus ibid.
Laſerpiciferæ 519
à Batto condita 264
Cyrenæi Equeſtri peritiâ clari 518
Ludis Equeſtribus victores ibid.
eorum Reges ſacerdotes Solis ibid.
Cyrenæi Regi Sylphium offerentes an in Nummo, an in annulo? 520
Cyrnus eadem quæ Corſica 243
Cyrrhus fluvius Aſſyriæ 516
Cyrus à Tomyride occiſus 212
Cyrus Regi Armeno infeſtus 374. ſeq.
Cytherii cultum Veneris à Phœnicibus accepere 176
Cyzicenus ſtater 490
Cyzicus urbs, ejus Nummus ibid.
Proſerpinæ in dotem data ibid.
à Lucullo liberata ibid.
ſitus ejus & Potentia 491
Montes ejus ibid.
Cyzici vaſa aurea poſuit Perſeus 249

D.

Daciæ cur infantes aſſideant? 8
Dædalus Minoëm fugiens Cumas appulit 350
Cumis templum ſtruxit & Minotauri in eo fabulam expreſſit ibid. ſeq.
ad Coccalum confugit 377
Labyrinthum exſtruxit 401
Damagetus Rex Ialyſi 413
Damareta Gelonis uxor 290
centum talentis à Carthaginenſibus donata? ibid.
Damas in Nummo Rhodiorum 412
quis fuerit? 413
Damaſias in Nummo Eretrienſium 430. ſeq.
plures hoc nomine 431
Damon Athenienſis coloniæ in Aſiam ductor 346
Danaus Minervæ templum Rhodi poſuit 414
Apollinem Lycium Argis dedicavit 438
Danckelmann (Eberhardus à) ejus dignitas & elogium in Præfat.
Cimeliarchium Electorale etiam de ſuo adauget ibid.
Gemmam elegantiſſimam Electori offert 170
ejus modeſtia 454

Dan-

Danckelman Primus Academiæ Hallensis fundationem suadet & juvat 454
ejus masculus animus & fervor pro gloria Electorali ibid.
Danckelmann (Daniel Ludolf à) ejus dignitas & Elogium 454
Curator Academiæ Hallensis ibid.
Danubius 75
Daphnophorica 58
Daphnes metamorphosis 58. seq.
Darius ab Alex. M. solio dejectus 243
David Rex 100
Dea Syria eadem cum Venere & Rhea 175. seq.
Astarte dicta 176
Cestum Veneris præfert ibid.
Decentius cum Magnentio & Desiderio in Gemma 132
Cæsar creatus à Magnentio ibid.
laqueo vitam finivit ibid.
Decentiani milites ibid.
Decii sese pro patria devoverunt 94. 129.
Decius Imp. in Gemma 128
quomodo ad Imperium pervenerit? 129
ætas & prosopographia ejus ibid.
an fortis & bonus? ibid.
Christianos persecutus ibid.
Dejanira Herculis uxor formosa 30
ab Euryto Centauro vindicata 33
Deinocrates Messeniorum Dux 298
Tarentinorum Dux 325
Exulum sub Agathocle Dux, ejus Nummus 297
Galeriam occupavit 298
Agathoclem pressit ibid.
Agathoclem Tyrannidi valedicturum prohibuit 299
Monarchiæ inhiavit ibid.
Deinolochus 198
puer cursu vicit ibid.
Deinomenes Hieronis I. pater & filius 298
Deinosthenes in Olympicis victor ibid.
Delon aris & statuis exornavit Perseus 249
Insula Dianæ sacra 360
Deiphon 282
Delphines maris principes 178
Veneri sacri cur? ibid.
Delphinus in scuto Ulyssis 323
Phalanthum naufragio extulit ibid.
Delphis dedicatus ibid.
Telemachum ex mari extulit ibid.
ei insidens Cupido 185
quid in Nummis Lucretiorum? ibid.
Neptuni 71
Imperium Maris significat 40
Delphusa cum Apolline collocuta 59
Demades Philippum reprehendit 234
Demetrius Polyorcetes ejus Nummus 250
Victoria contra Ptolemæum & Navium vastitas ibid.
Regis titulum ab Athenienf. nact. ibid.
Demetrius Cassandrum fugavit ibid.
risit, si quis alium, præter se & Patrem, Regem vocaret ibid.
Jovem & Victoriam prælii tesseram daturum, Alexandro per somnum respondet ibid.
ubi naves ædificaverit? 251
Σωτῆρος cognomen habuit 254. seq.
Demetrius Soter R. Syriæ, ejus Num. 254
Soteris nomen à Babyloniis accepit ibid.
Roma profugus ibid.
quando Tripolim venerit? 405. seq.
Demetrius Phalereus aspide periit 217
Crati Phil. Lagenam & panem misit 285
Demetrius Pharius 288
Democrates Tarentinorum Dux 327
Demonacis Mantinæâ Cyrenas evocatus 264
Deodatus de Guzon Draconem in Rhodo interfecit 415
Deritus 283
Desiderius cum Magnentio & Decentio in Gemma 132
Constantio se dedidit ibid.
an Cæsar? ibid.
an barbatus? ibid. seq.
Desultor palmam lemniscatam ostendens 136
pileatus ibid.
descriptio ejus ibid. seq.
antiquitas 137
quot equis usi? ibid.
in bello 178
Deultani Gratias signârunt 46
Devovendi ritus 94
Dexamenus Oleni R. 446
Dexicrates in Nummo Rhodiorum 412
Dia insula, eadem quæ Naxus 433
Diadema quando in Macedonia invaluerit? 228
230
differt Persicum à communi 230
Macedonicum & Pellæum ibid.
Alatum Prusiæ 269
an indubiè Regem demonstret? 288
an Exercituum Duces eo usi fuerint? ib.
Baccho originem debet 425
Diana æthiopia apud Philadelphenses culta 503
ἀγροτέρα 487
Amarinthia 429
Amarysia 430
ἀφαῖα 398
Aricina 64
Boarmia 341
Caloëne 503
Cedreatis 65
χελίτις 341
Daphnæa 507
Delia 321
ἐλαφοβόλος 64. & 503
ἐλούσια 504
Diana

Diana Ephesia 503
Ευοδία 341
Gazoria 482
καρυάτις 341
κυνηγέτις 64
Lampadifera 487
Laphria 466
Latonia 64
Laurigera 507
λιμενῆτις 341
Lucifera 487
Lye 297
Nemoralis & Nemorum cultrix 64
ὀρεῖτις 153
Orthosia 487
οὖπις 341
οὐλίη 350
Pergæa & Pergasia 50
πόδαγρα 341
πολύμαστος & polymammia 504
Portuum inspectrix 341. 448
Sarpedonia 508
Selasia 341
σώτειρα 383
Tauropolos 430
θηρήτειρα 64
Venatrix 503
Diana semper vagatur 64
vestis ejus gemino cinctu crispata ibid.
Myrto culta 65
Idibus Augusti venatu abstinet ibid.
Montana, in amethisto apud Sponium 153
in Epiro culta 246
ubi culta? ibid.
Syracusis culta 289
Lye in Sicilia culta, cur? 297
cur in Nummo Agathoclis? ibid.
ferarum partibus medetur 337
Ephesi colitur ibid. & 362
Templum ejus haud procul à Rhegio 339
Paguro ornata in Num. Bruttiorum 340
ejus Delubrum in Bruttiis ibid.
ejus dona pisces 341
Pagurus ei sacer, cur? ibid.
Boves aratro junxit ibid.
Cumis culta 350
Poculum Nestoris ei dicatum 352
fanum ejus Massiliæ 362
à Massiliensibus desumta & Romæ dedicata ibid.
ejus Templum Dyrrachii 460
an interfuerit venationi apri Calydonii 466
Byzantii culta 487
ejus symbola, Palma & Cervus 503
in Leucadiorum Num. 448
Dicon Callibroti f. quoties victor curriculo 336
Dicon Cauloniates pretio obtinuit, ut Syracusanus pronunciaretur ibid. & 385
Dictamus herba 335
an in Nummis Cretensium? 404
Dictynna eadem cum Britomarti 397
eadem cum Luna 398
fanum apud Polyrhenios 399
Dido an in Gemma? 218
Dies Epagomenæ unde? 82
Dii Genitales 162
utriusque naturæ 27
Salutigeri 68
sacrificiorum odoribus delectantur 69
cur Gemmis incisi & Numismatibus expressi 73
Terminales 78
plures unum Numen 83
eorum imagines in annulis an gestare prohibitum? 152
eorum imagines qua mente fuerint gestatæ? 154
Dindymene sive Cybele 491
Dindymus Cyzici Mons ibid.
Diomedes Palladium ex Ilio auferens in Gemma 94
an Palladium solus abstulerit? 95
Tydides dictus ibid.
Arpos condidit 318
Argis natus, ab Ætolis oriundus 318
ejus donaria Luceriæ 317
ejus Genus 318
Heros Ætolicus & Calydonius dictus ibid.
Beneventum condidit, ibique apri Calydonii dentes collocavit ibid.
Divinis honoribus cultus 319
ei Equus à Venetis mactatus ibid.
Equos Rhesi cepit ibid.
Dionysias Insula, quæ aliter Naxus 433
Dionysiades Insulæ 367
Dioscorides Gemmarum cœlator 145
Dioscuri in Gemma 63
in Nummis frequentes ibid.
unde stellati? 138
salvatores & opiferi 254
in Nummis Syracusanorum 389
Agrigenti & Lacedæmone culti ibid.
iidem cum Cabiris 512
primi navigationem invenere 513
eorum Parentes 138
eorum habitus 63
eorum habitu Seleucus Ceraunus & Antiochus Magnus in Num. 253
Dioxippus & Corragus in Gemma 105
Δισκοβόλος 139
Discordia malum nuptiis Pelei immisit 44
Discus, ejus figura 139
Doberus urbs 232
Dolus bonus in jure 135
in bello ibid.
Donnus

Donnus Alpium Regulus, ejus Numiſma 310
ejus Terra ubi? 311
Dorienſes tres Peloponneſi partes coluére 447
Dorimachus Ætolorum Dux 283
Draco Lanuvinus à virgine cibatus 68
Criſtallinus inter pretioſa Elect. Brand. 227
Dracones reptilium principes 178
maximi in Rhodo, à quibus interfecti? 415
Dyrrachium Corcyræorum colonia 455
Nummi ejus ibid. ſeqq.
fertilitas 458
Dyrrachus Neptuni filius 459

E.

Edonus Mygdonis frater 425
Ἐλαφοβολια Dianæ feſtum apud Athenienſes 504
Electoris Brunſuicenſes adventus 164. ſeq.
Electorum Brandenburgicorum ſtatuæ marmoreæ 227
Electrum non in Eridano, ſed in litoribus Oceani colligitur 211
ejus ingens proventus in Pruſſia ibid.
Elei Gratias coluére 46
Elephanti quando in Europam devenerint? 241
Pietatis in Deum ſymbolum, non in Parentes ibid.
proboſcide qui loco Galeæ fuerint uſi? 241
Baccho dicati 260
λυχνοφόροι 259
quot aluerit Seleucus? 260
Elephantum, poculi genus ibid.
Eleutherus fluvius 407
Ἠλέκτωρ de Sole 211
Elorus Siciliæ fl. aliis Olorus 379
Elyros urbs Cretæ 403
an in Carina monte ſita? ibid.
Elyrii Capellam æneam Apollini miſére ibid.
eorum Nummus ibid.
Emathias 391
Emeſa Syriæ 128
Empedocles 372
ejus meritum in Selinontios ibid.
in Olympicis Victor 373
ejus filius lucta aut curſu vicit ibid.
Entella à quo condita? 371
Entimus 377
Eous Equus Solis 210
Epaminondas ex acie Mantinæa reductus, in Gemma 101
merita ejus in Patriam ibid.
an barbatus? ibid.
ætas ibid.
de Clypeo ſollicitus 103
Epaphus jovis fil. 210
Epeus Equi Trojani fabricator 328
Epheſii Athenienſium coloni 504
Apollinis & Dianæ Nativitatem ſibi vindicarunt ibid.
Epheſium fanum Dianæ apud Maſſilienſes 362
Epheſus unde dicta? 503
elogium ibid.
Epheſus Cayſtri filius ibid.
Ephyre Oceani filia 436
Epicuri imago in annulis & poculis 166
Epidamnus 459
Epidaurus vitifera 282
Epipole, pars Syracuſarum 380
Epirotarum Reges jovi Martio in Paſſarone jurarunt 464
Epirus jovis cultu & magnitudine boum memoranda 463
Epiteles in num. Eretrienſium 430. ſeq.
Eporedici boni Equites 311
Eporedorix Æduus 305
Eprius Marcellus Cypri procos 408
an ei ſtatua poſita? ibid.
ejus Eloquentia 409
Equi Neptuni 72
ad venationem leoninam adſuefacti ubi? 103
Cappadociæ laudatiſſimi 228
pacis bellique ſymbolum 229. ſeq.
cur Neptuno ſacri? 274
Libertatis ſymbolum 369. & 382
Rheſi 319
Syracuſis optimi ibid.
Phryges & Cappadocum 492
Solis, eorumque nomina 210
Cappadocum deficientes, ut ſobole Agrigentina reficerentur Oraculo juſſi 376
notâ, ſervi notati 388
Equis paribus Romani in bello uſi 137
Equorum nomina in Nummis 287
Equus Diomedi mactatus 319
Hadriani Boryſthenes 103
Theſſalicus 479
Pellæus 485
Solis Victima 478
Equi Caput an Romæ inventum? 359
Equitandi mos ſine ſtapedibus 126
Equitatus Hiſpanicus 523
Equites qui ἅμιπποι, ἄμφιπποι & ἄνιπποι 138
annulo ferreo uſi 165
Perſarum Hippocentauri dicti 215
Eretria, Melaneis & Arotria dicta 430
Colonia Athenienſium 368
Eretrienſium coloni Mendæi 373
Numiſmata 429
Diana Amarinthia, Vinum & boves ibid.
Eridanus Solis filius 209
Italiæ fluvius ibid. & ſeq.
Atticæ fluvius 421
Ἠρίδανος in num. Chiorum 420. ſeq.
Nomen Græcum ibid.
Erichthonius Athenienſibus & Lyciis primum Numiſma ſignavit 282. & 472
Eryx, ejus cum Hercule pugna 366

Eryx ubi? 371. in num. Segeſtanorum 370
ejus Palæſtra ibid.
Ἔρως, Ἵμερως καὶ Πόθος in Gemma 182
quid ſignificet? ibid.
Deos armis ſpoliavit 183
Chlamyde indutus 185
& Anteros 37. ſeq. & 195
Etias urbs 65
Eva, prima mortalium Mater in Orgiis invoc. 443
Eva, urbs Minervæ devota ibid.
ejus Nummus ibid.
ſitus ibid.
Evantes Dux coloniæ Locrorum 336
Eubœa Argivorum Regiuncula 283
Eubœa à bove dicta 426
Nummi ejus ibid.
Abantes dicti ibid.
Eubœa Heroina ibid.
Eubœenſium fortitudo 429
Eumolpus Athenienſis culturas arborum invenit 471
Eunomie, Gratiarum mater 46
Euphrates Babyl. fluvius, an in Gemma? 213
ſub Piſcibus ſitus 214
Euphroſyne, una Gratiarum 47
Euporia Macedonica urbs 275
Europæ raptus in Gemma 195
in Nummis Gortyniων 400
ad Lethæum amnem evecta ibid.
Eurotas fl. Laconiæ 442
Eurypilus Dexameni filius 446
Patrenſibus inter Antiquitates patrias ibid.
ei arca ab Hercule tradita ibid.
Eurypilus Evæmonis fil. 190
Eurypili boves 146
Euryſtheus Argivorum Rex 438
ei Hercules certamina peregit ibid.
Eurytus Centaurus 33
Exenetus ſtadii Victor, ejus Triumphus 376

F.

Fabius Maximus Herculem Tarento Romam tranſtulit 323
ejus prudens cunctatio? 79
Fabulæ Gentilium ut interpretandæ? 211
Faces in Myſteriis Cereris, Panathenæis, Vulcanalibus & Prometheis 11
Cereris geſtamen, ſacerdotumque ejus ib.
ſpicatas ad ſacrum Dianæ ferendi mos 65. ſq
Veneris geſtamen 124. ſeq.
in Nuptiis præferri ſolitæ ibid.
qui prætulerint? 173
Hymenæi geſtamen 171
apud Dyrrachinos ancillæ præferebant 460
tradendi ritus 11
facibus ad Amaſias itum 124
facem Cupidini in Gemma porrigit Bacchus, cur? 173
Fauni cum infante, aut hinnulo ſaltant in Gemm. 18
perſonam & Thyrſum tenent ibid.
Comati ibid.
cur manum fronti obtendant? 29
an cornuti, & capripedes? ibid.
Theatris inducti? ibid.
cur pedum geſtent? 21
cur cum hinnulis ſaltent? ibid.
ſylvis præpoſiti ibid.
cur Perſonam & Thyrſum teneant 22
in conſortio Bacchi ibid.
Faunus Panos fiſtula delectatus 23
Faunus & Fauna 25
Fauſtina jun. Veneris habitu in Gemma 124
Fictilia Cumanorum 352
Chiorum 420
Chia ab Jone viritim donata 471
Attica ibid.
Figlinas quis invenerit? ibid.
Figura una quando plurium index? 33
Fiſtula quinque, al. ſeptem compacta cicutis 24
Pani, Apollini, paſtoribus uſurpata ibid.
cur ſeptem calamorum 156
Panos 170
Muſicæ ruſticæ inſtrumentum 172
Baccho ſacra 191
Flamen Pomonalis 67
Dialis ſacra abque uxore peragere non potuit 144
Flaminibus divortium non conceſſum 101
Flammeum nuptiarum inſigne ibid.
capere jubetur Hymenæus 171
quid ſit? 219
Flavia Maxima Fauſta cur infantes præferat? 8
Flavus color bellum minatur 308
Flora an in nummis Maſſilienſium? 361
Flores Eloquentiæ ſymbolum 40
Terræ ſymbolum ibid.
Follis Sphæriſticæ ſpecies 140
Fons in Naxo, ex quo vinum fluit 433
in Teno, cujus aqua vino non permiſcetur 432
Foſſa Friderico-Wilhelmina 395. ſeq.
ejus deſcriptio ibid.
Fridericoburgum M. munimentum Africæ à Frid. Wilhelm. El. Br exſtructum 395
Fridericus I. El. Br. ejus ſtatua 227
Electorales honores & ditiones meruit ibid.
Fridericus II. El. Br. ejus magnanimitas ibid.
Fridericus III. El. Br. ejus merita in Præf. & p. 134
Regiæ ſuæ urbem quintam addidit 1.
Berolinum munitionibus firmavit 2.
Palatium Electorale novis acceſſionibus ornavit 5.
qualis in conviviis? 89
Pontem Berolini exſtruxit magnificentiſſimum 168

Fridericus III. in ordinem aurei Periſcelidis cooptatus 227
Cœpenici Palatium exſtruxit 315
Claſſes Brandenb. in Americ. emiſit 395
Academiam Hallenſem fundavit & inauguravit 452. ſeq.
Cimeliarchium & Bibliothecam auxit in Dedicat.
ejus ſtatua Equeſtris 169
ejus ſtatua inter El. Br. 228
Elogia 134. 228
Fridericus Wilhelmus M. El. Br. Cimeliarchii Br. primus Author 1.
urbes duas ſuæ Regiæ addidit ibid.
Famæ tubam implevit 228
Bornhemium & Potſtam. exſtruxit 315
Claſſes in Guineam emiſit 395
Magnum Fridericoburgum in Guinea exſtruxit ibid.
Suevum & Viadrum foſsâ conjunxit 395
Fridericus Wilhelmus Magni nepos, Electoratûs Br. Hæres 395
Frontale 220
Fuchs (Paulus de) ejus dignitas & elogium 453
Fulmen Termino alligatum 79
cornuicopiæ alligatum ibid.
Jovis geſtamen 80
in nummis Epirotarum 246
in num. Agathoclis 297
providentiæ & potentiæ Regiæ ſymbolum ibid.

G.

Galathea ſpreto Polyphemo Acin amavit 25
Equo marino inſidens 198
Galbæ caput in Annulo 150
ſigillum, canis è prora navis proſiliens ib.
Proſopographia 151
Galea Bœotica 102
pro Minerva poſita 414
ei Criſtas addidere Cares ibid.
vide Caſſis.
Galenus Pergamo oriundus 493
Galeotes filius Apollinis 373
Hyblæis cultus ibid.
in Selinontiorum Num. ibid.
Galetis verbum ad Ptolemæum 254
Galli calcis lixivio capillos lavârunt 309
Gallus Spiritûs Sancti Symb. 86
Solaris poteſtatis Symb. 87
currum trahit aurigante vulpecula in Gemm. 135
vigilantiæ & induſtriæ ſymb. ibid.
Mercurio, Marti, & Minervæ ſacer 136. 353
in Clypeo Idomenei 354
in num. Calenorum 353
Soli ſacer 355
pro vinearum incolumitate immolatus ib.
Marſaliæ præſtantiſſimi 372
Gamori Patritii Syracuſ. 388
Gargarus mons 320
Garman in num. quid ſignificet? 306
Gaſimela 240
Gela fl. 377
Gela urbs Cretenſium Colonia ibid.
ejus Nummi ibid.
Etymon ibid. ſeq.
Gelanor Stheneli filius 438
Gelo Syracuſ. R. ejus Num. 289
Cereri templum exſtruxit ibid.
Apollini ob victorias dona miſit ibid.
Lupum imperii auſpicium habuit 290
Carthaginenſib. victis pacem dedit ibid.
Victoriis inclytus ſe Syracuſanis ſubmiſit ib.
ſub aquila leporem venante adumbrat. 275
ejus robur & Clementia 289
Galeatus in Numm. 388
Victor de ſervis ibid.
Gelo Ætnæ & Himari filius 378
Gemmæ alias antiquitates ſuperant 6
earum diviſio ibid.
oculari judicio diſcernendæ 121
etiam modernis ſua dignitas 168
Genius Salutis alatus 55
Geomantiæ Arabicæ ſpecimen 85
ratio 87
Georgius Wilhelmus El. Br. ejus elogium 228
Germani unde dicti? 307
comam nutrivêre 308
ſagum geſtarunt ibid.
Germanorum oppidum, poſtea Sti Goaris dictum 306
Geroſtratus Aradiorum Rex 406
Γερουσία apud Lacones 442
Gigantes à Baccho debellati 189
Gladius Laconicus 63
Glaucus Chius primus artem ferruminandi invenit 253
Globus Orbis ſymbolum 53
inconſtantiæ ſymb. ibid.
terreſtris cum temone in Num. 117
cœleſtis cum temone in Gemma ibid.
temoni ſubjacens inſigne Fortunæ ibid.
Gnoſidicus 417
Gnoſſus urbs, ejus Nummus 401
Gnoſticorum characteres 115. 117
Gordianus III. Imp. Leonem occidit 103
cur globo haſtam imponat 133
Gordio aranti aquila regnum portendit 149
Gortyne urbs Cretæ 400
ejus nummus ibid.
Europæ raptum ſignavit ibid.
Minervam ſignavit 321
Græcia ſtudiorum mater 454
ejus elogium ibid.
Gratiæ, eorum parentes 46
nudæ & veſtitæ ubi & cur? 46. & 47
cur una averſa duæ directæ 47
an ubique tres? ibid.
in manu Apollinis Delii ibid.
cur ἀειθαλέεις & εὐθαλεῖς d.? ibid.
καλλιπλόκαμοι, καλλιπάρηοι & τέζυγοι ib.

 Gratiæ

Gratiæ Veneris Miniſtræ 173
ſine Gratiis nihil amabile 47
Gratiis ſacrificavit in Paro Minos 435
Gryhium oppidum 493
Gryphus in Num. Panormi & Lilybæi 369
Apollini ſacer ibid. & 498
apud Arimaſpas vivit ibid.
Nemeſi cum rota tribuitur ibid.
Gyges Lydorum Rex 266

H.

Hadrianus Leonem occidit 103
portæ Hieroſolymitanæ ſuem impoſuit 147
Haliæetus, aquilarum genus 489
Hallæ Br. Academia fundata 452. ſeq.
urbis amœnitas 454
Halyattus Lyd. R. ejus donum baſis crateræ ferrea 253
Hannibali Tarentum proditum 326
Ἅρμα pro bigis 294
in Olymp. & Pythicis pro quadrigis ibid.
Harma locus ubi Philippus occubuit 235
Harmonia quæ cognomina Veneri impoſuerit? 177
Harpa avis 363
Minervæ ſacra ibid.
Harpalus 283
Harpaſtus Sphæriſticæ ſpecies 140
Harpocrates Romanis in annulis geſtatus 153
Haſta pro Deo culta 80
cur ſimulacris Deorum addatur? ibid.
Hebe Herculis uxor 30
Hebon Deus Neapolitanorum 352
Hecaerge Boreæ filia 54
Hecatodorus Statuarius 248
Hecatomnus R. Cariæ ejus Num. 266
in bello contra Evagoram Navarchus 267
Hectoris urna aurea 141
Hedera Baccho ſacra 13
cur? 28
Hegemone nomen Gratiæ 47
Hegeſilochus Prytanis 413
Helena ῥαμνῆσις dicta 62
Adraſtea ibid.
quo annulo uſa? 149
Heleno vaticinii præſagium Serpens 165
Heliades 211
Helice urbs Achæorum 445
Hellopidæ dictum 232
Heliopolis 471
Helvetii equites 311
Heraclea, quot urbes eo nomine? 242
Demetrio ſe tradidit 250
ad Latmum Cariæ 267
in Mariandynis à Mileſiis condita 271
Tarentinorum colonia 323
Metapontinorum Navale 330
Heraclidæ ante Mermnadas in Lydia imperârunt 500
Argivi 438
Heraclida à Demetrio interfectus 254
Heraclides 417
Heraclitus in Gemma 113
an lacrymas finxerit? ibid.
ejus proſopographia, vita, & ætas ib.
ejus placita 114
Hercules in India margaritas collegit 27
& Dejanira in Gem. 30
nudus ante Dejaniram ſtans in Nummis ibid.
infans Dracones ſuffocans in Gemma 31
Megaram à Lyco vindicans in Gemma 32
Atlantis filias à Plagiariis vindicavit ib.
Alceſtidem Plutoni eripuit 33
Heſionen à Ceto liberavit ibid.
Dejaniram ab Euryto Centauro ibid.
Jolen à Patre ibid.
amori ſuccumbens in Gem. 34
à Victoria coronatur in Gem. 53
Poma Heſperidum abſtulit ibid.
Viis præpoſitus 90
Lapidum cumuli ei ſacri ibid. ſeq.
inſigne ejus Leonis pellis 91
an Aprum Erymanthium vivum geſtaverit? ibid.
bovem Theodamanti ablatum comedit 98
Moris author lignis à vermibus exeſis ſignandi 149
ejus cum virtute & voluptate colloquium in Gem. 208
Cur in Nummis Regum Mac.? 231
Hippolytæ ſecurim abſtulit eamque Omphali dedit 266
à Thracibus cultus 290
in num. Mariandynorum 270. ſeq.
in Mauritania cultus 303
Syracuſis cultus 290. 380
inter Rom. Conditores 317
in Italia frequenter cultus ibid.
ſimulacrum Tarento Romam translatum 323
Perinthi conditor in Nummo 486
Omphalen amavit 500
in Lydia anguem interfecit ibid.
Cacum interfecit 359
ei balnea aperuere Nymphæ 366
Erycis victor 371
interfecto Eurypilo Coum occupavit 418
impuber ab Agelada Ægis factus 445
à Rege Oleni exceptus Eurypilo arcam tradidit 446
apud Phæaces fuit 450
in Corcyra cultus 459
an interfuerit Venationi Calydoniæ 466

Hercu-

Hercules Cornu Acheloo detraxit 467
ἀλεξίκακος 372
Alexis 418
Argivus 437
Buraicus 327. 445
Βουθοίνας 98
Callinicus 54. & 91
Cynofarges 468
Ερδανάτης 323
Hippodotes 469. 474
Hylæus 468
Invictus 54
Μήλων & Melius 90. 469. 474
Mufagetes 54
Promachus 469. 474
Prodicus 208
Phinocoluftes 469
Saxanus 91
Sylvanus 469
Thafius 424
Tyrinthius 238
Tyrius 240
Xenophontæus 208
Hercules filius Alexandri M. ex Barfine 240
Heræa Arcadiæ Antigono fe tradidit 248
Panos templo nobilis ibid.
Hermæ Virorum Illuftr. imagines prætulére 76
cur quadrati? ibid.
Hermathena ibid.
Hermeracles ibid.
Hermeros in Gemma 78
Taurifci 80
Hermodice Midæ uxor 24
Cumæis prima Nummos fignavit 282
Herodis filius Archelaus 228
Hefione ab Hercule Ceto erepta 33
Hefperus an in num. Calenorum? 355
Hiceta Syracufanorum Dux 387
ejus Victoria & Nummi ibid.
Hiempfal 302
Hierapolitani, eorum Numifm. 505
eorum cum Ephefiis concordia ibid.
Hierapolis unde dicta? ibid.
Hiero Dinomeni fil. ejus num. 291
quadrigis & Celete victor ibid.
quando Rex factus? 292
quando in Olympiis & Pythiis vicerit? ibid. feq.
Gelæ tyrannus antequam Syracufis fuccederet 293. 378
Cereris & Proferpinæ ἱεροφάντης 294
εὐάρματος 295
ἱπποτρόφειαν in Ortygia habuit ibid. 382
bigis decertavit 296
Hiero Hieroclis filius R. Siciliæ 291
ejus Victoriæ & ftatuæ ibid.
αἰχμητὴς, haftæ peritus ibid.
Hiero Tyrannus Athenienfium 291
Hiero Priennenfium Civis 291
Hieronymus Siciliæ R. ejus nummus 299
Hieronymus Diadema & cultum regium affumfit ibid.
an crudelis? ibid.
relictis Romanis Carthaginenfes fecutus eft ibid.
cur fulmen fignaverit? 300
ejus juventus 299
Hilaritas in nummo Crifpinæ 162
Himera fluvius 368
Himerenfium Victoria in Num. 367
Potentia 368
in nummis Cicada 367
Ortus ab Athenienfibus ibid.
Ortus à Zanclæis ibid.
Hinfenius JCtus & Conful Vefalienfis Opus de Nummorum veterum ponderibus molitur 363 472
Hipparis Siciliæ fl. 379. 451
Hippocrates Gelæ Tyrannus 378. feq.
Syracufanos ad Elorum proftravit 379
Hippocrates Cous ab Æfculapio genus duxit 417
Hippolytus ab Æfculapio vitæ reftitutus, Nemus Aricinum Dianæ facravit 66
Hippofelinum 498
Hircus cum Pane in Gemma 154
in Hircum mutatus Mercurius 155
Panos victima ibid.
divinis honoribus in Ægypto cultus 156
Hirco infidens cupido 176
Hirco infidentes pueri ibid.
currum Veneris popularis trahit 176
Hifpanus Deus baccatum monile geftans 27
Homeridæ in Chio 419
Homerus in Nummo Chiorum 419
an cœcus? ibid.
an Chio oriundus? ibid.
Nummus apud Smyrnenfes 419
quot urbes de ejus natalibus certaverint? ibid.
Horarum delubrum apud Athenienfes 433
Horratas vid. Corragus 105
Hortus Alcinoi in num. 455. feqq.
ejus defcriptio 456

I.

I. litera omitti folita 312
Jalyfia, Numifmata Jalyfi percuffa 413
Japygia 321
Jafeus annulum Phoco dedit 149
Jafii Olympionicæ ftatua cum palma 138
Jafo Æfculapii filia 159
Jafon Apollini Embafio facrificavit 227
expeditionem Colchicam fufcepit 149
Herculi coævus 150
ΙΑΩ 85. 87
Ida mons Cretæ 403
Idalius mons in Cypro 102
Ideonni Terra 310

Idomene urbs 232
Idomeneus Cretensis 322
ejus in Clypeo Gallus, cur? 354
Ignis insigne Vestalium 120
Ilienses publico onere soluti 492
Ἵμερος in Gemma, vid. Ἔρως, quid significet? 182
Imperatoris in pace Virtus in Gem. 133
Imperium honestissima sepultura 232
Inachus & Jo in Gemma 199
Rex Argivorum ibid.
fluvius junoni sacer? ibid.
cur aquis careat? ibid.
ex montibus descendit ibid. & seq.
Terram junoni contra Neptunum adjudicavit 437
ejus filiæ 434
Inauris an fœminarum tantùm? 27. seq.
Indi aquilas ad venatum instituére 374
India à Sandrocotto occupata. 251
Indutiomarus Dux Allobrogum 310
Indutiomarus Trevir, ejus Nummus 309
Cæsari se opposuit ibid.
Cur Germanus dictus? ibid. seq.
Infula quid? 223
Insula Syracusarum pars 380
Jo vid. Inachus, à Jove compressa, metamorphosis ejus, errores, & deificatio 199
ejus statua Βουκέρων 521
à Mercurio liberata 82
in Isidis numen transiit ibid.
Joachimus I. El. Brand. ejus Elogium 228
Joachimus II. El. Brand. Palatii Electoralis fundator 5
ejus Elogium 228
Joachimus Fridericus El. Brand. ejus justitia ib.
Joannes El. Brand. ejus Eloquentia ibid.
Joannes Georgius El. Brand. ejus Prudentia 228
Joannes Sigismundus El. Brand. ejus felicitas 228
Jolcius tumulus 516
Jole Herculis Amasia 30
eam à Patre ejus Hercules vindicavit 33
Jon Athenis victor fictile Chium viritim donavit 471
Jonus Thess. R. primum Numisma signavit 282
Joseph à Pharaone annulo donatus 150
an sub Serapide cultus? 153. seq.
Iphiclus Herculis frater 31
Isis cum caduceo in Gemma 82
à Mercurio erudita, Osirin consecravit 83
Saturni filia maxima ibid.
Osiridis uxor & soror ibid. 85
prima fruges peperit ibid.
Hori mater ibid.
Serapidi & Osiridi juncta 84
Alexandriæ culta ibid.
eadem cum Cerere 85
eadem cum Luna 84
ejus fanum Rhodi 416
ejus parentes 82. & 84
Ismenii cur mensuram Phidoneam signarint 280
Ister fluv. an adversis capitibus exierit? 488
Isthmus Corinthiacus Neptuno adjudicatus 288
Istiæa πολυστέφυλος 427
à navali potentia denominata ibid.
naves ad Trojam misit ibid.
Istria Milesiorum colonia 448
ejus Numisma, situs & etymologia ibid.
potentia navalis 489
Istropolis 488
Italia ubertate frugum & hortorum amœnitate celebratissima 314
Italici in Templo Æsculapii confossi 492
Juba R. Mauritaniæ, ejus effigies & nummus 302
divinis honoribus cultus ibid.
Juba junior R. Mauritaniæ, ejus Effigies & nummus 303
an Herculis honores affectaverit? ibid.
Regum gratiosissimus ibid.
ejus eruditio ibid. seq.
De Libya scripsit 304
an ejus in nummis anni Regni expressi sint? ibid.
Juda Thamari annulum cum monili & virga, concubitûs pignus dedit 150
Judæa à Vespasiano & Tito subacta 147
ab Hadriano subacta ibid.
arcuit Sues ibid.
Judæi an Adonidem coluerint? 207
Judices annulo ferreo usi 165
Julia Marcia Julii Cæsaris Amita 313
Julia Mæsa in Gemma 127
unde julia dicta? 128
Varia dicta ibid.
Emesa oriunda ibid.
Solis sacerdos ibid.
ejus maritus 127. seq.
ejus consecratio, senectus & prudentia 128
Julia Procla Heroina in nummis 278
Julianus Apostata in Gemma 130
ejus Prosopographia ibid.
barba & negligentia cultûs ibid.
Antiochensium in eum scomma, ejusque responsum 131
coronâ spiceâ ornatus 130
Minervæ studia æmulatus 131
studium vilitatis & contemptus Diadematis 130
Minervæ Ægide munitus 130. seq.
Julius Avitus Lupus Mæsæ maritus 128
Julius Bassianus Mæsæ Pater ibid.
Junia Torquata Vestalis 120. 122.
Junius (C. Junius Bubulcus) ædem Salutis Cos vovit, Censor locavit, Dictator dedicavit 68
Junius Rusticus 76
Juno Herculi Dracones immisit 31
de forma cum Venere & Minerva contendit 43. seq.
Velata sceptrum tenet, cur? ibid. seq.
Thetidi in nuptiis faces prætulit 174

INDEX.

Juno in Melite culta 301
ejus templum Metaponti vitigineis columnis celebre 331
in num. Bruttiorum 343
Templum Argivæ in Lucania ibid.
Sabinorum Dea ibid.
αἰγιφάγος Lacedæmone culta ibid.
Ammonia 330
Axia 468
Curetis, ſive haſtata 343
Lucina 162
Matrona Tonantis 157
Pharygæa 476
Soſpita 67. 330
cum Neptuno de Aſterione & Inacho fluviis diſceptans 199
Jupiter Cygnus Nemeſin, an Ledam? comprimens in Gemma 61
avo ſacrificavit 70
ejus ſimulacra in Gemmis 80
ejus ſceptrum ibid.
ſacrificavit in Naxo 81
aquila ei Victoriæ auſpicium fuit ibid.
ejus comæ, barba, caput, oculi & habitus ſedentis ibid.
pro aëre ſumitur ibid.
cur nudus? ibid.
Philoſopho ſe aſſimilavit ibid.
ejus Pallium aureum ibid.
Aquila Ganymedem rapuit 149
Olor 149
panos Pater 155
Taurus Europam rapuit in Gemma 195
pluvias ex cornucopiæ effundens 214
ejus cultus in Macedonia 233. 237
Oleæ præfuit 237
ei Laurus grata ibid.
ejus Coronæ variæ ibid.
Jovi Deſcenſori aram ſtatuit Alexander Magn. 240
Legis æternæ vis creditus 257
Jovis oculi Sol & Luna ibid.
jaculum tenet ibid.
Theſſalorum donum 480
Perinthi cultus 486
ejus incunabula jactarunt Cretenſes 398
Primus Cretæ Rex 400
Abretanus 272
Acræus 501
Ætnæus 392
Ἀλάστωρ 36
Alyſius 400
Ancheſmius 471
Anxur 355
Ἀπήνιος 471
Arbius 400
Ἀστεῖος 468
Ἀρχικέραυνος 80
Aſcræus 266
Jupiter Aſius 400
Atabyrius 415. ſeq.
Ἀξιεὺς 468
Bagæus 272
Belus 257
βουλαῖος 471
Capitolinus 249
ejus templum Antiochiæ fecit Perſeus ibid
Carius 266
Caſſius 461
καταιβάτης. 326
κεραύνιος 80. 464
Chryſaorius 266
Deſcenſor 240
Dodonæus 463
Dolichenius 508
ἐκελίδης 464
Elacatæus 480
ἐλευθέριος 369. 383
ἔνδενδρος 416
ἐπιδότας 337
ἐριδήμιος 416
feretrius 246
fulminator 340
Homorius 335
Hymettius 471
Ithomates 339. 480
Labradenſis 266
λακεδαίμων 337
Lariſſæus 480
Maliæus 440
Medinæus 501
Milichius 319
Nemæus ibid.
Olympius 349. 383. 446
ὄμβριος 471
Oſogo 266
ὅριος 76
Οὐράνιος 337
παιὰν 416
πανελλήνιος 471
Pappus 269
Parnethius 471
Rex 81
ſalutaris 67
σκοπιᾶς 337
σκηπτοῦχος 80
Semaleus 471
Sinopenſis 272
Stratius 257. & 266
Taminæus 430
Tarantæus 267
Terminalis 76
Τερψικέραυνος 80
Thalaſſius 513
Tomarius 464
Τροπαιοῦχος 246

Labienus

L.

Labienus (Titus) 305
Labra, securis apud Lydos 266
Labradeus ibid.
Labranda vicus Cariæ ibid.
Labyrinthus in num. Gnossiorum 401
ubi fuerit? à quo ædificatus? & quomodo ab aliis distinctus? ibid.
Labyzon odoris genus 230
Lacedæmon 283
Lacedæmonii sacra Amori fecere ante prælium 38
cur Venerem armatam coluerint? 41
Duas Gratias coluére 47
eorum inventum Hasta & Galea 63. 285
ab Epaminonda victi 101. seq.
eorum Magistratus imagine Polydori signarunt 150
annulis ferreis usi 165
Coronas è palmis gestarunt 254
Tibiis in præliis usi 265
Patræum juvaruut 284
Equorum periti ibid. 323
laureati prælium iniverunt 284
absque toga, unicam in annum tunicam sumsérunt 285
Crotonem & Locros colonias deduxérunt 337
eorum Dii 341
è quinque Peloponnesi partibus duas coluerunt 447
Lacenæ Myniarum, Maritos liberarunt, quomodo? 99
Lactuca ventri emolliendo conducit 123
ea vescentes ad Venerem invalidi 207
in ea sepultus Adonis ibid.
Lætitia in num. Crispinæ 162
Λάγυνος mensura 285
Poculi usum habuit ibid.
Λάγυνος idem quod Λάγυνος.
Lamia urbs Thessaliæ 478
ejus Numisma ibid.
Lampades in conviviis prælatæ 189
earum inventores Ægyptii 190
ab Elephantis gestatæ 259. seq.
vid. faces.
Lampon, Atheniensium Dux 331
Λαμπτὴρ quid significet? 189
Lamptera Portus Phocæensium 495
Λαμπτήρια festa Bacchi apud Pellenæos 189
Lana Tarentinorum 326
Lanificium ab Atheniensibus inventum 471
Laphrius 466
Lapidum acervi Herculi sacri 90. seq.
Mercurio erecti 92
Tumuli loco positi ibid.
cur Arabibus erecti? ibid.
Lapis vocalis apud Megarenses 489
Lapithæ ab Apollinis filio denominati, eorumq; Nummus 477
Lapithus Apollinis & Stilbes filius 477
Periphantis filius ibid.
Larissa urbs, ejus Numisma 478
Pelasgi filia ibid.
Pensilis ἀμπελόφυτος 478
Laserpicium an tantùm in Cyrenaicà creverit? 519
plura de eo ibid.
Lasus urbs Cretæ 391
Latona an oleæ, an Palmæ adnixa? 504
Tritone vecta 198
Laurea etiam Dianæ gestamen 507
Laurus etiam in Olympicis corona 237
Antiochensibus Syriæ culta 512
cur Apollini sacra? 58. seq.
Dæmonibus infesta, vocalis, & prædicendi vi prædita ibid.
eam vescendi mos 59
artem medicam designat ibid.
in Helicone frequens 181
ejus conspectu sacrilegi Phocenses in fugam conjecti 233. seq.
ejus species στέφανον Alexandri dicta 234
jovi grata 237
fulmine non tangitur ibid.
in jovis gremio à Triumphantibus posita ibid.
Laus fluv. 343
Lebadia Bœotiæ jovis Regis cultu nota 81
Leda à jove compressa 61
an Helenæ mater, an nutrix? 62
Legati quos annulos gestarint? 165
Lemniscus Thyrso Bacchi alligatus 12. & 14
in ferula Sileni 14
Palmæ alligatus 139
quid fuerit? ibid.
Leo fortitudinis symbolum 266. seq. & 339
in tumulo Thebanorum ibid.
ejus capite terror expressus 339
ejus caput ferreum Pergami ibid.
cur in nummis Veliensium, Massiliensium & Rheginorum? ibid.
Parnassius 346
Cervum prosternit in num. Veliensium 347
ad venationes nutritur 347
in num. Leontinorum cur? 389
Cybeli sacer 491
Currui Cupidinis junctus 175. 184
ferarum princeps 178
ejus pelle cur Reges Maced. loco cassidis fuerint usi? 131. seq. & 240
Soli sacer 146. & 267
Teumessius ibid.
Regum & Heroum symbolum ibid.
frequens in Libya 209
Mauritania 303
ejus caput in num. Neapolitanorum 351
rictus ejus quid significet? 50
Taurum prosternens in Gemm. quid significet? 146
Catulis animalium infestus ibid.
Leo

Leo potentiæ symbolum 146
Veneris currum subit 170. seqq.
saltavit 175.
Calor ejus ibid.
Leochares 104
Leon promontorium Eubœæ 339. 389
Leontini à Chalcidensibus 389
eorum nummi ibid.
agri fertilitas 390
vinolentia ibid.
Leophron Rheginensium Tyrannus bellum cum Locris Epizeph. 337
Lepus urbis locum monstrauit 65
quando in Siciliam introductus? 374. 393
in nummo 393
Lethæus fl. Cretæ 400
Leucas Corinthiorum Colonia 448
ejus nummi ibid.
re navali celebratur ibid.
Leucaspis Siciliæ ibid.
Leucippus Metaponti Conditor 328
Leuctra 102
Liberti jus annuli aurei aliis dedére quando? 151
eorum insolentia sub Galba ibid.
Libertini annulis argenteis usi 161
Libyes caput Batti & Silphium signârunt 520
Ligures Equos aluere, Equites autem in bellum raro profecti sunt 310
Lilybætanorum Numisma 371
Apollo ibid.
puteus fatidicus ibid.
Lilybæum Sibyllæ Cumanæ hospitio & sepulcro nobilis ibid.
Lingua, de ejus usu ῥῆσις utilissima 116
Lipara Vulcani sedes 363
Etymon, Nummi & alia ibid.
Liparus Rex, Ausonis fil. 363
Litera H. quando invaluerit? 472
H. Ω. & Z. quando inventæ? ibid.
Literæ numerales quo ordine scribantur? 300
Livia Σιδῶνος θεᾶς inscr. in num. Sidoniorum 515
Livilla Drusi bullâ cordiformi ornata 9
Locri Epizephyrii, eorum Nummi 336
auxilia à Lacedæmoniis Dioscuros, Ajacem autem à Locris Opuntiis retulere ibid.
an Locrorum Opuntiorum cognati? ibid.
an ab Evante & Locris sinûs Crissæi, an à Lacedæmoniis deducti? 336
ager eorum sterilis 337
Virgines se prostituturos vovent, si Leophronem vicissent ibid.
eorum mulieres prostitutæ ibid.
Crotoniatas vicerunt 336. & 338
Messanam occuparunt 338
Locri Epicnemidii 336
Opontii ibid.
eorum fortitudo 477
Ozolæ 336
Lodoica Arausionensis, Electrix Brand. Oranioburgum exstruxit 315
Lollia Paullina Gemmis operta 27
Longanus fluv. 291
Loricam auream gestarunt Ptolemæi 262
Loxo filia Boreæ 54
Lucani à Sabinis oriundi 341
Luceria urbs, ejus Nummus 317
quot hoc nomine? ibid.
Diomedis ibi donaria ibid.
Colonia Rom. ibid.
Luceria à Samnitibus occupata, à Papirio recepta ibid.
Pompejo sedes belli ibid.
Luna Romanis in calceis gestata cur? 9
an & fœminarum gestamen? ibid.
Chymicis argentum denotat 247
Byzantiorum Σωτεῖρα in Nummo 487
Lunus Deus in Num. 258
Lupa Romulum & Remum lactans in Num. 358
Lupi partem à piscatoribus accipiunt 494
Lupus Apollini sacer 437. seq.
Danao Imperium conciliat 438
Argivorum insigne ibid.
Lupus Cervarius in Nummo 509. seq.
ejus voracitas 510
Luxus Tarentinorum & Sybaritarum 324
Lycinus plures hoc nomine 324
Lycorta Achæorum Dux 298
Lycus Tyrannus 32. seq.
Lydi primum Numisma signarunt 282
Herculis & Omphales amoribus gloriati? 500
Mæones dicti ibid.
Bacchi choreas agitabant 501
inventum, pocula circumferre ibid.
Lyra Testudinea 57
an cum cithara eadem? ibid.
ejus origo ibid.
ejus in sacrificiis usus 143
eam tenet cupido 180
Hymenæus 170
Baccho sacra 191
Concordiæ symbolum 265
Lysias à Demetrio interfectus 254
Lysimachus in Gemma 107
ejus prosopographia ibid.
cur cornuto diademate sit usus? ibid. & p. 244.
quamdiu imperitaverit? 107
Philosophus & Miles 108
ejus Nummi 244
an Taurum retinuerit? ibid.
Diadema Alexandri, regni auspicium habuit 245
Minervæ cultor ibid.
ejus Victoriæ ibid.
Lysippus 104

M.

Macedo Jovis & Thyiæ filius 233
ex corio Lupi tegumen habuit 241
Macedones Jovi Gigantes ad Pallenen debellanti auxilio fuére ſoli 233
eorum Venationis mos 482
Equorum copiâ clari 484
Macedonia, ejus Reges 228. ſeqq.
figura & ſitus in nummis 229
in quatuor partes diviſa ibid.
aquilarum ferax 232
à Macedone jovis fil. dicta ibid.
Jovis in ea Cultus 237
ejus partes & Dianæ cultus in nummis 481. ſeq.
Maciſtus 339
Macris inſula eadem quæ Corcyra 450
Mæones, eorum nummus 500
MAHΣ in nummo Rhodiorum 412
Mæſa Syriacè Solem ſignificat 128
Magnentius Decentius & Deſiderius in Gemma 132
quomodo ad imperium aſcenderit? ib.
Conſtantium ſuperat ibid.
à Conſtantio victus ſe ipſum transfodit ibid.
Magnentiani milites ibid.
Magneſia ad Sipylum à Theſſalis oriunda, ejus Nummus 499
Malea, promontorium Laconiæ, ejus Nummus 439
Etymon, ejus & terminatio ibid.
incolis frequentata 440
Maleus Rex Argivorum ibid.
Maleus Lapidem Neptuno ſacravit ibid.
Malva ventri emolliendo conducit 123
Mamers Oſcorum linguâ Mars 344
Mamertini ab Hierone victi 291
à Marte dicti 343. ſeq.
eorum Nummus ibid.
Mantinea 102
Mantinenſes Victoriam ἄπ]ερον dedicârunt 51
Marathon Corinthi Pater Coloniam ex Ephyra in Atticam deduxit 436
Marathum 406
Margaritæ collo & auribus appenſæ 27. ſeq.
coronis, diademati, veſtibus, unguibus, cruribus & pedibus affixæ, quando? 28
tridenti impoſitæ in nummo, cur? 244
eas Hercules reperit, filiæque dedit ib.
MANTIKPATΩ in nummo Epheſiorum 504
Marieus Marii Conditor 410
Marion Alexandrinus Olymp. victor 410
Marium urbs Cypri, an diverſa ab Arſinoe? 409
Maro Maroneæ conditor 485
pro vino ibid.
Maronitæ, eorum Numiſma, 485
Bacchum coluére ibid.
Marrucini à Marſis oriundi 312
Marrucini an etiam Maurucini legantur? ibid
fortes 316
Mars in nummo Syracuſ. 381. ſeq.
Oſcorum Linguâ Mamers 344
Romuli parens 358
ejus ſimulacra 48
à Minerva Galeâ, Clypeo & haſtâ ſpoliatur ibid.
Gladium geſtans in Gemma ibid.
Gladii formâ cultus 49
modò nudus, modò Thorace indutus cur? ibid.
armaturam invenit ibid.
Compedibus vinctus cur? 51
Gallus ei ſacer cur? 136
in aprum verſus Adonidem occidit 205
pro Martia juventute 326
ei Canis ſacer 329
ei Aſinus ſacer ibid.
Spartanus fuit 341
Θηρείτας Lacedæmone cultus ibid.
Θούριος 332
Ἵππιος 326
Ῥυοτῆρος 48
Φεράσπις, Χαλκάσπις, χαλκοκορυστὴς ibid.
Marſalia ex Lilybæi ruderibus crevit 372
Gallos & Gallinas præſtantiſſimas aluit ibid. ſeq.
Marſorum Regio aprorum captura celebris 312
Marſyas Tibicen 22
Cybeles aſſecla ibid.
ejus ſolertia & caſtitas ibid.
an Silenus, an Satyrus? 23
Matroum invenit ibid.
ejus Tibiæ duæ ibid.
Tibias ad ſonos fiſtulæ compoſuit 24
Maſiniſſa baccato monili ornatus 27
Maſinthas, quem Cæſar contra Hiemſalem defendit 302
Maſſagetæ Soli Equum ſacrificarunt 382
Maſſilienſes à Phocenſibus orti 361
eorum Nummi ibid.
ager eorum oleis & vitibus conſitus ibid.
Mater Deûm Salutaris 67
Matres in nuptiis filiarum faces prætulerunt 174
Matrona pro Nupta 157
Matroum Smyrnæ 497
M. Aurelius & Fauſtina in Gemma 124
ejus habitus ibid.
ejus ſtatua Equeſtris ibid. & 169
Mauri comas cincinnis ornavére 302
barbati ibid.
Leonum pellibus amicti 303
Mauritania Leonum ferax ibid.
Mari Atlantico & mediterraneo alluitur ibid.
vites ejus maximæ ibid.
arborifera, Citro præſertim ibid.
Maurus Draconarius 331

Maximia-

Maximianus Herculis habitu 53
Herculem aprum gestantem signavit 91
Maximino jun. Serpens imperii præsagium 164
Medusa Afra Phorcynis Cyrenæi filia 381
Medusæ caput in num. Pariorum cur? 4·4
Caput alatum 54. seq.
Megalopolitani Arcadiæ ab Antigono Tutore æreis Clypeis ornati 247
eorum urbi muros se circumdaturum Perseus promisit 249
Meganira Celei uxor, Triptolemi mater 9
Megara Herculis uxor à Lyco vindicata 33
Megarenses Dianam coluere 383
Melampus 523
Melanippi & Charitonis amor mutuus 36
Mel Creticum 403
Meleager apri Calydonii venationem instituit 318
dentes præmium habuit ibid.
in nummis Ætoliæ 466
Meles Atheniensis à Timagora amatus 36
Melissa Carneadis concubina 112
Epidamni filia Dyrrachi ex Neptuno mater 459
Melite Hylli mater 450
Ægei amnis filia 451
Insula an eadem cum Hyperia 451
Ins. fertilis 302
Melitensium vestes ibid.
Μελίτειον ὄρος in Corcyra 451
Memnon Rex Rhodi 413
Mendacii in judicio supplicium 422
Mendæi ab Eretriensibus 273. seq.
Mendæum vinum ibid.
Mendes urbs Pallenes 273
Mendes Labyrinthum in Ægypto exstruxit 402
Mendes nomen Panos & Hirci apud Ægyptios 156
Mendesii ibid.
Menecles 446
Μενεσίπτος in Num. Ephes. 503
Mensuræ Phidoneæ 279
Mentis Nauclerus Leucadius 448
Mentor Ithacensis 419
Mentum prominulum crudelitatis indicium 302
Mercurius ἐπιπολαῖος Rhodi cultus 415
cum alis nudo capiti annexis 55
Deas in judicium deducens 43. seq.
infans adhuc Citharam invenit & boves furatus est 79
ejus caduceus, crumena, & alicula ib.
Cyllenius dictus ob amputatas manus ibid.
Jo ab Argo liberavit 82
Isidis Pater ibid.
Grammatices & Musices inventor ib.
Rheam compressit, Isidem erudivit 83
Isidis Consiliarius ibid.
ei lapidum acervi sacri 92
Mercurius, ei Gallus sacer 136
in Hircum mutatus Penelopen vitiavit? 155
Voluntas Dei est 156
ejus Caput in annulo 162
quibus præsit? 163
Velocior Mundi sensus ibid.
ejus forma & habitus ibid.
Commune Profundis & Superis Numen ibid.
cum Acacallide Minois filia coiit 399
ἐδὰν Gortyniis dictus ibid
Merops in aquilam mutatus 149
Messalina, bulla cordiformi ornata 9
Messana, ejus Nummi 393
Messapia 320
Messatis 284
Messenii inter Rheginorum conditores 338
à Lacedæmoniorum Mulieribus fusi 41
Metabus Sisyphi fil. Metaponti conditor 329
Metapontini, eorum Numismata & felix agricultura 328. 330
Auream messem Delphis dedicarunt ibid.
Metapontini in Templo Minervæ Epei ferramenta ostentabant ibid.
donaria eorum jovi Olympico missa 329
Metapontum an à Daulio conditum? 328
à Pyliis conditum 330
Metempsychosis 101
Methodus Operis 3
Methona urbs 355
Metrodorus Chius 446
alius Abderites, alius Lampsacenus, alius Nicomediensis ibid.
Meneclei filius in num. Patrensium 446
Midas Panos fistulâ delectatus in Gemma 23
capillis horridus 24
Pileo ornatus ibid.
fistulam, Apollinis Citharæ præfert ibid.
Miletus Mileti conditor 404
Milichus fluvius 190
Milo Crotoniates bovem gestans in Gemma 97
ejus gesta & Victoriæ ibid.
ejus debilitas & mors ibid.
clavam gestavit & leonis Pellem 333
ejus statua 98
Minerva Achaica apud Massilienses culta 361
Agoræa 327
Alalcomeneis 469
Alea 442. seq.
Ambulia ibid.
Aracynthis 469
Astrateia 327
Ἀξιόποινος 442
Boarmia 469

Minerva Bombylia 469
χαλκίοικ☉ 341
Coria 443
Coryphasia 370
Cyparissia 327. 442
ἐργανη 442
ei facer Gallus 136
Gorgon 517
Hellenia 329
Hippia 517
ara ejus in Olymp. 444
Hippolaitis 442
Hyrina 320
Ilias 360
Iliaca 329
Itonia 469. 480
Laphria 466
Lindia 414
Magarsis 243
Mater 444
Mechanitis 245
Narcæa 444
ὀφθαλμίτις 241
ὀπ]ιλέτις ibid.
Pæonia 67
Panachæis 329
Paréa 442
πάρθεν☉ 245
Polias 236. 497
πολιȣχ☉ 442
Pronaos 469
πρόνοια 361
Tritogenia 327
Victoria & Victrix 52
an eadem cum involucri? 53
Mnerva de forma cum Junone & Venere contendit 43. seq.
Galeata hastam & Clypeum tenet ib.
ejus effigies 49
Cassidi alæ affixæ cur? ibid. seq.
ejus ægis 46-131
serpens ei facer 236
Teatinis culta 316
in Creta culta & nata 322
arcibus præfecta 327
an ex Polyphe & Neptuno orta? ibid.
apud Joniæ Civitates culta 497
ejus statua Amphissæ, ab Ilio deportata 470
Templum vetustissimum apud Phocæenses 346
ara in oppido Circes 357
Templum apud Bruttios ab Ulysse exstructum 354
Ulyssis tutelare Numen ibid.
ei Harpa avis facra 363
Herculi balnea aperuit 367
serpentem præferens in nummo Gortyniorum 400
Minoa urbs Gretæ 404
Minos Dædalum persecutus, in Sicilia occubuit 320. 377.
Taurum Neptuno sacrificare solitus 398
Labyrinthum exstruxit 401
in Paro sacrificavit 434. seq.
Minotaurus in Nolanorum Num. 349
aliter in Nummis quàm in Historiis ibid.
cur in num. Calenorum? 355
à quibus urbibus signatus? 356
ejus fabulam Dædalus Cumis in Templo expressit 350. seq.
Μιτροχίτων quis dicatur? 425
Mnesthei oraculum 507
Monetandi ratio apud antiquos 348
Mororum Sylvæ ad Messanam 393
Monile baccatum an fœminarum tantùm? 27
Moses cur cornutus? 245
Muhlrose pagus 396
Mures Cretensibus & Æolibus Smynthi dicti 423
Muretus Socratem in annulo gestavit 166
Musica etiam ad bella adhibita 265
ad sedandas iras luctusque vocanda ib.
Musæ caput alatum in Gem. 54
pennatæ 55
alatæ, unde? ibid.
sermonum magistræ 56
ab Apolline moventur 59
sua virtute artes coluére 60
invocantur Poetis ibid.
in Achate Pyrrhi 149
Thespiades dictæ 475
earum delubrum Thespiæ ibid.
ara 181
donum agna ibid.
certamen cum Sirenibus 55
Apum specie coloniæ duces 504
Mycenæ à Perseo conditæ 434
Mycene Inachi filia ἐυςέφαν☉ 434
Myrina Æolidis urbs 320
cultu Apollinis Grynæi nobilis 493
ejus Nummus ibid.
Myrtus cum Diana culta 65
Veneri facra 171
Myrtussa Mons Libyæ 516
Myscellus Crotonis conditor 332
Myscellus sanctitatem divitiis prætulit 333

N.

Nabuchdonosor Colossum erexit 213
Nænia carmen funebre 141
Najades urnis instructæ 210
Phaethontem sepelierunt ibid.
Naves Demetrii vastissimæ 250. seq.
in Nummis Alexandrinorum 276
Electorales Brand. 394
Naupactus unde dicta? 469
Nausicaa Heroina in Nummis 278
Nausithous 450

Nausi-

Nausithous Phæaces ex Hyperia deduxit 451
Neptuni filius 459
Templa Deorum fecit 461
Nauſtathmus portus Phocæenſium 495
Nautia gens Minervæ ſacerdotes 96
Naxii in Sicilia Apollinem coluére 390
primum Numiſma ſignarunt 433
ſtrenuitas eorum ibid.
Naxus Baccho ſacra, ejus Nummi 432
Dia, Strongile, Dionyſias, Sicilia Minor & Callipolis dicta 433
Neapolis urbs an ab Hercule condita 352
Parthenope dicta ibid.
à Phalero condita 357
Neapolis Syracuſarum pars 380
Neapolitani per Cumæos & Chalcidenſes ab Athenienſibus orti 350
eorum Nummi ibid. ſeq.
an à Phocenſibus oriundi? 352
eorum agri fecunditas ibid.
Nearchus præfectus claſſis Al. M. 240. & 243
Nebridæ 417
Nebris vid. pellis Hinnulea, Baccharum geſtamen 27
Panos ſtellata, cur? 156
Thoraci inducta 29
maculæ ejus quid ſignificent? ibid.
Nebris Aſclepiadum celeberrimus 417
Nemeſis à jove compreſſa 61
ejus Phiala 75
Neocori qui? 486
Neoptolemus Ægineta 281
Nephtys Rheæ filia 82
Neptunus Aſphalius 343. 414. 487
Atlanticus in Gemm. 71
Βασιλεύς 73
Χαριώπα ibid.
Κυανοχαίτης ibid.
Dyrrachius 459
Heliconius 445
ἱερός 432
Oncheſtius 473. 487
ποντομέδων 73
Proſclyſtius 437
Rector Pelagi 73
Tænarius 487
Ταῦρος & Ταύρειος 75. 348
Τειθάλαττος ſive Trimaris 473
Libyes aurigationem docuit 518
ejus Tridens, currus, animalia 71. ſeq.
quot equis vehatur? 72
ei Corinthus ſacra ibid.
Atlanticorum Deus & progenitor ib.
de Trœzene cum Minerva contend. 73
Fluviorum Parens 75
à Cupidinis ſervitio 185
in Poſidoneatarum nummis cur? 274
ejus Templum Orchomeni 288
cum Sole de Iſthmo contendit ibid.
Tarenti cuſtos 327
Neptunus & Apollo Trojam condidére 359
ei Taurum immolavit Minos 398
Ægii cultus 447
Nereides in conſortio Veneris 173
raptui Europæ alludunt 195. ſeq.
Equis inſident 196
quibus animalibus vehantur? 197
Nereis filia Pyrrhi, Hieronymi Sic. R. mater 300
Nero pro Ilienſibus peroravit 492
ei imperium Cœli vaticinatur Lucanus 118
Neſtoris Poculum 352
Nicæa Colonia Maſſiliæ 362
Nicatorium Seleucus exſtruxit 252
Nicocles Cypri R. ultimus, quando interierit? 279
Nicoclia Heroina in num. 278
Nicomedes Pater Pruſiæ 268
Nicomediam condidit ibid.
Nicon Tarentinorum Dux 327
an idem in num. Bruttiorum? 342
Nilus cur cum infantibus pingatur? 8
Ægyptiis Oceanus dictus 75
aquila dictus 261
divinis honoribus cultus ibid.
Ninnia Cronis 312
Ninnius Drauſonis ibid.
Maurucinus in num. 311
Philetus 312
Q. Prænomine ibid.
Haſta in feſtos relatus 313
L. prænomine, ejus elogium ibid.
Noctuæ in Creta nullæ 400
Athenis proveniunt 471
Nola Chalcidenſium colonia 349
ejus nummus ibid.
an à Tyriis? an à Thuſcis conſtituta? ibid.
Neapolitanorum hoſtes 349
ejus Cives Nolani, Nolii, & Nolæi dicti ib.
Nomina per figuras cognomines exprimendi mos 145
propria appellativis in compoſitione præpoſita quomodo interpretanda? 274
integris notantur artifices in Gemmis 245
Nomius 515
Norcia Etruſcorum Dea, an Pomona? an Fortuna? 67
Nox ſomni & mortis nutrix 8
Nuceria urbs 317
Nuces Tarentinorum 326
Pineæ cur cupidines colligant? in Gem. 186
Pineæ in num. Mamertinorum 344
Nuditas quænam fauſta? 125
boni Principis indicium 133. ſeq.
Sacerdotum, qualis Idolorum 143
Numa Pompil. ob religionem regnum meruit 341
Terminum ſacravit 77
Calpurniorum author 79
Numerianus cur globum & haſtam inter captivos teneat? 133

Numidæ jaculatores circa Commodum Imp. 116
Numiſma aureum Philippus dictum 236
argenteum ſignavit Phido 279
quis primus ſignaverit? 282. 472
Æginæum dictum ibid.
Euboicum 283
Nummi Byzantinorum ferrei 487
χελῶνες dicti 497
Nummorum antiquitas 282. ſeq.
Nummus incuſus unde? 329. ſeq.
Damaratæus 375
Nymbæum 440
Nymphæ in nummo Thermitanorum 365
Herculi balnea aperuére 366
Tritonibus vectæ in Gemma 197

O.

Oanus fluvius Siciliæ 379
Oaxus an urbs Cretæ? 468
Oboli dicti, quòd obeliſcos præferrent 472
Oceanus in Gemma 74
antiquiſſimus Deus ibid.
Ταυρόκρανος ibid.
cur urnam præferat 75
ἀκαλαῤῥείτης ibid.
ejus Parentes 74
Hymnus ibid.
ſimulacrum Romæ 75
Oceanus Æthiopiæ fluvius ibid.
Octavius januarius 164
Oeneis Nympha 155
Oeneus Rex Ætoliæ 318
Oenopion Bacchi filius 421
ὠγὴν Deus, idem cum Oceano 74
Olbia Colonia Maſſilienſium 362
urbs Liguriæ, civis Olbiopolites 277
Olea Minervæ ſacra 327
Καλλιστέφανος Athenis 444
eam Pallas eduxit 225
Hercules ab Hyperboreis Athenas & hinc Olympiam adduxit 444
ei præfuit Jupiter 237
in agro Teatino frequens 316
Olivum in Thuriis 332
Ollula Rhodiaca 414
Ebrietatem exſtinguit, & venerem arcet ibid.
Oloſſus Epiri urbs 480
Oluſatrum 498
Olympia urbs Elidis ejus Nummus 444
Olympias Al. mater an ex Philippo? an ex Jove? 239
Olympieum oppidulum 383
Olympus Marſyæ amaſius 24
Olynthiis agrum donavit Amyntas 232
Omphace oppidum Siciliæ 377
Omphale Lydorum Regina 266
in nummis Mæonum 500
Onatas ſtatuarius 323
Onchestus Neptuni filius 473
locus Bœotiæ ibid.
Ὄνου γνάθος Maxilla aſini, locus Laconiæ 439
Ophella Cyrenarum Regulus 296
Ophiuſa Rhodus dicta à ſerpentibus 415
Opontii, eorum nummi 476
eorum urbs πρωτογενείας ἄστυ dicta ibid.
urbis eorum ſitus & navale ibid.
χαλκάσπιδες ibid.
Hydriam argenteam dedicarunt 477
Oppius Jaſo 164
Opus Opuntis conditor 476
Oracula verſibus decantata 59
Oraculum de bello Perſico Philippo datum 234
Trophonii Philippo datum ibid.
Mneſthei 507
Oranioburgum, ejus amœnitas 315
Orbis quid in manu Imperatoris? 134
Orchomenii Dianam in Cedro coluére 65
Orchomenus arx Macedon. in Peloponneſo 288
Orga fluvius ad Apamiam 260
Oribaſius Pergamo oriundus 493
Orithyia Amazon 54
conjux Boreæ, Zeti & Calais mater ib.
Ὄρθη Phalannæorum arx 479
Orthopolis Plemnæi filius à Cerere educatus 9
Ortygia Dianæ ſacra 295
in ea ἱπποτρόφεια Hieronis ibid.
Oſcorum lingua 344. 358
Oſeireius Januarius 164
Oſiris cum Serapide, Baccho, Plutone, Ammone, Jove, Pane &c. idem Numen 84
Iſidi junctus ibid.
Oſſifraga avis Minervæ ſacra 363
Oſtorius Italus 164
Oſtreæ Tarentinorum 326
OU pro U in Nummis 317
Oves in Sicilia 370
Ovinconius Ingenuus 164
Οὐρία urbs 321

P.

Π. quid in Nummis Philippi? 238
ΠΑ. quid in Nummo 252
Pacori Regis Parthorum vultus in Gemma expreſſus 150
Padi accolæ ob Phaëthontis caſum lugent 211
Pæones bellicoſi 286
ſub Al. M. militarunt ibid.
Autariatis bellum intulere ibid.
Pœonicus Equitatus ibid.
Pæſti Roſaria 274. ſeq.
Pagæi Dianam Soteiran coluere 383
Paganica Sphæriſticæ ſpecies, unde dicta? 140
Pagurus in num. Bruttiorum 340
Prudentiæ ſymbolum ibid.
Palæmon Delphino inſiſtens 178
Palamedes Græcis præcepit, ut Soli equum candidum mactarent 382

Palatii

Palatii Electoralis Brandenburgici descriptio 5
Palladium forum inter Admiranda Statuariæ 225
Palladium, felicitatis publicæ pignus, à Diomede Ilio ablatum 94. seqq.
descriptio ejus 96
Pallas Pegasum Bellerophonti adduxit 381
Syracusis culta 383
Margaritas collo gestat in nummo Al. M. 244
Virtutis Dea 209
Herculis adjutrix ibid.
Textoriæ & Lanificii inventrix 225
Oleam excitavit ibid.
arces condidit & coluit ibid.
Fabros docuit ibid.
Tibias invenit & abjecit ibid.
Alcide in Maced. 235
Iliaca 243
Nicæa ibid.
πολιὰς & πολιοῦχος 225
Trojana 243
Pallene Thraciæ sive Mac. ubi Gigantes debellati sunt 189. 233
Pallium Philosophorum & Jovis gestamen 81
Palma Phœnicis indicium 93
Lemniscata Romæ dabatur 139
Bœotica 181
Jonica 504
Palmæ adnixa Latona parturiens ibid.
Palmas prætulere Victores Olymp. 138
Pan Piscis in annulo Helenæ 149
Pan cùm hirco in Gemma annul. 154
in numm. Panormitanorum 369
Universi typus ibid.
cum Sole idem ibid.
Arcadiæ Deus 247
cur arrectis membris? 155
naturæ Deus ibid.
Præfectus pecorum ibid.
αἰγιπόδης & δικέρως 154
αἰγιμελὴς 155
θηρήτης 201
Νόμιος 155
ejus Parentes ibid.
Prosopographia 154. & 247
Mystica interpretatio 156
Panacea Æsculapii filia 159
Pandea filia Herculis 244
Panionia ubi celebrata? 445
Panormus ejus Nummi 369
effigies ibid.
portus ibid.
Thynnorum capturâ nobilis ibid.
Minervam Coryphasiam coluit 370
Pantheon Caput 83
Panthera Baccho sacra 15
à Commodo Imp. occisa 125. seq.
Papaver segetes exurit 7
Cereale dicitur cur? ibid. seq.
esui servit 8
Papaver Terræ symbolum 8
Paphii Veneris cultum ab Assyriis accepere 176
Veneris cultum cum Phœnicibus communicarunt 176
Papilio Psyche dict. 100
inter Paguri brachia, quid? 79
Papillas strophio vincire, fœminarum mos 219
Parallelogrammum in Nummis quid significet? 229
Paridis judicium 43
Tugurium 44
Paris an Deas nudas inspexerit? ibid.
an oves, an capellas & juvencas paverit? 45
Parii à Corinthiis oriundi 435
Thasum condidere ibid.
Paropini Siciliæ 435
Partheniatæ Tarentum migrarunt 323
Parthenope Acheloias 352
Parthi capillati 124
Sagittarii circa Commodum 126
sub Piscibus siti 214
Parus insula, ejus Nummi 434. seq.
Cretensibus & Arcadibus habitata ibid.
à Paro Arcade denominata ibid.
in eam Hercules appulit ibid.
Parus Demetrias & Cabarnis dicta ibid.
Lapidibus celebris ibid.
Pasiphae Solis filia 354
Pasiphilus 299
Pastores fistula & Tibiis canunt 25
iidem & Venatores 201
eorum habitus 46. 167
Deus 155. seq.
dignitas 156
Patara à Pataro 152
Patara Cistæ genus 253
Coronata an in num.? 353
Patarus Apollinis filius 252
Patræus 283
Patrenses Eurypylo parentant 190
Bacchum Æsymnetam coluere ibid.
Apollinem coluére 446
Neptunum & Venerem coluére 445
Jovem Olymp. & Minervam Panachaida coluére 446
gravi armatura usi 282
eorum Numisma 446
Patreus Heros ejus Num. 283
Patrarum conditor, Jonum victor ibid.
Patraus dictus 284
statua ejus puerilis 285
ejus Genus 283
Pavo Virginem amans ei commoritur 449
ΠΑΤΣΑΝΙΑΣ in num. Thessalorum 480
Pausanias Cappadox in vocibus minus idoneus testis 284
Pax cum clypeo & face 124
Pedum Fauni? 21
Panos 156 - 247
Pegasus in curru Neptuni -1

Pegasus an symbolum Carthaginensium? 381
Corinthiorum symbolum ibid.
in Syracusanorum Nummis ibid.
ex Medusæo sangvine ibid.
insigne navium ibid.
in Nummis Pariorum 436
Pelamides 488
Peleus Phocum occidit 149
Pellenæi faces gestarunt Baccho Lampteria celebrantes 189
Pelles substernere, Pastorum mos 26
hinnuleas Bacchus & Bacchantes induebant ibid.
à tergo dependentes Pastorum habitus 45. 166. seqq.
Pellis Leonis Herculis insigne 91
Pelopidas ab Epaminonda defensus 102
Peloponnesi partes & figura in nummo 447
Penelope Panos mater 155
Pentagonon salutis symbolum 236
Peparethus 423
Perdiccas Rex Mac. 229
Perga urbs Pamphyliæ ejus Nummus 506
Dianæ cultu memoranda ibid.
Pergameni Gratias coluére ibid.
ex Arcadia oriundi Minervam & Æsculapium coluére 492
eorum Nummus ibid.
Peribœa Tydei mater 318
Periclymenus in aquilam mutatus 149
Perinthus ab Hercule condita in Nummo 486
Heraclea dicta ibid.
Jovis cultu memoranda ibid.
Peristera Nympha in columbam mutata 103
Pero Cimonem Patrem lactans 99
Perrhœbi Populi Thessaliæ, eorum fortitudo 479
an Gens Illyrica? 480
Perrhœbus Illyrii filius 480
an in nummo Phalannæ? ibid.
Persæ criniti 212
Soli equum sacrificarunt 282
Perseus R. Mac. magnificus Deorum cultor 249
à L. Paullo victus, Romæque in Triumpho ductus ibid.
in Urbium donis & Deorum cultu Regius ibid.
Perseus Alexandri M. progenitor 50
alatus 55
Petasus venantium aliorumque gestamen 464
Petilia urbs Lucanor. primaria, ejus Nummus 333
à Philoctete condita 334
fides in Romanos ibid.
Petillii cur Jovem signârint? 334
Φ. quid in Nummis 280
Phæa, sus Crommyonia 91
Phæaces rei navalis peritissimi 449
Jovi fulminatori vinum libarunt? 461
Phaënna, una Gratiarum 47
Phaethon in Gemma? 209
ejus fabula & interpretatio ibid. seq.
Phaethon pro Sole, Solis Equo, & igne positus 211
in Samothracia cultus ibid.
Phalanna urbs Perrhœbiæ 479
ejus Nummus, Etymon & situs ibid.
Hippia dicta ibid.
Phalanna Tyri filia 479
Phalannæa Cretæ 480
Phalannus Epiri urbs ibid.
Phalanthus Partheniatarum Dux, octavus ab Hercule 323
à Delphino naufragio ereptus ibid.
Delphis dedicatus ibid.
pro Deo cultus 326
Phalerus Neapolis conditor 357
Phallius Corinthius, Ductor Coloniæ ex Corcyra Dyrrachium 459
Phanias in num. Eretriensium 429
alius 431
Pharnaces Artabazi Pater 271
Pharnaces Artabazi filius, Satrapa Phrygiæ & Mysiæ 271. seq.
Pharnaces II. Ponti R. ejus Numisma 271
Synopen occupavit 272
Pharnaces filius Mithradatis Ponti R. an barbatus? ibid.
Phelloe Castellum 335
Pherenicus Equus Hieronis 292
Phialia 288
Phido ejus Nummus 279
mensuras Phidoneas invenit ibid.
monetam argenteam procudit ibid.
an Argivus? an Corinthius? an Ægineta fuerit? ibid.
à Lacedæmoniis & Eleis eversus 280
ab Hercule descendit ibid.
an primus Numisma signaverit? 282
an Φίδων an Φείδων scribendum sit? 283
Carani frater? ibid.
Phido, vas oleo destinatum 281
Phidolæ Equa in Nummo 287
Philadelphenses Dianam Caloenen & Æthiopiam coluére 503
eorum Nummus ibid.
alii Coelesyriæ 260
Philander Apollinis ex Acacallide filius à Capra nutritus 404
Philemon in Gemma 110
ejus Statua Romæ reperta, hilaritas Comica 116
Philesius Eretriensis Statuarius 431
Philippus R. Mac. ejus Nummi 332. seq.
Laureatus cur? ibid.
Victoriæ ejus Phocensis & Curules ib.
an Laurea an Olea coronatus? ibid.
Aureum Numisma à se denominatum quando percusserit? 234
Victorias Olympicas Nummis impressit 233
Nominis Etymon 238

Philippus de Illyriis tropæum erexit 234
de Athenienſibus Tropæum erexit & coronis ſe ornavit ibid.
Coronas abjecit à Demade reprehenſus ibid.
Ludos Pythicos ut cum Bœotiis curaret, Amphictyones decreverunt ibid.
Metu oraculi currum aſcendere noluit ibid.
Piraticam exercuit 235
ejus Navalis gloria & apparatus ib. ſeq.
vigilantia ejus 236
Jovem præcipuè coluit ibid.
an Celete? an Quadrigis in Olymp. vicerit? 237
an Ægis? an in Elide vicerit? ibid.
ſtatua Equeſtris ei ab Eleis poſita ibid.
Herculem coluit 238
Theſſalorum Equitatum ſuis copiis junxit ibid.
Alexandrum Bucephalo inſidentem ſignavit ibid.
Philippus Numiſma 236
Philippus Perſei Pater M. R. ab Hæmo redux in Numm. 248
Nomen ejus in comitiis poſt Jovis, Apollinis & Herculis pronunciatum ibid.
ejus Bella Ætolicum & Romanum ib.
Philippus junior Imp. cur globo haſt. imponat? 133
Φιλιστίδιοι Nummus 300
Philiſtis, ejus Nummus ibid.
Philocles, plures hoc nomine 324
Philogenes Ath. Coloniæ in Aſiam Ductor 346
Philomenes 326
Philonidas Dyrrachenus 462
Philopœmen 298
ejus urna coronata 142
Phintias Agrigentinorum Tyr. 384
Phlegon Solis Equus 210
Phocæenſes Hyelam condituri Rhegium appulére 339
à Phocenſibus Græc. deſcenderunt 346
Imperium Maris 494
varia de nomine eorum 495. ſeq.
Phocæna 494
Phocenſes obſidione Caſſandri liberati Leonem dedicarunt 346
Phocis à Phoco dicta 149
Phocus Æaci filius ibid.
Phœbas 59
etiam abſque Tripode Phœbum concipit 60
Phœmonoe ibid.
Phœnices Deos alatos finxére 55
cultum Veneris à Paphiis acceptum Cytheriis communicarunt 176
Phœnices Heliopoli proveniunt 471
Phœnodamantis filiæ 395. ſeq.
Phœnix Amyntoris filius 93
Phœnix al. Agenoris an Neptuni filius Phœnicum Conditor ibid. ſeq.
Phorbas Triopæ filius Rhodum à Serpentibus purgavit 415
Phoroneus arbiter inter junonem & Neptunum 199
Phoſphorus in Num. Byzantiorum 487
Phylacides Apollinis ex Acacallide filius à Capra nutritus 404
Pierus Macedo Muſis nomina impoſuit 475
Pietatis Templum ex carcere 99
Pila magna, parva, inanis 139
Pileus an geſtamen Olympionicarum? 138
Deſultoribus Romanis uſitatus, cur? ibid.
Pinea nux Thyrſo Bacchi præfixa 13
in Myſteriis Bacchi prælata ibid.
Pinus amara, fraudum index 186
Pani ſacra 187
imaginem Naturæ refert ibid.
Matri Deûm dicata cur? ibid.
Piratica antiquitùs glorioſa 235
Piroeis Solis Equus 210
Piſcis ſignum cœleſte in Gemm. 214
quid in Nummis Neapolitanorum 351
ſacri in fonte Arethuſa 385
eorum amatores in Rhodo 413
Piſtacion in Nummo 255
Pithæcuſæi 351
Pix Bruttiorum 344
Pixadorus Mauſoli filius 267
Plautianus à Caracalla occiſus 127
Plautilla à Caracalla occiſa ibid.
ejus dos, impudentia & venuſtas ibid.
in Gemma cum Marito expreſſa. ib.
Pluto Proſerpinam rapiens in Num. 505
Plutonium apud Hierapolitanos ibid.
Plutus Cereris ex Jaſio fil. 8
infans in ulnis Pacis & Fortunæ 9
Pocula tria ſapientum 188
quid in Nummis? 324
Poculum Laconicum vid. Cothon. Neſtoris 352
Podalirius 417
Poetæ alati, cur? 56
Pola vicus Illyrici 157
Poleta Dyrrachiorum 462
Polichnitani 320
Polydamas Scotuſſæus cum armatis nudus congrediebatur 107
Polydori imagine magiſtratus Lacedæm. ſignarunt 150
Polyphe Minervæ Mater 327
Polyphemus Galatheæ amator 25
Polypus in num. Meſſanenſium 393
optimus in Thaſo & Caria 394
Magnus in Corcyra ibid.
degit in cavernis ibid.
Polyrhenii eorum Numm. 398
Poma Apollini ſacra 510
Citria in Mauritania 303
an & unde commentum de aureis? ibid.

Pomona in Gemma 66
à Vertumno decepta ibid.
ejus ſtudia, & quando vixerit? 67
Pomonal, ubi? ibid.
Pompeji (Cn.) caput Cæſari oblatum in Gemma 220
Pompejus (Sextus) ſe Neptunum tulit 180
Pons Fridericianus Berolini 168. ſeq.
Pontium Romanorum nomina 169
Porcia Bruti uxor ignitos carbones devorans in Gemma 119
Catonis Uticenſis filia, cultello tonſorio ſe vulneravit ibid.
Ejus ſtatua 120
Porcius Cato prænom. M, Cenſorinus 76
Porta Salutaris 68
Porus Ind. R. ab Al. M. devictus 241. 243
Poſidippus ejus Num. 273
Caſſandrenſis, Poeta Comicus an bibax? ibid.
Neptunium Equum ſonat ibid. ſeq.
Poſidonia Tarentinorum colonia 347
Poſidoniatæ an à Sybaritis deſcenderint? 348
eorum Numm. 347
feſto lacrymantes ab invicem diſcedunt 348
Poſidonium columna Rhegina 343
Poſidonius Apamenſis 276
ejus Nummus ibid.
ejus Effigies apud Urſinum 277
an cum Scipione in Ægypt. venerit ib.
Cur Rhodius dictus? & quid ſcripſerit? ibid.
Poſidonius Alexandrinus, quid ſcripſerit? 276
Poſidonius Olbiopolita, quid ſcripſerit? ibid.
Poſidonius Corinthius ἁλιευτικα ſcripſit ibid.
Πόθος in Gemma. vid. Ἔρως. Πόθοι quot? quid ſignificent? 182
Potſtamium, ejus amœnitas 315
Præcalvus apud Suetonium quid ſignificet? 151
Præfica in Gemma 140
mercede conducebantur 241
quomodo diſtinctæ à veris lugentibus? 142
Preugenes 283
Priapi Baccho erecti 434
Princeps quomodo ſine ſtipatoribus tutus eſſe poſſit? 134
Principes, Populorum Paſtores 156. ſeq.
Prœtus Argivorum Rex 437
Prometheus an annulorum inventor? 149
Iſidis Pater 82
ſapientiæ & providentiæ inventor ibid.
Proſerpina Cereris ex Jove filia 8
cur à Plutone rapta & facibus requiſita fingatur? 11. 506
in Nummo Agathoclis 296
coronam ſpiceam geſtat ibid.
Siciliam pro anacalypteriis accepit ib.
Panegyri Syracuſis colitur ibid.
in Nummo Locrorum 336
Proſerpina Pyrrhi ſacrilegium ulta ibid.
eadem cum Luna, Venere, Diana, Cerere ibid.
fax ei ſacra ibid.
Cyzicum in dotem accepit 490
κορα dicta 296
λεύκιππος 295
Σώτειρα 490
Protogenia in Nummo Opontiorum 476
Prudentia quæ vera? 135
Pruſias μονόδους venatoris filius 268
Pruſias, R. Bithyniæ, ejus Nummus 267
proſopographia ejus ibid. ſeq.
Genus, bella, & Victoriæ 268
Diadema alatum 269
ἀλλοπρόσαλλος dictus 168
Prytanes Rhodiorum 413
Pſammetichus labyrinthum in Ægypto exſtruxit 401
Pſaumadis Camarinæi victoria 378
ψήφον quid ſignificet? 163
Pſyche in Gemma 100
pro Venere culta ibid.
Papilionem & animam notat ibid.
Cupidinis amaſia 101
Ptolemæus Lagi filius, ejus Nummi 261
ab Aquila nutritus 222. & 261
Aquila ei regni auſpicium dedit 149
ejus elogium & Potentia 261
Soter dictus, à quibus? ibid.
an Alexand. in Oxydracis ſervârit ibid.
Ptolemæus Philadelphus, ejus Nummus 262
Elephantos ex Æthiopia adduxit ib.
Ptolemæus Evergetes Solis ſacerdos 518
Ptolemæus Philopator naves Demetrii Polyorcetæ vicit 251
Elephantos Soli mactavit 262
Ptolemæus Philometor filiam Alexandro marito aufert, & Demetrio tradit 109
Ptolemæus Phyſcon & Evergetes idem 263
Κακεργέτης dictus ibid.
ejus Proſopographia ibid.
Ptolemæus Lathurus, ejus Numiſma 263
an Regum octavus? ibid.
Soter dictus ibid.
quot annos præfuerit? ibid.
Ptolemæus incertus Elephanti proboſcide in Nummo ornatus 262
Ptolemæi loricam auream geſtarunt 262
Ptolemæus Alorites R. Mac. 229
Punctorum in Nummis antiquitas 316
Pudenda cur in Veneratione? 155
Pydnenſes ſub Amynta Aquilam cum ſerpente pugnantem ſignârunt 428
Pylagora 319
Pylene urbs Ætoliæ ibid.
Pyramides El. Br. pretioſa ſupellectile graves 229
Pyrgoteles ſculptor Gemmarum 107
Pyrrhe Pimeti filia, Helenæ mater 62
Pyrrhus Gemmas habuit 149

Pyrrhus

Pyrrhus, ejus achates ibid.
aquila ibid. & 222
ejus Numisma 246
Victoriarum cursus ibid.
Dianam imitatus ibid.
Elogium ibid.
Pyteoli Cumanorum navale 356
Pythagoras 494
Gratias pinxit 47
cum aquila collocutus 222
ejus scitum de non gestanda imagine Dei in annulo 152
Pythia Delphico Oraculo præfuit, 59
tripodi insidens inflatur; 60
in nummo Myrinæorum 494
Pytho ibid.
Pythocles ibid.
Pythodorus ibid.
Pytis puella Pani amata, in pinum mutata 187

Q.

Quercus Jovi dicata 250
Dodonæa 463

R.

Retius, Minister El. Brand. intimus, Curator Academiæ Hallensis 454
ejus Elogium ibid.
Rex Nemorensis 66
Rhea à Sole, Mercurio, & Saturno compressa 82
Osiridis & Isidis, Typhonis, Nephtys & Arveris mater ibid.
Rhegini, eorum Nummi 338
Chalcidensium & Messeniorum coloni ibid. & seq
fortes 339
Rhenus 75
Rhesainesii cur Sagittarum signârint? 215
Ῥώδη Nympha Phaethontis mater 210
Rhodiacum, Poculi genus 414
Rhodias, poculi genus 415
Rhodii Pharum insulam ante Alexandriam vectigalem habuére 416
Portu advenas Ægyptios excepére ibid.
eis dona dedit Perseus R. Mac. 249
Rhodii eorum Numismata 410. seqq.
se Solis progeniem jactarunt 411
Potentia eorum navalis 414
Neptunum, Apollinem, Bacchum, & Minervam coluére 413. seq.
Ebrietatem fugerunt 414
eorum Potentia 416
Rhodiensium Militum Ordo 415
Rhodus, in Rhodo aquilæ non fuerunt 374
unde denominata? 410
urbs quando exstructa? 411
aureis imbribus irrigata 414
Rhodus Amphitrites & Solis filia 411
Neptuni & Veneris filia ibid.
Neptuni & Haliæ filia ibid.
de Homero certavit 419
Roma cur Casside alata ornetur? 50
ejus Nummi 358. seq.
ejus Elogium ibid.
Romani annulis sub Regibus usi 150
Rosæ calix, capitulum &c. 410
Rosaria Pæsti 274. seq.
Roscius, Serpens ei claritatis præsagium 164

S.

Σ. litera numeralis in num. 507
Sabini annulis usi 150
juventutem Marti consecrarunt 344
Deorum religiosissimi cultores 341
Lacedæmoniis orti ibid.
unde dicti? ibid.
Sachōra Babyloniorum Rex ab Aquila servatus 149
Sacrificiorum ratio 69
Sagittarii Parthici 508
Sagittarius signum cœleste cur in Gemmis & Nummis? 214. seq.
sub eo nati fortes 215
Parthorum insigne ibid.
cur à Bostrenis, Singarenis & Rhesainesiis signatus ibid.
Sagum Germanorum gestamen 308
Sal Tarentinorum 326
Salacia Puella 253
Salamin de Homero certavit 419
Salassi 310
Sallustius Palmâ insignitus 93
Salus 67
cum serpente stolæ circumvoluto ibid.
perpetua, publica, sancta ibid.
Salutis vicus 68
ædes à quibus vota & dedicata? ibid.
sacrificium quando factum? ibid.
vestis longa quid significet? ibid.
vasculum μετά. ιπτρον dictum 69
sacrificum in Gemmis ibid.
Salutigeri Dei 68
Samnites Oscè locuti 344
à Sabinis orti ibid.
eorum in Neapolitanos merita 357
Samonium promontorium Cretæ 403
Sandracottus Indiam occupavit 251
Sapientum pocula 188
Sapphirus an cælari possit? 160
Sarapis, caput ejus in annulo 152
in Græcia & Romæ cultus ibid.
Sol subterraneus 153
idem cum Cœlo, Osiri, Plutone, Baccho, Api, Oceano, Sole, Sirio 83. 153.
ejus Calathus cur diversimodè pictus? ibid.

Sarapis, an Joseph? ibid
Etymon 154
Rhodi cultus 416
Sardanapalus Tarsum condidit 507
ejus Luxus & alia ibid. seqq.
Sardes Bacchi nutrix 502
Sardiani Venerem Bacchum & Matrem Deûm coluere 501
Numismata eorum & Libido ibid.
Saturnus quatuor alis ornatus 55
Assyriis Bel dictus 213
Saturum Oppidum 326
Satyrides insulæ 20
Satyri quando capripedes facti? ibid.
Bacchum custodierunt ibid.
Satyrorum maximi Sileni dicti ibid.
prosopographia eorum 20. seq.
Bacchi comites 191
Ariadnen detegens in Gem. 193
eorum salacitas ibid.
Scheria eadem quæ Corcyra 450
Schwarzenburg vid. Arnstadium.
Σκοπελίζειν quid? 92
Scrofa Romanorum insigne 147
Scyphus Herculeus 474
Scyphos argenteos fabricarunt Bœotii ibid.
Scythæ Equum Soli sacrificarunt 382
comas nutriverunt 308
Scytharum Reginæ galeatæ 213
Securis in num. Tenediorum, cur? 422. seq.
Hippolytæ, Lydiæ Regum gestamen, inde jovi Labradensi annexa 266
Segestanorum Palæstra in Nummis 370
Emporium 371
Seleucidarum genitale signum Anchora 165. 251
Seleucus ἐλεφαντάρχης dictus 260
Taurum retinuit 244
Apollinis filius 251
Minervæ auxilio vicit ibid.
quando Rex dictus? ibid.
in Indiam expeditionem suscepit ibid.
Nicatorium exstruxit, & Victoriis pacem peperit 252
ei statua Equestris ab Eleis posita 237
annulum cum insculpta anchora à Matre accepit 165
Seleucus Ceraunus ejus Numm. 253
cum Fratre habitu Dioscurorum in num. ibid. seq.
Seleucus Epiphanes Nicator, ejus Nummus 258
Victoria ejus de Antiocho Philopatore ibid.
ejus Chronologia ibid. seq.
Selinontii à Megarensibus orti 372
eorum Nummus ibid.
à Selino dicti 373
Semiramis vestem longam assumsit 68
an in Gemma? 219
Senatus Sacer, ἱερὸς σύγκλητος in Nummis 442
Sepulcra coronata 142
Seriphii, eorum Nummus 436
Corinthiorum coloni ibid.
Atheniensium coloni ibid.
ab Argivis 436. seq.
Serpens Salutis 67. 69.
Æsculapii 68
exuto senio reviviscit ibid.
sacrificiis & dapibus cultus ibid. seq.
Lanuvinus ibid.
Christi prototypon 86
Gloriæ præsagium 164
ejus figurâ annulus ibid.
Minervæ custos 236
in Creta nullus 400
in Rhodo frequentes & magni 415
in Clypeo Ajacis & Menelai cur? 477
Libyæ unde? 522
Servi fugitivi sacerdotes Dianæ Aricinæ 66
annulo ferreo usi 165
Sesoosis Cycladas subegit, Cipposque cum membris virilibus & muliebribus posuit 433
Severi urna aurea 141
serpens ei imperii præsagium 164
Sexus uterque in Sacris 144
Sibyllæ 59
ab Apolline afflatæ 60
Cumææ antrum 350
Phœbi Triviæque sacerd. 351
Sicilia Cereri & Proserpinæ consecrata 386
καλλίκαρπος ibid.
sub Centauro sita 214
Proserpinæ pro Anacalypteriis data 296
ejus Promontoria Triscelo adumbrata 369
ejus fertilitas 370. 386
Solis Insula 382. 450
Venatibus apta 384
Apum ferax 393
Sicilia Minor ead. quæ Naxus 433
Siculi in Magnam Græciam excurrerunt 347
Sida urbs 65
Sidon potentia navali & cultu Jovis Thalassii illustris 513
ejus Numisma ibid.
Etymon ibid.
ναυάρχις dicta ibid.
Triremes invenit ibid.
Sidonii raptum Europæ signarunt 195
qua adulatione Antiochum Dionysum coluerint? 515
Signandi mos cum lignis à vermibus exesis 149
ejus author Hercules ibid.
Silenus Bacchi famulus 16
ejus Prosopographia 17
communia cum Baccho templa habuit ibid.
Satyrorum Parens 20
Sileni quid sint? 18. 20
iis convenit risus & ebrietas 29
Silphium in num. Cyrenæorum 518. seq.
Silphium

Silphium quando & à quo inventum? 521. seq.
Simiæ apud Coloenses in Dianæ festo saltantes 503
Simonides quas literas invenerit? 472
Singareni cur sagittarium signarint? 214. seq.
Sinope urbs ponti 272
ejus Nummi cum Jove & Aquila ibid.
Mithridatis Regia ibid.
an Regi Pontico? an Bithynico paruerit? ibid.
Sipontum 320
Sirenes alis à Musis spoliatæ 55
Acheloi filiæ 352
Siris an postea Metapontum? 329
Heraclea dicta ibid.
Slube fluvius 396
Smyrna Amazon 496
Smyrna urbs à quo condita? 496
ejus venustas 497
à Cumæis condita ibid.
vetus & nova ibid.
à Thesei uxore appellata ibid.
Coloniæ diversæ Smyrnam deductæ ib.
Smyrna arbor 498
Smyrnæi Gratias coluere 47
de Homero certarunt 419
Atheniensium coloni 496. seq.
eorum Numismata ibid.
Cybelem & Jovem Acræum coluére ibid. 497
Smyrnion 497
Socrates Gratias sculpsit 47
ejus caput in Gemm. 165
Sileno similis 166
Sol stellæ figura adumbratur 70
idem cum Apolline ibid.
& Luna sempiterni Dii 85
ejus in Leone fervor 146
ejus Equi, eorumque nomina 210
Assyriis Bel dictus 213
Chymicis aurum denotat 247
& Luna an duplicem annum, an potius æternitatem significent? 257
& Luna Jovis oculi ibid.
ejus boves in Sicilia 370
insula 382. 450
Sphæra, ubi? ibid.
Syracusis & in Rhodo singulis diebus cernitur ibid.
ei Equus mactatus 382
in Poculo creditus vehi 450
ὑπέρίων dictus 452
ejus Colossus Rhodi 411
Equo insidens 518
Soli urbs Ciliciæ Chrysippo & Arato nobilis 110
Condita ab Achæis & Rhodiis ibid.
Pompejopolis dicta ibid.
Solon templum Veneris πανδήμȣ statuit 178
Sostratus Statuarius 248
Spanheim (Ezechiel à) ejus Elogium, Eruditio & Prudentia 454
Spanheim Academiæ Hallensis fundationem consiliis juvat 454
ejus erga Authorem humanitas 405
Spei stola quid significet? 68
Speus Thessaliæ Rex 515
Sphærista pilæ paganicæ in Gemma 139
Sphæristicæ species ibid. seq.
Sphinx in num. Chiorum 419
ænigmaticæ scientiæ symbolum ib. seq.
Thebana quomodo differat ab Ægyptiaca? 420
Spithrobates Persa 50
Stagira Thraciæ urbs Aristotelis patria 260
Stasis urbs Persica 260
Stater Cyzicenus 490
quid valuerit? ibid.
Stellatis campus 355
Stephanon Alexandri, lauri species 234
Stesychori Apologus 383
Στίλβη Lucernæ species 478
Stilbe Lapithæ mater 477
Stratocles Prytanis Rhodiorum 413
Straton Regis Aradiorum filius Alexandro M. se dedidit 406
in num. Rhodiorum 412
plures hoc nomine ibid.
Strongile Insula quæ postea Naxus 433
Suevus fl. Viadro situ altior 395
eidem fossâ junctus ibid.
Suffibulum mundus muliebris 219. 223
quomodo distinguatur à vittis, Infula, & Tænia ibid.
Sus Crommyonia à Theseo interfecta 90. seq.
Mater Apri Calydonii 92
cum fœtu sub ilice 147
Adonidem interfecit 202. seq.
an Veneri immolata? 204
Cereri immolata ibid.
Sybaris fl. 331. 343
Sybaritarum Luxus 324
an Posidoneatarum Conditores? 348
ΣΤΚΙΠΠΟΣ in num. Coorum 417
Sylvani an à Satyris & Faunis differant? 21
Sylvanus ὑλικὸς θεός ibid.
Syracusæ Equorum nutrix 382
Solem quotidiè videt ibid.
δέκνιον ἀσ̓λειώδης 383
Syracusani medias lanceas gestarunt 291
eorum Numismata 380. seqq.
origo à Corinthiis 381
à Tyrannide liberati 383
Victoriarum Olymp. avidi 385
de Fratrum Catanensium memoria certarunt 391
Syracusarum partes in num. 380
situs & amœnitas 382
Syria sub ariete sita 511
Syriæ fructus 255
Reges eorumque Numismata 251. seqq.
Syrorum luxus 255

Συνωρὶς in Olymp. 137
quando recepta? ibid.
an differat à Curru? & Apene? ibid.

T.

Tæniæ quid? 223
Tamynæ urbs Eubœæ 430
Ταραντινίδιον, veſtis 327
Ταραντινίζειν quid ſignificet? 325
Tarantus urbs Bithyniæ 269
Taras Neptuni filius 291. 323
Herculis filius ibid.
Tarento nomen dedit ibid.
an Delphino inſideat in Nummis? ibid.
ejus ſtatua Delphis poſita ibid.
Tarentini peritia Equeſtri celebres 323. 325
Meſſapiis devictis ſigna Delphos miſerunt 324
Carbinam in Japygibus vaſtarunt ib.
Libido & luxus ibid. ſeq.
externis ducibus uſi 325
eorum victoriæ 326
Jovem καταιβάτην cur coluerint? ibid.
eorum Lana, Oſtreæ, Sal, Nuces, Caſtaneæ, Oves &c. 326
eorum veſtes 327
laude bellica & eruditione præſtant ib.
Pythagoricam Philoſophiam ſecuti ib.
Archytæ rerum ſummam credidére ib.
eorum Portus & Arx ibid.
Minervam adorarunt 328
eorum felicitas ex Mari ibid.
Tarentum ejus Nummi 322. ſeqq.
Taras fecit, auxit Phalanthus ibid. ſeq.
unde dictum? 323
Herculeum, Uncta, Petulans, Coronata 323. ſeq.
Tarquinii an in Nummis? 359
Tarſus Ciliciæ à Sardanapalo condita 507
ejus Nummi ibid.
Metropolis ibid.
à Perſeo condita ibid.
Ταύρεια celebritas Neptuni 348
Taurini Liguſtica gens 310
Taurion, ejus Nummus 287
Peloponneſi præfectus ſub Antigono Tutore & Philippo 288
ejus hiſtoria ibid.
Tauriſci Hermeros 80
Tauroëntum Maſſilienſium colonia 362
Tauromenii à Chalcidenſibus oriundi 393
eorum Nummus ibid.
Tauropolia 430
Taurus promontorium 386
Taurus in Venerem fortiſſimum animal 143
Veneris victima ibid.
Neptuno & Apollini mactatus 144. 348
an & Jovi mactatus? ibid.
ejus à bove diſtinctio 144. ſeq.
Taurus Thoriorum ſymbolum in Gem. ibid.
Chaldæis θῶρ 145
an Cereri mactatus? 319
Dux Sabinorum Marti immolatus 344
Thynn. præſentiam mugitu prodidit 574
ejus caput in num. Bruttiorum cur? 344
Taurorum genera 145
Taurum retinuit Seleucus 244
inſigne Navis 362
Teate urbs, ejus Nummus 316
Minervam coluit ibid.
Magnum & clarum ibid.
de eo ſcripſit Camarra ibid.
Tiati & Tieti dicitur ibid.
Τέβεννος veſtis genus 230
Tegeæ Theatrum facturus Perſeus 249
Telephaſſa 94
Telephus coloniam ex Arcadia Pergamum deduxit 495
Tenedus Inſula, ejus Num. 422
Apollinem Smyntheum & Bacchum Omadium coluit ibid. ſeq.
εὐβότρυς 423
Tenes patria pulſus 422
Tenus cultu Bacchi & Neptuni memoranda 431
Tereus Martis fil. 328
Terillus Crinippi filius Himeræorum Tyr. 375
Terminalia 77. ſeq.
Terminus in Capitolio cedere noluit 77
à Numa ſacratus ibid.
ejus ſacra incruenta 78
alatus, ibid. fulmini alligatus 79
de eo ænigma 77
Teſticuli Veneri aut Priapo an ſacri? 224
Teſtudo in numm Ægii 447
Peloponneſi ſymbolum ibid.
Veneris ibid.
à Mulieribus geſtata ibid.
Thalia unde dicta? 47
una Gratiarum ibid.
hominem de fero ſociabilem facit 265
Θαλιάζειν quid ſignificet? ibid.
Thaſus ejus Nummus 423
Baccho & Hercule nobilis ibid.
à Thaſo Agenoris filio vel fratre 426
vinum Thaſium ibid.
Thea Corinthiorum colonia 442
ejus Nummus ibid.
Thebani & Ægyptii aquilas coluére 149
Thebani Æginetarum cognati 280
eorum geſtamen Clypeus ibid. & 473
eorum Nummi ibid.
libertas eis ab Hercule reſtituta 474
eorum ſacra cohors ex amantibus 38
more ſaltare ut cantare laudi datum 101
ſub Epaminonda felicitas ibid. ſeq.
ager frumenti fertilis 473
Herculem & Bacchum coluére ibid.
Thebas exſcidit Alexander M. 245

INDEX.

Theochrestus Cyrenæus 518
Theodamanti bovem abstulit Hercules 98
Theodatus R. Longob. 218. seq.
Amalasuntham occidit 219
Theodelinda Regina Longob. 219
ejus historia ibid.
Theodoricus OstroGoth. R. 218
ejus statua memorabilis 219
Thera Autesionis filius Theram Insulam à se appellavit 517
Thermæ urbs Siciliæ 365
Nummus ejus ibid.
urbs duplex 366
Theron Agrigentinorum Tyrannus 373
ejus Victoria de Carthaginensibus ibid. & 375
ejus Victoria Olympica 377
Thersander 517
Thesaurus Palatinus, de eo judicium 3
Theseis, tonsuræ genus 92
Theseus Suis Crommyoniæ interfector in Gem. 90
clavam gestavit 90. seq.
Peripheten interfecit 91
chlamydem gestavit 91. 93.
similia Herculi peregit 92
Herculis cognatus ibid.
Neptuni progenies ibid.
cum Amazonibus pugnavit ibid.
Comam Apollini sacravit ibid.
venationi apri Calydonii interfuit ib.
cur lapidum strui caput apri impos. 92
ex Creta redux victores palma coronavit 138
Nummum bovis figura instituit 472
ejus speciem admirabatur Pirithous 92
ejus loculus magni corporis à Cimone repertum ibid.
alter Hercules dictus ibid.
Thespia Asopi filia 475
Thespiæ Musis sacratæ 475
Nummus, Situs & Etymon ibid.
Thespias filius Teuthrantis 475
Thespius Bœotiæ fl. ibid.
Thespius Erechthei filius ibid.
Thessali Amyntam reduxére 231
Equitatu præstant 138. 499
eorum bibacitas 478
eorum Nummi 480
Jovem & Minervam coluére ibid.
Thessalia fertilis 499
serpentibus abundans 428
Thessalicæ alæ 242
Thessalica chlamys 499
Thessalici boves ibid.
Thessalonice Jovis & Cabiror. cultrix in num. 483
prius Therme dicta ibid.
à Cassandro restaurata & ab uxore appellata ibid.
Thoas Minervam ab Ilio deportavit 470
Thorii cur Taurum signaverint? 145
Θόρω salio ut tauri ibid.
Thrasybulus Syracus. Tyran. 383
Thrasides Philosophus 197
Θράσυλος in num. Thessaliæ 480.
Thurini, eorum Numismata 331
Atheniensium coloni ibid.
eorum Olivum, Piscatura, Obsonium & Etymon 332
Thusci annulis usi 150
Thynni 488
Thyrsus Bacchi hedera obvolutus & nuce pinea præfixus, cur? 13
Tibia à Marsya inventa 24
Tiglath Phul-Assar Assyr. R. an Damascenos Cyrenen transtulerit? 516
Tigranis Cidaris diademate circumdata in num. 231
Timagoras Melitis amator 36
Timarchus à Demetrio occisus 254
Timoleon 373
Timoxenus Achæorum prætor 288
Tisamenus 517
Titius Poëta alatus in Nummis 56
Titus Imp. cur Venerem Victricem signarit? 42
Tlepolemus R. Rhodi 413
Tmolus mons Lydiæ 501
ejus vineta ibid.
Tomarus mons Dodonæ 464
Tomyris in Gemma 212
ejus historia ibid.
Torques an virile an muliebre ornamentum 220
Gallo detracta à T. Manlio inde Torquato dicto ibid.
Τοξότης Nummus Persicus 215
Trajani urna aurea 141
caput radiatum in Sapphiro 160
Trevirі pro Triumviri 309
Trevirenses a Germanis orti 310
Tridens Neptuni 71
quid significet? ibid. 249
Trigonalis, Sphæristicæ species 140
Trinacriæ signum 296. seq.
in Nummo Veliensium 345
quid significet? 369. 370
Triobolum Jovis faciem prætulit 472
Tripolis quas urbs continuerit? 406
Tripos qualis Machina 57
veritatis index 58
cur Apollini dicatus? ibid.
cur Baccho? ibid.
pro loco vaticiniorum ibid.
Triptolemus Meganiræ Celei uxoris filius à Cerere educatus 9
Τρίσκελος 369
Triton fons Arcadiæ 278
fluvius Cretæ 322
Tritones à famulitio Veneris 179
an verè reperiantur? ibid.
conchas inflant. ibid. & 196
raptui Europæ alludunt 195
eorum Prosopographia 197. seq.

Tritonis

Tritonis Palus 517
Triumphantes annulo ferreo usi 165
Triumviri valetudinarii an Romæ fuerint? 159
Trœzenii Dianam Soteiran coluére 383
Tropæum Jovi inferri solitum 246
Trophonii Oraculum 234
Tyche Syracusanorum pars 380
Tydeus Diomedis pater 318
Typhon Rheæ filius 82
Tyro Inachi filia 434
Tyrins Ægiæ urbs 438
Tyrrheni aquilas audivére 222
Tyrus. De Tyrica Regione scripsit Posidonius Olbiopolita 276

U.

Vaccæ æreæ in templo Jovis Atabyrii 416
Valentinianus Leonem occidit 103
Valesius Publicola 76
Varro ibid.
Vasa, cur Pindaro Equestria dicta? 282
Valetudinis simulacrum in annulo 159
 ejus ratio ibid.
 an eadem cum Salute 159
Velia unde dicta? 346
 ejus situs ibid.
Velienses, eorum Nummi 345
 à Phocensibus oriundi ibid. seq.
 ob agri sterilitatem mare exercuerunt 346
 Cererem coluére 347
 Lucanos & Pæstanos vicerunt ibid.
Velina Dea 346
Velum sanctitatis signum 128
 in nubentibus flammeum dictum 101
 Consecrationis indicium 128
Venabulum Meleagri an cum cuspide pinnata? 466
Venatio Leonina 103
Venatorum familia 419
Venereum Promontorium sive Massiliense 362
Venus inimica se contemnentibus 36
 παίδημος 39. 176
 οὐράνιος ibid.
 victrix cur arma gestet? 41. seq.
 Cæsari Tessera militaris 42
 armata Lacedæmone culta 38. 41
 Tito imperii auspicium dedit 42
 Cupidini Pharetram & sagittas aufert ibid.
 Tela dedit ibid.
 minatur ibid.
 Genitrix velata ibid.
 cum Junone & Minerva de forma contendit 43. seq.
 humerum nuda pomum præfert ibid.
 cur? 44
 Panacea 67
 Clypeos non invenit, scutorum Regina non dicitur 125
Venus Clypeum tenens ad Victricem pertinet ibid.
 Saxonica facem tenuit ibid.
 in Aquilam mutata 149
 armata in annulo Cæsaris 154
 Victrix & felix in Nummo Crispinæ 162
 Cnidia Praxitelis opus 170
 cum telo curru sublimis à Leonibus vehitur ibid.
 Murtia 171
 Gratia visa 173
 facem ventilat 174. 176. 337
 telum gestat 174
 Leonibus, Apris, Lupis, Ursis, abstinet ibid.
 eadem cum Dea Syria ibid.
 Cœlestis, Popularis & Apostrophia 176. seq.
 superius hemisphærium denotat ibid.
 ab hirco trahitur ibid.
 Capro insidet 177
 πάνδημος quæ? ibid.
 Vulgivaga & Vulgaria dicta 178
 ἐπιπόντια seu Marina in Gemma ibid.
 ἀναδυομένη ab Augusto dedicata ibid.
 ex ovo cœlitùs in Euphratem delapso 179
 orta ex Mari & Saturni testiculis ibid.
 Primo ad Cytheras, inde ad Cyprum pervenit ibid.
 Auræ amorem inspirans in Gemma 194
 Tritone vecta 198
 Columbis vecta 203
 Adonidem lugens in Gemma 205
 Voluptatis Dea 209
 Cœlestis sexus sociavit, in Papho colitur 337
 in Cypro specie viri culta 409
Veneris Victricis templum spoliis se ornasse Pompejus somniavit 42
 Meretriciæ & conjugalis præmia ibid.
 Triumphus elegantissimus in Gem. 170
 in consortio Cupidines, Hymenæus Concordia & Gratia ibid.
 famulæ 173
 insignia 174
 aves Cygni, Passeres, Columbæ 174
 πανδήμου templum statuit Solon 178
 ejusdem sacrificium Capra ibid.
 à famulitio Tritones 198. Et Adonidis Amores in Gemmis 200. seq.
 Currum Vulcanus fecit 203
 Bybliæ templum 207
 Templum mulieribus interdictum solisque viris apertum 410
 Paphiæ Templum in Sardianorum Nummo 501
Veneri ædem vovit Cæsar 42
 Myrtus sacra 171
 Delphines sacri 178
 blanditur Cupido 180

Vera-

Veragri 310
Verba alata, cur? 56
Vercingetorix 305
Vergaſillaunus Arvernus ibid.
Veris initium quo ſigno? 214
Veſpaſianus in Gemma 122
divinitatis opera exercuit 123
ejus Effigies imperii auſpicium ibid.
Proſopographia ibid.
Veſta cur Virgines ſacerdotes habuerit ipſa anus 224
Veſtalis virgo in Gemma 222
inſigne ignis 120
habitus ibid. & 223
capi ſolita, qua ætate? ibid.
Vitiatæ ſupplicium ibid.
honores earum ibid.
Veſtalis progenies Donni 310
quos honores geſſerit? 311
Veſtis Babylonica 68
Viatienſes 522
Vibiana in annulo 177
ejus dignitas & Etymon ibid.
Victimas ad aram adducendi mos in Gemma 143
Victoria ἄπτερος in Gemma 51
Athenis & in Elido culta ibid.
cur involucris? ibid.
an Victoria, an Minerva ſit? 52
Herculis & Orbis Terrarum 53
cur Globo inſiſtat? ibid.
cur alata? 54
ἑτεραλκής, ἀμφήριστος ibid.
alas Cupidinis accepit 175
Lauream & Tridentem geſtans in num. 243
Tropæum Coronans in num. Bruttiorum 340
Pallantis filia 359
Palladis juſſu divinos honores meruit ibid.
Victoriæ ludicræ quomodo in Nummis adumbrentur? 298
Eburneæ in templo Junonis Melitenſium 302
Gloria non tam Victoribus, quàm Patriæ eorum tributa 377. 385
Vicus Salutis 68
Vigilantia & induſtria rebus agendis neceſſariæ 135
Vinea Alcinoi 456
Vineæ quomodo in Nummis præfigurentur? 420
Vinum Veneris lac 188
Trœzenium, & id in quo Mullus ſuffocatus eſt, gignendi poteſtatem adimunt ibid.
Poëtarum equus 273
Mendæi præſtantia ibid. ſeq.
Tarentinum 324
Maſſilienſe 363
Balentium, Polium, Mamertinum, Tauromenitanum, Entellanum & Inyctinum in Sicilia 365
Vinum Cretenſe 396
Theræum ibid.
Rhodium 413
Aulites ibid.
Mareoticum 420
Arviſium in Chio 420
Thaſium ibid. & 426.
Falernum ibid.
Lesbium ibid.
Mamertinum ibid.
Euboicum 431
Naxium 433
Leucadium 449
Corcyræum 450
Catacecaumenites 501
Viridomarus Æduus 305
Virtus cum Hercule colloquitur, ejus deſcriptio 208. ſeq.
Vites maximæ in Mauritania 303
Thaſiæ 426
Theriacæ ibid.
Primæ in Ætolia 467
Vitex Samia 463
Vittæ quid? 223
Vituli Marini Neptuni 72
Ulatus Ateula, ejus Nummus 313
Ulmi folia 498
Ulyſſes an Palladium abſtulerit? 95
Delphinum in ſcuto habuit. 323
cur Pileatus? 364
Volſcorum lingua 358
Voluptas cum Hercule colloquens, ejusque deſcriptio 208. ſeq.
Voluſenus Quadratus 306
Upis filia Boreæ 54
Uria urbs 320
Urna fluviorum, perennis aquæ indicium 199
an Solis filiabus quadret? 210
Najadum inſigne ibid.
Auræ ibid.
Corcyræa 450
Emortualis in Gemma 140. ſeq.
Urnæ, Cineraria & oſſuaria dictæ 141
aureæ, argenteæ, auro inductæ, æneæ, marmoreæ, fictiles ibid.
Coronatæ 413
Uva Hipponia 142
Vulcanus Liparæus 363
pileatus ibid.
in Lipara officinam habuit 364
Vulcanus cur claudus, & quid myſticè ſignificet? ibid.
Vulpecula currum agit, trahente Gallo in Gemma 135
an Prudentiæ, an verſutiæ ſymbolum ibid.

Vulpecula glaciem explorat, anrequam tranſeat ibid.
ejus Epitheta ibid.
Parturiens ſecedit ibid.
Martium animal ibid.
Vulturnus amnis 353
Uxor cum tunica verecundiam exuit 43

X.

Ξ. literæ inſolita figura in Nummo Axuris 357
ΞΑ in Nummo Hieronymi quid ſignificet? 30
Xenarchus Philoſophus Seleucienſis 116
Xenocritus Athenienſium Dux 331
Ξυνωρὶς quando in Olympicis & Pythicis recepta? 294

Y.

Ὕβρις, contumelia, Panos Mater, 155
Ὑλαῖα, regio Pontica 496
Ὕλη urbs Locrorum Ozolarum, alia Cypri, alia Bœotiæ 468
à ſylvis dicta 470
Ὕρια urbs 320
Ὑστήρια feſtum Veneris apud Argivos 204

Z.

Zeuxis ut pinxerit Tritones? 197
Zipoetus pater Nicomedis 268
Zoa à Batto condita 264. 519
Zor, ætas cervi 279
Zoriga, civitas Sophenes 278
Zoropaſſus Civitas Armeniæ minoris ibid.

Addenda & Corrigenda.

Pag. 7. Lin. 9. poſt *Lib. XIV.* adde: *Iliad.* Lin. 9. lege *puerorum.* pag. 14. l. 41. *Aſtrochitone*, p. 15. l. 31. poſt *legitur*, adde: *id quod Per-Illuſt. Author ipſe notavit.* Pag. 29. l. 37. omittatur *Nebris*, p. 30. l. 19. leg. *famoſus*: p. 37. l. 9. leg. *convaleſceret.* p. 62. l. 11. Ελένης. p. 69. l. 21. ἑσπομένου & ὀροῦσας. p. 100. l. 24. *& advenas.* l. 39. ζώδιον. p. 136. l. ult. πέτονται. pag. 140. l. 30. *ſigura.* pap. 148. l. 29. *celerrima.* pag. 149 poſt *à Peleo occiſus*, adde: *Coætaneo Peliæ.* p. 151. l. 23. poſt verba: *non eſt, cùm*, adde: *de primo id aſſerat Suetonius &.* p. 158. l. 44. lege: *vocabant, ſigilla aut Gemmas &c.* p. 163. l. 37. *argenteus.* p. 165. l. 1. *Caſſandram.* l. 33 *ferreo.* p. 166. l. 9. *ominis.* l. 25. Caprum. p. 190. l. 21. ὄν. p. 194. l. 11. ἀελλόπουν. p. 196. l. 47. ἑστῶσαι. p. 197. l. ult. *quid.* p. 203. l. 12. *inque.* l. penult. κεῖται. p. 210. l. ult. *ſaxum.* pag. 223. l. 38. poſt *viſitur*, adde: *niſi potius fax aut Lampas ibi ſit, uti docebimus.* p. 232. l. 33. lege *excluſum.* p. 239. l. 1. lege *Regem facie.* pag. 246. l. 9. lege *certitudinem.* p. 252. l. 34. *ad Apamiam.* p. 273. l. 29. *ut dictum.* p. 288. l. 23. *obſcuriorem.* p. 352. l. ult. *Hebonis.* p. 365. l. 19. ΑΓΡΥΠΝΙΣ & Διονύσου. p. 371. l. 15. ſeq. lege XXXVI. p. 396. l. 18. lege *Inſulas.* p. 411. p. 434. l. ult. *Mycene.* p. 444. l. 14. *Libro.* l. 20. *Elei.* p. 455. l. 10. ὁρίζω. p. 471. l. 4. *Numiſmatibus.* p. 474. l. 29. *Bœotiis.* p. 487. l. 26. ἀγράιον. p. 489. l. 27. *Chalcedonenſes.*

Quæ præter hæc occurrunt, minoris momenti ſunt, ideoque B. Lect. relinquuntur & excuſanda & corrigenda.

